STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 01566

FUFTSIG YOR IDISHE SHRIFTZETSER YUNYON

International Typographical Union

Permanent preservation of this book was made possible
by Lawrence & Yvette Gralla
in honor of
the Glickenstein & Gralla Families

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol
of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from
a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights
in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain
or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.
If you hold an active copyright to this work – or if you know who does –
please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

פופציג יאָר
אידישע שריפטזעצער יוניאָן

ארויסגעגעבען פון דער
אידישער שריפטזעצער יוניאָן, לאָקאַל 83 א. ט. י.
לכבוד איר פופציג־יאָריגען יובילעאום
ניו יאָרק, 1938.

געזעצט און געדרוקט אין
פיוטוראָ פרעס
476 בראָדוויי, ניו יאָרק
200

אינהאַלט

זייט

די געשיכטע פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן

פאָרוואָרט — — — — — — — 5

בראשית (די אידען אין ניו יאָרק אין 1888. — די יאָדישע אימיגראַציע אין די אַכציגער יאָרען. — די גויאישע שריפטזעצער-יוניאָנס וואָס האָבען שוין דעמאָלט עקזיסטירט) — — — 9

געבורט-ווייען (דער שריפטזעצער פאַראיין (1886). — די „אידישע שריפטזעצער יוניאָן" קומט אויף דער וועלט. — די ערשטע טריט פון דער יוניאָן. — די יוניאָן וואַקסט אין כח און פרעסטיזש) — — — — — 15

די פאַראייניגטע אידישע געווערקשאַפטען ווערט געגרינדעט — 22

דער ערשטער קאַמף פון דער יוניאָן (קינדער-קראַנקהייטען פון דער אַרבעטער-באַוועגונג) — — 25

צווישען איין קאַמף און אַ צווייטען („די פּראָגרעסיווע אידישע שריפטזעצער יוניאָן"—אַן אָפּאָזיציע-יוניאָן. — די יוניאָן פירט-איין אַן אייגענעם „יוניאָן-לייבעל". — דער אַרבעטס-טאָג ווערט פאַרקלענערט אויף 9 שטונדען) — — — — — — — 31

אַ סטרייק ביי דער „פרייע אַרבעטער שטימע" — — — — — — 35

די יוניאָן ווערט לאָקאַל 83 פון דער אינטערנעשאָנאַל — — — 39

די יוניאָן געווינט אַן אַכט-שטונדיגען אַרבעטס-טאָג (1894) — 44

די העפטען-מגפה — — — — — — 46

די זעץ-מאַשין ווערט אריינגעבראַכט אין די אידישע צייטונגען (1895) — — — — — — 48

„גאָט, באַשיץ מיך פון מיינע פריינט . . ." („קרת מכאן וקרת מכאן". — אַלע מאָנטאַג און דאָנערשטאַג ווערט די יוניאָן אויסגעשלאָסען פון די געווערקשאַפטען. — די יוניאָן גייט זיך איר אייגענעם וועג) 51

די שפּאַלטונג אין דער ס. ל. פּ. און ווי דאָס האָט געווירקט אויף דער יוניאָן (אַ נאָכגעמאַכטע 83. — די גרינדונג פון „פאָרווערטס". — דער לאָקאַוט פון די זעצער אין „אַבענדבלאַט") 55

די יוניאָן העלפט יוניאָניזירען אַלע מעכאַנישע דעפּאַרטמענטס אין די צייטונגען — — — — — 60

אַ סטרייק אין „אידישען העראָלד" 63

נייע „סקייל" פון שכירות ווערט דורכגעפירט אין 1903 — — 65

עטלאַכע „רוהיגע" יאָרען (טיילען זיך מיט דער אַרבעט. — אַ מיטגליד ווערט ארויסגעראַטעוועט פון די נעגעל פון טויט. — די פאַרוואַלטונג און פינאַנצען פון דער יוניאָן. — אַ קלענערער סכסוך מיט באַלעבאַטים. — אַ סטרייק פון שרייבער אין דער „אידישער וועלט". — אַ קאָאָפּעראַטיווע דרוקעריי. — אַ נייע סקייל ווערט דורכגעפירט אין 1905) — — — — — — 67

אַ סטרייק אין „פאָרווערטס" — — 74

אָפּקלאַנגען פון דעם „פאָרווערטס" סטרייק (די יוניאָן עהרט יוסף באַראָנדעס'ן. — באַציאונגען מיט די געווערקשאַפטען) — — — — 79

די יוניאָן עהרט ראָזענסאָנען — 83

אַ סעקרעטאַר אַנטלויפט מיט דער קאַסע — — — — — — — — 85

אידישע שריפטזעצער יוניאָנס אין אַנדערע שטעט ווערען געגרינדעט 87

דער זעקס-שטונדיגער אַרבעטס-טאָג (אַרבעטס-טיילונג. — די ליקווידאַציע פון טאָפּעלע פרנסות) — 89

אַ נייע דזשאַב-סקעיל — — — 93

לייד און פרייד אין איין יאָר (יוניאָן-לייבעל קאַמפּאַניע. — אַרבעטסלאָזען פאַרזיכערונגס-פאָנד. — די יוניאָן פייערט איר צוואַנציג-יאָריגע עקזיסטענץ) — 95

פינאַנציעלע רעפאָרמען — — — 98

די יוניאָן גייט צו אַרביטריישאָן 101

די יוניאָ דערלאָזט ניט אַז אַרבעט זאָל אַוועק פון ניו יאָרק — — 106

נייער אָפּמאַך מיט באַלעבאַטים אויף דריי יאָר צייט — — — — 109

אַ סטרייק אין דער „וואַרהייט" — 111

דער שרייבער-סטרייק (אַ יוניאָן פון שרייבער. — די שרייבער גייען ארויס אין סטרייק. — דער שרייבער-סטרייק ווערט ליקווידירט) — — — — — — 116

זייט

יוניאן-ווארע פאר יוניאן-לייט (די „יוניאן-לייבעל פראדוקטס טרוידינג אסאסיאיישאן") — — 125

יוריסדיקציע עניני׳ם (יוריסדיקציע סכסוכים אויף דער לינקער זייט. — די יוניאן כאפט א קאזאק . . . אבער. — א אידישע צייטונג אין פילאדעלפיע) — 130

די יוניאן פייערט איר 25-יעריגען יובילייי — — — — — — 136

אן ארגאניזאציאנס-קאמפאניע — די קארעקטארס פון די צייטונגען ווערען יוניאניזירט — — — 140

אן ערנסטער יוריסדיקציע-סכסוך 146

הילף פאר די מלחמה-קרבנות — 149

צו א קאנטראקט דארף מען אויך האבען יושר (די צייטונגס-זעצער גייען ארויס אין סטרייק אויף אייגענער אחריות. — די דזשאב-זעצער פאלגען נאך די צייטונגען. — דער „וואקיישאן"-סטרייק. — דער סוף פון „וואקיישאן"-סטרייק. — א נייער באגום און א נייער קאנטראקט מיט די צייטונגען) — — — 153

די „ווארהייט" פאלט א קרבן פון דער מלחמה (ווי אזוי די יוניאן האט געליזט דעם קריזים) — 161

צייטונגען קומען און צייטונגען גייען — — — — — — — — 164

א סטרייק אין די דזשאב-דרוקערייען (צייטונג-זעצער קריגען א העכערונג פון 5 דאלאר א וואך) 167

דער רויטער קרייץ פון דער יוניאן („עמוירדזשענסי פאנד") 171

די פארצווייגטע טעטיגקייט פון דער יוניאן (פינאנציעלע לאסטען. — דער קאמף פאר דער 44-שטונדיגער ארבעטס-וואך. — שטיצע פאר דער „צייט". — געזעלשאפטלאכע טעטיגקייטען. — אנדערע טעטיגקייטען) — — 175

די יוניאן פייערט איר 35-יעריגע עקזיסטענץ (לואיס פיגין ווערט געערט) — — — — — — 180

נייע אפמאכען מיט די באלעבאטים (אין 1924. — אין 1925. — אין 1928. — די יוניאן עהרט דראשער'ן) — — — — — 181

די ארבעטסלאזיגקייט פראבלעם אין דער יוניאן (ארבעטס-שטייער. — ארבעטסלאזע צאלונגען) — — 184

א סימפאטיע-סטרייק, וואס האט זיך ניט גוט געענדיגט — — — 188

די יוניאן העלפט דער „אינטערנעשאנאל ליידים גארמענט וואירקערס יוניאן" — — — — 189

דער זעכציגסטער געבורטסטאג פון ש. שיינפעלד — — — — — — 191

אהרן גאטעסמאן — — — — 192

א נייער דור פירער — — — — — 194

די יארען פון קריזים (פארשטארקטע יוניאן-טעטיגקייט. — מאלטיגראף-ארבעט ווערט באגרעניצט. — א קלענערער יוריסדיקציע-סכסוך. — נייער קאנטראקט מיט דזשאב-באלעבאטים. אנדערע טעטיגקייטען) — — 198

די יוניאן ווערט פופציג יאר אלט 205

די געשיכטע פון דער „אינטערנעשאנאל טייפאגראפיקאל יוניאן"

די געשיכטע פון דער אינטערנעשאנאל (די ערשטע דרוקער-ארבעטער ארגאניזאציעס. — פון די סאסייעטיס ווערען אמת'ע יוניאנס. — די „נעשאנאל טייפאגראפיקאל יוניאן" בייט איר נאמען אויף „אינטערנעשאנאל טייפאגראפיקאל יוניאן". — די ראל פון דער א. ט. י. אין דער גרינדונג פון דער „אמעריקען פעדערײשאן אוו לייבאר". — די ווייטערע אנטוויקלונג פון דער אינטערנעשאנאל.— די באוועגונג פאר א קורצען ארבעטס-טאג. — דער קאמף פאר דעם 8-שטונדיגען ארבעטס-טאג. — דער קאמף פאר דער 44-שטונדיגער ארבעטס-וואך. — דער ווייטערער וואוקס פון דער א. ט. י.) — 209

פראטערנאלע אינסטיטוציעס פון דער א. ט. י. (דער אלד אײדזש פענשאן פאנד. — דער טויטען-בענעפיט פאנד. — די יוניאן פרינטערס האום. — די ביורא אוו עדיוקיישאן) — — — — — 238

א סך-הכל פון די דערגרייכונגען פון דער א. ט. י. זינט זי איז געגרינדעט געווארען („קלאוזד שאפ" און „פריאריטעט" — דער פונדאמענט. — ארבעטס-שטונדען. — פארדינסטען. — דאס לעבען פון די זעצער איז פארלייכטערט געווארען. — ארביטריישאן. — דער סך-הכל) — 248

פאַרוואָרט

דער יובילעאום־קאָמיטעט פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן האָט באשלאָסען ארויסצוגעבען די געשיכטע פון דער יוניאָן.

פאַר דעם דאָזיגען צוועק איז באשטימט געוואָרען אַ רעדאַקציע־קאָמי־טעט פון ד. איזאַקאָוויץ, ה. בלום, ט. גלאַס, ב. פּאָמעראַנץ, מ. קאָסטאָף, מ. ראָזענמאַן און ש. שיינפעלד — אַלע מיטגלידער פון דער יוניאָן. ביים ערשטען מיטינג פון רעדאַקציע־קאָמיטעט איז ב. פּאָמעראַנץ דערוויילט געוואָרען אַלס רעדאַקטאָר פון בוך.

די אויפגאַבע אַזאַ בוך ארויסצוגעבען איז געווען זעהר אַ שווערע. עס האָט פּשוט געפעלט דער מאַטעריאַל פאַר אַזאַ ווערק. איידער מ׳האָט זיך גענומען נעמען פאַר דער אַרבעט האָט מען פריער געמוזט זאַמלען זכרונות, זיך נישטערען אין די פּראָטאָקאָלען פון דער יוניאָן, אין דעם אייגענעם זכרון א. א. וו.

מיט גרויס ענערגיע איז דער רעדאַקציע־קאָמיטעט צוגעטראָטען צו דער אַרבעט, און אין משך פון עטלאכע חדשים איז דער מאַטעריאַל טייל־ווייז צונויפגעזאַמעלט געוואָרען. מיט דער הילף פון אַט דעם מאַטעריאַל — וועלכער, עס דאַרף באטאָנט ווערען, איז געווען זעהר אַ רויער און אַ מאַגערער — האָט ש. שיינפעלד אָנגעשריבען די געשיכטע פון דער יוניאָן. דאָס אָנגעשריבענע איז גרינטלאך רעדאַגירט געוואָרען פון ב. פּאָמעראַנץ, און נאָכדעם איז די קאָרעקטור געלייענט געוואָרען פון יעדען מיטגליד פון רעדאַקציע־קאָמיטעט. די לעצטע קאָרעקטור איז געלייענט געוואָרען פון ד. איזאַקאָוויץ. דעם אינדעקס ביים סוף פון בוך האָט צונויפגעשטעלט י. לייזעראָוויטש.

אויף אַזאַ אופן זיינען אויסגעמיטען געוואָרען די חסרונות פון די מערסטע קאָלעקטיווע ליטעראַרישע אַרבעטען. אַנשטאָט אַ זאַמלונג פון באזונדערע אַרבעטען, איז ארויסגעקומען אַן איינהייטלאך ווערק.

דער צווייטער, קלענערער טייל פון בוך — „אַ קורצע געשיכטע פון דער אינטערנעשאָנאל" — איז געשריבען געוואָרען פון דעם פּרעזי־דענט פון דער יוניאָן, ה. בלום. הגם דעם מאטעריאל פאַר אַט דעם טייל האָט מען ניט געדאַרפט ערשט זאַמלען, האָט מען אים אָבער געדאַרפט באאַרבעטען און קאָנדענסירען. די אַרבעט פון ה. בלום רעדט פאַר זיך אַליין.

מיר ווילען האָפען, אַז דאָס בוך וועט געלייענט ווערען מיט אינטערעס און געווינס פון יעדען וואָס האָט אַ פאַרשטענדניש פאַר דער אַרבעטער־באוועגונג און אירע פּראָבלעמען.

די רעדאַקציע.

די געשיכטע פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, לאָקאַל 83, א. ט. י.

פון ש. שיינפעלד

בראשית

די אידען אין ניו יאָרק אין 1888. — די אידישע אימי־
גראַציע אין די אַכציגער יאָרען. — די גויאישע שריפט־
זעצער יוניאָנס וואָס האָבען שוין דעמאָלט עקזיסטירט.

די פּאָעטישע שילדערונג פון בריאת־העולם אין דער תורה קען זעהר גוט אַנגעווענדעט ווערען אויף דער צייט ווען די אידישע שריפטזעצער יוניאָן איז געקומען צום לעבען. דאָס אידישע לעבען אין ניו יאָרק מיט פופציג יאָר צוריק האָט זיך ווירקליך געפונען אין אַ צושטאַנד פון „תהו ובהו". עס האָט זיך שוין געשפּירט אין דער לופט דער שוועבענדיגער „רוח אלהים", אָבער דאָס אידישע לעבען אין אַלגעמיין איז געווען אַ פּוסטער, פינסטערער מישמאַש, אין וועלכען די שאַפענדע מייסטער־האַנט האָט נאָך ערשט גע־דאַרפט אריינברייגגען אָרדנונג, סיסטעם, געזעצמעסיגקייט.

די אידען אין ניו יאָרק אין 1888

אַ אידישע איינוואַנדערונג קיין אַמעריקע אין גרעסערע מאַסען האָט זיך אַנגעהויבען שוין פריער. אָבער די אידישע אימיגראַציע איז ניט אַנגע־גאַנגען ווי אַן אומאונטערבראָכענער שטראָם, נאָר אין כוואַליעס. די ערשטע כוואַליע וואָס איז אַריבערגעקומען איז באַשטאַנען פון ספרד'ישע אידען; די צווייטע כוואַליע — פון דייטשע אידען; די דריטע כוואַליע — פון אונזערע מזרח־איראָפּעאישע אידען. צווישען איין אימיגראַנטען־כוואַליע און דער אַנדערער איז אַריבער געגוג צייט, אַז די פריערדיגע אימיגראַנטען זאָלען זיך קענען אַקלימאַטיזירען, אַמעריקאַניזירען און עקאָנאָמיש זיך איינ־פונדעווען אין לאַנד. דאָס האָט ביז אַ באַדייטענדען גראַד געשאַפען אַ תהום צווישען די פּריש־אַנגעקומענע און די פריערדיגע אידען, וועלכע זיינען שוין געווען פאַרוואָרצעלט אין לאַנד.

די גאָר ערשטע אידישע איינוואַנדערער אין ניו יאָרק זיינען געווען פּאָרטוגעזישע אידען. געקומען זיינען זיי ווען ניו יאָרק האָט נאָך באַלאַנגט צו האָלאַנד (נידערלאַנד) און האָט געהייסען „ניי אַמסטערדאַם". אָט די ספרד'ישע אידען זיינען געקומען פון בראַזיליע, פון וואַנען מען האָט זיי ארויסגעטריבען. די האָלענדער האָבען זיי דערלויבט דאָ זיך צו באַזעצען. די פּאָרטוגעזישע אידען האָבען אין „ניי אַמסטערדאַם" געגרינדעט די ערשטע אידישע קאָנגרעגאַציע אונטער דעם נאָמען „שארית ישראל", וועלכע עקזיסטירט נאָך ביז היינטיגען טאָג. אין די אַכציגער יאָרען פון פאַריגען

יאָרהונדערט זײַנען די ספּרדישע אידען באַטראַכט געוואָרען אַלס די אידישע אַריסטאָקראַטיע. זײ זײַנען געווען עקאָנאָמיש גוט פאַרפעסטיגט און קול־טורעל הויך־אַנטוויקעלט. זעלטען זײַנען זײ געקומען אין פערזענלאכען קאָנטאַקט מיט די מזרח־אײראָפּעאישע אידען.

די צווייטע אידישע אימיגראַציע־כוואַליע האָט זיך אָנגעהויבען ערשט אין יאָר 1848, נאָך די רעוואָלוציאָנערע אויפטרייסלונגען אין צענטראַל־אייראָפּע. דעמאָלט זײַנען היפּשע צאָלען מענשען געצוואונגען געווען צו אַנטלויפען פון דייטשלאַנד, פון עסטרייך, פון אונגאַרן, פון באָהעמיע, און צווישען זײ זײַנען אויך געווען אַ סך אידען. די אידישע אימיגראַנטען פון אַט דעם פעריאָד האָבען זיך באַזעצט מערסטענס אין ניו יאָרק. ווי דער שטייגער איז מיט פאַרוואָגעלטע אין אַ פרעמד לאַנד, מיט אַ פרעמדער שפּראַך, האָבען די אימיגראַנטען די ערשטע יאָרען זיך גוט אָנגעפּלאָגט אין דער נײַער מדינה, אָבער ביסלאַכווייז האָבען זײ זיך אײַנגעאָרדענט און אַ סך פון זײ זײַנען מיט דער צייט רייך געוואָרען. קומענדיג פון קול־טורעלע לענדער, איז פאַר זײ גרינג געווען זיך שנעל צו אַמעריקאַ־ניזירען. זײ איז, יעדענפאַלס, ניט אָנגעקומען שווער אין גאָר אַ קורצער צייט אַרונטערצוּוואַרפען פון זיך דעם שטעמפּעל פון דעם „גרינעם", וואָס האָט ממש אַראָפּגעשריגען פון יעדען פריש־אײַנגעוואַנדערטען. אין דער צייט ווען עס האָט זיך אָנגעהויבען די דריטע מאַסען־אימיגראַציע — די ווייט־גרעסטע פון די דריי אידישע איבערוואַנדערונגס־כוואַליעס — זײַנען די דייטשע אידען (אָדער, ווי זײ אַליין האָבען ליב געהאַט זיך צו רופען, „יהודים") שוין געווען גוט אײַנגעאָרדענט. אַ סך פון זײ זײַנען שוין געווען דער צווייטער דור, ד. ה. געבוירענע אין אַמעריקע. זײ האָבען געפירט גרויסע געשעפטען און זיך פיל אָפּגעגעבען מיט געזעלשאַפטלאכער טעטיג־קייט. זײ האָבען געשאַפען פאַרשיידענע אידישע געזעלשאַפטלאכע, קול־טורעלע און פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס, און האָבען פאַרנומען אַ בכבוד׳י־גען פּלאַץ אין ניו יאָרקער לעבען.

די אידישע אימיגראַציע אין די אַכציגער יאָרען

נאָך די פּאָגראָמען אויף די אידען אין דרום־רוסלאַנד, אין 1881, האָט אַ גרויסער יאוש ארומגעכאַפּט דאָס רוסישע אידענטום. די אויגען פון די רוסישע אידען האָבען זיך דעמאָלט געווענדעט צו אַמעריקע — צום לאַנד, וואָס האָט ביי קיינעם קיין קשיות ניט געפרעגט און וואו יעדער פאַרפאָלג־טער איז געווען ווילקאָמען צו קומען זוכען זײַן גליק. דער דראַנג נאָך אַמעריקע איז דאַן געווען אַזוי גרויס, אַז ער האָט ארומגעכאַפּט אויך אידען פון געגענטען, וואו קיין פּאָגראָמען זײַנען ניט פאָרגעקומען. קיין ניו יאָרק

האָבען אָנגעהויבען אריינשטראָמען אידישע עמיגראַנטען פון אַלע טיילען פון רוסלאַנד, פוילען און רומעניע. אידען, וואָס האָבען אין זייערע היים־שטעטלאך קיין פרנסה ניט געהאַט, זיינען געפאָרען זוכען גליק אין אַמעריקע.

די דייטשע „יהודים", וועלכע זיינען שוין דעמאָלט געווען אין גוטע מאַטעריעלע אומשטענדען, האָבען צו די דאָזיגע גרינע, קליינשטעטלדיגע און אין אַ וועלטליכען זין אָפּגעשטאַנענע אידען, זיך באַצויגען מיט פאַר־אַכטונג. זיי האָבען געקוקט אויף זיי פון אויבען־אַראָפּ. פונדעסטוועגען — צוליב דעם „למה יאמרו הגוים", כדי די הילפלאָזיגקייט פון די ניי־אָנגע־קומענע אידען זאָל זיך ניט צופיל וואַרפען אין די אויגען פון דער אַלגע־מיינער, גויאישער עפענטלאכקייט — האָבען זיי געגרינדעט אַן „אימיגראַנט עיד סאָסייעטי", צו העלפען באַזאָרגען באַשעפטיגונג פאַר די נייע אימי־גראַנטען. אַרבייט איז געשאַפען געוואָרען פאַר די אימיגראַנטען טאַקע אין די פאַבריקען פון די דייטשע אידען, וועלכע האָבען שוין, אַגב, אויס־גענוצט די הילפלאָזיגקייט פון די גרינע אידען און האָבען זיי עקספּלואָ־טירט אויף דעם גרויזאַמסטען אופן. צו אַרבעטען מיט אַ גרינעם ביז 16 שעה אַ טאָג פאַר 3 ביז 5 דאָלאַר אַ וואָך, איז געווען אַ געוויינלאכע דער־שיינונג.

די פּעאיגערע, אַמביציעזערע צווישען די אידישע אימיגראַנטען זיינען ניט געווען צופרידען צו בלייבען לאַנג אַרבעטען אין שאַפּ, און אַזוי שנעל ווי זיי האָבען זיך אַ ביסעל אויסגעגרינט זיינען זיי געוואָרען „קאָנטראַק־טאָרס" — האָבען אָנגעהויבען ארויסנעמען אַרבייט צו זיך אַהיים. אָט־די קאָנטראַקטאָרס האָבען עס איינגעפירט דאָ אין לאַנד דעם „סוועטינג סיס־טעם". זייערע „שאַפּקעס" האָבען זיך געפונען אין זייערע אייגענע אָרימע וואוינונגען אין די טענעמענט־הייזער, און די אַרבעטער וואָס זיי האָבען באַשעפטיגט האָבען זיך געשטיקט אין ענגע שמוציגע לעכער פאַר אַ הונגער־לוין. די עקספּלואַטאַציע פון די אָרימע אימיגראַנטען־אַרבעטער דורך אָט די קאָנטראַקטאָר־פּיאַווקעס האָט ממש געשריען צו די הימלען מיט איר שוידערליכקייט.

ניט אַלע אימיגראַנטען האָבען זיך געקענט צופּאַסען צו די באַדינ־גונגען פון דעם דעמאָלטיגען שאַפּ. אַ טייל פון די אָריבערגעקומענע האָבען זיך בעסער גענומען צו „מסחר", דאָס הייסט צו פּעדלעריי. קיין גרויסען קאַפּיטאַל האָט אַזאַ „סוחר" ניט געדאַרפט האָבען צו זיין „געשעפט". זיין גאַנצער „אוצר" איז בעשטאַנען פון אַ קערבעל מיט פאַרשיידענע שמאַכ־טעלאך, וואָס אין רוסלאַנד פלעגט מען עס רופען „גאַלאַנטעריי" און אין אַמעריקע רופט מען עס „נאָושאַנס", און באַטראַפען האָט עס בסך הכל אַ פּאָר דאָלאַר. קיין גרויסע קענטשאַפט אין ענגליש האָט זיך צו דעם „גע־שעפט" אויך ניט געפאָדערט. מ'האָט בלויז געדאַרפט אָנקלאַפּען אין אַ טיר

און אַ זאָג טאָן: „לוק אין די בעסקעט!“ (קוק אריין אין קערבעל), און דאָס אַלץ; דאָס איבעריגע האָט שוין דער קונה געטאָן — אַמאָל האָט ער עפּעס געקויפט און אַמאָל . . . האָט ער אַראָפּגעוואָרפן פון אַלע טרעפּ... מיט דער צייט האָבן זיך די פּעדלערס אויסגעגרינט און אַוועקגעוואָרפן די „בעסקעטס“ און געוואָרן „קאַסטאָמער פּעדלערס“, ד. ה. פּעדלערס וואָס פאַרקויפן אויף קרעדיט, און אַ סך פון זיי האָבן זיך שפּעטער ארויפגעאַרבייט און געפירט גרויסע געשעפטן.

דער קולטורעלער צושטאַנד פון די אידישע אימיגראַנטען אין די אַכציגער יאָרען פון פאָריגען יאָרהונדערט איז געווען זעהר אַ נידעריגער. די ווייט־גרעסטע מערהייט אימיגראַנטען איז געקומען פון די קליינע שטעטלאַך פון רוסלאַנד און פּוילען, וואו די מאַסען האָבן זיך אויפגעהאָדעוועט אין אָרימקייט און האָבן באַקומען די טראַדיציאָנעל־אידישע דערציאונג פון דעם „חדר“, אַזוי אַז דער קולטורעלער באַגאַזש, וואָס זיי האָבן אַריבערגעבראַכט מיט זיך, איז געווען זעהר אַ לייכטער. די פרומע אידען האָבן זיך באַנוגענט מיט זייער רעליגיעזער פאַרטיפונג, וואָס האָט זיי געגעבען זייער גייסטיגע באַפרידיגונג. די ניט־פרומע, אָבער, האָבן פון זיך אינגאַנצען ארונטערגעוואָרפן דעם עול פון אַחריות און זיינען אָפט געוואָרען הפקר־מענשען. זייער ניט־פרומקייט איז געקומען צו זיי ניט פון אידעאישע ספקות אָדער פון אינערלאַכער איבערצייגונג, — אויף אַזעלכע זאַכען זיינען זיי געווען צו אומוויסענד, — נאָר פשוט פון הפקרות; זייענדיג אין אַ פרעמד לאַנד, וואו קיינער האָט זיי ניט געקענט, האָבן זיי ניט געהאַט פאַר ווּעמען זיך צו שעמען. קיין פאַרלאַנג פאַר אַ צייטונג אָדער אַ בוך איז ניט געווען, ניט ביי די פרומע און ניט ביי די אַנדערע. און אַז עס איז ניטאָ קיין באַגער צו לעזען אַ צייטונג אָדער אַ בוך, טאָ װעלכער משוגענער וועט געהן דרוקען צייטונגען אָדער ביכער? און אַז מען דאַרף ניט קיין ביכער און צייטונגען, דאַרף מען אויך ניט קיין זעצער.

אָט אַזאַ פּנים האָט דעמאָלט געהאַט דאָס אידישע לעבען אין דעם נייעם לאַנד.

די רפואה איז אָבער געקומען פאַר דער מכה. צווישען די אימיגראַנטען פון יענער צייט האָט זיך געפונען אַן אַנדער עלעמענט אויך. עס איז צו יענער צייט אַריבערגעקומען אַהער אַ גרופּע אינטעליגענטע יונגעלייט פון רוסלאַנד, וועלכע האָבן געמוזט אויסוואַנדערן פון דאָרט אָדער צוליב זייער אַקטיוועץ קאַמף געגען צאַריזם, אָדער גלאַט צוליב שנאה צום צאַרישען דעספּאָטיזם. אָט יענע גרופּע איז געווען דער לייכט־טורם אין דער אידישער פינסטערניש פון יענער צייט. זייענדיג דאָ פרעמד און עלענד, זיינען די דאָזיגע אינטעליגענטען די ערשטע צייט אויך געווען געצוואונגען צו ווערען קרבנות פון דעם „סוועטינג סיסטעם“ און גלייך ווי

אַלע אַנדערע האָבען זיי לאַנגע שטונדען געשמאַכט אין פאַרפעסטעטע שעפּער פאַר אַ הונגער־לוין. זייער ביטערע לאַגע איז אָבער געווען אַ גליק פאַר די ברייטע מאַסען. זייער אינטעליגענץ און רעוואָלוציאָנערער גייסט האָט געהאָלפען וועקען דאָס באוואוסטזיין פון די דערשלאָגענע אידישע אימי־גראַנטען־אַרבעטער. טראָץ זייער גרויסער געדריקטקייט, האָבען אָט די אינטעליגענטען פון צייט צו צייט אָנגעקליבען אַ פּאָר דאָלער און ארויסגע־געבען פּעריאָדישע שריפטען, אין וועלכע זיי האָבען גערופען די אידישע אַרבעטער זיך צו אָרגאַניזירען און מיט פאַראייניגטע כחות זיך אַנטקעגענ־צושטעלען זייערע אויסבויטער, אָפּצושאַפען דעם „סוועטינג סיסטעם” און זייער לאַגע אין אַלגעמיין צו פאַרבעסערען.

דאָס איז געווען דער ערשטער שטויס צו פאַראינטערעסירען די אידישע מאַסען פון דער נייער וועלט אין דעם געדרוקטען וואָרט — און דער „בחור הזעצער” איז גלייכצייטיג געוואָרען אַ וויכטיגער פאַקטאָר אין דער ניי־געשאַפענער לאַגע.

די גויאישע שריפטזעצער־יוניאָנס וואָס האָבען שוין דעמאָלט עקזיסטירט

גאָר אַנדערש האָט אויסגעזען דאָס לעבען פון דער גויאישער, איינגע־זעסענער אַמעריקאַנער באַפעלקערונג. אין ניו יאָרק איז שוין דעמאָלט געווען אַ פאַרהעלטניסמעסיג שטאַרקע פּרעסע און אַ גרויסער ביכער־מאַרק, און צוזאַמען דערמיט, פאַרשטייט זיך, אויך אַ גרויסע צאָל דרוקער־אַרבעטער. די דאָזיגע דרוקער־אַרבעטער זיינען שוין דאַן געווען אָרגאַ־ניזירט אין שטאַרקע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבען געשפּילט אַ באַדייטענדע ראָלע אין דעם עקאָנאָמישען לעבען פון לאַנד. אין ניו יאָרק האָט שוין העכער פערציג יאָר געהאַט עקזיסטירט אַן ענגלישע שריפטזעצער יוניאָן, אונטער דעם נאָמען „ביג סיקס”, מיט אַ מיטגלידערשאַפט פון 3,500. די דאָזיגע יוניאָן האָט געפירט קאַמפען געגען די גרעסטע און איינפלוסרייכ־סטע צייטונגען און דרוקערייען, און הגם מאַנכע סטרייקס האָבען זיך גע־צויגען יאָרען־לאַנג, האָבען זיי אָבער תמיד זיך געענדיגט מיט אַ זיג פאַר דער יוניאָן.

עס וועט זיין אינטערעסאַנט צו פאַרצייכענען איין כאַראַקטעריסטישען פאַל, ווען דער ענגלישער שריפטזעצער יוניאָן איז אויסגעקומען צו שפּילען אַן אַנטשיידענדע ראָלע אין דער דערוויילונג פון אַ פּרעזידענט פון די פאַראייניגטע שטאַטען. אריינגעצויגען געוואָרען אין דעם פּאָליטישען וואַל־קאַמף איז די ענגלישע שריפטזעצער־יוניאָן דורך אַ צופאַל. די יוניאָן האָט געהאַט אָנגעפירט אַ סטרייק געגען דער „ניו יאָרק טריביון”, אַ רעפּוב־

ליקאַנער צייטונג. אַ קאָמיטע פון דער יוניאָן האָט זיך געווענדט צו דער רעפּובליקאַנער נאַציאָנאַלער קאָנווענשאָן מיט דעם פאַרלאַנג, אַז די קאָנווענשאָן זאָל אָננעמען אַ רעזאָלוציע געגען דער „ניו יאָרק טריביון". אַזוי ווי די קאָנווענשאָן האָט זיך אָנטזאגט צו פאַרדאַמען די „טריביון", האָט די יוניאָן אינדאָרסירט דעם פּרעזידענט־קאַנדידאַט פון דער דעמאָ־קראַטישער פּאַרטיי, גראָווער קליוולאַנד. קליוולאַנד איז אין יענע וואַלען, אין יאָר 1884, דערווײַלט געוואָרען פּרעזידענט מיט אַ זעהר קליינער מער־הייט אין דעם „עלעקטאָראַל קאָלעדזש". ער האָט געוואונען ניו יאָרק סטייט, און דאָס האָט אים דערווײַלט. אָבער אַזוי ווי ער האָט געוואונען ניו יאָרק דורך דער קליינער מערהייט פון ניט מער ווי ארום עלף הונדערט שטימען, איז אַלגעמיין אָנערקענט געוואָרען, אַז דאָס האָט די ענגלישע שריפטזעצער יוניאָן מיט אירע 3500 שטימען פאַראורזאַכט די דערווײַלונג פון קליוולאנד'ן אַלס פּרעזידענט פון די פאַראייניגטע שטאַטען.

אין סטיווענס'עס געשיכטע פון דער ניו יאָרקער שריפטזעצער יוניאָן נומער 6, וואָס איז דערשינען אין 1913, ווערט אָט דער עפּיזאָד באַשריבען מיט אַלע איינצעלהייטען. נאָך אַ באַווייז, אַז די ראָלע פון דער ענגלישער שריפטזעצער יוניאָן אין דער דערווײַלונג פון קליוולאַנד'ן פאַר פּרעזידענט איז ניט איבערטריבען, האָבען מיר אין דעם, וואָס אין עטלאכע חדשים נאָך די וואַלען האָט די רעפּובליקאַנער פּאַרטיי זיך אריינגעלייגט אין אַ שלום צווישען דער יוניאָן און דער „טריביון", און דער סטרייק איז געשליכטעט געוואָרען צו דער צופרידענהייט פון דער יוניאָן.

עס האָט שוין דאַן אויך עקזיסטירט אין ניו יאָרק אַ גרויסע, מעכטיגע דייטשע שריפטזעצער יוניאָן, אונטער'ן נאָמען „טיפּאָגראַפיאַ נומער 7". די דייטשע יוניאָן איז געווען זעהר שטאַרק און איינפלוסרייך. זי איז געווען די ערשטע יוניאָן אין אַמעריקע אויסצוקעמפען דעם אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג אין איר פאַך. די צושטאַנדען אויף דער דייטשער גאַס אין אַמעריקע זיינען דעמאָלט געווען זעהר גינסטיגע פאַר דער יוניאָן. די רעוואָלוציעס פון די 48גער יאָרען אין צענטראַל־איראָפּע האָבען געבראַכט קיין אַמעריקע גרויסע צאָלען רעוואָלוציאָנערען־אימיגראַנטען, וועלכע האָבען געהאָלפען שאפען דעם גינסטיגען באָדען, אויף וועלכען די דייטשע שריפט־זעצער יוניאָן זאָל קענען ווערען אַ מוסטערהאַפטע אַרבעטער־אָרגאַניזאַציע. די דייטשע יוניאָן האָט אויפגעטאָן זעהר אַ סך ניט נאָר פאַר אירע אייגענע מיטגלידער נאָר אויך פאַר דער דייטשער און אַמעריקאַנער אַרבעטער־באוועגונג פון יענער צייט בכלל.

סיי דער ענגלישער יוניאָן און סיי דער דייטשער יוניאָן איז באַשערט געווען קאָנסטרוקטיוו צו העלפען אונזער אידישער שריפטזעצער יוניאָן ביי מער ווי איין געלעגענהייט, ווי דאָס וועט שפּעטער פאַרצייכענט ווערען.

געבורט־ווייען

דער שריפטזעצער פאַראיין (1886). — די „אידישע שריפטזעצער יוניאָן" קומט אויף דער וועלט. — די ערשטע טריט פון דער יוניאָן. — די יוניאָן וואַקסט אין כח און פרעסטיזש.

צוזאַמען מיט דער אידישער מאַסען־אימיגראַציע פון מזרח־אייראָפּע איז אויך אויפגעקומען און געוואַקסען דער אידישער דרוקער־פאַך אין ניו יאָרק.

די ערשטע אידישע צייטונג אין אַמעריקע האָט אָנגעהויבען דערשיינען אין ניו יאָרק אין 1874. דאָס איז געווען „די אידישע גאַזעטען" *, אַ וואָכענבלאַט וואָס איז ארויסגעגעבען געוואָרען פון כתריאל שרהזאָן. לכתחילה איז געווען שווער צו באקומען אַ אידישען זעצער פאַר אָט־דער איין־איינציגער צייטונג, און כדי צוצובינדען דעם זעצער צו דער צייטונג איז דער באַלעבאָס געצוואונגען געווען אים אריינצונעמען פאַר אַ שותף אין געשעפט. אָבער די גרויסע אימיגראַציע־כוואַליע האָט אין גיכען, פון איין זייט, געשאַפען אַ נאָכפראַגע אויף דעם געדרוקטען אידישען וואָרט און, פון דער אַנדערער זייט, אַריבערגעבראַכט אַ סך אידישע דרוקער־אַרבעטער. דער דורשט נאָך דעם געדרוקטען אידישען וואָרט איז כסדר געשטיגען. ער איז סטימולירט געוואָרען קודם כל דורך דעם, וואָס דער וועג פאַר דער אידישער פרעסע איז דאָ געווען אַ פרייער, ניט פאַרצאַמט דורך צענזורען און אַנדערע פאָליטישע שטערונגען, ווי אין דער אַלטער וועלט, וואו אידישע צייטונגען זיינען פאַקטיש ניט דערלויבט געוואָרען; צווייטענס, דורך דעם שטאַרקען אינטערעס פון די פריש־אַריבערגעקומענע אימיגראַנטען אין די פאַסירונגען אין דער אַלטער היים, אין די פּאָגראָמען אין רוסלאַנד א. א. וו. און דאָס איז דאָך אַן אייזערנער געזעץ — איז נאָר פאַראַן אַ נאָכפראַגע אויף אַ געוויסער „סחורה", וועט זיך שוין געפינען אימיצער וואָס וועט די דאָזיגע נאָכפראַגע צופרידענשטעלען.

אין אַ קורצער צייט ארום האָט אָנגעהויבען צו דערשיינען אין ניו יאָרק נאָך אַ אידישע וואָכענבלאַט, „די ניו יאָרקער אידישע צייטונג", וואָס איז ארויסגעגעבען געוואָרען פון דר. וועקסלער. „די אידישע גאַזעטען", ווידער, האָבען אָנגעהויבען ארויסגיין עטלאכע מאָל אַ וואָך. שפּעטער, אין 1885, האָט שרהזאָן די טעגלאכע אויסגאַבע פון די „גאַזעטען" אַ

---

*) נאָך פאַר די „אידישע גאַזעטען" זיינען, אין די יאָרען פון 1870 ביז 1874, ארויסגעגאַנגען אין ניו יאָרק אייניגע אידישע וואָכענשריפטען, אָבער זיי האָבען זיך געהאַלטען בלויז צו עטלאכע חדשים.

נאָמען געגעבען „דאָס אידישע טאָגעבלאַט“, און קיין זעצער האָבען שוין ניט געפעלט. די „גאַזעטען“ אַליין האָבען באשעפטיגט דריי זעצער, און עס זיינען געווען אַנדערע זעצער לרוב.

חוץ צייטונגס־דרוקערייען האָבען זיך געעפענט אין ניו יאָרק, אַזוי ווי איבער־נאַכט, אַ געוויסע צאָל אַזוי־גערופענע „דזשאָב“־דרוקערייען, וואָס מאַכען פאַרשיידענע קליינע דרוק־אַרבעט — ווי בריוו, קאָנווערטען, ציר־קוליאַרען א. א. וו. פילענדיג זיך עלענד אין דעם נייעם לאַנד, האָבען די אימיגראַנטען זיך אָנגעהויבען צוצוטוליען איינער צום אַנדערן. זיי האָבען געגרינדעט לאַנדסמאַנשאַפט־פאַראיינען, חברות, סאָסייעטיס, לאָדזשען, און זיי אַלע האָבען זיך גענויטיגט אין געוויסע דרוק־זאַכען אויף אידיש — מיט־גליד־קאַרטען, קאָנסטיטוציע־ביכלאך, קול־קורא׳ס (אַפּילס), צירקוליאַרען, „נאָטיסעס“ צו מיטינגען א. א. וו., א. וו.

בקיצור, פון דעם דערפעל — ווען מר. שרהזאָן האָט געזוכט מיטלען צוצובינדען דעם איין־איינציגען זעצער צו זיין אַרבעטס־פּלאַץ — איז גאָר שנעל געוואָרען, אויב ניט קיין כרך, איז יעדענפאַלס אַ גאַנץ היפּשע שטעטעל, מיט אַ באַדייטענדער צאָל אידישע דרוק־אַרבעטער.

מאַלט אייך, די באַלעבאַטעם גופא פון די דעמאָלטיגע אידישע דרוקע־רייען זיינען ניט געווען קיין גרויסע גבירים. יעדער איינער דרוקער אַזאַ האָט זיך געפילט געצוואונגען אָנצושליסען זיך אַלס מיטגליד פון ווענינסטענס אַ האַלבען טוץ פאַראיינען און לאָדזשען מכל המינים, כדי דורכדעם צו באקומען אַ פאָרצוג געגען אַנדערע דרוקער־קאָנקורענטען. פאַרשטייט זיך, כדי אויסצונוצען ווי געהעריג זיין מיטגלידערשאַפט אין די פאַרשיידענע אָרגאַניזאַציעס, האָט אַזאַ דרוקער געמוזט זיין „טעטיג“ אין די אָרגאַניזאַ־ציעס. יעדענפאַלס, די מיטינגען זייערע האָט ער געמוזט באזוכען. אַזוי־ארום איז ער יעדען אָווענט אין וואָך געווען פאַרנומען מיט מיטינגען ביז שפּעט אין דער נאַכט. דערצו איז אַזאַ באַלעבאָס אַליין געווען אַ דרוקער־אַרבעטער און, צוזאַמען מיט איינעם אָדער צוויי העלפּער, פלעגט ער אַליין אַרבעטען אין דער דרוקעריי דעם גאַנצען לאַנגען טאָג, ביז עס איז אָנגע־קומען דער אָווענט און ער האָט געמוזט ווידער גיין . . . צו אַ מיטינג. די מערסטע דרוקערייען אַזעלכע האָבען זיך געפונען אין פינסטערע קעלערען, וואו מ׳האָט כסדר געמוזט אַרבעטען פאַר קינסטלאכער באלייכטונג. קען מען זיך שוין פאָרשטעלען די גליקען פון יענע דרוקער. אָבער ווי שלעכט עס איז ניט געווען די לאַגע פון די דרוקער־באַלעבאַטים, איז די לאַגע פון זייערע אַרבעטער געווען אַ סך, אַ סך ערגער. אַ זעצער אין אַזאַ דרוקעריי האָט געאַרבעט 15—16 שטונדען אַ טאָג און זיינע שכירות זיינען געווען צווישען 3 און 6 דאָלאַר אַ וואָך.

דער שריפטזעצער פאַראיין (1886)

אַ געוויסער באַרני גרינבערג, אַ אידישער שריפטזעצער, וועלכער איז געווען אַ מיטגליד אין דער שריפטזעצער יוניאָן נומער 6 און האָט געאַרבעט אין אַן ענגלישער דרוקעריי, האָט ניט געקענט צוזען די שרעקלאכע באַדינגונגען, אונטער וועלכע די אידישע זעצער אויף דער „איסט־סייד" זיינען געצוואונגען געווען צו אַרבעטען. גרינבערג האָט זיך ניט באַנוגענט מיט סימפּאַטיע אַליין; ער האָט באַשלאָסען עפּעס צו טאָן צו פאַרבעסערען דעם מצב פון די אידישע זעצער. צו יענער צייט האָט שוין אין ניו יאָרק עקזיסטירט אַ „אידישער אַרבעטער פאַראיין", וואָס איז אָרגאַניזירט געוואָרען פון דער ראַדיקאַלער אידישער אינטעליגענץ מיט'ן צוועק צו העלפען פאַרבעסערען די מערכה פון די אידישע אַרבעטער. האָט גרינבערג זיך געווענדט צום „אידישען אַרבעטער פאַראיין", אַז ער זאָל אויף זיך נעמען די איניציאַטיווע צו אָרגאַניזירען די אידישע זעצער.

דער „אידישער אַרבעטער פאַראיין" האָט גערן אויפגענומען די אויפפאָדערונג פון באַרני גרינבערג און האָט צונויפגערופען אַ מיטינג פון אַ קליינער גרופּע אידישע שריפטזעצער. די גרופּע זעצער, וואָס זיינען אַנוועזענד געווען ביי יענעם מיטינג, איז באַשטאַנען פון: גרינקער, ראָזענבלום, שאַפּיראָ, קאָטען, ברווידי, כעלעמער און די צווייי ברידער פריד. דער מיטינג איז אַדרעסירט געוואָרען פון אב. קאַהאַן, וועלכער איז שפּעטער געוואָרען דער רעדאַקטאָר פון „פאָרווערטס", און גלייך ביי יענעם מיטינג איז געגרינדעט געוואָרען די ערשטע אָרגאַניזאַציע פון אידישע זעצער אין אַמעריקע און דער פונדאַמענט פאַר דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן איז געלייגט געוואָרען. די נייע אָרגאַניזאַציע האָט מורא געהאַט זיך צו רופען מיט דעם אָפּשרעקענדיגען נאָמען „יוניאָן", האָט זי זיך אַ נאָמען געגעבען „אידישער שריפטזעצער פאַראיין". אָט דער טרוקענער פאַקט כאַראַקטעריזירט צום בעסטען די דערשלאָגענקייט פון די אידישע שריפטזעצער אין יענער צייט.

שוין ביים ערשטען מיטינג האָבען זיך די אַנוועזענדע אַראָפּגערעדט פון האַרצען. יעדער האָט געהאַט עפּעס אַנדערש צו דערציילען וועגען די ספּעציעלע צרות, וואָס אים קומט אויס אויסצושטיין. די דריי זעצער, וואָס האָבען געאַרבעט אויף „די אידישע גאַזעטען" — גרינקער, ראָזענבלום און שאַפּיראָ — האָבען דערציילט, אַז שוין פינף וואָכען ווי זיי האָבען ניט באַקומען זייערע שכירות, וואָס איז באַשטאַנען פון מיזערנע 5 דאָלאַר אַ וואָך; אַז עס קומט זיי אויס פּשוט צו הונגערען, און זיי ווייסען ניט וואָס צו טאָן אַז דער באַלעבאָס זאָל זיי באַצאָלען די הינטערשטעליגע שכירות. גלייך ביי דעם ערשטען מיטינג איז באַשלאָסען געוואָרען, אַז די דריי

זעצער פון די „אידישע גאַזעטען” זאָלען ארויס אין סטרייק, ביז דער באַלעבאָס וועט זיי באַצאָלען וואָס עס קומט זיי.

דאָס איז געווען דער ערשטער קאַמף, וואָס דער „אידישער שריפט־זעצער פאַראיין” האָט געזאָלט אונטערנעמען. אָבער דאָ האָט פּאַסירט עטוואָס, וואָס כאַראַקטעריזירט זעהר גוט דעם סאָלידאַריטעט־צושטאַנד פון די אַרבעטער אין יענער צייט. ווען די דריי זעצער זיינען אויף מאָרגען נאָכ'ן מיטינג אריינגעקומען שטעלען דעם באלעבאָס די פאָדערונג וואָס דער מיטינג האָט באשלאָסען, האָבען זיי שוין דאָרט געפונען די צווײ ברידער פריד שטייענדיג ביי די שריפט־קאַסטענס און אַרבעטענדיג גאַנץ געשמאַק. דאָס האָבען די ברידער פריד זיך געפעדערט, דערציילט דעם באלעבאָס וואָס נעכטען איז באשלאָסען געוואָרען, און גלייך טאַקע פאַרנומען די פּלעצער פון די דריי זעצער, וואָס האָבען געזאָלט ארויסגיין אין סטרייק...

אָט אויף אַזאַ אופן האָט זיך פאַרענדיגט דער ערשטער פאַרזוך פון „אידישען שריפטזעצער פאַראיין” ארויסצורופען אַ סטרייק. דאָס איז, באַטירלאַך, געווען אַ גרויסער קלאַפּ פאַר דעם פאַראיין, און נאָך מער פאַר דעם גלויבען אין די אייגענע כחות פון די עטלאכע אַנגעשלאָסענע יונגע־לייט, וואָס האָבען דעם פאַראיין געגרינדעט. אָבער אינגאַנצען אַנטוישט זיינען זיי פונדעסטוועגען ניט געוואָרען, וואָרים דעמאָלט זיינען אַזעלכע פאַסירונגען געווען אַ דבר בכל יום, אַ טאָג־טעגלאכע פאַסירונג, אין אַלע יוניאָנס פון אַלע אידישע פאַכען.

דערווייל איז די אידישע „פּרעסע” זיך ווייטער געוואַקסען. אין יאָר 1886 האָט אָנגעהויבען דערשיינען אין ניו יאָרק אַ נייע וועכענטלאכע צייטונג אונטער דעם נאָמען „די ניו יאָרקער אידישע פאָלקסצייטונג”. די דאָזיגע צייטונג איז ארויסגעגעבען געוואָרען פון אברהם קאַנטאָר און טאָמאַס ברוקס, צווײ אָדעסער יונגעלייט וואָס זיינען געקומען קיין ניו יאָרק פון מאַסאַטשו־זעטס. די „פאָלקסצייטונג” האָט געהאַט צווײ רעדאַקטאָרען — ברעס־לאַווסקי (שפּעטער דר. ברעסלוי) און מאָזעס מינץ (שפּעטער דר. מינץ). אַזוי ווי סיי די ארויסגעבער און סיי די רעדאַקטאָרען זיינען געווען ראַדי־קאַלען, איז די „פאָלקסצייטונג” געווען אַ פּראָגרעסיווע צייטונג און ארום איר האָבען זיך גרופּירט פּראָגרעסיווע עלעמענטען, וואָס האָבען געשפּילט אַ באַדייטענדע ראָלע אין דער אָרגאַניזירונג פון די אידישע אַרבעטער. ניט נאָר האָט די „פאָלקסצייטונג” געוועקט די אידישע אַרבעטער זיך צו אָרגאַניזירען אין יוניאָנס, נאָר די רעדאַקטאָרען אירע, ברעסלאַווסקי און מינץ, פלעגען אָפט אויפטרעטען אויף פאַרזאַמלונגען און פלעגען העלפען וועקען דאָס באַוואוסטזיין פון די אַרבעטער.

הגם די פּרעסע איז געוואַקסען, איז אָבער די צאָל זעצער געוואַקסען נאָך שנעלער. אין 1888 זיינען שוין אין ניו יאָרק געווען מער זעצער ווי

„דזשאָבס". אונטער אַזעלכע אומשטענדען איז, פאַרשטייט זיך, די לאַגע פון די זעצער געוואָרען נאָך ערגער, נאָך אומדערטרעגלאַכער. און די נויטיג־קייט צו אָרגאַניזירען אַ יוניאָן, וואָס זאָל אויסאַיבען כאָטש עפּעס אַ קאָנטראָל איבער'ן פאַך, איז געוואָרען נאָך דרינגענדער. אַגב, האָט זיך דעמאָלט שוין זעהר שטאַרק „באַוועגט" אין אַלע פאַכען, וואו די אידישע אימיגראַנטען זיינען געווען באַשעפטיגט. דאָס „הייוועו", וואָס די ראַדיקאַלע אינטעליגענץ האָט כסדר געהאַלטען אין שיטען אין דעם אַרבעטער־טייג, האָט אָנגעהויבען צו ברענגען רעזולטאַטען — דאָס „טייג" האָט אָנגעהויבען צו יוירען, צו בלעזלען זיך, צו הויבען זיך. די צייט איז געוואָרען רייף פאַר די זעצער צו אָרגאַניזירען, שוין ניט מער קיין „פאַראיין", נאָר טאַקע אַן אמת'ע יוניאָן, מיט אַלע קליפּערלאַך פון אַן אמת'ער אַרבעטער־אָרגאַניזאַציע.

די „אידישע שריפטזעצער יוניאָן" קומט אויף דער וועלט

אין אַ הייסען שבת נאָכמיטאָג, אין יוני אָדער יולי פון יאָר 1888, האָט אַ גרופּע פון ניין אידישע שריפטזעצער זיך פאַרזאַמעלט און געגרינדעט די איצטיגע אידישע שריפטזעצער יוניאָן. די גרופּע איז באַשטאַנען פון: ווערבער, פיליפּ לעווין, אויערבאַך, ראָזענבלום, מאַיסטראָוורסקי, אייזיק שמולעוויץ, דובין, קעסטענבוים און ב. גינזבורג.

די „פאַרזאַמלונג" איז פאַרגעקומען אין 84 באַרפאַלק סטריט, אין דער וואוינונג פון בערנאַרד גינזבורג, וועלכער האָט געאַרבעט אַלס זעצער אויף דר. וועקסלער'ס „אידישע צייטונג" (איצט איז מר. גינזבורג אַן אָנגעזעענער אַדוואָקאַט אין ניו יאָרק). עס איז אַ גרויסער ספק, צי האָבען יענע ניין יונגעלייט ווי געהעריג פאַרשטאַנען די היסטאָרישע באַדייטונג פון דער פאַסירונג. אָבער, סיי ווי סיי, די געשעעניש איז גלייך אויפ'ן אָרט געפייערט געוואָרען „מיט פּראַכט און גלאַנץ" . . . ביי אַ הייס גלעזעל טיי מיט צובייסען, וואָס די יונגע מרס. גינזבורג האָט סערווירט.

די ערשטע טריט פון דער יוניאָן

די נאָענטע אויפגאַבע פון דער ביי־געשאַפענער יוניאָן איז באַשטאַנען אין ערוויילען באַאַמטע; אויסאַרבעטען תקנות, ווי אַזוי די מיטינגען זאָלען געפירט ווערען; און פעסטשטעלען כללים פון אויפפירונג בין אָדם לחברו, צווישען איין מיטגליד און דעם אַנדערען.

די ערשטע באַאַמטע פון דער יוניאָן זיינען געווען: ווערבער — פּרעזידענט; פיליפּ לעווין — וויצע־פּרעזידענט; אויערבאַך — סעקרעטאַר, און ראָזענבלום — טרעזשורער.

און דער ערשטער געזעץ, וואָס די יוניאָן האָט אָנגענומען, איז געווען צו עטאַבלירען אַ „רייע", אַ מין ליסט אויף וועלכער די אַרבעטסלאָזע מיט־

גלידער האָבען זיך געדאַרפט פאַרשרייבען אין דער ריי, און ווען עס האָט זיך געמאַכט ערגעץ־וואו אַרבעט איז צו דער אַרבעט געשיקט געוואָרען יענער וואָס איז געווען דער ערשטער אויף דער רייע, בעת דער צווייטער אויף דער רייע איז אויטאָמאַטיש געוואָרען דער ערשטער א. א. וו.

שוין די ערשטע גרינדער פון דער יוניאָן, מיט פופציג יאָר צוריק, האָבען פאַרשטאַנען, אַז אַזוי לאַנג ווי די איינצעלנע מיטגלידער וועלען ארומלויפען איבער די שעפער, צו די באַלעבאַטים, זוכען אַרבעט וועט די יוניאָן קיין ממשות ניט האָבען. דעריבער איז גלייך פון אָנהויב פאַרווערט געוואָרען די מיטגלידער צו גיין אַליין זוכען אַרבעט, און עס איז איינגעפירט געוואָרען די „רייע". ווען אַ באַלעבאָס האָט זיך גענויטיגט אין אַ זעצער, האָט ער זיך געמוזט ווענדען צו דער יוניאָן און די יוניאָן האָט אים שוין באַזאָרגט מיט אַ זעצער. עס איז ערווילט געוואָרען אַ ספּעציעלער באַאַמטער, וואָס האָט געהייסען „רייע־קיפּער", וועמעס עובדא עס איז געווען אומפּאַרטייאיש און יושר'דיג דורכצופירען די כללים פון דער יוניאָנ'ס אינסטיטוציע וואָס הייסט „רייע".

אַז דאָס איז געווען אַ קלוגער שריט באַווייזט דער פאַקט, וואָס אָט דער ערשטער געזעץ פון דער יוניאָן, די „רייע", איז — מיט פאַרשיידענע מאָדיפיקאַציעס, פאַרשטייט זיך, — אָנגעהאַלטען געוואָרען אין דער יוניאָן ביז דער סאַמע לעצטער צייט. עס איז שווער זיך פאָרצושטעלען ווי אַזוי עס וואָלט מעגלאַך געווען פאַר דער יוניאָן צו סטאַבּילירען, פאַרפעסטיגען און אָנהאַלטען אַ קאָנטראָל איבער דעם פאַך אָהן דעם דאָזיגען איינפיר. נאָך מערקווירדיגער איז, וואָס, בדרך כלל, איז די „רייע" דורכגעפירט געוואָרען זעהר צופרידענשטעלענד, הגם ניט אַלעמאָל הונדערט פּראָצענט יושר'דיג צו יעדען איינצעלנעם אַרבעטסלאָזען מיטגליד.

עס איז כדאי צו פאַרנאָטירען אַ געוויסען „שפּיצעל", אַ „טריק", מיט וועלכען דער ערשטער אויף דער רייע פלעגט אַמאָל אָפּגענאַרט און באַרויבט ווערען פון זיין רעכט צו גיין דער ערשטער צו דער אַרבעט. ווען דער צווייטער אויף דער רייע האָט דערשמעקט, אַז עס האַלט זיך אין שאַפען ערגעץ־וואו אַ שטענדיגער אַרבעטס־פּלאַץ, איז ער אַוועק צו זיינעם אַ פריינט, אַ דרוקער־באַלעבאָס, און האָט מיט אים אָפּגעמאַכט, ער זאָל פאַרלאַנגען אַ זעצער פון דער יוניאָן. אַזוי שנעל ווי דער ערשטער איז אַוועק צו דער אַרבעט, איז נאַטירלאַך דער צווייטער תיכף געוואָרען דער ערשטער, און ער איז געשיקט געוואָרען צו דער אַרבעט אויף דעם שטענדיגען פּלאַץ, בעת דער אמת'ער ערשטער איז אין אַ פּאָר טעג ארום צוריקגעקומען צו דער רייע און איז ווייטער פאַרבליבען אַרבעטסלאָז, און דערצו נאָך דער לעצטער. אַזעלכע פאַלען זיינען אָבער געווען אויסנאַמען. אין אַלגעמיין האָט די „רייע" גוט געאַרבעט.

די יוניאָן וואַקסט אין כח און אין פּרעסטיזש

אַזוי שנעל ווי עס איז באַקאַנט געוואָרען, אַז אַ גרופּע אידישע שריפט־זעצער האָט געגרינדעט אַ יוניאָן, האָבען ביסלאכוויז אָנגעהויבען אריינשטראָמען אין דער יוניאָן נייע מיטגלידער. עס האָבען זיך גלייך אָנגעשלאָסען אָן דער יוניאָן די פאָלגענדע זעצער: ה. ראָזענסאָן (וועלכער האָט דעמאָלט געאַרבעט ביים אָנגרוזעווען שיפען, אַלס „לאָנגשאָרמען״), גאָרדאָן, קרוגער, סילווערמאַן, באָגין, פריד, ליבערמאַן, לוואָווסקי, ב. אַש, דזשאָן ברוקס, ל. גינזבורג, ספּעקטאָר, באדעק, האַלפּערין, סיגעל, אייזיק ליפשיץ, נעכעלעס און שניידער.

אין אַ קורצער צייט ארום זיינען שוין געווען אָנגעשלאָסען אָן דער יוניאָן כמעט אַלע זעצער, וואָס זיינען דעמאָלט געווען באשעפטיגט אויף אידיש, און די יוניאָן איז צוגעטראָטען אויסצואַרבעטען אַ ליסט מיט פאָדערונגען, וואָס זאָל צוגעשטעלט ווערען צו די באַלעבאַטים.

אָט זיינען די פאָדערונגען, וואָס די יוניאָן האָט דאַן ארויסגעשטעלט צו די באַלעבאַטים:

1) דער אַרבעטס־טאָג זאָל זיין ניט לענגער ווי צען שעה.

(די פאַרקירצונג פון דעם אַרבעטס־טאָג האָט, פאַרשטייט זיך, געהאַט אַ דאָפּעלטען צוועק — גרינגער מאַכען די מערכה פון די אַרבעטער וואָס שטייען אויף פלעצער, און שאַפען אַרבעט פאַר אַרבעטסלאָזע.)

2) אַ העכערונג אין פּרייז פון שטיק־אַרבעט, כדי אַ זעצער זאָל אין אַ צען־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג קענען פאַרדינען 9 דאָלאַר אַ וואָך.

(אין די צייטונגען האָט מען דעמאָלט געאַרבעט פון שטיק. די זעצער אין די צייטונגען זיינען באַטירלאך ניט געווען שטאַרק באגייסטערט פאַר אַ פאַרקירצטען אַרבעטס־טאָג, אויב דאָס וועט מיט זיך ברענגען קלענערע פאַרדינסטען. דערפאַר האָט דער פּרייז פון שטיק־אַרבעט געמוזט געהעכערט ווערען.)

3) די שכירות פון די זעצער אין די „דזשאָב״־דרוקערייען זאָל זיין 9 דאָלאַר אַ וואָך.

ס'איז איבעריג צו זאָגען, אַז די יוניאָן האָט זיך גערייכט אויף אַ קאַמף. צו אַלעמענס גרויסער איבערראַשונג, אָבער, האָבען די באַלעבאַטים נאָכגעגעבען אַלע פאָדערונגען אָהן דעם מינדעסטען ווידערשטאַנד, און אין פאַל איז איינס־צוויי־דריי דורכגעפירט געוואָרען, קען מען זאָגען, אַ בלוטלאָזע רעוואָלוציע.

אָט אַזוי האָט די אידישע שריפטזעצער יוניאָן געמאַכט איר „דעביו״, איר ערשטען „פאַרנויג״, אויף דער קאַמפּס־אַרענע פון דער אידישער אַרבעטערשאַפט אין ניו יאָרק.

די פאַראייניגטע אידישע געווערקשאַפטען ווערט געגרינדעט

דער געדאנק פון אַרבעטער־אָרגאַניזאַציע, וועמעס קערנער די ראַדיקאַלע אינטעליגענץ האָט געהאַלטען אין איין וואַרפען אויף אַלע זייטען, האָט דאָ און דאָרט זיך „אָנגענומען” אין דעם באָדען פון דער אידישער אימיגראַנטישער אַרבעטער־מאַסע און האָט געבראַכט פרוכט. גלייך פון אָנהויב פון דער אידישער מאַסען־אימיגראַציע האָט עס אָנגעהויבען צו ברויזען אין אירע רייען, און מער ווי איין יוניאָן איז דעמאָלט אויפגעקומען. אָבער קיין גרויס ממשות האָבען די יוניאָנס ניט געהאַט; דער ערשטער ווינטעל האָט זיי פאַרניכטעט.

דורכ'ן זומער פון 1888 זיינען אונטערגעגאַנגען כמעט אַלע אידישע יוניאָנס, וואָס האָבען ביז דאַן עקזיסטירט. קיין אייגענע היימען, קיין „אָפיסעס”, האָבען יענע יוניאָנס ניט געהאַט, קיין געלט אין דער קאָסע אויך ניט, — פלעגען זיי נאָך יעדען פאַרלוירענעם סטרייק אונטערגיין. אַזוי ווי דאָס יאָר 1888 איז געווען זעהר אַן אומגינסטיגער פאַר סטרייקס, און די אידישע יוניאָנס האָבען דוקא גערופען סטרייקס רעכטס און לינקס, זיינען זיי כמעט אַלע אונטערגעגאַנגען.

דעמאָלט איז קלאָר געוואָרען, אַז וואָס עס פעלט דער אידישער אַרבייטערשאַפט, איז — אַ צענטראַלע קערפערשאַפט, וואָס זאָל איינשטעלען אַ פאַרבינדונג צווישען די יוניאָנס, כדי זיי זאָלען זיך קענען געגענזייטיג שטיצען סיי אין זייערע אָרגאַניזיר־קאַמפּאַניעס און סיי אין זייערע קאַמפען.

די איניציאַטיווע צו אָרגאַניזירען אַ צענטראַלע אידישע אַרבעטער־קערפערשאַפט האָט אויף זיך גענומען דער אידישער ברענטש פון דער סאָציאַליסטישער אַרבייטער פאַרטיי (ס. ל. פ.). אויף אַ מיטינג ביי דעם אידישען ברענטש 8 פון דער ס. ל. פ. אין זומער פון 1888 האָט יעקב מאַגידאָוו (דער איצטיגער עדיטאָריעל־שרייבער פון „מאָרגען זשורנאַל”, וועלכער איז דעמאָלט געווען אַ העמדעל־נייער) געמאַכט אַ פאָרשלאַג, אַז דער ברענטש זאָל זיך נעמען פאַר דער אויפגאַבע אַזאַ קערפערשאַפט צו אָרגאַניזירען. דער פאָרשלאַג איז אָנגענומען געוואָרען, און תיכף איז ערווילט געוואָרען אַ קאָמיטעט, פון ב. ווייבשטיין און מאָריס הילקוויט, דעם פלאַן דורכצופירען.

קיין היימען, קיין אַדרעסען האָבען די יוניאָנס, ווי געזאָגט, ניט גע־

האָט. די איינציגע אַדרעסען, וואָס יענע יוניאָנס האָבען געהאָט, זיינען געווען די זאַלען, די האַלס, וואו זיי פלעגען אָפּהאַלטען זייערע מיטינגען. כדי צו שטעלען זיך אין פאַרבינדונג מיט די יוניאָנס, האָבען וויינשטיין און הילקוויט זיך געמוזט אַוועקלאָזען איבער די מיטינג־האַלס אויסצוגעפינען וועלכע יוניאָנס האַלטען נאָך אָפּ מיטינגען און וועלכע ניט. גאָר גיך האָבען זיי אויסגעפונען, אַז פון די אַלע יוניאָנס זיינען בלויז פאַרבליבען זייערע סטייט־טשאַרטער, אָהן וועלכע מען האָט דעמאָלט ניט געטאָרט אָפּהאַלטען קיין מיטינג הינטער געשלאָסענע טירען. די בעקער יוניאָן, די שניידער יוניאָן, די „אינדעפּענדענט קלאָוקמאַכער יוניאָן”, די קאַפּען־מאַכער יוניאָן, די שוירט־מאַכער יוניאָן — יוניאָנס, וועלכע האָבען שוין געהאַט עקזיס־טירט — זיינען אַלע „שפּורלאָז פאַרשוואונדען”, און עס איז ניט געווען צו וועמען צו ריידען. די איינציגע צוויי יוניאָנס, וואָס זיינען ניט אונטער־געגאַנגען, זיינען געווען — די אידישע שריפטזעצער יוניאָן און די יוניאָן פון די אידישע טעאַטער־כאָריסטען.

פונדעסטוועגען האָט דער קאָמיטעט ניט אַראָפּגעלאָזען די הענט און איז ווייטער אָנגעגאַנגען מיט דער אַרבעט. ער האָט ענדלאך צונויפגערופען אַ קאָנפערענץ אויף דעם 9טען אָקטאָבער, 1888, אין דייטשען „לייבאָר לייסעאום” אויף 4טע סטריט, וואו עס איז אָרגאַניזירט געוואָרען די ערשטע צענטראַלע אידישע אַרבייטער־קערפּערשאַפט אין אַמעריקע — די „פאַר־אייניגטע אידישע געווערקשאַפטען”.

אין דער קאָנפערענץ האָבען זיך באַטייליגט דעלעגאַטען פון בלויז דריי אידישע יוניאָנס: י. ווערבער, פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן; ל. לענצער און י. קרינסקי, פון דער כאָריסטען־יוניאָן, און מ. סימאָנאָוו, אַלס דעלעגאַט פון דער אידישער אַקטיאָרען־יוניאָן, וועלכע האָט זיך געהאַט אָרגאַניזירט טאַקע די זעלבע וואָך. דער דעלעגאַט פון דער אַקטיאָרען־יוניאָן איז געקומען צו דער קאָנפערענץ שוין ביים סוף פון די זיצונגען. די אידישע סאָציאַליסטישע באַוועגונג — די „הייבאַם”, וואָס האָט גע־האָלפען דאָס נייע עופה'לע קומען אויף דער וועלט — איז, פאַרשטייט זיך, געווען דער הויפּט מחותן אויף דער קאָנפערענץ. דער אידישער סאָציאַ־ליסטישער ברענטש פון דער ס. ל. פּ. איז געווען פאַרטראָטען דורך י. מאַגידאָוו און ב. וויינשטיין, און דער „רוסישער” ברענטש פון דער ס. ל. פּ. — דורך מאָריס הילקוויט און ל. באַנדעס (לואיס מילער). חוץ דעם איז די דייטשע סאָציאַליסטישע באַוועגונג געווען פאַרטראָטען דורך א. הובער און מ. גריקע אַלס פאַרטרעטער פון די „פאַראייניגטע דייטשע געווערקשאַפטען”, און דורך וו. ראָזענבערג, רעדאַקטאָר פון דעם אָפיציעלען דייטשען אָרגאַן פון דער ס. ל. פּ., „דער סאָציאַליסט”.

עס איז ווערט צו באַטאָנען, אַז בעת די אידישע אַרבעטער־באַוועגונג

איז נאָך געלעגען אין אירע װיקעלאַך, איז די דײטשע באַװעגונג שױן געװען שטאַרק און אײנפלוסרײך, און זי האָט אויף פאַרשײדענע אופנים גע־האָלפען דער אידישער באַװעגונג. ניט נאָר פלעגען די דײטשע אַרבעטער געבען פרײ זײער האָל פאַר אידישע אַרבעטער־מיטינגען; ניט נאָר זײנען זײ געװען פאַרטראָטען בײ דער גרינדונגס־קאָנפערענץ פון דער צענטראַלער אידישער אַרבעטער־קערפערשאַפט, נאָר זײ האָבען געשאַפען, אַזױ צו זאָגען, דעם גרינדונגס־קאַפּיטאַל פון דער נײער אָרגאַניזאַציע, דורך אַ בײ־שטײערונג פון 10 דאָלאַר. עס איז דעריבער געװען העכסט נאַטירלאַך, אַז די נײ־געשאַפענע אָרגאַניזאַציע זאָל אָננעמען דעם נאָמען פון איר שװעסטער־אָרגאַניזאַציע, די „פאַראײניגטע דײטשע געװערקשאַפטען“, און זי האָט זיך אַ נאָמען געגעבען „פאַראײניגטע אידישע געװערקשאַפטען“.

אָט אַזױ איז מיט פופציג יאָר צוריק געקומען אויף דער װעלט די „פאַראײניגטע אידישע געװערקשאַפטען“ — מיט אַ קאַפּיטאַל פון גאַנצע צען דאָלאַר; מיט ב. װײנשטײן אַלס איר ערשטען פּראָטאָקאָל־סעקרעטאר און מאָריס הילקװיט אַלס ערשטען קאָרעספּאָנדענץ־סעקרעטאר; מיט אַ קלײנער גרופּע טוער, װאָס הגם זי איז געװען אָרעם אין דערפאַרונג, איז זי אָבער געװען רײך אין ענערגיע און אין איבערגעבענקײט צו די אינטע־רעסען פון די אַרבעטער־מאַסען.

די אידישע שריפטזעצער יוניאָן איז שטאָלץ אויף דעם פאַקט, װאָס זי איז געװען אײנע פון די ערשטע צװײ, אָדער דרײ, אידישע יוניאָנס, װאָס האָבען געגרינדעט די „פאַראײניגטע אידישע געװערקשאַפטען“. װאָרים די געװערקשאַפטען האָט פולשטענדיג דערפילט איר אויפגאַבע. זי האָט אָרגאַניזירט יוניאָנס, געװאָרעמט זײ, געכאַװעט זײ, געהאָלפען זײ אין זײערע קאַמפען, ביז זײ זײנען אויסגעװאַקסען אין ריזיגע אָרגאַניזאַציעס, װאָס קענען שױן שטײן אויף די אײגענע פיס — װי די איצטיגע „אינטערנעשאָ־נאַל לײדיס גאַרמענט װאָירקערס יוניאָן“, די „אַמאַלגאַמײטעד קלאָדינג װאָירקערס יוניאָן“, „די אינטערנעשאָנאַל העט, קעפּ און מילינערי װאָיר־קערס יוניאָן“, „די אינטערנעשאָנאַל פאַר װאָירקערס יוניאָן“; און ביז אויף הײנטיגען טאָג איז זי די מאַמע פון אַ סך קלענערע יוניאָנס, װעלכע קענען אויף די אײגענע פיס נאָך אַלץ ניט שטײן, און טוליען זיך צו איר מוטערלאַכען בוזים.

דערצו האָט די אידישע שריפטזעצער יוניאָן אַ ספּעציעלען אינטערעס אין די „פאַראײניגטע אידישע געװערקשאַפטען“ צוליב דעם, װײל אין אַלע קאַמפען פון דער יוניאָן האָט די געװערקשאַפטען געשפּילט אַ געװיסע ראָלע, װי מיר װעלען דאָס זען װײטער.

דער ערשטער קאַמף פון דער יוניאָן

קינדער־קראַנקהייטען פון דער אַרבעטער־באַוועגונג.

די ערשטע פּאָר יאָר פון דער יוניאָנ'ס עקזיסטענץ זיינען אַריבער רוהיג, שטיל. מען האָט יעדע וואָך געמיט, דעבאַטירט, אויסגעגליכען סכסוכים צווישען מיטגלידער און ביסלאַכווייז זיך צוגעוואוינט צום אָרגאַניזירטען צוזאַמענלעבען.

דער ערשטער ערנסטער סכסוך מיט באַלעבאַטים איז פאָרגעקומען ערשט אין 1890. דער צופאַל האָט געוואָלט, אַז דעם ערשטען צוזאַמענשטויס זאָל די יוניאָן האָבען ניט מיט „קאַפּיטאַליסטישע" באַלעבאַטים, נאָר דוקא מיט אַן אַרבעטער־צייטונג.

די אידישע סאָציאַליסטען האָבען דעמאָלט אָנגעהויבען אַרויסגעבען „די אַרבעטער צייטונג", און שוין גלייך ביים אָנהויב זיינען צווישען די אַרויסגעבער און דער יוניאָן אַנטשטאַנען סכסוכים, וואָס האָבען געפירט צו אַן ערנסטען קאַמף.

מיר האָבען געזאָגט: „דער צופאַל האָט געוואָלט, אַז די יוניאָן זאָל האָבען איר ערשטען צוזאַמענשטויס דוקא מיט אַן אַרבעטער־צייטונג". דאָס איז אָבער געווען מער ווי אַ צופאַל. ריכטיגער צו זאָגען איז, אַז אָט דער קאַמף איז געווען אַ לאָגישער רעזולטאַט פון דער גאַנצער באַציהונג פון די סאָציאַליסטען צו די יוניאָנס. די סאָציאַליסטען, וועלכע האָבען די יוניאָנס אָרגאַניזירט, האָבען זיך נאַטירלאַך באַטראַכט ניט נאָר פאַר זייערע פאָטערס נאָר אויך פאַר זייערע באַלעבאַטים. עס האָט געמוזט קומען דער טאָג, ווען די קינדער וועלען ענדלאַך פּראָקלאַמירען זייער אומאָפּהענגיגקייט פון די עלטערען, — אָט אַזוי ווי דאָס קומט פאָר צווישען קינדער און עלטערען בכלל. אָבער בעת אין אַנדערע יוניאָנס איז אָט דער אומאָפּהענגיגקייטס־קאַמף געקומען ערשט שפּעטער, איז ער אין דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן פאָרגעקומען גלייך אין אָנהויב. דאָס איז געווען אומפאַרמיידלאַך צוליב דעם ספּעציעלען אומשטאַנד, וואָס חוץ דעם וואָס די סאָציאַליסטען זיינען געווען די פאָטערס פון דער יוניאָן זיינען זיי אויך אין גיכען געוואָרען באַלעבאַטים ממש, דאָס הייסט, באַשעפטיגער פון זעצער ביי זייער צייטונג.

די אַרויסגעבער פון דער „אַרבייטער צייטונג" זיינען אַרויסגעטראָטען סיי געגען די שטונדען־ און שכירות־באַדינגונגען פון דער יוניאָן, און סיי

געגען דער „רײע", געגען דעם אַז די ערשטע זעצער אויף דער רײע זאָלען גײן אַרבעטען אויף דער „אַרבעטער צײטונג".

װי קומט עס, װאָס סאָציאַליסטישע באַלעבאַטים זאָלען זײן געגען אַנשטענדיגע שכירות און שטונדען? עס איז ניט זעהר שװער צו געבען אַן ענטפער אויף דער פראַגע. כדי ארױסצוגעבען אַן אײגענע צײטונג, האָבען די סאָציאַליסטען געמוזט מאַכען די גרעסטע אַנשטרענגונגען, ברענגען די גרעסטע פערזענלאכע קרבנות. בײ זײ האָט זיך דעריבער ניט געקענט פּאַטאַיפּען אין מוח, אַז אין דער צײט װען עס װערען גע־מאַכט אַזעלכע אַנשטרענגונגען צו שאַפען אַ צײטונג, װאָס זאָל דינען דער גאַנצער אַרבעטער־באַװעגונג, די זעצער אײנגעשלאָסען; װען די טױער ארום דער צײטונג, אײנגעשלאָסען די שרײבער, זײנען גרײט צו אַרבײטען כמעט פאַר גאָרנישט, — אַז די זעצער זאָלען אַזאַ צײטונג באַהאַנדלען פונקט אַזױ װי זײ באַהאַנדלען אַ פּריװאַטע אונטערנעמונג. לױט זײער שכל איז אױסגעקומען, אַז פאַר אַט־אַזאַ צײטונג דאַרפען אויך די זעצער אַרבײטען פאַר כמעט גאָרנישט, אָדער פאַר װיפיל „גאָט װעט געבען".

װאָס איז שײך דער רײע, האָבען זײ געװאָלט, אַז נאָר אַזעלכע זעצער װאָס זײנען סאָציאַליסטען זאָלען געשיקט װערען אַרבעטען אויף דער „אַרבעטער צײטונג". אַזױ װי צװישען די פיר זעצער איז גראָד אײנער געװען אַן אַנאַרכיסט (ה. ראָזענסאָן), האָבען די ארױסגעבער אים ניט גע־װאָלט אַנשטעלען צו דער אַרבעט.

די יוניאָן האָט בשום אופן ניט געקענט נאָכגעבען קײן אײנעם פון אַט־די צװײ פונקטען, װעלכע זײנען געװען דער סאַמע פונדאַמענט פון איר עקזיסטענץ.

װאָלט די יוניאָן מסכים געװען צו אַרבעטען פאַר נידעריגערע שכירות פאַר אַן אַרבעטער־צײטונג, — װאָלט עס פאַקטיש געפירט צו אַ פאַר־קלענערונג פון שכירות בײ אַלע באַלעבאַטים. מיט װאָס פאַר אַ פּתחון־פּה װאָלט די יוניאָן געקענט פאָדערען בײ די „קאַפּיטאַליסטישע" צײטונגען העכערע שכירות װי זי באַקומט אין דער סאָציאַליסטישער צײטונג, װעלכע קאָנקורירט דאָך מיט זײ? אַגב, װאָלט די יוניאָן שוין געמוזט מאַכען די זעלבע קאָנצעסיעס אויך פאַר צײטונגען פון אַנדערע ריכטונגען אין דער באַװעגונג, װי די אַנאַרכיסטישע א. א. װ., און דאָס װאָלט פּראָסט־פשוט זיך אױסגעלאָזען מיט אַן אַלגעמײנער פאַרקלענערונג פון די שכירות. דער רעדאַקטאָר פון דער „אַרבעטער צײטונג", פיליפּ קראַנץ — װעלכער איז אַריבערגעבראַכט געװאָרען אַהער פון לאָנדאָן, װאו ער איז געװען דער רעדאַקטאָר פון „אַרבעטער פרײנד" — האָט טאַקע גע'טענה'ט, אַז 9 דאָלאַר אַ װאָך איז צו הויכע שכירות פאַר אַ זעצער. והאַ ראיה: אין לאָנדאָן זײנען זעצער צופרידען מיט 6 ביז 8 דאָלאַר אַ װאָך.

די יוניאָן האָט אויך ניט געקענט נאָכגעבען דעם פּונקט וועגען דער „רייע״. וואָלט די יוניאָן נאָכגעגעבען, אַז אין דער „אַרבעטער צייטונג״ טאָרען ניט באשעפטיגט ווערען קיין ניט־סאָציאַליסטען, — וואָלט מען דאָס זעלבע געמוזט נאָכגעבען אויך די אַנדערע ריכטונגען, און דאָס וואָלט געפירט דערצו, אַז מיר וואָלטען געהאַט פאַרשיידענע, באזונדערע צייטונגס־יוניאָנס — ווי, להבדיל, „קאָמפּאַני יוניאָנס״ — אָבער ניט קיין איינהייטלאכע יוניאָן פון אַלע זעצער.

אָבער אַזוי ווי די ארויסגעבער פון דער „אַרבעטער צייטונג״ זיינען געווען איינגעשפּאַרט — טאַקע נאָר ווי מ׳האָט געקענט זיין איינגעשפּאַרט אין יענע ערשטע יאָרען פון דער באוועגונג, מיט זייער אומפּראַקטישקייט און פאַנאַטיזם — איז די יוניאָן געווען געצוואונגען צו רופען אַ סטרייק.

דער סטרייק האָט געדויערט דריי טעג און האָט זיך געענדיגט מיט אַ זיג פאַר דער יוניאָן. אַלע פיר זעצער, וואָס די יוניאָן האָט געהאַט געשיקט צו דער אַרבעט, זיינען אַנגעשטעלט געוואָרען.

אָט דער סטרייק האָט איבערגעלאָזען נאָך זיך אַנגעצויגענע באַציאונגען צווישען די ארויסגעבער פון דער „אַרבעטער צייטונג״ און די זעצער, וואָס האָט אין דריי וואָכען ארום געפירט צו אַ נייעם סטרייק.

פּאַסירט האָט עס אַזוי:

די רעדאַקציע האָט אריינגעגעבען צום זעצען אַן אַרטיקעל, אין וועלכען די זעצער זיינען אַטאַקירט געוואָרען פאַר עפּעס אַ גרייז, וואָס איז אריין אין דער צייטונג. די זעצער האָבען זיך גלייך געווענדט צום רעדאַקטאָר מיט אַ פאַרלאַנג, אַז ער זאָל די אטאַקע ניט דרוקען. דער רעדאַקטאָר האָט זיך אַנטזאַגט צו דערפילען דעם פאַרלאַנג פון די זעצער. אַזוי ווי דאָס איז געווען פרייטאַג, און די יוניאָן האָט דעם זעלבען אָוועגד געהאַט איר מיטינג, איז די פראַגע געבראַכט געוואָרען פאַר דער יוניאָן. נאָכדעם ווי דער אַרטיקעל איז פאָרגעלייענט געוואָרען פאַר דעם מיטינג, איז באשלאָסען געוואָרען, אַז אַזאַ אַטאַקע טאָר ניט געדרוקט ווערען. עס איז תיכף אויסגעקליבען געוואָרען אַ קאָמיטע, וואָס זאָל זיך ווענדען צום רעדאַקטאָר מיט דער פאָדערונג ניט צו דרוקען דעם אַרטיקעל; און די קאָמיטע האָט באקומען פולמאַכט („פול פּאַוער״) ארויסצורופען אַ סטרייק אויב די פאָדערונג וועט ניט נאָכגעגעבען ווערען. אויף מאָרגען פרי, שבת, האָט די קאָמיטע איבערגעגעבען דעם רעדאַקטאָר דעם באשלוס פון דער יוניאָן, און אַזוי ווי דער רעדאַקטאָר האָט זיך אַנטזאַגט די פאָדערונג נאָכצוגעבען, איז דער רעזולטאַט געווען . . . סטרייק נומער צוויי.

דער צווייטער סטרייק אין דער „אַרבעטער צייטונג״ איז געווען זעהר אַ פאַרביטערטער און איז געפאָכטען געוואָרען פון ביידע צדדים מיט

דער גרעסטער עקשנות. די צײטונג האָט אָנגעשטעלט ניט־יוניאָן זעצער אויפ'ן אָרט פון די סטרײקער, און זי האָט אויך באַקומען די מאָראַלישע אונטערשטיצונג פון די „פּאַראײניגטע אידישע געווערקשאַפטען", װעלכע האָט באַטראַכט די „אַרבעטער צײטונג" אַלס איר אָפיציעלען אָרגאַן. די געווערקשאַפטען איז געגאַנגען נאָך װײטער און האָט אױסגעשלאָסען אונזער יוניאָן, ניט געבענדיג איר אָפילו קײן געלעגענהײט זיך צו פאַרטײדיגען, צו דערקלערען איר צד.

די מיטגלידער פון דער יוניאָן האָבען געקעמפט מיט דער גרעסטער אַנטשלאָסענקײט און האָבען אָנגעווענדט אַלע מיטלען דעם קאַמף צו געווינען — און דאָס זאָגט אַ סך, װען מ'האָט אין זינען די קאַמפּסלוסטיגקײט פון יענע יאָרען, װען די מיטגלידער זײנען געווען יונג און הײס־בלוטיג. אָבער דער צװײטער צד האָט אויך געקעמפט פונקט אַזוי אַנטשלאָסען. דעם מאָל האָבען די סאָציאַליסטען געפירט אַ קאַמף געגען דער יוניאָן ניט צוליב שכירות אָדער אַנדערע אַרבעטס־באַדינגונגען, נאָר אין נאָמען פון דער הײליגקײט און אומבאַרירבאַרקײט פון פרײער פּרעסע. די יוניאָן איז פאַר דער עפנטלאַכקײט פאַרגעשטעלט געוואָרען אַלס אונטערדריקערין פון פּרעסע־פרײהײט, אַלס „צענזאָר", אַלס „זשאַנדאַר", און וואָס ניט? מיט אײן וואָרט, עס איז געווען גענוג ברען־מאַטעריאַל, און עס האָט זיך צעפלאַקערט אַ היפּשע שׂרפה.

אין פאַרלויף פון סטרײק זײנען עטלאַכע מאָל אָפּגעהאַלטען געוואָרען קאָנפערענצען צװישען די אַרויסגעבער פון דער „אַרבעטער צײטונג" און דער יוניאָן, אָבער די קאָנפערענצען האָבען זיך געענדיגט מיט גאָרנישט. די אַרויסגעבער האָבען געפאָדערט, אַז די ניט־יוניאָן זעצער זאָלען אַרײנגענומען װערען אין דער יוניאָן און זאָלען נאָך דערצו בלײבען אַרבעטען בעת די סטרײקער װעלען בלײבען אַרבעטסלאָז. זײ האָבען גע'טענה'ט, אַז זײ האָבען צוגעזאָגט זײערע גענאָסען, װעלכע האָבען פאַרנומען די פּלעצער פון די סטרײקער, אַז וואָס עס זאָל ניט געשען װעלען זײ בלײבען אַרבעטען בײ דער „אַרבעטער צײטונג", און זײער וואָרט קענען זײ ניט ברעכען. די יוניאָן האָט, פאַרשטײט זיך, ניט געוואָלט הערען דערפון.

אָבער ענדלאַך, נאָך אַ סטרײק פון דרײ וואָכען צײט, האָט יוסף באַראָנדעס, דער פירער פון דער קלאָוקמאַכער יוניאָן, זיך אַרײנגעלײגט אין אַ שלום, און אים האָט זיך אײנגעגעבען דעם ביטערען קאַמף צו ברענגען צו אַ סוף. בײ אַן עקזעקוטיװ מיטינג פון דער קלאָוקמאַכער יוניאָן איז דער סטרײק געשליכטעט געוואָרען, און געשליכטעט געוואָרען איז ער אויף די באַדינגונגען פון דער יוניאָן — די סטרײקער קערען זיך אום צו דער אַרבײט, און די ניט־יוניאָן זעצער מוזען פאַרלאָזען די פּלעצער אײדער די סטרײקער קערען זיך צוריק.

קינדער־קראַנקהייטען פון דער אַרבעטער־באַוועגונג

ווי עס קומט מערסטענס פאַר אין קאַמפּען בכלל, איז דער אָריגינע־לער סכסוך, צוליב וואָס דער סטרייק איז ארויסגעקומען, כמעט איגנאָ־רירט געוואָרען. די יוניאָן האָט אַליין גוט פאַרשטאַנען, אַז זי האָט ניט געהאַט קיין רעכט צו זאָגען אַ דעה דער צייטונג, וואָס זי זאָל דרוקען און וואָס ניט.

אַז מ'פרעגט זיך איצט, ווי עס קומט וואָס די יוניאָן האָט פאַרט געגרופּען דעם סטרייק, מוז מען געבען דעם פאָלגענדען ענטפער:

ערשטענס, זיינען די מיטגלידער פון דער יוניאָן, אָהן ספק, געווען פאַר'שיכור'ט פון זייער זיג אין דעם ערשטען סטרייק געגען דער „אַרבע־טער צייטונג", און זיי האָבען געמיינט אַז זיי קענען אויספירען וואָס נאָר זייער האַרץ גלוסט. אַגב, האָבען זיי געפילט — און דאָס איז טאַקע אַזוי געווען — אַז די אַטאַקע איז געווען אַ פועל־יוצא פון דער פאַרביטערונג וואָס דער סטרייק האָט איבערגעלאָזען אַלס ירושה.

צווייטענס, האָט דערביי געשפּילט אַ גרויסע ראָלע דער דעמאָלטיגער אידייאישער בליק פון דער אידישער אַרבעטער־באַוועגונג בכלל אויף די רעכט פון אַרבעטער. אין יענע ערשטע יאָרען איז אין די אידישע אַר־בעטער־רייען געווען אַלגעמיין באַפעסטיגט דער געדאַנק, אַז יעדע איינ־צעלנע אונטערנעמונג באַלאַנגט, אָדער דאַרף באַלאַנגען, צו די אַרבעטער וואָס אַרבעטען אויף איר. די אייזענבאַנען, למשל, געהערען צו די אַר־בעטער וואָס באַטרייבען זיי, און די צייטונגען געהערען צו די וואָס אַר־בעטען ביי זיי. היינט ווי קענען זעצער אויפזעצען אַן אַרטיקעל, וואו זיי אַליין ווערען אַטאַקירט אין זייער אייגענער צייטונג? אַז די אייזענבאַנען דינען דאָס גאַנצע לאַנד, אַז די צייטונגען ווערען ארויסגעגעבען קודם כל פאַר די לעזער, — אַזאַ געדאַנק איז דעמאָלט געווען פרעמד אין די אידישע אַרבעטער־קרייזען.

צוליב אָט דעם טעם דאַרף, על פּי העכערען יושר, דער סטרייק אין דער „אַרבעטער צייטונג" פאַרשריבען ווערען אויפ'ן חשבון פון . . . קינדער־קראַנקהייטען פון דער אידישער אַרבעטער באַוועגונג. ניט נאָר אַ מענש מאַכט־דורך פּאָקען און מאָזלען אין די קינדער־יאָרען, נאָר, כידוע, אויך אַ באַוועגונג מאַכט זיי דורך.

עס מוז, ליידער, געזאָגט ווערען, אַז די אידישע אַרבעטער־באַוועגונג איז ביז היינטיגען טאָג נאָך ניט אינגאַנצען פּטור געוואָרען פון געוויסע קינדער־קראַנקהייטען, הגם נאָך אירע יאָרען נאָך האָט זי שוין געמעגט זיין פריי פון זיי. וואָס איז שייך אָבער דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, דאַרף עס קאָנסטאַטירט ווערען, אַז זי האָט זיך גלייך אין די ערשטע

יאָרען פולשטענדיג באפרייט פון דעם געדאַנק, אַז זי האָט וואָס־ניט־איז צו טאָן מיט דעם אינהאַלט פון די צייטונגען אָדער ביכער, אויף וועלכע אירע מיטגלידער ווערען באשעפטיגט. די יוניאָן האָט דורך דעם צווייטען סטרייק אין דער „אַרבעטער צייטונג" געלערענט אַ בויטיגען „לעסאָן", וואָס זי האָט שוין קיינמאָל ניט פאַרגעסען. זינט יענעם סטרייק האָט די יוניאָן באגרענעצט איר טעטיגקייט בלויז און אויסשליסלאך אויף די אַרבעטס־באדינגונגען פון אירע מיטגלידער, און האָט קיינמאָל מער ניט געפּרואווט אויף דאָס מינדעסטע צו קאָנטראָלירען די מיינונגען וואָס ווערען אויסגעדריקט אין די צייטונגען ביי וועלכע זיי אַרבעטען.

דער צווייטער סטרייק אין דער „אַרבעטער צייטונג" מעג, אַלזאָ, מיט אַ ריינעם געוויסען באטראכט ווערען אַלס פּועל־יוצא פון די קינדער־קראנקהייטען וואָס האָבען דעמאָלט געבושעוועט אויף דער אידישער אַר־בעטער־גאַס. צום „קרעדיט" פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, אָבער, דאַרף געזאָגט ווערען, אַז זי איז פון אָט דעם סטרייק ארויס ניט נאָר ניט קיין באשעדיגטע, נאָר, פאַרקערט, אַ געלייטערטע, אַ גענעזענטע.

צווישען איין קאַמף און אַ צווייטען

„די פּראָגרעסיווע אידישע שריפטזעצער יוניאָן" — אַן אָפּאָזיציע-יוניאָן. — די יוניאָן פירט-איין אַן אייגענעם „יוניאָן-לייבעל". — דער אַרבעטס-טאָג ווערט פאַרקלענערט אויף 9 שטונדען.

„די פּראָגרעסיווע אידישע שריפטזעצער יוניאָן" — אַן אָפּאָזיציע-יוניאָן.

בשעת דער צווייטער סטרייק אין דער „אַרבעטער צייטונג" איז געשליכטעט געוואָרען האָבען די פאַרטרעטער פון דער יוניאָן צוגעזאָגט, אַז די יוניאָן וועט אריינגעמען אַלס מיטגליד איינעם פון די סטרייק־ברעכער. וועגען די אַנדערע סטרייק־ברעכער איז קיין באשטימטע פאַרשטענדיגונג ניט געווען. אומגעפער אין אַ חודש ארום נאָכ'ן סטרייק איז דער איינער געקומען און זיך פאַרגעשלאָגען אין דער יוניאָן, און נאָכדעם ווי ער האָט זיך געשלאָגען „על־חטא" אויף זיינע מעשים איז ער אויפגענומען געוואָרען אַלס מיטגליד. די אַנדערע אָבער זיינען אַפילו ניט געקומען זיך פאַר־שלאָגען פאַר מיטגלידער. זיי האָבען, הפנים, גערעכענט, אַז זיי קומט נאָך ארויס אַ קוילעטש, און אַז זיי קענען זיך פאַרמעסטען אין כחות מיט דער יוניאָן. אַנשטאָט צו ווענדען זיך צו דער יוניאָן, אויסצודריקען חרטה און בעטען מ'זאָל זיי מוחל זיין און אריינגעמען אין דער יוניאָן, האָבען זיי צוזאַמענגענומען עטלאכע „חצי בעל־מלאָכות" און מיט זיי גע־גרינדעט אַן אייגענע שריפטזעצער יוניאָן. די שפּאָגעל־נייע יוניאָן האָט זיך אַ נאָמען געגעבען „פּראָגרעסיווע אידישע שריפטזעצער יוניאָן".

די יוניאָן האָט גלייך פאַרשטאַנען, אַז די „פּראָגרעסיווע" יוניאָן קען ווערען אַ גרויסע געפאַר, אויב עס זאָל איר געלינגען צו ווערען אַ מיטגליד פון די פאַראייניגטע אידישע געווערקשאַפטען אויפ'ן פּלאַץ פון אונזער יוניאָן, וועלכע איז אין צייט פון סטרייק אויסגעשלאָסען גע־וואָרען. וואָלט די פּראָגרעסיווע יוניאָן געוואָרען אַ טייל פון די גע־ווערקשאַפטען, וואָלט זי דערפון אַ סך געוואונען אין פּרעסטיזש, און אונ־זער יוניאָן וואָלט נאָכדעם געהאַט צו זינגען און צו זאָגען ביז זי וואָלט בייגעקומען די אָפּאָזיציע־יוניאָן. עס איז דעריבער באשלאָסען געוואָרען צו פאַרלויפען דער „פּראָגרעסיווער" יוניאָן דעם וועג און שיקען דעלע־גאַטען צו די געווערקשאַפטען, אַזוי ווי עס וואָלט גאָרנישט פּאַסירט.

ווען די דעלעגאַטען פון אונזער יוניאָן זיינען געקומען צום מיטינג פון די געווערקשאַפטען, האָבען זיי דאָרט טאַקע געטראָפען פאַרטרעטער פון דער

נײער „יוניאָן". די פּאַרטרעטער פון בײדע יוניאָנס האָבען ארײנגעשיקט זײערע „קרעדענשעלס" צום מיטינג. דער סוף איז געװען, אַז אונזערע דעלעגאַטען זײנען צוגעלאָזען געװאָרען צום מיטינג. אַ דעלעגאַט פון דער קלאָוקמאַכער יוניאָן האָט זאָגאַר פאָרגעשלאָגען, אַז דער באשלוס װעגען דער אויסשליסונג פון דער יוניאָן זאָל בטל געמאַכט װערען, אָדער פּשוט איגנאָרירט װערען, און אונזערע דעלעגאַטען זאָלען באטראכט װערען װי אַלטע דעלעגאַטען פון די פּאַראײניגטע אידישע געװערקשאפטען. סײ װי סײ, דער פאָרזיצער האָט אונזערע פּאַרטרעטער דערקלערט אַלס די אַנערקענטע דעלעגאַטען פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן.

נאָכדעם װי די דעלעגאַטען פון אונזער יוניאָן זײנען צוגעלאָזען גע־װאָרען, האָט שוין נאַטירלאך ניט געקענט זײן קײן רײד װעגען אויפנעמען אין די געװערקשאפטען דעלעגאַטען פון דער אָפּאָזיציע־יוניאָן. די פּאַר־טרעטער פון דער „פּראָגרעסיװ" זײנען געבליבען מיט אַ נאָז און האָבען זיך מיט חרפּה ארויסגערוקט פון מיטינג־זאַל.

די סטראַטעגיע פון דער יוניאָן האָט זיך פולשטענדיג אײנגעגעבען. אין דעם מאָמענט, װאָס די געװערקשאפטען האָט זיך אַנטזאָגט ארײנ־צונעמען די נײע „יוניאָן", איז געקומען אַ סוף צו דער „פּראָגרעסיװער אידישער שריפטזעצער יוניאָן", און אַ שװערער קאַמף איז אויסגעמיטען געװאָרען.

די יוניאָן פירט אײן אַן אײגענעם „יוניאָן לײבעל"

די דערפאַרונג מיט דער „פּראָגרעסיװער אידישער שריפטזעצער יוניאָן" האָט געװיזען, װי גרינג עס איז דעמאָלט געװען פאַר יעדען אַװאַנטוריסט צוזאַמענצונעמען עטלאכע אומצופרידענע און זיך דערקלערען פאַר אַ יוניאָן. עס איז געװאָרען קלאָר, אַז אײדער װאָס־װען, אײדער די עפענטלאכקײט װעט זיך פאַנאַנדערקלײבען װעלכע יוניאָן איז די ריכטיגע און װעלכע ניט, קען דערװײל אַזאַ „יוניאָן" אָנטאָן אַ סך שאָדען. דאָס איז ספּעציעל אמת געװען אין יענער צײט, װען די אידישע אַרבעטער־באװעגונג בכלל האָט זיך נאָך געפונען אין אַ צושטאַנד פון אומסטאַבילי־טעט און איר פּרצוף־פּנים איז נאָך ניט געװען אויסגעקריסטאַליזירט.

דאָס האָט ארויפגעפירט די יוניאָן אויפ'ן געדאַנק, אַז אויסער אַ קאָנטראָל איבער די שעפּער איז װינשענסװערט אײנצופירען אַ געװיסען קאָנטראָל איבער דער אַרבײט אין די דרוקערײען. עס איז נאָך ניט גענוג אײנצוגעװױנען די פאַרברויכער פון דרוק־אַרבעט, אַרבעטער־ און אַרבע־טער־פרײנדלאכע אָרגאַניזאַציעס, צו געבען זײערע אַרבעט אין אַזעלכע

דרוקערייען, וואו די אַרבעט ווערט געמאַכט אונטער יוניאָן־באַדינגונגען; עס דאַרף נאָך חוץ דעם איינגעפירט ווערען עפּעס אַ סימן, לויט וועלכען די וואָס קענען זיך ניט פּאַנאַנדערקלייבען אין די אינערלאַכע סכסוכים אין די אַרבעטער־רייען זאָלען קענען גלייך דערקענען צי זייער דרוק־אַרבעט איז געמאַכט געוואָרען אונטער יוניאָן־באַדינגונגען אָדער ניט. ווען אַזאַ סימן וועט זיין, וועט שוין ניט זיין אַזוי גרינג פאַר עפּעס אַן אַוואַנטוריסט צו מאַכען זיך אַן אייגענע יוניאָן. כל זמן די באַשטעלער פון דרוק־אַרבעט וועלען פאָדערען, אַז דער אַנערקענטער צייכען זאָל ארויפגעשטעלט ווערען אויף זייער אַרבעט, וועלען אַזעלכע דרוקערייען וואָס האָבען ניט דאָס געזעצלאַכע רעכט זיך צו באַנוצען מיט אָט־דעם צייכען קיין סך אַרבעט ניט קענען קריגען.

עס איז דעריבער איינגעפירט געוואָרען אַ יוניאָן־לייבעל. דער לייבעל איז געווען דאָס אייגענטום פון דער יוניאָן, און קיינער האָט ניט געטאָרט באַנוצען אים אָן דער דערלויבעניש פון דער יוניאָן. דער לייבעל איז געזעצלאַך רעגיסטרירט געוואָרען, כדי מ׳זאָל אים ניט טאָרען נאָכמאַכען.

דער יוניאָן־לייבעל, וואָס ווערט איצט ארויפגעשטעלט אויף דרוק־אַרבעט, איז דאָס אייגענטום פון „עלייעד פּרינטינג טריידס קאָונסיל״, אַ קערפּערשאַפט אָן וועלכער עס זיינען אָנגעשלאָסען אַלע אָרגאַניזאַציעס פון דרוקער־פאַך. ווען אַלע אָרגאַניזאַציעס זיינען מסכים דערצו, ווערט אַ דרוקעריי געגעבען די דערלויבעניש דעם לייבעל צו באַנוצען. אָבער דער לייבעל, וואָס די יוניאָן האָט איינגעפירט צו יענער צייט, האָט באַ־לאַנגט צו איר אַליין, איז דעריבער באַשלאָסען געוואָרען ניט צו געבען דעם יוניאָן־לייבעל צום באַלעבאָס, נאָר צו געבען אים דעם זעצער וואָס אַרבעט ביי אים. דאָס האָט, אַגב, געזאָלט געבען דער יוניאָן אַ בעסערען קאָנטראָל איבער דעם לייבעל. ווען דער זעצער איז אַוועק פון דער אַרבעט, האָט ער דעם לייבעל מיטגענומען מיט זיך, און דער לייבעל האָט ניט געקענט באַנוצט ווערען אויף אַרבעט וואָס איז געמאַכט געוואָרען ניט פון די מיטגלידער פון דער יוניאָן.

גלייכצייטיג מיט דער איינפירונג פון דעם יוניאָן־לייבעל האָט די יוניאָן אויפגעהויבען אַ שטאַרקע אַגיטאַציע דעם יוניאָן־לייבעל פּאָפּולער צו מאַכען. אידישע אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס און אַרבעטער־פּריינט בכלל האָבען אָנגעהויבען פאָדערען דעם יוניאָן־לייבעל אויף זייערע דרוק־אַר־בעטען. חוץ דעם וואָס דאָס האָט געמאַכט שווער פאַר אַן אָפּאָזיציע־יוניאָן צו באַקומען אַן אָנהאַלט אין פאַך, האָט עס אויך געשאַפען אַ סך מער אַרבעט אין די יוניאָן־דרוקערייען, וואָס דאָס האָט אויך געמיינט מער געלעגענהייטען פאַר יוניאָן־זעצער צו קריגען אַרבעט.

דער אַרבעטס־טאָג ווערט פאַרקלענערט אויף 9 שטונדען

די יוניאָן האָט זיך דערפילט געקרעפטיגט און פול מיט האָפענונג אויף אַ גלאָררייכער צוקונפט. דערמוטיגט פון אירע לעצטע דערפאָלגען — דער געוואונענער סטרייק אין דער „אַרבעטער צייטונג"; דאָס בייקומען די אָפּאָזיציע־יוניאָן; דער דערפאָלג פון דער אַגיטאַציע פאַר דעם יוניאָן־לייבעל, וואָס האָט פאַרגרעסערט די צאָל באַשעפטיגטע זעצער אין די דזשאַב־דרוקערייען — האָט די יוניאָן באַשלאָסען ווידער צו פאַרקירצען דעם אַרבעטס־טאָג, פון 10 שטונדען אויף 9.

הגם די יוניאָן איז דעמאָלט געווען יונג אין יאָרען און אָרעם אין דערפאַרונג, האָט זי אָבער אינסטינקטיוו געפילט, אַז אַ קירצערער אַר־בעטס־טאָג איז פאַר אַרבעטער אַ גרעסערער געווינס ווי אַ העכערונג אין שכירות. עס איז באַשלאָסען געוואָרען צו לאָזען די שכירות פון 9 דאָלאר פאַר וואָך־אַרבעטער ווי געוועזן, און פאָדערען פון די באַלעבאַטים אַ פאַר־קירצונג פון די שטונדען פון 10 אויף 9 און אַ העכערונג אין די פרייזען פון די שטיק־אַרבעטער, כדי זיי זאָלען אין 9 שעה פאַרדינען אַזוי פיל ווי פריער אין 10 שעה.

און ווידער אַמאָל האָבען די באַלעבאַטים נאָכגעגעבען די פאָדע־רונגען פון דער יוניאָן אָן אַ ווידערשטאַנד.

אַ סטרייק ביי דער „פרייע אַרבעטער שטימע"

אַ קורצע צייט נאָכדעם ווי די סאָציאַליסטען האָבען אָנגעהויבען ארויסגעבען די „אַרבעטער צייטונג" האָבען די אַנאַרכיסטען געגרינדעט אַן אייגענע וואָכענבלאַט — „די פרייע אַרבעטער שטימע".

אין אָנפאַנג פון דער אימיגראַציע האָבען די פאַרשיידענע ראַדיקאַלע גרופּען געלעבט צווישען זיך מער אָדער ווייניגער בשלום. אמת, עס פלעגען פאָרקומען היציגע דיסקוסיעס און דעבאַטעס צווישען די גרופּען בנוגע זייערע טעאָרעטישע און טאַקטישע דיפערענצען, אָבער פונדעסט־וועגען האָבען אַלע צוזאַמען פאַרגעשטעלט מיט זיך איין באַוועגונג. מיט דער צייט, אָבער, איז די באַוועגונג אויסגעקריסטאַליזירט געוואָרען אין צוויי באַזונדערע ריכטונגען — אין סאָציאַליסטען און אַנאַרכיסטען. וועגען צוזאַמענאַרבעטען האָט שוין קיין רייד ניט געקענט זיין; איין ריכטונג האָט באַקעמפט די אַנדערע אויף לעבען און טויט. אַז די סאָציאַליסטען האָבען ארויסגעגעבען אַן אייגענע צייטונג, האָבען די אַנאַרכיסטען אויך ניט געקענט בלייבען אָהן אַן אָרגאַן, און זיי האָבען ארויסגעגעבען די „פרייע אַרבעטער שטימע".

די אַנאַרכיסטען זיינען זיך פאַנאַנדערגעגאַנגען מיט די סאָציאַליסטען אין אַ סך פראַגען, אָבער, מאָדנע — אין זייער באַציהונג צו דער שריפט־זעצער יוניאָן זיינען זיי געוועזען ענלאך צו די סאָציאַליסטען טאַקע נאָר ווי איין טראָפּען וואַסער אויף אַן אַנדערען.

ביים אָנשטעלען זעצער אין דער „פרייע אַרבעטער שטימע" האָט די יוניאָן קיין שוועריגקייטען ניט געהאַט. ניט, חס ושלום, דערפאַר ווייל די ארויסגעבער פון דער צייטונג האָבען עפּעס געלערענט פון דעם סטרייק געגען דער „אַרבעטער צייטונג", נאָר גיכער דערפאַר ווייל עס האָט זיך גראָד געמאַכט, אַז די זעצער וואָס זיינען געשיקט געוואָרען צו דער „פרייע אַרבעטער שטימע" זיינען געוועזען אַנאַרכיסטישע סימפּאַטיקער. אָבער וואָס איז שייך דער פּינקטלאַכער צאָלונג פון שכירות, האָבען די אַנאַרכיסטישע ארויסגעבער, פּונקט ווי די סאָציאַליסטישע, דאָס באַטראַכט ניט נאָר פאַר אַן עולה, נאָר פאַר אַ נבלה, פאַר אַ הימעלשרייענדען פאַרברעכען. עס האָט גענומען ניט מער ווי עטלאכע וואָכען, ביז עס איז געקומען צו אַ צוזאַמענשטויס מיט דער „פרייע אַרבעטער שטימע" וועגען אָט דער פראַגע.

די שכירות זיינען ניט געצאָלט געוואָרען רעגעלמעסיג. איינער פון די זעצער האָט געפאָדערט זיינע שכירות, און ווען ער איז געוואָרען צו־

דרינגלאך, האָבען עס די אַרױסגעבער באַטראַכט פאַר אַזאַ חוצפּה אַז זײ האָבען אים דערפאַר אַװעקגעשיקט פון דער אַרבעט. די יוניאָן איז, נאָך־טירלאך, באַשטאַנען אױף דעם, אַז דער זעצער זאָל צוריק אָנגעשטעלט װערען, אָבער די אַרױסגעבער פון דער „פ. א. ש.“ האָבען זיך אַנטשײדען אַנטזאָגט דעם זעצער אָנצושטעלען, און אַ סטרײק איז גערופען געװאָרען.

דער סטרײק געגען דער „פרײע אַרבײטער שטימע“ איז געפירט געװאָרען מיט גרױס עקשנות, און האָט געשאַפען אַ סך הייס בלוט און פאַראורזאַכט צוזאַמענשטױסען און געשלעגען.

די יוניאָן האָט תיכף דערקלערט אַ באָיקאָט געגען דער צײטונג. אין יענער צײט איז אַ באָיקאָט געװען אַ זעהר װירקזאַמער קאַמפּס־מיטעל. אַזױ װי דעם מאָל איז דער סטרײק אינדאָרסירט געװאָרען פון די פאַר־אײניגטע אידישע געװערקשאַפטען, און די יוניאָן האָט געהאַט אױף איר זײט די סימפּאַטיע און שטיצע פון דער גאַנצער אַרבעטער־באַװעגונג, איז דער באָיקאָט געװען ספּעציעל װירקזאַם.

די אַרױסגעבער פון דער „פרײע אַרבעטער שטימע“ און זײערע אַנאַרכיסטישע אָנהענגער זײנען אױך ניט געשלאָפען. עס פלעגען פאָר־קומען פילע צוזאַמענשטױסען און געשלעגען צװישען בײדע צדדים, און פּאָליצײ פלעגט זיך אָפּט אַרײנמישען און אַרעסטירען װעמען זי האָט פריער געכאַפּט. ניט אײן מאָל איז אױסגעקומען אַ מיטגליד פון דער סטרײק־קאָמיטע צו נעכטיגען אין „פּאָליס סטײשאָן“, און װען מ׳האָט אים אױף מאָרגען באַפרײט האָט ער געמוזט מאַכען אַ פאַרשפּרעכען זיך מער ניט צו באַטײליגען אין געשלעגען, אונטער דעם סטראַשונאָק, אַז אױב מ׳װעט אים נאָכאַמאָל אַרעסטירען װעט ער שטרענג באַשטראָפט װערען. דאָס האָט אָבער ניט אָפּגעהאַלטען די אַנדערע, װאָס האָבען נאָך קײן פאַרשפּרעכען ניט געגעבען, צו טאָן אַלץ די צײטונג צו שעדיגען.

נאָך אַ קאַמף פון דרײ װאָכען זײנען די אַרױסגעבער פון דער „פרײע אַרבעטער שטימע“ געקומען צום שכל און זײ האָבען זיך אונטערגעגעבען.

געהאָלפען דער יוניאָן אין דעם קאַמף האָט זעהר אַ סך יוסף באַראָנ־דעס, דער אײביגער פּרײנט פון דער יוניאָן, און ער האָט געהאַט אַ גרױסען חלק אין דעם דערפאָלגרײכען אױסגאַנג פון סטרײק.

עס דאַרף דאָ, למען האמת והיושר, פאַרצײכענט װערען, אַז די „פרײע אַרבעטער שטימע“ פון יענער צײט איז ניט די איצטיגע װאָכענבלאַט מיט דעם זעלבען נאָמען. די איצטיגע „פרײע אַרבעטער שטימע“ איז געגרינדעט געװאָרען מיט עטלאַכע יאָר שפּעטער און איז תמיד אַרױס־געגעבען געװאָרען אונטער די בעסטע יוניאָן־באַדינגונגען. חוץ דעם, איז זי אַלעמאָל געװען די גרעסטע שטיצע פון דער יוניאָן אין אַלע אירע קאַמפען.

אַ ברענטש פון דער יוניאָן אין פילאַדעלפיע

אין די ניינציגער יאָרען פון פאַריגען יאָרהונדערט האָבען אין פילאַ־דעלפיע אָנגעהויבען ארויסגיין עטלאכע אידישע וואָכענבלעטער. דוד אַפּאָטהעקער האָט ארויסגעגעבען „די געגענוואַרט", חיים מאַליץ און משה פרימאַן האָבען ארויסגעגעבען „די שטאָאַטסצייטונג", און יאָהאַן פּאַליי האָט ארויסגעגעבען דעם „וועקער". אַזוי ווי אין פילאַדעלפיע זיינען קיין אידישע זעצער ניט געווען, זיינען עטלאכע זעצער פון ניו יאָרק געפאָרען אַרבעטען אויף די פילאַדעלפיער צייטונגען.

נאָכדעם ווי די זעצער האָבען אָפּגעאַרבעט אין פילאַדעלפיע עטלאכע וואָכען האָבען זיי איינגעזען ווי נויטיג עס איז פאַר זיי זיך צוזאַמענצורײדען און אויסצואַרבעטען באשטימטע אַרבעטס־כללים. זיי האָבען אַראַנזשירט אַ מיטינג אויף אַ געוויסען זונטאָג, און האָבען זיך געווענדט צו דער ניו יאָרקער יוניאָן, זי זאָל שיקען צו זייער מיטינג אירען אַ פאַרטרעטער, וועלכער זאָל זיי העלפען מיט ראַט און טאַט. די יוניאָן האָט דעם פאַר־לאַנג באוויליגט און האָט געשיקט ראָזענסאָנען צום מיטינג אין פילאַ־דעלפיע.

דער מיטינג האָט זיך דעררעדט צום אויספיר, אַז אַזוי ווי קלענערע סכסוכים קומען פאַר כמעט טעגלאך און עס נעמט צו לאַנג ביז די יוניאָן אין ניו יאָרק קען אנטשיידען איבער אַזעלכע סכסוכים, וואָלט געווען די גלייכסטע זאַך, אַז עס זאָל געגרינדעט ווערען אַ פילאַדעלפיער ברענטש פון דער ניו יאָרקער יוניאָן. ראָזענסאָן האָט ניט געהאַט די אויטאָריטעט אַליין אַזאַ פאַרלאַנג צו באוויליגען. ער איז צוריקגעקומען קיין ניו יאָרק און האָט פאָרגעבראַכט דעם פאַרלאַנג פאַר דעם מיטינג פון דער יוניאָן, וואָס איז געהאַלטען געוואָרען דעם פאָלגענדען פרייטאָג. דער מיטינג האָט דעם פאַרלאַנג באוויליגט און ראָזענסאָן איז דעלעגירט געוואָרען צו פאָרען נאָכאַמאָל קיין פילאַדעלפיע דעם קומענדען זונטאָג און אָרגאַניזירען דאָרט אַ ברענטש פון דער ניו יאָרקער יוניאָן.

עס זיינען ניט אַריבער קיין צוויי וואָכען, און עס איז אויסגעבראָכען אַ סטרייק אין איינער פון די צייטונגען. די סיבה איז געווען, וואָס די ארויסגעבער האָבען ניט געוואָלט צאָלען די יוניאָן־שכירות.

די פילאַדעלפיער צייטונג האָט אַראָפּגעבראַכט פון ניו יאָרק אַ גע־

װיסען זעצער אַלס סטרײק־ברעכער. די אַרױסגעבער זײנען געפֿאַלען אױף אַ פּלאַן, אַז װען זײ זאָל געלינגען צו מאַכען דעם סטרײק־ברעכער פֿאַר אַ מיטגליד פֿון דער פֿילאַדעלפֿיער יוניאָן, װעט די גאַנצע זאַך ניט אױסקוקען װי אַ סטרײק נאָר װי אַ יוריסדיקציע־סכסוך צװישען צװײ יוניאָנס. זײ האָבען גערעכענט, אַז דאָס װעט זיך זײ גרינג אײנגעבען, װאָרים דעמאָלט האָט די אידישע שריפֿטזעצער יוניאָן נאָך ניט באַלאַנגט צו דער „אינטערנעשאָנאַל טיפּאָגראַפֿיקאַל יוניאָן”, בעת די פֿילאַדעלפֿיער ענגלישע יוניאָן האָט יאָ באַלאַנגט צו דער אינטערנעשאָנאַל. זײ האָבען דעם סטרײק־ברעכער פֿאַרגעשלאָגען אַלס מיטגליד אין דער יוניאָן.

אָבער זײ האָבען דאָ געמאַכט דעם חשבון אָן דעם באַלעבאָס. אַזױ שנעל װי די יוניאָן האָט זיך דערװאוסט װעגען דעם, האָט זי װידער אַמאָל געשיקט ראָזענסאָנען קײן פֿילאַדעלפֿיע. ראָזענסאָן איז דערשינען פֿאַר דעם מיטינג פֿון דער פֿילאַדעלפֿיער שריפֿטזעצער יוניאָן, לאָקאַל 2, האָט אױפֿגעקלערט דעם גאַנצען ענין, און געבעטען מ׳זאָל דעם ניו יאָרקער זעצער ניט אױפֿנעמען פֿאַר אַ מיטגליד. די פֿילאַדעלפֿיער יוניאָן האָט געהאַנדעלט װי אַ יוניאָן דאַרף האַנדלען אין אַזאַ פֿאַל, און האָט זיך אָנט־זאָגט אַרײנצונעמען דעם סטרײק־ברעכער פֿון ניו יאָרק. כדי צו זײן זיכער, אַז דער „בחור” װעט ניט גײן צוריק צו דער אַרבעט, האָט ראָזענ־סאָן אים פּשוט גענומען פֿאַר׳ן קאָלנער און אים געבראַכט צוריק קײן ניו יאָרק.

נאָך אַ סטרײק פֿון צװײ װאָכען זײנען די סטרײקער צוריקגעגאַנגען זיגרײך צו דער אַרבעט.

די יוניאַן ווערט לאָקאַל 83 פון דער אינטערנעשאָנאַל

רייסערייען צווישען די פירער. — אַ נייע אָפּאָזיציע־יוני־יאָן — די 317. — די יוניאָן ווערט אַ טייל פון דער אינטערנעשאָנאַל.

אָהן מורא פאַר איבערטרייבונג, מעג געזאָגט ווערען, אַז אין אַלגעמיין איז די מיטגלידערשאַפט פון דער יוניאָן באשטאנען פון אַן אויסערגעוויינלאך אַקטיווען און ענערגישען עלעמענט. הגם די יוניאָן פלעגט אָפּהאַלטען מיטינגען יעדען פרייטאָג, פלעגט זעלטען פּאַסירען, אַז אַ מיטגליד זאָל דורכלאָזען אַ מיטינג. די גאַנצע מיטגלידערשאפט האָט זיך באטייליקט סיי אין דעם לעבען פון דער אָרגאַניזאַציע און סיי אין יעדען קאַמף אירען. פונדעסטוועגען זיינען געווען צווישען די מיטגלידער עטלאכע, וועלכע האָבען באזעסען מער ווי דורכשניטלאכע פעהיגקייטען, וועמעס „קעפּ" האָבען ארויסגעשטעקט איבער דער מאַסע — אָט אַזוי ווי די געציילטע זאַנגען וואָס שטעקען ארויס זייערע קעפּ איבער אַ תבואה־פעלד. און צווישן אָט־די עטלאכע הויכע „זאַנגען" האָט זיך אין גיכען פאַנאַנדערגעפלאַקערט אַ פייער פון קנאה־שנאה, וואָס האָט פאַראורזאַכט אַ סך צרות דער יוניאָן.

רייסערייען צווישען די פירער

די באַאַמטע פון דער יוניאָן זיינען דעמאָלט באשטאנען פון אַ פּראָ־טאָקאָל־סעקרעטאר, אַ פינאַנץ־סעקרעטאר, אַ טרעזשורער און אַ „רייע־קיפּער". קיין שטענדיגער פּרעזידענט איז ניט געווען. אין יענער צייט איז עס באטראכט געוואָרען אַלס אַן עבירה פאַר אַ פּאָרטגעשריטענער אָרגאַניזאַציע צו האָבען אַ פּרעזידענט; דער פּרינציפּ פון אמת'ן דעמאָ־קראַטיזם האָט דיקטירט, אַז אַנשטאָט אַ שטענדיגען פּרעזידענט זאָל ביי יעדען מיטינג דערווילט ווערען אַ טשערמאַן, אַ פּאָרזיצער פאַר'ן אָוונט. עס קען זיך אויסווייזען, אַז דאָס איז אַ קלייניגקייט, אָבער פון אָט דער קלייניגקייט זיינען ארויסגעקומען אָן אַ שיעור מחלוקת'ן.

וואָלט די יוניאָן דערווילט אַ פּרעזידענט, לאָמיר זאָגען אויף זעקס חדשים אָדער אויף אַ יאָר, וואָלט די קאָנקורענץ פאַר דעם אַמט לפּחות געווען באגרענעצט אויף דער צייט פון די וואַלען. אָבער ביי דער סיס־טעם פון דערווילען אַ פּאָרזיצער ביי יעדען וועכענטלאכען מיטינג, איז דער פלאַם פון קנאה צווישען די עטלאכע פירער כסדר אויפגעבלאָזען געוואָרען ביז ער איז פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין אַ גיהנום פון שנאה.

די דרײַ מיטגלידער, װאָס האָבען צװישען זיך קאָנקורירט פאַר דעם כבוד פון פירערשאַפט פון דער יוניאָן, זײַנען געװען: ראָזענסאָן, ליבערמאַן און ראַפּאַלאָװיטש (שפּעטער רײַפעל). בײַ יעדען מיטינג פלעגען אַט די דרײַ נאָמינירט װערען אַלס פּאַרזיצער, אָבער מערסטענס פלעגט דערװײלט װערען ראָזענסאָן.

װי עס איז צו זען, איז דאָס ניט געװען קײן מחלוקת לשם שמים, װי צװישען בית שמאי און בית הלל, נאָר אַ מחלוקת לשם כבוד, װי פון קרח ועדתו. די דרײַ „פירער" האָבען זיך ניט געקענט אײנטײלען מיט'ן כבוד, און די יוניאָן האָט דערפון אַ סך געליטען. דאָס האָט געפירט צו כסדר־דיגע רײַסערײַען בײַ די מיטינגען. עס איז דערגאַנגען אַזױ װײַט, אַז װען אײנער האָט געזאָגט „טאָג" האָט דער אַנדערער געזאָגט „נאַכט". ראָזענסאָן פלעגט אָבער אַלעמאָל אַרױסקומען דער זיגער, װאָרים די מיט־גלידער האָבען געהאַט מער צוטרוי צו אים אײדער צו די אַנדערע צװײ.

אַ נײַע אָפּאָזיציע־יוניאָן — די 317

װען רײַפעל האָט אײַנגעזען, אַז אים װעט ניט געלינגען ראָזענסאָנען בײַצוקומען, האָט ער זיך אַנטשלאָסען אױף אַ געװאַגטען שריט — צו פּרובירען פאַרניכטען די גאַנצע יוניאָן. ער האָט באַשלאָסען צו גרינדען אַן אײגענע יוניאָן, װאו ער װעט קענען זײַן דער אומבאַשטרײַטבאַרער פירער.

רײַפעל האָט צונױפגענומען עטלאַכע אידישע זעצער, װאָס האָבען געאַרבײַט אין ניט־יוניאָן שעפּער אױף ענגלישער אַרבײַט; אױך די שיריים פון דער צעפאַלענער „פּראָגרעסיװער" אָפּאָזיציע־יוניאָן און אַ פּאָר גע־װעזענע סטרײַק־ברעכער, און האָט פון זײ געמאַכט אַ יוניאָן.

כדי צו האָבען אַ ממשות, האָט די נײַע יוניאָן געמוזט זוכען עפּעס אַ פאַרבינדונג מיט דער אַלגעמײנער אַרבעטער־באַװעגונג. מיר האָבען שױן געזען, װי די „פּראָגרעסיװע" אָפּאָזיציע־יוניאָן האָט פּרובירט זיך אַרײַנ־כאַפּען אין די פאַראײניקטע אידישע געװערקשאַפטען. איצט אָבער, װען אונזער יוניאָן איז װידער געװען אַ טײל פון די געװערקשאַפטען, האָט די נײַע יוניאָן אַפילו ניט געקענט טראַכטען װעגען װענדען זיך צו די גע־װערקשאַפטען. איז רײַפעל געפאַלען אױף דעם פּלאַן צו פאַרבינדען זײַן יוניאָן מיט דער אַרבעטער־באַװעגונג פון לאַנד.

די מיטגלידער פון די אידישע יוניאָנס זײַנען דעמאָלט נאָך געװען „גרינע" אין לאַנד, און דער האָריזאָנט פון די אידישע יוניאָנס איז געװען זעהר אַ שמאָלער. זײ האָבען געלעבט אױף דער איסט־סײַד, און דאָ האָבען זײ געװירקט. די גרױסע ברײַטע אַמעריקע אױף יענער זײַט פון דער באַװערי צו מערב־צו און אױף יענער זײַט האָוסטאָן סטריט אין צפון־

זייט איז פאַר זיי געווען אַ פרעמדע וועלט. ניט זיי האָבען זיך שטאַרק אינטערעסירט מיט אָט דער וועלט, און ניט זיי האָבען באטראכט פאַר וויכטיק צו זיין פאַרבונדען מיט די יוניאָנס פון יענער אומבאַקאַנטער, טשיקאַווער וועלט. קיין אידישע יוניאָן איז דעמאָלט ניט געווען פאַר־בונדען מיט דער אַמעריקאַנער אַרבעטער־באַוועגונג, און די אידישע שריפטזעצער יוניאָן אויך ניט. האָט רייפעל זיך מיישב געווען און אָוועק־געשריבען צו דער אינטערנעשאָנאַל טייפאָגראַפיקאַל יוניאָן, אַז היות עס האָט זיך געגרינדעט אין ניו יאָרק אַ יוניאָן פון אידישע שריפטזעצער, פאַרלאַנגט זי אַ טשאַרטער פון דער אינטערנעשאָנאַל. און עס איז דער נייער יוניאָן ארויסגעגעבען געוואָרען אַ טשאַרטער, אַלס לאָקאַל 317.

די נייע יוניאָן האָט אויף אַזאַ אופן גלייך באקומען אין אירע הענט צוויי וויכטיגע געווער — ערשטענס, אַ טשאַרטער פון דער אינטערנעשאָ־נאַל און, צווייטענס, דעם יוניאָן־לייבעל פון דער אינטערנעשאָנאַל. אָנ־געגורט מיט אָט די געווער האָט רייפעל זיך אַוועקגעלאָזט איבער דער איסט־סייד איינצונעמען די יוניאָן־פעסטונגען. משמעות, אַז רייפעל האָט געמיינט, אַז מיט דעם כשוף פון אָט די געווער וועט ער איינס־צוויי די פעסטונגען איינגעמען. עס איז אָבער ווייט ניט געווען אַזוי גרינג. ווען ער האָט זיך געווענדט צו מר. שרהזאָן, דעם ארויסגעבער פון „טאָגעבלאַט“, האָט אים שרהזאָן געענטפערט, אַז אויב ער וואָלט אים געקענט וויזען אַ וועג ווי אַזוי איינגאַנצען פּטור צו ווערען פון יוניאָנס, וואָלט ער געווען שטאַרק פאַראינטערעסירט אין דעם, אָבער אויסבייטען איין יוניאָן אויף אַ צווייטער איז ביי אים דאָס זעלבע ווי אויסבייטען אַ הוסט אויף אַ קדחת... דעם זעלבען אָפּשניט האָט רייפעל געכאַפּט איבעראַל.

כאָטש דער „317“ האָט זיך ניט איינגעגעבען ארויסצורייסען דעם קאָנטראָל איבער די אידישע דרוקערייען פון דער יוניאָן, האָט זי אָבער פאַרשאַפט אַ סך צרות דער יוניאָן. די עקזיסטענץ גופא פון דער 317 האָט זעהר פיל אָפּגעשוואַכט די פּאָזיציע פון דער יוניאָן און אירע מיט־גלידער האָבען זיך ניט געקענט פילען איבעריגס שטאַרק אויף זייערע אַרבעטס־פּלעצער.

אַז די אידישע יוניאָנס זיינען אַלע געווען אויף דער זייט פון אונזער יוניאָן איז איבעריג צו זאָגען. די יוניאָן האָט אָנגעפירט אַ באָיקאָט געגען די עטלאכע קלענערע דרוקערייען, וואָס האָבען באשעפטיגט זעצער פון דער 317 און האָבען באנוצט דעם אינטערנעשאָנאַל יוניאָן־לייבעל, און אַ דאַנק דער אונטערשטיצונג פון דער אידישער אַרבעטער־באַוועגונג איז דער באָיקאָט געווען זעהר ווירקזאַם.

איין פּאַסירונג פאַרדינט דאָ פאַרצייכענט צו ווערען, דערפאַר ווייל זי איז זעהר כאַראַקטעריסטיש סיי פאַר די באדינגונגען אונטער וועלכע

דער קאַמף מיט דער 317 איז געפירט געוואָרען און סיי פאַר דער גרייט־קייט פון די אַנדערע יוניאָנס צו העלפען אונז מיט וואָס נאָר זיי האָבען געקענט.

דער „317" איז געלונגען צו פאַרכאַפּען אונזערען אַ שאַפּ אין בראַנז־וויל. די יוניאָן האָט, פאַרשטייט זיך, דעם שאַפּ באַקעמפט דורך פאַרזאַמ־לונגען און אויף אַנדערע אופנים. אויף איינער פון די פאַרזאַמלונגען האָט מען פאַרגעסען מיטצוברענגען דעם טשאַרטער פון דער יוניאָן, און אַזוי ווי אָהן אַ טשאַרטער האָט מען דעמאָלט ניט געטאָרט אָפּהאַלטען קיין מיטינג, האָבען די חברה פון דער 317 געבראַכט פּאָליציי דעם מיטינג צו צעטרייבען. אָבער דאָ איז אונז שנעל געקומען צו־הילף דער טשערמאַן פון דער בראַנז־ווילער שוירט־מאַכער יוניאָן; ער האָט אונז אַנטליען דעם טשאַרטער פון דער שוירט־מאַכער יוניאָן. אַזוי ווי די פּאָליציי האָט זיך ניט גע־קענט פאַנאַנדערקלייבען אין דעם אונטערשייד צווישען שוירט־מאַכער און שריפטזעצער, איז אין זייערע אויגען דער מיטינג גע'כשר'ט געוואָרען און זיי זיינען אַוועק צופרידען.

אַגב, דער באַיקאָט פון דער יוניאָן געגען אָט דעם בראַנזווילער שאַפּ איז געווען אַזוי ווירקזאַם, אַז די דרוקעריי האָט זיך אין גיכען געמוזט פאַרמאַכען.

און ניט בלויז די אידישע יוניאָנס זיינען געווען אויף אונזער זייט. אויך די גויאישע שריפטזעצער יוניאָנס אין ניו יאָרק — די ענגלישע און די דייטשע — זיינען געווען מיט לייב און לעבען אויף אונזער זייט. כאָטש מיר זיינען ניט געווען פאַרבונדען מיט אָט־די צוויי יוניאָנס אָרגאַ־ניזאַציאָנעל, האָבען מיר אָבער תמיד קאָאָפּערירט מיט זיי און זיי גע־האָלפען ווי ווייט מיר האָבען געקענט. ווען די דייטשע יוניאָן האָט גע־פירט אַ סטרייק געגען דער „שטאַאַטס-צייטונג" און די ענגלישע יוניאָן האָט געהאַט אַ סטרייק אין אַן ענגלישער צייטונג, האָט אונזער יוניאָן צונויפגענומען אַלע צייטונגס-פאַרקויפער און געווירקט אויף זיי ניט צו פאַרקויפען די צייטונגען, ביי וועלכע סטרייקס גייען אָן. דאָס האָט פיל געהאָלפען די סטרייקס צו געווינען. עס איז דעריבער פאַרשטענדלאַך, פאַרוואָס די סימפּאַטיע פון אָט די צוויי יוניאָנס איז געווען אויף דער זייט פון אונזער יוניאָן.

אָבער די ענגלישע יוניאָן נומער 6 און די דייטשע יוניאָן נומער 7 האָבען זיך געפונען אין אַ זעהר שווערער לאַגע. פון איין זייט, זיינען זייערע הערצער געווען איינגאַנצען מיט אונז. פון דער אַנדערער זייט, אָבער, זיינען זיי געווען געצוואונגען צו אַנערקענען די „317", ווייל זי האָט דאָך באַלאַנגט צוזאַמען מיט זיי אין דער זעלבער אינטערנעשאָנאַל יוניאָן. אויך פאַר דער אינטערנעשאָנאַל גופא איז די לאַגע אויף דער

איסט־סייד געווען העכסט אומאָנגענעם, ווען זי האָט באַגריפען אַז אין דער צייט ווען זי האָט ארויסגעגעבען אַ טשאַרטער צו אַ „יוניאָן" איז גאָר די אידישע שריפטזעצער יוניאָן די אמת'ע יוניאָן אויף דער ניו יאָרקער איסט־סייד. אַלע צדדים זיינען דעריבער געווען שטאַרק פאַראינטערעסירט אין ברענגען צו אַ שלום צווישען די צוויי יוניאָנס.

די יוניאָן ווערט אַ טייל פון דער אינטערנעשאָנאַל

באַרני גרינבערג און סעם קאַץ פון דער ענגלישער יוניאָן האָבען אומ־דערמידלאך געאַרבעט פאַר שלום. די דייטשע יוניאָן, טיפאָגראַפיא נומער 7, האָט זאָגאַר דערוויילט אַ ספּעציעלע קאָמיטע פון אירע פּראָמינענטסטע מיטגלידער — מערטענס, סטיפען, שנעפּע און הוגאָ מילער, וויס־פּרעזי־דענט פון דער אינטערנעשאָנאַל — צו פאַרענדיגען דעם ברודער־קריג; און ענדלאך, נאָכדעם ווי מערערע קאָנפערענצען זיינען אָפּגעהאַלטען גע־וואָרען, איז געלונגען צו אַראַנזשירען אַ שלום אויף פאָלגענדע באַדינגונגען: די אינטערנעשאָנאַל זאָל צוריקציען דעם טשאַרטער נומער 317; אַנשטאָט דעם זאָל אַ נייער טשאַרטער ארויסגעגעבען ווערען דער אַלטער יוניאָן, ד. ה. דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן; אַלע מיטגלידער פון דער „317" זאָלען אַלס אַ גרופּע צוטרעטען צו דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן.

דעם 21טען יוני, 1894, איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען דער פאַראייני־גונגס־מיטינג, ביי וועלכען אַלע מיטגלידער פון דער 317 זיינען אויך אַנוועזענד געווען. ביי יענעם מיטינג האָט הוגאָ מילער אינסטאַלירט די יוניאָן אַלס לאָקאַל 83 פון דער „אינטערנעשאָנאַל טייפּאָגראַפיקאַל יוניאָן". די באַאַמטע פון דער יוניאָן זיינען געבליבען די זעלבע, וואָס פריער.

פון דעמאָלט אָן ביז אויף היינטיגען טאָג איז די אידישע שריפט־זעצער יוניאָן פאַרבליבען אַן אינטעגראַלער טייל פון דער אַלגעמיינער אָרגאַניזאַציע פון די שריפטזעצער פון די פאַראייניגטע שטאַאַטען און קאַנאַדע — פון דער „אַי. טי. יו.".

די יוניאָן געווינט אַן אַכט־שטונדיקען אַרבעטס־טאָג
(1894)

די וואונדען פון דעם ברודער־קריג זיינען גיך פאַרהיילט געוואָרען — פיל גיכער ווי מ'האָט דערוואַרט. ווי מיר האָבען געזען, זיינען קיין פּרינ־ציפּיעלע דיפערענצען צווישען די צוויי צדדים ניט געווען, און דער פּער־זענלאכער אַנטאַגאָניזם האָט זיך אויסגעוועפּט. אין די שעפּער האָט מען זיך אָנגעהויבען פּילען זיכערער און מוטיגער. די יוניאָן בכלל האָט זיך דערפילט געשטאַרקט דורך דעם פּרעסטיזש פון דער אינטערנעשאָנאַל און פון דעם נייעם יוניאָן־לייבעל. האָבען זיך אַלע געפרייט מיט'ן שלום און האָבען מיט פרישען ענטוזיאַזם זיך גענומען וויטער בויען די יוניאָן.

מיט צען יאָר פריער, אין 1884, האָט זיך אין די פאַראייניגטע שטאַטען אָנגעהויבען אַ גרויסע באַוועגונג צווישען די אַרבעטער־מאַסען פאַר דעם אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג. די דאָזיגע באַוועגונג האָט געמאַכט אַ רושם אין לאַנד און זי האָט מיט איר אימפּעט אריינגעצויגען ברייטע מאַסען אַרבעטער אין די יוניאָנס. די באָמבע, וואָס האָט אויפגעריסען דעם 4טען מאַי 1886 אויף העימאַרקעט סקווער אין שיקאַגאָ, האָט גע־מאַכט אַ סוף צו אָט־דער באַוועגונג, אָבער דער אַכט־שטונדיגער אַרבעטס־טאָג איז פאַרבליבען דער זיסער חלום, צו וועלכען אַלע אָרגאַ־ניזירטע אַרבעטער האָבען דעמאָלט געשטרעבט. פון אַלע בוכדרוקער־אַרבעטער איבער'ן לאַנד האָבען בלויז די דייטשע שריפטזעצער אין ניו יאָרק זיך דערשלאָגען צום אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג אין יאָר 1886. איצט, ווען עס האָט געהערשט שלום און אייניגקייט און די יוניאָן האָט זיך דערפילט געקרעפטיגט, איז געקומען דער מאָמענט דורכצופירען דעם אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג אין דעם געביט פון דער אידישער שריפט־זעצער יוניאָן.

דער מיטינג פון דער יוניאָן, אויף וועלכען עס איז באשלאָסען גע־וואָרען צו פאָדערען פון די באַלעבאַטים אַן אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג, איז געווען זעהר אַ פייערלאכער. בנימין פייגענבוים איז ספּעציעל איינ־געלאַדען געוואָרען צו אַדרעסירען דעם מיטינג וועגען דער באדייטונג און וויכטיגקייט פון דעם אַכט־שטונדיגען טאָג. פייגענבוים האָט מיט זיין רעדע די מיטגלידער ממש אָנגעצונדען מיט באגייסטערונג, און ווען עס איז גע־

קומען צו דער אָפּשטימונג וועגען דער פראַגע איז אָט די פאָדערונג אָנ־גענומען געוואָרען פון דער יוניאָן איינשטימיג.

חוץ דער רעדוצירונג פון דער אַרבעטס־צייט איז אויך באשלאָסען געוואָרען צו פאָדערען אַ העכערונג פון 1 דאָלאר אַ וואָך אויף די שכירות. די נייע „סקייל" האָט, הייסט עס, געפאָדערט 10 דאָלאר אַ וואָך פאַר 8 שטונדען אַרבעט אַ טאָג. דער פרייז פון שטיק־אַרבעט איז, פאַרשטייט זיך, געהעכערט געוואָרען פראָפּאָרציאָנעל.

נאָכדעם ווי די פאָדערונגען זיינען אויסגעאַרבייט געוואָרען, האָט דער מיטינג אויסגעקליבען אַ קאָמיטע — וואָס איז באשטאנען פון ראָזענסאָן, דראָשער און וויליאמס — פאַרצולייגען די פאָדערונגען פאַר די באַלע־באַטים.

ביי דעם נעקסטען מיטינג פון דער יוניאָן האָט די קאָמיטע באַ־ריכטעט, אַז אין פאַרלויף פון בלויז צוויי טעג האָבען אַלע באַלעבאַטים מסכים געווען צו די נייע פאָדערונגען און דער אַכט־שטונדיגער אַרבעטס־טאָג איז פון אַ חלום געוואָרען אַ ווירקלאכקייט.

די דורכפירונג פון דעם אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג אין די אידישע דרוקערייען מעג באטראכט ווערען פאַר אַ נייער „רעוואָלוציע" אין פאַך. און פונקט ווי די ערשטע „רעוואָלוציע" — די אָרגאַניזירונג פון די דרוקערייען — איז געווען אַ בלוטלאָזע, אַזוי איז אויך די צווייטע „רעוואָ־לוציע" דורכגעפירט געוואָרען פרידלאָך, אָהן אַ צוזאַמענשטויס. דאָס אַליין זאָגט עדות, בעסער ווי די שענסטע רייד, ניט נאָר אויף דער קאָמפּס־לוסטיגקייט פון די אידישע זעצער נאָר אויך אויף זייער אומבאגרענעצטער לאָיאַליטעט און איבערגעבענקייט צו דער יוניאָן.

דעם מאָל האָט די יוניאָן אונטערגעשריבען אַ פאָרמעלען קאָנטראַקט מיט די באַלעבאַטים. דאָס איז געווען דאָס ערשטע מאָל, ווען די באדינ־גונגען אויף וועלכע די יוניאָן איז באשטאנען, זיינען אויפגעשריבען גע־וואָרען אין דער פאָרם פון אַ לעגאַלען אָפּמאַך, און אַ קאָנטראַקט איז אונ־טערגעשריבען געוואָרען מיט יעדען באַלעבאָס באזונדער. אויסגעאַרבעט דעם קאָנטראַקט האָט יצחק אייזיק הורוויטש.

די העפּטען־מגפה

די אידישע אימיגראַציע האָט דערווייל געהאַלטען אין איין שטייגען, און צוזאַמען מיט דער אימיגראַציע איז אויך געוואַקסען די אידישע פּרעסע. עס האָט דעמאָלט שוין עקזיסטירט ניט איין טעגלאכע צייטונג, נאָר גאַנצע דריי — „דאָס אידישע טאָגעבלאַט", „דאָס אַבענדבלאַט" און „דער אידישער העראָלד". דער אידישער עולם האָט ביסלאכווייז אָנגע־הויבען זיך צוגעוואוינען צו לייענען אַ צייטונג.

אויף ביכער איז אָבער נאָך אַלץ קיין פאָדערונג ניט געווען. איז איינעם פון די אידישע דרוקער, יעקב סאַפּירשטיין, איינגעפאַלען אַ גע־דאַנק, אַז אויב עס זיינען ניטאָ קיין בעלנים אויף גאַנצע ביכער, — אַלץ איינס, צי דערפאַר ווייל אַ גאַנצער בוך קאָסט צו טייער, אָדער ווייל עס איז צו שווער איבערצולייענען אַ בוך פאַר אַמאָל — וואָלט אפשר געווען אַ פּלאַן ארויסצוגעבען ביכער אין פאַרטזעצונגען. ניט טראַכטענדיג קיין סך, האָט ער געמאַכט אַ פּראָבע און ארויסגעלאָזען אַ העפט פון 16 זייטען — און . . . עס האָט גלייך „אָנגעריסען". די אונטערנעמונג איז געווען אַ גרויסער דערפאָלג. ניט נאָר איז די ערשטע העפט צעכאַפּט געוואָרען ווי מצה־וואַסער, נאָר דער עולם האָט זיך קוים געקענט דער־וואַרטען אויף דער צווייטער העפט.

דער פּלאַן איז גלייך נאָכגעטאָן געוואָרען פון נחום מאיר שייקע־וויטש (שמ"ר), וועלכער איז צו יענער צייט אַריבערגעקומען קיין אַמע־ריקע און געעפענט אַ דרוקעריי, און מיט דער צייט אויך פון קאַנטאָראָוויטש'ן און פון נאָך אַנדערע. עס האָט ניט לאַנג גענומען און די אידישע גאַס איז פאַרפלייצט געוואָרען מיט אַ מבול פון „העפטען". ווער עס האָט געהאַט גאָט אין האַרצען האָט אָנגעהויבען דרוקען פּעפּערדיגע, „שפּאַ־נענדע" ראָמאַנען אין פאָרטזעצונגען — יעדע וואָך אַ נייע העפט פון 16 זייטען.

דאָס האָט, נאַטירלאך, אויך געהאַט אַ ווירקונג אויף דעם אידישען דרוקער־פאַך. לכתחילה איז די ווירקונג געווען צום גוטען — ווייל עס האָט געשאַפען אַ סך נייע אַרבעט. אָבער שפּעטער, ווען די קאָנקורענץ צווישען די העפטען־ארויסגעבער איז געוואָרען זעהר שאַרף, האָט עס אָנ־געהויבען אונטערגראָבען דעם אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג.

פּאַראַלעל מיט דער קאָנקורענץ צווישען די העפטען־ארויסגעבער איז

אויך אויפגעקומען אַ קאָנקורענץ צווישען די זעצער גופא. דער אונטער־שייד צווישען דעם שנעלען זעצער, דעם דורכשניט־זעצער און דעם שוואַ־כען זעצער האָט געגומען שפּילען אַ ראָלע. דאָס האָט געבראַכט צו דעם, אַז עס האָט זיך אויסגעאַרבייט אַ געוויסער „ציל" און דער זעצער האָט זיך געפילט פאַרפליכטעט צו פּראָדוצירען אַ געוויסע צאָל זייטען פאַר די 10 דאָלאַר אַ וואָך וואָס ער באַקומט. אָנשטאָט דעם, אַז אויך דער לאַנג־זאַמערער זעצער זאָל ביי אַן אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג קענען אויס־אַרבעטען זיינע 10 דאָלאַר אַ וואָך, האָט ער געמוזט בשתיקה צואַרבעטען לענגער כדי דעם „ציל" צו פּראָדוצירען.

דער פּועל־יוצא פון דעם איז געווען, אַז בעת אין די צייטונגען, וואו מ׳האָט געאַרבעט פון שטיק, איז דער אַכט־שטונדיגער טאָג דורכגעפירט געוואָרען ווי געהעריג, איז ער אין די העפטען־דרוקערייען, וואו מ׳האָט געאַרבעט פון וואָך, ווייט ניט דורכגעפירט געוואָרען. אַז דאָרט וואו עס ווערט געאַרבעט פון שטיק זאָל דער אַכט־שטונדיגער טאָג אָפּגעהיט ווערען, און דאָרט וואו עס ווערט געאַרבעט פון וואָך זאָל ער ניט אָפּגעהיט ווערען, איז אַ פּאַראַדאָקס וואָס לעגט זיך שווערלאך אויפ׳ן שכל, אָבער אַזאַ טבע האָט שוין דאָס לעבען — עס לאַכט זיך אויס פון שכל און לאָגיק.

דאָס האָט דער יוניאָן פאַרשאַפט אַ סך זאָרג. ביי די מיטינגען פון דער יוניאָן פלעגט מען אָפט ארומרעדען דעם דאָזיגען איבעל אין די העפּ־טען־דרוקערייען. די יוניאָן האָט וואָס ווייטער אַלץ מער איינגעזען די געפאַר, וואָס עס שטעקט אין אָט דער אַרבעטס־סיסטעם און זי האָט ניט גערוט ביז זי האָט איר אויסגעקאָרעניעט מיט׳ן וואָרצעל.

אגב, איז דאָס העפטען־געשעפט אין אַ קורצער צייט ארום איינגאַנצען אָפּגעשטאָרבען. צוויי פאַקטאָרען האָבען גורם געווען דערצו: ערשטענס, האָבען די צייטונגס־פאַרקויפער פון דער איסט־סייד, די אַזוי גערופענע סטענד־קיפּערס, גענומען אויסלייען די העפטען צום איבערלייענען, פאַר אַ סענט אַ העפט, און אַ היפשער טייל פון עולם פלעגט בעסער נעמען העפטען אויף „פּראָקאַט" איידער צו קויפען זיי און צאָלען 5 סענט אַ העפט. צווייטענס, האָבען די טעגלאַכע צייטונגען גענומען דרוקען דעם זעלבען מין „שפּאַנענדע" ראָמאַנען אין פאָרטזעצונגען, און האָבען אַזוי־נאָך אָפּגע־צויגען די לעזער פון די העפטען.

צוליב אָט די צוויי סיבות, האָט דאָס העפטען־געשעפט זיך אויפגעהערט באַצאָלען און איז איינגאַנצען אַראָפּ פון דער סצענע.

די זעץ־מאַשין ווערט אריינגעבראכט אין די אידישע צייטונגען

(1895)

דערפינדער פון אַ סך לענדער האָבען שוין לאַנג עקספערימענטירט מיט אַ מאַשין, וואָס זאָל זעצען שריפט מעכאַניש, אַנשטאָט מיט דער האַנט. קיינע פון די מאַשינען זיינען אָבער ניט געווען פראַקטיש דערפאָלגרייך, ביז עס איז געקומען אָטמאַר מערגענטאַלער, אַן אַמעריקאַנער, און האָט אין 1884 דערפונדען די לייגאָטייפּ־מאַשין, וואָס האָט דעם זעץ־מאַשין־טרוים פאַרוואַנדעלט אין אַ פּראַקטישער ווירקלאַכקייט.

די זעץ־מאַשין האָט אָנגעמאַכט אַ גאַנצע איבערקערעניש אין דעם דרוקער־פאַך, ספּעציעל אין די צייטונגס־דרוקערייען. אין גרונט גענומען, זיינען מאַשינען ניט קיין קללה, נאָר אַ ברכה פאַר די אַרבעטער. פון איין זייט, פאַרגרעסערט די מאַשין די פּראָדוקטיוויטעט פון דעם אַרבעטער, מעגלאַך מאַכענדיג בעסערע אַרבעטס־באַדינגונגען. פון דער אַנדערער זייט, פאַרקלענערט די מאַשין די קאָסטען פון פּראָדוקציע און דער פּרייז פון דעם פּראָדוקט ווערט דורכדעם אַ סך ביליגער. דאָס, ווידער, סטימו־לירט אַ גרעסערע נאָכפראַגע אויף פּראָדוקטען, און די אַרבעטער וואָס די מאַשין האָט לכתחילה ארויסגעוואָרפען פון דער אַרבעט, ווערען גאָר גיך צוריק אריינגעצויגען אין דער שטאַרק אויסגעברייטערטער אינדוס־טריע. אָבער דאָס איז אַ פּראָצעס, וואָס נעמט צייט. ביז וואָס־ווען, ביז די אינדוסטריע פּאַסט זיך צו צו די נייע באַדינגונגען, ברענגט יעדע מאַשין אין אָנהויב אַרבעטסלאָזיגקייט, נויט אוןליידען פאַר די אַרבעטער.

דאָס זעלבע האָט פּאַסירט מיט דער זעץ־מאַשין. די מאַשין זעצט אומגעפער זעקס מאָל אַזוי שנעל ווי דער האַנט־זעצער. די איינפירונג פון דער זעץ־מאַשין האָט דעריבער געמוזט פאַראורזאַכען אַ גרויסע אַר־בעטסלאָזיגקייט. אין די ענגלישע צייטונגען האָט די זעץ־מאַשין טאַקע אָנגעמאַכט אַ חורבן.

ווען די אידישע צייטונגען האָבען (אין 1895) זיך געגרייט אריינצו־צושטעלען זעץ־מאַשינען אין זייערע דרוקערייען, איז די אידישע שריפט־זעצער יוניאָן געווען אַנטשלאָסען צו מאַכען די זעץ־מאַשין פאַר אַ ברכה גלייך פון אָנהויב אָן.

אין די ענגלישע צייטונגען זיינען די שכירות פון אַ מאַשין־זעצער (אַ לייגאָטייפּ־אָפּערייטאָר) דעמאָלט געווען 22 דאָלאַר אַ וואָך. האָט די

יוניאָן באשלאָסען, אַז די זעלבע שכירות זאָלען געצאָלט ווערען אויך די אידישע מאַשין־זעצער. אָבער כדי קיינער זאָל דורך די מאַשינען ניט ווערען אַרבעטסלאָז, זאָל דער אַרבעטס־טאָג געטיילט ווערען אין צווייען, און יעדער מאַשין־זעצער זאָל אַרבעטען 4 שטונדען אַ טאָג פאַר 11 דאָלאַר אַ וואָך.

ווען די יוניאָן איז צוגעטראָטען דורכצופירען די נייע באדינגונגען פאַר מאַשין־אַרבעט האָט זי זיך אָנגעשטויסען אָן אַן עקשנות'דיגען ווידער־שטאַנד מצד דעם ארויסגעבער פון „טאָגעבלאַט", וועלכער איז געווען דער ערשטער אריינצושטעלען זעץ־מאַשינען. דער באלעבאָס פון „טאָגעבלאַט" איז געווען גרייט צו צאָלען די שכירות פון 22 דאָלאַר אַ וואָך, אָבער ער האָט בשום אופן ניט געוואָלט צושטימען דערצו, אַז דער 8־שעה'דיגער טאָג זאָל געאַרבעט ווערען פון צוויי זעצער צו 4 שטונדען יעדער.

די פאַרטרעטער פון דער יוניאָן האָבען איינגע'טענה'ט מיט'ן באַלע־באָס פון „טאָגעבלאַט". זיי האָבען אַפּעלירט סיי צו זיין יושר־געפיל און סיי צו זיין קעשענע־אינטערעס. זיי האָבען אַרגומענטירט, אַז אַן אַרבעטער פּראָדוצירט אין די ערשטע 4 שטונדען פון טאָג מער ווי אין די אַנדערע 4 שטונדען, און דורכדעם וואָס ער וועט האָבען יעדע 4 שעה פרישע זעצער וועט ער געווינען. עס האָבען ניט געהאָלפען די רייד. ער איז געבליבען איינגעשפּאַרט, אַז ער וויל ניט האָבען ביי זיך אין דרוק אַזוי פיל זעצער.

פאַר דער יוניאָן איז געווען אוממעגלאך נאָכצוגעבען אין אָט־דער פראַגע, ווייל דאָס איז געווען ממש אַ לעבענס־פראַגע פאַר דער יוניאָן. איז באשלאָסען געוואָרען צו רופען אַ סטרייק אין „טאָגעבלאַט". אַזוי ווי קיין לאָקאַל פון דער אינטערנעשאָנאַל טאָר ניט רופען קיין סטרייק אָהן דער גוטהייסונג פון דער אינטערנעשאָנאַל, האָט די יוניאָן זיך געמוזט ווענדען צו דער אינטערנעשאָנאַל און זי האָט דעם סטרייק סאַנקציאָנירט. דאָס איז, אַגב, געווען דאָס ערשטע מאָל, וואָס די יוניאָן האָט געדאַרפט בעטען דערלויבעניש צו סטרייקען פון אַן אַנדער קערפּערשאַפט.

דעם ארויסגעבער פון „טאָגעבלאַט" האָט זיך איינגעגעבען צו קריגען סטרייק־ברעכער און די צייטונג איז ארויסגעגאַנגען טראָץ דעם סטרייק. האָט די יוניאָן געמוזט אָנווענדען פאַרשיידענע מיטלען דעם ווידערשטאַנד פון באַלעבאָס צו ברעכען.

די יוניאָן האָט ארויסגעגעבען אַן אייגענע צייטונג אונטער'ן נאָמען „די יוניאָן צייטונג", אום צו באקעמפען „דאָס טאָגעבלאַט". געאַרבעט אויף דער צייטונג האָבען די סטרייקער גופא און די אַנדערע מיטגלידער האָבען זיי ארויסגעהאָלפען, און אַרטיקלען פאַר דער צייטונג זיינען גע־שריבען געוואָרען פון פיליפּ קראַנץ, בנימין פייגענבוים און אַנדערע, ווי אויך פון מיטגלידער פון דער יוניאָן. עס האָט זיך ארויסגעשטעלט, אַז

„די יוניאָן־צייטונג" איז געװען זעהר אַ װירקזאַמער קאַמפּס־מיטעל. די צייטונג האָט כּסדר געהאַלטען דער עפֿענטלאַכקייט אינפֿאָרמירט װעגען דעם גאַנג פֿון דעם קאַמף און האָט פֿיל געשעדיגט דעם פֿאַרקויף פֿון „טאַגעבלאַט".

מיט אָט דעם אינדירעקטען װעג אונטערצושלאָגען דעם פֿאַרקויף פֿון „טאַגעבלאַט" האָט די יוניאָן זיך ניט באַנוגענט. עס האָט זיך אויך גע־פֿאָדערט אַ מער דירעקטער װעג צוצונעמען די לעזער פֿון „טאַגעבלאַט", און די יוניאָן איז ניט געשלאָפֿען. די צייטונגס־פֿאַרקויפֿער, די ניוס־באָיס, זיינען שנעל אָרגאַניזירט געװאָרען, און זיי האָבען אויף זיך גענומען ניט נאָר אַליין „דאָס טאַגעבלאַט" ניט צו פֿאַרקויפֿען, נאָר אויך ניט צו דערלאָזען אַז אַנדערע זאָלען עס פֿאַרקויפֿען. און זיי האָבען זייער באַשלוס דורכגעפֿירט. האָבען זיי געפֿאַקט איינעם װאָס האָט פֿאַרקויפֿט „דאָס טאַגעבלאַט", איז אין איין מינוט פֿון זיינע צייטונגען גאָרנישט געבליבען.

דער סטרייק האָט זיך געצויגען גאַנצע 14 װאָכען, און ער איז געװען זעהר אַ שװערער און אַ פֿאַרביטערטער. פֿאַרשטייט זיך, אַז די יוניאָן האָט געמוזט שטיצען די סטרייקער די גאַנצע צייט פֿון סטרייק. חוץ די סטרייק־בענעפֿיט, װאָס די אינטערנעשאָנאַל האָט געצאָלט — 7 דאָלאַר אַ װאָך פֿאַר פֿאַרהייראַטע און 5 דאָלאַר פֿאַר אומפֿאַרהייראַטע — האָט די יוניאָן פֿון איר קאַסע מיטגעהאָלפֿען, אַז די סטרייקער זאָלען ניט דאַרפֿען ליידען קיין נויט. כּדי צו דעקען די גרויסע הוצאות פֿון דעם סטרייק האָט די יוניאָן אַראַנזשירט אַ קאָנצערט אין אַ גרויסען אידישען טעאַטער, און דער אָפּרוף איז געװען אַזוי גרויס, אַז פֿילע האָבען געמוזט גיין צוריק, װייל עס איז שוין מער קיין פּלאַץ ניט געװען אין טעאַטער. דער קאָנ־צערט האָט אריינגעבראַכט אַ היפּשע סומע.

מיט אָט די אַלע מיטלען האָט זיך דער יוניאָן איינגעגעבען צו גע־װינען אויף איר זייט די סימפּאַטיע פֿון אַלע קלאַסען פֿון דער אידישער באַפֿעלקערונג. און נאָך אַ סטרייק פֿון 14 װאָכען איז דער ארויסגעבער פֿון „טאַגעבלאַט" געצװאונגען נאָכצוגעבען די פֿאָדערונגען פֿון דער יוניאָן, און די סטרייקער זיינען זיגרייך צוריקגעגאַנגען צו דער אַרבעט.

אַזוי־נאָך זיינען איינגעשטעלט געװאָרען אין די צייטונגען די פֿאָל־גענדע אַרבייטס־באַדינגונגען: מאַשין־זעצער אַרבייטען 4 שעה אַ טאָג פֿאַר 11 דאָלאַר אַ װאָך, און אַלע אַנדערע זעצער, װאָס אַרבעטען ביים האַנט, קריגען 15 דאָלאַר אַ װאָך פֿאַר 8 שעה אַ טאָג. שטיק־אַרבעט איז אינגאַנצען אָפּגעשאַפֿט געװאָרען אין די „מאַשין־שעפּער".

די אַנדערע צייטונגען, װעלכע האָבען אין גיכען אויך אריינגעשטעלט ליינאָטייפּ־מאַשינען, זיינען שוין נאָכגעקומען די דאָזיגע באַדינגונגען אָהן אַ קאַמף.

„גאָט, באַשיץ מיך פון מיינע פריינט . . .”

„קרח מכאן וקרח מכאן". — אַלע מאָנטאַג און דאָנערשטאָג
ווערט די יוניאָן אויסגעשלאָסען פון די געווערקשאַפטען. —
די יוניאָן גייט זיך איר אייגענעם וועג.

אין דער גמרא ווערט דערציילט אַ מעשה'לע, וואָס איז ווי אָנגע־מאָסטען אויף דער לאַגע, אין וועלכער אונזער יוניאָן האָט זיך געפונען:

אַן עלטערען מאַן האָט זיך פאַרגלוסט נעמען אַ צווייטע ווייב. דאָס איז געווען נאָך פאַר דעם „חרם דרבינו גרשם” און אַ איד האָט דעמאָלט געמעגט האָבען מער ווי איין ווייב. האָט ער אַלס צוגאָב צו דער אַלטער ווייב, וועלכע איז געווען אין זיינע יאָרען, זיך גענומען נאָך אַ ווייב, אַ יונגע. אַזוי שנעל ווי ער האָט דאָס יונגע ווייבעל געבראַכט אַהיים איז אין שטוב געוואָרען אַן אמת'ער גיהנום. צוויי „קעץ” אין איין זאַק. די גמרא דערציילט, אַז די אַלטע ווייב האָט אים געהאַלטען אין איין אויסרייסען די שוואַרצע האָר, וואָס ער האָט נאָך געהאַט, כדי ער זאָל זיך ניט איינריידען אַז ער איז אַ יונגערמאַנטשיק; און די יונגע ווייב האָט אים געצופּט די גרויע האָר, כדי צו מאַכען אים פילען אַז ער איז נאָך יונג. דער פועל יוצא פון דעם איז געווען, אַז ער איז געבליבען אָן האָר...

„קרח מכאן וקרח מכאן”

אָט די אינטערעסאַנטע מעשה, וואָס ווערט אין דער גמרא טאַקע געבראַכט אַלס אַ משל, איז באַקאַנט אונטער דעם אויסדרוק „קרח מכאן וקרח מכאן” — אַ פּליך דאָ, און אַ פּליך דאָרט.

אויף דעם גורל פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן איז אויס־געפאַלען „געצופּט” צו ווערען פון צוויי ריכטונגען — סיי פון אירע אמת'ע שונאים און סיי פון אירע פריינט. לאַ־די וואָס די יוניאָן האָט געמוזט פירען אַ קאַמף געגען די באַלעבאַטים פאַר בעסערע אַרבעטס־באַדינגונגען, איז איר אויך אויסגעקומען צו האָבען אַפטע מיספאַרשטענד־נישען מיט די אַנדערע אידישע יוניאָנס, ריכטיגער געזאָגט, מיט זייער צענטראַלער קערפּערשאַפט, די פאַראייניגטע אידישע געווערקשאַפטען.

מיר האָבען אויבען געזען, ווי אַזוי די געווערקשאַפטען האָט אויס־געשלאָסען אונזער יוניאָן אין צייט פון דעם צווייטען סטרייק אין דער „אַרבעטער צייטונג” אַפילו אָן אַ פאַרהער. דאָס איז אָבער ניט געווען

דאָס אײנציגע מאָל וואָס די געווערקשאַפטען האָט אויסגעשלאָסען די יוניאָן. יענע ערשטע „מיספארשטענדניש" איז ארויסגעקומען קודם כל צוליב דעם, וואָס אַחוץ דעם וואָס די זעצער זײנען אַ טײל פון דער אַל־געמײנער אַרבעטער־באַוועגונג זײנען זײ אויך אַנגעדונגענע אַרבעטער אין די צײטונגען פון דער באַוועגונג. אָבער דער אומשטאַנד אַלײן, וואָס די זעצער האָבען דעם מזל אָדער שלימזל צו אַרבעטען בײ דער פּרעסע, דעם מעכטיגסטען אינסטרומענט פון דער עפענטלאַכער מײנונג, האָט געפירט צו נאָך אַ סך אַנדערע „מיספארשטענדנישען".

ווען אַ יוניאָן האָט געפירט אַ קאַמף געגען באַלעבאַטים האָט זי דערוואַרט די שטיצע פון די אַנדערע יוניאָנס. די שטיצע נעמט געוויינ־לאַך אָן די פאָרם פון מאָראַלישער און פינאַנציעלער הילף. אָבער די אַנדערע יוניאָנס זײנען אין די פרעמדע סטרייקס דירעקט ניט פאַרוויקעלט געוואָרען. שנײדער האָבען ניט געדאַרפט סטרייקען פאַר בעקערס, קעפּ־מייקערס האָבען ניט געדאַרפט סטרייקען פאַר אַקטיאָרען א. א. וו. פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן איז אָבער דערוואַרט געוואָרען פיל מער.

אַלע מאָנטאג און דאָנערשטאג ווערט די יוניאָן אויסגעשלאָסען פון די געווערקשאַפטען

ווען בעקערס, צום בײשפּיל, זײנען ארויס אין סטרייק האָט די אַרבעטער־פּרעסע זײ געהאָלפען פאַרלײגען זײער צד פאַר דעם עולם. די באַלעבאַטים, ווידער, פלעגען זײער צד פאַרלײגען דורך די פּריוואַטע, אָדער „קאַפּיטאַליסטישע", צײטונגען. זײ פלעגען דאָס געוויינלאַך טאָן פשוט דורך אַדווערטײזמענטס, פאַר וועלכע זײ פלעגען באַצאָלען גוט געלט. די סטרייק־פירענדע יוניאָן האָט דאָס באַטראַכט פאַר אַ פאַרראַט מצד דער צײטונג, וואָס דרוקט אַזעלכע אַדווערטײזמענטס פון די באַלע־באַטים; די געווערקשאַפטען האָט ניט געזשאַלעוועט תיכף צו פּראָ־קלאַמירען אַ באָיקאָט געגען דער צײטונג; און גלײך נאָכדעם איז גע־קומען אַן אויפפאָדערונג צו דער שריפטזעצער יוניאָן צו דערקלערען אַ סטרייק געגען דער צײטונג. ווען די יוניאָן האָט זיך אַנטזאָגט צו רופען אַ סטרייק אין אַ צײטונג, מיט וועלכער זי אַלײן האָט קײן שום סכסוך ניט געהאַט, איז זי דערפאַר אויסגעשלאָסען געוואָרען פון די געווערקשאַפטען.

די אידישע אַקטיאָרען־יוניאָן פירט אַ סטרייק געגען אַ געוויסען אידישען טעאַטער. די אַדווערטײזמענט פון דעם טעאַטער דערשײנט ווײטער אין אַ פּריוואַטער צײטונג, ווי קײן סטרייק וואָלט גאָר אויף דער וועלט ניט געווען. דאָס פאַרדריסט, נאַטירלאַך, דער אַקטיאָרען־יוניאָן,

און עס נעמט ניט לאַנג ביז די געווערקשאַפטען פאָדערט־אויף דער שריפטזעצער יוניאָן צו דערקלערען אַ סטרייק אין דער ציטונג. אַז די יוניאָן אַנטזאָגט זיך דאָס צו טאָן, ווערט זי ווידער אַמאָל אויסגעשלאָסען פון די געווערקשאַפטען.

די סיגאַרעטען־מאַכער יוניאָן פירט אַ קאַמף געגען דעם טאַבעקאָ־טראַסט. זי ווענדט זיך צום פובליקום צו באָיקאָטירען די סיגאַרעטען פון טראַסט, איבערהויפּט די „טאָלסטאָי" און די „וואָלגאַ", וועלכע זיינען דעמאָלט געווען זעהר פּאָפּולער ביי אידישע רויכערער. די אַרבעטער־ציטונגען האָבען זיך אָפּגעזאָגט ווייטער צו דרוקען די אַדווערטייזמענטס פון טראַסט, אָבער צוויי פּריוואַטע ציטונגען האָבען די אַדווערטייזמענטס יאָ געדרוקט. האָט די געווערקשאַפטען אויפגעפאָדערט דער יוניאָן ניט מער און ניט וועניגער ווי צו דערקלערען אַ סטרייק אין די צוויי ציטונגען. די יוניאָן האָט זיך אַנטזאָגט דאָס צו טאָן, און זי איז ווידער אמאָל אויס־געשלאָסען געוואָרען פון די געווערקשאַפטען.

די יוניאָן גייט זיך איר אייגענעם וועג

מאָדנע: די זעלבע מענשען, וואָס האָבען אין דער צייט פון דעם צווייטען סטרייק אין דער „אַרבעטער ציטונג" באַשולדיגט דער יוניאָן אין וועלען זיין דער „צענזאָר", דער „זשאַנדאַרם" איבער דער פּרעסע, האָבען ביי דער ערשטער געלעגענהייט געפאָדערט פון דער יוניאָן טאַקע אויף אַן אמת צו ווערען דער זשאַנדאַרם איבער דער פּרעסע.

פון דעם סטרייק אין דער „אַרבעטער ציטונג" האָט אָבער די יוניאָן געלערענט, אַז זי האָט ניט קיין געזעצלאַכען און קיין מאָראַלישען רעכט צו זאָגען אַ דעה די באַלעבאַטים וואָס יאָ און וואָס ניט צו דרוקען אין זייערע ציטונגען. פונקט אַזוי ווי דער בעקער־אַרבעטער האָט ניט קיין רעכט אָנצוצייגען זיין באַלעבאָס וועמען צו פאַרקויפען זיינע ברויטען און בולקעס, צו קאַפּיטאַליסטען אָדער צו אַרבעטער, אַזוי האָט אויך דער זעצער ניט קיין רעכט צו זאָגען דעם ציטונגס־אַרויסגעבער וועמעס אַדווערטייזמענטס צו דרוקען און וועמעס ניט. און די אידישע שריפט־זעצער יוניאָן האָט זיך געהאַלטען ביי אָט דעם באַשלוס אירען, טראָץ די אָפּטע אַטאַקעס און שימפּפערייען וואָס זיינען געפאַלען אויף איר קאָפּ דערפאַר. די יוניאָן איז געווען אַנטשלאָסען זיך צו באַגרענעצען אויס־שליסלאַך אויף די אַרבעטס־באַדינגונגען פון די זעצער אין די ציטונגען, און דערביי האָט זי זיך שטרענג געהאַלטען.

עס דאַרף באַטאָנט ווערען, אַז די טענות פון די געווערקשאַפטען צו דער יוניאָן האָבען אייגענטלאַך גאָרנישט געהאַט צו טאָן מיט געוויינלאַכער

אַרבעטער־סאָלידאַריטעט. וואָלט די גאַנצע אידישע אַרבעטער־באַוועגונג, למשל, באשלאָסען ארויסצוגיין אין אַ סימפּאַטיע־סטרייק מיט אַרבעטער פון אַ געוויסען פאַך וואָס שטייען אין אַ סטרייק, וואָלט די אידישע שריפטזעצער יוניאָן מסתמא אויך ניט אָפּגעשטאַנען. די יוניאָן האָט אָבער בשום אופן ניט געקענט איינזען, פאַרוואָס בעת די אַנדערע יוניאָנס קומען אָפּ מיט אַ פּאָר דאָלאר שטיצע זאָל זי זיין די איינציגע צו דאַרפען סטרייקען ביי יעדער געלעגענהייט פאַר די בעקערס, פאַר די אַקטיאָרען, פאַר די סיגאַרעטען־מאַכער און פאַר אַנדערע.

אַגב, האָט די „אינטערנעשאָנאל טייפּאָגראַפיקאל יוניאָן" אַזעלכע סטרייקס ניט דערלויבט. זי איז באשטאנען דערויף, אַז אַזוי לאַנג ווי אַן ארויסגעבער פון אַ צייטונג היט אָפּ די פּונקטען פון דעם געשריבענעם אָפּמאַך, טאָר אין זיין צייטונג קיין סטרייק ניט גערופען ווערען.

עס איז ניט וויכטיג איצט פעסטצושטעלען, צי די שטעלונג פון די געווערקשאפטען האָט זיך גענומען פון דער אַלגעמיינער איינזייטיגקייט, וואָס האָט דעמאָלט געהערשט אין דער אידישער אַרבעטער־באַוועגונג, אָדער ווייל זי האָט ניט געהאַט דאָס האַרץ אָפּצוזאָגען אַ פאָדערונג פון יוניאָנס, וואָס שטייען אין קאַמף מיט באַלעבאַטים. יעדענפאַלס, נאָכדעם ווי די סטרייקס זיינען פאַרענדיגט געוואָרען, איז די אידישע שריפטזעצער יוניאָן יעדען מאָל צוריק אריינגענומען געוואָרען אין די פאַראייניגטע אידישע געווערקשאפטען.

די שפּאַלטונג אין דער ס. ל. פּ. און ווי דאָס האָט געווירקט אויף דער יוניאָן

א נאָכגעמאַכטע 83. — די גרינדונג פון „פאָרווערטס". — דער לאָקאוט פון די זעצער אין „אַבענדבלאַט".

נאָכדעם ווי די אַנאַרכיסטען און די סאָציאַליסטען זיינען זיך פאנאַנדער־געגאַנגען, אין יאָר 1889, זיינען געקומען עטלאכע יאָר פון האַרמאָניע אין דער אידישער סאָציאַליסטישער באוועגונג. דעם 7טען מערץ, 1890, האָט אָנגעהויבען דערשיינען די „אַרבעטער צייטונג"; אין יאַנואַר, 1892, איז ארויס דער ערשטער נומער פון דער מאָנאַטלאכער „צוקונפט"; און אין אָנהויב 1894 האָט די סאָציאַליסטישע באוועגונג שוין געהאָט אַן אייגענע טעגלאכע צייטונג, „דאָס אַבענדבלאַט".

לאַנג האָט אָבער די האַרמאָניע אין דער סאָציאַליסטישער באוועגונג ניט אָנגעהאַלטען. דעניעל דעליאָן, וועלכער איז אריינגעטראָטען אין דער „סאָשעליסט לייבאָר פּאַרטי" (ס. ל. פּ.) אין 1890, האָט אין אַ קורצער צייט אריינגעקראָגען אין זיינע הענט דעם קאָנטראָל איבער דעם פּאַרטיי־אַפּאַראַט און ער האָט געשטופּט די פּאַרטיי אויף וועגען פון דעם שטרענג־סטען צענטראַליזם, וואָס האָט ארויסגערופען גרויס אומצופרידענקייט צווי־שען די מיטגלידער פון דער פּאַרטיי.

אונטער דעליאָנ׳ס איינפלוס האָט די ס. ל. פּ. פּאַרלאָזען דעם אַלטען וועג פון פּרעדיגען דעם סאָציאַליזם אין די עקזיסטירענדע יוניאָנס, פון „בויערען פון אינעווייניג", ווי דאָס האָט דעמאָלט געהייסען, און אין 1895 איז געגרינדעט געוואָרען די „סאָשעליסט טרייד ענד לייבאָר עלייענס". לכתחילה האָט די „עלייענס" געזאָלט ארייננעמען יוניאָנס, וואָס באַלאַנגען סיי צו די „נייטס אָוו לייבאָר" און סיי צו דער „אַמעריקען פעדעריישאָן אָוו לייבאָר", ווי אויך אַנדערע יוניאָנס וואָס זיינען סאָציאַליסטיש גע־שטימט. דערצו האָט די „עלייענס" געזאָלט זיך אָפּגעבען מיט אָרגאַניזירען אַרבעטער, וואָס זיינען נאָך אינגאַנצען ניט אָרגאַניזירט. עס האָט אָבער ניט לאַנג גענומען און די „עלייענס" האָט אָנגעהויבען גרינדען אָפּאָזיציע־יוניאָנס, און די אָפּאָזיציע־יוניאָנס האָבען געשיקט זייערע מיטגלידער אַר־בעטען דאָרט וואו עס זיינען אָנגעגאַנגען סטרייקס פון די אַלטע יוניאָנס.

אָט דער פּשוטער סקעביזם פון דער „עלייענס" איז שוין געווען צופיל פאַר דעם גרעסטען טייל מיטגלידער פון דער ס. ל. פּ. און האָט געפירט צו אַ שפּאַלטונג אין דער פּאַרטיי. די שפּאַלטונג האָט אָנגעמאַכט אַ חורבן

ניט נאָר אין דער פּאַרטײ, נאָר אויך אין דער גאַנצער אידישער אַרבעטער־באַוועגונג. אַ געוויסע צייט איז פון די פאַראייניגטע אידישע געווערקשאַפטען געבליבען בלויז אַ שאָטען פון אַן אָרגאַניזאַציע. און אַט דער אינערלאַכער קאַמף אין דער אַרבעטער־באַוועגונג, וועלכער איז געפירט געוואָרען מיט פאַרביטערונג און ריקזיכטסלאָזיגקייט, האָט אויך אַנגערירט דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן.

אַ נאָכגעמאַכטע 83

אין דער ערשטער רײ איז געקומען אַ פּאַרזוך מצד דער „עלייענס״ צו גרינדען אַן אָפּאָזיציע־יוניאָן געגען דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן. אַ פּאָר באַלעבאַטים פון קלענערע דרוקערייען אויף דער איסט־סייד האָבען געדענקט, אַז זיי וועלען קענען אויסנוצען דעם קאַמף אין דער אַרבעטער־באַוועגונג פאַר זייערע אייגענע קעשענע־אינטערעסען, און האָבען גע־גרינדעט אַ שריפטזעצער יוניאָן פון דער „סאָשעליסט טרייד ענד לייבאָר עלייענס״, קאָפּירענדיג דעם גאַנצען נאָמען פון דער יוניאָן, אַפילו מיט׳ן נומער 83.

גערעכענט האָבען זיי, אַז מיט דעם נומער 83 וועט זיי געלינגען אָפּצונאַרען דער עפענטלאַכקייט און זייערע דרוקערייען וועלען אַנגענומען ווערען פאַר אמת׳ע יוניאָן־שעפּער. אָבער דאָס האָט זיך זיי ניט איינגע־געבען. די דאָזיקע „יוניאָן״ איז געווען אַ מיאוסער דורכפאַל. אַזוי ווי מיר האָבען ניט געוואוסט פון וואַנען זי איז געקומען, אַזוי האָבען מיר ניט געוואוסט וואו זי איז אַהינגעקומען.

די גרינדונג פון „פאָרווערטס״

„דאָס אָבענדבלאַט״ איז געווען דער אָפיציעלער אָרגאַן פון דער ס. ל. פּ. און נאָכדעם ווי די פּאַרטײ האָט זיך פאַרנומען אויף איר יוניאָן־ברעכערישען וועג מיט דער „עלייענס״ איז אין „אָבענדבלאַט״ אַפילו ניט דערלויבט געוואָרען קיין דיסקוסיע איבער אַט־דער פראַגע. אַב. קאַהאַן, מאָריס ווינטשעווסקי, לואיס מילער און מ. זאַמעטקין זיינען ארויסגעטראָטען פון דער „אָבענדבלאַט״־רעדאַקציע און האָבען אַנגעהויבען פירען אַן אָפענעם קאַמף געגען דער טאַקטיק פון דער פירערשאַפט פון דער פּאַרטײ.

זיי האָבען גוט פאַרשטאַנען, אַז אָהן אַ טעגלאַכער צייטונג, וואָס זאָל באַקעמפען „דאָס אָבענדבלאַט״, וועלכע האָט פאַרטראָטען דעם אָפיציעלען שטאַנדפּונקט פון דער פּאַרטײ, וועלען זיי קיין סך ניט קענען דערגרייכען. עס איז גלייך אַנגעהויבען געוואָרען אַ באַוועגונג צו גרינדען אַן אייגענע צייטונג. אַ נאָמען פאַר דער צייטונג איז גלייך באַשטימט געוואָרען — „פאָרווערטס״. עס האָט אָבער געפעלט איין „קלייניגקייט״ — געלט.

איז אָנגעהויבען געוואָרען אַ ברייטע אַקציע צו שאַפען געלט צו קענען ארויסגעבען דעם „פאָרווערטס". אימיצען איז איינגעפאַלען דער געדאַנק, אַז נאָך איידער דער „פאָרווערטס" וועט קענען דערשיינען זאָל מען שוין אָנהויבען ארויסגעבען די צייטונג „בעל־פּה", און אויף די פאַר־זאַמלונגען, וואָס זיינען צונויפגערופען געוואָרען אין די גרעסטע טעאַטערס צו שאַפען געלט, פלעגט דער „פאָרווערטס" פאָרגעלייענט ווערען פון מאַנוסקריפּט, ניט געדרוקטערהייט.

דאָס איז געווען אפשר די ערשטע צייטונג אין דער וועלט, וואָס איז דערשינען אָהן זעצער. אָבער אָט־דער איינפאַל איז געווען אַזאַ גוטער און ער האָט אַזוי אויסגענומען, אַז ער האָט געשפּילט אַ באַדייטענדע ראָלע אין די געלט־זאַמלונגען, כדי דער „פאָרווערטס" זאָל ענדלאך קענען ארויס־געגעבען ווערען מ י ט זעצער. דער ערשטער געדרוקטער נומער פון „פאָרווערטס" איז ארויס דעם 22טען אַפּריל, 1897.

מיט דער דערשיינונג פון „פאָרווערטס" האָט זיך דער קאַמף געגען דער ס. ל. פּ. און געגען דעם „אַבענדבלאַט" ערשט ריכטיג צעברענט. „דאָס אַבענדבלאַט" האָט גאַנץ שנעל אָנגעהויבען פאַרלירען אירע לעזער און איר איינפלוס.

חוץ דעם וואָס דער „פאָרווערטס" און די „פאָרווערטסיסטען" האָבען געפירט אַ קאַמף געגען דער פאַרטיי פון דרויסען, איז אין דער פאַרטיי גופא ווייטער אָנגעגאַנגען דער קאַמף געגען דער טאַקטיק פון אַטאַקירען און באשימפען די יוניאָנס און פון גרינדען אָפּאָזיציע־יוניאָנס. די, וואָס האָבען נאָך אַלץ געהאָפט, אַז זיי וועט געלינגען צו באַוועגען דער פאַרטיי צו ענדערען איר פּאָליטיק בנוגע די יוניאָנס, האָבען אָבער אין גיכען זיך ארומגעזען אַז דאָס איז אַ פוסטער חלום, און אַ צווייטע שפּאַלטונג איז פאָרגעקומען אין דער פאַרטיי. אָט די שפּאַלטונג איז געשען אין 1899, און די נייע אָפּגעשפּאָלטענע זיינען פון דעליאָנען אָנגערופען געוואָרען „קענגערוס" — נאָך דער חיה מיט די צוויי פיס, וואָס קען ניט איינשטיין אויף איין אָרט. ביי אָט דער צווייטער שפּאַלטונג זיינען פון „אַבענדבלאַט" ארויסגעטראָטען פיליפּ קראַנץ, דער רעדאַקטאָר; ב. פייגענבוים, דער מיט־רעדאַקטאָר; דר. מ. באַראַנאָוו, י. מאַגידאָוו און דער געשעפטס־פאַר־וואַלטער לעווין. ערשט מיט אַ פּאָר יאָר שפּעטער האָבען די „פאָרווערט־סיסטען" און די „קענגערוס" זיך פאַראייניגט און זיך אָנגעשלאָסען אָן דעבס' ניי־געגרינדעטער „סאָשעל דעמאָקראַטיק פעדעריישאָן". אין אָנ־הויב אָבער האָבען די „קענגערוס" געמיינט, אַז אַזוי ווי זיי זיינען געווען די מערהייט אין דער פאַרטיי וועט זיך זיי איינגעבען דורכ'ן געריכט צו געווינען דאָס רעכט אויף דעם נאָמען ס. ל. פּ. און אויף די צייטונגען פון דער פאַרטיי. אין געריכט האָבען זיי נאָכדעם פאַרלוירען, אָבער ביז

וואָס־ווען האָבען זײ זיך ניט געוואָלט אָנשליסען אָן די „פּראָווערטסיסטען" און האָבען ארויסגעגעבען אַן אײגענע צײטונג, „די פאָלקסצײטונג".

די אָפּשפּאַלטונג פון די „קענגערוס" האָט אינגאַנצען איבערגעלאָזען די פּאַרטײ אין די הענט פון אַ קלײנער גרופּע פאַרביסענע פאַנאַטיקער, אונטער דער אָנפירונג פון דעליאָנען, וואָס האָט ניט געוואָלט הערען פון גײן צוריק. אָט בײ דער גרופּע איז אויך פאַרבליבען „דאָס אַבענדבלאַט" און זי האָט געפירט אַ פאַרצווײפעלטען קאַמף אָנצוהאַלטען איר עקזיסטענץ.

דער לאַקאַוט פון די זעצער אין „אַבענדבלאַט"

אַזוי ווי „דאָס אַבענדבלאַט" האָט כסדר פאַרלאָרען לעזער און איר לאַגע איז געוואָרען קריטיש, האָבען די ארויסגעבער זיך אַנטשלאָסען אויף אַ לעצטען געוואַגטען שריט. זײ האָבען אויסגעשלאָסען די זעצער, וואָס האָבען געאַרבעט בײ דער צײטונג פון דעם ערשטען טאָג וואָס זי האָט אָנגעהויבען דערשײנען, און אויף זײערע פּלעצער זײנען אָנגעשטעלט געוואָרען געטרײע פּאַרטײ־מיטגלידער, ניט קײן יוניאָן־לײט.

גלײך פון אָנהויב איז געווען קלאָר פאַר דער יוניאָן, אַז פון די פאַנאַטיקער פון דער ס. ל. פּ. איז אוממעגלאך צו דערוואַרטען, אַז זײ זאָלען זיך אונטערגעבען, און אַז די יוניאָן האָט פאַר זיך די אויפגאַבע ניט צו געווינען דעם סטרײק, נאָר די צײטונג אינגאַנצען צו פאַרניכטען. די זעצער, וואָס זײנען אויסגעשלאָסען געוואָרען פון „אַבענדבלאַט", האָבען גלײך געקראָגען פּלעצער אין דעם „מאָרגען זשורנאַל", וועלכער האָט גראָד דעמאָלט אָנגעהויבען דערשײנען, אָבער די יוניאָן האָט ניט געקענט דולדען אַז אַ אידישע צײטונג זאָל דערשײנען אונטער ניט־יוניאָן באַדינגונגען, און זי האָט מיט דער גרעסטער ענערגיע זיך ארײנגעוואָרפען אין דעם קאַמף „דאָס אַבענדבלאַט" אונטערצוברענגען.

קודם כל איז אויפגעלעבט געוואָרען די „יוניאָן צײטונג", וועלכע די יוניאָן האָט געהאַט ארויסגעגעבען אין דער צײט פון דעם סטרײק אין „טאַגעבלאַט". די „יוניאָן צײטונג" איז רעדאַגירט געוואָרען פון בנימין פײגענבוים, און זי האָט געשפּילט אַ גרויסע ראָלע אין דעם קאַמף צוצונעמען פון „אַבענדבלאַט" דאָס לעצטע ביסעל לעזער.

כדי צו פינאַנצירען די „יוניאָן צײטונג" האָט די יוניאָן ארויסגעלאָזען אָן אַפּיל נאָך געלט־שטיצע צו די לאָקאַל־יוניאָנס פון דער אינטערנעשאָנאַל איבער'ן לאַנד. די לאָקאַלס פון דער אינטערנעשאָנאַל האָבען זיך זעהר וואַרים אָפּגערופען, און דערמוטיגענדע בריוו מיט טשעקס האָבען אָנגעהויבען ארײנקומען פון איבעראַל. באַזונדער האָבען זיך אויסגעצײכענט אונזערע ניו יאָרקער שוועסטער־יוניאָנס — די דײטשע „טיפּאָ־

גראַפּיאַ" נומער 7 מיט 200 דאָלאר און די ענגלישע „ביג סיקס" מיט 400 דאָלאר. דערצו האָבעןביידע יוניאָנס צוגעזאָגט נאָך שטיצע, אויב עס וועט זיין נויטיג.

נאָכדעם ווי „דאָס אַבענדבלאַט" האָט שוין פּאַקטיש קיין לעזער ניט געהאַט, האָט זי אָבער נאָך אַלץ געהאַט אַ באדייטענדע הכנסה פון אַדוועררטיזמענטס, ווייל איר פריערדיגער פּרעסטיזש איז נאָך ניט געווען אינגאַנצען טויט. האָט די יוניאָן זיך קאָנצענטרירט אויף דער אויפגאַבע ארויסצונעמען די אַדווערטייזמענטס פון דער צייטונג.

אַ ספּעציעלע קאָמיטע פון ראָזענאַוער, העלפמאַן און שיינפעלד איז באשטימט געוואָרען פון דער יוניאָן פאַר דעם דאָזיגען צוועק, און די סיסטעמאַטישע, טיכטיגע אַרבעט פון דער קאָמיטע סיי דורך קאָרעספּאָנדענץ און סיי דורך פּערזענלאכען קאָנטאַקט האָט געבראכט די געווינשטע רעזולטאַטען. אין משך פון אַ פּאָר חדשים איז „דאָס אַבענדבלאַט" אויסגעליידיגט געוואָרען פון באַצאָלטע אַדווערטייזמענטס.

אַלץ אָפּטער האָבען געגומען דערשיינען אויף די אַדווערטייזמענטזייטען פון „אַבענדבלאט" כלומרשטע אנאָנסען מיט בלויז עטלאכע ווערטער אין מיטען פון אַ גרויסער ווייסער לאַטע: „וואַטשט דיזען פּלאַץ". מבינים האָבען זעהר גוט געוואוסט, וואָס דאָס באדייט, און זיי האָבען טאַקע „געוואַטשט" אַזוי לאַנג . . . ביז „דאָס אַבענדבלאַט" איז געצוואונגען געווען אינגאַנצען זיך אָפּשטעלען און מ'האָט שוין מער ניט געדאַרפט „וואַטשען".

די יוניאָן העלפט יוניאָניזירען אַלע מעכאַנישע דעפּאַרטמענטס אין די צייטונגען

חוץ שריפטזעצער ווערען ביי אַ מאָדערנער צייטונג באַשעפטיגט אויך אַנדערע אַרבעטער — סטערעאָטייפּערס, פּרעסלייט, לייַנאָטייפּ־מאַשיניסטען, מעילערס, מעיל־אָווּעקפירער. אין די ענגלישע און דייטשע צייטונגען זיינען אַט די אַלע מינים אַרבעטער שוין לאַנג פריער געווען אָרגאַניזירט און זיי האָבען געהאַט שטאַרקע יוניאַנס. אין די אידישע צייטונגען אָבער זיינען אַט די אַרבעטער ניט געווען אָרגאַניזירט. אַפילו דעמאָלט ווען עס האָבען שוין עקזיסטירט גאַנצע זעקס טעגלאַכע אידישע צייטונגען — „טאָגעבלאַט", „אַבענדבלאַט", „אידישער העראַלד", „פאָרווערטס", „אַבענד פּאָסט" און „מאָרגען זשורנאַל" — האָבען די יוניאָנס פון אַט די פאַכען נאָך אַלץ געקוקט מיט ביטול אויף די אידישע צייטונגען, ווי אויף „אויך מיר צייטונגען". די אַרבעטער, וואָס האָבען געטאָן די דאָזיגע אַרבעטען אויף די אידישע צייטונגען, הגם זיי זיינען געווען פּונקט אַזעלכע גוטע באַלמעלאָכעס ווי די וואָס האָבען געאַרבעט אויף די ניט־אידישע צייטונגען, זיינען, — משמעות, דערפאַר ווייל זיי זיינען געווען אידישע אימיגראַנטען, — איבערגעלאָזען געוואָרען צו זייער אייגענעם שיקזאַל, און זיי זיינען גאַנץ היפש עקספּלואַטירט געוואָרען פון די באַלעבאַטים.

אויף די מיטינגען פון אונזער יוניאָן פלעגט די דאָזיגע לאַגע אָפט דיסקוטירט ווערען. ניט איין מאָל האָט די יוניאָן פּרובירט באַוועגען די יוניאָנס פון די באַטרעפענדע פאַכען צו קומען אויף דער איסט־סייד און אָרגאַניזירען די אַרבעטער פון זייערע פאַכען אין די אידישע צייטונגען. די דעלעגאַטען פון דער יוניאָן צום „עלייד פּרינטינג טריידס קאָונסיל" האָבען די פראַגע אויפגעהויבען ביי די מיטינגען פון אַט דער צענטראַלער קערפּערשאַפט פון אַלע דרוקער־יוניאָנס. די דאָזיגע אַלע רייד זיינען אָבער געבליבען ווי אַ „קול קורא במדבר".

ערשט דעם 18טען יולי, 1901, איז ביי דעם מיטינג פון דער יוניאָן פאַרגעלייענט געוואָרען אַ צושריפט פון דער „סטערעאָטייפּערס און עלעקטראָטייפּערס יוניאָן נומער 1", אין וועלכען זי לאָזט וויסען אַז זי האָט באַשלאָסען צו יוניאָניזירען די סטערעאָטייפּ־דעפּאַרטמענטס פון די אידישע צייטונגען, און זי בעט אַז די יוניאָן זאָל איר העלפען דעם באַשלוס דורכפירען. מיט פרייד האָט די יוניאָן אויפגענומען די ווענדונג פון דער

סטערעאָטייפּערס יוניאָן, און אַ קאָמיטע איז תיכּף דערוויילט געוואָרען צו העלפען דער סטערעאָטייפּערס יוניאָן.

דער ערשטער שריט פון דער סטערעאָטייפּערס יוניאָן איז געווען אריינצונעמען אַלס מיטגלידער אַלע סטערעאָטייפּערס פון די אידישע צייטונגען. נאָכדעם האָט די סטערעאָטייפּערס יוניאָן זיך געווענדט צו די ארויסגעבער איינצושטעלען יוניאָן־באַדינגונגען אין זייערע סטערעאָטייפּ־דעפּאַרטמענטס. דאָס האָט געמיינט ניט בלויז אַ העכערונג אין שכירות, נאָר אויך די פאַרגרעסערונג פון דער צאָל באַשעפטיגטע.

די ארויסגעבער פון די צייטונגען האָבען ניט געוואָלט הערען און זען דערפון, און עס איז ניט גרינג אָנגעקומען ביז זיי האָבען ענדלאַך מסכים געווען נאָכצוגעבען די דאָזיגע פאָדערונג. נאָך מערערע אומגעלונגענע קאָנפערענצען, אין וועלכע די קאָמיטע פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן האָט אויך אָנטייל גענומען, איז די סטערעאָטייפּערס יוניאָן געצוואונגען געווען די סטערעאָטייפּערס ארויסצורופען אין סטרייק. דער סטרייק פון די סטערעאָטייפּערס איז גערופען געוואָרען צוערשט אין „מאָרגען זשורנאַל“, וואו די צייטונג ווערט געמאַכט אין אָוועגט, און אויף מאָרגען האָט דער סטרייק געזאָלט גערופען ווערען אויך אין די אַנדערע צייטונגען.

דעם זעלבען אָוונט האָט די אידישע שריפטזעצער יוניאָן אָפּגעהאַלטען אַ ספּעציעלען מיטינג, און עס איז באַשלאָסען געוואָרען, אַז די זעצער זאָלען אָפּשטעלען די אַרבעט ביז די פאָדערונגען פון דער סטערעאָטייפּערס יוניאָן וועלען נאָכגעגעבען ווערען. אַ קאָמיטע פון דער יוניאָן, צוזאַמען מיט דעם אָרגאַנייזער פון דער אינטערנעשאָנאַל, וועלכער איז ספּעציעל געקומען צום מיטינג פון דער יוניאָן, איז אַוועק אין „מאָרגען זשורנאַל“ ארונטערצונעמען די זעצער פון דער אַרבעט און ברענגען זיי צום מיטינג. בשעת ביי דעם מיטינג פון דער יוניאָן זיינען געמאַכט געוואָרען פּלענער ארויסצורופען אויף מאָרגען אויך די זעצער פון די נאָכמיטאָג־צייטונגען, זיינען דערווייל אָנגעגאַנגען פאַרהאַנדלונגען צווישען דעם ארויסגעבער פון „מאָרגען זשורנאַל“ און די קאָמיטעס פון די סטערעאָטייפּערס און שריפטזעצער יוניאָנס. נאָך אַ סטרייק פון אַנדערהאַלבען שעה, האָט דער ארויסגעבער פון „מאָרגען זשורנאַל“ אונטערגעשריבען אַ קאָנטראַקט מיט דער סטערעאָטייפּערס יוניאָן, און אַלע אַרבעטער זיינען צוריקגעשיקט געוואָרען ארויסצוגעבען די צייטונג.

די אַנדערע צייטונגען האָבען אויף מאָרגען אונטערגעשריבען קאָנטראַקטען מיט דער סטערעאָטייפּערס יוניאָן שוין אָן אַ ווידערשטאַנד.

די יוניאָניזירונג פון די סטערעאָטייפּ־דעפּאַרטמענטס אין די אידישע צייטונגען האָט געבראַכט דאָס איז, און די אַנדערע יוניאָנס האָבען זיך

אויך געגומען אָרגאַניזירען זייערע דעפּאַרטמענטס. אין אַ גאַנץ קורצער צייט נאָכדעם זיינען אַלע מעכאַנישע דעפּאַרטמענטס אין די אידישע צײ־טונגען געווען פולשטענדיג יוניאָניזירט.

און געשען איז דאָס הויפּטזעכלאך צו פאַרדאַנקען דער איניציאַטיװע פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן. די אַנדערע יוניאָנס האָבען דאָס טאַקע עפענטלאך אַנערקענט. דורך רעזאָלוציעס, וואָס די דאָזיגע יוניאָנס האָבען אָנגענומען, האָבען זיי אויסגעדריקט אַ דאַנק דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן און אַ גרייטקייט צו העלפען דער יוניאָן אין יעדען קאַמף וואָס איר וועט אויסקומען צו פירען אין דער צוקונפט.

אַ סטרייק אין „אידישען העראַלד"

טאָמער איז געווען אַ געפאַר, אַז די יוניאָן זאָל ווערען זעלבסט־צופרידען און זאָל אַנטשלאָפען ווערען, האָבען שוין אַנדערע געזאָרגט דער־פאַר, אַז דאָס זאָל ניט פּאַסירען. אַזוי גיך ווי מ'איז פאַרטיג געוואָרען מיט איין צרה, האָט זיך אונטערגערוקט אַ נייע.

דאָס מאָל האָט זיך אויף דער יוניאָן „מרחם" געווען דער באַלעבאָס פון „אידישען העראַלד".

דער ארויסגעבער פון „העראַלד" האָט געהאַט, וואָס מען רופט אויף אַן אידעלער שפּראַך, אַ „לויזע צונג". ער פלעגט זיך באַנעמען זעהר ניט איידעל צו זיינע אַנגעשטעלטע בכלל, און מיט די זעצער האָט ער קיין אויסנאָם ניט געמאַכט. ער פלעגט שרייען און זידלען זיך מיט אַזעלכע וואולגאַרע אויסדרוקען, אַז די זעצער פלעגען דאָס ניט קענען אַריבער־טראָגען. חוץ דעם פלעגט ער די שכירות ניט צאָלען פּינקטלאַך. די זעצער פלעגען דאָס באַריכטען צו דער יוניאָן, און די יוניאָן איז כסדר געווען „ביזי" מיט דעם ארויסגעבער פון „העראַלד".

צו דעם איז נאָך צוגעקומען אַ נייער סכסוך. ווען עס זיינען אָרגאַ־ניזירט געוואָרען די אַנדערע מעכאַנישע דעפּאַרטמענטס פון די אידישע צייטונגען, איז דער ארויסגעבער פון „העראַלד" געווען דער איינציגער, וואָס האָט זיך איינגעשפּאַרט, אַז ער וועט בשום אופן ניט באַשעפטיגען ניט קיין יוניאָן־מאַשיניסט פאַר די ליינאָטייפּ־מאַשינען און ניט קיין יוניאָן־סטערעאָטייפּערס.

די יוניאָן האָט באַשלאָסען, אַז עס איז געקומען די העכסטע צייט צו איבערצייגען דעם ארויסגעבער פון „העראַלד", אַז עס איז ניט פאַר זיינע כחות זיך צו שטעלען געגען דער יוניאָן, און איינצושטעלען אין „העראַלד" יוניאָן־באַדינגונגען אין אַלע הינזיכטען. אַ סטרייק פון די זעצער איז גערופען געוואָרען דעם 15טען מאַי, 1902.

נאָך אַ סטרייק פון עטלאכע שעה האָט דער באַלעבאָס פון „העראַלד" קאַפּיטולירט און האָט אונטערגעשריבען אַ קאָנטראַקט מיט דער יוניאָן, אין וועלכען ער האָט זיך פאַרפליכטעט דורכצופירען די פאָלגענדע הויפּט־פּונקטען:

1) אַנצושטעלען אַ יוניאָן־מאַשיניסט ביי די ליינאָטייפּ־מאַשינען;

2) צו באַשעפטיגען יוניאָן־סטערעאָטייפּערס;

3) צו צאָלען די שכירות יעדען פרײטאָג;
4) ניט צו באַלײדיגען אָדער זידלען די זעצער.

קענענדיג אָבער דעם באַלעבאָס און װיסענדיג װי שװער עס איז פאַר אים געװען צו קאָנטראָלירען זײן צונג, איז די יוניאָן באַשטאַנען דערויף, אַז דער באַלעבאָס זאָל באַצאָלען אַ געלט־שטראָף יעדען מאָל װען ער װעט זיך באַנעמען גראָב צו אַ זעצער. אַלס גאַראַנטיע, אַז די שטראָף װעט באַצאָלט װערען, האָט דער ארױסגעבער פון „העראָלד" גע־מוזט אײנלעגען אַ באָנד פון הונדערט דאָלער.

אָט דער אײנגעלײגטער באָנד איז אײנער פון די קוריאָזען אין דער געשיכטע פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, און איז געװען אַ קװאַל פאַר שפאַס און הומאָר אין יוניאָן־קרײזען אַ לאַנגע צײט. יעדען מאָל װען זעצער פלעגען זיך צוזאַמענקומען, פלעגט מען דערצײלען װי אַזױ דער באַלעבאָס פון „העראָלד" פלעגט אױס מורא פאַר דער געלט־שטראָף מוזן פאַרשטשימען די צײן װען ער פלעגט אַרײן אין אַ רציחה און שװײ־גען — און דער עולם פלעגט דערבײ לאַכען און הנאה האָבען.

נייע „סקייל" פון שכירות ווערט דורכגעפירט אין 1903

אויף דעם מיטינג פון דער יוניאָן דעם 2טען יאנואר, 1903, איז פון דער יוניאָן גוטגעהייסען געוואָרען אַ נייע „סקייל", מיט אַ העכערונג אויף די שכירות סיי אין די דזשאָב־דרוקערייען און סיי אין די צייטונגען.

די שכירות אין די דזשאָב־דרוקערייען זיינען געהעכערט געוואָרען צו 15 דאָלאר פאַר אַ 46־שטונדיגער וואָך. אין די צייטונגען, ווידער, זיינען די נייע שכירות געווען 15 דאָלאר אַ וואָך פאַר די מאַשין־זעצער פאַר אַ 4־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג, און פאַר די האַנט־זעצער 18 דאָלאר אַ וואָך פאַר אַן 8־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג.

אין די דזשאָב־דרוקערייען איז די נייע „סקייל" דורכגעפירט געוואָרען אָן שוועריגקייטען. די צייטונגס־ארויסגעבער, אָבער, האָבען באַשלאָסען זיך צו שטעלען געגען דער נייער „סקייל". כדי צו פאַרשטאַרקען זייער פּאָזיציע, האָבען זיי זיך פאַראייניגט אין אַ אידישער „ניוס־פּייפּער פּאָבלישערס אַסאָסיאיישאָן" און האָבען אָפּגעמאַכט צווישען זיך צו שטיצען זיך געגענזייטיג געגען דער יוניאָן. די איינציגע צייטונג, וואָס האָט זיך ניט אָנגעשלאָסען אָן דער אַסאָסיאיישאָן, איז געווען דער „פאָרווערטס".

דער פּרעזידענט פון דער יוניאָן איז דעמאָלט געווען ב. דראָשער. די יוניאָן האָט אים אינסטרואירט די נייע „סקייל" דורכצופירען, און האָט אים געגעבען „פולמאַכט" צו רופען סטרייקס ווען און וואו בויטיג. אַזוי ווי דראָשער אַליין האָט געאַרבעט אין „העראָלד", און דער באַלעבאָס פון אָט־דער צייטונג האָט זיך אָנטזאָגט צו צאָלען די נייע שכירות, האָט ער דאָרטען ארויסגערופען די זעצער אין סטרייק. די אַנדערע צייטונגס־ארויסגעבער זיינען תיכף געקומען צו־הילף זייער קאָלעגע־ארויסגעבער פון „העראָלד" און זיי האָבען אים געגומען שיקען פאַרטיגען זאַץ, כדי ער זאָל קענען ארויסקומען מיט דער צייטונג, וועלכע איז אָפּגעשטעלט געוואָרען אין מיטען דער אַרבעט. האָבען די סטרייקער פון „העראָלד" גלייך אַוועקגעמאַרשירט צו די אַנדערע צייטונגען. די זעצער פון דער „אידישער וועלט", „טאָגעבלאַט" און „אַבענד־פּאָסט" פאַרלאָזען אויך זייערע פלעצער, און דער סטרייק ווערט כמעט אַן אַלגעמיינער. צוזאַמען מאַרשירען די זעצער אַוועק צום „פאָרווערטס", וועלכען מ'האָט איבערגעלאָזען אויף צו־לעצט. דער פאַרוואַלטער פון „פאָרווערטס" דערלאָזט אָבער ניט,

אַז די זעצער פֿון „פֿאָרווערטס" זאָלען אויך אַרונטערגײן, און ער זאָגט־צו נאָכצוקומען די זעלבע באַדינגונגען וואָס די יוניאָן וועט אויסקעמפֿען אין די אַנדערע צײַטונגען. די קאָמיטע פֿון דער יוניאָן איז צופֿרידען געווען מיט אָט דעם פֿאָרשלאַג, און די זעצער פֿון „פֿאָרווערטס" זײַנען געבליבען בײַ דער אַרבעט.

דער סטרײַק האָט געדויערט צען שטונדען. דעם זעלבען אָוונט האָבען די צײַטונגס־אַרויסגעבער — דורך אַ קאָמיטע פֿון יאָהאַן פֿאַליי, רעדאַקטאָר פֿון „טאַגעבלאַט", און הערמאַן װײַנער — זיך געווענדט צו דער יוניאָן און איר גערופֿען צו אַ פֿרידענס־קאָנפֿערענץ. די קאָנפֿערענץ איז תּיכף אַראַנזשירט געוואָרען, און דער סטרײַק איז פֿאַרענדיגט געוואָרען מיט אַ פֿולשטענדיגען זיג פֿאַר דער יוניאָן.

דאָס איז געווען דעם ערשטען מאָל ווען די יוניאָן איז געשטאַנען פֿאַר אַ פֿאַראײניגטען פֿראָנט פֿון אַלע צײַטונגען, און אויב עס איז ווען געווען אַ קאַמף, וואָס איז געוואונען געוואָרען דורך מוטיגער, אַנטשלאָסענער האַנדלונג, איז עס געווען אָט דער סטרײַק. די בליץ־שנעלע האַנדלונג פֿון דער יוניאָן, אונטער דער ענערגישער פֿירערשאַפֿט פֿון ב. דראָשער, האָט מיט אײן קלאַפּ פֿאַרניכטעט אַלע פּלענער, וואָס די אַרויסגעבער האָבען געהאַט געמאַכט, און זיי האָבען דאָס אין אַלע שפּעטערע יאָרען קײנמאָל ניט פֿאַרגעסען.

אויף מאָרגען האָט די יוניאָן באַקומען אַ לאַנגע טעלעגראַמע פֿון דעם פּרעזידענט פֿון דער אינטערנעשאָנאַל טײפּאָגראַפֿיקאַל יוניאָן, דזשיימס לינטש, אין וועלכער ער האָט אין נאָמען פֿון גאַנצען עקזעקוטיוו קאָונסיל גראַטולירט דער יוניאָן אויף איר שנעלען זיג.

עטלאכע „רוהיגע" יאָרען

טיילען זיך מיט דער אַרבעט. — אַ מיטגליד ווערט ארויס־געראַטעוועט פון די נעגעל פון טויט. — די פאַרוואַלטונג און פינאַנצען פון דער יוניאָן. — אַ קלענערער סכסוך מיט באַלעבאַטים. — אַ סטרייק פון שרייבער אין דער „אידישער וועלט". — אַ קאָאָפעראַטיווע דרוקעריי. — אַ נייע סקייל ווערט דורכגעפירט אין 1905.

אין רוהיגע צייטען, ווען דער יוניאָן איז ניט אויסגעקומען צו פירען קאַמפען מיט די באַלעבאַטים, פלעגט זי זיך פאַרנעמען מיט אויסבעסערען די באַציאונגען פון די מיטגלידער צווישען זיך.

טיילען זיך מיט דער אַרבעט

אַזוי געפינען מיר, אַז דעם 17טען יולי, 1903, האָט די יוניאָן אָנגענומען אַ נייע רעגולאַציע, אַז ווען עס פאַלט אָפּ אַרבעט אין אַ שאַפּ זאָל דער לעצטער זעצער ניט גלייך אָפּגעלייגט ווערען, נאָר מען זאָל זיך טיילען מיט דער אַרבעט אַ געוויסע צייט.

געוויינלאך ווערט אין די דרוקערייען ווייניגער אַרבעט זומער־צייט. ביז דעמאָלט האָט זיך געפירט, אַז די לעצטע זעצער פלעגען ניט באַקומען קיין אַרבעט ביז די פריערדיגע האָבען געהאַט אַ פולע וואָך אַרבעט. האָט די יוניאָן איינגעזען, אַז עס איז ניט יושר'דיג, אַז אין די שוואַכע סעזאָנען זאָלען די ערשטע זעצער אַרבעטען פולע וואָכען בעת די לעצטע זאָלען גאָרנישט אַרבעטען. עס איז דעריבער באַשלאָסען געוואָרען, אַז ווען אין אַ דרוקעריי ווערט ווייניגער אַרבעט זאָלען פאַר אַ משך פון אַכט וואָכען די זעצער וואָס זיינען דאָרט באַשעפטיגט זיך טיילען מיט דער אַרבעט. ערשט נאָך די 8 וואָכען, אויב עס קומט ניט צו קיין נייע אַרבעט, ווערט די לאַגע באַטראַכט פאַר אַ פערמאַנענטער, און די לעצטע דאַרפען דעם שאַפּ פאַרלאָזען.

די דאָזיגע איינפירונג האָט באַצוועקט צו באַשיצען די לעצטע אין די שעפער און פאַרמיידען אַז זעצער זאָלען ווערען אַרבעטסלאָז. אין די מערסטע פאַלען פלעגט אין משך פון די אַכט וואָכען צוקומען נייע אַרבעט און די לעצטע זעצער פלעגען טאַקע בלייבען אין די שעפער, אַנשטאָט ארויסצופאַלען פון די שעפער אינגאַנצען.

אָבער עס איז ניט גרינג אָנגעקומען די דאָזיגע נייע רעגולאַציעס דורכצופירען. סיי די ערשטע זעצער און סיי די באַלעבאַטים פון די

דרוקערייען זיינען געווען געגען דער נייער איינפירונג. עס איז פאַר־שטענדלאך פאַר וואָס. די ערשטע זעצער האָבען ניט געקענט זיין שטאַרק באַגייסטערט דערפאַר, אַז גאַנצע אַכט וואָכען צייט זאָלען זיי אַרבייטען ניט מער ווי 4 טעג אַ וואָך, וואָס איז געווען דער מינימום, אַזוי לאַנג ווי עס זיינען דאָ אַרבעטסלאָזע זעצער אין שאַפּ. די באַלעבאַטים, ווידער, האָבען מורא געהאַט, אַז די אַרבעט וועט זיי אפשר קאָסטען טייערער ווען מען וועט זיך טיילען מיט דער אַרבעט, וואָרים קיינער וועט דאָך ניט וועלען ארויסטרייבען פון זיך די נשמה כדי . . . ער זאָל אַהיימגיין מיט ווייניגער שכירות. מיט דער צייט אָבער האָבען זיך סיי די מיטגלידער און סיי די באַלעבאַטים צוגעוואוינט צו דער נייער תקנה, וואָס איז פאַרבליבען אַ פערמאַנענטער איינפיר אין דער יוניאָן ביז אויף היינטיגען טאָג.

אַ מיטגליד ווערט ארויסגעראַטעוועט פון די נעגעל פון טויט

ווי באַוואוסט, זיינען שריפטזעצער ספעציעל אויסגעזעצט צו דער ווייסער פעסט, צו טובערקולאָזיס.

די אינטערנעשאָנאַל טייפאָגראפיקאל יוניאָן האָט אויפגעבויט אַן אייגע־נע היים אין קאָלאָראַדאָ ספרינגס, קאָלאָראַדאָ, צו העלפען ראַטעווען די לעבענס פון זעצער, וואָס זיינען פון דער קראנקהייט אָנגעגריפען געוואָרען. שוין אין די ערשטע עטלאכע יאָר וואָס אונזער יוניאָן האָט געהערט צו דער אינטערנעשאָנאַל האָט די יוניאָן אַוועקגעשיקט צוויי טובערקולאָזע מיטגלידער אין דער „יוניאָן פרינטערס האָום". און פון צייט צו צייט זיינען צוגעקומען נייע קרבנות.

אַ געוויסער מיטגליד פון דער יוניאָן, אַ פאַרהייראַטער, מיט אַ פאַמיליע, איז אין אַפּריל, 1904, קראנק געוואָרען אויף שווינדזוכט. דער דאָקטאָר האָט אים געזאָגט, אַז ער טאָר ווייטער ניט בלייבען אַרבעטען אין אַ דרוקעריי. האָט ער זיך געווענדט צו דער יוניאָן, זי זאָל העלפען ראַטעווען זיין לעבען, און די יוניאָן האָט באַשלאָסען אים צו העלפען.

די יוניאָן האָט ארויפגעלעגט אַ שטייער אויף די מיטגלידער פאַר אָט־דעם ספעציעלען צוועק, וואָס האָט אריינגעבראַכט אַ באַדייטענדע סומע. אַ צדקה־געזעלשאפט, וועלכע האָט זיך פאַראינטערעסירט מיט דער לאַגע פון דעם קראנקען זעצער, האָט אויך בייגעשטייערט אַ באַשטימטע סומע. מיט דעם געלט פוןביידע קוואַלען האָט מען דעם קראנקען געקויפט אַ שטיקעל געשעפט, פון וועלכען ער זאָל קענען ציען פרנסה פאַר זיך און זיין פאַמיליע, און זיין לעבען איז פאַרלענגערט געוואָרען אויף פילע יאָרען.

ביי אָט דער געלעגענהייט איז ניט איבעריג צו דערמאָנען, אַז די יוניאָן פלעגט אין יענער צייט איינלאַדען דאָקטוירים צו אַדרעסירען די מיטגלידער און זיי אויפקלערען ווי אַזוי זיך אויסצוהיטען פון שווינדזוכט.

צוזאַמען מיט אַנדערע יוניאָנס פלעגט די יוניאָן אויך נעמען אַן אַנטייל אין אַראַנזשירען לעקציעס וועגען שווינדזוכט אין עדיוקיישאָנאַל עלייענס פאַר דעם אַלגעמיינעם אַרבעטער־עולם פון דער איסט־סייד.

די פאַרוואַלטונג און פינאַנצען פון דער יוניאָן

די יוניאָן האָט זיך געפירט העכסט דעמאָקראַטיש, וואָס דעמאָקראַטישער קען שוין ניט זיין.

הגם עס זיינען געווען דערווילטע באַאַמטע, האָבען אָבער סיי די באַאַמטע און סיי די קאָמיטעטען וואָס האָבען פאַרוואַלטעט די עסקים פון דער יוניאָן געאַרבעט אָהן געצאָלט. די זעצער, וואָס אַרבעטען אין די נאָכמיטאָג־צייטונגען, שטעלען זיך אַרבעטען פאַרטאָג און ווערען פאַרטיג אַרום מיטאָג־צייט. ווידער, די וואָס אַרבעטען אויף מאָרגען־צייטונגען, שטעלען זיך אַרבעטען אַרום 5 אַזייגער פאַרנאַכט. אַלע צייטונגס־זעצער האָבען, אַלזאָ, אַ געלעגנהייט צו האָבען די נאָכמיטאָגען פריי, און אַ סך פון זיי גיבען אָפּ זייער פרייע צייט פאַר דער יוניאָן.

קיין געלט אין דער קאַסע האָט די יוניאָן קיינמאָל ניט געהאַט. דער פּערטעל־יערלאַכער באַריכט, וואָס איז פאַרגעלייענט געוואָרען ביים מיטינג פון 22טען אויגוסט, 1903, גיט איבער אַ ריכטיג בילד פון די פינאַנצען פון דער יוניאָן און איז זעהר כאַראַקטעריסטיש. אָט זיינען די סך־הכל'ען: מיטגלידער — 87; איינגאַמען פאַר'ן קוואַרטאַל — 309.72 דאָלאַר; אויסגאַבען — 300.21 דאָלאַר; אין באַנק — 17.98 דאָלאַר; סך־הכל דעפיציט — 8.47 דאָלאַר. נאָכדעם ווי מ'האָט באַצאָלט דער אינטערנעשאָנאַל און די אַנדערע קערפּערשאַפטען, אַן וועלכע די יוניאָן איז געווען אַנגעשלאָסען, ווי אויך אויסגעטיילט שטיצע צו אַנדערע יוניאָנס, פלעגט געוויינלאַך פאַרבלייבען אַ דעפיציט פון . . . אומגעפער 8.47 דאָלאַר. דער צושטאַנד פון דער יוניאָנ'ס פינאַנצען האָט אָבער קיינעם קיין עגמת־נפש ניט פאַרשאַפט. פאַרקערט, די מיטגלידער פלעגען קוקען מיט אַ געוויסען שטאָלץ אויף דעם דאָזיגען צושטאַנד.

אויסער פינאַנצען, איז אָבער געווען נאָך עפּעס, וואָס דער יוניאָן האָט געפעלט, וואָס האָט יאָ אָנגעהויבען באַאומרוהיגען די פירענדע מיטגלידער. דאָס איז געווען אַן אָפיס, אַ היים. זעכצען יאָר האָט די יוניאָן אָפּגעלעבט אָפילו אָהן אַן אייגענעם אַדרעס. ווען אימיצער האָט געדאַרפט מיט עפּעס אָנקומען צו דער יוניאָן האָט ער זיך געמוזט ווענדען צו אירע מיטינגען, וועלכע פלעגען אָפּגעהאַלטען ווערען יעדען פרייטאָג אָוונט. אין דער צווישען־צייט פלעגט מען מוזען אויסזוכען דעם פרעזידענט אָדער דעם סעקרעטאַר אין די פלעצער, וואו זיי האָבען געאַרבעט.

דעם 3טען פעברואַר, 1904, באַשליסט ענדלאַך די יוניאָן צו עפענען

אַן אײגענעם אָפּיס. עס רעדט זיך נאָר אַזוי. אין אמת'ן האָט עס גע־מײנט — דינגען אַ צימער אין אײנעם פון די איסט־סײדער קלובען, וואָס זאָל אויספילען די פונקציע פון אַן אַדרעס פאַר דער יוניאָן און וואו עס זאָלען אויך קענען געהאַלטען ווערען שאַפּ־מיטינגען און עקזעקוטיוו־קאָמיטע מיטינגען.

אַזוי ווי די יוניאָן האָט ניט געמאַכט קײן אַפּראָפּריאַציע פאַר די נויטיגע הוצאות צו „אויסמעבלירען" אַן אָפּיס מיט אַ טיש, בענקלאַך און אפשר אַן אַלטען דעסק דערצו, איז געמאַכט געוואָרען אַ קאָלעקשאַן צווישען די מיטגלידער, וואָס האָט אײנגעבראַכט די ריזיגע סומע פון 8 דאָלאַר — און אַ סוחר פון „סעקאָנד־הענדיגע" מעבעל האָט געהאַט פדיון...

אָט אַזוי האָט די יוניאָן באַקומען איר ערשטע הײם, וואָס איז געווען אין אָפּיס פון דער „וואָיס אָוו לײבאָר", אויף הענרי סטריט.

אַ קלענערער סכסוך מיט באַלעבאַטים

די טעגלאַכע צײטונגען פלעגען באַשעפטיגען אײנעם אָדער מער לײנאָטײפּ־מאַשיניסטען, וועלכע האָבען אויפגעפּאַסט, אַז די מאַשינען זאָלען אַרבעטען ווי געהעריג און האָבען פאַרריכט וואָס עס האָט זיך געפאָדערט. דאָס איז אַזוי ביז הײנט־צו־טאָג, וואָרים די לײנאָטײפּ־מאַשין איז זעהר אַ קאָמפּליצירטע און פאָדערט די אויפזיכט פון אַ ספּעציאַליזירטען מעכאַ־ניקער. איבערהויפּט איז דאָס געווען אַזוי אין אָנהויב, ווען, פון אײן זײט, די מאַשינען זײנען נאָך ניט געווען אַזוי פאַרפולקאָמט ווי הײנט, און, פון דער אַנדער זײט, זײנען די זעצער נאָך ניט געווען גענוג באַקאַנט מיט די מאַשינען.

די אַנדערע דרוקערײען, וואָס האָבען זיך אײנגעשאַפט זעץ־מאַשינען, האָבען אָבער ניט געקענט זיך פאַרגינען דעם לוקסוס צו באַשעפטיגען אַן אײגענעם מאַשיניסט. יעדען מאָל ווען די מאַשין פלעגט עפּעס קאַליע ווערען, האָט מען געמוזט טעלעפאָנירען נאָך אַ מאַשיניסט, און ביז דער מאַשיניסט איז געקומען פלעגט פאַרלוירען גײן אַ היפּשע צײט. דערפון זײנען אַרויסגעקומען אָפטע סכסוכים צווישען די זעצער און די באַלעבאַטים.

די באַלעבאַטים פלעגען פאָדערען, אַז די זעצער זאָלען אָפּאַרבעטען די פאַרלאָרענע צײט. די זעצער, ווידער, האָבען ניט געקענט אײנזען דעם יושר דערפון, אַז דערפאַר וואָס די מאַשין איז קאַליע געוואָרען זאָלען זײ דאַרפען אַרבעטען שפּעטער. אַזוי ווי קײן גזלנים זײנען די זעצער ניט, פלעגען זײ זיך געוויינלאַך אויסגלײכען מיט זײערע באַלעבאַטים. למשל, ווען אַ מאַשין פלעגט קאַליע ווערען גלײך אין אָנהויב פון אַרבעטס־טאָג, פלעגט דער זעצער אַהײמגײן און ניט רעכענען פאַר דעם טאָג. אָבער ווען עפּעס פלעגט קאַליע ווערען אין מיטען אָדער צום סוף פון טאָג און

די צייט־פאַרלוסט איז ניט געווען קיין גרויסע, פלעגען די זעצער באַטירלאך ניט וועלעןליידען דעם פאַרלוסט.

אַזוי ווי אָט די סכסוכים פלעגען פאָרקומען טאָג־טעגלאך, און די באַמטע פון דער יוניאָן האָבען אָפט געהאַט אויסצוגלייכען אָט־די קליינע סכסוכים, איז די פראַגע סוף־כל־סוף אויפגענומען געוואָרען אויף דעם מיטינג פון דער יוניאָן, דעם 22טען אויגוסט, 1903. און דעמאָלט איז איינמאָל פאַר אַלעמאָל באשלאָסען געוואָרען, אַז די זעצער זיינען ניט מחויב צו ליידען צוליב דעם וואָס די מאַשין ווערט קאַליע.

דערמיט זיינען, פאַרשטייט זיך, די סכסוכים וועגען צייט־פאַרלוסט ניט עלימינירט געוואָרען גאָר אינגאַנצען. אָבער די פעסטע שטעלונג פון דער יוניאָן אין דער פראַגע האָט געפירט דערצו, אַז אַזעלכע סכסוכים זיינען רעדוצירט געוואָרען צו אַ מינימום.

אַ סטרייק פון שרייבער אין דער „אידישער וועלט"

„די אידישע וועלט" איז געווען אַ טעגלאכע צייטונג, וואָס האָט זיך געשטעלט די אויפגאַבע צו אַמעריקאַניזירען די אידישע אימיגראַנטען. ארויסגעגעבען איז זי געוואָרען פון פריוואַטע געשעפטסלייט און סובסידירט איז זי געוואָרען פון רייכע דייטשע יאַהודים.

אין אָקטאָבער, 1903, זיינען די שרייבער פון דער „אידישער וועלט" ארויס אין אַ סטרייק. אַזוי ווי קיין יוניאָן פון שרייבער האָט דעמאָלט ניט עקזיסטירט, האָבען די סטרייקער זיך געווענדעט צו די פאַראייניגטע אידישע געווערקשאפטען, און די געווערקשאפטען האָט דעם קאַמף פון די שרייבער אויפגענומען. די געווערקשאפטען, ווידער, האָט זיך גלייך געווענדעט צו דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן ארויסצורופען די זעצער אין אַ סימפּאַטיע־סטרייק מיט די שרייבער.

דעם אמת געזאָגט, האָט די יוניאָן קיין שטאַרקען חשק ניט געהאַט צו גיין סטרייקען פאַר די שרייבער פון דער „אידישער וועלט", צוליב אַ סך טעמים. ערשטענס, איז שרייבעריי ניט באטראכט געווען פאַר אַ פאַך, נאָר, פון איין זייט, ווי אַ קונסט, און, פון דער צווייטער זייט, ווי גאָר ניט קיין מלאכה, וואָרים וועלכער איד קען דאָס ניט שרייבען? צווייטענס, זיינען די שרייבער אין די אַנדערע צייטונגען ניט געווען אָרגאַניזירט און קיין יוניאָן פון שרייבער איז ניט געווען, טאָ וואָס פאַר אַ מחותן איז די שריפטזעצער יוניאָן צו גיין סטרייקען? דריטענס, האָט די יוניאָן גלאַט מורא געהאַט צו מאַכען אַ פּרעצעדענט פון גיין סטרייקען יעדען מאָל ווען עס קומט פאַר עפּעס אַ סכסוך צווישען אַ צייטונג און אירע „אָנגע־שטעלטע", וואָס זיינען ניט געווען אָרגאַניזירט און זיינען געוויינלאך אַפילו ניט באטראכט געוואָרען פאַר „אַרבעטער".

די געװערקשאַפטען איז אָבער צוגעשטאַנען צו דער יוניאָן, און דערצו האָט זי גענומען סטראַשען, אַז אויב די יוניאָן װעט ניט אַרויסרופען די זעצער פון דער „אידישער װעלט" אין סטרייק װעט די יוניאָן אויסגע־שלאָסען װערען פון די געװערקשאַפטען. אונטער אָט דעם דרוק, האָט די יוניאָן, אויף איר מיטינג דעם 22טען אָקטאָבער, באַשלאָסען אַרויסצורופען די זעצער אויף אַ סימפּאַטיע־סטרייק.

די אינטערנעשאַנאַל טײפּאָגראַפיקאַל יוניאָן, װעלכע האָט געדאַרפט גוטהייסען די סטרייק־אָפּשטימונג, האָט זיך אָבער אַנטזאָגט דאָס צו טאָן. נאָך מער. זי האָט ספּעציעל געשיקט איר אָרגאַנייזער מיט אינסטרוקציעס צו װאָרנען דער יוניאָן, זי זאָל זיך ניט דערװעגען אַרויסצורופען אַ סטרייק אין דער „אידישער װעלט". דער אָרגאַנייזער איז געקומען; ער האָט פאַרגעלייענט די קאָנסטיטוציע פון דער אינטערנעשאַנאַל, װאו עס שטייט געשריבען שװאַרץ אויף װייס, אַז קיין סטרייק טאָר ניט גערופען װערען געגען אַ באַלעבאָס װאָס האָט אונטערגעשריבען אַ קאָנטראַקט מיט אַ יוניאָן און האָט דעם קאָנטראַקט ניט פאַרלעצט; און ער האָט אונז שטרענג געװאָרענט, אַז אויב די יוניאָן װעט רופען אַ סטרייק װעט די אינטערנעשאַנאַל צוריקציען דעם טשאַרטער פון דער יוניאָן.

אונטער די אומשטענדען האָט די יוניאָן באַשלאָסען אויסצופאָלגען די אינסטרוקציעס פון דער אינטערנעשאַנאַל, און די געװערקשאַפטען האָט װידער אַמאָל אויסגעשלאָסען די יוניאָן. די יוניאָן האָט דערװיילט אַ ספּעציעלע פּרעס־קאָמיטע אויפצוקלערען איר צד פאַר דער עפענטלאַכקייט און צו ענטפערען אויף די אַנגריפען פון די געװערקשאַפטען.

אַ קאָאָפּעראַטיװע דרוקעריי

נאָך דעם סטרייק פון די שרייבער אין דער „אידישער װעלט" האָבען די דייטשע יאהודים פון דער צייטונג זיך אָפּגעטרייסעלט. די צייטונג צוזאַמען מיט דער דרוקעריי איז פאַרקויפט געװאָרען צו יחזקאל שרהזאָן, אייגער פון די באַלעבאַטים פון „טאָגעבלאַט". שרהזאָן האָט די צייטונג פּרובירט אַרויסגעבען אַלס אַ „מאָרגען־בלאַט". דערצו האָט ער געגריג־דעט די װאָכענבלאַט „אַמעריקאַנער". אין אַ קורצער צייט איז שרהזאָן געצװאונגען געװען אָפּצושטעלען די מאָרגען־בלאַט, און געבליבען איז בלויז דער „אַמעריקאַנער".

דער גאַנצער סטעף זעצער איז געבליבען בלויז מיט'ן „אַמעריקאַנער". אַזוי װי קיין געלעגענהייטען צו באַקומען אַרבעט האָבען זיך אין דעם מאָמענט ניט געװיזען, האָבען די זעצער באַשלאָסען צו גרינדען אַ קאָאָפּע־ראַטיװ. זיי האָבן אָפּגעדונגען די מאַשינען ביים אייגענטימער. מיט'ן „אַמעריקאַנער" אַלס אַ התחלה, האָבען זיי זיך געקליבען אַנצונעמען צום

דרוקען ביכער און אַנדערע אויסגאַבען און אַרבעטען אַלס אַ קאָאָפּעראַטיוו.ביים מיטינג פון דער יוניאָן, דעם 19טען יוני, 1905, האָבען די באטרע־פענדע זעצער זייער פּלאַן פאַרגעלייגט און געבעטען, אַז די יוניאָן זאָל דעם קאָאָפּעראַטיוו גוטהייסען.

די יוניאָן איז ניט געווען שטאַרק באגייסטערט פאַר דעם פּלאַן. אַ סך מיטגלידער האָבען מורא געהאַט, אַז פון אַ קאָאָפּעראַטיוו וועט די אונטערנעמונג מיט דער צייט דעגענערירט ווערען אין פּשוט'ער ציל־אַרבעט, וואָס וועט אונטערגראָבען די איינגעשטעלטע יוניאָן־באַדינגונגען. דערצו האָט געהערשט אַ שטאַרקער פּאַראורטייל געגען האָבען באַלעבאַטים אַלס מיטגלידער אין דער יוניאָן. אָבער אַזוי ווי די יוניאָן האָט ניט גע־קענט באַזאָרגען די זעצער מיט אַרבעט, איז זי געווען געצוואונגען דעם קאָאָפּעראַטיוו גוטצוהייסען, הגם געטאָן האָט זי עס מיט אַ שווער האַרץ.

שפּעטער האָט זיך ארויסגעשטעלט, אַז דער יוניאָנ'ס מורא איז געווען אַן אומזיסטע. ניט נאָר איז דער קאָאָפּעראַטיוו ניט געוואָרען קיין געפאַר פאַר דער יוניאָן, נאָר פאַרקערט, ביי דער ערשטער געלעגענהייט האָט דער קאָאָפּעראַטיוו זיך ארויסגעוויזען צו זיין אַ גרויסע שטיצע פאַר דער יוניאָן. אין איינעם פון די ביטערסטע קאַמפּען, וואָס דער יוניאָן איז קורץ נאָכדעם אויסגעקומען דורכצומאַכען, האָט דער קאָאָפּעראַטיוו זיין דרוקעריי געשטעלט צום דינסט פון דער יוניאָן, און דאָס האָט אַ סך געהאָלפען דעם קאַמף צו געווינען.

לאַנג עקזיסטירען איז דעם קאָאָפּעראַטיוו ניט באשערט געווען. ביי דער ערשטער מעגלאכקייט צו באקומען אַרבעט אין אַנדערע פּלעצער, זיינען די „קאָאָפּעראַטאָרס" ביסלאכוויז זיך צעקראָכען.

אַ נייע סקייל ווערט דורכגעפירט אין 1905

אין פעברואַר, 1905, האָט די יוניאָן געשלאָסען אַ נייעם אָפּמאַך סיי מיט די צייטונגען און סיי מיט די בוך־ און דזשאָב־דרוקערייען. דער קאָנ־טראַקט איז געווען אויף צוויי יאָר צייט.

די שכירות אין די צייטונגען זיינען געהעכערט געוואָרען ווי פאָלגט: פאַר די האַנט־זעצער, וואָס האָבען געאַרבעט אַכט שטונדען אַ טאָג — פון 18 דאָלאַר אויף 22 דאָלאַר אַ וואָך; פאַר די מאַשין־זעצער, וואָס האָבען געאַרבעט 4 שטונדען אַ טאָג — פון 15 דאָלאַר אַ וואָך אויף 16 דאָלאַר דאָס ערשטע יאָר און 17 דאָלאַר דאָס צווייטע יאָר.

די שכירות פון די זעצער אין די בוך־ און דזשאָב־דרוקערייען זיינען געהעכערט געוואָרען פון 15 אויף 18 דאָלאַר אַ וואָך פאַר אַכט שטונדען אַ טאָג, אויסער שבת אָדער זונטאָג, ווען דער טאָג דאַרף באשטיין בלויז פון 6 שטונדען, דאָס הייסט — 46 שטונדען אַ וואָך.

אַ סטרייק אין „פאָרווערטס"

די אידישע לעגענדע דערציילט, אַז צוליב אַן אַקס פון אַ וואָגען איז חרוב געוואָרען די שטאָט ביתר. דער זין פון אָט דער לעגענדע איז, אַז גרויסע היסטאָרישע פּאַסירונגען הויבען זיך אָפּט אָן פון קלייניגקייטען. פון אַט־אַזאַ „קלייניגקייט" איז ארויסגעקומען אַ סטרייק אין „פאָרווערטס" — איינער פון די געפערלאכסטע קאַמפען אין דעם לעבען פון דער יוניאָן.

אָט אין וואָס די „קלייניגקייט" איז באשטאנען:

אין הערבסט פון יאָר 1905 האָט דער „פאָרווערטס" זיך געקליבען ארויסצוגעבען נאָך אַן אויפלאַגע פון דער ציימונג און עס איז דאָרט געוואָרען פלאַץ פאַר נאָך אַ זעצער. האָט די יוניאָן געשיקט אַהין אַרבעטען איינעם פון די זעצער, וואָס איז געבליבען אַרבעטסלאָז ווען די „אידישע וועלט" איז אונטערגעגאַנגען. דער מענעדזשער פון „פאָרווערטס" האָט אָבער געהאַט אַן אָפּמאַך מיט אַ זעצער פון „טאָגעבלאַט", וועלכער האָט געהאַט אַ רעפּוטאַציע פאַר זעהר אַ שנעלען אַרבעטער, אַז ער זאָל אַריבער־גיין אַרבעטען אין „פאָרווערטס". האָט דער מענעדזשער אָנגעהויבען זוכען חסרונות אויף דעם זעצער, וואָס די יוניאָן האָט געשיקט, און ער האָט דעם זעצער אָוועקגעשיקט.

פון אָט דעם אינצידענט האָט זיך צעפלאַקערט אַ קאַמף, וואָס אין ביטערקייט און אין ליידענשאפט האָט ער קיין גלייכען ניט צו זיך אין דער גאַנצער געשיכטע פון דער יוניאָן.

פאַר דער יוניאָן איז אָט די קלייניגקייט געווען זעהר אַ וויכטיגער ענין. זי האָט ניט געקענט דערלאָזען, אַז אירער אַ מיטגליד, וועלכער האָט שוין געהאַט פעסטגעשטעלט זיין קאָמפּעטענץ אַלס אַרבעטער אין דער „אידישער וועלט", זאָל דערקלערט ווערען אומקאָמפּעטענט, בלויז דערפאַר ווייל דעם מענעדזשער פון „פאָרווערטס" גלוסט זיך אַ שנעלערער זעצער. וואָס פאַר אַ פּנים קען האָבען אַ יוניאָן, וואָס באשטייט ניט אויף דאָס רעכט אויף אַרבעט פון דעם שוואַכערען אַרבעטער אויך; וואָס דערלויבט אַ באַלעבאָס, ווער דער באַלעבאָס זאָל ניט זיין, אויסצוקלייבען וועלכע אַר־בעטער אים ווילט זיך? דוכט זיך, דאָס איז טרייד־יוניאָניסטישער אלף־בית.

דעם מענעדזשער פון „פאָרווערטס" איז אָבער שוין ניט געגאַנגען

אַזוי אין דעם זעצער, ווי אין ווייזען אַז ער קען אויספירען געגען דער יוניאָן. מיט כיטרע ריידעלאך, אויף וועלכע ער איז געווען אַ בריה, האָט זיך אים איינגעגעבען איינצורעדען די הויפּט־טוער ארום „פאָרווערטס״, אַז די יוניאָן האָט געמאַכט אַ פאַרשווערונג דעם „פאָרווערטס״ אונטער־צוברענגען, רחמנא לצלן.

אַזוי שנעל ווי דער זעצער איז אַוועקגעשיקט געוואָרען, האָט די יוניאָן באשלאָסען, אַז די זעצער אין „פאָרווערטס״ זאָלען ניט אַרבעטען קיין „אָווערטיים״, אַזוי לאַנג ווי דער אַנטזאָגטער זעצער וועט ניט אַנגעשטעלט ווערען צו דער אַרבעט. עס איז אויך אַנגענומען געוואָרען אַ באשלוס, אַז קיין מיטגליד פון דער יוניאָן טאָר ניט פאַרנעמען דעם פּלאַץ פון דעם אַנטזאָגטען זעצער. די רעכענונג דערביי איז געווען, אַז דאָס וועט אויף אַ פרידלאכען אופן צווינגען דעם מענעדזשער פון „פאָרווערטס״ דעם זעצער צוריק אַנצושטעלען צו דער אַרבעט.

דער מענעדזשער איז אָבער געבליבען איינגעשפּאַרט. אַנשטאָט אָנ־צושטעלען יענעם זעצער, האָט ער דוקא אַוועקגעשטעלט צו דער אַרבעט דעם זעצער פון „טאָגעבלאַט״.

די יוניאָן האָט תיכף געשטעלט אונטער קלאָגעס דעם זעצער, וואָס האָט פאַרלאָזען זיין פּלאַץ אין „טאָגעבלאַט״ און האָט זיך געשטעלט אַר־בעטען אין „פאָרווערטס״. ביי אַ ספּעציעלען מיטינג פון דער יוניאָן, דעם 25טען סעפּטעמבער, 1905, איז אַט־דער זעצער גע׳משפט געוואָרען פאַר ברעכען דעם אויסדריקלאכען באשלוס פון דער יוניאָן, און ער איז פון דער יוניאָן אויסגעשלאָסען געוואָרען.

אויף מאָרגען האָט אַ קאָמיטע פון דער יוניאָן, מיט פּרעזידענט רעז־ניק, וועלכער האָט אַליין געאַרבעט אין „פאָרווערטס״, זיך געווענדעט צום מענעדזשער און אים אויפגעפאָדערט ער זאָל דעם זעצער פון „טאָגע־בלאַט״ ארונטערשיקען, ווייל ער איז מער ניט קיין מיטגליד אין דער יוניאָן. דער מענעדזשער האָט זיך אנטשיידען אַנטזאָגט דאָס צו טאָן. דעמאָלט האָט די קאָמיטע פון דער יוניאָן אויפגעפאָדערט די זעצער פון „פאָרווערטס״ זיך צו אַנטזאָגען צו אַרבעטען מיט דעם אויסגעשלאָסענעם זעצער, און אַלע, אַחוץ איינעם, האָבען תיכף געוואָרפען די אַרבעט. דאַן האָט די יוניאָן אויסגעשלאָסען דעם זעצער, וואָס האָט זיך אַנטזאָגט ארונ־טערצוגיין פון דער אַרבעט, און האָט דערקלערט דעם „פאָרווערטס״ אין סטרייק.

מיט דער הילף פון עטלאכע סטרייק־ברעכער, אונטער דער השגחה פון דעם זעצער פון „טאָגעבלאַט״ און דעם זעצער וואָס האָט זיך אַנטזאָגט ארונטערצוגיין אין סטרייק, איז דעם „פאָרווערטס״ געלונגען ווייטער צו דערשיינען — פאַרשטייט זיך, אַ סך פאַרקלענערט.

דער קאַמף אין „פאָרווערטס” און דער אופן ווי אַזוי ער איז גע־פאָכטען געוואָרען שטעלט מיט זיך פאָר אַן אויסגעצייכענטען מוסטער אין מיניאַטור פון דער נאַטור און כאַראַקטער פון קאַמפען בכלל.

קודם כל דער קאַמף גופא. וואָלט די יוניאָן פאָראויסגעזען, אַז דער אומשולדיגער באשלוס צו פאָרווערען די זעצער פון „פאָרווערטס” צו אַר־בעטען „אָווערטיים” ביז דער אַנטזאַגטער זעצער וועט צוריק אַנגעשטעלט ווערען, וועט פירען צו אַ סטרייק, — קען גאָר קיין ספק ניט זיין, אַז די יוניאָן וואָלט דעם באשלוס ניט אַנגענומען. הגם די יוניאָן איז געווען איבערצייגט אין דער גערעכטיגקייט פון איר שטאַנדפונקט, וואָלט זי פונ־דעסטוועגען ניט נאָכגעפאָלגט די היציגערע יוניאָן־פירער ווען זי וויס אַפריער אַז דאָס וועט זיך פאָרענדיגען מיט אַ סטרייק. דאָס זעלבע איז אויך אמת וועגען דעם צד שכנגד. וואָלטען די פירער פון „פאָרווערטס” געוואוסט, אַז דער מענעדזשער פאָרפירט זיי אין אַזאַ קאַמף, וואָלטען זיי אים געוויס אָפּגעשטעלט באצייטענס. וועןביידע צדדים האָבען זיך געכאַפּט וואָס פאר אַ קאַשע דאָ איז פאָרקאָכט געוואָרען, איז שוין אָבער געווען צו שפּעט צוריקצוטרעטען.

ווידער, נאָכדעם ווי אַ קאַמף ברעכט אויס, אַנטוויקעלט ער זיך לויט זיין אייגענער אינוועניגסטער לאָגיק. די „לאָגיק” פון מלחמה איז גאָר אַן אַנדערע ווי די לאָגיק פון פרידען. ווען דער קאַמף ווערט שוין גע־פירט, דאַן ווערט אַלץ געשטעלט אין קאָן, כדי אים צו געווינען. דעמאָלט קען מען זיך ניט אָוועקשטעלען איבערקלייבען די מיטלען, און אַלץ וואָס קען נאָר העלפען געווינען דעם קאַמף ווערט „כשר”.

אַזוי זעען מיר, אַז אין די נומערען פון „פאָרווערטס”, וואָס זיינען דערשינען אין משך פון דעם סטרייק, ווערט כמעט אינגאַנצען פאַרשוויגען די פראַגע צוליב וועלכער דער קאַמף איז אויסגעבראָכען. אַנשטאָט דעם קומט גאָר אויס, אַז דער גאַנצער קאַמף איז ארויסגעקומען כלומרשט צוליב דעם, וואָס די יוניאָן איז גאָר ניט קיין אמת'ע יוניאָן; וואָס זי איז אַ „טראָסט”, רחמנא לצלן, וועלכער נעמט ניט אריין קיין נייע מיטגלידער א. א. וו.; און אַז דער קאַמף ווערט געפירט ניט פון „פאָרווערטס” אַליין נאָר פון דער גאַנצער אידישער אַרבעטער־באַוועגונג, וועלכע וועט זיך ניט בארוהיגען ביז די אידישע שריפטזעצער יוניאָן וועט ווערען . . . אַן אמת'ע יוניאָן. לייענענדיג אָט די נומערען פון „פאָרווערטס” איז פאר אַ זייטיגען מענשען געווען אוממעגלאַך צו דערגיין אַ טאָלק וועגען וואָס דער קאַמף ווערט געפירט.

די יוניאָן האָט זיך געפילט געצוואונגען ארויסצוקומען מיט אַן אייגע־נער צייטונג און אויפקלערען דער עפענטלאכקייט די אמת'ע אורזאַכען פון דעם סטרייק; אַז ער איז פאַראורזאַכט געוואָרען צוליב דעם וואָס די

יוניאָן האָט געזוכט צו באַשיצען דאָס רעכט אויף אַרבעט פון אירען אַ מיטגליד — דאָס וויכטיגסטע און הייליגסטע פון אַלע רעכטען אין די אויגען פון אַרבעטער. דעם מאָל האָט די יוניאָן ניט געדאַרפט ארויסגעבען די „יוניאָן צייטונג", ווי אין פריערדיגע קאַמפּען. „די פרייע אַרבעטער שטימע" איז דער יוניאָן געקומען צו־הילף און האָט ניט נאָר געגעבען אַ געלעגענ־הייט דער יוניאָן פאַרצולייגען איר צד דורך אירע שפּאַלטען, נאָר די צייטונג איז איינפאַך איבערגעגעבען געוואָרען אין דער יוניאָנ'ס רשות. דערצו האָט דער קאָאָפּעראַטיוו אַנגעבאָטען זיין דרוקעריי דער יוניאָן אויף ארויסגעבען די צייטונג, און די יוניאָן האָט ארויסגעגעבען די „פרייע אַרבעטער שטימע" טעגלאך אונטער דער רעדאַקציע פון וויליאם עדלין און אַ פּרעס־קאָמיטע פון די ברידער ז. לעווין, מ. ליוואַי און דזש. ראָזמאַן.

ווי אַלעמאָל, ווען די יוניאָן האָט זיך געפונען אין אַ קאַמף, איז אויך דאָס מאָל יוסף באַראָנדעס, דער יוניאָנ'ס שטענדיגער פריינט, געקומען צו לויפען און האָט אַנגעבאָטען זיין הילף דער יוניאָן. ער איז ארויסגע־טראָטען מיט אַרטיקלען אין דער „פרייע אַרבעטער שטימע" געגען דעם „פאָרווערטס" און פאַר דער יוניאָן.

דער קאַמף איז אָבער געווען זעהר אַ שווערער. דער יוניאָן איז אויסגעקומען צו קעמפען ניט מיט'ן „פאָרווערטס" אַליין, נאָר אויך מיט די פאַראייניגטע אידישע געווערקשאַפטען, וועלכע האָט זיך גלייך געשטעלט אויף דער זייט פון „פאָרווערטס" און געגען דער יוניאָן. ביים מיטינג פון דער יוניאָן, דעם 28טען סעפּטעמבער, איז אַ קאָמיטע פון די געווערק־שאַפטען דערשינען און דערקלערט, אַז אויב די יוניאָן וועט ניט צוריק־שיקען תיכף די זעצער אין „פאָרווערטס", וועט די געווערקשאַפטען גרינדען אַ נייע שריפטזעצער יוניאָן, אין וועלכער זיי וועלען, פאַרשטייט זיך, אריינגעמען די סטרייק־ברעכער.

די יוניאָן האָט זיך ניט געלאָזען אַזוי גרינג אָפּשרעקען און איז ווייטער אָנגעגאַנגען מיט דעם קאַמף, ביז די געווערקשאַפטען האָט דערוויילט אַ קאָמיטע זיך צו טרעפען מיט אַ קאָמיטע פון דער יוניאָן און פּרובירען געפינען אַ וועג ווי אַזוי דעם סטרייק צו פאַרענדיגען.

בעת די פאַרהאַנדלונגען האָט די יוניאָן נאַטירלאך געפאָדערט, אַז דער אַנטזאָגטער זעצער זאָל אָנגעשטעלט ווערען און די סטרייק־ברעכער זאָלען אַוועקגעשיקט ווערען. די פאַרטרעטער פון די געווערקשאַפטען זיינען אָבער געווען אַזוי בלינד־פּאַרטייאיש אויף דער זייט פון „פאָר־ווערטס" און האָבען אַנגעווענדעט אַזוי פיל אָראַטאָרישען טאַלאַנט מטהר צו זיין דעם סטרייק־ברעכענדען שרץ מיט ק"ן טעמים, אַז די יוניאָן איז ענדלאך איינגעגאַנגען אויף אַ קאָמפּראָמיס. דער קאָמפּראָמיס איז באַ־שטאַנען אין דעם, אַז צוזאַמען מיט דעם אַנטזאָגטען זעצער זאָלען בלייבען

אַרבעטען אין „פאָרווערטס״ אויך די אויסגעשלאָסענע מיטגלידער, וועלכע די יוניאָן האָט זיך פאַרפליכטעט צוריק אויפצונעמען אַלס מיטגלידער.

שפּעט פאַרטאָג האָט מען זיך געאייניגט אויף אָט דער פּשרה, און גלייך אין דער פרי זיינען די זעצער צוריקגעגאַנגען צו דער אַרבעט. דער סטרייק אין „פאָרווערטס״ איז געענדיגט געוואָרען דעם 6טען אָקטאָבער, 1905, נאָך אַ קאַמף פון פינף טעג.

עס איז כדאי צו דערמאָנען, אַז די זעצער האָבען אַזוי ענג געמאַכט די פאַרבליבענע סטרייק־ברעכער, אַז גאָר אין קורצען האָבען זיי אַליין פאַרלאָזט זייערע פּלעצער אין „פאָרווערטס״. דער אַנטזאַגטער זעצער, אָבער, איז געבליבען אַרבעטען אין „פאָרווערטס״ אַ סך יאָרען, ביז צום סוף פון זיין נאַטירלאכען לעבען.

אַפּקלאַנגען פון „פאָרווערטס" סטרייק

די יוניאָן עהרט יוסף בּאַראָנדעס'ן. — באַציאונגען מיט די געווערקשאַפטען.

די יוניאָן עהרט יוסף בּאַראָנדעס'ן

ווער עס איז באַקאַנט מיט דער געשיכטע פון דער אידישער אַרבעטער באוועגונג, ווייס וואָס פאַר אַ געוואַלדיגע ראָליע יוסף באַראָנדעס האָט געשפּילט פריער אין דער טרייד־יוניאָן באוועגונג און נאָכדעם אין דער סאָציאַליסטישער באוועגונג. ערשט מיט איין יאָר פריער, אין 1904, איז באַראָנדעס געוועזן דער קאַנדידאַט פון דער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי פאַר קאָנגרעסמאַן אין 12טען קאָנגרעשאָנאַל דיסטריקט, און זיין קאַמף יענעם יאָר איז געבליבען לעבען אין זכרון פון אַלטע סאָציאַליסטען ווי איינע פון די ליכטיגסטע עראיינערונגען. דאָך, ווען באַראָנדעס האָט זיך געשטעלט אויף דער זייט פון דער שריפטזעצער יוניאָן אין איר קאַמף מיט'ן „פאָרווערטס", איז אין „פאָרווערטס" געמאַכט געוואָרען אַ בייזוויליגע אַטאַקע אויף אים. אמת, באַראָנדעס איז ניט דערמאָנט געוואָרען ביים נאָמען. עס איז בלויז געשטאַנען, אַז די יוניאָן ווערט געשטיצט פון איינעם „אַן אינשורענס־אַגענט וואָס סעטעלט סטרייקס פאַר באָסעס". אַלע האָבען אָבער גוט געוואוסט, ווען דער „פאָרווערטס" האָט דערמיט געמיינט.

באַראָנדעס האָט זיך געפילט זעהר שטאַרק געטראָפען פון דער דאָזיגער באַמערקונג אין „פאָרווערטס", מיט וועלכען ער איז ביז צום סטרייק געשטאַנען אין נאָענטע באַציאונגען. ער איז געווען זעהר אַ שטאָלצער מענש, און זיין שטאָלץ איז טיף פאַרוואונדעט געוואָרען פון דער דאָזיגער אַטאַקע. דאָס האָט געפירט דערצו, אַז באַראָנדעס האָט אינגאַנצען פאַרלאָזען די רייען פון די ראַדיקאַלען און איז אַריבער אין די רייען פון דעם אָרטאָדאָקסישען אידענטום.

די יוניאָן האָט געפילט, אַז זי איז שולדיג אַ דאַנק באַראָנדעס'ן פאַר זיין סאָלידאַריזירען זיך מיט איר אין אַ צייט פון קאַמף. באַראָנדעס'עס האַנדלונג איז פון דער יוניאָן באַטראַכט געוואָרען אַלס אַ מוטיגער אַקט פון אַן אמת'ן טרייד־יוניאָן־מאַן און סאָציאַליסט. און אויף דעם מיטינג פון דער יוניאָן, דעם 11טען אָקטאָבער, ווערט באַשלאָסען אויסצודריקען אַנערקענונג צו יוסף באַראָנדעס און אים אויפנעמען אַלס ערען־מיטגליד.

ביים מיטינג פון 8טען דעצעמבער איז יוסף באַראָנדעס דערשינען, און נאָכדעם ווי ער איז איינגעפירט געוואָרען אַלס ערען־מיטגליד האָט

אים די יוניאָן פּרעזענטירט מיט אַן אויסגעגראַווירטער רעזאָלוציע, אין וועלכער דער יוניאָנ'ס דאַנק און אַנערקענונג צו אים ווערט אויסגעדריקט אויף אַ פּאַסיגען אופן.

באַציאונגען מיט די געווערקשאַפטען

אַז דער „פאָרווערטס" האָט אין היץ פון קאַמף געמאַכט אומבאַגרינ־דעטע באַשולדיגונגען געגען דער יוניאָן, דאָס האָט מען נאָך געקענט פאַר־שטיין און אַרונטערשלינגען. האָט דאָך די אומפאַראַנטוואָרטלאַכקייט פון זיין מענעדזשער אַוועקגעשטעלט דעם „פאָרווערטס" אין אַ זעהר שווערער לאַגע, און וואָס מ'קען אַפּטאַן ווען מ'געפינט זיך אין אַזאַ לאַגע דאַרף מען דעם דערפאַרענעם לעזער ניט דערציילען. אָבער דאָס וואָס די געווערק־שאַפטען איז אַרויסגעטראַטען געגען דער יוניאָן אין אַ צייט ווען זי האָט געפירט אַ קאַמף צו באַשיצען דאָס רעכט פון אירען אַ מיטגליד אויף אַרבעט, — דאָס האָט איבערגעלאָזען אַ געפיל פון פאַרביטערונג ביי די מיטגלידער. די יוניאָן האָט דאָס ניט געקענט פאַרשווייגען.

ביים מיטינג פון דער יוניאָן דעם 11טען אָקטאָבער, גלייך נאָך דעם סטרייק, איז דערווײלט געוואָרען אַ קאָמיטע, וואָס איר אויפגאַבע איז געווען זיך צו ווענדען דירעקט צו די אידישע יוניאָנס און זיי אויפקלערען דער יוניאָנ'ס צד אין דעם סכסוך מיט'ן „פאָרווערטס".

אויף די אַטאַקעס געגען דער יוניאָן, אַז זי איז כלומרשט אַ „טראַסט" און נעמט ניט אויף קיין נייע מיטגלידער, האָט די יוניאָן ניט פאַרשוויגען. זי האָט אויף דעם געענטפערט מיט אַ באַשלוס אַריינצושטעלען אַן אַנאָנס אין אַלע אידישע צייטונגען, אַז יעדער אידישער זעצער קען קומען און זיך אַנשליסען אַן דער יוניאָן, און אַז פאַר אַ משך פון צוויי חדשים וועט דאָס איינטריטס־געלט זיין ניט מער ווי 1 דאָלאַר (געוויינלאך איז דאָס איינטריטס־געלט געווען 5 דאָלאַר). אַלס באַווייז וויפיל אידישע זעצער, וואָס קענען זעצען אידיש, עס האָבען זיך דעמאָלט געפונען אויסערהאַלב דער יוניאָן, קען דינען דער פאַקט, וואָס פאַר די גאַנצע צוויי חדשים האָט זיך בלויז איין־איינציגער זעצער געמאָלדען און ער איז אויפגענומען גע־וואָרען מיט 1 דאָלאַר איינטריטס־געלט.

הגם דער „פאָרווערטס" גופא האָט נאָכ'ן סטרייק אָפּגעשטעלט זיינע אַטאַקעס אויף דער יוניאָן, פלעגט אָבער אַ לאַנגע צייט נאָכדעם ביי די מיטינגען פון די געווערקשאַפטען די יוניאָן אָפט אַטאַקירט ווערען. ספּע־ציעל האָבען זיך אין דעם אויסגעצייכענט עטלאַכע דעלעגאַטען, וועלכע האָבען געזוכט נושא חן צו זיין ביים „פאָרווערטס", און זיי האָבען ניט דורכגעלאָזט קיין געלעגענהייט צו באַשימפען די יוניאָן און אירע דעלעגאַטען.

די דעלעגאַציע פון דער יוניאָן צו די געווערקשאַפטען איז דעמאָלט

באשטאנען פון די ברידער גאָטעסמאַן, דזשאָזעפסאָן און וואָהל. ביי די מיטינגען פון דער יוניאָן פלעגען זיי זיך באקלאָגען, אַז זיי קענען מער ניט פאַרטראָגען די באליידיגענדע באציאונג פון אַ טייל דעלעגאַטען פון די געווערקשאפטען. די יוניאָן האָט געשיקט שריפטלאכע פּראָטעסטען געגען דעם, אָבער דאָס האָט ניט געהאָלפען. דער קלימאַקס איז געקומען ביים מיטינג פון די געווערקשאפטען דעם 5טען נאָוועמבער, 1905.

א. גאָטעסמאַן האָט געענטפערט אויף אַן אַטאַקע געגען דער יוניאָן. ווער עס האָט געקענט גאָטעסמאַנען, וויס וואָס פאר אַ ריזיגע הויך ער פלעגט קענען דערגרייכען אַלס רעדנער ווען די גאַל איז אים איבערגע־גאַנגען. זעלטען ווער האָט אים געקענט איבערשטייגען אין סאַרקאַזם און גאַליגקייט. די גאנצע אָנגעזאַמעלטע ביטערקייט פון דער לעצטער צייט האָט ביי דער געלעגענהייט געפונען אַ גלענצענדען אויסדרוק אין גאָטעס־מאַנ׳ס ווערטער, וועלכע זיינען געווען אַן אמת׳ע אָנקלאַגע געגען די גע־ווערקשאפטען. בשעת ער האָט אַזוי גערעדט איז איינער פון די דעלעגאַטען גאָטעסמאַנען באַפאַלען און אים צעשלאָגען. עס איז ביים מיטינג געוואָרען אַ גרויסער טומעל. אונזער דעלעגאַציע האָט געפאָדערט, אַז דער אָנ־גרייפער זאָל געשטעלט ווערען אונטער קלאָגען. אָבער אַזוי ווי דער אָנ־גרייפער איז געווען אַ גרויסער חשוב אין „פאָרווערטס״, האָט די מערהייט דעלעגאַטען געשטימט געגען אָנקלאָגען אים. אַלס פּראָטעסט געגען דעם האָבען די דעלעגאַטען פון דער שריפטזעצער יוניאָן דעמאָנסטראַטיוו פאַר־לאָזען דעם מיטינג.

אויף דעם מיטינג פון 7טען נאָוועמבער האָט די יוניאָן באשלאָסען צו פּראָטעסטירען דורך דער פרעסע געגען דעם איבערפאַל אויף איר דעלעגאַט ביי אַן עפענטלאכען מיטינג פון די געווערקשאפטען, און אויפצופאָדערען די געווערקשאפטען צו באשטראָפען דעם אָנגרייפער. די געווערקשאפטען האָט אָבער איגנאָרירט סיי דעם פּראָטעסט און סיי די אויפפאָדערונג פון דער יוניאָן.

דעמאָלט האָט די יוניאָן באשלאָסען צו ווייזען די געווערקשאפטען, אַז די יוניאָן איז גאָר ניט אַזוי הילפלאָז ווי די געווערקשאפטען מיינט. די יוניאָנס, וואָס זיינען אָנגעשלאָסען אָן די געווערקשאפטען, זיינען גע־ווייגלאך אויך לאָקאַלען פון אינטערנעשאָנאַל יוניאָנס וואָס באַלאָנגען צו דער „אַמעריקען פעדערייזשאָן אָוו לייבאָר״, און אַלע יוניאָנס פון גרויס־ניו יאָרק זיינען אָנגעשלאָסען אָן דער „סענטראַל פעדערייטעד יוניאָן״ (איצט הייסט זי: „סענטראַל טריידס ענד לייבאָר קאָונסיל״), אַ צענטראַלע קערפערשאפט פון אַלע א. פ. ל.־יוניאָנס פון שטאָט. האָט דער דעלעגאַט פון דער שריפטזעצער יוניאָן ביי דער „סענטראַל פעדערייטעד יוניאָן״, ש. שיינפעלד, זיך באקלאָגט פאַר אָט דער יוניאָן־קערפערשאפט אויף דער

ניט־ברידערלאכער באציאונג פון די געווערקשאפטען צו דער יוניאָן, און געבעטען דעם שוץ פון דער „סענטראַל פעדערייטעד יוניאָן".

די פראַגע איז תיכף אויפגענומען געוואָרען ביים מיטינג פון דער „סענטראַל פעדערייטעד יוניאָן". מערערע דעלעגאַטען האָבען אויסגע־דריקט זייער איבערראשונג און אנטריסטונג, אַז אויף דער איסט־סייד זאָל גאָר מעגלאך זיין פאַר אַ יוניאָן אַזוי טעראָריזירט צו ווערען, און דערצו נאָך פון אַן אַרבעטער־קערפּערשאַפט. נאָך דער דיסקוסיע איז אָנגענומען געוואָרען אַ שאַרפע רעזאָלוציע מיט אַ וואָרנונג צו די געווערקשאפטען, אַז אויב זי וויל אויסמיידען אַ קאַמף מיט דער גאַנצער אָרגאַניזירטער אַרבעטער־שאַפט פון ניו יאָרק זאָל זי צו־רו לאָזען די שריפטזעצער יוניאָן.

די רעזאָלוציע מיט דער וואָרנונג פון דער „סענטראַל פעדערייטעד יוניאָן" איז איבערגעגעבען געוואָרען דעם דעלעגאַט פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, אַז ער זאָל דאָס פערזענלאך איבערגעבען צו די געווערקשאפטען ביי איר קומענדען מיטינג.

אָט דער שריט פון דער „סענטראַל פעדערייטעד יוניאָן" האָט גע־ווירקט אויף די געווערקשאפטען ווי אַ כשוף, און די אַטאַקעס געגען דער יוניאָן האָבען אויפגעהערט.

די יוניאָן עהרט ה. ראָזענסאָנען

די ערשטע פופצען יאָר פון דער יוניאָנ'ס עקזיסטענץ זיינען געווען די שווערסטע. באַלעבאָטים פלעגען דעמאָלט קוקען אויף יוניאָנס ווי אויף צעשטערער, פון וועלכע מ'דאַרף זוכען פטור צו ווערען מיט אַלע מיטלען. כדי זיך צו דערשלאָגען צו אַ דעה אין די באַדינגונגען אונטער וועלכע זיי דאַרפען אַרבעטען, האָבען אַרבעטער דעמאָלט געמוזט קעמפען זעהר אַגרעסיוו און זאָגאַר ריקזיכטסלאָז. וואויל איז געווען יענער יוניאָן, וואָס דער צופאַל האָט פון אירע רייען ארויסגערוקט מענשען מיט אנט־שלאָסענקייט און מוט, וועלכע זיינען בכח צו שטעלען זיך געגען אַלע שטערונגען און זיי דערפאָלגרייך באַזייטיגען.

אַ היפשען חלק פון איר דערפאָלג האָט די אידישע שריפטזעצער יוניאָן געהאַט צו פאַרדאַנקען דער איבערמענשלאַכער טעטיגקייט און איבער־געבענקייט פון איינעם פון אירע ערשטע מיטגלידער — היימאַן ראָזענסאָן.

געבוירען איז ראָזענסאָן אין קאָוונע, ליטע. נאָך גאָר אַלס יונגער אינגעל איז ער געבליבען אַ יתום, האָבען קרובים אים אָפּגענומען פון חדר און אים אָוועקגעגעבען אין אַ דרוקעריי צו לערנען זיך דאָרט דעם זעצער־פאַך. עטלאָכע יאָר שפעטער געפינט ער זיך שוין אין פעטערבורג און אַרבעט דאָרט אויף רוסישע צייטונגען. אין די אַכציגער יאָרען קומט ער אָן קיין ניו יאָרק. ניט געפינענדיג קיין אַרבעט ביי זיין פאַך, פאַרדינגט ער זיינע ברייטע פלייצעס און שטאַרקע אָרעמס אַלס „לאָנגשאָרמען" — ביים אָנלאָדען שיפען אין ניו יאָרקער האַפען. אין 1888 דערוויסט זיך ראָזענסאָן, אַז אידישע שריפטזעצער האָבען געגרינדעט אַ יוניאָן אויס־צוקעמפען אַ בעסער לעבען, וואַרפט ער אָוועק דעם „וואָטער־פראָנט" און שליסט זיך אָן אָן דער יוניאָן.

קערפערלאָך אַ ריז, מיט אַן אומערשעפלאָכען קוואַל פון ענערגיע, האָט ראָזענסאָן געזוכט אַ באַדען, אויף וועלכען ער זאָל זיך קענען נוצלאָך מאַכען, און אין דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן האָט ער אַזאַ באַדען געפונען. פון דעם מאָמענט אָן וואָס ער איז אריין אין דער יוניאָן ביז זיין לעצטען אָטעם־צוג, מיט צוועלף יאָר צוריק, האָט ראָזענסאָן אָוועק־געגעבען אַלע זיינע כחות און ענערגיע דער יוניאָן.

עס איז אוממעגלאָך פאַרבייצולאָזען פאַר דעם געדאַנקען־אויג די פאַר־שיידענע קאַמפען פון דער יוניאָן און ניט באַמערקען די אימפאָזאַנטע,

מוטיגע און אַנטשלאָסענע פיגור פון ראָזענסאָנען. ער איז געווען אַן אמת'ער פײער־שפּײענדער וואולקאַן. אירע גרויסע דערגרײכונגען, אויף וועלכע די יוניאָן איז אַזוי שטאָלץ געווען, האָט זי ביז גאָר אַ הויכען גראַד געהאַט צו פאַרדאַנקען ראָזענסאָנען. ער איז תמיד געווען גרייט זיך צו ווידמענען די אינטערעסען פון דער יוניאָן און איז געווען אַן אינספּיראַציע פאַר די אינגערע מיטגלידער נאָכצוטאָן זיין ביישפּיל.

ראָזענסאָן איז אומצייליגע מאָל דערווײלט געוואָרען פּרעזידענט פון דער יוניאָן; ער האָט געדינט אויף קאָמיטעס, ווען אַנדערע מיטגלידער זיינען געווען פּרעזידענט; ער האָט פיל מאָל פאַרטראָטען דער יוניאָן אַלס דעלעגאַט צו די קאָנווענשאָנס פון דער „אינטערנעשאָנאל טייפּאָגראַפיקאל יוניאָן"; און ביים ערשטען רוף פון דער יוניאָן איז ער תמיד געווען גרייט זיך אריינצוּוואַרפען אין קאַמף.

אין דער צייט פון דעם סכסוך מיט'ן „פאָרווערטס" איז דער פּרעזי־דעט פון דער יוניאָן געווען יוסף רעזניק, אָבער ראָזענסאָן איז תיכף ארויס־געשטופּט געוואָרען צום פראָנט און איז געווען דער אַנטרייבענדער כח אין אָט דעם קאַמף. ווען די יוניאָן איז אַטאַקירט און געזידעלט געוואָרען, איז אויך ראָזענסאָן ניט געשאָנעוועט געוואָרען.

כדי צו ווייזען דער עפענטלאכקייט וואָס די יוניאָן דענקט וועגען ראָזענסאָנען, און אַז ער איז באליבט ביי די מיטגלידער אויך פאַר די שונאים וואָס ער האָט זיך געשאַפען, — איז אויף דעם מיטינג פון 4טען סעפּטעמבער, 1906, באשלאָסען געוואָרען אויסצודריקען דער יוניאָנ'ס דאַנק און אַנערקענונג צו אים.

אַ קאָמיטע איז דערווײלט געוואָרען אויסצואַרבעטען אַ פּאַסיגע רעזאָ־לוציע, אין וועלכער דער דאַנק, די אַנערקענונג און די ליבע פון דער יוניאָן צו ראָזענסאָנען זאָל ווי געהעריג אויסגעדריקט ווערען. נאָכדעם ווי די רעזאָלוציע איז פאָרגעלייענט געוואָרען ביי אַ מיטינג און איז גוט־געהייסען געוואָרען, איז די קאָמיטע אינסטרואירט געוואָרען איינצופאַסען אין אַ ראַם די רעזאָלוציע אַן אויסגעגראַווירטע צוזאַמען מיט ראָזענסאָנ'ס בילד.

ביים מיטינג פון דער יוניאָן דעם 6טען אָקטאָבער איז די רעזאָלוציע איבערגעגעבען געוואָרען צו ראָזענסאָנען אויף אַ פייערלאכען אופן. דער כבוד פון אָנפירען דעם צערעמאָניאַל איז צוגעטײלט געוואָרען צו יוסף באַראָנדעס, וועלכער האָט ביי דער געלעגענהייט געהאַלטען אַ פּאַסענדע רעדע. באַראָנדעס האָט אָנגעוויזען אויף ראָזענסאָנ'ס גרויסע פאַרדינסטען ניט נאָר פאַר דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן נאָר אויך פאַר דער אַרבעטער באוועגונג בכלל, אין וועמעס קאַמפען ראָזענסאָן האָט זיך פיל מאָל באטייליגט.

אַ סעקרעטאר אַנטלויפט מיט דער קאַסע

דאָס יאָר 1907 האָט זיך אָנגעהויבען ניט זעהר מזל'דיג פאַר דער יוניאָן. ביים מיטינג פון 7טען יאנואר, 1907, באריכטעט פרעזידענט ראָזענסאָן, אַז דער סעקרעטערי־טרעזשורער פון דער יוניאָן, דזש. פינקעל־שטיין, איז אַנטלאָפען פון ניו יאָרק, מיטנעמענדיג די יוניאָן־קאַסע צוזאַמען מיט די פינאַנץ־ביכער. ווי עס האָט זיך שפּעטער ארויסגעצייגט, איז די סומע, וואָס ער האָט צוגענומען, געווען אַ גאַנץ היפּשע — איבער פופצען הונדערט דאָלאר.

כדי עס זאָל קיין וואונדער ניט זיין, פון וואַנען די יוניאָן האָט פּלוצים געהאַט אין איר קאַסע פופצען הונדערט דאָלאר, בעת נאָך גאָר ניט לאַנג צוריק האָט זי אַפילו ניט געהאַט קיין געלט איינצוקויפען עטלאכע בענקלאך פאַר איר אָפיס, זאָל דאָ גלייך געזאָגט ווערען, אַז דאָס געלט איז טאַקע ניט געווען דער יוניאָנ'ס. דאָס געלט האָט באַלאַנגט צו דער „אינטער־נעשאָנאל טייפּאָגראַפיקאל יוניאָן".

אין יענער צייט האָט די אינטערנעשאָנאל געפירט אַ קאַמף איבער'ן גאַנצען לאַנד פאַר דעם אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג. אין יעדער שטאָט זיינען געווען באַלעבאַטים, וואָס האָבען נאָכגעגעבען דעם אַכט־שטונדיגען טאָג און אַנדערע וואָס האָבען ניט געוואָלט נאָכגעבען און מ'האָט געמוזט פירען סטרייקס געגען די לעצטע. דער קאַמף האָט זיך געצויגען אַ לאַנגע צייט, און כדי צו געבען אַ מעגלאכקייט די סטרייקער אויסצוהאַלטען געגען זייערע באלעבאַטים זיינען די וואָס האָבען שוין דעם אַכט־שטונדיגען טאָג געוואונען באשטייערט געוואָרען מיט גאַנצע צען פּראָצענט פון זייערע פאַר־דינסטען פאַר דעם סטרייק. אַזוי ווי די אידישע שריפטזעצער יוניאָן האָט דאָך שוין לאַנג געהאַט געוואונען דעם 8־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג פאַר אירע מיטגלידער, פלעגט זי ביי אירע מיטגלידער איינמאַנען די צען־פּראָצענטיגע באשטייערונג און עס איבערשיקען צו דער אינטערנעשאָנאל פאַר דעם סטרייק. די סומעס, וואָס פלעגען אריינקומען צום סעקרעטער פון אָט דעם ספּעציעלען אָפצאָל, זיינען געווען באַדייטענדע. אַזוי ארום האָט זיך דעמאָלט אין דער יוניאָן־קאַסע געדרייט אַ סך געלט.

דער סעקרעטאר האָט אויפגעהערט פּינקטלאך איבערשיקען צו דער אינטערנעשאָנאל דאָס געזאַמלטע געלט פאַר דעם סטרייק. דער אינטער־נעשאָנאל, וועלכע האָט אַ סך דערפאַרונג אין דעם ענין, איז די זאַך גע־וואָרען פאַרדעכטיג, און זי האָט געשיקט אירען אַ פאַרטרעטער איבערצו־קוקען די ביכער פון דער יוניאָן. דער סעקרעטאר האָט דערזען, אַז עס

האַלט שמאָל, איז ער אינגאַנצען נעלם געוואָרען, מיטנעמענדיג מיט זיך די ביכער.

פֿאַר דער יוניאָן איז דאָס געווען אַ גרויסער קלאַפּ. דאָס איז געווען אי אַ שאַנדע און אי אַ ווייטאָג. חוץ דעם, וואָס דער יוניאָן איז ניט אָנגעשטאַנען אַז אַזוינס זאָל ביי איר קענען טרעפֿען, און זי האָט זיך געשטיקט אַז די פּאַסירונג זאָל ניט ארויסקומען אין דער עפֿענטלאַכקייט, האָט די יוניאָן נאָך אויך געמוזט גוט־מאַכען דעם שאָדען צו דער אינטערנעשאָנאַל דורך ספּעציעלע באשטייערונגען אויף די מיטגלידער.

די אינטערנעשאָנאַל האָט גע'טענה'ט, — און מיט רעכט, — אַז די יוניאָן האָט ניט געטאָרט לאָזען איר סעקרעטאַר פֿאַרוואַלטען די געלדער פֿון דער יוניאָן אָהן אַ געהעריגער באוואָרעניש, אָן אַ באָנד. ווען דער סעקרעטאַר וואָלט געשטאַנען אונטער אַ באָנד, וואָלט ער ניט געוואַגט אָפּצוטאָן אַזאַ זאַך, וואָרים ניט נאָר וואָלט די באָנדינג־קאָמפּאַני גוט־געמאַכט דעם שאָדען, נאָר זי וואָלט דערצו דעם סעקרעטאַר קרימינעל פּראָצעסירט. דאָס איז דער בעסטער וועג ווי אַזוי צו פֿאַרזיכערען, אַז קהל'שע געלדער זאָלען ניט צוגע'גנב'עט ווערען, און אַלע דערפֿאַרענע אָרגאַניזאַציעס ווייסען דאָס שוין היינט־צו־טאָג. דעמאָלט אָבער האָבען דאָס נאָך ניט אַלע אָרגאַניזאַציעס פֿאַרשטאַנען. דער היזק איז, אַלזאָ, ארויסגעקומען צוליב דער נאַכלעסיגקייט פֿון דער יוניאָן, און זי האָט דעם שאָדען געמוזט גוט־מאַכען.

אין עטלאכע חדשים ארום האָט מען אַפֿילו געלאָזט וויסען די באַאַמטע פֿון דער יוניאָן, אַז מ'האָט דעם בעל־דבר געזען אין אַ שטאָט ניט וויט פֿון ניו יאָרק. עס האָט זיך אויפֿגעהויבען די פֿראַגע, צי זאָל די יוניאָן איבערגעבען דעם ענין צו דער פּאָליציי, אָדער ניט. די יוניאָן האָט אָבער באשלאָסען דאָס ניט צו טאָן. די גאַנצע זאַך איז אַזוי ניט געווען צום האַרצען די מיטגלידער, אַז זיי האָבען בעסער געוואָלט פֿאַרגעסען אָן דעם אומאַנגענעמען אינצידענט. אַגב, דער חוב צו דער אינטערנעשאָנאַל איז שוין דעמאָלט געווען אָפּגעצאָלט, און דער כעס איז שוין געווען אָפּגעגאַנגען.

אייניגע מיטגלידער האָבען זיך אויסגעדריקט אָט אַזוי: נו, וואָס וועט זיין, אַז די יוניאָן וועט אים שוין לאָזען אַרעסטירען? אויב ער האָט ניט דאָס געלט, וועט דען די יוניאָן אים לאָזען גיין אין געפֿענגניש? עס קען זיך נאָך אויסלאָזען מיט דעם, אַז די יוניאָן אַליין זאָל אים נאָך דאַרפֿען „בעילען" — „אויסלייזען פֿון גויאישע הענט", הייסט דאָס... ער האָט דאָך אַ ווייב מיט קינדער, און „פּדיון שבויים" איז ביי אידען ניט קיין קליינע מצוה...

די יוניאָן האָט דעריבער באשלאָסען צו פֿאַרגעסען אָן דער גאַנצער זאַך. אידישע גזלנים!...

אידישע שריפטזעצער יוניאָנס אין אַנדערע שטעט ווערען געגרינדעט

הגם ניו יאָרק איז געווען דער הויפּט־צענטער פון דער אימיגראַציע, האָבען אידישע אימיגראַנטען, ווי באַוואוסט, זיך באַזעצט אויך אין אַנדערע שטעט. אידישע קהלות זיינען אויפגעקומען אין פאַרשיידענע שטעט אין אַמעריקע, און טעגלאַכע און וועכענטלאַכע צייטונגען אין אידיש האָבען אָנגעהויבען דערשיינען אין מערערע גרויסע שטעט אויסער ניו יאָרק.

די אידישע שריפטזעצער יוניאָן אין ניו יאָרק האָט דעריבער אָנגעהויבען טראַכטען, צי קען זי ניט עפּעס טאָן אויפצוהויבען דעם מצב פון די אידישע זעצער וואָס אַרבעטען אויף די צייטונגען אין דער פּראָווינץ.

וועגען גרינדען ברענטשעס פון דער ניו יאָרקער יוניאָן אין אַנדערע שטעט האָט די יוניאָן שוין מער ניט געטראַכט. די דערפאַרונג מיט דעם ברענטש אין פילאַדעלפיע האָט געוויזען ווי אומפּראַקטיש דאָס איז. אָבער דער יוניאָן האָט זיך אויסגעוויזען, אַז עס איז מעגלאַך צו גרינדען ספּעציעלע אידישע שריפטזעצער יוניאָנס אין פאַרשיידענע שטעט, וועלכע זאָלען קודם כל באַשיצען די זעצער אויף די ערטער און אויך ניט דערלאָזען, אַז די אַנדערע דרוק־צענטערען זאָלען ווערען קאָנקורענטען פון ניו יאָרק דורך ביליגער אַרבעט.

אין פּעברואַר, 1907, האָט די יוניאָן באַשלאָסען זיך צו ווענדען צו דער אינטערנעשאָנאל מיט אַ פאָרשלאַג, אַז זי זאָל אָנשטעלען אַ ספּע־ציעלען אָרגאַנייזער, וועמעס עובדא עס זאָל זיין צו אָרגאַניזירען אידישע שריפטזעצער־יוניאָנס דאָרט, וואו עס זיינען פאַראַן גענוג אידישע זעצער. נאָך אַ לאַנגער קאָרעספּאָנדענץ, האָט דער עקזעקוטיוו קאַונסיל דעם דאָזיגען פּלאַן אָנגענומען און באַשטימט אַלס ספּעציעלען אָרגאַנייזער פאַר דער דאָזיגער אויפגאַבע ניט קיין אַנדערען ווי ה. ראָזענסאָנען, דעם פּרעזידענט פון אונזער יוניאָן.

פון אָנהויב איז די דאָזיגע אונטערנעמונג געווען אַן ערפאָלג. אידישע שריפטזעצער יוניאָנס זיינען געגרינדעט געוואָרען אין פילאַדעלפיע, שיקאַגאָ, קליוולאַנד און מאָנטרעאָל (קענעדע). ס'איז שוין אַפילו אויפגעקומען די האָפענונג צו קענען מיט דער צייט גרינדען אַ ספּעציעלע אידישע אָפּטיי־לונג אין דער אינטערנעשאָנאל, לויט דעם מוסטער פון דער דייטשער „טיפּאָגראַפיא". עס האָט זיך אָבער אין גיכען ארויסגעשטעלט, אַז די

ניי־אָרגאַניזירטע יוניאָנס האָבען קיין גרויסע האַפט ניט געהאַט. די עטלאכע יוניאָנס האָבען קיין לאַנגען קיום ניט געהאַט, און זייערע מיט־גלידער האָבען זיך אָנגעשלאָסען אָן די אַלגעמיינע שריפטזעצער יוניאָנס פון יענע שטעט.

דער איינציגער אויסנאָם איז שיקאַגאָ. פון אָנהויב איז די שיקאגאָר אידישע שריפטזעצער יוניאָן געוואָרען אַ ברענטש פון דער שיקאַגאָר שריפט־זעצער יוניאָן נומער 16, אָבער אין פעברואַר, 1926, האָט אָט־דער ברענטש באקומען אַ טשאַרטער פון דער אינטערנעשאָנאל און איז געוואָרען אַ לאָקאַל פאַר זיך, אַלס לאָקאַל 903. אָט־די יוניאָן עקזיסטירט ביז היינטיגען טאָג און אירע אַרבעטס־באדינגונגען זיינען ענלאך צו די באדינגונגען פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן אין ניו יאָרק.

דער זעקס־שטונדיגער אַרבעטס־טאָג

אַרבעטס-טיילונג. — די ליקווידאַציע פון טאָפּעלטע פּרנסות.

כדי די זעץ־מאַשינען זאָלען ניט מאַכען אַ סך זעצער אַרבעטסלאָז, האָט די יוניאָן בעת די מאַשינען זיינען אריינגעשטעלט געוואָרען אין די אידישע צייטונגען אויסגעפירט, אַז דער אַכט־שטונדיגער ארבעטס־טאָג זאָל געשפּאָלטען ווערען אין צווייען. דאָס האָט אָבער געמיינט, אַז געשפּאָלטען געוואָרען איז ניט דער אַרבעטס־טאָג אַליין, נאָר אויך די שכירות. הגם די יוניאָן האָט יעדען מאָל ביים שליסען אַ נייעם אַגרימענט ארויפגעצויגען אַ דאָלאר אָדער צוויי אַ וואָך אויף די שכירות, זיינען זיי אָבער אַלץ ניט געוועזען גענוג אויף אַ לעבען צו מאַכען.

טייל מיטגלידער זיינען געווען געצוואונגען צו זוכען נאָך עפּעס אַ זייטיגען איינקונפט. אייניגע זיינען אין זייער פרייער צייט געוואָרען אַגענטען פון ניי־מאַשינען, פון אינשורענס, פון פּיאַנאָס א. א. וו.; אַנדערע האָבען זיך געקויפט סאָדע־וואַסער־סטענדס, ביי וועלכע די וויב פלעגט ארויסהעלפען, א. א. וו.

די זעצער וואָס פלעגען האָבען זייטיגע פּרנסות פלעגען קומען צו דער אַרבעט אויסגעמאַטערטע און פלעגען אָפט ניט קענען טאָן זייער פולע פליכט צו דער צייטונג, ביי וועלכער זיי האָבען געאַרבעט. עס האָבען אויך דערביי ניט געפעלט קיין שפּאַסיגע סיטואַציעס. אַזוי האָט פּאַסירט איינמאָל, אַז אַ באַלעבאָס האָט געטראָפען אַ זעצער דרימלענדיג ביי דער מאַשין. דער זעצער האָט זיך פאַרענטפערט, אַז ער שלאָפט זיך ניט אויס גענוג, וואָרים ער האָט אַ סאָדע־וואַסער בײדל, ביי וועלכען זיין וויב שטייט בייטאָג און ער מוז שטיין ביינאַכט. „אפשר וואָלט איר ביי מיר אָפּגעקויפט דעם סאָדע־וואַסער־סטענד", מאַכט ער צום באַלעבאָס, „וועל איך זיך קענען גוט אויסשלאָפען און געשמאַקער אַרבעטען".

דאָס איז נאַטירלאַך געווען אַ וויץ. אָבער אָט דער וויץ כאַראַקטעריזירט די דעמאָלדיגע לאַגע ניט שלעכט.

דערצו האָט דער פיר־שטונדיגער אַרבעטס־טאָג פאַראורזאַכט אַ געוויסע צעטיילונג צווישען די מיטגלידער פון דער יוניאָן. אין איין און דער זעלבער צייטונג האָבען טייל זעצער געאַרבעט אַכט שטונדען און טייל — פיר שטונדען; די וואָס האָבען געאַרבעט אַכט שטונדען האָבען פאַרדינט מער, הגם ניט צוויי מאָל אַזוי פיל, און די וואָס האָבען געאַרבעט

פיר שטונדען האָבען פאַרדינט װײניגער. די האַרמאָניע אין די שעפּער איז דורכדעם זעהר פיל געשטערט געװאָרען.

די לאַגע איז געװען ניט קײן געזונטע, אָבער פונדעסטװעגען ניט אַזאַ אַז מ'זאָל איר ניט קענען אויסבעסערען. אַ דאַנק דעם אומאויפהער־לאַכען שטראָם פון אימיגראַציע זײנען די צײטונגען געװאַקסען און גע־װאָרען אַ גוט געשעפט. די ארויסגעבער האָבען שוין מער ניט גע־טראַכט װעגען אײנשפּאָרען מענשען. דער װאוקס פון די צײטונגען, פון אײן זײט, און די צו קלײנע פאַרדינסטען פון די 4־שטונדיגע זעצער, פון דער אַנדערער זײט, האָט, אַגב, געבראַכט דערצו, אַז דאָס אַרבעטען „אָװער־טײם" איז געװאָרען אַ שטענדיגע אינסטיטוציע אין די צײטונגען.

אָט דאָס איז געװען די לאַגע אין 1907, װען דער צװײ־יאָריגער קאָנטראַקט מיט די צײטונגען האָט זיך געענדיגט. דער פאַקט אַלײן, װאָס די מאַשין־זעצער אין די צײטונגען האָבען שוין סײ װי סײ ניט געאַרבעט מער קײן 4 שטונדען, נאָר צוזאַמען מיט די „אָװערטײמס" האָט עס שוין באַטראָפען אַ סך מער, האָט געגעבען דער יוניאָן אַ געלעגענהײט צו מאַכען אַ סוף צו דער אומנאָרמאַלער און אומגעזונטער לאַגע. דורך אײנפירען אַ זעקס־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג האָט די יוניאָן דערזען אַ מעגלאַכקײט, ערשטענס, אויסצוגלײכען סײ די פאַרדינסטען און סײ די שטונדען פון אַלע זעצער אין די צײטונגען און, צװײטענס, צו שאַפען אַ מעגלאַכקײט פאַר די זעצער צו פאַרדינגען גענוג אויף זײער אויסקומעניש, אַז זײ זאָלען ניט דאַרפען אָנקומען צו זײטיגע פּרנסות. און די יוניאָן האָט באַשלאָסען אַריבערצוגײן אויף אַ זעקס־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג.

אויך די באַלעבאַטים האָבען ניט ארויסגעװיזען קײן גרויסע געגנער־שאַפט צו דער אײנפירונג פון דעם זעקס־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג. נאָך עטלאַכע קאָנפערענצען מיט די צײטונגס־ארויסגעבער, איז אונטערגעשריבען געװאָרען אַ קאָנטראַקט אויף פינף יאָר, אין װעלכען דער הויפּט און װיכ־טיגסטער פּונקט איז געװען, אַז אַלע זעצער אין די צײטונגען זאָלען אַר־בעטען 36 שעה אַ װאָך, געטײלט אויף זעקס טעג צו זעקס שעה אַ טאָג, און די שכירות זאָלען זײן $25.50 דאָס ערשטע יאָר, מיט אַ העכערונג פון 50 סענט אַ װאָך יעדען יאָר, װאָס האָט געמײנט 27 דאָלאַר אַ װאָך דאָס לעצטע יאָר.

די זעצער אויף מאָרגען־צײטונגען, װידער, װעלכע אַרבעטען בײ־נאַכט, דאַרפען אַרבעטען 4½ שטונדען אָנשטאָט 6. אין דער הינזיכט איז די אידישע שריפטזעצער־יוניאָן װידער אַמאָל אַװעק אויף אַן אײגענעם װעג. אָנשטאָט צו פאַרלאַנגען פאַר נאַכט־אַרבעט העכערע שכירות, װי די ענגלישע יוניאָן פירט זיך, האָט די אידישע יוניאָן געלאָזט די שכירות

די זעלבע און האָט בעסער פּאַרקירצט די אַרבעטס־צייט פאַר די, וועמען עס קומט אויס צו אַרבעטן ביינאַכט.

און אַט אַזוי איז דער זעקס־שטונדיגער אַרבעטס־טאָג איינגעפירט געוואָרען דעם 24טען מאַי, 1907 — דער ערשטער און איינציגער זעקס־שטונדיגער טאָג ניט נאָר אין אַמעריקע, נאָר, ווי ווייט אונז איז באַקאַנט, אין דער גאַנצער וועלט.

אַרבעטס־טיילונג

אַלס אַ באַוואָרעניש, אַז צוליב די צוויי צוגעגעבענע שטונדען ביי דער מאַשין־אַרבעט זאָל קיינער ניט ליידען, האָט די יוניאָן באַשלאָסען, אַז קיינער פון די זעצער וואָס זיינען דעמאָלט געווען באַשעפטיגט אין די צייטונגען זאָל ניט פאַרלירען קיין אַרבעט; אַז אין פאַל עס וועט ניט זיין קיין פולע זעקס שעה אַרבעט פאַר יעדען אין שאַפּ זאָל מען זיך מיט דער אַרבעט טיילען גלייך אויף גלייך.

אַט דער באַשלוס איז פּינקטלאַך דורכגעפירט געוואָרען אין אַלע צייטונגען. דאָרט וואו עס איז ניט געווען גענוג אַרבעט צו געבען אַלעמען 36 שטונדען אַרבעט אַ וואָך, האָבען די זעצער אין די שעפּער זיך גע-טיילט מיט דער אַרבעט, און האָבען געוואַרט אויף דער צייט ווען אַלע וועלען האָבען פולע וואָכען אַרבעט. און לאַנג וואַרטען האָבען זיי אייגענט־לאַך ניט געדאַרפט — וואָרים די צייטונגען זיינען כסדר געוואַקסען, און עס האָט ניט לאַנג געדויערט ביז עס איז געווען אַרבעט פאַר אַלעמען.

די ליקווידאַציע פון טאָפּעלטע פּרנסות

ניט אַלע וואָס האָבען געהאַט צווייטיגע פּרנסות האָבען געקענט ליק־ווידירען זייערע עסקים גלייך ווי דער זעקס־שטונדיגער אַרבעטס־טאָג איז איינגעפירט געוואָרען. מיט אַט אַזעלכע האָבען די איבעריגע זעצער זיך אָפּגעזאָגט צו טיילען זיך מיט דער אַרבעט. זיי האָבען גע'טענה'ט, אַז עס וואָלט געווען די גרעסטע עולה צו צווינגען מענשען, וואָס קוקען ארויס אויף חיונה פון זייער אַרבעט, זיך צו טיילען מיט'ן ביסען מיט מענשען, וואָס האָבען אַ הכנסה פון אַן אַנדער קוואַל. נאָכדעם ווי די פראַגע איז דיסקוטירט געוואָרען ביי אַ מיטינג, האָט די יוניאָן אַנערקענט די גע־רעכטיגקייט פון דער דאָזיגער טענה, און עס איז באַשלאָסען געוואָרען, אַז דער וואָס האָט אַ צווייטיגע הכנסה זאָל זיין בארעכטיגט צו אַרבעט ערשט דעמאָלט ווען די אַנדערע האָבען שוין געמאַכט אַ פולע וואָך אַרבעט.

די מיטגלידער מיט צווייטיגע פּרנסות זיינען מיט דעם דאָזיגען באַ־שלוס ניט געווען צופרידען און האָבען אַפּעלירט געגען דער יוניאָן צו דער

אינטערנעשאָנאל. אָבער נאָכדעם ווי די יוניאָן האָט דערקלערט איר צד האָט די אינטערנעשאָנאל גוטגעהייסען דער יוניאָנ׳ס באשלוס.

דאָס האָט געבראכט דערצו, אַז די עטלאכע מיטגלידער, וואָס האָבען ניט געקענט אָדער ניט געוואָלט אויפגעבען זייערע זייטיגע געשעפטען, האָבען זיך אינגאַנצען צוריקגעצויגען פון פאַך. די איבעריגע, ווידער, האָבען אויפגעגעבען זייערע זייטיגע פּרנסות און צוריק געוואָרען גלייכ־בארעכטיגטע מיטגלידער.

אין אַ באגרעניצטען זין קען דאָס אָנגערופען ווערען אַ מין „רייניגונג" פון דער יוניאָן. נאָך דער „רייניגונג" איז די יוניאָן פאַרבליבען אַ ריין־פּראָלעטאַרישע אָרגאַניזאַציע.

אַ נייע דזשאָב־סקעיל

אָפּגעפּאַרטיגט זיך מיט די צייטונגען, האָט די סקעיל־קאָמיטע זיך געווענדט מיט אַ נייער סקעיל צו די באַלעבאַטים פון די דזשאָב־דרוקע־רייען.

גאַנץ אומדערוואַרטעט האָט די יוניאָן באַגעגענט אַ ווידערשטאַנד מצד די באַלעבאַטים פון די דזשאָב־דרוקערייען. זיי האָבען זיך פּאַראייניגט אין אַן אַסאָסיאיישאַן אונטער דעם נאָמען „היברו פּרינטערס ליג" און האָבען ארויסגעשטעלט געגען־פאָדערונגען צו דער יוניאָן. איינע פון די הויפּט־פאָדערונגען זייערע איז געווען, אַז די יוניאָן זאָל ערלויבען לער־נערס אין די דרוקערייען. הגם אין די ענגלישע יוניאָן־דרוקערייען ווערען יאָ דערלויבט לערנערס, לויט געוויסע רעגולאַציעס, האָט אָבער די אידישע שריפטזעצער יוניאָן קיינמאָל אַזוינס אין אירע שעפער ניט דערלויבט, פשוט דערפאַר, ווייל די אימיגראַציע האָט צוגעשטעלט גענוג נייע זעצער און מען האָט זיי ניט געדאַרפט ערשט לערנען. האָבען די באַלעבאַטים איצט געפאָדערט, אַז די יוניאָן זאָל אויך דערלויבען לערנערס אין די אידישע דרוקערייען.

עס זיינען געפירט געוואָרען פילע אונטערהאַנדלונגען מיט די באַלע־באַטים. עס האָט שוין געהאַלטען ביי אַ סטרייק. אין דעם לעצטען מאָ־מענט איז אַ סטרייק אויסגעמיטען געוואָרען דורך אַ קאָמפּראָמיס. די יוניאָן האָט מסכים געווען דערצו, אַז יעדער שאָפּ וואָס באַשעפטיגט דריי זעצער אָדער מער זאָל זיין בארעכטיגט צו אַ „טור־טהוירדער", דאָס הייסט צו איין זעצער וואָס זאָל דאָס ערשטע יאָר באקומען ניט קיין פולע שכירות נאָר צוויי־דריטעל פון די שכירות. קיין לערנערס זיינען אַלץ ניט דער־לויבט געוואָרען, נאָר אַזוי ווי די זעצער וואָס פלעגען אַריבערקומען פון איירצפּע זיינען ניט געווען באַקאַנט מיט דער אַרבעטס־סיסטעם אין אַמע־ריקע, איז געמאַכט געוואָרען אַ קאָנצעסיע צו די באַלעבאַטים אַז אַזעלכע זעצער זאָלען ניט זיין בארעכטיגט גלייך אין אַנהויב צו די פולע שכירות פון אַ פולקאָמענעם אַרבעטער.

איז מען נאָר געקומען צו אַן אויסגלייך וועגען אָט דעם פונקט, איז שוין ניט געווען שווער זיך צו אייניגען וועגען די אַנדערע פונקטען. דער נייער קאָנטראַקט מיט דער „היברו פּרינטערס ליג" האָט פאַרגעשריבען שכירות פון 21 דאָלאַר אַ וואָך פאַר 48 שטונדען אַרבעט, אויסער

אין די זומער־מאָנאַטען יוני, יולי און אויגוסט. אין אַט די מאָנאַטען האָט מען שבת געדאַרפט אַרבעטען בלויז 6 שטונדען אַנשטאָט 8.

דאָס איז געווען צום ערשטען מאָל אין דער געשיכטע פון דער יוניאָן, וואָס זי האָט אונטערגעשריבען אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך מיט אַ באָסעס־אַסאָסיאיישאָן, אַנשטאָט מיט יעדען באַלעבאָס באזונדער. אָט דעם פאַקט איז ווערט צו געדענקען, וואָרים דאָס האָט געפירט צו ווײטערע סכסוכים מיט דער „היברו פרינטערס ליג" אין צוויי יאָר ארום, סוף 1909, ווען דער אַגרימענט האָט זיך געענדיגט.

לייד און פרייד אין איין יאָר

יוניאָן-לייבעל קאַמפּאַניע. — אַרבעטסלאָזען פאַרזיכערונגס-פאָנד.—די יוניאָן פייערט איר צוואַנציג-יאָריגע עקזיסטענץ.

דריי פּאַסירונגען פון אַ היסטאָרישען כאַראַקטער זיינען פאָרגעקומען אין דעם יאָר 1908, וואָס דאַרפען פאַרצייכענט ווערען:

1) אַן אויסערגעוויינלאַך אינטענסיווער קאַמפּיין פאַר'ן יוניאָן-לייבעל;
2) די גרינדונג פון אַן אַרבעטסלאָזען פאַרזיכערונגס־פאָנד;
3) די פייערונג פון דעם צוואַנציגסטען געבורטסטאָג פון דער יוניאָן.

דער אַלגעמיינער קריזיס אין לאַנד, וואָס האָט זיך אָנגעהויבען אין יאָר 1907, האָט, פאַרשטייט זיך, געהאַט אַ ווירקונג צום שלעכטען אויך אויפ'ן דרוקער־פאַך. ספּעציעל האָט זיך עס געפילט אין די דזשאָב־דרוקערייען, וואו אַ סך אַרבעט איז אָפּגעפאַלען. ניט נאָר האָבען די זעצער אין די שעפּער ניט געאַרבעט קיין פולע צייט, נאָר אַ סך זיינען אינגאַנצען געבליבען אַרבעטסלאָז.

אין די צייטונגען איז נאָך אַלץ אָנגעגאַנגען דער פּראָצעס פון אויס־גלייכען די אַרבעט, אַלס רעזולטאַט פון דעם ניי־איינגעפירטען זעקס־שטונ־דיגען אַרבעטס־טאָג. אין איניגע פּלעצער איז נאָך אַלץ ניט געווען קיין פולע וואָכען אַרבעט פאַר אַלעמען, און מען האָט זיך געמוזט טיילען מיט דער אַרבעט. הגם די צייטונגען זיינען ניט אַזוי שטאַרק געטראָפען גע־וואָרען פון דעם קריזיס, איז אָבער פאַר נייע זעצער דאָרט קיין פּלאַץ ניט געווען.

יוניאָן־לייבעל קאַמפּאַניע

די לאַגע פון די אַרבעטסלאָזע איז געווען זעהר אַ שווערע. עפּעס האָט געמוזט געטאָן ווערען זיי צו העלפען. נאָכדעם ווי די פראַגע איז גרינטלאַך ארומגערעדט געוואָרען אויף די מיטינגען פון דער יוניאָן, איז מען געקומען צום אויספיר אַז די איינציגע אמת'ע לייזונג פון דער פראַגע איז . . . צו פּרובירען שאַפען מער אַרבעט אין די שעפּער. עס איז באַ־שלאָסען געוואָרען אָנצוהויבען אַ שטאַרקע קאַמפּאַניע פאַר דעם יוניאָן־לייבעל, ד. ה. פאַר יוניאָן דרוק־אַרבעט. אַ ספּעציעלע קאָמיטע איז דער־ווילט געוואָרען צו פירען דעם לייבעל־קאַמפּיין, און כדי צו שאַפען די מיטלען פאַר דעם קאַמפּיין זיינען אַלע אַרבעטענדע מיטגלידער באַשטייערט

געוואָרען מיט איינס פּראָצענט פון זייערע פאַרדינסטען פאַר אָט דעם ספּעציעלען צוועק.

כאָטש די יוניאָן האָט אין אַלע צייטען אָנגעפירט אַן אַגיטאַציע פאַר דעם יוניאָן-לייבעל, איז אָבער יענער קאַמפּיין געווען דער גרעסטער אין איר געשיכטע. די יוניאָן האָט זיך ניט צופרידענגעשטעלט מיט אויס־קלייבען אַ קאָמיטע און זיך פאַרלאָזען אַז זי וועט שוין אַלץ אָפּטאָן פאַר איר. די גאַנצע יוניאָן האָט זיך פאַרוואַנדעלט אין אַ לייבעל-קאָמיטע, און יעדער מיטגליד איז געשטעלט געוואָרען אונטער דער דירעקציע פון דער אָפיציעלער לייבעל-קאָמיטע. יעדען אָוענט זיינען קאָמיטעס ארויס־געשיקט געוואָרען איבער די פאַרשיידענע האַלס, וואו פאַרשיידענע אָרגאַ־ניזאַציעס האַלטען אָפּ זייערע מיטינגען. די קאָמיטעס האָבען אַדרעסירט די מיטינגען און פאַרשפּרייט לייבעל-ליטעראַטור, וואָס איז געדרוקט גע־וואָרען אין די צענדליגער טויזענטער. אויך זיינען באַזוכט געוואָרען פאַרשיידענע אינסטיטוציעס און אַרבעטער-פריינטלאַכע פּריוואַטע פירמעס, און זיי זיינען געבעטען געוואָרען צו פאָדערען דעם יוניאָן-לייבעל אויף זייערע דרוק-אַרבעטען.

אַרבעטסלאָזען פאַרזיכערונגס-פאָנד

די אַרבעט איז געווען אַ סיסטעמאַטישע און אַ וויט-גרייכענדע. אָבער ביז דער לייבעל-קאַמפּיין וועט ברענגען ממשות'דיגע רעזולטאַטען האָט מען ניט געקענט לאָזען די אַרבעטסלאָזע אויף גאָט'ס באַראָט, און די יוניאָן האָט געזוכט זוכען אַ וועג ווי אַזוי זיי צו העלפען.

ביי יעדען מיטינג זיינען פאָרגעלייענט געוואָרען צושריפטען פון אַרבעטסלאָזע מיטגלידער, וואָס האָבען זיך געווענדט צו דער יוניאָן, זי זאָל זיי אויסלייען געוויסע סומען, וועלכע זיי האָבען פאַרשפּראָכען צוריק־צוצאָלען ווען זיי וועלען אָנהויבען אַרבעטען. האָט די יוניאָן באַשטימט אַ קאָמיטע אויסצואַרבעטען אַ פּלאַן פון אַרבעטסלאָזען-פאַרזיכערונג, אַז ווען איינער איז אַרבעטסלאָז זאָל מען אים צאָלען אַ באַשטימטע סומע אַלס זיין רעכט און ניט אַלס צדקה. אויף דער רעקאָמענדאַציע פון דער קאָמיטע, איז געגרינדעט געוואָרען אַן אַרבעטסלאָזען פאַרזיכערונגס-פאָנד, פון וועלכען יעדער אַרבעטסלאָזער מיטגליד איז געווען בארעכטיגט צו באַקומען זעקס וואָכען אַרבעטסלאָזען-בענעפיט צו 5 דאָלאַר אַ וואָך. יעדער מיטגליד איז באַשטייערט געוואָרען מיט 75 סענט אַ מאָנאַט פאַר דעם דאָזיגען פאָנד.

די יוניאָן פייערט איר צוואַנציג-יאָריגע עקזיסטענץ

הגם די צייט איז ניט געווען קיין זעהר גוטע; הגם די מיטגלידער פון דער יוניאָן האָבען אין דעם יאָר געהאַט צו טראָגען די ספּעציעלע

שווערע לאַסטען פון פינאַנצירען דעם יוניאָן־לייבעל־קאמפּיין און פון דעם אַרבעטסלאָזען־פאָנד, האָט אָבער די יוניאָן זיך געקליבען צו פייערען איר צוואַנציג־יעריגע עקזיסטענץ אויף אַ געהעריגען אופן. די מיטגלידער פון דער יוניאָן האָבען געפילט, אַז טראָץ דער שווערער צייט טאָר ניט דורכגעלאָזען ווערען די דאָזיגע געלעגענהייט אָן אַ שמחה.

און די יוניאָן האָט געפייערט איר צוואַנציג־יאָריגען יובילעי דעם 18טען דעצעמבער, 1908, ביי אַ שיינעם באַנקעט אין קלינטאָן האָל. צוזאַמען מיט זייערע פרויען און פריינט, האָבען די מיטגלידער, פול מיט האָפענונג אויף בעסערע צייטען, דורכגעפירט די ערשטע פייערונג פון דער יוניאָן אויף אַן אמת יום־טוב׳דיגען שטייגער.

פינאַנציעלע רעפאָרמעס

עס איז שוין פריער דערמאָנט געוואָרען, אַז די יוניאָן האָט אין איר קאַסע קיינמאָל קיין געלט ניט געהאַט. אָבער דאָס האָט דער יוניאָן ניט צוריקגעהאַלטען, ניט פון מאַכען הוצאות פאַר דער יוניאָן־ארבעט גופא און ניט פון שטיצען אַנדערע אַרבעטער־קערפּערשאַפטען. ווען עס איז נויטיג געווען צו מאַכען געוויסע הוצאות, איז אין געלט קיין מניעה ניט געווען. די מיטגלידער פון דער יוניאָן פלעגען זיך באַשטייערען כדי צו דעקען די נויטיגע הוצאות, אָדער זיי פלעגען אויסלייען דער יוניאָן דאָס געלט.

אָט איז אַ כאַראַקטעריסטישער פאַל, וואָס קען דינען פאַר אַ גוטען מוסטער ווי אַזוי די יוניאָן האָט אַלעמאָל געפונען אַ וועג צו שאַפען געלט, ווען דאָס איז נויטיג געווען.

ביים מיטינג פון דער יוניאָן, דעם 10טען סעפּטעמבער 1909, איז דערשינען אַ קאָמיטע פון דער וועכענטלאַכער צייטונג „אַרבעטער" און געבעטען, אַז די יוניאָן זאָל געבען דעם „אַרבעטער" אַ הלואה פון צוויי הונדערט דאָלאַר כדי ער זאָל קענען איבערקומען אַ שלעכטע צייט. דער „אַרבעטער" איז געווען דער אָרגאַן פון דער ס. ל. פּ. אָבער אַזוי ווי די ס. ל. פּ. האָט שוין לאַנג געהאַט אויפגעגעבען איר יוניאָן־ברעכערישע טאַקטיק און איר וואָכענבלאַט איז געזעצט געוואָרען פון מיטגלידער פון דער יוניאָן, און אַזוי ווי דער „אַרבעטער" האָט דעמאָלט שוין געהאַט עקזיסטירט פינף יאָר צייט, — האָט די יוניאָן דאָס באַטראַכט פאַר ווינ־שענסווערט אים די הלואה צו געבען. דאָס וואָס די יוניאָן האָט קיין געלט ניט געהאַט אין דער קאַסע איז קיין מניעה ניט געווען; ביים מיטינג איז תיכף געמאַכט געוואָרען אַן אַפּיל צו די מיטגלידער צו לייען דער יוניאָן די צוויי הונדערט דאָלאַר, דאָס געלט איז באַלד געשאַפען געוואָרען און די הלואה איז געמאַכט געוואָרען.

עס איז אויבען אויך געזאָגט געוואָרען, אַז די מיטגלידער פון דער יוניאָן האָבען זאָגאַר געפילט אַ געוויסען שטאָלץ אין דעם וואָס די יוניאָן האָט קיין געלט אין דער קאַסע ניט געהאַט. צו אַלץ איז אָבער פאַראַן אַ גרענעץ. ווען עס איז אויף אַ מיטינג פון דער יוניאָן אָנפאַנג 1910 פאָר־געלייענט געוואָרען דער פינאַנץ־באַריכט, און עס האָט זיך ארויסגעשטעלט,

אַז די יוניאָן האָט אַ דעפּיציט פון 350 דאָלאַר, זיינען די מיטגלידער שוין גאָר ניט שטאָלץ געווען מיט דעם דאָזיגען צושטאַנד.

דער דעפּיציט פון די 350 דאָלער אַן און פאַר זיך איז ניט געווען אַזאַ שווערע פּראָבלעם. אָבער אַלס צוגאָב צו די גרויסע לאָסטען, וואָס די מיטגלידער איז אויסגעקומען צו טראָגען אין די לעצטע יאָרען, איז עס געווען „די שטרוי וואָס האָט צובראָכען דעם קעמעל'ס רוקען". די צען פּראָצענטיגע אָפּצאָלונגען פאַר דעם אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג; די באַשטייערונג פאַר דעם יוניאָן־לייבעל־קאַמפּיין, פאַר דעם אַרבעטסלאָזען־פאַרזיכערונגס־פאָנד, פאַר דעם צוואַנציג־יאָריגען יובילעאום און פאַר אַנדערע צוועקען — אַט די אַלע שטייערען איבער אַ משך פון יאָרען האָבען שרעקלאַך אויסגעמאַטערט די מיטגלידער. די לופט איז שוין פון פריער געווען אַן עקספּלאָזיווע, און דער נייער דעפּיציט האָט פאַראורזאַכט ממש אַן אויפרייסונג, אַט אַזוי ווי בעת מ'וואַרפט אריין אַ שוועבעלע אין אַ מוניציע־סקלאַד.

מיט אַמאָל האָט מען זיך געכאַפּט, אַז די יוניאָן האָט ביז דעמאָלט „געלעבט אַן חשבון"; אַז די מיטגלידער האָבען זיך ביסלאַכווייז צוגעוואוינט צו פאַרלאָזען זיך אויף די עטלאַכע אַקטיווע טוער, אַז זיי וועלען שוין די גאַנצע אַרבעט פון דער יוניאָן אָפּטאָן און אַליין זיינען זיי געוואָרען פּאַסיוו; אַז אויב מ'וויל מאַכען אַ סוף צו די אַלץ שטייגענדע הוצאות, מוז געמאַכט ווערען אַ סוף צו דעם דאָזיגען צושטאַנד. און די יוניאָן האָט דערוויילט אַ קאָמיטע די גאַנצע פראַגע צו באַטראַכטען און אריינצובריינגען רעקאָמענדאַציעס ווי אַזוי די יוניאָן זאָל זיך ווייטער פירען, אַז די אויסגאָבען זאָלען ניט איבערשטייגען די איינגאָמען; ווי אַזוי, צו געברויכען אַ גרויס־וועלטיגען טערמין, דער בודזשעט זאָל זיך באַלאַנסירען.

צום מיטינג פון 15טען אַפּריל האָט די קאָמיטע אריינגעבראַכט אַ באַריכט, וועלכער האָט זיך געלייענט ווי פאָלגט:

„אַזוי ווי אין דער פאַרגאַנגענהייט האָט די יוניאָן געהאַט אַ מעגלאַכקייט אָנצוגיין מיט איר טעטיגקייט מיט גאַנץ קליינע אויסגאָבען, ווייל אַלע מיטגלידער האָבען גענומען אַן אַנטייל אין די פאַרהאַנדלונגען און אין אויספירען די אויפגאָבען פון דער יוניאָן, — קומט די קאָמיטע צום שלוס, אַז דער איצטיגער רעזשים, ביי וועלכען די גאַנצע אַרבעט פון דער יוניאָן ווערט איבערגעלאָזען פאַר די באַאַמטע, און זיי דאַרפען אָוועקגעבען צופיל צייט דער דאָזיגער אַרבעט, איז פאַראַנטוואָרטלאַך פאַר די גרויסע הוצאות. אַט די סיסטעם דאַרף, ווי ווייט מעגלאַך, אָפּגעשאַפט ווערען, און די מיטגלידער דאַרפען זיך צוריק פאַראינטערעסירען מיט דער אַרבייט פון דער יוניאָן און נעמען אַ גרעסערען אַנטייל אין איר, אַט ווי אין די ערשטע יאָרען.

„נעמענדיג אין אַנבאַטראַכט, אַז די געוויינלאַכע אויסגאַבען, וואָס די יוניאָן האָט די לעצטע ציט געהאַט, זיינען געווען דריי מאָל אַזוי פיל ווי די איינאַמען, רעקאָמענדירט די קאָמיטע, אַז:

„1. אַ בודזשעט קאָמיטע זאָל דערוויילט ווערען, וועמעס אויפגאַבע עס זאָל זיין צו קאָנטראָלירען די פינאַנצען, רעגולירען די אויסגאַבען און יעדען מאָנאַט אריינברענגען צו דער יוניאָן אַ גענויעם באריכט וועגען דעם פינאַנציעלען צושטאַנד;

„2. פאַר קאָמיטע־אַרבעט זאָל פון היינט אָן און ווייטער ניט גע־צאָלט ווערען;

„3. יעדער מיטגליד, וואָס ווערט באַשטימט אין אַ קאָמיטע, איז מחויב צו דינען אין דער קאָמיטע און לייסטען זיינע בעסטע פעאיגקייטען צו גונסטען פון דער יוניאָן;

„4. פון קומענדען טערמין אָן און ווייטער זאָל דער פרעזידענט־אַמט באַטראַכט ווערען אַלס אַן ערען־אַמט, און דער פרעזידענט זאָל קיין שכירות ניט קריגען, חוץ אַ סומע ביז זעקס דאָלאַר אַ מאָנאַט פאַר אויסגאַבען;

„5. דער פינאַנץ־סעקרעטאַר זאָל באַקומען 4 דאָלאַר אַ מאָנאַט;

„6. דעלעגאַטען צו די פאַרשיידענע קערפערשאַפטען אָן וועלכע די יוניאָן איז אַנגעשלאָסען זאָלען באַקומען צו 25 סענט פער מיטינג;

„7. די פינאַנץ־קאָמיטע זאָל פונקציאָנירען אָן געצאָלט;

„8. די עקזעקוטיוו קאָמיטע זאָל ניט מאַכען קיינע אויסגאַבען".

וואָס איז שייך דעם דעפיציט, רעקאָמענדירט די קאָמיטע, אַז אַ שטייער פון אַ האַלבען פּראָצענט פון די פאַרדינסטען זאָל ארויפגעלעגט ווערען פאַר דעם משך פון אַכט חדשים. די הכנסה פון אָט דעם שטייער וועט זיין געניגט, לויט דער אויסרעכענונג פון דער קאָמיטע, אָפּצואווישען דעם דע־פיציט פון 350 דאָלאַר.

די יוניאָן האָט גוטגעהייסען דעם באריכט פון דער קאָמיטע און די רעקאָמענדאַציעס אירע זיינען אַנגענומען געוואָרען. אַ בודזשעט־קאָמיטע פון פינף מיטגלידער איז באַשטימט געוואָרען אויפצופאַסען, אַז די אַנגע־נומענע באשלוסען זאָלען ווי געהעריג דורכגעפירט ווערען און אַז דער בודזשעט פון דער יוניאָן זאָל באַלאַנסירט ווערען.

די יוניאָן גייט צו אַרביטריישאָן

דער קאָנטראַקט צווישן דער יוניאָן און די בוך־ און דזשאָב־דרוקערייען איז אויסגעגאַנגען דעם 31טען דעצעמבער, 1909. אַ שטיקעל צייט איידער דער קאָנטראַקט איז אויסגעגאַנגען האָט די יוניאָן פאָרגעלייגט אַ נייעם קאָנטראַקט פאַר די באַלעבאַטים. דער נייער אָפּמאַך האָט אנטהאלטען צוויי נייע פונקטען: 1) אַ העכערונג אין די שכירות פון 1 דאָלאַר אַ וואָך, 2) די האַנט־זעצער, וואָס שטעלען צוזאמען וועכענטלאכע און צוויי־וועכענטלאכע צייטונגען, זאָלען אַרבעטען די זעלבע שטונדען און קריגען די זעלבע שכירות ווי צייטונגס־זעצער.

די באַלעבאַטים זיינען געווען שטארק אומצופרידען מיט דעם צווייטען פונקט. אַז מאשין־זעצער זאָלען ארבעטען זעקס שטונדען, זיינען זיי שוין געווען צוגעוואוינט. אָבער אַז האַנט־זעצער, וועלכע עס קומט אויס צו אַרבעטען סיי ביי דזשאָב־אַרבעט און סיי ביי צייטונגען, זאָלען אַרבעטען אויף דזשאָבס 8 שטונדען און אויף צייטונגען 6 שטונדען, — דאָס האָט זיך ביי זיי אין מוח ניט געקענט פּאַטאַיפּען. זיי האָבען גע'טענה'ט, אַז דאָס וועט פאַראורזאַכען אַ צעמישעניש אין די שעפּער. פונדעסטוועגען האָט די יוניאָן קיין שטארקען ווידערשטאנד ניט דערוואַרט. די מערהייט פון די באַלעבאַטים האָבען דעם נייעם קאָנטראַקט אונטערגעשריבען. די איבעריגע, ווידער, וואָס זיינען געבליבען איינגעשפּאַרט, וואָלט מען דורך אַ קורצען סטרייק אויך געקענט צווינגען דעם קאָנטראַקט אונטערצושרייבען.

די יוניאָן האָט זיך דורכגעשריבען מיט דער אינטערנעשאָנאַל. די אינטערנעשאָנאַל האָט גוטגעהייסען די פונקטען פון דעם נייעם קאָנטראַקט, און זי האָט פאַרשפּראָכען די געוויינלאכע שטיצע אויב עס זאָל קומען צו אַ סטרייק. דער פּרעזידענט פון דער יוניאָן, א. וו. דזשאָזעפסאָן, האָט די עטלאכע האַרטנעקיגע באַלעבאַטים געגעבען די לעצטע וואָרנונג. אָבער אין סאַמע לעצטען מאָמענט, ווען אַ סטרייק האָט אויסגעוויזען אומפאַרמיידלאך, האָבען די באַלעבאַטים פאַרלאַנגט אַ קאָנפערענץ.

די קאָנפערענץ איז אראנזשירט געוואָרען אויף דעם 11טען יאַנואַר, 1910. ווען דער פּרעזידענט מיט אַ קאָמיטע פון דער יוניאָן זיינען געקומען צו דער קאָנפערענץ האָבען זיי דאָרט געטראָפען א ל ע באַלעבאַטים — אויך די, וואָס האָבען דעם נייעם קאָנטראַקט שוין געהאַט אונטערגעשריבען. די באַלעבאַטים האָבען דערקלערט, אַז זיי זיינען אָרגאַ־

ניזירט אַלס „היברו פּרינטערס ליג", וואָס איז אַ ברענטש פון דער „יוניאָן פּרינטערס ליג", די נאַציאָנאַלע קערפּערשאַפט פון דרוקער־באַלעבאַטים, און זיי פאָדערען פון דער יוניאָן צוויי זאַכען:

1) אַז די יוניאָן זאָל אונטערשרייבען אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך מיט דער אָרגאַניזאַציע, אָנשטאָט מיט די איינצעלנע באַלעבאַטים; און

2) אַז די יוניאָן זאָל צושטימען איבערצוגעבען צו ארביטריישאָן יענע פּונקטען פון אָפּמאַך, מיט וועלכע די באַלעבאַטים זיינען ניט צופרידען. די בוררים זאָלען באַשטיין פון דריי פּאַרטרעטער פון דער „יוניאָן פּרינ־טערס ליג" און דריי פּאַרטרעטער פון דער „אינטערנעשאָנאַל טייפּאָ־גראַפיקאַל יוניאָן", און זייער אַנטשיידונג זאָל זיין בינדענד פאַרביידע צדדים.

די קאָמיטע פון דער יוניאָן איז ניט געווען איבערצייגט, אַז די אידישע דרוקער זיינען ווירקלאַך אַנגעשלאָסען אָן דער „יוניאָן פּרינטערס ליג". ניט איין מאָל האָבען זיי גערעדט וועגען אָנשליסען זיך אָן דער נאַציאָ־נאַלער קערפּערשאַפט פון די יוניאָן־דרוקער, אָבער ווען עס איז געקומען צום צאָלען דעם אָפּצאָל איז דערפון גאָרנישט געוואָרען. די פּאַרטרעטער פון דער יוניאָן האָבען גערעכענט, אַז דעם מאָל וועט זיך דער ענין אויך אַזוי פאַרענדיגען. כדי אויסצומיידען אַ סטרייק, האָט די קאָמיטע פון דער יוניאָן געמאַכט צוויי געגען־פּאָרשלאַגען:

1) פּאָרלויפיג זאָל יעדערער פון די באַלעבאַטים אונטערשרייבען אַן אינדיווידועלען אַגרימענט מיט דער יוניאָן;

2) אויב די באַלעבאַטים וועלען אין משך פון צען טעג באַווייזען, אַז זיי האָבען אַ טשאַרטער פון דער „יוניאָן פּרינטערס ליג", וועט די יוניאָן גיין צו ארביטריישאָן מיט זיי.

די באַלעבאַטים האָבען אָט די געגען־פּאָרשלאַגען אָנגענומען, און אַ סטרייק איז פאַרמידען געוואָרען.

עס זיינען אַריבער צען טעג און נאָך עטלאַכע צענדליג טעג, און מען האָט פון די באַלעבאַטים גאָרנישט געהערט. ערשט אין מערץ, אין צוויי חדשים ארום, האָט די „היברו פּרינטערס ליג" געשיקט אַ בריוו צו דער יוניאָן, אין וועלכען זי האָט געלאָזט וויסען אַז זי איז גרייט צו באַווייזען אַז זי איז אַ ברענטש פון דער „יוניאָן פּרינטערס ליג" און זי פאָדערט אַז די יוניאָן זאָל נאָכקומען דעם אָפּמאַך און גיין צו ארביטריישאָן.

אַזוי ווי די צען טעג, אויף וועלכע ביידע צדדים האָבען זיך געהאַט געאייניגט, זיינען שוין לאַנג פאַראיבער, האָט די יוניאָן אַפילו געהאַט אַ רעכט זיך צו אָנטזאַגען פון ארביטריישאָן. די יוניאָן האָט אָבער ניט גע־וואָלט זיך באַנוצען מיט דעם דאָזיגען טעכנישען אויסרייד, און זי האָט באַשלאָסען דורכצומאַכען די ארביטריישאָן־פאַרהאַנדלונגען, לויט דעם אָפּ־

מאַך. אַלס פאַרטרעטער פאָרצולעגען איר צד פאַר דער ארביטריישאָן־באָארד האָט די יוניאָן באשטימט א. גאָטעסמאַן, דעם נייעם פרעזידענט, די צוויי פריערדיגע פרעזידענטען, דזשאָזעפסאָן און ראָזענסאָן, און אָט די דריי האָבען צוגעצויגען ש. שיינפעלד'ן אַלס פערטען.

די דריי ארביטרייטאָרס פון דער יוניאָנ'ס זייט זיינען געווען: דזשיימס לינטש, פרעזידענט פון דער אינטערנעשאָנאַל טייפאָגראַפיקאַל יוניאָן; דזשיימס טאָל, פרעזידענט פון דער ניו יאָרקער טייפאָגראַפיקאַל יוניאָן נומער 6, און דזשאָרדזש סטיין, אָרגאַנייזער פון דער טאַיפּאָגראַפיקאַל יוניאָן נומער 6. די דריי ארביטרייטאָרס פאַר דעם צד פון דער „היברו פרינטערס ליג" זיינען געווען: טשאַרלס פרענסיס, פרעזידענט פון דער „יוניאָן פרינטערס ליג"; דזש. מ. רייסבעק, פרעזידענט פון דער „סטערעאָ־טאַיפּערס עמפּלאָיערס אַסאָסיאיישאָן", און וויליאם וואן וואָרט.

די פירער פון דער יוניאָן האָבען געהאַט זעהר ווייניג דערפאַרונג אין ארביטריישאָן־ענינים, ווארים דאָס איז געווען דאָס ערשטע מאָל אין איר לעבען ווען די יוניאָן איז געגאַנגען צו ארביטריישאָן. פארשטאַנען האָבען זיי, אַז ארביטרירט וועלען ווערען די נייע פּונקטען פון דעם אָפּמאַך. זיי האָבען אָבער פאַרפעלט פעסטצושטעלען באשטימט די פונקטען, וואָס דארפען אַרביטרירט ווערען. און די באַלעבאַטים האָבען דאָס אויסגע־נוצט. ווען די קאָמיטע פון דער יוניאָן איז דערשינען פאַר דער ערשטער זיצונג פון אַרביטריישאָן־באָארד, דעם 20טען אויגוסט, איז זי איבער־ראשט געוואָרען צו הערען, אַז די באַלעבאַטים האָבען פאָרגעלייגט גאַנצע עלף פונקטען וואָס דארפען ארביטרירט ווערען.

די קאָמיטע פון דער יוניאָן האָט תיכף פּראָטעסטירט,

ערשטענס, געגען דעם, וואָס די באַלעבאַטים לייגען פאָר פאַר אַרביט־ריישאָן אַזעלכע פונקטען, וואָס זיינען שוין יאָרען־לאַנג איינגעפירט אין פאַך;

צווייטענס, געגען דעם, וואָס די „היברו פרינטערס ליג" האָט אַפילו ניט געפונען פאַר נויטיג צוצושטעלען דער יוניאָן אַ „קאָפּיע" פון די פונקטען, וואָס דאַרפען, לויט איר מיינונג, אַרביטרירט ווערען. אין פּראָ־צעסען מכל המינים פירט זיך געוויינלאַך, אַז דער צד שכנגד איז בארעכ־טיגט צו קריגען אַזאַ „קאָפּיע", אָדער אַ „ביל אָוו פּאַרטיקולאַרס", ווי דאָס הייסט אויפ'ן לעגאַליסטישען לשון.

דעם ערשטען פונקט פון פּראָטעסט האָט די ארביטריישאָן־באָארד צוריקגעוויזען. לויט'ן אַגרימענט, וואָס איז אונטערגעשריבען געוואָרען, — האָט די באָארד אנטשיידען, — האָט די „היברו פרינטערס ליג" אַ רעכט פאָרצוברענגען פאַר אַרביטריישאָן אַלץ וואָס זי געפינט פאַר נויטיג.

דעם צווייטען פונקט אָבער האָט די אַרביטריישאָן־באָארד אַנער־קענט אַלס גערעכטען. די באָארד האָט דעריבער אינסטרואירט די קאָ־

מיטעס פוןביידע צדדים זיך צוזאַמענקומען און אויסגלייכען צווישען זיך אַזוי פיל פון די פונקטען וויפיל מעגלאך, און יענע פונקטען אין וועלכע די צדדים וועלען זיך ניט קענען פאַרגלייכען זאָלען נאָכאַמאָל פאַרגעלייגט ווערען פאַר דער ארביטריישאָן־באָארד אויף איר נעקסטער זיצונג, דעם 22טען סעפּטעמבער.

עס איז איבעריג צו זאָגען, אַז די קאָנפערענצען צווישען די קאָמיטעס פון דער יוניאָן און דער „היברו פרינטערס ליג" האָבען צו גאָרנישט גע־פירט, און כמעט אַלע פּונקטען פון אַגרימענט האָבען געדאַרפט אַרביטרירט ווערען.

די זיצונגען פון דער ארביטריישאָן־באָארד האָבען געדויערט דריי טעג — דעם 22טען, 23טען און 24טען סעפּטעמבער. די ערשטע צוויי טעג זיינען אויסגעהערט געוואָרען די טענות פון ביידע צדדים, און דעם דריטען טאָג האָבען די בוררים דיסקוטירט די פּונקטען צווישען זיך און ארויסגעטראָגען זייער פּסק.

און — וואונדער איבער וואונדער! — אַלע פּונקטען זיינען אנט־שיידען געוואָרען צו גונסטען דער יוניאָן. נאָך גרעסער איז געווען די איבערראשונג, וואָס די אנטשיידונג לטובת דער יוניאָן איז דערגרייכט געוואָרען ניט דורך אַ מערהייט, נאָר איינשטימיג!

אין אָוונט פון יענעם טאָג, ווען דער אורטייל איז ארויסגעגעבען געוואָרען, האָט די יוניאָן גראַד געהאַט איר וועכענטלאכען מיטינג. די באַאַמטע פון דער יוניאָן האָבען אויסגענוצט די געלעגענהייט און האָבען איינגעלאַדען די ארביטרייטאָרס פון דער יוניאָנ'ס צד צו קומען צום מיטינג. עס איז שווער איבערצוגעבען דעם דראַמאַטישען מאָמענט און די פרייד פון די מיטגלידער פון דער יוניאָן בעת דזשאָרדזש סטיין האָט פאַרגעלייענט די אנטשיידונג פון די אַרביטרייטאָרס און עס האָט זיך ארויסגעשטעלט אַז אַלע פּונקטען, צוליב וועלכע די באַלעבאַטים האָבען אונז געשלעפּט צו אַרביטריישאָן, זיינען אנטשיידען געוואָרען איינשטימיג צו גונסטען פון דער יוניאָן.

מ'דאַרף דערביי האָבען אין זינען, אַז צווישען די מיטגלידער פון דער יוניאָן האָט געהערשט אַ שאַרפע מיינונגס־פאַרשיידענהייט וועגען דעם, צי די יוניאָן האָט בכלל געדאַרפט מסכים זיין צו גיין צו ארביטריישאָן. אַ היפשע צאָל האָט געדענקט, אַז דער גאַנצער עסק איז געווען איבעריג, אַז אַ סטרייק וואָלט געווען בעסער ווי אַרביטריישאָן. אָבער איצט, ווען די יוניאָן האָט געוואונען אַלע פּונקטען, זיינען אַלע געווען העכסט גליקלאך.

יאָרען־לאַנג פלעגען די באַלעבאַטים ממש פאַרפעסטען די לופט מיט זייערע כסדר'דיגע טענות געגען דער יוניאָן. אפילו זייטיגע מענשען האָבען

זיך געטראכט, אַז עס מוז זיין עפּעס אמת אין די טענות פון די באַלעבאַטים, אַז די יוניאָן איז צו שטרענג, צו דיקטאַטאָריש א. א. וו. און דאָ האָט די יוניאָן איבערגעגעבן אַלע טענות פון די באַלעבאַטים צו אומפּאַרטייאישע מענשען. זעקס מענשען זיינען געזעסען אַלס ריכטער און, מ'קען זאָגען, גע'משפט דער יוניאָן — און זיי האָבען ארויסגעטראָגען אַן איינשטימיגען אורטייל, אַז די פירונגען און האַנדלונגען פון דער יוניאָן זיינען גערעכטע, מענשלאכע.

וואָס פאר אַ גרעסערען גליק קענען זיך מיטגלידער פון אַ יוניאָן ווינשען, ווי צו הערען אַט אַזאַ אורטייל איבער זייער יוניאָן!

די יוניאָן דערלאָזט ניט אַז אַרבעט זאָל אַוועק פון ניו יאָרק

אין יאנואר, 1911, דערוויסט זיך די יוניאָן, אַז דריי אידישע זעץ־מאַשינען זיינען אויסגעשטאַט געוואָרען אין דער פאַבריק פון דער „מערגענטאַלער לייגאָטייפ קאָ.", וועלכע דאַרפען אַוועקגעשיקט ווערען קיין פילאַדעלפיע. די יוניאָן האָט זיך גלייך פאַראינטערעסירט מיט דעם. צו וואָס קען פילאַדעלפיע דאַרפען האָבען גאנצע דריי אידישע זעץ־מאַשינען? עס האָט זיך ארויסגעשטעלט, אַז באשטעלט געוואָרען זיינען די מאשינען פון אַ ניו יאָרקער פאַרלעגער, פון יעקב סאַפירשטיין, דעם ארויסגעבער פון „מאָרגען זשורנאַל" און „אַמעריקאנער", און געשיקט ווערען זיי קיין פילאַדעלפיע דערפאַר, ווייל אַזוי ווי מר. סאַפירשטיין גייט עפענען אַן אייגענעם פאַרלאַג ארויסצוגעבען אידישע ביכער, האָט ער זיך בארעכענט אַז אין פילאַדעלפיע וועט אים אַרבעטס־געלט קאָסטען ביליגער ווי אין ניו יאָרק. מר. דזשייקאָב גינזבורג, דער מענעדזשער פון „מאָרגען זשורנאַל"־אָפיס אין פילאַדעלפיע, האָט עס געזאָלט פאַרוואַלטען די דרוקעריי אין פילאַדעלפיע.

די דאָזיגע נייעס האָט שטארק באאומרוהיגט די פירער פון דער יוניאָן. זיי האָבען אין דעם געזען אַ מעגלאכע געפאַר פאַר דער יוניאָן. די עקזעקוטיוו קאָמיטע פון דער יוניאָן האָט די פראגע אויפגענומען און באשלאָסען צו שיקען אַ קאָמיטע צו דער ענגלישער טייפּאָגראַפיקאַל יוניאָן נומער 2 פון פילאַדעלפיע. די קאָמיטע איז באשטאַנען פון פרעזידענט א. גאָטעסמאַן און ה. ראָזענסאָן. זיי האָבען זיך געדאַרפט טרעפען מיט די באאַמטע פון דער פילאַדעלפיער יוניאָן; דערקלערען זיי, וואָס פאַר אַ געפאַר עס קען ווערען פאַר דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן אין ניו יאָרק ווען אידישע דרוקערייען אין נאָענטע שטעט וועלען מאכען אַרבעט ביליגער ווי די אַרבעט קאָסט אין ניו יאָרק; און בעטען די קאָאָפעראַציע פון דער פילאַדעלפיער יוניאָן, אַז אַזוינס זאָל ניט דערלאָזט ווערען.

די קאָמיטע איז געפאָרען קיין פילאַדעלפיע און איז צוריקגעקומען פון דאָרט זעהר אַ דערמוטיגטע. וויליאם יאַנג, דער פרעזידענט פון דער פילאַדעלפיער טייפּאָגראַפיקאַל יוניאָן נומער 2, האָט פאַרזיכערט, אַז עס וועט ניט דערלויבט ווערען קיין זאַך, וואָס קען ברענגען דעם מינדעסטען

שאַדען דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, און ער האָט פאַרשפּראָכען צו האַלטען די אויגען אָפען.

דעם 14טען פעברואַר האָט מאָריס ראָזענבלום, דער נייער פּרע־זידענט פון דער יוניאָן, דערהאלטען אַ טעלעגראַמע פון דער פילאַדעלפיער יוניאָן. אין דער טעלעגראַמע האָט פּרעזידענט יאַנג געלאָזט וויסען, אַז מר. גינזבורג האָט זיך געווענדעט צו דער פילאַדעלפיער יוניאָן מ'זאָל אים צו־שטעלען עטלאכע אידישע ליינאָטייפּ־אָפּערייטאָרס, און ער האָט גינזבורג'ן געזאָגט אַז ער וועט אים געבען אַן ענטפער אין עטלאכע טעג ארום. פּרעז. יאַנג פארלאנגט דעריבער, אַז די יוניאָן זאָל תיכף אימיצען שיקען קיין פילאַדעלפיע, כדי צוזאַמען צו באטראכטען וואָס צו טאָן. די עקזעקוטיוו קאָמיטע האָט געשיקט קיין פילאַדעלפיע פּרעזידענט ראָזענבלום צוזאַמען מיט ראָזענסאָנען.

די פארטרעטער פון דער יוניאָן האָבען אויפמערקזאם געמאַכט פּרע־זידענט יאַנג'ן, אַז אויף דער באָסטאָנער קאָנווענשאָן פון דער „אינטער־נעשאָנאַל טייפּאָגראַפיקאַל יוניאָן", אין 1908, איז אָנגענומען געוואָרען אַן אויסדריקלאכער באשלוס, אַז אידישע אַרבעט וואָס ווערט געמאַכט אונטער דער יוריסדיקציע פון אַן אַנדער יוניאָן טאָר ניט געמאכט ווערען אויף אַ ביליגערער „סקייל" ווי די שכירות פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, לאָקאַל 83, פון ניו יאָרק. די קאָמיטע האָט פאָרגעשלאָגען, אַז יאַנג זאָל רופען גינזבורג'ן און אים דערקלערען, אַז אויב ער איז גרייט צו צאָלען די זעלבע שכירות וואָס אין ניו יאָרק וועט ער אים מיט פארגעניגען געבען אידישע ליינאָטייפּערס. פּרעזידענט יאַנג האָט מסכים געווען דאָס צו טאָן.

ביי דער קאָנפערענץ, וואָס פּרעזידענט יאַנג האָט גלייך נאָכדעם געהאט מיט מר. גינזבורג, האָט יאַנג געהאַנדעלט העכסט דיפּלאָמאַטיש. ער האָט פארזיכערט מר. גינזבורג'ן, אַז די פילאַדעלפיער יוניאָן איז העכסט גליקלאך צו האָבען אַ נייעם פאַרלאַג אין פילאַדעלפיע, און אַז די יוניאָן איז גרייט אים צוצושטעלען די זעצער וואָס ער דאַרף. נאָר וואָס־דען? אַזוי־און־אַזוי — אַזוי ווי די אינטערנעשאָנאַל האָט אויף אירער אַ קאָנ־ווענשאָן אָנגענומען אַזאַ־און־אַזאַ באשלוס, וועלען די אידישע זעצער אין פילאַדעלפיע דארפען קריגען די זעלבע שכירות וואָס די אידישע זעצער אין ניו יאָרק.

דערהערט אַזעלכע רייד, האָט מר. גינזבורג אָפּגעווישט די ליפּען און גאָרנישט געזאָגט. ער איז אַוועק, און מער האָט פּרעזידענט יאַנג שוין פון אים ניט געהערט...

עס איז איבעריג צו זאָגען, אַז די דריי זעץ־מאַשינען זיינען שוין ניט געשיקט געוואָרען קיין פילאַדעלפיע, נאָר זיינען געבליבען טאקע אין ניו

יאָרק. מר. סאַפּירשטיין האָט געגרינדעט אַ פּאַרלאַג אויף אַ גרויסען פּארנעם, ווי זיין טבע איז געווען. דאָס איז דער פּארלאג, וואָס האָט ארויס־געגעבען דעם גרויסען ענציקלאָפּעדישען אידיש־ענגלישען ווערטערבוך; פּרץ ווערניק'ס „די געשיכטע פון אידען אין אַמעריקע" און אַ צאָל אַנדערע ביכער. ווער ווייס וויפיל נאָך ווערטפולע ווערק דער פּאַרלאַג וואָלט ארויס־געגעבען, ווען דער גרויזאַמער טויט וואָלט ניט פריצייטיג פאַרשניטען דאָס לעבען פון מר. סאַפּירשטיין, וועלכער איז געווען דער ענערגישסטער און גרויס־צוגיגסטער פון אַלע אידישע צייטונגס־ארויסגעבער אין אַמעריקע.

נייער אָפּמאַך מיט באַלעבאַטים אויף דריי יאָר צייט

סוף יאָר 1911 זיינען אויסגעגאַנגען אַלע קאָנטראַקטען צווישען דער יוניאָן און די באַלעבאַטים סיי פון די צייטונגען און סיי פון די דזשאָב־דרוקערייען. ביים מיטינג פון דער יוניאָן, דעם 11טען יולי, איז באַשטימט געוואָרען אַ קאָמיטע אויסצואַרבעטען אַ נייע סקייל.

ביים קומענדען מיטינג האָט די סקייל־קאָמיטע אריינגעבראכט אַ באַריכט מיט פאָלגענדע רעקאָמענדאַציעס:

1) דער נייער קאָנטראַקט זאָל זיין אויף דריי יאָר צייט;

2) ביי די צייטונגען זאָלען די שכירות זיין 28 דאָלאַר אַ וואָך דאָס ערשטע יאָר, 29 דאָלאַר דאָס צווייטע יאָר און 30 דאָלאַר דאָס דריטע יאָר;

3) אין די דזשאָב־דרוקערייען זאָלען די שכירות פאַר אַ 46־שטונדיגער וואָך זיין 23 דאָלאַר דאָס ערשטע יאָר, 24 דאָלאַר דאָס צווייטע יאָר און 25 דאָלאַר דאָס דריטע יאָר.

4) אַלע אַנדערע פונקטען זאָלען בלייבען דיזעלבע ווי אין אַלטען קאָנטראַקט.

די יוניאָן האָט די דאָזיגע רעקאָמענדאַציעס אָנגענומען און האָט אינסטרואירט דער קאָמיטע צו פאַרהאַנדלען מיט די באַלעבאַטים וועגען אונטערשרייבען קאָנטראַקטען, וואָס זאָלען אַנטהאַלטען די נייע באַדינגונגען.

נאָך עטלאַכע קאָנפערענצען מיט די ארויסגעבער פון די צייטונגען האָבען זיי אַלע אונטערגעשריבען דעם נייעם קאָנטראַקט, און די נייע „סקייל" איז אריין אין קראַפט דעם 1טען יאַנואַר, 1912.

די פאַרהאַנדלונגען מיט דער „היברו פרינטערס ליג" זיינען אָבער צוגעגאַנגען שווערלאַך. די „ליג" האָט זיך געהאַלטען אין איין דינגען און האָט כסדר געמאַכט געגען־פאָרשלאָגען. אין איין צייט האָבען זיי געוואָלט נאָכגעבען די נייע שכירות, אָבער בתנאי אַז די אַרבעטס־צייט זאָל פאַרלענגערט ווערען צו 48 שטונדען אַ וואָך. שפּעטער האָבען זיי שוין געוואָלט נאָכגעבען די שטונדען, אָבער די שכירות זאָלען דעם ערשטען יאָר זיין 22 דאָלאַר, ווי געווען, דעם צווייטען יאָר 23 דאָלאַר און דעם דריטען יאָר 24 דאָלאַר. אַלס צוגאָב האָבען זיי יעדען מאָל נאָך צוגעלייגט עטלאַכע קלענערע פאָדערונגען.

די אונטערהאַנדלונגען מיט דער „היברו פרינטערס ליג" האָבען זיך

פאַרצויגען ביז פעברואַר, 1912. די יוניאָן האָט אָנגעהויבען פאַרלירען דאָס געדולד און האָט זיך גענומען גרייטען צו אַ סטרייק. אויך די אינ־טערנעשאָנאל האָט שוין דעם סטרייק גוטגעהייסען. אָבער אַ סטרייק אין די דזשאָב־דרוקערייען איז ווידער אַמאָל אויסגעמיטען געוואָרען. אין דער סאַמע לעצטער מינוט האָבען די באַלעבאַטים פאָרגעלייגט אַ קאָמ־פּראָמיס־פאָרשלאַג, און די יוניאָן האָט אים אָנגענומען. לויט דעם קאָמ־פּראָמיס זיינען די באַדינגונגען געווען ווי פאָלגט:

1) די אַרבעטס־שטונדען פער וואָך בלייבען 46;

2) די שכירות זיינען דעם ערשטען יאָר — 23 דאָלאַר, דעם צווייטען יאָר — 23.50 דאָלאַר און דעם דריטען יאָר — 24 דאָלאַר;

3) אַ באַלעבאָס זאָל זיין בארעכטיקט אָנצושטעלען אַ „טור־טהוירדער" אויף יעדע צוויי זעצער וואָס ער באשעפטיגט, אָנשטאָט אויף יעדע דריי, ווי פריער.

אַזוי ווי דער קאָנטראַקט איז אונטערגעשריבען געוואָרען ענדע פעב־רואַר, און דאַטירט איז ער געווען דעם 1טען יאַנואַר, האָבען די באַלע־באַטים צוגעשטימט אַז ער זאָל זיך רעכענען פון דעם 1טען יאַנואַר. די באַלעבאַטים האָבען, הייסט עס, זיך פאַרפּליכטעט צו באַצאָלען זייערע זעצער די העכערונג אין די שכירות פון דעם אָנהויב פון יאָר.

אַ סטרייק אין דער „וואַרהייט״

אין אַפּריל 1912 איז אויסגעבראָכען אַ סטרייק פון די זעצער אין דער „וואַרהייט״. דער טערמין „אויסגעבראָכען״ פּאַסט זיך דאָ זעהר גוט, ווייל קיינער האָט דעם סטרייק ניט באַשלאָסען, קיינער האָט אים ניט געפּלאַנט, ער איז געקומען פון זיך אַליין, ספּאָנטאַן. פּאַסירט האָט עס אַזוי:

איינער פון די זעצער אין דער „וואַרהייט״ איז קראַנק געוואָרן. דער פאָרמאַן פון דער זעצעריי אין דער „וואַרהייט״ איז געווען ה. ראָזענסאַן, וועלכער איז אויך געווען דער פּרעזידענט פון דער יוניאָן. האָט ראָזענסאָן אויפ׳ן פּלאַץ פון דעם קראַנקען אַנגעשטעלט אַ זעצער פון דער רייע פון דער יוניאָן. אויף מאָרגען האָט ראָזענסאָן גראָד ניט געאַרבעט. ווען לואי מילער, דער רעדאַקטאָר און הויפּט באַלעבאָס פון דער צייטונג, איז אריינגעקומען און דערזען אַ נייעם זעצער ביי דער אַרבעט, האָט ער אים געזאָגט אַז ער זאָל מאָרגען מער ניט קומען, און אויף זיין פּלאַץ האָט ער אַנגעשטעלט אַן אַנדער זעצער.

דאָס איז געווען אַ געוואַגטע האַנדלונג פון מילער׳ס זייט. ער האָט גאַנץ גוט געוואוסט, אַז איינער פון די ערשטע כללים פון דער יוניאָן איז, אַז אַ זעצער טאָר ניט אַליין גיין צו אַ באַלעבאָס בעטען אַרבעט, און אַז אַ באַלעבאָס טאָר ניט אַליין אַנשטעלען אַ זעצער, נאָר ער דאַרף זיך ווענדען צו דער יוניאָן ווען ער דאַרף אַ זעצער. זייענדיק אַ לאָיער, האָט ער אויך געוואוסט, אַז אפילו לויט דער קאָנסטיטוציע פון דער אינטערנעשאָנאַל טייפּאָגראַפיקאַל יוניאָן, וואָס איז גילטיג פאַר אַלע אירע לאָקאַלס, דאַרף אַנשטעלען נייע אַרבעטער ניט דער באַלעבאָס אַליין, נאָר דער פאָרמאַן, וועלכער איז דעם באַלעבאָס׳ פאָרטרעטער, הגם ער מוז אויך זיין אַ מיטגליד פון דער יוניאָן. אָבער אַזוי ווי לואי מילער איז בכלל געווען אַ געוואַגטער מענש, האָט ער אוועקגעשיקט דעם זעצער וואָס זיין אייגענער פאָרמאַן האָט געהאַט אַנגעשטעלט צו דער אַרבעט און האָט אַנגעשטעלט אַן אַנדערען, כאָטש ער האָט געוואוסט אַז ער האָט קיין רעכט ניט דאָס צו טאָן.

די זעצער אין דער „וואַרהייט״ זיינען געווען גוואַלדיג אויפגעבראַכט פון מילער׳ס האַנדלונג. אָבער אַזוי ווי ראָזענסאַן, דער פאָרמאַן פון שאַפּ און דער פּרעזידענט פון דער יוניאָן, איז ניט געווען, האָבען זיי באַשלאָסען צו וואַרטען ביז מאָרגען, ווען ראָזענסאָן וועט זיין אין שאַפּ. ווען דער

זעצער איז אויף מאָרגען געקומען צו דער אַרבעט, האָט אים ראָזענסאָן געזאָגט אַז ער קען דאָ ניט אַרבעטען. אין מיטען די רייד איז אָנגעקומען מילער, און ער האָט דערקלערט אַז דער זעצער וועט יאָ אַרבעטען. ראָזענסאָן האָט אויפמערקזאם געמאכט מילער'ן, אַז לויט די געזעצען פון דער יוניאָן איז דער זעצער ניט בארעכטיגט צו דער אַרבעט, און אַז מיט זיין האַנדלונג ברעכט ער, מילער, דעם קאָנטראַקט וואָס ער האָט אונטער־געשריבען מיט דער יוניאָן. דערויף האָט מילער געענטפערט, אַז דער זעצער מוז בלייבען אַרבעטען אין שאָפּ, ווייל אַזוי וויל ער, און אויב די אנדערע זעצער געפעלט עס ניט קענען זיי זיך גיין.

האָבען אַלע זעצער זיך אויפגעהויבען און זיינען ארונטער. געבליבען ביי דער אַרבעט איז בלויז דער זעצער, פאַר וועלכען מילער האָט זיך איינגעשטעלט.

גענוי, וואָס מילער האָט געזאָגט, און וואָס ראָזענסאָן האָט געזאָגט ווען זיי זיינען ביידע געווען אויפגערעגט, איז קיינמאָל ניט פעסטגעשטעלט געוואָרען. מילער האָט געלייקענט, אַז ער האָט געזאָגט: „אויב די אנדערע זעצער געפעלט עס ניט קענען זיי זיך גיין". ער האָט גע'טענה'ט, אַז דער סטרייק איז אַן אומבארעכטיגטער, אַן אומגעזעצלאכער. מיט וואָס פאר אַ רעכט, — האָט מילער געזאָגט, — גייען דאָס אַרבעטער ארונטער אין סטרייק דערפאר, וואָס דער באלעבאָס שטעלט אָן צו דער אַרבעט אַ מיטגליד פון זייער אייגענער יוניאָן? די יוניאָן מוז דערקלערען דעם סטרייק פאַר אַן אומגעזעצלאכען און צווינגען די סטרייקער צוריקגיין צו דער אַרבעט, אָדער שיקען אַנדערע זעצער אויף זייערע פלעצער. אַזוי האָט געפאָדערט לואי מילער. ניט מער און ניט ווייניגער.

ראָזענסאָן, ווידער, האָט גע'טענה'ט אַז אַזוי ווי מילער האָט די זעצער געהייסען גיין — זיינען זיי געגאנגען. לויט זיין אויסטייטשונג איז אויס־געקומען, אַז מילער האָט געמאַכט אַ „לאָקאַוט" אויף די זעצער, און די יוניאָן מוז דעם קאַמף אויפנעמען.

קיין צייט פאנאנדערצוקלייבען זיך אין דעם ענין איז ניט געווען. די עקזעקוטיוו קאָמיטע פון דער יוניאָן איז געשטאנען פאַר אַ פאַרטיגען פאַקט — פאר אַ סטרייק, וואָס הגם די יוניאָן האָט אים ניט באשלאָסען, ניט ארויסגערופען, איז ער אָבער געווען אַן אמת'ער סטרייק. און אַז אַ יוניאָן געפינט זיך אין אַ קאַמף, קען מען זיך ניט אוועקשטעלען גריבלען אין איינצעלהייטען; דער קאַמף מוז קודם כל געוואונען ווערען.

די ערשטע אויפגאַבע, וואָס איז געשטאנען פאַר דער פירערשאַפט, איז געווען צו באקומען אַ סאַנקציע פאַר דעם סטרייק פון דער אינטער־נעשאָנאַל. גראַד איז דער פּרעזידענט פון דער אינטערנעשאָנאַל, לינטש, דעם טאָג געווען אין ניו יאָרק. אַ קאָמיטע פון דער יוניאָן האָט זיך גע־

טראָפען מיט אים, דערציילט אים וואָס דאָ איז פאָרגעקומען, און ער האָט מסכים געווען צו סאנקציאָנירען דעם סטרייק אַלס ענטפער אויף אַ „לאָק־אַוט". נאָך אַן אויסטויש פון טעלעגראמעס מיט די אנדערע מיטגלידער פון עקזעקוטיוו קאָונסיל פון דער אינטערנעשאָנאל, איז דער סטרייק סאנקציאָנירט געוואָרען פון דעם גאנצען קאָונסיל.

קוים האָט די אינטערנעשאָנאל דעם סטרייק גוטגעהייסען, איז דער קאַמף שוין געווען האלב־געוואונען. דעם זעלבען אָוונט האָט דער „עלייד פּרינטינג טריידס קאָונסיל", די צענטראלע קערפּערשאפט פון אַלע דרוקער־יוניאָנס אין ניו יאָרק, ביי זיינעם אַ מיטינג אינדאָרסירט דעם סטרייק און באפוילען אַלע יוניאָנס, וועמעס מיטגלידער עס אַרבעטען אין דער „וואָרהייט", צו פארלאָזען דעם שאפּ. די סטערעאָטייפּערס, די מיילערס, די מאַשיניסטען האָבען תיכף פאַרלאָזען די „וואָרהייט".

דעם זעלבען אָוונט איז אויך אָפּגעהאלטען געוואָרען אַ קאָנפערענץ מיט די ארויסגעבער פון דער „וואָרהייט" וועגען שליכטען דעם סכסוך. די קאָנפערענץ איז געהאַלטען געוואָרען אין דעם דעמאָלט בארימטעסטען רעסטאָראַן אויף דער איסט סייד, אין לאָרבער'ס רעסטאָראַן אויף גרענד סטריט. אין דער קאָנפערענץ האָבען אָנטייל גענומען אַ קאָמיטע פון דער יוניאָן צוזאַמען מיט'ן אָרגאַנייזער פון דער אינטערנעשאָנאַל, דזשאָן מעק־לאָפלין; לואי מילער און הערמאַן פאַליי, די אייגענטימער פון דער „וואָר־הייט"; הערמאַן ראָבינסאָן, אָרגאַנייזער פון דער „אמעריקען פעדערײשאָן אָוו לייבאָר", און יוסף באראָנדעס, דער שטענדיגער גוטער פריינט פון דער יוניאָן וועלכער איז אויך געווען מילער'ס אַ פערזענלאכער פריינט. די קאָנפערענץ האָט אָבער גאָרנישט געקענט דערגרייכען, ווייל מילער איז דורכאויס באשטאנען אויף דעם, אַז דער זעצער וואָס ער האָט אָנגעשטעלט מוז בלייבען אַרבעטען, און די פאַרטרעטער פון דער יוניאָן האָבען אויף דעם ניט געקענט איינגיין.

אויף מאָרגען — פרייטאָג, דעם 26טען אַפּריל — איז די „וואָרהייט" ניט דערשינען. דאָס האָט געהאָט די געהעריגע ווירקונג אויף די ארויס־געבער פון דער צייטונג. זיי האָבען געשיקט באראָנדעס'ן אַלס זייער פאַרטרעטער צו פארהאנדלען מיט דער יוניאָן וועגען מאכען אַ סוף צום סטרייק. נאָכדעם ווי באראָנדעס האָט קאָנפערירט מיט די באַאמטע און אַ קאָמיטע פון דער יוניאָן, האָט מען זיך געאייניגט צוריקצורופען דעם סטרייק אויף פאָלגענדע באדינגונגען:

1) דער זעצער, וואָס מילער האָט אָנגעשטעלט, זאָל אָוועקגעשיקט ווערען;

2) יעדערער פון די סטרייקער זאָל צוריק אָנגעשטעלט ווערען אויף

זיין פריערדיגען פלאַץ און ביי דער זעלבער אַרבעט ביי וועלכער ער האָט פריער געאַרבעט;

3) די „וואַרהייט" זאָל ניט אַטאַקירען דער יוניאָן, ניט עדיטאָריעל און ניט אויף אַן אנדער אופן;

4) די זעצער זאָלען באהאנדעלט ווערען אַזוי, ווי קיין זאַך וואָלט ניט פאָרגעקומען;

5) די יוניאָן, פון איר זייט, וועט ניט באשטראָפען דעם זעצער, צוליב וועמען דער קאמף איז ארויסגעקומען.

ביים מיטינג פון דער יוניאָן איז דער סטרייק צוזאַמען מיט זיין ליק־ווידירונג, נאַטירלאך, גוטגעהייסען געוואָרען. קיינער פון די מיטגלידער איז ניט געווען געניגט זיך אריינצולאָזען אין חקירות, צי דער סטרייק איז געווען אַ בארעכטיגטער אָדער ניט. אַלע זיינען געווען העכסט צופרידען, וואָס דער סכסוך איז אַזוי שנעל געשליכטעט געוואָרען.

אַלץ וואָס דער יוניאָן איז געבליבען צו טאָן, איז אָפיציעל צו באַ־דאנקען, ערשטענס, די יוניאָנס פון די אַנדערע מעכאַנישע דעפּאַרטמענטס פאַר זייער שנעלען סאָלידאַריזירען זיך מיט דער יוניאָן דורך ארונטער־נעמען זייערע מיטגלידער פון דער „וואַרהייט", און, צווייטענס, יוסף באַראָנדעס'ן פאַר זיין מי צו ברענגען דעם סכסוך צו אַ שנעלען און זיג־רייכען סוף.

דער שרייבער־סטרייק

א יוניאָן פון שרייבער. — די שרייבער גייען ארויס אין סטרייק. — דער שרייבער־סטרייק ווערט ליקווידירט.

ביז דעם יאָר 1912 זיינען די שרייבער געווען די איינציגע גרופּע אין די אידישע צייטונגען, וואָס איז ניט געווען אָרגאַניזירט. דאָס הייסט ניט, אַז יעדער איינצעלנער שרייבער איז אַליין געווען בכח צו צווינגען זיין באַלעבאָס צו געבען אים גוטע אַרבעטס־באַדינגונגען און אָנשטענדיגע שכירות, און ער האָט דעריבער קיין יוניאָן ניט געדאַרפט. גראָד פאַר־קערט. די מערכה פון די שרייבער איז געווען זעהר אַ טרויעריגע. אין פאַרגלייך מיט די אָרגאַניזירטע אַרבעטער פון די מעכאַנישע דעפּאַרטמענטס, זיינען די שרייבער געווען די ערגסט־באַצאָלטע, און פון אַרבעטען באַ־שטימטע שטונדען האָבען זיי אודאי ניט געוואוסט. אין אַ פּאָר פאַלען האָבען די שרייבער פון איינציגע צייטונגען רעבעלירט געגען די שלעכטע אַרבעטס־באַדינגונגען און זיינען ארויס אין סטרייק. זיי האָבען אָבער גאָר־נישט אויסגעפירט. זייערע פּלעצער זיינען באַלד אויסגעפילט געוואָרען, און די סטרייקער זיינען געבליבען אין דרויסען.

פאַר וואָס די שרייבער זיינען ניט געווען אָרגאַניזירט איז ניט שווער צו פאַרשטיין. פּשוט, שרייבעריי איז ניט באַטראַכט געוואָרען פאַר אַ מלאָכה נאָר פאַר אַ קונסט. ניט די שרייבער גופא האָבען זיך באַטראַכט אַלס מאַטעריאַל פאַר אַ יוניאָן, און ניט די אַלגעמיינע געזעלשאַפט האָט אויף זיי געקוקט ווי אויף אַרבעטער, וואָס דאַרפען האָבען אַ יוניאָן.

אַ יוניאָן פון שרייבער

ערשט אין 1912 האָט אַ גרופּע טיכטיגע שרייבער זיך ארומגעזעהן, אַז אייגענטלאַך איז ניטאָ קיין אורזאַך, פאַר וואָס פון די אַלע אַרבעטער אויף די טעגלאַכע צייטונגען זאָלען בלויז די שרייבער בלייבען ניט־אָרגאַניזירט און אַז זיי זאָלען עקספּלואַטירט ווערען מער ווי די אַנדערע. אויף דער איניציאַטיווע פון אַט דער גרופּע איז אָרגאַניזירט געוואָרען אַ שרייבער־יוניאָן. פאַרשטייט זיך, ניט אַלע שרייבער האָבען זיך תיכף אָנגעשלאָסען אָן דער יוניאָן, און ניט אַלע וואָס האָבען זיך אָנגעשלאָסען האָבען דאָס געטאָן מיט׳ן גאַנצען האַרצען, אָבער צום ערשטען מאָל אין דער געשיכטע פון דער אידישער שרייבער־פּראָפעסיע איז געווען אַן אָרגאַניזאַציע פון

שרײבער וואָס האָט פאַרדינט דעם נאָמען יוניאָן, וואָרים אָן איר זײַנען געװען אָנגעשלאָסען שרײבער פון אַלע אידישע צײַטונגען.

כדי צו הױבען די חשיבות פון דער נײַער אָרגאַניזאַציע סײַ אין די אױגען פון די שרײבער גופא און סײַ אין די אױגען פון דער עפענטלאכער מײנונג, און כדי צו פאַרבינדען זיך נענטער מיט די אַנדערע אָרגאַניזירטע אַרבעטער פון די צײַטונגען, האָט די נײַע אָרגאַניזאַציע זיך געװענדט צו דער אינטערנעשאָנאַל טײפּאָגראַפיקאַל יוניאָן, אַז זי זאָל אױפנעמען די שרײבער־יוניאָן אלס לאָקאַל פון דער אינטערנעשאָנאַל.

די אָרגאַניזירונג פון די שרײבער איז, צוליב פאַרשטענדלאכע טעמים, צוגעגאַנגען שטיל, כמעט געהיים. אײן שײנעם טאָג האָט ראָזענסאָן, דער פּרעזידענט פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, צוזאַמענגערופען אַ מיטינג פון אַן ענגען קרײז פירענדע מיטגלידער פון דער יוניאָן און זײ פאַרטרױט וואָס עס גײט פאָר. ער האָט זײ דערצײלט, אַז די שרײבער האָבען זיך אָרגאַניזירט; אַז זײ האָבען געמאַכט אַן אַפּליקאַציע צו דער אינטערנעשאָנאַל נאָך אַ טשאַרטער; אַז זײ האָבען זיך געװענדט צו אים, צו ראָזענסאָנען, מיט אַ ביטע אַז די אידישע שריפטזעצער יוניאָן זאָל זײ ניט שטערען באַקומען דעם טשאַרטער, און ער האָט עס זײ צוגעזאָגט. ראָזענסאָן האָט אױך באַריכטעט, אַז פּרעזידענט לינטש און סעקרעטערי העיז פון דער אינטערנעשאָנאַל װעלען קירצלאַך זײַן אין ניו יאָרק כדי אױפצונעמען די פראַגע װעגען אַרױסגעבען אַ טשאַרטער צו די שרײבער.

אַלע אַנװעזענדע בײַ יענעם ענגען מיטינג האָבען אײַנגעשטימט, אַז ראָזענסאָן האָט געהאַנדעלט ריכטיג. הגם דער געדאַנק פון אַ יוניאָן פון שרײבער איז דעמאָלט נאָך געװען פרעמדלאַך, און הגם אין די ענגלישע און דײַטשע צײַטונגען זײַנען די שרײבער נאָך ניט געװען אָרגאַניזירט, — האָט אָבער די יוניאָן ניט געקענט זײַן געגען דעם, אַז די שרײבער זאָלען זיך אָרגאַניזירען. די יוניאָן האָט אַלעמאָל געשטרעבט צו העלפען אָרגאַניזירען די אַנדערע אַרבעטער װאָס אַרבעטען צוזאַמען מיט די זעצער, און מאַכען אַן אױסנאַם מיט די שרײבער האָט זי ניט געקענט און ניט געװאָלט.

אָבער אַזױ װי דער געדאַנק װעגען אַ שרײבער־יוניאָן איז פאָרט געװען אַ נײַער, צו װעלכען קײנער איז נאָך ניט געװען צוגעװאױנט — ניט די אַרבעטער, ניט די עפענטלאכע מײנונג און די באַלעבאַטים אודאי ניט — איז בײַ אָט דעם מיטינג באַשלאָסען געװאָרען אײַנצולאַדען אַ קאָמיטע פון די שרײבער צו אַ קאָנפערענץ, אום זיך צו באַקענען מיט די באַלדיגע פּלענער פון די שרײבער און װאָס זײ דערװאַרטען פון דער יוניאָן.

די שרײבער האָבען דערװײלט אַ קאָמיטע פון עדלין און זװירין צו קאָנפערירען מיט אַ קאָמיטע פון דער יוניאָן. בײַ דער דאָזיגער קאָנפע־

רענץ האָבען די פּארטרעטער פון דער יוניאָן די שרייבער דערקלערט, מ׳קען זאָגען מיט ברוטאַלער אָפענהערציגקייט, אַז זיי זאָלען ניט מיינען, אַז די יוניאָן וועט תיכף ארויס אין אַ סימפּאַטיע־סטרייק מיט די שרייבער; אַז פריער מוזען די שרייבער באווייזען, צי זיי קענען און ווילען זיין יוניאָן־לייט; אַז לויט די געזעצען פון דער אינטערנעשאָנאל קען אַ נייע יוניאָן ניט באַקומען קיין ערלויבניש צו סטרייקען דאָס ערשטע יאָר. די פּאר־טרעטער פון די שרייבער האָבען געענטפערט, אַז דאָס אַלץ וויסען זיי זעהר גוט; אַז זיי ווילען באַקומען אַ טשארטער פון דער אינטערנעשאָנאל ניט כדי די זעצער זאָלען פאר זיי סטרייקען, נאָר כדי צו געווינען פּרעס־טיזש דורך דעם; אַז ווען זיי וועלען האָבען אַ טשארטער, וועט דאָס ווירקען אויף די באַלעבאָטים אַז זיי זאָלען מיט די שרייבער פאַרהאַנדלען קאָ־לעקטיוו; אַז פון דער יוניאָן פאַרלאַנגען זיי בלויז, זי זאָל זיי ניט שטערען באַקומען אַ טשארטער פון דער אינטערנעשאָנאל. דערהערט אַזעלכע רייד, האָט די שריפטזעצער־קאָמיטע די שרייבער פאַרשפּראָכען, אַז ניט נאָר וועט די יוניאָן ניט זיין געגען ארויסגעבען אַ טשארטער, נאָר זי וועט אויס־איבען איר גאַנצען איינפלוס אַז דער פאַרלאַנגטער טשאַרטער זאָל באַוויליגט ווערען.

אין גיכען זיינען די באַאַמטע פון דער אינטערנעשאָנאל געקומען קיין ניו יאָרק. זיי האָבען אויפגענומען מיט די באַאַמטע פון דער יוניאָן די פראַגע וועגען ארויסגעבען אַ טשארטער צו די שרייבער. נאָכדעם ווי אַ קאָמיטע פון דער יוניאָן האָט ווידער אַמאָל אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט פּארטרעטער פון די שרייבער און די שרייבער האָבען קלאָר געמאכט זייערע פאַרלויפיגע צילען, האָט די יוניאָן דעם פאַרלאַנג פון די שרייבער געשטיצט און אַ טשארטער איז ארויסגעגעבען געוואָרען.

גלייך נאָכדעם ווי די שרייבער יוניאָן האָט געקראָגען דעם טשארטער, איז אַ קאָמיטע פון די שרייבער געקומען צום מיטינג פון דער יוניאָן און אָפיציעל געלאָזט וויסען, אַז זיי זיינען אַ געטשארטערטער לאָקאַל פון דער אינטערנעשאָנאל, און זיי האָבען אויסגעדריקט די האָפענונג און דערוואַר־טונג, אַז ביידע יוניאָנס וועלען פון היינט אָן און ווייטער שטיצען איינס דאָס אַנדערע.

די פּארטרעטער פון דער שרייבער־יוניאָן זיינען ענטוזיאַסטיש אויפ־גענומען געוואָרען פון די מיטגלידער פון דער יוניאָן און אַ רעזאָלוציע איז אָנגענומען געוואָרען, אין וועלכער די יוניאָן האָט אויסגעדריקט איר ברידער־לאַכע סאָלידאַריטעט מיט דער שרייבער־יוניאָן. חוץ דעם, וואָס דאָס איז געווען אַ נאַטירלאַכער אויסדרוק פון סאָלידאַריטעט פון איין יוניאָן צו אַ צווייטער, האָט די רעזאָלוציע געהאַט נאָך אַ צוועק — צו באַוועגען די באַלע־באַטים צו פאַרהאַנדלען מיט דער שרייבער־יוניאָן.

די שרייבער גייען ארויס אין סטרייק

עס איז אוועק אַ קורצע צייט. די שרייבער האָבען געשטעלט פאָדעד־רונגען צו די ארויסגעבער. די פאָדערונגען זיינען צוריקגעוויזען געוואָרען, און די שרייבער האָבען אָנגעהויבען ריידען וועגען אַ סטרייק.

אַ קאָמיטע פון דער יוניאָן האָט געראַטען די שרייבער קיין זאַך ניט צו טאָן, איידער זיי וועלען זיך באַראַטען מיט די באַאַמטע פון דער אינטער־נעשאָנאַל. די קאָמיטע האָט צוגעזאָגט צו באוועגען די באַאַמטע פון דער אינטערנעשאָנאַל צו קומען קיין ניו יאָרק, וואו דער ענין סטרייק זאָל אַל־זייטיג ארומגערעדט ווערען.

די אינטערנעשאָנאַל־באַאַמטע זיינען געקומען און האָבען זיך באגע־געגנט מיט די קאָמיטעס פון די שרייבער און פון די זעצער. פרעזידענט לינטש האָט אָפּגעשלאָגען פון אַ סטרייק. די יוניאָן פון די שרייבער איז נאָך צו יונג פאַר אַ סטרייק, האָט ער געזאָגט. די שרייבער־קאָמיטע האָט אָבער גע'טענה'ט, אַז אַלץ וואָס זיי ווילען איז קריגען אַ סאַנקציע צו סטרייקען. וועלען זיי נאָר אזא סאנקציע באקומען, וועט עס האָבען די געהעריגע ווירקונג און קיין סטרייק וועט ניט נויטיג זיין. זיי דערווארטען ניט קיין פינאנציעלע שטיצע פון דער אינטערנעשאָנאַל, האָבען זיי דערקלערט. אַלץ וואָס זיי פארלאנגען איז, אַז די אינטערנעשאָנאַל זאָל גוטהייסען אַ סטרייק.

מר. לינטש האָט קלאָר געמאכט פאַר דער שרייבער־קאָמיטע, אַז זי זאָל ניט בויען אויף דעם, אַז די זעצער וועלען ארויסגיין אין אַ סימפאטיע־סטרייק מיט די שרייבער. די זעצער האָבען אַ קאָנטראקט מיט די באלע־באטים; בעת דער קאָנטראקט איז אונטערגעשריבען געוואָרען זיינען די שרייבער נאָך ניט געווען אָרגאניזירט און דעריבער איז ניט חל אויף זיי דער פונקט אינ'ם קאָנטראקט, אַז אין פאל פון אַ סטרייק פון אַן אַנדער פאַך ווערט דער קאָנטראקט בטל; די זעצער וועלען זייערע פלעצער ניט קענען פארלאָזען, וואָרים די אינטערנעשאָנאַל וועט זיי קיינמאָל ניט דערלויבען צו ברעכען זייער קאָנטראקט.

דערויף האָט די שרייבער־קאָמיטע געענטפערט, אַז זיי האָבען גאָר ניט בדעה ארייננצושלעפּען די זעצער אין אַ סטרייק; אַז זיי ווילען בלויז די גוטהייסונג פון אַ סטרייק, כדי צו באוועגען די באַלעבאַטים צו פארהאנדלען מיט זיי.

דעמאָלט האָט פרעזידענט לינטש זיך געווענדט צו דער קאָמיטע פון די זעצער און געפרעגט ביי זיי וואָס זיי דענקען וועגען סאנקציאָנירען אַ סטרייק פון די שרייבער, און די זעצער האָבען דעם פארלאנג פון די שריי־בער געשטיצט. לינטש האָט געגעבען אָנצוהערען, אַז דער עקזעקוטיוו־קאָונסיל וועט וואַרשיינלאך געבען זיין סאנקציע פאַר אַ סטרייק. ער האָט

אָבער נאָך אמאָל געוואָרענט די שרייבער, אַז די אינטערנעשאָנאַל וועט זיך ניט לאָזען צו ווייט פאַרוויקלען אין דעם סטרייק.

מיט דעם האָט די קאָנפערענץ זיך פאַרענדיגט. אַזוי גיך ווי דער עקזעקוטיוו־קאָונסיל איז זיך צונויפגעקומען אין אינדיאנאַפּאָליס איז דער סטרייק פון די שרייבער גוטגעהייסען געוואָרען.

באוואָפענט מיט דער סאַנקציע פון דער אינטערנעשאָנאַל, האָט די שרייבער־יוניאָן ארויסגערופען די שרייבער אין סטרייק. גערעכענט האָבען זיי, אַז די ארויסגעבער וועלען זיך גלייך אונטערגעבען. אויסגעלאָזען האָט זיך אָבער אַנדערש. די צייטונגען זיינען ווייטער דערשינען אַזוי ווי קיין סטרייק וואָלט גאָר ניט געווען. די נייעס פון טאָג איז איבערגעדרוקט געוואָרען פון „פאָרווערטס״, וואו קיין סטרייק איז ניט גערופען געוואָרען, ווארים דער „פאָרווערטס״ האָט פארשפּראָכען נאָכצוקומען די זעלבע באַדינגונגען וואָס עס וועלען אויסגעקעמפט ווערען אין די אנדערע צייטונגען; אַרטיקלען זיינען איבערגעדרוקט געוואָרען פון די רוסיש־אידישע צייטונגען; און דאָס איבעריגע איז אויסגעפילט געוואָרען מיט ראָמאנען פון אַלטע צייטונגען.

ביז דעם סטרייק איז וויליאם עדלין געווען דער וואָרט־פירער פון די שרייבער. ווען דער סטרייק האָט זיך אָנגעהויבען האָט זיך געיאָוועט אַ געוויסער מר. טשאַרלס, און ער איז געוואָרען דער פירער פון דעם סטרייק. אָט דער מר. טשאַרלס האָט זיך ארומגעטראָגען מיט'ן געדאנק צו אָרגאַניזירען די שרייבער פון אַלע צייטונגען, די דייטשע און ענגלישע איינגעשלאָסען. הגם ער איז געווען שוין אַן עלטערער מענש, איז ער אָבער געווען אַ געוואַלדיגער היץ־קאָפּ און אַ טאַקטלאָזער מענש. חוץ דעם, וואָס די באַלעבאַטים האָבען גאָר ניט געוואָלט פאַרהאַנדלען מיט טשאַרלס'ן, וועלכער איז געווען אַ גוי, אַן עלזאַסער דייטש, דאָס הייסט אַ פרעמדער מענש, האָט טשארלס אָנגעהויבען געבען אינטערוויוס אין די גרויסע צייטונגען, וואו ער האָט זיך שוין אָנגעהויבען ברימען אַז אַזוי שנעל ווי ער וועט פאַרטיג ווערען מיט'ן אָרגאַניזירען די אידישע שרייבער וועט ער זיך נעמען פאַר די גרויסע דייטשע און ענגלישע צייטונגען. אָט די טאַקטלאָזע האנדלונג טשארלס'עס האָט פון דעם שרייבער־סטרייק אין די אידישע צייטונגען געמאַכט אַ פראַגע פון נאַציאָנאַלען פּארנעם, און דאָס האָט געפירט צום דורכפאַל פון סטרייק.

גלייך ווי דער סטרייק האָט אויסגעבראָכען איז אַ קאָמיטע פון דער שרייבער־יוניאָן דערשינען פאַר דעם מיטינג פון דער שריפטזעצער יוניאָן און געבעטען מ'זאָל זיי העלפען ארויסגעבען אַ צייטונג, כדי זיי זאָלען האָבען אַ מעגלאַכקייט פאַרצולייגען זייער צד פאַר דער עפענטלאַכקייט. אַכט זעצער האָבען וואָלונטירט צו גיין אַרבעטען פריי אויף דער שרייבער־

ציטונג, און עס איז ארויס אַ ציטונג אונטער'ן נאָמען „די אידישע פרעסע".

די באַלעבאַטים האָבען אָבער ניט ארויסגעוויזען קיין סימן פון גרייט־קייט נאָכצוגעבען די באַדינגונגען פון די שרייבער.ביים נעקסטען מיטינג פון דער שריפטזעצער יוניאָן איז ווידער דערשינען אַ קאָמיטע פון די שרייבער, מיט טשאַרלס'ן בראש, און דעם מאָל האָט שוין די קאָמיטע פאַרלאַנגט, אַז די זעצער זאָלען ארויס אין סטרייק צו העלפען די שרייבער געווינען דעם קאַמף.

איצט איז געוועזען אַן ארויסגעוואָרפענע אַרבעט צו דערמאָנען די שריי־בער, וואָס לינטש האָט זיי געזאָגט איידער ער האָט מסכים געווען צו רעקאָ־מענדירען צום עקזעקוטיוו־קאָונסיל גוטצוהייסען אַ סטרייק. איצט האָבען די שרייבער זיך געפונען אין אַ קאַמף, און עס איז גלייך פון אָנהויב געווען קלאָר אַז אָהן דער שטיצע פון די זעצער וועלען זיי דעם סטרייק פאַרלירען. די שריפטזעצער יוניאָן האָט געמוזט עפּעס טאָן.

נאָך אַ שטורמדיגען מיטינג, וואָס האָט געדויערט ביז פאַרטאָג, האָט די יוניאָן אויסגעוויילט אַ קאָמיטע צו שרייבען צו דער אינטערנעשאָנאַל און בעטען זי זאָל דערלויבען אַ סימפּאַטיע־סטרייק פון די זעצער. די קאָמיטע איז באַשטאַנען פון גאָטעסמאַן, דראַשער און שיינפעלד.

דער בריוו צו דער אינטערנעשאָנאַל איז תיכף אָוועקגעשיקט גע־וואָרען. אין אים איז באַטאָנט געוואָרען, אַז די שרייבער קענען דעם סטרייק ניט געווינען אָהן אַ סימפּאַטיע־סטרייק פון די אַנדערע פאַכען; אַז דער דורכפאַל פון דעם שרייבער־סטרייק וועט זיין אַ שטאַרקער קלאַפּ פאַר דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, און דעריבער מוז די אינטערנעשאָנאַל דערלויבען די זעצער ארויסגיין אין סטרייק.

גלייכצייטיג האָט די קאָמיטע רעקאָמענדירט, אַז די שרייבער זאָלען שיקען זייערען אַ פאַרטרעטער קיין אינדיאַנאַפּאָליס און זען ווירקען אויפ'ן עקזעקוטיוו־קאָונסיל, אַז ער זאָל דערלויבען די זעצער ארויסגיין אין אַ סימפּאַטיע־סטרייק מיט די שרייבער. י. י. פרידמאַן איז געפאָרען קיין אינדיאַנאַפּאָליס אַלס פאַרטרעטער פון די שרייבער.

אָבער אַזוי ווי טשאַרלס'עס טאַקטלאָזע האַנדלונג האָט געמאַכט פון דעם שרייבער־סטרייק אַ פראַגע פון נאַציאָנאַלען פאַרנעם, און די „אַמערי־קען ניוספּייפּער פּאָבלישערס אַסאָסיאיישאָן" האָט געלאָזט וויסען דעם עקזעקוטיוו־קאָונסיל, אַז אויב ער וועט דערלויבען די אידישע זעצער ארויס־צוגיין אין אַ סימפּאַטיע־סטרייק, וועט זי דאָס באַטראַכטען פאַר אַ ברוך פון קאָנטראַקט, — האָט שוין פרידמאַנ'ס שליחות ניט געקענט געקרוינט ווערען מיט דערפאָלג. ניט נאָר האָט דער עקזעקוטיוו־קאָונסיל ניט גע־וואָלט מסכים זיין צו אַ סימפּאַטיע־סטרייק, נאָר ער האָט אינסטרואירט דעם אָרגאַנייזער פון דער אינטערנעשאָנאַל, מעקלאַפלינען, צו האַלטען אַן אויג

אויף די זעצער, אַז זיי זאָלען ניט מאכען קיין איבעראיילטען שריט. מעק־לאַפלין האָט געוואָרענט דער יוניאָן, אַז אויב זי וועט ארויס אין סטרייק, וועט די אינטערנעשאָנאל צוריקציען איר טשארטער.

דעמאָלט האָט די יוניאָן באשלאָסען צו שיקען אַן אייגענעם פאָרטרע־טער קיין אינדיאנאפאָליס, און זי האָט באשטימט גאָטעסמאנען אַלס איר שליח.

גאָטעסמאַן איז געקומען קיין אינדיאנאפאָליס און איז גלייך אויפגע־טראָטען פאַר׳ן עקזעקוטיוו־קאָונסיל. ער האָט געשילדערט פאַר׳ן קאָונסיל די לאַגע אויף דער ניו יאָרקער איסט־סייד — אַז די שרייבער וועלען זיכער דעם סטרייק פאַרלירען אָהן אַ סימפּאַטיע־סטרייק פון די זעצער; אַז די אידישע זעצער וועלען זיך שעמען וויזען די אויגען פאַר דער עפענט־לאַכקייט אויב זיי זאָלען ניט קומען די שרייבער צו־הילף; אַז וויבאלד דער עקזעקוטיוו־קאָונסיל האָט געזאָגט „אלף" דורך סאנקציאָנירען דעם שרייבער־סטרייק מוז ער אויך זאָגען „בית" און גוטהייסען אַ סימפּאַטיע־סטרייק פון די זעצער. גאָטעסמאַן האָט אַפּעלירט צום קאָונסיל אריינ־צוטראַכטען זיך אין דער שווערער לאַגע, אין וועלכער די אידישע שריפט־זעצער יוניאָן געפינט זיך. די אינטערנעשאָנאל קומט זעלטען אויף דער איסט סייד, — האָט ער געזאָגט, — אָבער די אידישע יוניאָן לעבט דאָרטען און אָטעמט דאָרטען, און זי קען ניט די שרייבער פאַרלאָזען.

גאָטעסמאַן האָט גערעדט און גערעדט — און ריידען האָט ער גע־קענט! — אָבער זיינע רייד האָבען געהאָט אַ קנאַפּע ווירקונג. לינטש האָט אים דערקלערט, אַז, ערשטענס, האָבען די שרייבען באקומען די סטרייק־סאַנקציע אויף דער אויסדריקלאכער פאַרשטענדניש, אַז די אַנדערע פאַכען וועלען אין דעם סטרייק ניט ארייננעצויגען ווערען; צווייטענס, אויב אפילו די אינטערנעשאָנאל איז באגאנגען אַ פעלער סאנקציאָנירענדיג דעם שריי־בער־סטרייק מיינט עס נאָך ניט אַז זי מוז באגיין נאָך אַ פעלער דורך סאַנק־ציאָנירען אַ סימפּאַטיע־סטרייק פון די זעצער, ספּעציעל ווען דער עניין איז ניט מער קיין לאָקאַלער נאָר אַ נאַציאָנאלער; דריטענס, דענקט ער אַז גאָטעסמאַן דערשיינט דאָ אַלס מליץ־יושר פאַר די שרייבער, און ער גלויבט ניט אַז די אידישע שריפטזעצער־יוניאָן וויל טאָקע סטרייקען.

דערהערט אַזעלכע ווערטער, האָט גאָטעסמאַן געבעטען דעם קאָונסיל זיך צו „פאַרטאָגען" אויף אַ פּאָר טעג, כדי צו געבען אים די מעגלאכקייט צו איבערצייגען דעם קאָונסיל, אַז ער פאָרטרעט די שטימונג פון דער יוניאָן.

גאָטעסמאַן האָט תיכף טעלעגראַפירט קיין ניו יאָרק, אַז די יוניאָן זאָל נעמען אַן אָפּשטימונג וועגען אַ סטרייק. אַ ספּעציעלער מיטינג איז גלייך פאַררופען געוואָרען און אַ סטרייק־אָפּשטימונג איז גענומען געוואָרען. דער

רעזולטאַט פון דער אָפּשטימונג איז געווען: 73 פאר אַ סטרײק און 3 געגען. דער דאָזיקער רעזולטאַט איז גלײך טעלעגראַפירט געוואָרען סײ צו גאַטעסמאַנען און סײ צום עקזעקוטיוו־קאָונסיל.

אויף מאָרגען אין דער פרי איז גאַטעסמאַן דערשינען פאַר דעם עקזעקוטיוו־קאָונסיל שוין באוואָפענט מיט די באווײזען, אַז ער רעפּרעזענטירט די יוניאָן. מיט אַמאָל האָט זיך געעפענט די טיר און מ'האָט געמאָלדען דעם קאָונסיל, אַז דער פאַרטרעטער פון דער „אַמעריקען ניוספּייפּער פּאָבלישערס אַסאָסיאײשאָן", מר. קעלאָג, פאַרלאַנגט זאָפאָרט צוגעלאָזען צו ווערען.

מר. קעלאָג איז ארײנגעקומען, און אַ קוק טוענדיג אויף גאַטעסמאַנען האָט ער זיך אָנגערופען: „מײן קומען אַהער האָט אַ גרויסע שײכות מיט אָט דעם דזשענטעלמענ'ס אַקטיוויטעט אין אינדיאַנאַפּאָליס. אײדער איך גײט אָן ווײטער מיט די פארהאנדלונגען, ווייל איך אײך פאָרלעזען אַן אינטערוויו, וואָס מר. טשאַרלס, דער פּרעזידענט פון דער שרײבער יוניאָן נומער 4, האָט ארויסגעגעבען צו דער פּרעסע". און מר. קעלאָג האָט פאָרגעלײענט אַן אינטערוויו, אין וועלכען מר. טשאַרלס האָט דערקלערט, אַז וואָס עס קומט איצט פאָר אויף דער ניו יאָרקער איסט־סײד איז בלויז אַן אָנהויב; אַז די ענגלישע פּרעסע וועט זיך אין אַ גאַנץ קורצער צײט געפינען פנים אל פנים מיט דער זעלבער לאַגע.

נאָכדעם ווי מר. קעלאָג האָט געענדיגט לײענען דעם אינטערוויו האָט ער דערקלערט: „איך פארטרעט די „אַמעריקען ניוספּײפּער פּאָבלישערס אַסאָסיאײשאָן", פון וועלכער די אידישע פּאָבלישערס זײנען אַ טײל. מיר האָבען די גאנצע צײט געקוקט מיט פאַרדרוס און באדויערען אויף דעם וואָס עס איז אָנגעגאַנגען אין ניו יאָרק. איצט אָבער הערט די אָפּערע אויף צו זײן אַ ניו יאָרקער, און דער שריט וועלכען אָט דער דזשענטעלמען (גאַטעסמאַן) וויל אַז איר זאָלט מאכען וועט באטראכט ווערען ווי אַן ארויסרוף צום קאַמף צו די פּאָבלישערס פון אַמעריקע". ביי די ווערטער האָט ער אָוועקגעלעגט אויפ'ן טיש אַ טעלעגראַמע, וואָס ער האָט דערהאלטען פון ניו יאָרק, וועלכע איז געווען אונטערגעשריבען פון נאַריס, פון דער „ניו יאָרק טאַימס", און הערמאַן רידער, פון דער ניו יאָרקער דײטשער „שטאַאַטסצײטונג". די טעלעגראַמע האָט זיך געלײענט: „סטרײק־סאַנקציע צו דער היברו אַמעריקען טײפּאָגראַפיקאַל יוניאָן מײנט די אָפּברעכונג פון די קאָנטראַקטלאַכע באציאונגען מיט דער אַמעריקען ניוספּײפּער פּאָבלישערס אַסאָסיאײשאָן".

לינטש האָט אויף דעם געענטפערט, אַז די אינטערנעשאָנאַל האָט קײנמאָל ניט געהאַט בדעה אויפצוהויבען אַזאַ באוועגונג, ווי מר. טשאַרלס האָט אין זינען, און זיך רעכענענדיג מיט דער פאָדערונג פון מר. קעלאָג

וועט די אינטערנעשאָנאל קיין סאַנקציע פאַר אַ סימפּאַטיע־סטרייק פון די זעצער בשום אופן ניט באוויליגען.

דער שרייבער־סטרייק ווערט ליקווידירט

נאָכדעם ווי מר. לינטש האָט געמאַכט זיין דערקלערונג, האָט זיך אויפגעשטעלט ריידען העיז, דער סעקרעטאר־טרעזשורער פון דער אינטער־נעשאָנאל. דזשאָן העיז איז געווען זעהר אַ געפּילפּולער מענש. טרערען זיינען אים געשטאַנען אין די אויגען בעת ער האָט גערעדט מיט אַ גע־בראָכענער שטימע.

„איך זע איין, — האָט העיז געזאָגט, — אַז אונטער די אומשטענדען איז פאַר דעם עקזעקוטיוו־קאָונסיל אוממעגלאך צו סאַנקציאָנירען אַ סימ־פּאַטיע־סטרייק. איך פאַרשטיי אויך אין וואָס פאַר אַ לאַגע די אידישע שריפטזעצער יוניאָן געפינט זיך. אָבער אַן אָרגאַניזאַציע איז גרויס ניט נאָר דערמיט, וואָס זי קען סטרייקען, נאָר אויך דערמיט, וואָס זי קען זיך צוריק־האַלטען פון אַ סטרייק ווען די סיטואַציע פאָדערט עס. די אידישע זעצער וועלען זיך מוזען צופרידענשטעלען מיט דעם באוואוסטזיין, אַז דער אמת'ער שולדיגער איז מר. טשאַרלס, וועלכער האָט געשטעלט זיין אייגענע „באַ־רימטקייט" העכער פון די אינטערעסען פון די סטרייקענדע שרייבער. אָבער פונדעסטוועגען קען איך ביי זיך ניט פּועל'ן צו שטימען געגען סאַנק־ציאָנירען אַ סימפּאַטיע־סטרייק, סיידען מר. קעלאָג וועט זיך אונטערנעמען צו פאַרענדיגען דעם סטרייק אויף אַזעלכע באַדינגונגען, אַז קיינער פון די שרייבער זאָל ניט פאַרלירען זיין שטעלע און אַז געגען קיינעם פון זיי זאָלען ניט געמאַכט ווערען קיין דיסקרימינאַציעס".

קעלאָג האָט אָנגענומען העיז'עס באַדינגונגען און ער האָט פאַרשפּראָכען, אַז אַלע שרייבער וועלען צוריק אָנגעשטעלט ווערען אויף זייערע פריער־דיגע פּלעצער, און אַז קיין שום דיסקרימינאַציע וועט ניט פּראַקטיצירט ווערען געגען יענע שרייבער, וואָס וועלען ווייטער בלייבען אין דער יוניאָן. עס איז אויסגעאַרבעט געוואָרען אַ געשריבענער אָפּמאַך מיט מר. קעלאָג, אין וועלכען די אויבען־דערמאָנטע פּונקטען זיינען איינגעשלאָסען גע־וואָרען, און קעלאָג האָט נאָכאַמאָל צוגעזאָגט, אַז דער אָפּמאַך וועט דורכ־געפירט ווערען פולע הונדערט פּראָצענט.

די שרייבער זיינען געווען אַזוי אנטוישט און אנטריסטעט, אַז זיי זיינען געגאַנגען צוריק צו דער אַרבעט ניט באַנוצענדיג זיך מיט דעם אונ־טערגעשריבענעם אָפּמאַך. פונדעסטוועגען דאַרף באַטאָנט ווערען, אַז דער אָפּמאַך מיט קעלאָג'ן האָט געשפּילט אַ גרויסע ראָלע, אַז די באַלעבאַטים זאָלען צוריק אָנשטעלען אַלע שרייבער אויף זייערע פריערדיגע פּלעצער.

בלויז אין פאַל פון דרײ שרײבער זײנען פאָרגעקומען סכסוכים. די ארויסגעבער האָבען זײ ניט געװאָלט צוריק אָנשטעלען. נאָכדעם װי דאָס איז אויפגענומען געװאָרען פון די באַאַמטע פון דער אינטערנעשאָנאל און מר. קעלאָג, זײנען די דרײ שרײבער אויך צוריק אָנגעשטעלט געװאָרען.

אָט אַזוי האָט זיך פאַרענדיגט דער טרויעריגער קאַפּיטעל, װאָס איז באַקאַנט אַלס דער שרײבער־סטרײק, װעלכער קען אויך פאַררעכענט װערען פאַר אײנעם פון די טראַגישסטע קאַפּיטלען אין דער געשיכטע פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן.

יוניאָן־וואַרע פאַר יוניאָן־לייט

די „יוניאָן לייבעל פּראָדוקטס טריידינג אַסאָסיאיישאָן".

אין 1912 האָט אַ גרופּע מיטגלידער פון דער יוניאָן אָרגאַניזירט אַן אונטערנעמונג, וואָס האָט זיך געשטעלט דעם ציל צו פאַרשפּרייטען יוניאָן־געמאַכטע סחורות צווישען יוניאָן־לייט און זייערע סימפּאַטיקער.

די יוניאָן גופא איז מיט אָט דער אונטערנעמונג ניט געווען פאַרבונדען אָפיציעל. אָבער אַזוי ווי די אונטערנעמונג איז אָרגאַניזירט און פאַרוואַלטעט געוואָרען פון אַנגעזעענע מיטגלידער פון דער יוניאָן, און די מערסטע מיטגלידער האָבען געקויפט אַקציעס פון דער געזעלשאַפט, קען זי מיט רעכט פאַררעכענט ווערען פאַר אַ יוניאָן־אונטערנעמונג.

אַגב, איז דער פּראָיעקט געווען אַ רעזולטאַט פון דער יוניאָנ'ס דערגרייכונגען, פון דעם זעקס־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג. פריער, ווען זעצער אין די צייטונגען האָבען געאַרבעט פיר שטונדען פאַר קליינע שכירות, זיינען די ענערגישערע מיטגלידער פון דער יוניאָן געווען געצוואונגען צו זוכען עפּעס אַ זייטיגען פאַרדינסט כדי צו קענען זיך דורכלעבען אַנשטענדיג, און פאַר אַנדערע טעטיגקייטען איז ביי זיי קיין צייט ניט פאַרבליבען. אָבער דער זעקס־שטונדיגער אַרבעטס־טאָג האָט זיי געגעבען אַ מעגלאַכקייט צו פאַרדינען אויף חיונה פון דער אַרבעט אַליין, און זייער ליידיגע צייט האָבען זיי גענומען פאַרווענדען אויף קהל'שע טעטיגקייטען. אַ היפּשע צאָל פון די מיטגלידער פון דער יוניאָן זיינען געוואָרען אַקטיווע געזעלשאַפטלאַכע טוער אויף מערערע געביטען. די אָרגאַניזירונג פון אַ געזעלשאַפט צו פאַרשפּרייטען יוניאָן־געמאַכטע וואַרע איז אויך געווען אַן אויסדרוק פון אָט דער טעטיגקייט.

די פּראָבלעם, ווי אַזוי צו מאַכען, אַז יוניאָן־לייט זאָלען קויפען פּראָדוקטען וואָס ווערען אויסגעאַרבעט פון אַנדערע יוניאָן־לייט, איז געווען און איז נאָך איצט זעהר אַן אַקטועלע. די פּראָבלעם באַשטייט אין דעם, צו מאַכען, אַז דער אַרבעטער זאָל אויסאיבען אַ ווירקונג אין דעם עקאָנאָמישען לעבען פון דער געזעלשאַפט ניט בלויז אַלס פּראָדוצענט נאָר אויך אַלס קאָנסומענט, אַלס קויפער פון סחורה. דורך דעם, וואָס אַרבעטער וועלען פאַרלאַנגען יוניאָן־געמאַכטע סחורות, מיט דעם יוניאָן־לייבעל, וועלען זיי פאַרגרעסערען די פאָדערונג אויף יוניאָן־וואַרעס און וועלען דערמיט אַ סך פאַרגרינגערען דעם קאַמף פון די אַרבעטער אַלס פּראָדוצענטען, זייער אייגענעם קאַמף.

ליידער אָבער איז די אויפגאבע ניט קיין גרינגע. יוניאָן־וואַרע קאָסט געוויינלאך טייערער — ניט בלויז צוליב דעם, וואָס די פּראָדוקציע קאָסט טייערער, נאָר אויך צוליב דעם, וואָס די פּאַרטיילונג פון אַזעלכע וואַרעס קאָסט טייערער, דערפאַר וויל די נאָכפראַגע אויף זיי איז אַ צו קליינע. וואָלט מען געקענט באדייטענד פאַרגרעסערען די נאָכפראַגע, וואָס וואָלט פאַרקלענערט די הוצאה פון פּאַרטיילונג, — וואָלט עס געווען דער אָנהויב פון אַ פּראַקטישער לייזונג פון דער פּראָבלעם.

אַ גרופּע טעטיגע מיטגלידער פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן האָט געדענקט, אַז עס איז כדאַי צו מאכען אַ פּאַרזוך צו לייזען די דאָזיגע פּראָבלעם. זיי האָבען גערעכענט, אַז די פרייע צייט פון די זעצער, וואָס זיי האָבען לרוב, קען זעהר גוט אויסגענוצט ווערען, אום אָנצוהויבען אַ נויטיגע אַרבעט, און צו ווייזען דעם וועג אויך אנדערע, ווי אזוי יוניאָן־וואַרע קען צוגעשטעלט ווערען פאַר די זעלבע אָדער כמעט די זעלבע פּרייזען ווי ניט־יוניאָן וואַרע.

די גרופּע, וואָס איז באהערשט געווען פון דעם געדאַנק פון אַזאַ אונטערנעמונג און איז מיט באגייסטערונג צוגעטראָטען זי צו פאַרווירקלאכען, איז באשטאנען פון די פאָלגענדע מיטגלידער פון דער יוניאָן: א. גאָטעסמאַן, א. יאָזעפסאָן, מ. ראָזענבלום, מ. ליבערמאַן, ה. מישקינד, דזש. שקלאַרין, ה. דובראָוו און ש. שיינפעלד; אויך דזשאָרדזש סטיין, פון דער ענגלישער שריפטזעצער יוניאָן נומער 6.

די „יוניאָן לייבעל פּראָדוקטס טריידינג אַסאָסיאיישאָן".

אָט די גרופּע איז זיך צוזאמענגעקומען און האָט זיך געאייניגט אויף אַ פּלאַן, וואָס האָט אַנטהאַלטען פאָלגענדע הויפּט־פּונקטען:

1) עס זאָל געגרינדעט ווערען אַ געזעלשאַפט אונטער'ן נאָמען: „יוניאָן לייבעל פּראָדוקטס טריידינג אַסאָסיאיישאָן";

2) די געזעלשאַפט זאָל ארויסלאָזען אַקציעס (שערס) אויף דער סומע פון צען טויזענט דאָלאַר. אַן אַקציע זאָל באטרעפען 10 דאָלאַר.

3) אַקציעס זאָלען פאַרקויפט ווערען אויף אויסצאָלען אין צען וואָכען צייט, כדי צו מאכען גרינג פאַר אַרבעטער זיי צו קויפען;

4) קיינער זאָל ניט טאָרען האָבען מער ווי 15 אַקציעס, כדי צו פאַרזיכערען אַז קיין יחיד זאָל ניט קענען ווערען דער באלעבאָס פון דער אונטערנעמונג;

5) די געזעלשאַפט זאָל פאַרוואַלטעט ווערען פון אַ באָארד אָוו דירעקטאָרס, און די דירעקטאָרען זאָלען זייער צייט און אַרבעט געבען פריי, אָהן געצאָלט;

6) בלויז פּראָדוקטען, וואָס טראָגען אויף זיך דעם יוניאָן־לייבעל, זאָלען פאַרקויפט ווערען פון דער אונטערנעמונג;

7) ווען עס איז ניט מעגלאך צו קריגען אַ געוויסען פּראָדוקט מיט אַ יוניאָן־לייבעל, זאָל די געזעלשאפט העלפען אָרגאַניזירען דעם דאָזיגען פאַך און שאַפען אַ יוניאָן־לייבעל.

פאַרטיג ווערענדיג מיט די הכנות, האָט די גרופּע זיך ארויסגעלאָזען פאַרקויפען די אַקציעס פון דער נייער געזעלשאפט. דער אָפּרוף פון די מיטגלידער פון דער יוניאָן איז געווען אַן אַלגעמיינער. אין אַ גאַנץ קורצער צייט איז אַ באַדייטענדע סומע געשאַפען געוואָרען. עס האָבען אויך געקויפט אַקציעס סעמיועל גאָמפּערס, פּרעזידענט פון דער „אַמעריקען פעדערײשאָן אָוו לייבאָר"; די באַאַמטע פון אַ סך יוניאָנס; יוסף באַראָנדעס, וועלכער האָט געקויפט 15 אַקציעס, און אנדערע געזעלשאפטלאכע טוער.

אַזוי ווי דאָס געשעפט איז אויסגערעכענט געוואָרען ניט אויף פאַרבײגייענדע קונים, נאָר אויף יוניאָן־לייט, און די מערסטע באשטעלונגען זיינען דערוואַרט געוואָרען דורך פּאָסט, דורך „מעיל אָרדערס", איז ניט נויטיג געווען צו עפענען אַ קראָם, וואו די רענט קאָסט געוויינלאך זעהר טייער. עס איז דעריבער באשלאָסען געוואָרען דאָס געשעפט צו עפענען אין אַן אָפיס־געביידע. אַזוי ווי אין דער „וואָירלד"־געביידע, באקאנט אַלס די פּוליצער־בילדינג, האָבען זיך צו יענער צייט געפונען די אָפיסעס פון די מערסטע דרוקער־יוניאָנס, און די גאַנצע געגענט האָט געשווּיבעלט און געגריבעלט מיט דרוקער־אַרבעטער — יענע געגענט איז דעמאָלט געווען דער צייטונגס־צענטער פון ניו יאָרק, — איז די „וואָירלד"־בילדינג באַשטימט געוואָרען אַלס דער פּאַסענדסטער פּלאַץ פאַר דעם נייעם געשעפט.

אין אַ פּאָר חדשים ארום האָט מען אויפ'ן פינפטען שטאָק פון דער „וואָירלד"־בילדינג שוין געקענט זען אַ שיין אויסגעשטאַטען געשעפט, אין וועלכען עס האָט זיך געפונען אַ היפּשער אויסוואַל פון פאַרשיידענע סחורות, ווי אונטערוועש, העמדער, זאָקען און אַ סך אנדערע אַרטיקלען, וואָס עס וואָלט פאַרנומען צופיל פּלאַץ זיי אַלע אויסצורעכענען.

דורך אַנאָנסען אין די צייטונגען און דורך געדרוקטע קאַטאַלאָגען, וואָס זיינען צעשיקט געוואָרען לויט אַדרעסען־ליסטען וואָס פאַרשיידענע יוניאָנס האָבען צוגעשטעלט פון זייערע מיטגלידער, איז די „יוניאָן לייבעל פּראָדוקטס טריידינג אַסאָסיאיישאָן" געוואָרען באקאנט צווישען יוניאָן־לייט. באשטעלונגען דורך פּאָסט האָבען אָנגעהויבען אריינקומען סיי פון ניו יאָרק גופא און סיי פון דער פּראָווינץ, און יוניאָן־לייט, אָפּט צוזאמען מיט זייערע פרויען, פלעגען פערזענלאך קומען קויפען וואָס זיי האָבען געדאַרפט. מיט דער צייט איז דער פינפטער שטאָק פון דער „וואָירלד"־

בילדינג געוואָרען אַ מין „ראַנדעוואו" פאַר פאַרשיידענע אַרבעטער־פירער, זיך דאָרט צו באַגעגענען, ווי אין אַן אייגענעם געשעפט.

די הוצאות פון געשעפט זיינען געווען קליינע. די גאַנצע אַרבעט איז געטאָן געוואָרען פון די אויבען־אויסגערעכנטע איניציאַטאָרען פון דער אונטערנעמונג אָהן געצאָלט. פיל שטונדען פון זייער פרייער צייט פלעגען זיי, לויט אַ געוויסען איינגעשטעלטען פּלאַן, אָוועקגעבען טעגלאַך פאַר דעם געשעפט. דער איינציגער אַנגעשטעלטער, וואָס האָט געקראָגען שכירות, איז געווען אַ בוכהאַלטער. אַלע איבעריגע האָבען געאַרבעט פריי.

די אונטערנעמונג האָט געוויזען סימנים פון דערפאָלג, און זי האָט געהאַט אַלע אויסזיכטען צו ווערען מיט דער צייט אַ באמת גרויסער דערפאָלג. אָבער נאָך דעם אויסברוך פון דער וועלט־מלחמה, ווען אין אַמע־ריקע איז פון אָנהויב די צייט געוואָרען זעהר שלעכט, האָט דאָס געשעפט אָנגעהויבען גיין ערגער. די אָנפירער פון דער אונטערנעמונג האָבען זיך דערשראָקען, אַז אויב דאָס געשעפט וועט ווייטער אַזוי גיין וועט דאָס ביסעל פאַרמעגען אויפגעפרעסען ווערען פון דעם דעפיציט, און די וואָס האָבען געקויפט אַקציעס וועלען פאַרלירען זייער אינוועסטמענט. האָבען זיי באַ־שלאָסען דאָס געשעפט צו ליקווידירען, אַזוי לאַנג ווי עס איז נאָך געווען גענוג וואַרע צו קענען אָפּצאָלען יעדערען די פולע סומע וואָס ער האָט אריינגעלייגט אין דער אונטערנעמונג.

די חובות, וואָס דאָס געשעפט איז שולדיג געווען פאַר וואַרע, זיינען אָפּגעצאָלט געוואָרען; די שער־האָלדערס, ווידער, האָבען געקראָגען זייער אינוועסטמענט אויסגעצאָלט מיט סחורה פאַר דער פולער סומע וואָס זיי האָבען אינוועסטירט — און דאָס געשעפט איז אָפּגעשטעלט געוואָרען.

ביז אויף דעם היינטיגען טאָג טראָגען זיך אייניגע פון די איני־ציאַטאָרען ארום מיט אַ פאַרדרוס, פאַר וואָס די „יוניאָן לייבעל פּראָדוקטס טריידינג אַסאָסיאיישאָן" איז ליקווידירט געוואָרען. זיי זיינען איבערצייגט, אַז די אונטערנעמונג האָט געקענט ווערען אַ קאָלאָסאַלער דערפאָלג.

זעהר מעגלאַך, אַז זיי זיינען גערעכט. עס קען זיין, אַז וואָלט דער געשעפט אָנגעפאַנגען געוואָרען מיט מער קאַפּיטאַל, וואָלטען זיינע אָנ־פירער זיך ניט אַזוי דערשראָקען פאַר דער שווערער צייט, וועלכע איז אָגב שנעל אַריבער און די גרויסע מלחמה־פּראָספּעריטי האָט זיך באַלד אָנגעהויבען. עס קען אויך זיין, אַז די שטאַרקייט פון דעם געשעפט — דאָס, וואָס די אַרבעט איז געטאָן געוואָרען אָן געצאָלט — איז אין אַ קריטישער צייט געוואָרען זיין גרעסטע שוואַכקייט. ווען די טוער וואָלטען געקראָגען באַצאָלט פאַר זייער אַרבעט כאָטש וויפיל ניט איז, וואָלטען זיי אפשר ניט געווען אַזוי גרייט צו ליקווידירען די אונטערנעמונג ביי די ערשטע סימנים פון אַ צוריקשטויס.

ווי די זאך זאָל ניט זיין, איז אָבער די אונטערנעמונג גופא, וועלכע האָט עקזיסטירט ארום צוויי יאָר צייט, געווען אַ גרויסע דערגרייכונג. אַז אַזאַ אונטערנעמונג איז געווען נויטיג דעמאָלט און איז נויטיג איצט, קען גאָר קיין ספק ניט זיין. עס איז זיכער ניט קיין אומ'כבוד פאַר דער יוניאָן, וואָס אירע מיטגלידער האָבען געמאַכט אַ פּראָבע אַזאַ אונטער־נעמונג צו אָרגאַניזירען, הגם זי האָט ניט לאנג עקזיסטירט.

ווי זאָגט דאָס שפּריכוואָרט: „עס איז בעסער צו האָבען פּרובירט און דורכגעפאַלען, איידער קיינמאָל ניט צו האָבען פּרובירט“.

יוריסדיקציע ענינים

יוריסדיקציע-סכסוכים אויף דער לינקער זייט. — די יוניאָן כאַפּט אַ קאַזאַק . . . אָבער. — אַ אידישע טעגלאַכע צייטונג אין פילאַדעלפיע.

יוריסדיקציע־סכסוכים זיינען אַן אומפאַרמיידלאַכע זאַך אין דער אַר־בעטער־באַוועגונג. אַפילו דאָרט, וואו די אַרבעטער זיינען אָרגאַניזירט לויט דעם אינדוסטריעלען פּלאַן, קומען אויך אָפּט פּאָר סכסוכים צווישען צוויי צווייגען פון איין און דער זעלבער יוניאָן. דאָרט אָבער, וואו די אַרבעטער זיינען אָרגאַניזירט אין טרייד־יוניאָנס, לויט פאַכען, קומען פּאָר יוריסדיקציע־סכסוכים נאָך אָפטער. עס איז נאַטירלאַך, אַז צווישען צוויי יוניאָנס אין איין און דעם זעלבען פאַך זאָלען פאָרקומען מיספאַרשטענד־נישען וועגען דעם, וועלכע אַרבעט עס געהער צו וועלכער יוניאָן; אַז איין יוניאָן זאָל זיך אויסווייזען, אַז אַרבעט וואָס דאַרף געטאָן ווערען פון אירע מיטגלידער ווערט געמאַכט פון די מיטגלידער פון אַן אַנדער יוניאָן.

אין דעם שריפטזעצער־פאַך איז ספּעציעל אומפאַרמיידלאַך, אַז די זעצער פון די פרעמד־שפּראַכיגע יוניאָנס — די דייטשע, אידישע, איטאַ־ליענישע, אונגאַרישע א. א. וו. — זאָלען טאָן אויך ענגלישע אַרבעט. אַפילו אין די טעגלאַכע פרעמד־שפּראַכיגע צייטונגען איז אויך פאַראַן אַ געוויסע מאָס ענגלישע אַרבעט — אַדרעסען אויף אַנאָנסען, אַן ענגלישער קאָלום, אַן אַדרעסען־ליסט א. א. וו. אין די דזשאָב־דרוקערייען זיינען אודאי די שפּראַכען כסדר געמישט. אַנדערש קען דאָס גאָר ניט זיין. לעבען מיר דאָך אין אַן ענגליש־שפּרעכענדער מדינה, וואו דער ענגלישער לשון איז דער הערשענדער און זיין איינפלוס איז שטאַרק, און ווערט אַלץ שטאַרקער, אויך אין די פרעמד־שפּראַכיגע קאָלאָניעס.

פונדעסטוועגען האָט די ענגלישע שריפטזעצער יוניאָן, די „ביג סיקס", קיינמאָל ניט געקוקט אויף דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן ווי אויף אַ קאָנקורענט. כאָטש אין די דרוקערייען, וואָס שטייען אונטער דעם קאָנ־טראָל פון דער אידישער יוניאָן, ווערט געמאַכט אַ היפּש ביסעל ענגלישע אַרבעט, האָט די ענגלישע יוניאָן קיינמאָל ניט געזוכט די דאָזיגע אַרבעט אָוועקצונעמען.

די ענגלישע יוניאָן האָט תמיד אַנערקענט, אַז אַ יוניאָן, וואָס האָט יוריסדיקציע איבער אַ פרעמדער שפּראַך, קען זיך ניט באַשרענקען אויף דער פרעמדער שפּראַך אַליין. און זי האָט גאָרנישט געגען דעם, אַז אין

די פרעמד־שפּראַכיגע דרוקערייען זאָל געמאַכט ווערען אַ באַדייטענדע צאָל ענגלישע אַרבעט אויך. אין דעם פאַל פון דער אידישער יוניאָן האָט די ענגלישע יוניאָן אודאי ניט קיין אורזאַך צו באַטראַכטען איר פאַר אַ „קאָנ־קורענט״, וואָרים די שכירות פון דער אידישער יוניאָן זיינען אַלעמאָל געווען אַ ביסעל העכער ווי די שכירות פון דער ענגלישער יוניאָן.

פאַרוואָס די אידישע יוניאָן האָט אַלע מאָל געפאָדערט העכערע שכירות ווי די ענגלישע יוניאָן איז דאָ מער ווי איין טעם. אפשר איז דאָס דערפאַר, ווייל די אידישע זעצער קומט אויס צו אַרבעטען אויף מער ווי איין שפּראַך; אפשר דערפאַר, ווייל די אידישע דרוקערייען זיינען גע־ווינלאך קליינע, וואָס באשעפטיגען ווייניג זעצער, און נאָך אַ פּאָר דאָלאַר שכירות פאַלט ניט איבעריגס שווער אויף די באַלעבאַטים; און אפשר איז עס דערפאַר, ווייל די אידישע יוניאָן איז מער קעמפעריש געשטימט ווי די ענגלישע יוניאָן. עס איז ווערט צו באַמערקען, אַז די שכירות פון דער דייטשער יוניאָן נומער 7 זיינען אויך תמיד געווען העכערע און די שטונדען נידעריגערע ווי פון דער ענגלישער יוניאָן. יעדענפאַלס, האָט די ענגלישע יוניאָן ניט קיין אורזאַך צו קוקען קרום אויף דער אידישער יוניאָן, און זי טוט עס טאַקע ניט.

יוריסדיקציע־סכסוכים אויף דער לינקער זייט

פונדעסטוועגען איז די יוניאָן ניט געווען פריי פון יוריסדיקציע־סכסוכים. די דאָזיגע סכסוכים דאַרפען אָבער באַצייכענט ווערען אַלס יוריסדיקציע־סכסוכים אויף דער לינקער זייט, ווייל די פאָדערונג אַז אַ געוויסער שאָפּ זאָל איבערגיין אונטער דער יוריסדיקציע פון דער ענג־לישער יוניאָן איז תמיד געקומען ניט פון דער יוניאָן, נאָר . . . פון די באַלעבאַטים.

ניט איין באַלעבאָס פון אַ אידישער דרוקעריי האָט אין פאַרשיידענע צייטען געלעכצט אַריבערצוגיין אונטער דער יוריסדיקציע פון דער ענג־לישער יוניאָן. פאַרשטייט זיך, ניט דערפאַר, ווייל אָט די באַלעבאַטים זיינען, חלילה, אַנטיסעמיטיש געשטימט, נאָר דערפאַר ווייל די שכירות פון דער ענגלישער יוניאָן זיינען נידעריגערע און אויך דערפאַר וואָס זייענדיג אַ קלענערע יוניאָן איז פאַר דער אידישער יוניאָן אַלעמאָל מעג־לאַך געווען אויסצואיבען אַ בעסערען קאָנטראָל איבער די אַרבעטס־באַדינ־גונגען בכלל אין אירע שעפּער איידער פאַר דער ענגלישער יוניאָן.

איז אַ אידישער דרוקער־באַלעבאָס אַביסעל אויסגעוואַקסען און ער האָט אַריבערגעצויגען זיין דרוקעריי פון דער איסט־סייד אויף דער וועסט־סייד; איז געשטיגען די פּראָפּאָרציע פון ענגלישער אַרבעט אין זיין

דרוקערײ אין פֿאַרגלײך מיט די אידישע אַרבעט — האָט ער זיך אָנגע־הויבען רײסען צו דער יוריסדיקציע פון דער ענגלישער יוניאָן. און אַ פּאָר דרוקער האָט זיך טאַקע אײנגעגעבען דאָס צו דערגרײכען.

אַזוי איז געװען דער פֿאַל מיט אײנער פון די גרעסטע אידישע דרו־קערײען. דער באַלעבאָס פון אָט דער דרוקערײ איז געװאָרען רײך אויף דער איסט־סײד, פון אידישער אַרבעט. װען ער האָט אַרויסגעצויגען זײן דרוקערײ פון דער איסט־סײד, האָט ער פֿאַר אַ משך פון יאָרען אַלץ גע־שטרעבט אַרונטערצוציִען אונטער דער יוריסדיקציע פון דער ענגלישער יוניאָן. מיט דער צײט איז דאָס אים געלונגען צו דערגרײכען, װאָרים אין אָט דעם פֿאַל איז די אידישע אַרבעט טאַקע רעדוצירט געװאָרען כמעט צו גאָרנישט. אָבער דאָס מײנט ניט, אַז עס איז אים דערלויבט געװאָרען אַװעקצושיקען די מיטגלידער פון דער אידישער יוניאָן און אויף זײערע פּלעצער אָנצושטעלען מיטגלידער פון דער ענגלישער יוניאָן. אין דער דרוקערײ זײנען געבליבען אַרבעטען די זעלבע זעצער, נאָר זײ האָבען זיך טראַנספערירט אין דער ענגלישער יוניאָן, און דער שאָפּ איז אַרונטער אונטער איר יוריסדיקציע.

נאָך אַ יוריסדיקציע־סכסוך איז פֿאָרגעקומען אין דעם יאָר 1913. אַ געװיסער דרוקער־באַלעבאָס, װעלכער האָט געהאַט זײן דרוקערײ דוקא אויף דער איסט־סײד און זײן אַרבעט איז מערסטענס געװען אידישע, האָט געװאָלט אַריבערגײן אונטער דער יוריסדיקציע פון דער ענגלישער יוניאָן. אײנגאַנצען האָט אָט דער באַלעבאָס באַשעפטיגט צװײ זעצער, אָבער, װי עס קומט פֿאַר אין קרילאָװ'ס באַסניע (פֿאַבעל), האָט ער זיך אָנגעבלאָזען װי אַ זשאַבע און געמײנט אַז ער איז אַ העלפֿאַנט. די יוניאָן איז אָבער געװען אַנטשלאָסען ניט צו דערלאָזען אים זײן פּלאַן דורכצו־פירען, און זי האָט אויסגעפירט.

דער סכסוך איז אויפגענומען געװאָרען צװישען די צװײ באַטרעפענדע יוניאָנס. אין די פֿאַרהאַנדלונגען האָבען זיך בײדע יוניאָנס געאײניגט אויף דעם פּלאַן צו באַשטימען אַן אומפּאַרטײאישען מענשען אַלס „רע־פערי", װעמעס אויפגאַבע עס זאָל זײן פעסטצושטעלען די פאַקטישע לאַגע אין דער באַטרעפענדער דרוקערײ. װעט זיך אַרויסשטעלען אַז די אַרבעט אין דער דרוקערײ איז 70 פּראָצענט ענגליש, דאַרף די יוריס־דיקציע איבער איר אַריבערגײן צו דער ענגלישער יוניאָן (אָבער אַפילו אין אַזאַ פֿאַל דאַרף די אידישע אַרבעט אַלץ געמאַכט װערען לויט דער סקײל פון דער אידישער יוניאָן); אויב אָבער עס װעט זיך אַרויסװײזען, אַז די ענגלישע אַרבעט איז װעניגער פון 70 פּראָצענט, דאַרף דער שאָפּ װײטער בלײבען אונטער דער יוריסדיקציע פון דער אידישער יוניאָן.

אויסגעלאָזט האָט זיך, אַז די אונטערזוכונג פון דעם „רעפערי" האָט

פעסטגעשטעלט אַז די ענגלישע אַרבעט אין דעם שאַפּ איז אַפּילו ניט קיין 50 פּראָצענט, און דער שאַפּ איז פאַרבליבען אונטער דער יוריסדיקציע פון דער אידישער יוניאָן.

דאָ דאַרף באַמערקט ווערען, אַז עס זיינען פאַראַן פּירענדע מיט־גלידער אין דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, וואָס האַלטען, אַז דאָס וואָס די שכירות פון דער אידישער יוניאָן זיינען העכערע, פאַראורזאַכט אַ גרויסען שאָדען דער יוניאָן. זיי גלויבען, אַז ווען די שכירות פאַר ענג־לישער אַרבעט אין די אידישע דרוקערייען וואָלטען געווען די זעלבע ווי אין די ענגלישע דרוקערייען, וואָלט די יוניאָן געהאַט אַ סך מער דרוקערייען אונטער איר יוריסדיקציע ווי זי האָט איצט.

עס קען זיין, אַז אין אָט דער מיינונג איז פאַראַן אַ געוויסער גראַד אמת. אָבער, צוריק גערעדט, איז ניט נאָר מעגלאַך נאָר וואַרשיינלאַך, אַז אויב די אידישע יוניאָן וואָלט אונטער איר יוריסדיקציע געהאַט אַ סך דרוקערייען וואָס מאַכען ענגלישע אַרבייט, וואָלט עס געמוזט פירען צו אַן אמת'ן יוריסדיקציע־צוזאַמענשטויס מיט דער ענגלישער יוניאָן. נאָך אַלעמען דאַרף גענומען ווערען אין באַטראַכט, אַז די שריפטזעצער יוניאָן לאָקאַל 83 איז פאָרט ניט די אַלגעמיינע שריפטזעצער־יוניאָן פון ניו יאָרק, אַז זי איז ניט מער ווי די אידישע שריפטזעצער יוניאָן. אפשר איז טאַקע גלייכער, אַז זי זאָל זיך באַנוגענען מיט איר ראָלע אַלס אידישע שריפט־זעצער יוניאָן פון ניו יאָרק?

די יוניאָן כאַפּט אַ קאַזאַק . . . אָבער

אַחוץ אידיש האָבען פילע מיטגלידער פון דער יוניאָן אויך געקענט זעצען רוסיש. פאַקטיש האָבען די מערסטע אידישע זעצער אין רוסלאַנד געזעצט בלויז רוסיש. אידיש האָבען זיי זיך אויסגעלערענט זעצען ערשט אין אַמעריקע. עס איז דעריבער געווען נאַטירלאַך, אַז ווען מ'האָט גע־דאַרפט עפּעס זעצען אויף רוסיש האָט מען זיך געווענדט צו דער אידישער יוניאָן נאָך אַ זעצער און די יוניאָן האָט צו יעדער צייט געקענט צושטעלען רוסישע זעצער.

דאָס האָט באַוואויגען דער יוניאָן צו פאַרלאַנגען פון דער אינטער־נעשאָנאַל טייפּאָגראַפיקאַל יוניאָן, אַז רוסישע אַרבעט זאָל געשטעלט ווערען אונטער דעם רשות פון דער אידישער יוניאָן. ווען דער פאַרלאַנג איז באַוויליגט געוואָרען, האָט עס די יוניאָן באַטראַכט פאַר אַ גרויסער דער־גרייכונג. לכתחילה האָט מען זיך ניט פאַרגעשטעלט וויפיל צרות, עגמת־נפש און מי די רוסישע אַרבעט וועט פאַרשאַפען דער יוניאָן. עס האָט זיך שפּעטער ארויסגעשטעלט, אַז די יוניאָן האָט דאָ געכאַפּט אַ קאַזאַק, וועלכער האָט איר ניט געוואָלט אָפּלאָזען.

אַ געװעזענער רוסישער אָפּיצער, מיט׳ן נאָמען אָקונצעװ, האָט גע־גרינדעט אַ רוסישע װאָכענבלאַט, „רוסקי גאָלאָס”. איז די יוניאָן כסדר געװען פאַרנומען מיט דעם „גאָלאָס”. אָט לעבט ער, און אָט גײען אים אױס די כחות. אָט װערט ער געמאַכט אין אַ יוניאָן־שאַפּ, און פּלוצים איז ער שױן אין אַ ניט־יוניאָן שאַפּ, און די יוניאָן דאַרף פירען אַ קאַמף אים צוריק צו ברענגען אין אַ יוניאָן־שאַפּ.

נאָכדעם האָט אין ניו יאָרק אָנגעהױבען צו דערשײנען אַ טעגלאכע רוסישע צײטונג, מיט דעם נאָמען „רוסקאָיע סלאָװאָ”. די צײטונג האָט באַשעפטיגט דוקא אמת׳ע רוסען, אָבער דערפאַר ניט קײן יוניאָן־לײט. אַזױ װי רוסיש געהערט צו איר יוריסדיקציע, נעמט זיך די יוניאָן אָרגאַ־ניזירען דעם „סלאָװאָ”־שאַפּ. אָבער נאָכדעם װי די יוניאָן האָט אײנגענומען די רוסען אין דער יוניאָן, אַנטזאָגען זיך די אַרױסגעבער צו יוניאָ־ניזירען די דרוקערײ. די יוניאָן נעמט די זעצער אַרונטער אין סטרײק. דער אַרױסגעבער קריגט אָבער אַנדערע רוסען, און די צײטונג גײט װײטער אַרױס. די יוניאָן גיט נאַטירלאַך דעם קאַמף ניט אױף. זי פירט אַ באָי־קאָט געגען דער צײטונג, זי זוכט אַרױסצונעמען די אַדװערטײזמענטס פון איר. אָבער װאָס טוט מען דערװײל מיט די רוסען? קײן אידיש זעצען קענען זײ דאָך ניט, און עסען דאַרפען זײ. צאָלט זײ די יוניאָן כסדר סטרײק־בענעפיט, אָהן אַ סוף. די יוניאָן קען זיך דאָ גאָרנישט העלפען; אַ קלײניגקײט, זי האָט דאָך די יוריסדיקציע איבער רוסישער אַרבעט.

צום גליק איז צו יענער צײט דערשינען אַ ראַדיקאַלע רוסישע װאָכענ־בלאַט אונטער דעם נאָמען „נאָװי מיר”. דער „נאָװי מיר” איז געמאַכט געװאָרען אין אַ אידישער דרוקערײ פון אַ אידישען זעצער. האָט די יוניאָן גענומען דעם אידישען זעצער און אים טראַנספערירט אױף אידישער אַרבעט, און דער „נאָװי מיר” איז איבערגעגעבען געװאָרען צו די רוסען, זײ זאָלען זיך מיט דער אַרבעט טײלען. דערמיט איז געלײזט געװאָרען די פּראָבלעם פון דאַרפען צאָלען יונגע מענשען אַ פּענסיע לעולם ועד.

די יוניאָן האָט קײן נחת ניט געהאַט פון איר רשות איבער רוסישער אַרבעט אױך שפּעטער. זי האָט פּרובירט די יוריסדיקציע איבער רוסיש אָװעקשענקען אַן אַנדער יוניאָן, דער אונגאַרישער. עס װײזט אָבער אױס, אַז קײנער האָט דעם קאַזאַק ניט געװאָלט כאַפּען, אַ סימן איז — ער איז נאָך אַלץ פאַראַן...

אַ אידישע טעגלאַכע צײטונג אין פילאַדעלפיע

סוף יאָר 1913 האָבען דזשײקאָב גינזבורג און װיליאַם ליעף זיך גענומען גרײטען אַרױסצוגעבען אַ טעגלאַכע אידישע צײטונג אין פילאַ־דעלפיע — „די אידישע װעלט”. זײ האָבען דערװאַרט אַרױסצוגעבען די

דאָזיגע צייטונג מיט זעצער פון דער פילאַדעלפיער שריפטזעצער יוניאָן לאָקאַל 2, אויף די שכירות פון דער פילאַדעלפיער יוניאָן, וועלכע זיינען געווען נידעריגער ווי די שכירות פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן אין ניו יאָרק, און לויט די שטונדען פון דער פילאַדעלפיער יוניאָן — אַכט שעה אַ טאָג, אַנשטאָט זעקס.

ווען די יוניאָן האָט זיך דערפון דערוואוסט, האָט זי איבערגעשיקט קיין פילאַדעלפיע פרעזידענט שיינפעלד און א. גאָטעסמאַן אויפצונעמען די פראַגע מיט דער פילאַדעלפיער יוניאָן.

ווי ביי אַ פריערדיגען פאַל, האָבען די פאַרטרעטער פון דער יוניאָן אויפמערקזאם געמאַכט דער פילאַדעלפיער יוניאָן, אַז לויט דעם באשלוס פון דער באָסטאָנער קאָנווענשאָן פון דער אינטערנעשאָנאַל דאַרף אידישע אַרבעט אַפילו אויסער ניו יאָרק געמאַכט ווערען לויט דער סקייל פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן לאָקאַל 83. די פילאַדעלפיער יוניאָן האָט מסכים געווען, אַז אין די פאַרהאַנדלונגען מיט די ארויסגעבער פון דער נייער צייטונג זאָלען, אַחוץ פרעזידענט יאָנג פון דער פילאַדעלפיער יוניאָן, זיך אויך באטייליגען די פאַרטרעטער פון דער אידישער יוניאָן פון ניו יאָרק, שיינפעלד און גאָטעסמאַן.

נאָך לאַנגע פארהאנדלונגען און דינגענישען, און נאָכדעם ווי עס איז גענומען געוואָרען אין באטראכט די לאַגע פון אַ נייער צייטונג, וועלכע טראָגט נאָך דערצו אַ לאָקאַלען כאַראַקטער, האָט מען זיך געאייגט אויף אַ געוויסען קאָמפּראָמיס. די פילאַדעלפיער יוניאָן און די ארויסגעבער פון דער „אידישער וועלט" האָבען אונטערגעשריבען אַ קאָנטראַקט מיט די פאָלגענדע באדינגונגען: די אַרבעטס-שטונדען זאָלען זיין די זעלבע ווי אין די ניו יאָרקער אידישע צייטונגען — 6 שטונדען אַ טאָג; די שכירות, אָבער, זאָלען זיין די זעלבע ווי די שכירות פון דער פילאַדעלפיער יוניאָן.

נאָכדעם ווי מ'האָט זיך געאייניגט, האָט די יוניאָן באזאָרגט דער צייטונג מיט עטלאכע זעצער פון ניו יאָרק, און די איבעריגע זיינען גע־נומען געוואָרען פון דער פילאַדעלפיער יוניאָן.

ביים מיטינג פון דער יוניאָן, דעם 26טען דעצעמבער, 1913, איז דער דאָזיגער אָפּמאַך ניט נאָר גוטגעהייסען געוואָרען, נאָר די קאָמיטע איז באַדאַנקט געוואָרען פאַר איר דערגרייכונג.

די יוניאָן פייערט איר 25־יאָריגען יובילײ

אין דעם יאָר 1913 איז געוואָרען 25 יאָר זינט די אידישע שריפט־זעצער יוניאָן איז געקומען אויף דער וועלט.

אין די 25 יאָר פון איר לעבען האָט די יוניאָן זעהר אַ סך דער־גרייכט. אונטער יענע שווערע באדינגונגען פון דעם אידישען לעבען אין דער נייער וועלט איז די עקזיסטענץ פון אַ אידישער יוניאָן איבער דעם משך פון 25 יאָר שוין אַליין געווען אַן אויסערגעוויינלאכע דערגריי־כונג. דער פאַקט איז, אַז די אידישע שריפטזעצער יוניאָן איז געווען די איינציגע אידישע יוניאָן, וואָס האָט מיט שטאָלץ געקענט אָנווייזען אויף אַ ניט־אונטערבראָכענער 25־יאָריגער עקזיסטענץ.

סיי ווי סיי, פאַר די מיטגלידער אירע איז די 25־יאָריגע עקזיסטענץ פון דער יוניאָן געווען ניט נאָר אַ וויכטיגער היסטאָרישער מייל־שטיין, נאָר אַ גרויסער יום־טוב, און זיי האָבען באשלאָסען צו פייערען דעם דאָזיגען יום־טוב אויף אַ גראַנדיעזען אופן, ווי ער האָט עס פאַרדינט.

דער 25־יאָריגער יובילעאום פון דער יוניאָן איז געפייערט געוואָרען מיט אַ שיינעם באנקעט אין בעטהאָווען האָל.

אין דער שמחה האָבען זיך באטייליגט ניט בלויז די מיטגלידער פון דער יוניאָן צוזאמען מיט זייערע פרויען און דערוואקסענע קינדער, נאָר אויך אַ סך פראטערנאַלע אָרגאַניזאַציעס. עס זיינען געקומען פאַרשטייער פון דער אידישער און אַמעריקאנער אַרבעטער־באוועגונג און פון פראַטער־נאַלע אָרגאַניזאַציעס. דער גאנצער עקזעקוטיוו קאָונסיל פון דער אינטער־נעשאַנאל טייפּאָגראַפיקאל יוניאָן איז ספּעציעל געקומען פון אינדיאַנאַ־פּאָליס צו דער פייערונג. אַלע דרוקער־פאַך אָרגאַניזאַציעס זיינען געווען פאַרטראָטען דורך היפשע דעלעגאַציעס. די סענטראַל פעדערייטעד יוניאָן איז געווען פאַרטראָטען דורך אירע באַאַמטע. די ארויסגעבער און רעדאַק־טאָרען פון אַלע אידישע צייטונגען זיינען געקומען באגריסען דער יוניאָן. אַפילו די רעגירונג פון ניו יאָרק סטייט איז געווען פאַרטראָטען — דורך דעם סטייט לייבאָר־קאָמישאָנער און דעם סטייט־סטאַטיסטיקער. צווישען די פּראָמינענטע געסט האָט אויך ארויסגעשיינט די אימפּאָזאַנטע פיגור פון יוסף באַראָנדעס, דער איבערגעבענער פריינט פון דער יוניאָן.

וואָס די מיטגלידער פון דער יוניאָן האָבען געפילט ביי דער דאָ־זיגער שמחה, איז ניט פאַר די כחות פון אַ געוויינלאכען בשר ודם איבער־צוגעבען. זייער פרייד האָט ניט געוואוסט קיין גרענעץ, און פאַר אַ לאַנ־גער, לאַנגער צייט האָבען זיי ניט געקענט פאַרגעסען די דאָזיגע שמחה.

אַן אָרגאַניזאַציאָנס־קאַמפּאַניע

די צווייטע 25 יאָר פון איר עקזיסטענץ האָט די יוניאָן אָנגעהויבען מיט אַן אַמביציעזער קאַמפּאַניע צו אָרגאַניזירען די ניט־אָרגאַניזירטע דרוקערייען אין איר יוריסדיקציע־געביט, אויף דער איסט־סייד.

אין די 25 יאָר פון דער יוניאָנ׳ס לעבען האָט דאָס אידישע לעבען אין דער נייער וועלט זעהר פיל זיך געביטען אין אַלע הינזיכטען. אַנ־שטאָט אַ צוזאַמענגעלאָפּענע, צעפּלאָסענע, פאָרמלאָזע מאַסע, האָט דער אידי־שער ישוב אין אַמעריקע, ספּעציעל אין ניו יאָרק, שוין אָנגענומען באַ־שטימטע אויסקריסטאַליזירטע פאָרמען. די באַדינגונגען, אונטער וועלכע דער יוניאָן איז איצט אויסגעקומען אָנצופירען איר טעטיגקייט, זיינען געווען גאַנץ אַנדערע ווי מיט 25 יאָר פריער, ווען אַלץ איז נאָך געווען אין אַ צושטאַנד פון תהו־ובהו, ווען כדי צו בויען עפּעס אַ בנין האָט מען פריער געדאַרפט פון שטרוי מאַכען ציגעל. איצט האָט שוין עקזיסטירט אַ מעכטיגע אידישע פּרעסע, וועלכע איז געווען פולשטענדיג יוניאָניזירט, און אויך אַ צאָל יוניאָן־דרוקערייען.

פונדעסטוועגען האָבען זיך אויף דער איסט־סייד געפונען אַ באַ־דייטענדע צאָל קלענערע דרוקערייען, וועלכע זיינען ניט נאָר ניט געווען אָרגאַניזירט, נאָר די אַרבעטס־באַדינגונגען אין זיי זיינען געווען ניט פיל בעסער ווי מיט יאָרען צוריק. אין קיין אַנדער קוואַרטאַל פון שטאָט האָבען זיך ניט געפּלאָדיעט אַזוי פיל קליינע דרוקלאָך ווי אין דער אידי־שער געגענט.

די אורזאַך דערפון איז אָן ספק דאָס, וואָס עס איז געווען פאַרהעלט־ניסמעסיג גרינג אַ דרוקעריי צו עפּענען. עס איז געווען גענוג צו דינגען אַ קרעמעל אָדער גאָר אַ קעלער, איינשאַפען זיך אַ קליינע אויסשטאַטונג (וואָס מ׳האָט געקענט קריגען אויף אויסצאָלען) — און עס איז געווען אַ פאַרטיגע „דרוקעריי".

געוויינלאָך פלעגט אַזאַ דרוקעריי געעפענט ווערען פון אַ זעצער. אַמאָליגע יאָרען, ווי עס שוין איינמאָל באַמערקט געוואָרען, פלעגט אַ דרוקער דאַרפען זיך אָנשליסען אַלס מיטגליד אָן פאַרשיידענע סאָסייעטיס, כדי צו קריגען פון זיי באַשטעלונגען אויף דרוק־אַרבעט. איצט האָט ער שוין ניט געדאַרפט געהערען צו אַ סאָסייעטי. פאַר דער צייט זיינען אויפגע־קומען אַ סך אידישע קלענערע און גרעסערע געשעפטען, וואָס האָבען זיך גענויטיגט אין פאַרשיידענע דרוק־אַרבעטען. אַלץ, וואָס ער האָט איצט געדאַרפט טאָן, איז ארומלויפען דעם גרעסטען טייל פון טאָג צו קריגען

באשטעלונגען. נאָכדעם פלעגט ער קומען אין דער „דרוקערײ" און עס אַלײן אָפּדרוקען. מיט דער צײט נעמט אַזאַ דרוקער ארײן אַ פּאָר לערען־אינגלאך אָדער אַ „חצי בעל־מלאָכה". פאַרשטײט זיך, די באַדינגונגען אונ־טער וועלכע אָט די „באַלמעלאָכעס" האָבען געאַרבעט זײנען געוועזען זעהר טרויעריגע.

די אַרבעט, וואָס אָט די דרוקערײען פלעגען מאכען, איז ניט געוועזען קײן אידישע, נאָר איז באשטאנען הויפּטזעכלאך פון קאָמערציעלע דרוק־זאַכען. אָבער אַזוי ווי זײ האָבען זיך געפונען אויף דער איסט־סײד, האָט די יוניאָן גערעכענט אַז עס איז איר פליכט צו מאכען אַ פּאַרזוך זײ צו יוניאָניזירען.

אָנהויב יאָר 1914 פאַרנעמט זיך די יוניאָן מיט אַ קרײצצוג אויף די דאָזיגע דרוקלאך אויף אַ גאָר גרויסען פאַרנעם. קאָמיטעס פון דער יוניאָן באַזוכען אַלע אַרבעטער פון אָט די דרוקערײען, און זײ ווערען באַלד צונויפגערופען צו אַ מיטינג אין אַ זאַל, וואָס איז ספּעציעל געדונגען געוואָרען פאַר דעם צוועק.

נאָכדעם ווי מ'האָט זיך גוט דורכגערעדט בײ דעם מיטינג, האָט זיך ארויסגעשטעלט, אַז קײן סך זעצער — דאָס הײסט, אַזעלכע וואָס זאָלען קענען פאַרנעמען אַ פּלאַץ אַלס קאָמפּעטענטע זעצער — זײנען אין די אַלע דרוקערײען כמעט ניט בנמצא. אינגאנצען זײנען געוועזען פופצען זעצער אַזעלכע, און זײ אַלע זײנען ארײנגענומען געוואָרען אין דער יוניאָן. די אַנדערע דרוקער־אַרבעטער זײנען באַשטאנען פון פּרעס־אַרבעטער — פּרעסלײט, אויפלײגערס (פידערס) א. אַז. וו. — און פון לערנערס. זײ האָט די יוניאָן, פאַרשטײט זיך, ניט געקענט אויפנעמען אַלס מיטגלידער.

נאָך אַ גרינטלאכען ישוב־הדעת, איז די יוניאָן געקומען צום שלוס, אַז עס איז אוממעגלאך די דאָזיגע קלײנע שאָפּקעס צו אָרגאַניזירען. דעם אײנציגען וועג, ווי אַזוי מען וואָלט זײ יאָ געקענט אָרגאַניזירען, איז דורך אײנשטעלען אַזעלכע שכירות־ און שטונדען־באַדינגונגען פאַר זײ, וואָס זאָלען זײן אַ סך ערגערע ווי די יוניאָן האָט געהאַט דערגרײכט אין די דרוקערײען וואָס זײנען שוין פון פריער געוועזען אָרגאַניזירט. אָבער דאָס וואָלט געמײנט, אַז די נײ־אָרגאַניזירטע שאָפּקעס וואָלטען קאָנקורירט מיט די אַלטע יוניאָן־שעפּער און וואָלטען גאָר אין גיכען ארונטערגעשלעפּט די הויכע אַרבעטס־באַדינגונגען צו זײער אײגענעם נידעריגען פלאַך. און דאָס איז ניט כדאַי. האָט די יוניאָן באַשלאָסען זיך צו באַנוגענען מיט יענע מער אָדער ווײניגער גרעסערע דרוקערײען, וועלכע טוען אַרבעט פאַר יוניאָנס, געזעלשאַפטלאכע אינסטיטוציעס א. א. וו., פאַר וועלכע דער יוניאָן־לײבעל האָט אַ גרויסען ווערט און זײ זײנען ביכולת נאָכצוקומען די יוניאָן־באַדינגונגען.

עס קען ניט געלייקענט ווערען, אַז די פּראָבלעם פון אָרגאַניזירען די ניט־אָרגאַניזירטע דרוקערייען איז געבליבען ניט אינגאנצען געלייזט ביז אויף היינטיגען טאָג. אָבער דאָס איז ניט די פּראָבלעם פון דער אידישער שריפטזעצער־יוניאָן. דאָס איז אַ פּראָבלעם פאַר דער אַלגע־מיינער שריפטזעצער יוניאָן פון ניו יאָרק. מיט דער צייט האָבען, אַגב, אַט די אַלע דרוקערייען זיך ארויסגעצויגען פון דער איסט־סייד, און אַפילו, אַזוי צו זאָגען, ריין־טעריטאָריעל זיינען זיי ארויס פון דעם ווירקונגס־געביט פון דער אידישער יוניאָן.

די קאַרעקטאָרס פון די צייטונגען ווערען יוניאָניזירט

דער שרייבער־סטרייק פון יאָר 1913, וואָס האָט זיך אַזוי טרויעריג געענדיגט, האָט איבערגעלאָזען אַ דערשיטערענדען איינדרוק ניט נאָר אויף די שרייבער נאָר אויך אויף די זעצער.

איבערהויפט האָבען געפילט פאַרביטערט איבער דעם אויסגאַנג פון דעם שרייבער־סטרייק יענע זעצער, וועלכע האָבען מיט'ן גאַנצען האַרצען געוואָלט אַז די שרייבער זאָלען זיין אָרגאַניזירט. ביי זיי האָט דער שרייבער־סטרייק איבערגעלאָזען אַ וואונד אין האַרצען, וואָס האָט זיך ניט אַזוי גיך פאַרהיילט.

אָט־די זעצער האָבען געוואוסט זעהר גוט, אַז די יוניאָן איז ניט געווען שולדיג אין דעם וואָס דער שרייבער־סטרייק איז פאַרלאָרען געגאַנגען. וואָלטען די שרייבער געווען אַ ביסעל געדולדיגער און ארויסגערופען דעם סטרייק מיט וועלכע אַנדערהאַלבען יאָר שפעטער, אומגעפער אין דער צייט ווען דער קאָנטראַקט צווישען דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן מיט די צייטונגס־ארויסגעבער האָט זיך געענדיגט, — וואָלט דער אויסגאַנג פון דעם שרייבער־סטרייק געוויס געווען אַן אַנדערער. דער געשריבענער קאָנטראַקט, וואָס איז אין די אויגען פון דער אינטערנעשאָנאַל אַ הייליגקייט, וואָלט דעמאָלט ניט געשטאַנען אין וועג פון אַ סימפּאַטיע־סטרייק פון די זעצער. אין אַזאַ פאַל וואָלט די אינטערנעשאָנאַל גופא זיך ניט געשטעלט געגען דעם, אַז איין לאָקאַל אירער זאָל סטרייקען צו העלפען אַ צווייטען לאָקאַל געווינען אַ קאַמף פאַר יוניאָן־אַנערקענונג.

דאָס האָבען די זעצער זעהר גוט געוואוסט. זיי האָבען אָבער געשפירט, אַז ניט די גאַנצע עפענטלאכע מיינונג שאַצט ווי געהעריג אָפּ די לאַגע, אין וועלכער די יוניאָן האָט זיך געפונען, און ניט אַלע זעהען איין, אַז די יוניאָן האָט ניט געקענט האַנדלען אַנדערש. יעדענפאַלס, די פּיינפילענדע צווישען די זעצער האָבען געפילט, אַז פאַר דעם פּרעסטיזש פון דער יוניאָן איז דער שרייבער־סטרייק געווען אַ גוואַלדיגער קלאַפּ. ביז דעם סטרייק האָט מען אויף דער אידישער גאַס באטראכט די אידישע שריפטזעצער־יוניאָן ווי אַ מעכטיגען פּראָמעטעאוס. דער שרייבער־סטרייק, אָבער, האָט געוויזען, אַז דער פּראָמעטעאוס איז גאָר אַ געבונדענער און איז ניט פריי צו טאָן וואָס ער וויל און קען.

אַט דער געפיל האָט ווי אַ וואָרים געטאָטשעט אין סאַמע האַרצען פון אַ סך פון די זעצער. אַט דער געפיל האָט זיי אָנגעשטעקט מיט דעם וואָס פּסיכאָ־אַנאַליטיקער רופן אַן מינדערוועטיגקייטס־קאָמפּלעקס, און זיי האָבען זיך פון דעם קאָמפּלעקס ניט געקענט באַפרייען ביז זיי האָבען ניט געפונען עפּעס אַ „קאָמפּענסאַציע" וואָס זאָל היילען זייערע פּסיכישע וואונדען.

מיט אומגעדולד האָבען אַט די זעצער געוואַרט אויף דער צייט, ווען דער קאָנטראַקט פון דער יוניאָן וועט אויסגיין, סוף 1914, כדי צו קענען ווייזען סיי די באַלעבאַטים, סיי דער עפענטלאַכקייט און סיי זיך אַליין, אַז דער יוניאָנ׳ס העגט זיינען ניט געבונדען אינגאַנצען, אַז דער געבונדענער פּראַמעטעאוס האָט נאָך אַ געוויסע האַנדלונגס־פרייהייט, פון וועלכער קיינער קען אים ניט באַרויבען.

אויב די יוניאָן האָט ניט געקענט העלפען יוניאָניזירען די שרייבער, איז זי געווען אַנטשלאָסען צו יוניאָניזירען לפּחות אַ טייל שרייבער — יענע, וואָס האָבען געאַרבעט אין די צייטונגען אַלס קאָרעקטאָרס.

אין די ענגלישע און דייטשע צייטונגען זיינען די קאָרעקטאָרס שוין לאַנג געווען אָרגאַניזירט. די אַרבעט פון לייענען קאָרעקטור, די „פּרוף־רידינג", ווי דאָס הייסט אויף ענגליש, איז אין די ניט־אידישע צייטונגען שוין דעמאָלט געטאָן געוואָרען פון זעצער, פון מיטגלידער פון די שריפט־זעצער יוניאָנס. אין די אידישע צייטונגען אָבער פלעגט דעמאָלט די קאָרעקטור געמאַכט ווערען פון שרייבער. די יוניאָן האָט ניט געוואָלט צונעמען די דאָזיגע אַרבעט פון די שרייבער און האָט עס דעריבער גע־לאָזט גיין ווי עס גייט. איצט אָבער איז די יוניאָן געווען אַנטשלאָסען דאָס לייענען פון קאָרעקטור אַרונטערצונעמען אונטער איר יורידיקציע.

די אינטערנעשאָנאַל האָט גאָר ניט געקענט האָבען געגען דעם. פאַר־קערט, זי האָט ניט געקענט פאַרשטיין פאַר וואָס די „פּרוף־רידינג" איז ביז דעמאָלט ניט יוניאָניזירט געוואָרען, און זי האָט מיט פאַרגעניגען גוט־געהייסען די נייע פאָדערונגען, וואָס די יוניאָן האָט אויסגעאַרבעט, צווי־שען וועלכע עס איז אויך געווען אַ פּונקט, אַז די קאָרעקטור דאַרף גע־מאַכט ווערען פון מיטגלידער פון דער יוניאָן. די „אַמעריקען ניוספּייפּער פּאָבלישערס אַסאָסיאיישאָן", ווידער, האָט אויך גאָרנישט געקענט אויסזעצען געגען דעם, אַז די אַרויסגעבער פון די אידישע צייטונגען זאָלען נאָכגעבען אַ זאַך, וואָס איז אין די ענגלישע צייטונגען שוין לאַנג געווען אַן אינ־סטיטוציע.

און די יוניאָן האָט דעם דאָזיגען פּונקט טאַקע דורכגעפירט. דאָס איז געווען די טיילווייזע „קאָמפּענסאַציע", וואָס האָט ביז אַ געוויסען גראַד

געזונט־געמאַכט דעם קראַנקען געמיט וואָס איז די זעצער געבליבען נאָך דעם שרייבער־סטרייק.

אָבער גאָר גרינג איז די זאַך ניט צוגעגאַנגען.

נאָך דעם שרייבער־סטרייק האָבען כמעט אַלע שרייבער פאַרלאָזען די שרייבער־יוניאָן. אויף אַ וואונק פון פירענדע מיטגלידער פון דער שריפט־זעצער יוניאָן זיינען די קאָרעקטאָרס ווייטער געבליבען אין דער יוניאָן, און צוזאַמען מיט אַ קליינער צאָל שרייבער האָבען זיי אָנגעהאַלטען דעם טשאַרטער פון דער אינטערנעשאַנאַל. עס איז געווען פאַרשטאַנען, אַז נאָכדעם ווי די יוניאָן וועט אויסקעמפען די יוניאָניזירונג פון „פרוף־רידינג״, וועלען אַלע קאָרעקטאָרס טראַנספערירט ווערען פון דער שרייבער־יוניאָן אין דער שריפטזעצער־יוניאָן.

דער קאָנטראַקט פון דער יוניאָן האָט געזאָלט אויסגיין ענדע 1914. איינער פון די קאָרעקטאָרס אָבער האָט זיך געפעדערט און איז אין חודש יוני געקומען זיך טראַנספערירען אין דער שריפטזעצער יוניאָן. וויפיל דער פרעזידענט (שיינפעלד) האָט מיט אים ניט איינגעטענה'ט, ער זאָל אָפּוואַרטען מיט'ן טראַנספערירען זיך, האָט עס ניט געהאָלפען. משמעות, ער האָט געמיינט, אַז עס איז פאַראַן אַ סכנה אַז די שריפטזעצער יוניאָן וועט אָנשטעלען זעצער צו לייענען די קאָרעקטור און די אַלטע קאָרעק־טאָרס וועלען אויף אַזאַ אופן פאַרלירען זייערע פלעצער. איז ער דורכ־אויס באַשטאַנען אויף זיין רעכט זיך צו טראַנספערירען גלייך, און די יוניאָן האָט קיין אַנדער ברירה ניט געהאַט ווי אָנצונעמען זיין טראַנספער.

די טראַנספערירונג פון אָט דעם איינציגען קאָרעקטאָר האָט שיער ניט געפירט צו אַ סטרייק אין דער צייטונג, וואו ער האָט געאַרבעט.

די צייטונגס־אַרויסגעבער האָבען שוין געוואוסט, אַז די יוניאָן גרייט זיך צו יוניאָניזירען די קאָרעקטאָרס ביי דער באַנייאונג פון דעם אָפּמאַך. ווען דער מענעדזשער פון דער צייטונג, וואו דער טראַנספערירטער קאָרעק־טאָר האָט געאַרבעט, האָט זיך דערוואוסט אַז ער איז געוואָרען אַ מיטגליד אין דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, האָט ער אים תיכף אָוועקגעשיקט פון דער אַרבעט.

די יוניאָן האָט אַזאַ זאַך ניט געקענט פאַרשווייגען. זי האָט ניט גע־קענט דערלאָזען, אַז ווער־עס־איז זאָל אָוועקגעשיקט ווערען פון דער אַרבעט פאַר דעם איינציגען חטא וואָס ער איז אַ מיטגליד אין דער יוניאָן. פרע־זידענט שיינפעלד צוזאַמען מיט א. גאָטעסמאַן זיינען באַאויפטראַגט גע־וואָרען זיך צו טרעפען מיט דעם פאַרוואַלטער פון דער באַטרעפענדער צייטונג און דורכאויס פאָדערען, אַז דער קאָרעקטאָר זאָל צוריק אָנגע־שטעלט ווערען אויף זיין פלאַץ.

דער מענעדזשער האָט אָבער זיך אָנטזאָגט דאָס צו טאָן. ער האָט

געטענה'ט, אַז אַזוי ווי די יוניאָן גרייט זיך צו יוניאָניזירען די „פּרוף־רידינג" אין די צייטונגען, און די צייטונגס־ארויסגעבער זיינען אנטשלאָסען דאָס ניט צו דערלאָזען, וויל ער ניט אַז די יוניאָן זאָל געווינען אַ פאַרצוג אין די קומענדע פּאַרהאַנדלונגען דערמיט וואָס אירער אַ מיטגליד וועט שוין אַרבעטען אין אַ צייטונג אַלס אַ קאָרעקטאָר. דער מענעדזשער האָט גלייכצייטיג דערקלערט, אַז ער איז גרייט צוריק אָנצושטעלען דעם קאָרעקטאָר, אויב ער וועט אויפגעבען זיין מיטגלידערשאַפט אין דער יוניאָן.

די יוניאָן האָט ניט געקענט מסכים זיין דערצו, אַז אַנגעהעריגקייט צו איר זאָל גילטען אַלס אַן אורזאַך אַוועקגעשיקט צו ווערען פון דער אַרבעט. נאָכדעם ווי דער פּרעזידענט און דער סעקרעטאַר־טרעזשורער פון דער אינטערנעשאָנאַל, וועלכע זיינען דעמאָלט גראָד געווען אין ניו יאָרק, האָבען אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט דעם מענעדזשער פון דער צייטונג, און זיי האָבען געראַטען דעם מענעדזשער צוריק אָנצושטעלען דעם קאָרעקטאָר, און דער מענעדזשער איז אַלץ געבליבען איינגעשפּאַרט, — האָט די יוניאָן זיך גענומען גרייטען צו רופען אַ סטרייק אין דער באַטרעפענדער צייטונג. ביי אַ ספּעציעלען מיטינג פון דער יוניאָן איז די פראַגע וועגען אַ סטרייק אָפּגעשטימט געוואָרען, און מיט 78 שטימען געגען 23 איז באַשלאָסען געוואָרען דעם סטרייק צו רופען, און די אינטערנעשאָנאַל האָט די סטרייק־אָפּשטימונג גוטגעהייסען.

איידער דער סטרייק איז ארויסגערופען געוואָרען האָט די יוניאָן זיך געווענדעט צו די יוניאָנס פון די אַנדערע פאַכען, וואָס זיינען באַשעפטיגט ביי די צייטונגען, אויסצוגעפינען ווי ווייט זי קען זיך פאַרלאָזען אויף זייער הילף. אַלע יוניאָנס, אָהן אויסנאַם, האָבען זיך דערקלערט גרייט ארונטערצונעמען זייערע מענשען פון דער צייטונג, אויב די אידישע שריפטזעצער יוניאָן וועט דאָרט רופען אַ סטרייק.

אַלס אַ לעצטען מיטעל, האָט פּרעזידענט שיינפעלד צוזאַמענגערופען די פאַרטרעטער פון אַלע באַטרעפענדע יוניאָנס, אַז זיי זאָלען צוזאַמען מיט אים גיין צום מענעדזשער פון דער צייטונג און אים געבען די לעצטע וואָרנונג.

דאָס איז געווען אַ דעמאָנסטראַציע פון אמת'ער אַרבעטער־סאָלידאַריטעט. עס זיינען מיטגעגאַנגען טאָם קעראָל, דער פּרעזידענט פון דער סטערעאָטייפּערס יוניאָן; ביל עדוואַרדס, דער פּרעזידענט פון דער פּרעסמענס יוניאָן; דזשאָן דעילי, דער פּרעזידענט פון דער מעילערס יוניאָן; לואי פישער, דער פּרעזידענט פון דעם מאַשיניסטען־ברענטש פון די לינאָטיפּ־מאַשיניסטען; דזשאָן קעראָל, דער אָרגאַניזער פון „ביג סיקס", וואו דער מאַשיניסטען־ברענטש באַלאַנגט, און פּיט ברעידי, דער סעקרעטאַר

פון „אַלייעד פּרינטינג טריידס קאַונסיל״ און פּרעזידענט פון דער פּאַטאַ־ענגרייוועורס יוניאָן.

אַט די קלײנע אַרמײ פאַרשטײער פון די מעכטיגסטע יוניאָנס אין ניו יאָרק האָבן דערקלערט דעם מענעדזשער, אַז קײן אײנער פון זײערע מענשען וועט ניט פאַרבלײבן בײ דער אַרבעט קײן אײנציגע מינוט, ווען די שריפטזעצער וועלן אַרויס אין סטרײק.

דער מענעדזשער איז אָבער געבליבן בײ זײנס. ער האָט געט־טענה׳ט, אַז וויבאַלד אין קאָנטראַקט צווישען זײן צײטונג און דער יוניאָן ווערט ניט דערמאָנט קײן „פּרופרידערס״, איז ער פרײ צו טאָן מיט די קאָרעקטאָרס וואָס ער וויל, און די יוניאָן קען אים קײן דעה ניט זאָגען.

אויף מאָרגען איז די גאַנצע מאַשינערי געווען אָנגעשטעלט דעם סטרײק אַרויסצורופען. אַלע אַרבעטער פון די פאַרשידענע פאַכען זײנען גע־שטעלט געוואָרען אונטער דער השגחה פון פּרעזידענט שײנפעלד און זײ זײנען פון זײערע יוניאָנס אינסטרואירט געוואָרען אויסצופאָלגען זײנע באפעלען. די אַרבעטער אויף דער צײטונג האָבן זיך פאַרזאַמעלט אין אײן פּלאַץ, וואו עס זײנען געמאַכט געוואָרען אַלע פאַרבאַרײטונגען אַז די צײטונג זאָל דעם קומענדען טאָג ניט דערשײנען. אין לעצטען מאָמענט אָבער איז דער מענעדזשער ווײכער געוואָרען און האָט צוגעשיקט אַ שליח אָנזאָגען, אַז ער גיט נאָך די פאָדערונג פון דער יוניאָן און אַז דער קאָרעק־טאָר זאָל קומען צו דער אַרבעט.

אַט אַזוי האָט זיך געענדיגט דער אינצידענט מיט דעם אײנציגען קאָרעקטאָר, וואָס איז אין אמת׳ן געווען די פּרעליודיע, דער פאָרשפּיל אין דעם קאַמף צו יוניאָניזירען אַלע קאָרעקטאָרס. די אַנטשלאָסענקײט, וואָס די יוניאָן האָט אַרויסגעוויזען אין דעם פאַל, האָט אַ סך געהאָלפען ברעכען די עקשנות פון די באַלעבאַטים ווען עס איז געקומען צום פאַרהאַנדלען די עיקר־פראַגע, די יוניאָניזירונג פון „פּרוף־רידינג״, וואָס די יוניאָן האָט געפאָדערט.

די באַלעבאַטים האָבן זיך געוואָרפען אויף אַלע זײטען און האָבן אויסגענוצט אַלע אַרגומענטען צו באווײזען, אַז „פּרוף־רידינג״ האָט מיט זעצען און מיט זעצער גאָר ניט צו טאָן. ווען זײ האָבן אָבער אײנגעזען, אַז אַט די רײד וועלען זײ ניט העלפען, וואָרים אין די ענגלישע צײטונגען לײענען די קאָרעקטור דוקא זעצער, האָבן זײ גענומען טענה׳ן פּונקט פאַרקערט. אויב זעצער זײנען די אמת׳ע קאָמפּעטענטע קאָרעקטאָרס, — האָבן זײ געזאָגט, — טאַ לאָזט אונז אָוועקשיקען די אַלטע, „אומקאָמפּע־טענטע״ קאָרעקטאָרס, און שיקט אונז זעצער אויף זײערע פּלעצער...

דאָס איז געווען אַ ממזר׳שער מאַנעווער פון דער זײט פון די באַלע־באַטים און האָט געשטעלט דער יוניאָן אין אַ גרויסער פאַרלעגענהײט. די

יוניאָן האָט בשום אופן ניט געקענט מסכים זיין דערצו, אַז די אַלטע קאָרעקטאָרס, וועלכע האָבען געאַרבעט אין די צייטונגען אַ רייע יאָרען, זאָלען אָוועקגעשיקט ווערען פון זייערע ערטער, און זי האָט דעריבער גע־מוזט איינגיין אויף אַ געוויסען קאָמפּראָמיס.

די פשרה איז באַשטאַנען אין דעם: דערפאַר וואָס די באַלעבאָטים האָבען מסכים געווען צו האַלטען די אַלטע קאָרעקטאָרס און צו אַנערקענען זייער סטאַטוס אַלס מיטגלידער פון דער שריפטזעצער־יוניאָן, איז די יוניאָן איינגעגאַנגען דערויף, אַז סיי די קאָרעקטאָרס און סיי די זעצער זאָלען דעם ערשטען יאָר בלייבען אַרבעטען אויף די אַלטע שכירות, וואָס זיי האָבען ביז דעמאָלט באַקומען.

די יוניאָן האָט גרינג געקענט קריגען אַ הוספה אין די שכירות פון די זעצער גלייך דאָס ערשטע יאָר, ווען זי זאָל זיך ניט איינשטעלען פאַר די קאָרעקטאָרס. זי האָט אָבער מיט פאַרגעניגען דעם דאָזיגען קרבן גע־בראַכט, אַבי די אַלטע קאָרעקטאָרס זאָלען ניט ליידען דורך דער יוניאָניזי־רונג פון „פּרוף־רידינג".

פאַרשטייט זיך, אַלע קאָרעקטאָרס האָבען זיך אָנגעשלאָסען אָן דער שריפטזעצער־יוניאָן, און עס האָט ניט לאַנג געדויערט ביז די שכירות פון די קאָרעקטאָרס זיינען געהעכערט געוואָרען און זיינען מיט דער צייט געוואָרען די זעלבע וואָס זעצער באַקומען. אַזוי איז עס ביז אויף היינ־טיגען טאָג.

נאָכדעם ווי די פראַגע פון „פּרוף־רידינג" איז געלייזט געוואָרען, איז ביי די ווייטערדיגע פאַרהאַנדלונגען קיין שוועריגקייטען ניט פאָרגעקומען. אַ קאָנטראַקט איז אונטערגעשריבען געוואָרען מיט די באַלעבאָטים אויף פינף יאָר צייט. דאָס ערשטע יאָר זיינען די שכירות געבליבען 30 דאָלאַר אַ וואָך און יעדען יאָר זיינען זיי געהעכערט געוואָרען מיט 1 דאָלאַר, אַזוי אַז דעם פינפטען יאָר פונ'ם אָפּמאַך האָבען די זעצער באַקומען 34 דאָלאַר אַ וואָך פאַר 36 שעה אַרבעט.

גלייכצייטיג איז אויך אונטערגעשריבען געוואָרען אַן אָפּמאַך אויף פינף יאָר צייט מיט די באַלעבאָטים פון די דזשאָב־דרוקערייען. דאָרט זיינען די שטונדען געווען 46 אַ וואָך, און די שכירות האָבען זיך אָנגע־הויבען פון 25 דאָלאַר דעם ערשטען יאָר און זיינען געהעכערט געוואָרען יעדען יאָר מיט 1 דאָלאַר ביז 29 דאָלאַר דעם לעצטען יאָר. די זעצער אין די דזשאָב־דרוקערייען, וואָס האָבען געאַרבעט אויף ליינאָטייפּ־מאַשינען און ביים צוזאַמענשטעלען וועכענטלאַכע אָדער צוויי־וועכענטלאַכע צייטונגען, האָבען געאַרבעט די זעלבע שטונדען און באַקומען די זעלבע שכירות וואָס די זעצער אין די צייטונגען.

אַן ערנסטער יוריסדיקציע־סכסוך

דער לעזער געדענקט געוויס דעם פאַל, וואָס איז באַשריבען געוואָרען אין דעם קאַפּיטעל „יוריסדיקציע־ענינים" — ווי אַזוי אַ געוויסען באַלע־באָס האָט זיך געוואָלט איבערגיין אונטער דער יוריסדיקציע פון דער ענגלישער יוניאָן, ווי אַזוי אַ „רעפערי" האָט פעסטגעשטעלט אַז מער ווי 50 פּראָצענט אַרבעט אין דעם שאַפּ איז אידישע און אַז ער דאַרף דעריבער ווייטער פאַרבלייבען אונטער דעם קאָנטראָל פון דער אידישער יוניאָן. אָט דער באַלעבאָס איז ניט געבליבען צופרידען מיט דער אנטשיידונג, און ער האָט ניט אויפגעגעבען די האָפענונג סוף כל סוף פּאָרט איבערצופּעקלען זיך צו די גוים. ער האָט ארויסגעקוקט אויף אַ געלעגענהייט ווידער צו פּרובירען מזל, און אַזאַ געלעגענהייט האָט זיך אין גיכען געמאַכט.

אין דער „ביג סיקס" איז דעמאָלט דערוויילט געוואָרען אַ נייער פּרעזידענט, דזשיימס דעהם. צו יענער צייט האָט נאָך דעהם געהאַט ווייניג דערפאַרונג אין דער פירונג פון דער יוניאָן. מיט דער פאַרגאַנגענהייט און טעטיגקייט פון דער אידישער יוניאָן איז ער אויך געווען ווייניג באַקאַנט. האָט זיך דעם באַלעבאָס איינגעגעבען דעם נייעם פּרעזידענט צו פאַרדרייען דעם קאָפּ, און ער האָט געמאַכט אַ פאַרזוך צו פאַרכאַפּען דעם שאַפּ פאַר דער ענגלישער יוניאָן.

דער באַטרעפענדער באַלעבאָס האָט דעמאָלט שוין באַשעפטיגט זיבען זעצער. האָט ער איין שיינעם טאָג אָוועקגעשיקט 4 פון די 7 זעצער און אָנגעשטעלט אויף זייערע פּלעצער מיטגלידער פון דער ענגלישער יוניאָן. דאָס אַליין, וואָס די מערסטע זעצער אין זיין דרוקעריי וועלען זיין מיט־גלידער פון דער ענגלישער יוניאָן, האָט געזאָלט דינען אַלס באַוויז, אַז די מערהייט אַרבעט אין זיין שאַפּ איז ענגלישע און אַז די „ביג סיקס" איז באַרעכטיגט צו דער יוריסדיקציע איבער דעם שאַפּ.

דער פּרעזידענט פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, נ. דראַשער, איז גלייך אַוועק צו דזשיימס דעהם, און האָט פּראָטעסטירט געגען דעם, וואָס מיטגלידער פון אַ ברודער־אָרגאַניזאַציע האָבען פאַרנומען די פּלעצער פון ארונטערגעשיקטע יוניאָן־לייט. די אַלע טענות האָבען אָבער אויף דעהמ'ען קיין ווירקונג ניט געהאַט. ער איז געבליבען איינגעשפּאַרט, אַז דער שאַפּ דאַרף געהערען צו דער „ביג סיקס", און ווייטער גייט אים קיין זאַך ניט אָן.

צום ערשטען מאָל איז דאָ די יוניאָן געשטאַנען פנים אל פנים פאַר אַן אמת'ן יוריסדיקציע־סכסוך — פאַר אַ פאַל וואו אַ ברודער־אָרגאַניזאַציע האָט מיט גוואַלד געוואָלט פאַרכאַפּען אירען אַ שאַפּ. און זי האָט באַשלאָסען די יוריסדיקציע איבער דעם דאָזיגען שאַפּ ניט אויפצוגעבען אָן אַ קאַמף.

די יוניאָן האָט די האַנדלונג פון דעם באַלעבאָס פּראָקלאַמירט אַלס „לאָקאַוט", אַלס ברוך פון דעם קאָנטראַקט וואָס ער האָט געהאַט מיט דער יוניאָן. זי האָט פון שאַפּ אַרונטערגענומען די איבעריגע דריי מיטגלידער אירע, האָט דערקלערט אַ סטרייק געגען שאַפּ און האָט זיך ענערגיש גענומען אים באַקעמפען מיט אַלע מיטלען וואָס די לאַגע האָט געפאָדערט.

אינטערעסאַנט דערביי איז, אַז די אינטערנעשאַנאַל האָט אַנערקענט דעם קאַמף אַלס „לאָקאַוט" און האָט באַשטימט צו צאָלען סטרייק־בענעפיט די סטרייקער. דער „עלייעד פּרינטינג טריידס קאַונסיל", ווידער, האָט אויך דעם סטרייק אַנערקענט און האָט באַשלאָסען צוריקצוציען דעם יוניאָן־לייבעל פון דער דרוקעריי. ווען דער באַלעבאָס האָט זיך אַנטזאָגט די לייבעלס אָפּצוגעבען מיט גוטען, האָט דער קאַונסיל זיך געווענדעט אין געריכט, און אויף אַ באַפעל פון געריכט איז אַ מאַרשאַל געקומען און די לייבעלס צוגענומען. דעהם איז אָבער אַלץ געבליבען פאַר'עקשנ'ט און ער האָט זיינע מענשען ניט געוואָלט אַרונטערנעמען פון דעם שאַפּ.

די סיטואַציע, וואָס האָט זיך דאָ געשאַפען, איז געווען אַ העכסט טשיקאַווע. פון איין זייט, פירט אַ יוניאָן אַ סטרייק געגען אַ באַלעבאָס; די אינטערנעשאָנאַל סאַנקציאָנירט אים און צאָלט סטרייק־בענעפיט די אויסגעשלאָסענע; דער צענטראַלער שטאָטישער קאָונסיל פון די יוניאָנס פון דער גאַנצער אינדוסטריע, וועלכער איז דער באַלעבאָס איבער דעם יוניאָן־לייבעל, ציט צוריק דעם לייבעל פון דעם באַטרעפענדען שאַפּ. פון דער אַנדערער זייט, אָבער, האָט אַ פּרעזידענט פון אַ צווייטער יוניאָן פון דער זעלבער אינטערנעשאָנאַל ארויפגעשיקט מענשען צו פאַרנעמען די פּלעצער פון די סטרייקער, און ער וויל זיי בשום אופן ניט אַרונטערנעמען. הגם די „ביג סיקס" איז דער גרעסטער לאָקאַל פון דער אינטערנעשאָנאַל, האָט זי אָבער אַזאַ לאַגע ניט געקענט לאַנג דולדען.

דזשאָן העיס, דער סעקרעטערי־טרעזשורער פון דער אינטערנעשאָנאַל, האָט פאָרגעשלאָגען, אַז אַ קאָמיטע זאָל מאַכען אַ נייע אויספאָרשונג וועגען דער אַרבעט אין דער באַטרעפענדער דרוקעריי און צו וועלכער יוניאָן זי דאַרף געהערען. די קאָמיטע איז באַשטאַנען פון דריי מיטגלידער פון דער ענגלישער יוניאָן און דריי מיטגלידער פון דער אידישער יוניאָן. אין פאַל די קאָמיטע וועט זיך ניט קענען אייניגען צווישען זיך, האָט זי געדאַרפט צוציען אַ זיבעטען מיטגליד, וועלכער זאָל דעם סכסוך אַנטשיידען.

די קאָמיטע פון דער יוניאָן איז באשטאנען פון די ברידער ראָזענסאָן, גאָטעסמאַן און שיינפעלד. ווען זיי האָבען זיך געטראָפען מיט די דריי פארטרעטער פון דער ענגלישער יוניאָן, וועלכע זיינען באשטימט געוואָרען פון דעהמ׳ען און זיינען פון אים קאָנטראָלירט געוואָרען, האָבען זיי גלייך איינגעזען אַז זיי וועלען מיט זיי צו קיין טאָלק ניט קענען קומען. עס איז דעריבער באשלאָסען געוואָרען צוצוציען אַ זיבעטען, און ביידע צדדים האָבען זיך געאייניגט אויף דעם פרעזידענט פון „עלייעד פרינטינג טריידס קאונסיל״, טאָם קעראָל.

קעראָל האָט אנטשיידען, אַז אַ נייע אויספאָרשונג וועגען דער אַרבעט פון שאָפּ אין די לעצטע זעקס חדשים זאָל געמאַכט ווערען. אויב עס וועט זיך ארויסשטעלען, אַז די מערסטע אַרבעט אין שאָפּ איז אידיש, זאָל ער פאַרבלייבען אונטער דער יוריסדיקציע פון דער אידישער יוניאָן; אויב אָבער עס וועט זיך ארויסווייזען, אַז די מערסטע אַרבעט איז ענגלישע, זאָל ער אַריבערגיין צו דער יוריסדיקציע פון דער ענגלישער יוניאָן.

נאָך אַ גענויער אויספאָרשונג, איז ווידער אמאָל פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די מערסטע אַרבעט אין דעם שאָפּ איז אידישע, און טאָם קעראָל, וועלכער איז פאַקטיש געווען דער אַרביטרייטאָר, האָט אנטשיידען, אַז דער שאָפּ דאַרף בלייבען אונטער דעם קאָנטראָל פון דער אידישער יוניאָן.

דער סטרייק און די פאַרהאַנדלונגען האָבען געדויערט אַ פּאָר חדשים צייט. דערווייל האָבען זיך אונטערגערוקט נייע וואַלען פאַר באַאַמטע אין דער ענגלישער יוניאָן, און אַלס פרעזידענט פון דער יוניאָן איז דערווײלט געוואָרען לעאָן ראָוס. ווען קעראָל האָט ארויסגעגעבען זיין אנטשיידונג איז שוין ראָוס געווען דער פרעזידענט פון „ביג סיקס״.

פרעזידענט ראָוס און זיין אָרגאַנייזער טעאָדאָר דאָגלאַס, צוזאַמען מיט דער קאָמיטע פון דער אידישער יוניאָן, זיינען אַוועק צום באַטרעפענדען באַלעבאָס איבערצוגעבען דעם שאָפּ צוריק צו דער אידישער יוניאָן. ווי איבערראַשט זיינען זיי געוואָרען, ווען זיי האָבען דערזען, ווי וויסט און פאַרלאָזען דער שאָפּ מיט דער גאַנצער מאַשינערי האָט אויסגעזען. אַלץ ארום איז געווען טויט. אַ ראָד האָט זיך ניט געדרייט. דאָס האָט שטום עדות געזאָגט, ווי ווירקזאַם דער קאַמף פון דער יוניאָן איז געווען.

הילף פאַר די מלחמה־קרבנות

דאָ איז ניט דער פּלאַץ צו דערציילען וועגען די גירושים, חורבנות און אומגליקען, וואָס די וועלט־מלחמה האָט געבראַכט אויף די אידען אין מזרח־אייראָפּע. דאָ איז אויך ניט דער פּלאַץ אויסצורעכענען וואָס די אַמעריקאַנער אידען האָבען געטאָן פאַר די מלחמה־קרבנות און ווי אַזוי זיי האָבען געראַטעוועט דעם אייראָפּעאישען יודענטום פון אונטערגאַנג. דאָ ווילען מיר בלויז פאַרצייכענען, אַז די אידישע שריפטזעצער־יוניאָן האָט בייגעטראָגען איר פולען חלק צו די הילפס־אַקציעס וואָס זיינען אונטער־נומען געוואָרען אין אַמעריקע לטובת די מלחמה־קרבנות.

צוויי מאָל האָט די יוניאָן בייגעשטייערט פאַר דעם דאָזיגען צוועק צו פינף הונדערט דאָלאר — איין מאָל אין 1917 און דעם צווייטען מאָל אין 1918.

אין די ריזיגע סומען, וואָס זיינען דעמאָלט געשאַפען געוואָרען, איז טויזענט דאָלאר, אמת, ניט מער ווי אַ טראָפּען אין אַן עמער. אָבער ווען מ'נעמט אין באַטראַכט די קליינע צאָל מיטגלידער פון דער יוניאָן און מען צעטיילט די סומע פּער קאָפּ, איז אַ ספק צי וועלכער עס איז מיטגליד פון אַן אַנדער אַרבעטער־קערפּערשאַפט האָט אַזוי פיל בייגעטראָגען.

פאַרבייגייענדיג זאָל דאָ באַמערקט ווערען, אַז וויפיל אַ קלענערע אָרגאַניזאַציע זאָל ניט אויסטיילען אין הילף מכל־המינים, קלינגט ניט די סומע זעהר גרויס, אין פאַרגלייך מיט די סומען פון קערפּערשאַפטען מיט צענדליגע טויזענטער מיטגלידער. ווי גרויס עס זאָל ניט זיין די ביי־שטייערונג פון דעם איינצעלנעם מיטגליד פון דער קליינער אָרגאַניזאַציע, איז אָבער די גאַנצע סומע ניט אַזאַ, וואָס זאָל רייסען די אויגען. אָבער פּראָפּאָרציאָנעל צו איר צאָל מיטגלידער, גיט די קלענערע אָרגאַניזאַציע אָפט מער ווי גרויסע אָרגאַניזאַציעס.

אויסער די טויזענט דאָלאר, וואָס די יוניאָן האָט בייגעטראָגען, האָט זי אָבער אויך געטאָן עפּעס, וואָס קען אין געלט ניט אָפּגעשאַצט ווערען און וואָס האָט פּאַקטיש קיין גלייכען ניט צו זיך אין דער געשיכטע פון אַלע הילפס־אַקציעס וואָס זיינען אונטערנומען געוואָרען אין יענער שרעקלאַכער צייט.

געווען איז דאָס אין 1916. די „פּיפּעלס רעליף קאָמיטע" איז נאָר־וואָס אָרגאַניזירט געוואָרען. זי האָט געזוכט וועגען און מיטלען ווי אַזוי

אויפצואוועקען, אויפצוטרייסלען און פאַראינטערעסירען די ברייטע אידישע מאַסען פון אַמעריקע אין דעם שיקזאַל פון זייערע ברידער אין די מלחמה־זאָנעס אין אייראָפּע. איינע פון די ערשטע אַקציעס, וואָס די „פּיפּעלס רעליף קאָמיטע” האָט אונטערנומען, איז געווען צו אראנזשירען אַ גרויסען פּאָלקס־באַזאַר אין גרענד סענטראַל פּאַלאַס, אין ניו יאָרק. חוץ די דירעקטע געלט־מיטלען, וואָס אַ באַזאַר קען אריינברענגען, איז אַזאַ אונטערנעמונג באטראכט געוואָרען אַלס גוטער מיטעל צו פּאַראינטערעסירען דער עפענט־לאכקייט אין די ברייטערע הילפס־אַקציעס וואָס זיינען אונטערנומען גע־וואָרען.

די פאַרוואַלטונג פון באַזאַר האָט זיך אויך געווענדט צו דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן מיט דער ביטע, זי זאָל זיך אַקטיוו באטייליגען אין באַזאַר. ביי אַ מיטינג אין פעברואר 1916 האָט די יוניאָן באשלאָסען די דאָזיגע ביטע צו דערפילען און צו טאָן אַלעס מעגלאכעס צו העלפען קרוינען דעם באַזאַר מיט אַ דערפאָלג. דער פּרעזידענט פון דער יוניאָן, א. וו. דזשאָזעפסאָן, איז באאויפטראגט געוואָרען צו נעמען די זאַך אין זיינע הענט און זען, אַז דער בייטראַג פון דער יוניאָן צום דערפאָלג פון באַזאַר זאָל זיין אַזאַ, וואָס פּאַסט זיך פאַר דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן.

נאָך אַ באַראַטונג מיט די פאַרוואַלטער פון באַזאר, האָט די יוניאָן גענומען אויף זיך צו טאָן צוויי זאכען פאַר דעם באַזאַר:

ערשטענס, דרוקען אַ סואווענירזשורנאַל, און

צווייטענס, ארויסצוגעבען ביים באַזאַר גופא אַ קליינע טעגלאכע צייטונג, וואָס זאָל זיך רופען „באַזאַר גאַזעט”.

די אויפגאַבע פון ארויסגעבען אַ סואווענירזשורנאַל איז געווען אַ פאַרהעלטניסמעסיג גרינגע.

די ארויסגאַבע פון אַ טעגלאכער צייטונג ביים באַזאַר איז אָבער געווען אַ באמת קאָלאָסאַלע אונטערנעמונג. עס האָט זיך געפאָדערט אויסצושטאַ־טען אַ גאנצע דרוקעריי — אַ ליינאָטייפּ־מאַשין, בליי, שריפט, קאַסטענס, האָלץ, טישען, אַ פּרוף־פּרעס און אַ פּאַר דרוקען־מאַשינעס; פּאַפּיר, פאַרב און אַנדערע דרוק־מאַטעריאַלען. און מ'האָט אויך געדאַרפט צושטעלען אַ סטעף אַרבעטער, וואָס זאָל טאָן די אַרבעט — טאָן ווי געהעריג און, פאַרשטייט זיך, אָהן געצאָלט.

אַ שווערע אויפגאַבע האָט אָבער קיינמאָל ניט אָפּגעשראָקען די זעצער. פּרעזידענט דזשאָזעפסאָן האָט זיך אין דער אונטערנעמונג אריינגעוואָרפען מיט זיין גאַנצער ענערגיע און ענטוזיאַזם — און אין אַ קורצער צייט איז אין גרענד סענטראַל פּאַלאַס אויסגעוואקסען אַ קליינע אָבער מאָדערנע דרוקעריי.

זאָל דאָ דערמאָנט ווערען, אַז איבעראַל וואו דזשאָזעפסאָן האָט זיך

געוועגדט, איז ער אויפגענומען געוואָרען בכבוד גדול און מיט אַ פרייער האַנט. די פארשיידענע פירמעס, וואָס פּראָדוצירען דרוק־מאַשינען און דרוק־מאַטעריאַלען, האָבען זיך הארציג אָפּגערופען אויף זיין אַפּיל און האָבען מיט פארגעניגען צוגעשטעלט אַלץ פריי, אָהן געלט.

די „מערגענטאַלער ליינאָטייפּ קאָ." האָט ניט נאָר צוגעשטעלט אַ נייע ליינאָטיפּ־מאַשין פון דעם סאַמע לעצטען מאָדעל, נאָר זי האָט זאָגאר מיט־געשיקט מיט דער מאַשין אירען אַ מאַשיניסט, וועלכער איז געשטאַנען און אַכטונג געבען אַז די מאַשין זאָל אַרבעטען גוט.

די קאַנער, פענדלער קאָ. האָט געגעבען אַ דרוק־מאַשין און אַנדערע מכשירים, וואָס זיינען נויטיג פאַר אַ דרוקעריי.

די אַמעריקען טייפּ פאַונדערס קאָ. האָט אריינגעשיקט שריפט און אַנדערע מאַטעריאַלען.

די דזשאָן טאָמפּסאָן קאָ. האָט אריינגעשיקט איינע פון אירע מאָדערנע דרוק־מאַשינען.

מעטאַל פאַר דער ליינאָטיפּ־מאַשין האָט צוגעשטעלט די בלעטשפאָרד מעטאַל קאָ.

פּאַפּיר האָט צוגעשטעלט די יוניאָן קאַרד ענד פּייפּער קאָ. און די גילמאַן פּייפּער קאָ.

פרייטאָג, דעם 23טען מאַרטש, 1916, זיינען שוין אַלע מאַשינען גע־שטאַנען אויף זייערע פלעצער און אַלץ איז געווען פאַרטיג צו אָנהויבען ארויסגעבען די „באַזאַר גאַזעט".

אויף מאָרגען, שבת פרי, איז פּרעזידענט דזשאָזעפסאָן מיט אַ סטעף זעצער, מיטגלידער פון דער יוניאָן, אריינגעקומען פאַרטאָג צו דער אַרבעט.

מר. לובאַרסקי, דער מענעדזשינג עדיטאָר פון דער צייטונג, האָט זיי פאָרגעשטעלט פאַר דעם רעדאַקציאָנס־סטעף, וועלכער איז באשטאַנען פון: קאָנראַד בערקאָוויטש, רעדאַקטאָר פון דער ענגלישער אָפּטיילונג; מנחם באָריישאָ, רעדאַקטאָר פון דער אידישער אָפּטיילונג; י. נ. סינגער, מענע־דזשער, און ה. פּ. סטראָנגין, סירקוליישאָן־מענעדזשער.

די זעצער האָבען מיט גרויס חשק זיך אַ נעם געטאָן צו דער אַרבעט, און דעם זעלבען טאָג איז דערשינען די ערשטע אויסגאַבע פון דער צייטונג. די „באַזאַר גאַזעט" איז דערנאָך רעגעלמעסיג דערשינען אַלע אַכט טעג וואָס דער באַזאַר האָט אָנגעהאַלטען.

די דרוקעריי און די צייטונג איז געווען די גרעסטע אַטראַקציע אויפ'ן באַזאַר. יעדער באזוכער האָט זיך אָפּגעשטעלט און באוואונדערט די אַרבעט. די צייטונג איז אויך געווען אַ גרויסער קוואַל פון הכנסה — סיי דער פארקויף פון די צייטונגען און סיי די אַנאָנסען האָבען אריינגע־בראַכט אַ סך געלט. אַ באַדייטענדע סומע איז אויך אריינגעקומען דערפון,

וואָס די זעצער פלעגען אָפּגיסען די נעמען פון די באזוכער אויף בליי, פאַר וועלכע יעדערער פלעגט גערן עפּעס באַצאָלען. די דרוקערײ האָט אויך געדרוקט פריי פאַר דעם באַזאַר פאַרשיידענע דרוק־אַרבעטען, ווי שאָו־קאַרדס, טראַו־אוועיס, סוירקולאַרס פאַר די פאַרשיידענע „בוטהס״ א. א. וו. דערצו איז נאָך דעם באַזאַר פאַרקויפט געוואָרען די שריפט און די סומע וואָס איז דערפון אריינגעקומען איז איבערגעגעבען געוואָרען צו דער פאַרוואַלטונג פונ׳ם באַזאַר.

אַז די פאַרוואַלטונג האָט פולשטענדיג אָפּגעשאַצט דעם בייטראַג פון דער יוניאָן צום דערפאָלג פון באַזאַר, קען מען זען פון דעם וואָס די „באַזאַר גאַזעט״ האָט געזאָגט וועגען דעם. אין דעם לעצטען נומער פון דער ענגלישער אויסגאַבע פון דער צייטונג „דיילי גאַזעט״ (זונטאַג, דעם 2טען אַפּריל, 1916) איז אָפּגעדרוקט פאָלגענדע דערקלערונג:

„. . . וואָס אַנבאַלאַנגט די טעכנישע דורכפירונג פון דער „דיילי גאַזעט״ וועלען מיר קיינמאָל ניט פאַרגעסען די שיינע און נאָבעלע טאַט פון דער „היברו אַמעריקען טייפּאָגראַפיקאַל יוניאָן נומער 83 א. ט. י.״, אונטער דער אָנפירונג פון איר פּרעזידענט, א. וו. דזשאָזעפסאָן. די דאָזיגע אַרבעטער, וועמעס קאַפּיטאַל איז זייער גוטער ווילען, האָבען פריי־וויליג אָפּגעגעבען זייער לידיגע צייט פאַר אונזער נאָבעלער אונטערנעמונג. וואָס פאַר אַ בעסערען ביישפּיל פון מענשלאַכער סאָלידאַריטעט קענען מיר אָנווייזען?״

און אָט איז אַן אויסצוג פון דעם, וואָס די אידישע אויסגאַבע פון דער „באַזאַר גאַזעט״ האָט אין איר לעצטען נומער (דעם 31טען מאַרטש) געזאָגט וועגען דעם אויפטו פון דער יוניאָן:

„די אידישע שריפטזעצער יוניאָן, מיט דער באַטייליגונג פון אירע מעמבערס, האָט געגעבען איינעם פון די שענסטע דאָניישאָנס פאַר דעם באַזאַר — טעג פון פרייוויליגער אַרבעט און איבערגעבענקייט, אַרבעט אין טומעל און גערודער, און באמיהונגען די זאַך שיין צו מאַכען. די שריפטזעצער האָבען מיט זייער אַרבעט געהאָלפען שאַפען אַ היסטאָרישען דאָקומענט פון אונזער צייט. זאָל זיי דאָס ניט פאַרגעסען ווערען! ביי יעדער געלעגענהייט זאָלען געדענקען די שיינע אַרבעט פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן די, וואָס קענען און דאַרפען עס געדענקען.״

הגם קיינער פון די מיטגלידער האָט ניט געקראָגען קיין סענט באַצאָלט פאַר דער אַרבעט, איז אָבער זייער באַלוינונג באַשטאַנען אין דעם באַוואוסטזיין, אַז זיי האָבען אויפגעטאָן אַ גוטע זאַך. זיי האָבען זיך געפילט גליקלאַך מיט דער געלעגענהייט, וואָס זיי זיינען געווען אימשטאַנד צו העלפען די אומגליקלאַכע אידען אויף יענער זייט ים, און — איז עס אַן עולה צוצוגעבען? — צו טאָן עפּעס פאַר דעם גוטען נאָמען פון דער יוניאָן.

צו אַ קאָנטראַקט דאַרף מען אויך האָבען יושר

די ציימונגס-זעצער וואַרפען די אַרבעט אויף זייער אייגענער אַחריות. — די דזשאָב-זעצער פאָלגען נאָך די ציימונגען. — דער „וואַקיישאַן"-סטרייק. — דער סוף פון „וואַקיישאַן"-סטרייק. — אַ נייער באָנוס און אַ נייער קאָנטראַקט מיט די ציימונגען.

אין איינער פון יעקב גאָרדינ'ס ערשטע פּיעסען („דער רוסישער איד אין אַמעריקע") איז געווען אַ פּאַרשוין מיט'ן נאָמען הוזדאַק, אַ זעצער, וועלכער האָט אויף יעדער טענה געהאַט איין־איינציגען ענטפער: „צו וואָס טויג מיר שכל, אַז איך האָב אַ קאָנסטיטושאַן?"

גאָרדין האָט דעם דאָזיגען טיפּ ארייגעשטעלט אין דער פּיעסע צוליב צוויי טעמים. ערשטענס, האָט ער געדאַרפט אַ הומאָריסטישען ווערטעל, אַז דער עולם זאָל האָבען פון וואָס צו לאַכען. צווייטענס, האָט ער טאַקע געוואָלט געבען אַ קיבעץ דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, וועלכע איז כלומרשט געווען צו שטרענג צו די דרוקער־באַלעבאַטים און האָט זיך גערעכענט צו פיל מיט „קאָנסטיטושאַן".

כדי דער לעזער זאָל זיך ניט וואונדערען, פאַר וואָס גאָרדינ'ען איז געגאַנגען אין לעבען אין זיינער אַ פּיעסע ארייינצוקיבעצען דער שריפט־זעצער יוניאָן, דאַרף דאָ דער ענין אַ ביסעל אויפגעקלערט ווערען.

ווען דער אידישער ישוב אין ניו יאָרק האָט זיך גענומען איינשטעלען, האָבען אָנגעהויבען אַריבערקומען אַהער בארימטע אידישע שריפטשטעלער און טוער — אַזעלכע ווי אליקום צונזער, נחום מאיר שייקעוויטש (שמ"ר), צבי הירש מאַסליאַנסקי און ענלאכע. אַזוי ווי די אידישע פּרעסע איז דער־מאָלט נאָך ניט געווען ביכולת צו געבען חיונה די דאָזיגע שריפטשטעלער, פלעגען זייערע פּריינט זיי צוריידען צו עפענען דרוקערייען. ניט נאָר צונזער און שמ"ר און מאַסליאַנסקי זיינען געוואָרען דרוקער אין ניו יאָרק, נאָר אויך אַנדערע. די אידישע שריפטזעצער יוניאָן האָט, נאַטירלאָך, דערוואַרט, אַז די דרוקערייען פון אָט בארימטהייטען זאָלען אָפּהיטען די זעלבע אַרבעטס־באַדינגונגען ווי אַנדערע דרוקערייען. געוויסע קהל'שע פאַרזאָרגער האָבען דאָס באטראַכט פאַר אַן עולה. ווען די יוניאָן האָט, למשל, ניט געוואָלט דערלויבען אַז די קינדער פון אָט די שרייבער און טוער זאָלען אַרבעטען אין די דרוקערייען פון זייערע עלטערען נאָכדעם ווי זיי קומען אַהיים פון דער שולע. אָנשטאָט העלפען זיי קריגען דרוק־אַרבעט וואָס באַצאָלט זיך ווי געהעריג, כדי זייערע פאַמיליעס זאָלען קענען האָבען פּרנסה בכבוד, האָבען אַ סך קהל'שע קליאַמקעס פאַרלאַנגט, אַז די שריפט־

זעצער יוניאָן זאָל קוקען און שווייגען, בעת אַזעלכע דרוקערייען גראָבען אונטער דעם סטאַנדאַרד פון אַרבעטס־באַדינגונגען אין דרוקער־פאַך.

אָט דערפאַר האָט עס גאָרדין באַטראַכט פאַר זיין פליכט אַריינצוקיבעצען דער יוניאָן, און דער ווערטעל „צו וואָס טויג מיר שכל, אַז איך האָב אַ קאָנסטיטושאָן" איז אַ געוויסע צייט געווען זעהר פּאָפּולער אויף דער איסט־סייד.

עס קען זיין, אַז אין איר פּלייס צו באַשיצען דעם פאַך האָט אפשר די יוניאָן אמאָל אַריבערגעכאַפּט די מאָס. אָבער איינס איז זיכער — זי האָט עס ניט געטאָן כדי צו שאַדען די באַטרעפענדע שריפטשטעלער נאָר כדי אָנצוהאַלטען די געוואונענע אַרבעטס־באַדינגונגען אין פאַך.

עס איז איבעריג צו זאָגען, אַז גאָרדינ'ס קיבעץ האָט די מיטגלידער פון דער יוניאָן זעהר שטאַרק ווײ געטאָן. צי גאָרדין איז געווען גערעכט אין זיין קריטיק געגען דער יוניאָן אָדער ניט, — דאָס וועלען מיר איבערלאָזען פאַר אַנדערע צו אורטיילען. דאָ ווילען מיר בלויז דערציילען פון אַ פאַל, ווען די „יוצרות" זיינען געווען פאַרביטען, ווען יושר און שכל האָט געפאָדערט די יוניאָן, און געהאַלטען זיך פאַר „קאָנסטיטוציע" האָבען דוקא די באַלעבאַטים — אַ פאַל, וועלכער איז פון קיינעם ניט באַזונגען געוואָרען, ניט אין לידער און ניט אין פּיעסען, און עס איז געבליבען פאַר אונזער אַרימער פעדער אים צו באַשרייבען.

פּאַסירט האָט דאָס אין דער צייט פון דער וועלט־מלחמה. אין יאָר 1914, איידער די מלחמה איז אויסגעבראָכען, האָט די יוניאָן אונטערגעשריבען אַ קאָנטראַקט מיט די באַלעבאַטים אויף פינף יאָר צייט. די אַרבעטס־באַדינגונגען אין אידישען דרוקער־פאַך זיינען דעמאָלט שוין געווען גענוג צופרידענשטעלענד, אַז די יוניאָן זאָל מסכים זיין אונטערצושרייבען אַ קאָנטראַקט אויף פינף יאָר צייט, מיט קליינע יערלאכע הוספות. די באַלעבאַטים האָבען דאָס פאַרלאַנגט, און די יוניאָן האָט זיי דאָס נאָכגעגעבען. קיינער האָט, פאַרשטייט זיך, דעמאָלט ניט פאָראויסגעזען דאָס אָנקומען פון דער גרויסער מלחמה.

אָבער נאָכדעם ווי די מלחמה איז אויסגעבראָכען, און אין אַמעריקע האָט זיך גאָר איין גיכען אָנגעהויבען די גרויסע מלחמה־„פּראָספּעריטי" צוזאַמען מיט אַ כסדר שטייגענדען יקרות אויף לעבענס־מיטלען, — האָבען די מיטגלידער פון דער יוניאָן גענומען שטאַרק קרעכצען אונטער דעם יאָך פון דעם פינף־יאָריגען קאָנטראַקט. דעמאָלט האָט די יוניאָן גענומען פאָדערען אַ רעוויזיע אין דעם קאָנטראַקט, אָבער די באַלעבאַטים האָבען ניט געוואָלט הערען דערפון.

די יוניאָן האָט גע'טענה'ט, אַז דער קאָנטראַקט איז טאַקע אַ קאָנטראַקט, אָבער צו אַ קאָנטראַקט דאַרף מען האָבען שכל און יושר אויך.

סיי דער שכל און סיי דער יושר איז געגען דעם, אַז די זעצער זאָלען בלייבען אַרבעטען אויף שכירות, וואָס זיינען געווען באשטימט פאַר אַ נאָרמאַלער צייט, אָבער ניט ווען דער יקרות שטייגט כסדר און ניט־אָרגאַ־ניזירטע אַרבעטער קריגען אַ סך העכערע שכירות ווי די זעצער. די יוניאָן האָט דעריבער אין 1918 געפאָדערט פון די באַלעבאָטים אַ „וואָר־באָנוס" — אַ העכערונג פון 5 דאָלאַר אַ וואָך אין די צייטונגען און פון 3 דאָלאַר אַ וואָך אין די דזשאָב־דרוקערייען.

אַלע טענות פון דער יוניאָן האָבען אָבער געמאַכט אַ קנאַפּען איינדרוק אויף די באַלעבאָטים. זיי האָבען געהאַט איין ענטפער אויף אַלע רייד: „מיר האָבען מיט אייך אַן אונטערגעשריבענעם קאָנטראַקט אויף פינף יאָר צייט, און אויף דעם קאָנטראַקט באַשטייען מיר".

די צייטונגס־זעצער גייען ארויס אין סטרייק אויף אייגענער אַחריות

די באַלעבאָטים האָבען געמיינט, אַז דאָס מאָל האַלטען זיי דער יוניאָן ביים גאָרגעל, און זיי זיינען געווען אַנטשלאָסען ניט נאָכצולאָזען. זיי האָבען אָבער געמאַכט דעם חשבון אָהן דעם אמת'ן באַלעבאָס — אָהן די זעצער אין די שעפּער. אַז די זעצער האָבען דערזען, אַז די יוניאָן קען פאַר זיי אין יענעם מאָמענט גאָרנישט טאָן, האָבען זיי באַשלאָסען צו נעמען די זאַך אין די אייגענע הענט, און זיי האָבען געוואָרפען די אַרבעט אויף אייגענער אַחריות.

רופט עס „סטרייק" אָדער רופט עס „סטאַפּעדזש", — דער פּשוט'ער פאַקט איז, אַז די זעצער האָבען זיך אָנטזאָגט צו אַרבעטען אויף די אַלטע באַדינגונגען און האָבען פאַרלאָזען די צייטונגס־דרוקערייען. די ערשטע צו וואַרפען די אַרבעט זיינען געווען די זעצער פון דער „וואָרהייט". זיי מאַרשירען אַוועק צום „טאָג", און די זעצער פון „טאָג" גייען אויך אַרונ־טער. גלייך דערביי געפינט זיך „דאָס טאָגעבלאַט", און די זעצער פון „טאָגעבלאַט" שטייען אויך צו צום „סטאַפּעדזש". צוזאַמען לאָזען זיי זיך אַוועק צום „מאָרגען זשורנאַל" אויף דער באָוערי, און די זעצער פון „מאָרגען זשורנאַל" וואַרפען אויך די אַרבעט. די איינציגע צייטונג, וואו די זעצער זיינען געבליבען אַרבעטען, איז געווען דער „פאָרווערטס", ווייל די פאַרוואַלטונג פון „פאָרווערטס" האָט צוגעזאָגט נאָכצוקומען די זעלבע באַדינגונגען וואָס די אַנדערע צייטונגען וועלען אָננעמען.

דערקלערען אַ סטרייק האָט די יוניאָן טאַקע ניט געקענט, ווייל זי איז געווען געבונדען דורך דעם קאָנטראַקט. אָבער צווינגען די מיטגלידער צו בלייבען אַרבעטען אין די שעפּער אויף באַדינגונגען וואָס אַפילו ניט־אָרגאַניזירטע אַרבעטער האָבען דעמאָלט באַטראַכט פאַר שלעכטע, דאָס איז זי ניט געווען מחויב צו טאָן.

די ספאָנטאַנע אַקציע פון די זעצער האָט געווירקט אויף די באַלע־באַטים בעסער ווי די קלוגסטע רייד וועגן דעם אַז צו אַ קאָנטראַקט דאַרף מען האַבען יושר אויך, און זיי האָבען גלייך צוגעשטימט צו געבען די זעצער אַ דריי־דאָלאַרדיגע הוספה אויף די שכירות.

די דזשאָב־דרוקערייען פאָלגען נאָך די צייטונגען

די באַלעבאַטים פון די דזשאָב־דרוקערייען, ווידער, זיינען באַלד נאָכ־דעם איינגעגאַנגען אויף אַ העכערונג פון צוויי דאָלאַר אַ וואָך אויף די שכירות. אין די דזשאָב־דרוקערייען האָבען דעמאָלט, אַגב, אָנגעהויבען אויספעלען גוטע באַלמלאָכעס, וואָרים אַ סך דרוקער זיינען אַוועק אין אַנ־דערע אינדוסטריען, וואו די שכירות זיינען געוועזן העכערע. די באַלע־באַטים פון די דזשאָב־דרוקערייען האָבען, אַלזאָ, געהאַט נאָך אַ מאָטיוו צו העכערען די שכירות — צו פאַרמיידען אַז די זעצער זאָלען זיך צעלויפען פון דער אינדוסטריע.

נאָכדעם ווי די פאַראייניגטע שטאַאַטען זיינען אַריינגעטראָטען אין דער מלחמה איז עטאַבלירט געוואָרען אַ רעגירונגס־קערפּערשאַפט מיט דעם נאָמען „נעשאַנאַל וואָר לייבאָר באָארד”. די דאָזיגע קערפּערשאַפט האָט געהאַט די השגחה איבער אַרבעטס־באַדינגונגען און שכירות און אירע אַן אנטשיידונג איז געווען ענדגילטיג. אַרום יענער צייט האָבען די ענגלישע זעצער פון די דזשאָב־דרוקערייען זיך געווענדעט צו דער „וואָר לייבאָר באָארד” מיט אַ פאַרלאַנג אַז זייערע שכירות זאָלען געהעכערט ווערען. נאָכדעם ווי די „וואָר לייבאָר באָארד” האָט אונטערזוכט די לאַגע, האָט זי באַשטימט אַ העכערונג פון זעקס דאָלאַר אַ וואָך פאַר אַלע אַרבעטער אין די בוך־ און דזשאָב־דרוקערייען.

די אידישע שריפטזעצער יוניאָן האָט תיכף אויפגעפאָדערט די באַלע־באַטים אונטער איר יוריסדיקציע, אַז אויך זיי זאָלען אָננעמען די אנטשיי־דונג פון דער „וואָר לייבאָר באָארד”, ווייל זי האָט זיך באַצויגען אויף דער גאַנצער אינדוסטריע. די אידישע באַלעבאַטים האָבען זיך אָבער געזומען דינגען. זיי האָבען גע׳טענה׳ט, אַז די באַשטימונג איז געמאַכט געוואָרען אויף דעם באַזיס פון אַן 48־שטונדיגער אַרבעטס־וואָך, בעת אין זייערע דרוקערייען ווערט געאַרבעט בלויז 46 שטונדען. אויב איר ווילט די זעקס־דאָלאַרדיגע הוספה, — האָבען זיי דערקלערט, — טאָ אַרבעט אויך 48 שטונדען. די יוניאָן האָט באַשלאָסען צו נעמען די 6 דאָלאַר און אַריבערגיין צוריק אויף 48 שטונדען.

געטאָן האָט עס די יוניאָן הויפּטזעכלאך דערפאַר, ווייל עס איז געווען אין די אינטערעסען פון די אַרבעטער אין די שעפער פּטור צו ווערען פון דעם קאָנטראַקט און ארונטערצופאַלען אונטער די רעגולאַציעס פון דער

„וואָר לייבאָר באָארד״. דערמיט וואָס די באַלעבאַטים האָבען אָפּגענומען ביי די זעצער די צוויי שטונדען, האָבען זיי פּאַקטיש געמאַכט אַ סוף צום קאָנטראַקט. יעדענפאַלס, אַזוי האָט עס די יוניאָן באַטראַכט, און ווען די ענגלישע יוניאָן האָט אין 1919 געפאָדערט פון די באַלעבאַטים אַ 44-שטונדיגע אַרבעטס-וואָך האָט עס די אידישע יוניאָן אויך געפאָדערט.

די אידישע באַלעבאַטים האָבען גע'טענה'ט, אַז דער קאָנטראַקט מיט דער יוניאָן איז אין קראַפט ביז דעם 1טען יאנואר, 1920, און די פאָדערונג פאַר קירצערע אַרבעטס-שטונדען קען ניט אויפגענומען ווערען ביז דעמאָלט.

די יוניאָן איז אָבער באַשטאַנען אויף דעם, אַז מיט דעם אויפגעבען פון דער 46-שטונדיגער וואָך איז דער קאָנטראַקט געענדיגט געוואָרען, און וויבאַלד די אידישע זעצער האָבען איינגעשטימט צו אַרבעטען אונטער די זעלבע באַדינגונגען וואָס די ענגלישע זעצער זיינען זיי אויך באַרעכטיגט צו קירצערע אַרבעטס-שטונדען ווען די ענגלישע זעצער פאָדערען עס.

די ענגלישע באַלעבאַטים האָבען זיך אַנטזאָגט נאָכצוגעבען די 44-שטונדיגע וואָך, און די „ביגס סיקס״ האָט באַשלאָסען ארויסצורופען אַ סטרייק. די אינטערנעשאָנאַל האָט אָבער ניט געוואָלט דעם סטרייק סאַנק-ציאָנירען. האָבען די מיטגלידער פון דער ענגלישער יוניאָן זיך מישב געווען און פאַרלאָזען די שעפּער אָהן אַ סטרייק. אַנשטאָט „סטרייק״ האָבען זיי עס אַ נאָמען געגעבען „וואַקיישאָן״. זיי סטרייקען, חלילה, ניט; זיי נעמען בלויז „וואַקיישאָן״ — אַלע צוזאַמען, אין דער זעלבער צייט. דער רעזולטאַט פון דעם „וואַקיישאָן״ איז אָבער געווען דער זעלבער ווי פון אַ סטרייק — די שעפּער האָבען זיך געמוזט צומאַכען.

אַז די ענגלישע זעצער זיינען ארונטער, האָט עס תיכף געמוזט אויך אָנרירען די אידישע זעצער, וואָרים אין אַ צאָל אידישע דרוקערייען האָבען אַלעמאָל אויך געאַרבעט מיטגלידער פון דער ענגלישער יוניאָן. אין דער ליפשיץ פּרעס, למשל, וועלכע איז געשטאַנען אונטער דער יוריסדיקציע פון דער אידישער יוניאָן, האָבען געאַרבעט עטלאכע ענגלישע זעצער. ווען די ענגלישע זעצער פון דער ליפשיץ פּרעס האָבען גענומען „וואַקיישאָן״, האָבען די אידישע זעצער ניט געקענט בלייבען ביי דער אַרבעט, האָט פּרעזידענט גאָטעסמאַן זיי אויך ארויסגערופען אויף „וואַקיישאָן״ און דער שאָפּ האָט זיך אָפּגעשטעלט.

די באַלעבאַטים פון די אידישע דרוקערייען האָבען פאַר זיך געהאַט צוויי ברירות: אָדער בלייבען שטיין לאָיאַל מיט זייערע קלאַסען-ברידער פון די ענגלישע דרוקערייען, און האָבען ביי זיך אַ „וואַקיישאָן״-סטרייק, ווי די ליפשיץ פּרעס; אָדער אויסמיידען אַ סטרייק דורך נאָכגעבען די פאָדערונג פון 44 שטונדען. אַזוי ווי די גאַנצע דרוק-אינדוסטריע אין ניו יאָרק איז געווען פאַראַליזירט, און די וואָס וואָלטען אויסגעמידען אַ

סטרײק האָבען געהאַט גוטע אויסזיכטען צו מאַכען גוטע געשעפטען, האָבען די אידישע דרוקער באַשלאָסען נאָכצוגעבען און זײ האָבען אונטערגע־שריבען אַ קאָנטראַקט װעלכער האָט פעסטגעשטעלט אַ 44־שטונדיגע װאָך.

אין דעם נײעם אָפּמאַך זײנען די שכירות געהעכערט געװאָרען פון 36 דאָלאַר אַ װאָך אויף 42. אין קאָנטראַקט איז אָבער אײנגעשריבען גע־װאָרען אַ פּונקט, אַז אויב די ענגלישע יוניאָן װעט אויסקעמפען מער װי 42 דאָלאַר שכירות, זאָלען די אידישע זעצער קריגען די זעלבע שכירות װאָס די ענגלישע. אין אַזאַ פאַל זאָלען די אידישע זעצער קריגען די העכערע שכירות ניט פון דער צײט װען דער סטרײק פון די ענגלישע זעצער װעט זיך האָבען פאַרענדיגט, נאָר פון דער צײט װען דער קאָנטראַקט מיט די אידישע דרוקערײען איז אונטערגעשריבען געװאָרען — פון 1טען אָקטאָבער, 1919.

דער „װאַקײשאָן"־סטרײק

דער „װאַקײשאָן"־סטרײק פון דער ענגלישער יוניאָן נומער 6 האָט זיך אַנטװיקעלט אין אַ פאַרביטערטען, פאַרצויגענעם קאַמף. דאָס, װאָס די אינטערנעשאָנאַל האָט זיך אַנטזאָגט דעם סטרײק צו סאַנקציאָנירען, האָט געשטאַרקט די עקשנות פון די באַלעבאַטים, און ארום דרײ טויזענט זעצער זײנען געװען אַרבעטסלאָז. אַזוי װי קײן פינאַנציעלע שטיצע פון דער אינטערנעשאָנאַל האָט די „ביג סיקס" ניט באַקומען, איז זי געװען גע־צװאונגען זיך צו װענדען צו די אײנצעלנע יוניאָנס נאָך פינאַנציעלער שטיצע.

ביים מיטינג פון 24טען אָקטאָבער האָט די אידישע שריפטזעצער יוניאָן באַשלאָסען צו שטיצען דער ענגלישער יוניאָן מיט טויזענט דאָלאַר. די סומע איז צעװאָרפען געװאָרען אויף די מיטגלידער, װעלכע האָבען עס געדאַרפט באַצאָלען אין צװײ אײנצאָלונגען. עטלאכע מיטגלידער פון דער יוניאָן האָבען פּריװיליג אָנגעבאָטען אויסצולײען דער יוניאָן די טויזענט דאָלאַר ביז דאָס געלט װעט ארײנקומען, און די טויזענט דאָלאַר זײנען תיכף איבערגעגעבען געװאָרען צו דער ענגלישער יוניאָן.

ביי דעם מיטינג פון דעם 14טען נאָװעמבער האָט די יוניאָן באַשלאָסען צו שטיצען דער „ביג סיקס" מיט נאָך טויזענט דאָלאַר. דעם מאָל האָט מען שוין ניט געדאַרפט אַנטלײען קײן געלט. מ'האָט גענומען דאָס געלט, װאָס די מיטגלידער האָבען געהאַט אײנגעצאָלט אויף דעם ערשטען טויזענ־טער, און עס איבערגעגעבען דער ענגלישער יוניאָן. די, װאָס האָבען אַנט־ליען דער יוניאָן די ערשטע טויזענט דאָלאַר, האָבען גאַרנישט געהאַט געגען דעם. זײ זײנען צופרידען געװען צו װאַרטען מיט דעם חוב. לאַנג װאַר־טען האָבען זײ אָבער ניט געדאַרפט. אין אַ קורצער צײט ארום האָט די

ענגלישע יוניאָן צוריקגעצאָלט די ערשטע טויזענט דאָלאר, און דאָס געלט איז גלייך באַנוצט געוואָרען אויף אָפּצאָלען דעם חוב צו די מיטגלידער.

די צווייטע טויזענט דאָלאר האָט די יוניאָן ניט באַטראַכט פאַר אַ חוב, נאָר ווי שטיצע צו אַ פריינטלאַכער ברודער־אָרגאַניזאַציע. די יוניאָן האָט ניט פאַרגעסען די שטיצע פון 400 דאָלאר, וואָס די ענגלישע יוניאָן האָט איר געגעבען אין צייט פון דעם סטרייק געגען „אַבענדבלאַט", און זי איז געווען צופרידען צו קענען שטיצען דער ענגלישער יוניאָן ווען יענע האָט זיך גענויטיגט אין דעם. אַביסעל שפּעטער האָט די ענגלישע יוניאָן גע־וואָלט אומקערען די צווייטע טויזענט דאָלאר, אָבער די יוניאָן האָט זיך אַנטזאָגט דאָס געלט אָנצונעמען.

דער סוף פון דעם „וואַקיישאָן"־סטרייק

אין דעצעמבער איז ענדלאך געקומען אַ סוף צום „וואַקיישאָן"־סטרייק. צווישען די באַדינגונגען, אויף וועלכע די זעצער האָבען איינגעוויליגט צוריקצוגיין צו דער אַרבעט, איז געווען דער פּונקט, אַז די שכירות פון זעצער אין די בוך־ און דזשאָב־דרוקערייען זאָלען זיין 45 דאָלאר אַ וואָך.

דער פּרעזידענט פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, שיינפעלד, האָט גלייך געלאָזט וויסען די אידישע באַלעבאַטים, אַז לויט זייער קאָנ־טראַקט דאַרפען זיי נאָכקומען צוויי פּונקטען:

ערשטענס, דאַרפען די זעצער קריגען אַ הוספה פון דריי דאָלאר אַ וואָך — 45 דאָלאר אָנשטאָט 42;

צווייטענס, דאַרפען זיי קריגען אויסגעצאָלט די דריי־דאָלארדיגע פּער וואָך פאַר די חדשים אָקטאָבער, נאָוועמבער און דעצעמבער.

די מערסטע באַלעבאַטים זיינען ערענהאַפט נאָכגעקומען דעם אָפּמאַך. עס האָבען זיך אָבער געפונען עטלאַכע, וועלכע האָבען זיך אַנטזאָגט צו באַצאָלען די שכירות פון פריער, די „בעק־פּעי". די זאַך האָט זיך אַזוי געצויגען ביז דעם 26טען מערץ, ווען די יוניאָן האָט ביי אירען אַ מיטינג באַשלאָסען איינצומאָנען די „בעק־פּעי" פאַר אירע מיטגלידער, באַנוצענדיג דערביי אַלע מיטלען, אַפילו אַ סטרייק, אויב נויטיג.

דער באַשלוס פון דער יוניאָן איז גוטגעהייסען געוואָרען פון דער אינטערנעשאָנאַל. דעמאָלט איז פּרעזידענט שיינפעלד צוזאַמען מיט דעם אָרגאַנייזער פון דער אינטערנעשאָנאַל, מעקלאַפלין, אַוועק אין די באַטרע־פענדע דרוקערייען און אַרונטערגענומען די זעצער אין סטרייק. נאָך עט־לאַכע שעה סטרייקען האָבען די באַלעבאַטים דערקלערט, אַז זיי זיינען גרייט צו באַצאָלען די „בעק פּעי", לויט'ן אָפּמאַך, און דערמיט איז דער סכסוך פאַרענדיגט געוואָרען.

אַ נײַער באָנוס און אַ נײַער קאָנטראַקט מיט די צײַטונגען

דער „וואָר באָנוס" פון דרײַ דאָלאַר, וואָס די צײַטונגס־ארויסגעבער האָבען נאָכגעגעבען אין 1918, נאָכדעם ווי די זעצער האָבען געמאַכט דעם „סטאָפּעדזש", האָט לאַנג ניט געקענט צופרידענשטעלען די זעצער. דער קאָנטראַקט מיט די באַלעבאַטים האָט געדאַרפט אויסגײן ענדע 1919, אָבער בײַם מיטינג פון דער יוניאָן פון 7טען אויגוסט 1919 איז אַרײַנגעקומען אַ צושריפט פון די זעצער פון „טאָגעבלאַט", וועלכער גיט זעהר גוט איבער די דעמאָלטיגע שטימונג פון די זעצער פון אַלע צײַטונגען און פון וועלכען מיר נעמען אַרויס דאָס פאָלגענדע:

„. . . ס'איז אוממעגלאַך צו מאַכען אַ לעבען מיט 37 דאָלאַר אַ וואָך בײַ דעם איצטיגען גרויסען יקרות. אַלץ קאָסט איצט צוויי און דרײַ מאָל טײַערער ווי פריער און ס'איז אוממעגלאַך צו עקזיסטירען . . . ביז דער קאָנטראַקט וועט זיך ענדיגען איז נאָך פאַראַן אַרום פינף מאָנאַטען. דאָס מיינט — נאָך פינף מאָנאַטען הונגערען . . . פאַרלאַנגען מיר דעריבער, אַז די סקייל־קאָמיטע זאָל זיך גלײַך שטעלען אין פאַרבינדונג מיט די באַלע־באַטים און פאַרלאַנגען אַ באַלדיגען באָנוס פון צען דאָלאַר".

אָט דער צושריפט האָט געהאַט אַ שנעלע ווירקונג. ניט די יוניאָן און ניט די סקייל־קאָמיטע פון דער יוניאָן האָט דעם מאָל געדאַרפט אויפ־נעמען מיט די באַלעבאַטים די פראַגע וועגען אַ הוספה. די זעצער אַליין האָבען דאָס געטאָן, און די צײַטונגס־ארויסגעבער זײַנען גלײַך מסכים געווען צו געבען נאָך אַ העכערונג פון 5 דאָלאַר אַ וואָך, אָנהויבענדיג פון מאָנאַט סעפּטעמבער. אַזוי אַרום זײַנען די שכירות פון די זעצער אין די צײַטונגען ענדע 1919 געווען 42 דאָלאַר אַ וואָך.

די צײַטונגס־ארויסגעבער האָבען נאָכגעגעבען די פאָדערונג פון די זעצער דערפאַר, ווײַל אונטער יענע באַדינגונגען איז עס געווען אײַנפאַך אוממעגלאַך. פון איין זײַט איז דער יקרות אַזוי געשטיגען, אַז די קויף־קראַפט פון דעם דאָלאַר איז געפאַלען אויף אַ העלפט. פון דער אַנדערער זײַט, איז דער צײַטונגס־געשעפט דעמאָלט געגאַנגען זעהר גוט. אַגב, האָבען די צײַטונגס־ארויסגעבער טאַקע מורא געהאַט פאַר אַ נײַעם „סטאָפּעדזש".

די נײַע הוספה האָט, פאַרשטייט זיך, ניט געשטערט דער סקייל־קאָמיטע אָנצוגײן מיט אירע פאַרהאַנדלונגען וועגען אַ נײַעם קאָנטראַקט. נאָך עטלאַכע קאָנפערענצען מיט די באַלעבאַטים פון די צײַטונגען, האָט מען דעם 21טען דעצעמבער, 1919, זיך געאײניגט אויף וועכענטלאַכע שכירות פון 55 דאָלאַר. דאָס איז געווען אַ העכערונג פון 13 דאָלאַר אַ וואָך אויף די שכירות, וואָס די זעצער האָבען דאַן געקראָגען.

די „װאַרהײט“ פאַלט אַ קרבן פון דער מלחמה

װי אַזױ די יוניאָן האָט געלײזט דעם קריזיס.

נאָך אײדער די פאַראײניגטע שטאַאַטען זײנען אַרײן אין דער מלחמה איז די סימפּאַטיע פון אַמעריקע געװען אױף דער זײט פון די אַליאירטע מלוכות. די אַמעריקאַנער פּרעסע האָט אָפּגעשפּיגעלט די דאָזיגע סימ־פּאַטיע.

די סימפּאַטיע, אָבער, פון די אידישע מאַסען אין אַמעריקע איז געװען אײנגאַנצען אױף דער זײט פון דײטשלאַנד. די אידען װאָס זײנען געקומען פון רוסלאַנד זײנען געװען פאַר דײטשלאַנד, מחמת אַ זיג פון די אַליאירטע װאָלט שטאַרקער געמאַכט די צאַרישע רעגירונג, װעלכע האָט כסדר אָנ־געטאָן צרות און גגישות די אידען. אַז דערפון זאָל קענען אַרױסקומען עפּעס אַ טובה פאַר דער װעלט, דאָס האָבען זײ בשום אופן ניט געקענט אײנזען. די אידען װאָס זײנען געקומען פון דײטשלאַנד האָבען געװיס סימ־פּאַטיזירט מיט דײטשלאַנד. די אידען, װידער, װאָס זײנען געקומען פון עסטרײך־אונגאַרן זײנען נאָך דערצו געװען גרױסע פאַרערער פון דעם קײזער פראַנץ יאָזעף, װעמען זײ האָבען געהאַלטען פאַר אַ גרױסען אוהב־ישראל. דער סך־הכל איז געװען, אַז די אידישע סימפּאַטיען זײנען געװען אױף דער זײט פון די צענטראַלע מלוכות און די אידישע פּרעסע האָט די דאָזיגע סימפּאַטיען אָפּגעשפּיגעלט אין אַ פולער מאָס. אַלע אידישע צײטונגען זײנען געװען „פּראָ דזשורמען“.

דעם רעדאַקטאָר פון דער „װאַרהײט“, לואי מילער, האָט זיך אָבער פאַרגלוסט גײן געגען דעם שטראָם, און ער איז אַרױסגעטראָטען דוקא פאַר די „עלײס“.

די דאָזיגע שטעלונג פון דער „װאַרהײט“ האָט אױפגעבראַכט געגען איר די גאַנצע אידישע גאַס. פּראָטעסטען געגען דער „װאַרהײט“ האָבען זיך געטראָגען פון אַלע זײטען. עס איז דערגאַנגען אַזױ װײט, אַז אין דעם קװאַרטאַל פון די גאַליציאַנער אידען פלעגט מען באַפאַלען די סטענדס און די ניוס־באָיס װאָס פלעגען פאַרקױפען די „װאַרהײט“ און די צײטונגען צורײסען.

דאָס איז, פאַרשטײט זיך, געװען אַ גרױסער קלאַפּ פאַר דער צײטונג. מילער׳ס שותפים האָבען געזוכט אים צו באַװעגען, ער זאָל בײטען זײן שטעלונג, װעלכע האָט באַדײט זעלבסטמאָרד פאַר דער צײטונג. מילער איז אָבער ניט געװען פון די מענשען, װאָס גיבען זיך לײכט אונטער.

דער סוף איז געװען, אַז מילער איז פון דער צײטונג אַרױסגעטראָטען און דער נײער רעדאַקטאָר, גאַניקמאַן, האָט געביטען די שטעלונג פון דער „װאָרהײט".

דער „השיבנו נאַזאַד" פון דעם נײעם רעדאַקטאָר איז אָבער געקומען צו שפּעט. דער שאָדען איז שױן געװען אָפּגעטאָן, און די „װאָרהײט" האָט ניט געקענט מער זיך דערשלאָגען צו אירע פריערדיגע כחות. נאָך עט־לאַכע יאָר ראַנגלען זיך, האָבען די אַרױסגעבער פון דער „װאָרהײט" זיך צוזאַמענגערעדט מיט די אַרױסגעבער פון „טאָג" און זײ האָבען באַשלאָסען בײדע צײטונגען צו פאַרשמעלצען און די „װאָרהײט" אָפּצושטעלען.

בײם מיטינג פון דער יוניאָן דעם 4טען פעברואַר, 1919, האָט פּרע־זידענט ראָזענסאָן באַריכטעט, אַז מר. פּאַלײ, דער אַרױסגעבער פון דער „װאָרהײט", האָט אים אָפיציעל געלאָזט װיסען װעגען דעם, אַז די „װאָר־הײט" און דער „טאָג" האָבען באַשלאָסען זיך צו פאַרשמעלצען.

װי אַזױ די יוניאָן האָט געלײזט דעם קריזיס

די דאָזיגע באַקאַנטמאַכונג איז געװען אַן אמת'ע „באָמבע". אָבער אױפגעריסען האָט די באָמבע ניט. די יוניאָן האָט זיך ניט פאַרלאָרען, און זי איז צוגעטראָטען צו לײזען די נײ־געשאַפענע פּראָבלעם אױף אַן אָרדנונגסמעסיגען אופן.

אײדער די יוניאָן האָט זיך גענומען לײזען די פּראָבלעם, האָט געדאַרפט קודם פעסטגעשטעלט װערען, װאָס אײגענטלאך דאָ האָט פּאַסירט — צי איז דאָ פאָרגעקומען אַ פאַראײניגונג פון צװײ צײטונגען, אָדער איז אײן צײטונג אײנפאַך אָפּגעשטעלט געװאָרען.

דער אונטערשײד צװישען אָט די צװײ אינטערפּרעטאַציעס איז זעהר אַ גרױסער. װען אַ צײטונג װערט אָפּגעשטעלט, פאַרלירען די זעצער זײערע פּלעצער. די יוניאָן זוכט זײ צו באַזאָרגען מיט נײע פּלעצער, אָבער אױב זי קען דאָס ניט באַװײזען, בלײבען זײ אַרבעטסלאָז. װען צװײ צײטונגען פאַראײניגען זיך, איז די זאַך אינגאַנצען אַנדערש. דעמאָלט װערט פון בײדע שעפּער אײן שאָפּ, און אין דעם פאַרשמאָלצענעם שאָפּ װערען אַנערקענט די אַלטע פּריאָריטעט־רעכט פון יעדען אײנעם פון די זעצער.

אױב עס זאָל אַנגענומען װערען, אַז די „װאָרהײט" איז אונטערגע־גאַנגען, דאַן פאַרלירען די זעצער פון דער „װאָרהײט" זײערע פּלעצער און זײ מוזען זוכען אַרבעט ערגעץ אַנדערש. אױב אָבער עס זאָל אַנגע־נומען װערען, אַז דער „טאָג" און די „װאָרהײט" האָבען זיך פאַראײניגט, דעמאָלט קען גאָר אױסקומען, אַז די זעצער פון דער אָפּגעשטעלטער „װאָר־הײט" זאָלען זײן באַרעכטיגט צו די פּלעצער אין דער פאַראײניגטער

ציטונג, בעת די זעצער פון „טאָג" זאָלען בלייבען אַרבעטסלאָז. ווי אַזוי? גאַנץ איינפאַך: אויב פוןביידע שעפּער ווערט איין שאַפּ, דעמאָלט זיינען בארעכטיגט צו די פּלעצער יענע זעצער וואָס זיינען פריער אָנגעקומען צו דער אַרבעט, און אַזוי ווי די „וואַרהייט" איז געווען עלטער פון „טאָג", און די זעצער פון דער „וואַרהייט" זיינען פריער אַנגעשטעלט געוואָרען צו דער אַרבעט ווי די זעצער פון „טאָג", וואָלטען די זעצער פון דער „וואַרהייט" געהאַט „פּריאָריטעט" אין דעם פאַראייניגטען שאַפּ.

די יוניאָן האָט דעריבער תיכף באַשטימט אַ קאָמיטע, וועמעס אויפ־גאַבע עס האָט געדאַרפט זיין: ערשטענס, פעסטצושטעלען די פאַקטען — צי דאָ איז פאָרגעקומען אַ פאַראייניגונג, אָדער פשוט אַ ליקווידאַציע פון אַ ציטונג; און, צווייטענס, ווי אַזוי צו באַזאָרגען אַרבעט פאַר די זעצער וואָס וועלען פאַרלירען אַרבעט אין יעדען פאַל.

ביים קומענדען מיטינג פון דער יוניאָן, דעם 28טען פעברואַר, האָט די קאָמיטע אריינגעבראַכט איר באַריכט.

אויף דער ערשטער פראַגע האָט די קאָמיטע רעקאָמענדירט, אַז די פּאַסירונג דאַרף באַטראַכט ווערען ווי אַן אָפּשטעלונג פון דער „וואַרהייט". דאָס, וואָס די ארויסגעבער פון דער „וואַרהייט" האָבען אָפּגעראַטעוועט אַ טייל פון זייער פאַרמעגען דורך פאַרקויפען דעם נאָמען פון דער ציטונג און אַנדערע ווערט־זאַכען, ווי געוויסע ציטונגס־„פּיטשורס", אַדווערטיי־זינג־קאָנטראַקטען א. א. וו., צום „טאָג", קען בשום אופן ניט אויסגע־טייטשט ווערען, אַז די צוויי ציטונגען האָבען זיך „פאַראייניגט". עס וואָלט געווען דאָס גרעסטע אומרעכט, אַז אונטער אַזעלכע אומשטענדען זאָלען די זעצער פון „טאָג" פאַרלירען די פּלעצער. די קאָמיטע רעקאָמענדירט דערי־בער, אַז די זעצער פון „טאָג" זאָלען פאַרבלייבען אויף זייערע ערטער און קיינער פון זיי זאָל פון דאָרט ניט טאָרען ארויספאַלען.

אויף דער צווייטער פראַגע — אויף דער פראַגע וועגען שאַפען אַרבעט פאַר די 17 זעצער פון דער אָפּגעשטעלטער „וואַרהייט" — רעקאָמענ־דירט די קאָמיטע, אַז 4 פון די זעצער זאָלען אַנגעשטעלט ווערען אין „טאָג", וואָרים אַלס פועל־יוצא פון דער פאַרשמעלצונג וועט דאָרט אָהן ספק צו־קומען נייע אַרבעט. פאַר די איבעריגע 13 זעצער זאָל געמאַכט ווערען פּלאַץ אין די אַנדערע שעפּער פון דער יוניאָן.

די רעקאָמענדאַציעס פון דער קאָמיטע זיינען פון דער יוניאָן אַנגע־נומען געוואָרען.

די באַציאונג פון די זעצער אין די פאַרשיידענע שעפּער צו די אייגענע „מלחמה קרבנות" פון דער „וואַרהייט" איז געווען אַזאַ ברידערלאַכע, אַז מיט אַ ביסעל אָנשטרענגונג איז די באַאַמטע פון דער יוניאָן געלונגען צו באַזאָרגען אַלע זעצער מיט אַרבעט.

צייטונגען קומען און צייטונגען גייען

דער אונטערגאַנג פון דער „וואַרהייט" איז ניט דער איינציגער פאַל ווען די יוניאָן האָט זיך פון העלער הויט געפונען פאַר אַזאַ פּראָבלעם.

דאָס דערשיינען פון אַ נייער צייטונג איז תמיד באַטראַכט געוואָרען פאַר אַ פריילאַכער געשעעניש אין פאַך. אָבער דאָס פּלוצימדיגע אָפּ־שטעלען פון אַ צייטונג האָט פאַרשאַפט גרויס זאָרג דער יוניאָן. יעדע אונטערגעגאַנגענע צייטונג האָט איבערגעלאָזען נאָך זיך די פּראָבלעם פון באַזאָרגען מיט אַרבעט די אַרויסגעפאַלענע מיטגלידער.

ליידער, איז דער צעטעל פון אונטערגעגאַנגענע צייטונגען זעהר אַ לאַנגער — אַ סך אַ לענגערער ווי דער צעטעל פון עקזיסטירענדע צײ־טונגען.

מיט דעם אונטערגאַנג פון „אָבענדבלאַט" און „אידישע וועלט" איז דער לעזער שוין באַקאַנט. ווען „דאָס אָבענדבלאַט" האָט אויסגעשלאָסען אירע זעצער האָט גראַד אָנגעהויבען דערשיינען דער „מאָרגען זשורנאַל", און די זעצער האָבען דעמאָלט באַקומען פּלעצער אין דער נייער צייטונג. ווען די „אידישע וועלט" איז אָפּגעשטעלט געוואָרען, האָט די יוניאָן ניט געקענט באַזאָרגען מיט אַרבעט די זעצער וואָס זיינען געבליבען אַרבעטס־לאָז און זי איז געווען געצוואונגען צו דערלויבען די זעצער צו אַרבעטען קאָאָפּעראַטיוו.

נאָך ערגער איז געווען די לאַגע מיט צייטונגען וואָס זיינען דערשינען אַ קורצע צייט און האָבען געפּלאַצט ווי זייפען־בלאָזען. און אַזעלכע זיינען געווען ניט ווייניג.

אַזאַ צייטונג איז געווען די „אידישע פאָלקסצייטונג", וואָס איז אַרויס־געגעבען געוואָרען פון אַ גרופּע סאָציאַליסטען וועלכע האָבען זיך אָפּגע־שפּאָלטען פון „אָבענדבלאַט".

נאָך אַ צייטונג, וואָס האָט עקזיסטירט אַ זעהר קורצע צייט, איז געווען „די אָבענדצייטונג", וועלכע איז אַרויסגעגעבען געוואָרען פון די אידישע אַנאַרכיסטען אונטער דער רעדאַקציע פון ש. יאַנאָווסקי.

ווען וויליאם רענדאָלף הירסט איז געווען אַ קאַנדידאַט פאַר מעיאָר פון ניו יאָרק מיט איבער דרייסיג יאָר צוריק האָט ער אַרויסגעגעבען אַ גרויסע טעגלאַכע צייטונג אין אידיש אונטער דעם נאָמען „דער אידישער

אַמעריקאַנער". נאָכדעם ווי הוירסט האָט די וואַלען פאַרלאָרען האָט ער די צייטונג אָפּגעשטעלט.

מ. גאָלדמאַן האָט ארויסגעגעבען אין ניו יאָרק אַ טעגלאכע העברעאישע צייטונג, דעם „היום". אָבער אין אַ קורצער צייט האָט ער זיך איבערצייגט, אַז דאָס ניו יאָרקער אידענטום איז נאָך ניט רייף געווען אויסצוהאַלטען אַ טעגלאכע העברעאישע צייטונג און ער האָט דעם „היום" אָפּגעשטעלט.

הערמאַן בערנשטיין האָט פאַראינטערעסירט צוויי רייכע אידישע קלאָוקמאַנופעקטשורערס צו פינאַנסירען אַ נייע טעגלאכע צייטונג, און ער האָט ארויסגעגעבען דעם „היינט". אָבער נאָכדעם ווי די צייטונג האָט פאַרשלונגען עטלאכע צענדליג טויזענט דאָלאר, איז דער „היינט" אָפּגעשטעלט געוואָרען.

נאָכדעם ווי לואי מילער איז ארויס פון דער „וואָרהייט" האָט ער ווידער פרובירט מזל מיט טעגלאכע צייטונגען. ער האָט ארויסגעגעבען דעם „פירער" און מיט עטלאכע יאָר שפּעטער האָט ער ארויסגעגעבען אַ טאַבלאָיד־צייטונג מיט בילדער אונטער דעם נאָמען „די נייע וואָרהייט". ביידע צייטונגען האָבען קיין ערפאָלג ניט געהאַט און זיינען גאַר גיך אונטערגעגאַנגען.

די פועלי ציון האָבען געמאַכט אַ ריזיגע אָנשטרענגונג און ארויסגעגעבען אַ גרויסע טעגלאכע צייטונג, „די צייט". אָבער נאָכדעם ווי זיי האָבען זיך אָפּגעמאַטערט אַ פּאָר יאָר, האָבען זיי די צייטונג געמוזט אויפגעבען.

יאָסעלע ראָזענבלאַט, דער בארימטער חזן, האָט אָנגעהויבען ארויסגעבען אַ שטרענג־אָרטאָדאָקסישע טעגלאכע צייטונג מיט'ן נאָמען „דאָס אידישע ליכט". נאָכדעם ווי ער האָט פאַרלאָרען אין דער אונטערנעמונג אַ היפּשען קאַפּיטאַל, האָט זיך די צייטונג אָפּגעשטעלט.

די העברעאישע וועכענטלאכע צייטונג „הדואר" האָט אָנגעהויבען איר עקזיסטענץ מיט וועלכע פופצען יאָר צוריק אַלס אַ טעגלאכע צייטונג. זי האָט אָבער נאָך אַ קורצער צייט די טעגלאכע אויסגאַבע געמוזט אָפּשטעלען.

אַ רוסישע, מענשעוויסטישע טעגלאכע צייטונג מיט'ן נאָמען „אוטראָ" האָט אָנגעהויבען דערשיינען אין ניו יאָרק שוין נאָכדעם ווי די קערענסקירעגירונג איז געפאַלען. דער דעפיציט פון דער צייטונג איז אָבער געווען אַזאַ גרויסער, אַז זי האָט לאַנג ניט עקזיסטירט.

ווען אַט די אַלע צייטונגען האָבען אָנגעהויבען דערשיינען, האָט די יוניאָן געדאַרפט צושטעלען זעצער פאַר זיי. די יוניאָן האָט געמוזט ארויסנעמען זעצער פון די דזשאָב־דרוקערייען, און פאַר די דזשאָב־דרוקערייען האָט זי אָפט געמוזט נעמען זעצער פון אַנדערע יוניאָנס. די מיטגלידער־

שאפט פון דער יוניאָן איז דערווייל אויסגעוואקסען, און ווען די באטרע־פענדע צייטונגען זיינען אונטערגעגאַנגען, האָט די יוניאָן זיך געראַנגעלט מיט דער פראָבלעם צו שאַפען אַרבעט פאַר די אַרבעטסלאָזע זעצער. זעהר אָפט איז די יוניאָן געווען געצוואונגען צו זוכען אַרבעט פאַר אַזעלכע מיטגלידער אין אַנדערע שטעט.

צום סוף איז געקומען דער אונטערגאַנג פון דער עלטסטער אידישער צייטונג, „דאָס טאַגעבלאַט”, און די יוניאָן האָט געדאַרפט באזאָרגען אַרבעט פאַר די עלטסטע מיטגלידער אירע.

די יוניאָן האָט אָבער צו יעדער צייט געפונען דעם ריכטיגען וועג ווי אַזוי די זעצער פון אונטערגעגאַנגענע צייטונגען צו באזאָרגען מיט אַרבעט. אמת, דער אידישער צייטונגס־וועזען האָט ביז דער סאַמע לעצ־טער צייט זיך תמיד געפונען אין אַ צושטאַנד פון כסדר'דיגען אויפשוואונג, אָבער די דערפאָלגרייכע באזאָרגונג פון אַרבעט פאַר זעצער פון אָפּגע־שטעלטע צייטונגען איז פונדעסטוועגען איינע פון די גרעסטע דערגריי־כונגען פון דער יוניאָן.

אַ סטרייק אין די דזשאָב־דרוקערייען

צייטונגס-זעצער קריגען אַ העכערונג פון 5 דאָלאר אַ וואָך.

דער קאָנטראַקט, וואָס די יוניאָן האָט געהאַט מיט די דזשאָב־דרוקע־רייען, האָט געזאָלט אויסגיין צום סוף פון יאָר 1920. אין אָקטאָבער האָט די יוניאָן פאָרגעלייגט פאַר די באַלעבאַטים אַ נייעם קאָנטראַקט מיט אַ העכערונג אין שכירות, אַ פארקירצטע אַרבעטס־וואָך און דריי באצאָלטע ימים־טובים אין יאָר.

אַ קאָמיטע פון דער יוניאָן, וואָס איז באשטאנען פון שיינפעלד, פּרע־זידענט; דזשאָזעפסאָן, וויצע־פּרעזידענט, און גאָטעסמאַן, פאָרזיצער פון דער סקייל־קאָמיטע, האָט אָפּגעהאַלטען עטלאכע קאָנפערענצען מיט פאַר־טרעטער פון דער „היברו פּרינטערס ליג". זיי האָבען זיך אָבער ניט געקענט אייניגען צווישען זיך. אַזוי ווי די יוניאָן איז שוין פריער איינמאָל געגאַנגען מיט דער „היברו פּרינטערס ליג" צו אַרביטריישאָן, איז באַ־שלאָסען געוואָרען אויף דעם איצטיגען סכסוך איבערצוגעבען צו אַרביט־ריישאָן. עס איז בלויז געבליבען די פראַגע פון אייניגען זיך אויף אַן אַרביטרייטאָר. ביידע צדדים האָבען צוגעשטעלט צעטלען פון אומפּאַרטיי־אישע מענשען, פון וועלכע דער בורר האָט געדאַרפט אויסגעקליבען ווערען.

פּלוצים קריגט די יוניאָן אַ בריוו פון דער „היברו פּרינטערס ליג", אין וועלכען די יוניאָן ווערט פאַרבעטען צו אַ קאָנפערענץ מיט פאַרטרע־טער פון דער ליג אין האָטעל קאָמאָדאָר.

אָט די איינלאַדונג איז דער קאָמיטע פון דער יוניאָן גלייך געווען אויפפאַלענד. וואָס רופט מען זיי פלוצלינג אין האָטעל קאָמאָדאָר? אַלע פריערדיגע קאָנפערענצען פלעגען געוויינלאך געהאַלטען ווערען אין אַן איסט־סייד האָל אָדער רעסטאָראַן, וואו אַלע האָבען זיך געפילט היימיש און באקוועם. מיט אַמאָל — נאַ דיר גאָר האָטעל קאָמאָדאָר!

די אמת׳ע איבערראשונג איז געקומען ערשט שפּעטער. אריינקומענ־דיג אין זאַל, וואו די קאָנפערענץ האָט געזאָלט אָפּגעהאַלטען ווערען, האָט די קאָמיטע אויסער די פאַרטרעטער פון דער „היברו פּרינטערס ליג" דאָרט אויך דערזען עטלאכע אומבאקאַנטע קריסטלאכע מענער, מיט אַ סטענאָגראַפיסט און מיט אַ גאַנצער קאָנצעליאַריע פּאַפּירען.

אויף דער פראַגע פון דער קאָמיטע פון דער יוניאָן, וואָס אָט די אַלע פרעמדע מענשען טוען דאָ, האָבען די „אַחינו בני ישראל" פון דער „היברו

פּרינטערס ליג״ גענומען שטאַמלען און דערקלערען, אַז דאָס זײנען אַלץ פרײנטלאכע מענשען, װעלכע װילען אונז העלפען אויסגלײכען דעם סכסוך, און דער סטענאָגראַפיסט װעט בלויז פאַרצײכענען װאָס עס װעט בײ דער קאָנפערענץ פאָרקומען. אײנער פון דער קאָמיטע פון דער „היברו פּרינ־טערס ליג״ האָט ניט געקענט פאַרטראָגען דאָס שטאַמלעניש, האָט ער זיך אויפגעשטעלט און געזאָגט בזה הלשון: „דזשענטעלמען, װאָס טויגען אונז די אַלע זאַכען? לאָמיר קומען צום פּונקט. די דאָזיגע „פרעמדע מענ־שען״ זײנען די באַאַמטע פון דער ענגלישער „עמפּלאָאינג פּרינטערס אַסאָסיאײשאָן״. מיר זײנען ניט מער קײן „היברו פּרינטערס ליג״, און פון איצט אָן װעט איר דאַרפען פירען די פאַרהאַנדלונגען מיט דער „עמפּלאָיאינג פּרינטערס אַסאָסיאײשאָן״.״

דערהערט, אַז די אידישע באַלעבאַטים װילען אונז אַרײנשלעפּען אין פאַרהאַנדלונגען מיט אַ פרעמדער קערפּערשאַפט, מיט װעלכער די אידישע שריפטזעצער יוניאָן האָט קײנמאָל פריער ניט געהאַנדעלט, האָט זיך גאָטעסמאַן אויפגעשטעלט און אין נאָמען פון דער קאָמיטע פון דער יוניאָן האָט ער געמאַכט די פאָלגענדע דערקלערונג:

„לויט אײער אײגענער דערקלערונג, זײנט איר ניט מער די אָרגאַ־ניזאַציע, מיט װעלכער מיר פלעגען שליסען אָפּמאַכען ביז איצט. מיט דער אָרגאַניזאַציע פון די ענגלישע דרוקער, װידער, האָט די אידישע יוניאָן קײנמאָל ביז איצט ניט געהאַנדעלט און װעט אויך װײטער ניט האַנדלען. די יוניאָן װעט דעריבער פון איצט אָן און װײטער באַשטײן דערויף, אַז יעדער אײנער פון אײך זאָל אונטערשרײבען אַן אינדיװידועלען קאָנטראַקט מיט דער יוניאָן״.

אָפּגעגעבען די דאָזיגע דערקלערונג, האָט די קאָמיטע פון דער יוניאָן פאַרלאָזט דעם זאַל.

דאָ דאַרף ספּעציעל באַטאָנט װערען די צײט, װען דאָס איז געשען. דאָס איז געװען אין יאָר 1920. אין יענער צײט איז אין אַמעריקע אָנ־געפירט געװאָרען אפשר די העפטיגסטע „אָפּען שאָפּ״־קאַמפּאַניע אין דער געשיכטע פון לאַנד. אין דער מלחמה־צײט, װען דאָס לאַנד האָט גע־דאַרפט האָבען דעם גוטען װילען און די קאָאָפּעראַציע פון די אַרבעטער־מאַסען, זײנען אַרבעטס־באַדינגונגען היפּש פאַרבעסערט געװאָרען. נאָך דער מלחמה, אָבער, האָבען די באַלעבאַטים זיך אָנגעגורט די לענדען און זיך פאַרמאָסטען צוצונעמען בײ די אַרבעטער אַלע זײערע דערגרײכונגען דורך דעם משך פון דער מלחמה־צײט.

אַט די אַלגעמײנע שטימונג פון לאַנד האָט נאַטירלאך אויך אָנגע־שטעקט די דרוקער־באַלעבאַטים. די ניו יאָרקער באַלעבאַטים האָבען גע־זוכט אָפּצורעכענען זיך מיט די זעצער פאַר דעם „װאַקײשאָן״־סטרײק, װאָס

זיי האָבען געפירט מיט אַ יאָר פריער, און אָפּנעמען ביי זיי די 44־שטונ־דיגע וואָך און די שכירות־העכערונג וואָס זיי האָבען דעמאָלט געוואונען.

די ענגלישע דרוקער האָבען זעהר גוט געדענקט, ווי אין דער צייט פון דעם „וואקיישאָן"־סטרייק, בעת זייערע דרוקערייען זיינען געווען גע־שלאָסען, האָבען די אידישע דרוקער־באַלעבאַטים נאָכגעגעבען די 44־שטונדיגע וואָך און געמאַכט אַ סך ענגלישע אַרבעט אין זייערע שעפּער. כדי דאָס צו פאַרמיידען אין דער צוקונפט, האָט די ענגלישע „עמפּלאָיאינג פּרינטערס אַסאָסיאיישאָן" געזוכט צוצובינדען די אידישע דרוקער צו זיך. און זיי האָט זיך איינגעגעבען ניט נאָר די אידישע דרוקער צוצובינדען, נאָר צו בינדען זיי הענט און פיס דורך דעם וואָס יעדער באלעבאָס האָט איינגעלייגט אַ באָנד אַלס גאַראַנטיע, אַז ער וועט בלייבען לאָיאַל צו די אַנדערע באַלעבאַטים. אַלס באלוינונג פאַר זייער לאָיאַליטעט, האָט די „עמפּלאָיאינג פּרינטערס אַסאָסיאיישאָן" גענומען אויף זיך צו פירען די קאַמפּען פון די אידישע באַלעבאַטים געגען דער אידישער יוניאָן.

די אידישע שריפטזעצער יוניאָן איז אָבער געווען אַנטשלאָסען דעם דאָזיגען מאַנעווער צונישט צו מאַכען. ווען די יוניאָן האָט אויסגעהערט דעם באַריכט פון איר קאָמיטע, האָט זי באשלאָסען, אונטער קיינע אומשטענדען מער ניט צו פאַרהאַנדלען מיט די באַלעבאַטים קאָלעקטיוו און צו באשטיין דערויף, אַז יעדער באלעבאָס זאָל אונטערשרייבען אַן אינדיווידועלען קאָנ־טראַקט. טאָמער וועט אַ באלעבאָס זיך אַנטזאָגען דעם נייעם קאָנטראַקט אונטערצושרייבען, זאָל אַ סטרייק תיכף דערקלערט ווערען אין דער באַ־טרעפענדער דרוקעריי.

די יוניאָן האָט זיך געווענדט צו דער אינטערנעשאָנאַל, זי זאָל סאַנק־ציאָנירען אַ סטרייק אין די דרוקערייען, וואָס וועלען זיך אַנטזאָגען אונטער־צושרייבען אינדיווידועלע קאָנטראַקטען, און — צו דער פרייד פון דער יוניאָן און דער ערשטוינונג פון די אידישע און ענגלישע באַלעבאַטים — האָט דער עקזעקוטיוו קאַונסיל פון דער אינטערנעשאָנאַל די סאַנקציע באוויליגט.

זאָל זיך קיינער ניט וואונדערען, וואָס די זעלבע אינטערנעשאָנאַל, וועלכע האָט ערשט מיט אַ יאָר פריער באקעמפט דעם „וואקיישאָן"־סטרייק אין ניו יאָרק, האָט איצט גוטגעהייסען אַ סטרייק געגען אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך מיט באַלעבאַטים. קיין נס האָט דאָ ניט פאַסירט. געשען איז בלויז איין קלייניגקייט: טאַקע אַלס רעזולטאַט פון דער באַציאונג פון עקזעקוטיוו קאַונסיל צום „וואקיישאָן"־סטרייק, איז אין דער אינטער־נעשאָנאַל פאָרגעקומען אַ שטיקעל רעוואָלוציע — דער פריערדיגער פרע־זידענט. מאַרסדען סקאַט, איז אין די רעפערענדום־וואַלען דורכגעפאַלען און אויף זיין פּלאַץ איז דערווילט געוואָרען אַ פּראָגרעסיווער טרייד־יוניאָן־

מאַן, מעקפּאַרלענד. מיט דער דערװײלונג פון מעקפּאַרלענד'ן האָט דער עקזעקוטיװ קאָונסיל אינגאַנצען געענדערט זײן פריערדיגע פּחדנות'דיגע פּאָליטיק.

באװאָפענט מיט דער סטרײק־סאַנקציע פון דער אינטערנעשאַנאַל, האָט אַ קאָמיטע פון דער יוניאָן זיך געװענדט צו יעדען באַלעבאָס באַזונדער אַז ער זאָל אונטערשרײבען דעם קאָנטראַקט מיט דער יוניאָן. די מערסטע באַלעבאַטים, און דוקא די גרעסערע, האָבען דעם קאָנטראַקט אונטערגע־שריבען. די קלענערע באַלעבאַטים — 12 אין צאָל, װעלכע האָבען אַלע צוזאַמען באַשעפטיגט ניט מער װי 13 זעצער — האָבען זיך אַנטזאָגט דעם אינדיװידועלען קאָנטראַקט אונטערצושרײבען, און אַ סטרײק איז דערקלערט געװאָרען אין זײערע דרוקערײען.

ניט אונטערגעשריבען דעם קאָנטראַקט האָבען די דאָזיגע קלענערע באַלעבאַטים ניט אַזױ װײל זײ האָבען ניט געװאָלט, נאָר װײל זײ האָבען ניט געקענט. זײ האָבען פּשוט מורא געהאַט צו פאַרלירען די באָנדס אָדער װעקסלען, װאָס זײ האָבען געהאַט אײנגעלײגט אַלס גאַראַנטיע, אַז זײ װעלען ניט שליסען קײן אינדיװידועלע קאָנטראַקטען.

די אידישע דרוקער זײנען דאָ מיאוס ארײנגעפאַלען. איצט איז די לאַגע געװען פּונקט פאַרקערט װי מיט אַ יאָר פריער. דעמאָלט האָבען די אידישע שעפער געאַרבעט בעת די ענגלישע שעפער זײנען געװען גע־שלאָסען; איצט זײנען די אידישע שעפער געװען געשלאָסען און די ענג־לישע האָבען געאַרבעט.

ערשט ענדע דעצעמבער, נאָכדעם װי די ענגלישע באַלעבאַטים האָבען אויסגעגליכען זײערע סכסוכים מיט דער ענגלישער יוניאָן, האָבען זײ דער־לױבט די אידישע באַלעבאַטים אונטערצושרײבען דעם קאָנטראַקט מיט דער אידישער יוניאָן. און אָט דער קאָנטראַקט האָט אַנטהאַלטען אַלץ, װאָס די יוניאָן האָט געהאַט געפאָדערט — 52 דאָלאַר אַ װאָך פאַר 44 שטונדען אַרבעט און דרײ באַצאָלטע ימים־טובים.

צײטונגס־זעצער קריגען אַ העכערונג פון 5 דאָלאַר אַ װאָך

אין דער זעלבער צײט, װאָס די יוניאָן איז געװען פאַרװיקעלט אין דעם קאַמף געגען די אידישע און ענגלישע דרוקער, האָט זי אויך געפירט פאַרהאַנדלונגען מיט די צײטונגס־ארויסגעבער װעגען אַ נײער סקײל.

נאָך עטלאָכע קאָנפערענצען האָבען בײדע צדדים זיך געאײניגט אויף אַ העכערונג פון 5 דאָלאַר אַ װאָך. די נײע שכירות זײנען געװען 60 דאָלאַר אַנשטאָט די פריערדיגע 55.

דער „רויטער קרייץ" פון דער יוניאָן

(דער „עמוירדזשענסי פאַנד")

די אנטוויקלונג פון די אַלטע, ניט־אידישע יוניאָנס האָט דורכגעמאַכט דריי פאַזען. אָנגעהויבען האָבען זיי זייער עקזיסטענץ אַלס פראַטערנאַלע אָרגאַניזאַציעס. זייער הויפּט־אויפגאַבע איז געווען צאָלען קראַנקען־בענעפיט, טויטען־בענעפיט, באַזאָרגען קרקע אויף נאָכ'ן טויט א. א. וו. נאָכדעם זיינען זיי אַוועק צום אַנדערען עקסטרעם, — אַז די איינציגע אויפגאַבע פון אַ יוניאָן איז צו זיין אַן עקאָנאָמישע קאַמפּס־אָרגאַניזאַציע. ענדלאַך האָבען זיי זיך דערשלאָגען צום געדאַנק, אַז הגם די הויפּט־אויפגאַבע פון יוניאָנס איז צו פירען די עקאָנאָמישע קאַמפען פון די אַרבעטער, מעגען זיי אויך אויספילען געוויסע פראַטערנאַלע פונקציעס.

די אידישע יוניאָנס אין אַמעריקע האָבען די ערשטע פאַזע פון טרייד־יוניאָניזם איבגאַנצען ניט דורכגעמאַכט. ווען זיי זיינען דערשינען אויף דער היסטאָרישער אַרענע, האָט דער יוניאָן־געדאַנק זיך שוין געפונען אין דער צווייטער פאַזע. די דריטע אַנטוויקלונגס־פאַזע פון טרייד־יוניאָניזם קענען זיי אָבער ניט אויסמיידען. מיר זעען ווי אַלץ מער אידישע יוניאָנס פירען איין אַזעלכע פראַטערנאַלע שטיצעס ווי אַרבעטסלאָזען־בענעפיט, קראַנקען־בענעפיט, טויטען־בענעפיט א. א. וו., און אָט די טענדענץ וועט אָן ספק אַלץ שטאַרקער ווערען און זיך פאַרשפּרייטען אין מער יוניאָנס.

אויך אויף אָט דעם געביט איז די אידישע שריפטזעצער יוניאָן געווען דער פּיאָנער צווישען די אידישע יוניאָנס. נאָך מיט יאָרען צוריק האָט די יוניאָן געגרינדעט אַן „עמוירדזשענסי פאַנד", צו שטיצען מיטגלידער אין צייט פון אַרבעטסלאָזיגקייט, קראַנקהייט אָדער אַן אַנדער נויט.

ווי אַ סך וויכטיגע אויפטואונגען, איז דער „עמוירדזשענסי פאַנד" געקומען אויף דער וועלט דורך אַ צופאַל.

אויף דעם מיטינג פון דער יוניאָן, דעם 23טען דעצעמבער, 1921, האָט פּרעזידענט דוד דיכטער באַקאַנט געמאַכט, אַז אַ מיטגליד פון דער יוניאָן, וואָס אַרבעט אין „פאָרווערטס", איז שוין אַ לענגערע צייט קראַנק אויף אַ פּסיכישער קראַנקהייט. ער איז צוגענומען געוואָרען אין דעם שטאַטישען קינגס־קאַונטי שפּיטאָל. די פאַמיליע פון דעם באַטרעפענדען ברודער, אַ פרוי מיט צוויי קליינע קינדער, געפינט זיך אין נויט, און די יוניאָן מוז עפּעס טאָן איר צו העלפען.

אַ לייַ־קאַסע האָט שוין געהאַט עקזיסטירט אין דער יוניאָן זינט דעם 8טען מאַי, 1914. דעמאָלט זיינען די מיטגלידער באשטייערט געוואָרען מיט איינס פּראָצענט פון זייערע פאַרדינסטען פאַר דעם משך פון אַ יאָר צייט, און מיט דעם געלט איז געשאַפען געוואָרען אַ „לאָון־פאָנד", וואָס האָט געליען קלענערע סומען צו מיטגלידער וואָס זיינען געווען אַרבעטס־לאָז אָדער האָבען זיך געפונען אין אַ נויט צוליב אַן אַנדער סיבה. די מיטלען פון דער לייַ־קאַסע זיינען אָבער געווען זעהר באגרענעצטע און די סומען וואָס זי פלעגט אויסלייען זיינען געווען קליינע. פאַר דעם גרויסען אומגליק, וואָס איז באַפאַלען דעם באטרעפענדען מיטגליד און זיין פאַמיליע, האָט זיך געפאָדערט אַ גרעסערע אַקציע ווי די לייַ־קאַסע האָט געקענט אונטערנעמען.

האָט דער מיטינג פון דער יוניאָן דערוויילט אַ קאָמיטע, אויסצואַרבעטען אַ פּלאַן ווי אַזוי צו שאַפען גענוג מיטלען צו פאַרזאָרגען די פאַמיליע.

ביים מיטינג פון דער יוניאָן אין צוויי וואָכען ארום האָט די קאָמיטע באריכטעט, אַז זי האָט גענומען אַ טעאַטער־בענעפיט אין איינעם פון די גרויסע אידישע טעאַטערס. עס איז תיכף באשלאָסען געוואָרען, אַז יעדער מיטגליד פון דער יוניאָן זאָל באשטייערט ווערען מיט 10 דאָלאר בילעטען. דער דערפאָלג פון דער אונטערנעמונג איז, אויף אַזאַ אופן, געווען געזיכערט גלייך פון אָנהויב.

זאָל דאָ פאַרצייכענט ווערען, צום כבוד פון די זעצער פון „פאָרווערטס" און פון דעם „פאָרווערטס" גופא, אַז זיי האָבען אויך בייגעטראָגען זייער חלק צום פאָנד צו העלפען דעם קראַנקען ברודער. די זעצער פון „פאָרווערטס" האָבען זיבען מאָנאטען צייט געצאָלט דער פאַמיליע צו 40 דאָלאר יעדע וואָך. דאָס אַליין האָט באטראָפען די שיינע סומע פון ארום 1,200 דאָלאר. די „פאָרווערטס"־אַסאָסיאיישאָן, ווידער, האָט בייגעשטייערט 750 דאָלאר צום פאָנד.

די אונטערנעמונג, צוזאמען מיט דער ביישטייערונג פון „פאָרווערטס", האָט אריינגעבראַכט די סומע פון 3,155.70 דאָלאר. פון דעם געלט איז 2,500 דאָלאר פאַרברויכט געוואָרען אויף קויפען אַ געשעפט פאַר דער פרוי, פון וועלכען זי זאָל קענען ציען חיונה פאַר זיך און פאַר די קינדער. דערצו איז די פאַמיליע געשטיצט געוואָרען פינאַנציעל ביז דער געשעפט האָט זיך אָנגעהויבען באצאָלען און זי האָט שוין געקענט שטיין אויף די אייגענע פיס.

נאָכדעם ווי אָט די אַקציע איז אָפּגעשלאָסען געוואָרען, האָט די קאָמיטע באריכטעט צו דער יוניאָן אַז פון דעם געזאַמעלטען געלט איז פאַר־

בליבען די סומע פון 407.70 דאָלאַר. די קאָמיטעט האָט רעקאָמענדירט, אַז די 407 דאָלאַר זאָלען ניט איבערגעגעבען ווערען אין דער אַלגעמיינער קאַסע פון דער יוניאָן, נאָר זאָלען באַנוצט ווערען אַלס אָנפאַנגס־ אָדער גרינדונגס־קאַפּיטאַל פון אַ פּערמאַנענטען „עמוירדזשענסי פאָנד".

אָט די רעקאָמענדאַציע איז פון דער יוניאָן גערן אָנגענומען געוואָרען. עס איז דערוויילט געוואָרען אַ קאָמיטעט, וועמעס אויפגאַבע עס האָט גע־דאַרפט זיין ניט נאָר צו פאַרוואַלטען מיט דער קליינער סומע וואָס דער פאָנד האָט גע'ירשנ'ט פון דער ספּעציעלער הילפס־אַקציע, נאָר אויך צו זוכען מיטלען ווי אַזוי דעם פאָנד צו פאַרגרעסערען.

די „עמוירדזשענסי פאָנד קאָמיטעט" האָט מיט גרויס ענערגיע זיך אריינגעוואָרפען אין דער אַרבעט צו מאַכען דעם פאָנד פאַר אַ ווירקזאַמען פאַקטאָר אין דעם לעבען פון דער יוניאָן. זי האָט באַשלאָסען דורכצופירען יעדען יאָר אַ טעאַטער־אונטערנעמונג לטובת דעם „עמוירדזשענסי פאָנד". די ערשטע אונטערנעמונג איז געווען אַזוי דערפאָלגרייך, אַז די „שריפטזעצער אָוועטען" זיינען געוואָרען כמעט אַן אינסטיטוציע אויף דער אידישער גאַס.

אויף אָט די יערלאכע אָווענטען קומען זיך צוזאַמען די אידישע שריפטזעצער־משפחה און אירע פריינט — יוניאָן־פאַרשטייער, פאַרטרע־טער פון אַרבעטער, געזעלשאפטלאכע און קולטורעלע אָרגאַניזאַציעס, ווי אויך אַ גרויסע צאָל פון דער אידישער אינטעליגענץ פון ניו יאָרק.

פון דער קליינער סומע פון 407 דאָלאַר איז דער „עמוירדזשענסי פאָנד" געוואקסען פון יאָר צו יאָר, און זיין פאַרמעגען דערגרייכט איצט אין די טויזענטער דאָלאַר.

פאַר די 15 יאָר פון זיין עקזיסטענץ האָט דער „עמוירדזשענסי פאָנד" דערפילט אַלע דערוואַרטונגען, וואָס די מיטגלידער פון דער יוניאָן האָבען אויף אים געלייגט. אָט דער פאָנד, וואָס מעג אָנגערופען ווערען „דער רויטער קרייץ פון דער יוניאָן", האָט אין יעדען נויט־פאַל, אין וועלכען אַ מיטגליד האָט זיך געפונען, געבראַכט די פולע מאָס הילף, און געטאָן האָט ער עס מיט דער לאַשטשענדער האַנט פון אַ נאָענטען, פון אַ ברודער, בכבוד גדול, ווי אַ חוב און ניט ווי אַ צדקה־זאַך. ניט איין מיטגליד פון דער יוניאָן איז דורך דעם פאָנד ארויסגעראַטעוועט געוואָרען פון די נעגעל פון טויט.

אין מאַי, 1925, האָט אַ מיטגליד פון דער יוניאָן, וועמען דער „עמויר־דזשענסי פאָנד" האָט געהאָלפען אין צייט פון קראַנקהייט, צוגעשיקט אַ דאַנק־בריוו צו דער יוניאָן. מיר נעמען דעם דאָזיגען בריוו ארויס פון די יוניאָן־פּראָטאָקאָלען און ברענגען אים, ווייל אָט דער בריוו איז די שפּראַך פון לעבען אַליין און זאָגט מער ווי דער באַגאַבטסטער שריפטשטעלער וואָלט עס געקענט טאָן.

„איך דריק אויס אַ דאַנק פון טיפען האַרצען צו מיין יוניאָן, די היברו־אַמעריקען טיפּאָגראַפיקאַל יוניאָן לאָקאַל 83 א. ט. י., פאַר דער ברידער־לאַכער, נאָבעלער טאַט, וואָס זי האָט ארויסגעוויזען צו מיר אין דער צייט פון מיין געפערלאַכער קראַנקהייט.

„טייערע יוניאָן! ניט נאָר דאָס, וואָס איר האָט פינאַנציעל געדעקט אַלע אויסגאַבען פון מיין קראַנק־זיין . . . נאָר איר האָט, דורך די באַאַמטע און דער „עמוירדזשענסי קאָמיטע", גענומען אַן אמת־לעבהאַפטען אינטע־רעס אין מיר, קומענדיג יעדען טאָג אין שפּיטאָל מיך טרייסטען אין די שווערסטע מאָמענטען . . . דאָס האָט מיר געגעבען כח בייצושטיין אַלע יסורים, בייצוקומען דעם טויט און בלייבען צווישען די לעבעדיגע.

„שטאָלץ דאַרף זיין אַזאַ יוניאָן, וואָס זי האָט עס געקענט באַווייזען.

„דענקט ניט, אַז דאָס איז אַ סענטימענטאַלער אויסדרוק פון אַ מאָ־מענט; דאָס איז אַן אייביג־דויערענדער געפיל, — און דאָס איז אויך דער געפיל פון מיין פרוי און קינדער, ווייל אַ דאַנק אייך, און נאָר דורך אייך, האָבען זיי צוריק באַקומען זייער מאַן און פאָטער".

קיין פירושים אויף אָט דעם בריוו זיינען, דוכט זיך, ניט נויטיג.

דער גרויסער דערפאָלג פון דעם „עמוירדזשענסי פאָנד" האָט גע־בראַכט דערצו, אַז דער „לאָון פאָנד", וואָס האָט געהאַט עקזיסטירט פון פריער, איז פארשמאָלצען געוואָרען מיט'ן „עמוירדזשענסי פאָנד" און ער האָט אויפגעהערט צו עקזיסטירען אַלס באַזונדער פאָנד.

די פארצווייגטע טעטיגקייט פון דער יוניאָן

פינאַנציעלע לאַסטען. — דער קאַמף פאַר דער 44-שטונדיגער אַרבעטס-וואָך. — שטיצע פאַר דער „צייט". — געזעלשאַפט-לאַכע טעטיגקייטען. — אַנדערע טעטיגקייטען.

די אידישע שריפטזעצער יוניאָן האָט זיך קיינמאָל ניט באַגרעניצט מיט דער ראָלע צו זיין די באַשיצערין בלויז פון די שריפטזעצער אויף דער אידישער גאַס אין ניו יאָרק. זי איז אַלעמאָל געווען מער ווי דאָס. זי איז די מאַמע פון די אידישע זעצער אין אַנדערע שטעט אויסער ניו יאָרק. זי איז אַן אינטעגראַלער טייל פון דער אָרגאַניזאַציע פון די שריפט־זעצער פון גאַנצען לאַנד. זי איז אויך אַ טייל פון דער גאַנצער אַרבעטער־באַוועגונג פון אַמעריקע און פון דער וועלט. חוץ דעם האָט זי תמיד געהאַט אין זינען, אַז זי איז אַ אידישע אָרגאַניזאַציע, און אַלץ וואָס איז נוגע די אידען פון אַמעריקע און פון דער וועלט זיינען איר נאָענט צום האַרצען.

דאָס אַלץ פאַרפליכטעט צו עפּעס, און עס מעג געזאָגט ווערען מיט אַ ריינעם געוויסען, אַז די יוניאָן האָט אין אַלע צייטען געטאָן איר פולע פליכט סיי צו אירע פאַך־ברידער, סיי צו דער אַרבעטער־באַוועגונג בכלל און סיי צום אידישען פאָלק. זי איז ניט אָפּגעשטאַנען פון קיין אַקציע לטובת דער אַרבעטער־באַוועגונג און לטובת דעם אידישען פאָלק.

פינאַנציעלע לאַסטען

דאָס אַלץ באַדייט, אַז די מיטגלידער פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן איז אַלעמאָל אויסגעקומען צו טראָגען שווערע פינאַנציעלע לאַסטען.

די לאָקאַלע „דיוס" פון דער יוניאָן זיינען גראָד נידעריגע. דאָס, וואָס די יוניאָן האָט קיין באַצאָלטע באַאַמטע קיינמאָל ניט געהאַט, האָט מעגלאַך געמאַכט, אַז די דיוס פון דער יוניאָן זאָלען זיין בלויז 2 דאָלאַר אַ מאָנאַט (מיט אַ רעדוקציע פון 1 דאָלאַר פאַר די וואָס באַזוכען אַ מיטינג איין מאָל אין מאָנאַט) און איינס פראָצענט פון די פאַרדינסטען. אָבער חוץ די לאָקאַלע דיוס דאַרף נאָך יעדער מיטגליד צאָלען דיוס צו דער אינטער־נעשאָנאַל — פער־קאַפּיטאַ שטייער, יוניאָן פרינטערס האָום, „טייפּאָגראַ־פיקאַל דזשורנאַל" און צוויי פראָצענט פון די פאַרדינסטען פאַר טויטען־בענעפיט און עלטער־פענסיע. צוזאַמען מיט ספּעציעלע שטייערען פון דער אינטערנעשאָנאַל און פרייוויליגע באַשטייערונגען פאַר ספּעציעלע צוועקען,

אַלגעמײנע און אידישע, שטעלט עס מיט זיך פאַר אַ גרויסע לאַסט. עס איז זעלטען געווען אַ צײט אין דער געשיכטע פון דער יוניאָן ווען די מיט־גלידער האָבען ניט געדאַרפט צאָלען ספּעציעלע שטײערען צו דעקען די פאַרשײדענע ספּעציעלע אויסגאַבען.

דער קאַמף פאַר דער 44־שטונדיגער אַרבעטס־וואָך

עס איז שוין אויבען דערמאָנט געוואָרען, אַז דער פּעריאָד 1920—21 איז געווען אַ שווערער פאַר דער אַרבעטער־באַוועגונג אין אַמעריקע. דער קאַמף פון די רעאַקציאָנערע כחות פון לאַנד פאַר דעם „אָפּען־שאָפּ״ האָט זעהר אָפּגעשוואַכט די אַרבעטער־באַוועגונג.

אָבער דאָס האָט ניט אָפּגעשראָקען דעם נײעם, אַגרעסיווען פּרעזידענט פון דער אינטערנעשאָנאַל, דזשאָן מעקפּאַרלענד. אַזוי שנעל ווי ער איז געוואָרען פּרעזידענט האָט ער ענערגיש זיך אַרײנגעוואָרפען אין אַ קאַמף צו געווינען פאַר די שריפטזעצער איבער׳ן גאַנצען לאַנד די 44־שטונדיגע אַרבעטס־וואָך.

דאָס האָט פאַרוויקעלט דער אינטערנעשאָנאַל אין ביטערע קאַמפען מיט די באַלעבאַטים, וועלכע האָבען ניט געוואָלט נאָכגעבען די פאַרקירצטע אַרבעטס־וואָך. סטרײקס זײנען אויסגעבראָכען אין פאַרשײדענע טײלען פון לאַנד. כדי דעם קאַמף צו פינאַנסירען, האָט די אינטערנעשאָנאַל, דורך אַ רעפערענדום־אָפּשטימונג, אַרויפגעלעגט אויף די אַרבעטענדע מיטגלידער אַ ספּעציעלען שטײער פון צען פּראָצענט פון זײערע פאַרדינסטען.

דאָ איז פאָרגעקומען אַן איבער׳חזר׳ונג פון געשיכטע. פּונקט ווי אין 1905, ווען די אינטערנעשאָנאַל האָט געפירט אַ קאַמף פאַר דעם אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג, האָט די אידישע יוניאָן שוין געהאַט אויסגע־קעמפט דעם אַכט־שטונדיגען טאָג, — אַזוי האָט די אידישע יוניאָן שוין געהאַט אײנגעפירט די 44־שטונדיגע וואָך אין איר געביט, ווען די אינטער־נעשאָנאַל האָט אין 1920—21 געקעמפט פאַר דער 44־שטונדיגער וואָך. און פּונקט ווי אין 1905 האָט די אידישע יוניאָן איבערגעשיקט צענדליגער טויזענטער דאָלאַר, וואָס זי האָט אײנגעמאָנט פון אירע מיטגלידער פון דעם צען־פּראָצענטיגען שטײער, — אַזוי האָט זי אויך איצט געטאָן.

שטיצע פאַר דער „צײט״

גלײכצײטיג מיט דעם צען־פּראָצענטיגען שטײער פאַר דער אינטער־נעשאָנאַל, איז די יוניאָן געווען געצוואונגען אַרויפצולעגען אויף די מיט־גלידער אַ ספּעציעלען שטײער פון 2 דאָלאַר אַ וואָך, אום צו שאַפען פינף טויזענט דאָלאַר צו שטיצען דער „צײט״, די טעגלאַכע צײטונג וואָס די פּועלי־ציון האָבען דעמאָלט אַרויסגעגעבען.

די צייטונג האָט זיך געפונען אין אַ פאַרצווייפעלטער פינאַנציעלער לאַגע, און די יוניאָן האָט גערעכענט אַז מיט די פינף טויזענט דאָלאר וועט מען קענען פארמיידען איר אונטערגאַנג. חוץ דעם וואָס די „צייט" איז געווען אַן אַרבעטער־צייטונג און האָט אַגיטירט פאַר דעם אויפבוי פון אַ אידישער נאַציאָנאַלער היים אין ארץ־ישראל אויף סאָציאַליסטישע יסודות — אוןביידע אידעאַלען זיינען נאָענט דער גרעסטער צאָל מיטגלידער פון דער יוניאָן — האָט די יוניאָן, נאַטירלאך, געהאַט אַ ספּעציעלען אינטערעס אין דער עקזיסטענץ פון דער צייטונג, צוליב דעם וואָס אירע מיטגלידער זיינען דאָרט געווען באשעפטיגט.

די פינף טויזענט דאָלאר פון דער יוניאָן האָבען אָבער קנאַפּ־וואָס געהאָלפען, און די „צייט" האָט זיך אין גיכען אָפּגעשטעלט. דער אונטער־גאַנג פון דער צייט האָט געשאַפען אַ נייעם קריזיס אין דער יוניאָן; מ'האָט ווידער אַמאָל געדאַרפט זוכען פלעצער פאַר די זעצער וואָס זיינען געבליבען אַרבעטסלאָז. אָבער דאָס איז אַ באזונדער ענין, וואָס געהערט ניט אין דעם קאַפּיטעל.

געזעלשאפטלאכע טעטיגקייטען

די יוניאָן האָט שטענדיג זיך באטייליגט אין פארשיידענע אַרבעטער־ און אידיש־געזעלשאפטלאכע און קולטורעלע אונטערנעמונגען, און האָט זיי געשטיצט סיי מאָראַליש און סיי פינאַנציעל. אַ פאַרשטאַרקטע טעטיגקייט אויף דעם דאָזיגען געביט מצד דער יוניאָן מערקט זיך ספּעציעל אין די יאָרען 1922, 1923 און 1924.

עס איז כדאי דאָ צו געבען אַ קורצע רשימה פון דער טעטיגקייט פון דער יוניאָן אויף דעם געזעלשאפטלאכען געביט אין די דערמאָנטע יאָרען אַליין.

אין יענער צייט האָט זיך אין ניו יאָרק געעפענט אַן אַרבעטער־באַנק אונטער דעם נאָמען „פעדעריישאָן בענק". דער פרעזידענט פון „עלייעד פּרינטינג טריידס קאָונסיל", פּיטער ברריידי, איז געוואָרען דער פרעזידענט פון דער באַנק. פארשיידענע יוניאָנס האָבען געשטיצט דער נייער באַנק סיי דורך קויפען אירע אַקציעס און סיי דורך האַלטען זייער געלט ביי איר. האָט אויך די אידישע שריפטזעצער יוניאָן געקויפט אַקציעס פון דער באנק פאר אַ פאַר טויזענט דאָלאר און אַגיטירט צווישען אירע מיטגלידער זיי זאָלען אריינלעגען זייערע אָפּגעשפאָרטע פאַר דאָלאר אין דער באַנק;

די יוניאָן האָט געקויפט אַקציעס פון דער „פּאַלעסטינער אַרבעטער באַנק";

זי האָט ארויפגעלייגט אַ טעקס פון 50 סענט אויף יעדען מיטגליד לטובת דער סאָציאַליסטישער טעגלאכער צייטונג „קאָל";

זי האָט געשטיצט דעם געצייג־קאַמפּיין פאַר די רוסישע אידען מיט 100 דאָלאַר;

זי האָט געהאָלפען די סטרייקענדע מיינערס מיט 200 דאָלאַר, און די פּאַסייקער וועבער־סטרייקער מיט 300 דאָלאַר;

צום טרייד־יוניאָן־קאַמפּיין פאַר דעם „האַיאַס" האָט זי בייגעשטייערט 500 דאָלאַר;

„די פרייע אַרבעטער שטימע" ווערט געשטיצט מיט 250 דאָלאַר; דער פּאַלעסטינע אַרבעטער־פאָנד — מיט 100 דאָלאַר; דער פאָנד פאַר מעדיצינישער הילף אין פּאַלעסטינע — מיט 25 דאָלאַר; דער גן־ילדים פון מאָנטגאָמערי סטריט — מיט 50 דאָלאַר;

צום געווערקשאַפטען קאמפּיין פאַר דער ארץ־ישראל'דיגער אַרבעטער־שאַפט שטייערט די יוניאָן ביי 500 דאָלאַר, און פון „איקאָר" קויפט זי פאַר 250 דאָלאַר אַקציעס.

חוץ דעם שטיצט די יוניאָן פארשיידענע אונטערנעמונגען און אָרגאַניזאַציעס מיט קלענערע סומען און יערלאַכע בייטראָגען, וואָס עס וואָלט פאַרנומען צופיל פּלאַץ זיי אַלע אויסצורעכענען.

ווען מ'רעכענט נאָך צו די בײשטייערונגען פאַר די מלחמה־קרבנות; שטיצע און הלוואות צו צייטונגען וואָס באַשעפטיגען מיטגלידער פון דער יוניאָן, ווי די „פרייהייט" און אַנדערע; הלוואות צו די זעצער פון דער פילאַדעלפיער „אידישע וועלט", און די צען טויזענט דאָלאַר באָנדס וואָס די מיטגלידער פון דער יוניאָן האָבען געקויפט פון דער „אינטערנעשאָנאַל ליידיס גאַרמענט וואָירקערס יוניאָן" — וועלכע ווערען דערמאָנט אין אַנדערע ערטער פון בוך, און אַנדערע וואָס ווערען איגנאָרירט ניט דערמאָנט, — ווען מ'רעכענט דאָס אַלץ צו, באַקומט מען אַ שטיקעל באַגריף וועגען דער געזעלשאַפטלאַכער טעטיגקייט פון דער יוניאָן און וועגען די פינאַנציעלע לאַסטען וואָס די מיטגלידער אירע קומט אויס צו טראָגען.

אַנדערע טעטיגקייטען

חוץ דעם געפינען מיר, אַז אין דעם זעלבען פּעריאָד האָט די יוניאָן זיך באַטייליגט אין געוויסע אַקציעס, וואָס טראָגען אַ פּאָליטישען כאַראַקטער.

אַלס רעזולטאַט פון דער אַלגעמיינער רעאַקציע אין לאַנד, האָט אין 1922 געהאַלטען דערביי, אַז אין אַלבאַני זאָל דורכגעפירט ווערען אַ געזעץ, וואָס זאָל פאַרבאָטען סטרייקס און איינפירען געצוואונגענע אַרביטריישאָן. דער גאָווערנאָר פון ניו יאָרק איז דעמאָלט געווען מילער, אַ קאָנסערוואַטיווער רעפּובליקאַנער, און ער האָט געטאָן אַלץ אין זיינע מעגלאַכקייטען אַז אַזאַ געזעץ זאָל אָנגענומען ווערען. די אָרגאַניזירטע אַרבעטערשאַפט

האָט אויפגעהויבען אַ שטאַרקען פּראָטעסט געגען דעם פּראָיעקטירטען געזעץ. די „אַמעריקען פעדעריישאָן אָוו לייבאָר" האָט אויפגעפאָדערט אַלע יוניאָנס פון ניו יאָרק סטייט צו שיקען דעלעגאַציעס צו דער לעגיסלאַטור אין אַלבאַני און דאָרט פּראָטעסטירען געגען דעם געזעץ. די אידישע שריפטזעצער יוניאָן האָט אויך געשיקט אַ דעלעגאַציע קיין אַלבאַני. דער פאַראייניגטער פּראָטעסט פון דער אָרגאַניזירטער אַרבעטערשאַפט, אונטער דער אָנפירונג פון סעמיועל גאָמפּערס, האָט געווירקט און דער געזעץ־פּראָיעקט איז אויפגעגעבען געוואָרען.

נאָך אַן אַקציע, אין וועלכער די יוניאָן האָט גענומען אַן אָנטייל אין יענעם נאָך־מלחמה פּעריאָד, איז געווען די ערשטע באַוועגונג פאַר אַ אידישען קאָנגרעס. ניט נאָר האָט זי זיך באַטייליגט אין דער באַוועגונג, נאָר זי האָט אויפגעפאָדערט אַלע אירע מיטגלידער אָנטייל צו נעמען אין די וואַלען אין די דיסטריקטען וואו זיי וואוינען.

די יוניאָן פייערט איר 35 יאָריגע עקזיסטענץ

לואיס פייגין ווערט געעהרט.

פרייטאָג, דעם 23טען נאָוועמבער, 1923, האָט די אידישע שריפט־זעצער יוניאָן געפייערט איר 35־יאָריגע עקזיסטענץ מיט אַ באַל, קאָנצערט און באַנקעט אין מאַנהעטען לייסעאום, ניו יאָרק.

צו אָט דער געלעגענהייט איז ארויסגעגעבען געוואָרען אַן אויסערגעוויינלאך שיינער סואווענירבוך, אין וועלכען די פירענדע מיטגלידער פון דער יוניאָן האָבען צום ערשטען מאָל איבערגעגעבען אין דרוק זייערע זכרונות וועגען דער טעטיגקייט פון דער יוניאָן.

חוץ די מיטגלידער און זייערע פאַמיליעס, זיינען צו דער פייערונג געקומען אַ סך געסט פון דער אידישער און אַמעריקאַנער אַרבעטער־באוועגונג. צווישען די געסט איז אויך געווען פרענק מאָריסאָן, דער סעקרעטערי־טרעזשורער פון דער „אַמעריקען פעדערײשאָן אָוו לייבאָר".

יוסף באָראָנדעס, וועלכער האָט זעלטען פאַרפעלט צו קומען צו דער יוניאָנ'ס אַ שמחה, האָט אויסגענוצט די דאָזיגע געלעגענהייט און האָט אַפּעלירט צו פרענק מאָריסאָן, און דורך אים צו דער גאַנצער אַמעריקאַנער אַרבעטער־באוועגונג, צו נעמען אַ פריינטלאכערע שטעלונג צו דער פראַגע פון אימיגראַציע. ער האָט ספּעציעל אָנגעוויזען, אין וואָס פאַר אַ שוידערלאכער לאַגע די אידען פון מזרח־אייראָפּע געפינען זיך, ווי אַזוי די מלחמה האָט זיי בארויבט פון זייער עקזיסטענץ־מעגלאכקייט אין זייערע אַלטע וואוין־ערטער, און די איינציגע האָפענונג וואָס זיי איז געבליבען איז צו קענען קומען קיין אַמעריקע.

לואיס פייגין ווערט געעהרט

די שמחה איז אויך אויסגענוצט געוואָרען צו באעהרען איינעם פון די עלטסטע מיטגלידער פון דער יוניאָן, לואיס פייגין, וועלכער האָט גאַנצע 25 טערמינען געדינט דער יוניאָן אַלס פינאַנץ־סעקרעטער.

פייגין איז אַ שטילער און באשיידענער מענש, וועלכער האָט געטאָן זיין אַרבעט פאַר דער יוניאָן אָהן טומעל און אָהן פּרעטענזיעס. אין 1923 האָט ער זיך פון דעם אַמט צוריקגעצויגען. האָט די יוניאָן באשלאָסען ביי דער געלעגענהייט פון דעם 35־יאָריגען יובילעאום אויסצודריקען די אָנערקענונג און דעם דאַנק פון די מיטגלידער צו פייגינ'ען פאַר זיין לאַנגיאָריגען דינסט אַלס פינאַנץ־סעקרעטאר פון דער יוניאָן.

נייע אָפּמאַכען מיט די באַלעבאַטים

אין 1924. — אין 1925. — אין 1928. — די יוניאָן עהרט דראָשער'ן.

אין 1924

דעם 14טען מערץ, 1924, האָט די יוניאָן דערווײלט אַ קאָמיטע אויס־צואַרבעטען אַ נייע סקייל סיי פאַר די צייטונגען און סיי פאַר די בוך־און דזשאָב־דרוקערייען.

מיט די באַלעבאַטים פון די דזשאָב־דרוקערייען איז די יוניאָן דעם מאָל גרינג דורכגעקומען. פּרעזידענט דזשאָזעפּסאָן האָט זיך געאייניגט מיט זיי אויף אַ העכערונג אין די שכירות פון 3 דאָלאַר אַ וואָך, און די יוניאָן האָט עס גוטגעהייסען.

אין די צייטונגען אָבער האָט די יוניאָן באַגעגענט געוויסע שוועריג־קייטען. די צייטונגס־ארויסגעבער האָבען גע'טענה'ט, אַז עס איז נאָך צו פרי צו פאַרהאַנדלען וועגען אַ נייער סקייל, אַז די ריכטיגע צייט פאַר פאַר־האַנדלונגען וועט זיין נאָכ'ן זומער. ווי עס ווייזט אויס, האָבען די צייטונגס־ארויסגעבער זיך צוזאַמענגערעדט, וואָרים יעדערער פון זיי האָט געגעבען דעם זעלבען ענטפער. די יוניאָן איז אָבער געווען אנטשלאָסען ניט צו וואַרטען ביז'ן סוף יאָר. זי האָט זיך געווענדעט צו דער אינטערנעשאַנאַל, זי זאָל גוטהייסען דער יוניאָנ'ס פאָדערונג. אַזוי שנעל ווי די אינטער־נעשאַנאַל האָט דאָס געטאָן, זיינען די קאָנפערענצען מיט די באַלעבאַטים באַנייט געוואָרען.

נאָך אייניגע קאָנפערענצען האָט מען זיך געאייניגט אויף פאָלגענדע באַדינגונגען:

דער נייער קאָנטראַקט גייט אריין אין קראַפט דעם 1טען מאַי, 1924;

די שכירות ווערען געהעכערט פון 60 דאָלאַר אויף 65;

יעדער זעצער, וואָס איז באשעפטיגט אויף אַ צייטונג וואָס גייט ארויס 6 טעג אין וואָך, זאָל קריגען באַצאָלט פאַר זעקס ימים־טובים אין יאָר;

די וואָס אַרבעטען אויף צייטונגען וואָס גייען ארויס 7 טעג אין וואָך זאָלען קריגען באַצאָלט פאַר אַ וואָך וואַקאַציע;

אַלע אַנדערע פונקטען זיינען געבליבען ווי אין אַלטען קאָנטראַקט.

אין 1925

ווען עס איז געקומען צו פאַרהאַנדלען אַ נייע סקייל אין 1925, האָבען די ארויסגעבער פון „מאָרגען זשורנאַל", „פאָרווערטס", „טאָגעבלאַט" און

„טאָג״ געפאָדערט אַ פינף־יאָריגען קאָנטראַקט, כדי ניט צו דאַרפען יעדען יאָר זיך דינגען.

די פארהאנדלונגען זיינען אָנגעגאַנגען ניט איבעריגס גרינג. אָבער נאָך 14 קאָנפערעצען, האָט מען זיך געאייניגט אויף פאָלגענדע ענדערונגען אין קאָנטראַקט:

1) דער קאָנטראַקט זאָל זיין אויף 5 יאָר צייט;

2) אַ העכערונג אין די שכירות פון 1 דאָלאר אַ וואָך דאָס ערשטע יאָר, אָנפאַנגענדיג פון 15טען סעפטעמבער, 1925, און פון $1.50 יעדען יאָר נאָכדעם, אַזוי אַז אָנשטאָט 65 דאָלאר וועלען די שכירות דעם לעצטען יאָר זיין 72 דאָלאר — אַ הוספה, הייסט עס, פון 7 דאָלאר;

3) צוויי וואָכען וואַקאַציע מיט געצאָלט פאַר זעצער וואָס אַרבעטען אין 6־טאָגיגע צייטונגען;

4) 13 טעג ימים־טובים מיט געצאָלט אין 7־טאָגיגע צייטונגען.

די יוניאָן האָט די דאָזיגע באדינגונגען גוטגעהייסען און באאויפ־טראַגט דער קאָמיטע דעם קאָנטראַקט אונטערצושרייבען. ביז אויף היינ־טיגען טאָג אַרבעטען די זעצער אין די צייטונגען אונטער די באדינ־גונגען וואָס זיינען פעסטגעשטעלט געוואָרען פון אָט־דעם קאָנטראַקט.

מיט די דזשאָב־דרוקערייען אָבער זיינען די פארהאנדלונגען דאָס מאָל צוגעגאַנגען שווערלאַך.

הגם מיט אַ יאָר פריער, אין 1924, האָט זיך איינגעגעבען אויף אַ פרידלאכען אופן צו באקומען פון די דזשאָב־דרוקערייען אַ הוספה פון דריי דאָלאר, זיינען די אַלגעמיינע באציאונגען צווישען דער יוניאָן און די באַלע־באַטים געוועזן אָנגעצויגענע. זינט די „היברו פרינטערס ליג״ האָט זיך אָנגעשלאָסען אָן דער „עמפּלאָיאינג פרינטערס אַסאָסיאיישאָן״, האָט זי זיך אָוועקגעלאָזען אויף אַ נייעם דרך און אָנגעווענדט אַ נייע טאַקטיק אין אירע באציאונגען מיט דער יוניאָן. דאָס איז געווען אַ טאַקטיק פון פירען אַ לאַנגע אָפיציעלע קאָרעספּאָנדענץ, מיט פארפּלאָנטערטע קלאָץ־קשיות, געגען־פאָדערונגען א. א. וו.

מיט אָט דער טאַקטיק האָט זיך די באַלעבאַטים פון די דזשאָב־דרוקע־רייען איינגעגעבען צו פאַרציען דאָס אונטערשרייבען פון אַ נייעם קאָנ־טראַקט אַזש ביז אָקטאָבער, 1928.

אין 1928

ווען זיי האָבען די זאַך שוין מער ניט געקענט ווייטער פארשלעפען, האָבען די באַלעבאַטים זיך מישב געווען און ווידער אמאָל געפאָדערט אַרביטריישאָן.

דער יוניאָן איז איבערדריסיג געוואָרען דאָס לאַנגע שפּילען זיך אין

„קאַץ־און־מויז", און זי האָט באַשלאָסען אַרויסצורופען אַ סטרייק אין אַלע דרוקערייען, וואָס וועלען די יוניאָן־פאָדערונגען ניט נאָכגעבען.

דעם 2טען אָקטאָבער, 1928, האָט פּרעזידענט דראָשער אַרונטערגע־נומען אין סטרייק די זעצער פון די דזשאָב־דרוקערייען.

די „סאָוואָי פּרעס" פון ברוקלין איז געווען די ערשטע נאָכצוגעבען און זי האָט אונטערגעשריבען אַ קאָנטראַקט מיט דער יוניאָן.

די אַנדערע באַלעבאַטים פון דער „היברו פּרינטערס ליג" האָבען באַלד נאָכדעם אויך אונטערגעשריבען דעם קאָנטראַקט פון דער יוניאָן סיי אינדיווידועל און סיי קאָלעקטיוו, אַלס „היברו פּרינטערס ליג".

די הויפּט־פּונקטען פון דעם נייעם אָפּמאַך זיינען געווען:

1) אַ פינף־טאָגיגע אַרבעטס־וואָך פון 40 שטונדען;

2) 60 דאָלאַר אַ וואָך דאָס ערשטע יאָר, 61 דאָלאַר דאָס צווייטע יאָר, 62 דאָס דריטע יאָר און 63 דאָס פערטע יאָר;

3) דריי באַצאָלטע ימים־טובים אין יאָר — ראש־השנה און יום־כפור.

די יוניאָן עהרט דראָשער'ן

דערוויל האָט זיך אונטערגערוקט דער 40־יאָריגער יובילעאום פון דער יוניאָן, וואָס איז געפייערט געוואָרען אויף אַ פּאַסיגען אופן שבת, דעם 31טען נאָוועמבער, אין בראָדוויי סענטראַל האָטעל.

די יוניאָן האָט באַשלאָסען ביי דער דאָזיגער געלעגענהייט צו באַ־עהרען ג. דראָשער'ן פאַר זיין ענערגישער דורכפירונג פון דעם סטרייק אין די דזשאָב־דרוקערייען.

דראָשער איז איינער פון די עלטסטע מיטגלידער פון דער יוניאָן. ניט איין מאָל איז ער געווען איר פּרעזידענט און ער איז געווען טעטיג אויף אַלע געביטען פון יוניאָן־טעטיגקייט. ער געהערט צום ערשטען דור פירער פון דער יוניאָן — צו די באַן־ברעכער, צו די אַגרעסיווע קעמפער.

ביים 40־יאָריגען יובילעאום פון דער יוניאָן איז דראָשער פּרעזענ־טירט געוואָרען מיט אַן אויסגעגראַווירטער רעזאָלוציע, איינגעפּאַסט אין אַ שיינער ראַם צוזאַמען מיט זיין בילד, אין וועלכער די יוניאָן דריקט אויס דאַנק און אָנערקענונג צו אים פאַר זיין לאַנג־יאָריגער טעטיגקייט לטובת דער יוניאָן.

די אַרבעטסלאָזיגקייט פּראָבלעם אין דער יוניאָן

אַרבעטס־שטייער. — אַרבעטסלאָזען צאָלונגען.

אין דעם קאַפּיטעל „צייטונגען קומען און צייטונגען גייען״ איז די אַרבעטסלאָזיגקייט־פּראָבלעם אין דער יוניאָן שוין טיילווייז באַרירט געוואָרען. די פּראָבלעם איז אָבער אַזאַ וויכטיגע, אַז עס איז נויטיג וועגען דעם צו שרייבען מיט מער איינצעלהייטען.

אַרבעטסלאָזיגקייט צווישען אידישע זעצער האָט זעלטען געהאַט אַ דירעקטע שייכות מיט דער אַלגעמיינער עקאָנאָמישער לאַגע. געווען צייטען, ווען אַן אַלגעמיינער קריזיס האָט זיך גראָד ווייניג אָפּגערופען אויף דער צאָל באַשעפטיגטע אין דער יוניאָן. פאַרקערט, ווידער, זיינען געווען צייטען, ווען צוליב עפּעס אַן אינערלאַכער סיבה, ווי די אָפּשטעלונג פון אַ צייטונג, האָט זיך געשאַפען אין דער יוניאָן אַ קריזיס, בעת אין אַנדערע אינדוסטריען האָט געהערשט „פּראָספּעריטי״.

אין אַלגעמיין גענומען, איז אין דער יוניאָן כמעט שטענדיג געווען מער זעצער ווי אַרבעט. שוין אין די ערשטע יאָרען פון דער יוניאָנ׳ס עקזיסטענץ, ווען די מיטגלידערשאַפט פון דער יוניאָן איז באַשטאַנען אינגאַנצען פון עטלאַכע־פופציג, איז כמעט אַ העלפט פון זיי געווען אַרבעטסלאָז און געשטאַנען אויף דער „רייע״. שפּעטער איז די פּראָפּאָרציע פון אַרבעטסלאָזע מיטגלידער ניט געווען אַזוי גרויס, אָבער די אַרבעטסלאָזיגקייט־פראַגע איז זעלטען־ווען אַראָפּ פון דער טאָג־אָרדנונג פון דער יוניאָן.

ווען אַ צייטונג איז אונטערגעגאַנגען האָט דער קריזיס געטראָפען דער יוניאָן מיט דער קראַפט פון אַ שטורמווינט. דאָס, וואָס אַ באַדייטענדע גרופּע מיטגלידער, וואָס איז געשטאַנען אויף שטענדיגע פּלעצער, האָט מיט אַמאָל פאַרלאָרען איר חיונה־קוואַל, און די פּלוצלינגדיגקייט פון דער פּאַסירונג, האָט ניט געקענט פאַרפעלען אריינצוואַרפען דער יוניאָן אין אַ צושטאַנד פון אומרואיגקייט. אין אַזאַ פאַל האָט די יוניאָן פיבעריש געזוכט און כמעט תמיד געפונען אַ וועג ווי אַזוי די ארויסגעפאַלענע זעצער צו באַזאָרגען מיט אַרבעט. דערביי האָט אָהן ספק געשפּילט אַ געוויסע ראָלע דער געפיל פון אומזיכערקייט, וואָס פלעגט אין אַזאַ צייט ארומכאַפּען די זעצער פון די אַנדערע צייטונגען; ניט ווילענדיג פלעגט יעדערער פון זיי אַ טראַכט טאָן: ווער ווייס, ווען איך אַליין קען זיך געפינען אין דער זעלבער לאַגע? מ׳פלעגט זיך דינגען צווישען זיך, וועלכער שאַפּ עס זאָל

אריינגעמען מער זעצער און וועלכער וועניגער, אָבער דער רעזולטאַט איז געווען אַז יעדער שאַפּ פלעגט אריינגעמען אַ געוויסע צאָל נייע זעצער און דער קריזיס פלעגט אויף אַזאַ אופן שנעל געלייזט ווערען.

די גרעסטע קאַטאַסטראָפע פון דעם מין, וואָס איז באַפאַלען דער יוניאָן, איז געווען אין 1928, ווען „דאָס אידישע טאָגעבלאַט" האָט זיך אָפּגעשטעלט. די דאָזיגע ציימונג האָט עקזיסטירט קאַרגע פופציג יאָר כסדר; די זעצער, וואָס האָבען געאַרבעט אין „טאָגעבלאַט", זיינען געווען צווישען די עלטסטע אין דער יוניאָן — און מיטאַמאָל האָבען זיי אַלע זיך געפונען דרויסען, אַרבעטסלאָז. מיט דער גרעסטער ענערגיע האָט די יוניאָן געמאַכט אַ רעוויזיע אין דער אַרבעט אין די שעפּער, און עס איז איר געלונגען אַלע זעצער פון „טאָגעבלאַט" צו באַזאָרגען מיט נייע אַרבעטס־פלעצער.

די כראָנישע אַרבעטסלאָזיגקייט האָט קיינמאָל אַזוי ניט אויפגעראַדערט דער יוניאָן. ערשטענס, דערפאַר ווייל מ'איז געווען געוואוינט צו איר; און, צווייטענס, געוויס אויך דערפאַר, וואָס אַזעלכע אַרבעטסלאָזע זיינען מערסטענס באַשטאַנען פון איינגערע מיטגלידער און דער פליכט־געפיל פון דער יוניאָן צו זיי איז ניט געווען אַזאַ שאַרפער ווי צו די עלטערע מיטגלידער.

אָבער דאָס מיינט ניט צו זאָגען, אַז די יוניאָן איז געווען גלייכגילטיג צו דער לאַגע פון די אַרבעטסלאָזע. לאָמיר זיך דאָ באַנוגענען מיט דערציילען, וואָס די יוניאָן האָט געטאָן און טוט פאַר אירע אַרבעטסלאָזע מיטגלידער אין די לעצטע יאָרען.

אַרבעטס־שטייער

דעם 11טען דעצעמבער, 1925, באַשליסט די יוניאָן צו באַשטייערען יעדען שאַפּ אין איר יוריסדיקציע מיט אַ געוויסער צאָל אַרבעטס־טעג, וואָס דאַרפען אָװעקגעגעבען ווערען צו די אַרבעטסלאָזע. לויט דער רעקאָמענדאַציע פון אַ קאָמיטע, וואָס האָט די פראַגע גרינטלאך דורכגעטראַכט, איז דער „מאָרגען זשורנאַל" שאַפּ באַשטייערט געוואָרען מיט 22 טעג אַרבעט אַ וואָך; דער „פאָרווערטס" — מיט 21 טעג; דער „טאָג" — מיט 20 טעג; „דאָס טאָגעבלאַט" — מיט 4 טעג; די „פרייהייט" — מיט 4 טעג; „אידישע ליכט" — 1 טאָג; אַפּ טו דייט פּרינטינג קאָ. — 10 טעג; פּינסקי־מזל פרעס — 5 טעג; פאַרנבערג פרעס — 2 טעג; „פרייע אַרבעטער שטימע" — 3 טעג; אַסטאָריאַ פרעס — 3 טעג. עס איז אויסגערעכענט געוואָרען, אַז אָט די צאָל אַרבעטס־טעג וועט קלעקען צו באַזאָרגען יעדען אַרבעטסלאָזען מיט אַ מינימום פון 3 טעג אַרבעט אַ וואָך. עס איז אויך באַשלאָסען געוואָרען, אַז די צאָל באַשטימטע טעג

זאָל באַטראַכט װערען װי אַ שטײער, װאָס מוז באַצאָלט װערען אָדער מיט אַרבעטס־צײַט אָדער מיט באַרעס געלט.

אַז אָט די סיסטעם פון באַשטײערען די שעפּער מיט אַרבעט לטובת די אַרבעטסלאָזע איז געװען דערפאָלגרײַך, איז פעסטגעשטעלט געװאָרען דעם פאָלגענדען יאָר. בײַם מיטינג פון דער יוניאָן דעם 8טען אָקטאָבער, 1926, איז פאָרגעלײגט געװאָרען אַ צושריפט פון 18 אַרבעטסלאָזע מיט־גלידער, אין װעלכען זײ באַקלאָגען זיך אַז זײ באַקומען ניט גענוג אַרבעט. די יוניאָן גיט איבער דעם צושריפט צו דער עקזעקוטיװ קאָמיטע, אַז זי זאָל דעם ענין אונטערזוכען. בײַם קומענדען מיטינג באַריכטעט די עקזע־קוטיװ קאָמיטע, אַז נאָכדעם װי זי האָט געמאַכט אַ גענױע אױספאָרשונג האָט זיך אַרױסגעשטעלט אַז פאַר די לעצטע צװײ חדשים — ד. ה. זינט די אַרבעט־באַשטײערונג איז אַרײַן אין קראַפט — האָבען די מערסטע אַר־בעטסלאָזע געהאַט אין דורכשניט ניט װעניגער װי 5 טעג אַרבעט אַ װאָך; די איבעריגע האָבען, צוליב ספּעציעלע אומשטענדען, געקראָגען װעניגער, אָבער יעדער פון זײ האָט אױך געקראָגען אַ געװיסע צאָל טעג אַרבעט װעכענטלאַך.

דעם פאָלגענדען יאָר פירט די יוניאָן דורך אַ געװיסע ענדערונג אין דעם אַרבעט־באַשטײערונגס פּלאַן. עס װערט באַשלאָסען אײַנצוטײלען די אַרבעטסלאָזע אין דרײַ קאַטעגאָריעס — מיטגלידער װאָס געהערען לענ־גער צו דער יוניאָן, מיטגלידער מיט פאַמיליעס, און אומפאַרהײראַטע. די עלטערע מיטגלידער זאָלען קריגען 5 טעג אַרבעט אַ װאָך יעדערער; די אינגערע — 4 טעג; די אומפאַרהײראַטע — 3 טעג.

מיט אַ יאָר שפּעטער איז דורכגעפירט געװאָרען אַ נײַע רעפאָרמע אין דעם אַרבעט־באַשטײערונגס פּלאַן. אַנשטאָט דעם, װאָס דער אַרבעטס־לאָזער זאָל יעדע װאָך געשיקט װערען אין אַן אַנדער שאָפּ אַרבעטען, איז באַשלאָסען געװאָרען אײַנצופירען אין די אידישע שעפּער די „סאָב"־סיסטעם, װאָס האָט אַלעמאָל פונקציאָנירט אין די ענגלישע שעפּער. לױט אָט דער סיסטעם, װערט אַ געװיסע צאָל אַרבעטסלאָזע צוגעשריבען אַלס „סאָבס" צו יעדען שאָפּ, און זײ קריגען די איבעריגע אַרבעט װאָס עס איז דאָ אין שאָפּ.

צוזאַמען מיט דער אײַנפירונג פון דעם „סאָב"־סיסטעם איז אָפּגעע־שאַפט געװאָרען די „רײַע", װאָס האָט פונקציאָנירט אין דער יוניאָן זינט דעם ערשטען טאָג פון איר עקזיסטענץ. אַנשטאָט דעם, װאָס דער אַר־בעטסלאָזער האָט געדאַרפט זיך אָװעקשטעלען אױף דער „רײַע" און װאַרטען ביז מ'װעט פון ערגעץ אַ שאָפּ רופען אַ זעצער, האָט יעדער אַר־בעטסלאָזער באַקומען דאָס רעכט זיך אָװעקצושטעלען אַלס „סאָב" אין װעלכען שאָפּ ער װיל נאָר אַלײן און פאָדערען די איבעריגע אַרבעט, אױב

אַזעלכע איז דאָרט פאַראַן. שטייענדיג אין שאַפּ, האָט ער אַ חזקה אויף דער עקסטראַ אַרבעט ווי אויך אויף אַ שטענדיגען דזשאַב, ווען עס שאַפט זיך אַ וואַקאַנס צוליב עפּעס אַ סיבה.

די „סאַב"-סיסטעם איז איינגעפירט געוואָרען אין דער יוניאָן נאָכ־דעם ווי דער „טאַגעבלאַט" איז אונטערגעגאַנגען. מיט דעם אָפּשטעלען זיך פון „טאָגעבלאַט" איז קלאָר געוואָרען פאַר די מיטגלידער, אַז צום וואוקס פון דער אידישער פּרעסע אין ניו יאָרק איז ענדלאך געקומען אַ סוף; אַז פון איצט אָן און ווייטער קען מען ניט האָפען אויף דעם אויפקומען פון נייע טעגלאכע צייטונגען, און דעריבער האָט עס מער ניט קיין זין פאַר אַרבעטסלאָזע מיטגלידער צו שטיין אויף דער רייע אַ לאַנגע צייט און וואַרטען אויף אַרבעט.

די דאָזיגע סיסטעם האָט זיך ארויסגעוויזען אַלס זעהר צופרידענ־שטעלענד, און זי ווערט אָנגעהאַלטען ביז היינט־צו־טאָג. די „סאַבס" אין די צייטונגען קריגען אַ דורכשניט פון 4 טעג אַרבעט אַ וואָך.

אַרבעטסלאָזען צאָלונגען

חוץ דעם איז די לעצטע יאָרען אין דער יוניאָן איינגעפירט געוואָרען אַרבעטסלאָזען־צאָלונגען. יעדער אַרבעטסלאָזער מיטגליד באקומט פון דער יוניאָן 20 דאָלאַר אַ וואָך. די הוצאות צו דעקען די אַרבעטסלאָזען־צאָלונגען ווערען געדעקט דורך אַ שטייער פון אַ האַלבען פּראָצענט אויף די פאַרדינסטען פון די אַרבעטענדע מיטגלידער.

אַ סימפּאַטיע־סטרייק וואָס האָט זיך ניט גוט געענדיגט

די רוסישע טעגלאַכע צייטונג „רוסקאַיע סלאָוואָ" עקזיסטירט שוין אַ היפּשע צאָל יאָרען. מיט דער הילף פון אָסיפּ דימאָוו, וועלכער איז דעמאָלט געווען אַ מיטאַרבעטער פון דער צייטונג, איז דער יוניאָן געלונגען אין יאָר 1917 די צייטונג צו יוניאָניזירען.

קיין אייגענע צייטונגס־פּרעס האָט די „רוסקאַיע סלאָוואָ" ניט געהאַט און זי פלעגט זיך דרוקען אויף דער פּרעס פון דער אונגאַרישער צייטונג „נעפּסאַוואַ" (פאָלקס־שטימע), וואָס האָט זיך דעמאָלט געפונען אויף יוניאָן סקווער.

מאַכט זיך אַ מעשה און אין 1924 ברעכט אויס אין דער „נעפּסאַוואַ" אַ סטרייק. אַזוי ווי די „רוסקאַיע סלאָוואָ" איז געשטאַנען אונטער דער יוריסדיקציע פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, האָט זיך די אונגאַרישע שריפטזעצער יוניאָן געווענדט צו דער אידישער יוניאָן, זי זאָל צווינגען די „סלאָוואָ" אויפצוהערען דרוקען זיך אין דער „נעפּסאַוואַ".

די יוניאָן האָט צוגעזאָגט דער אונגאַרישער יוניאָן צו טאָן אַלץ, אַז די „רוסקאַיע סלאָוואָ" זאָל דרוקען די צייטונג אין אַ פּלאַץ, וואו קיין סטרייק גייט ניט אָן.

די ארויסגעבער פון דער „רוסקאַיע סלאָוואָ" האָבען אָבער ניט געוואָלט הערען דערפון.

די יוניאָן האָט זיך תיכף געשטעלט אין פאַרבינדונג מיט דער אינטערנעשאָנאַל, און נאָכדעם ווי די אינטערנעשאָנאַל האָט מסכים געווען צו געבען דער יוניאָן אַ פרייע האַנט צו האַנדלען ווי זי וועט פאַרשטיין, האָט די יוניאָן גערופען אַ סטרייק אין דער „סלאָוואָ".

אָט דער סטרייק האָט זיך געצויגען אַ לאַנגע צייט און האָט אָפּגעקאָסט דער יוניאָן אַ סך מי, עגמת נפש און געלט. הגם דער יוניאָן האָט זיך איינגעגעבען ארויסצונעמען אַ היפּש ביסעל אַדווערטייזמענטס פון דער צייטונג, האָט אָבער די צייטונג אין אַ פאַרקריפּעלטען צושטאַנד זיך ווייטער געשלעפּט. דער סוף איז געווען, אַז דער סטרייק האָט געמוזט אויפגעגעבען ווערען אַלס פאַרלוירענער.

נאָך ערגער איז געווען, וואָס דער אונגאַרישער יוניאָן איז קיין טובה ניט ארויסגעקומען פון דעם סטרייק פון דער אידישער יוניאָן אין דער „רוסקאַיע סלאָוואָ". דער סטרייק אין דער „נעפּסאַוואַ" איז פאַרלוירען געגאַנגען.

די יוניאָן העלפט דער „אינטערנעשאַנאַל לײדיס גאַרמענט װאָירקערס יוניאָן"

דער פאַרזוך פון די קאָמוניסטען צו פאַרכאַפּען די אַרבעטער־באַװע־גונג האָט אַנגענומען די שאַרפסטע פאָרם אין דער קלאָוקמאַכער יוניאָן אין ניו יאָרק. דער קאַמף צװישען די „רעכטע" און „לינקע" עלעמענטען אין דער קלאָוקמאַכער יוניאָן, װאָס האָט זיך אָנגעהױבען אין 1924, האָט זיך געצױגען אַ רײ יאָרען און האָט אַזױ אױסגעשעפּט די כחות פון דער „אינטערנעשאַנאַל לײדיס גאַרמענט װאָירקערס יוניאָן", אַז אין 1928 איז פון אַט דער רומפולער אַרבעטער־אָרגאַניזאַציע געבליבען בלױז אַ שאָטען. כדי אָפּצוראַטעװען די אינטערנעשאַנאַל פון אונטערגאַנג, האָט סוף 1928 מ. זיגמאַן רעזיגנירט אַלס פּרעזידענט און ב. שלעזינגער איז װידעראַמאָל געװאָרען איר פּרעזידענט.

אונטער דער פירערשאַפט פון ב. שלעזינגער האָט די אינטערנעשאַ־נאַל געמאַכט אַ העראָאישען פאַרזוך װידער זיך צו שטעלען אױף די פיס. דער ברודער־קריג און דער גענעראַל־סטרײק פון 1926 — װעלכער איז אָנגעפירט געװאָרען פון די קאָמוניסטען, האָט געדױערט 19 װאָכען צײט און האָט אָפּגעקאָסט דער יוניאָן די ריזיגע סומע פון דרײ מיליאָן דאָלאַר — האָט אַזױ פאַראָרימט די אינטערנעשאַנאַל, אַז קײן זאַך האָט ניט גע־קענט אונטערנומען װערען ביז עס װעט געמאַכט װערען אַן אָנהױב צו רעהאַביליטירען די פינאַנצען פון דער יוניאָן.

אַלס ערשטען שריט אין דער דאָזיגער ריכטונג, האָט די אינטער־נעשאַנאַל לײדיס גאַרמענט װאָירקערס יוניאָן אַרױסגעלאָזען אַ באָנד־אַנלײע פון פופציג טױזענט דאָלאַר, און זי האָט זיך געװענדט צו פאַר־שײדענע ברודער־אָרגאַניזאַציעס צו קױפען די דאָזיגע באָנדס.

בײם מיטינג פון דער שריפטזעצער יוניאָן דעם 8טען פעברואַר, 1929, איז אַ פאַרטרעטער פון דער אינטערנעשאַנאַל (מ. סטודענט) דערשינען און געמאַכט אַן אַפּיל צו דער יוניאָן צו העלפען דער א. ל. ג. װ. י. ער האָט פאַרלאַנגט, אַז ניט נאָר זאָל די יוניאָן אַלײן קױפען באָנדס, נאָר זי זאָל די באָנדס אױך פאַרקױפען צװישען אירע מיטגלידער.

מיט פרײד האָט די יוניאָן באַגריסט דעם פאַרזוך צו רעסטאַורירען די אינטערנעשאַנאַל, װעלכע איז דורך דעם ברודער־קריג אײנפאַך רואינירט געװאָרען. עס איז באַשלאָסען געװאָרען, אַז די יוניאָן זאָל קױפען פאַר צען טױזענט דאָלאַר באָנדס — צװײ טױזענט דאָלאַר באָנדס זאָל די יוניאָן אַלײן קױפען, און די איבעריגע אַכט טױזענט דאָלאַר באָנדס זאָלען פאַר־

קויפט ווערען צווישען די מיטגלידער. יעדער מיטגליד איז פארפליכטעט געווארען צו קויפען וועניגסטענס איין באנד פאר פופציג דאלאר.

די דאזיגע אקציע פון דער יוניאן איז געווען א פולשטענדיגער דער־פאלג. דער אפרוף פון די מיטגלידער איז געווען ממש אן איבערראשענ־דער. אין א קורצער צייט איז די „קוואטא״ פון צען טויזענט דאלאר באנדס, וואס די יוניאן האט אויף זיך גענומען, דערגרייכט געווארען און דאס געלט איז איבערגעגעבען געווארען צו דער אינטערנעשאנאל.

דאס געלט איז געגעבען געווארען מיט פארגעניגען, הגם די אויס־זיכטען דאס געלט צוריקצוקריגען זיינען אין יענער צייט געווען שוואכע.

פארשטייט זיך, די סומע פון פופציג טויזענט דאלאר איז ניט געווען גענוג צו דעקען די פינאנציעלע נויטען פון אזא גרויסער ארגאניזאציע ווי די אינטערנעשאנאל. דאס געלט האט אבער א סך געהאלפען איבער־קומען די שלעכטע צייט און דערהאלטען די יוניאן ביים לעבען, ביז עס זיינען אנגעקומען בעסערע צייטען פאר דער אינטערנעשאנאל.

די צייטען זיינען געווארען בעסער ווען רוזוועלט האט איינגעפירט די „נ. ר. א.״. אונטער דער ענערגישער פירערשאפט פון דוד דובינסקי, דעם נייעם פרעזידענט, האט די אינטערנעשאנאל אויסגענוצט די נייע לאגע און זי איז שנעל געקומען צו זיך. דעמאלט האט די אינטערנעשאנאל תיכף אויסגעלייזט אלע באנדס, און געטאן האט זי דאס בכבוד גדול, אפילו די פראצענטען אויף די באנדס זיינען באצאלט געווארען.

עס איז איבעריג צו זאגען, אז די מיטגלידער פון דער יוניאן זיינען געווען העכסט גליקלאך פון דעם באוואוסטזיין, אז זיי האבען ארויסגע־האלפען א ברודער־ארגאניזאציע אין צייט פון א נויט, און זיי האבען דערביי ניט נאר גארניט פארלארען, נאר זייער יוניאן האט נאך דורכדעם געוואונען אן אייביגען פריינט.

דער זעכציגסטער געבורטסטאָג פון ש. שײנפעלד *

אין יאָר 1935 איז ש. שײנפעלד, אײנער פון די פירער פון דער יוניאָן און אײנער פון אירע עלטסטע מיטגלידער, אַלט געוואָרען זעכציג יאָר. די יוניאָן האָט אויף איר מיטינג דעם 8טען מערץ, 1935, באַשלאָסען צו פײַערען שײנפעלד'ס געבורטסטאָג אויף אַ פּאַסיגען אופן.

אַ באַנקעט איז אַראַנזשירט געוואָרען פון דער יוניאָן אויף פרײַטאָג אָוועט, דעם 3טען מאַי, 1935, אין בעטהאָווען האָל. הגם קײנער פון די מיטגלידער פון דער יוניאָן איז ניט געווען מחויב צו קומען, זײַנען כמעט אַלע מיטגלידער מיט זײערע פרויען געקומען צוטײלען שײנפעלד'ן דעם כבוד, וואָס ער האָט אַזוי ערלאַך פאַרדינט.

די שטימונג בײַם באַנקעט איז געווען אַן אמת־פײַערלאַכע און אַ ברידערלאַכע. חוץ דעם וואָס אַלע האָבען פײַן פאַרבראַכט, זײַנען אויך געגעבען געוואָרען אָפּשאַצונגען פון שײנפעלד'ס טעטיגקײט אין דער יוניאָן.

עס איז אַרויסגעבראַכט געוואָרען, אַז שײנפעלד'ס טעטיגקײט אין דער יוניאָן ציט זיך זינט די סאַמע ערשטע יאָרען וואָס די יוניאָן עקזיסטירט; אַז פאַר דעם משך פון די 43 יאָר וואָס ער איז אַ מיטגליד אין דער יוניאָן (איצט איז עס שוין 46 יאָר) האָט ער פאַרטראָטען יעדען אַמט אין דער יוניאָן און ביז הײַנטיגען טאָג איז ער אַקטיוו אין יעדער וויכטיגער קאָמיטע פון דער יוניאָן; אַז אין די אַלע יאָרען האָט ער געשטעלט צום דינסט פון דער יוניאָן אַלע זײַנע גרויסע פעהיגקײטען — זײַן קלאָרען מוח, זײַן אַנאַליטישען רעדנער־טאַלאַנט, זײַן אומערשעפּלאַכע ענערגיע.

דער בעל־שמחה איז בײַם באַנקעט אויך פּרעזענטירט געוואָרען מיט אַ פּראַכטפול אויסגראַווירטער רעזאָלוציע, אין וועלכער די יוניאָן דריקט אויס איר אַנערקענונג און איר דאַנק צו אים פאַר זײַן לאַנג־יאָריגער טעטיגקײט לטובת דער יוניאָן.

דער באַנקעט לכבוד ברודער שײנפעלד האָט אויך געפונען אַן אָפּקלאַנג אין דער אַלגעמײנער פּרעסע. אָפּשאַצונגען וועגען שײנפעלד'ן זײַנען דערשינען אין „מאָרגען זשורנאַל" פון א. גאָטעסמאַן, אין „פאָרווערטס" פון מ. ראָזענמאַן, אין „טאָג" פון ד. אײזאַקאָוויץ און אין „אַמעריקאַנער" פון י. קרעמען (בר יוסי).

*) דער קאַפּיטעל איז געשריבען פון אַ מיטגליד פון רעדאַקציע־קאָמיטעט.

אהרן גאָטעסמאַן

דעם 2טען יאַנואַר, 1936, האָט דער גרויזאַמער טויט בארויבט דער יוניאָן פון דעם טאַלאַנטפולסטען מיטגליד אירען — אהרן גאָטעסמאַן.

אין דער גאַנצער לאַנגער געשיכטע פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן איז ניט געווען קיינער, וואָס זאָל זיך קענען פאַרגלייכען מיט גאָטעס־מאַנען — ניט אין רעדנער־טאַלאַנט, ניט אין אַלגעמיינע פעאיגקייטען און ניט אין חכמה.

ווער עס האָט אים נאָר געקענט — אַלץ איינס צי ער איז געווען זיינער אַ פריינט אָדער ניט, צי ער איז געווען זיינער אַן אָנהענגער אָדער ניט — האָט געמוזט מודה זיין, אַז גאָטעסמאַנ'ס פעהיגקייטען האָבען זיך געגרעניצט מיט געניאַליטעט.

ניט אומזיסט פלעגען די מיטגלידער פון דער יוניאָן אים רופען „דער ביסמאַרק פון דער יוניאָן". ער האָט באמת געהאַט די פעהיגקייטען פון אַ שטאַאַטסמאַן. ווען גאָטעסמאַן וואָלט אויסגעוואַקסען ניט אין דעם אָבנאָרמאַלען אידישען „אָרום", וואָס פאַרקריפּעלט ניט איין גרויסען גייסט, נאָר אין אַ געזונטער סביבה, וואָלט ער אָהן ספק געשפּילט איינע פון די גרעסטע ראָלען.

און אַלע זיינע אויסערגעוויינלאכע פעהיגקייטען האָט גאָטעסמאַן פאַר אַ משך פון איבער פערציג יאָר אַוועקגעגעבען דער יוניאָן.

אין דער געשיכטע פון דער יוניאָן זיינען געווען צוויי מענשען, וועלכע האָבען מער פון אַלע אַנדערע מיטגלידער ארויפגעלעגט דעם שטעמפּעל פון זייער פּערזענלאכקייט אויף דער יוניאָן — אויף אירע קאַמפען, אויף איר טעטיגקייט, אויף איר לעבען בכלל. דאָס זיינען געווען ה. ראָזענסאָן און א. גאָטעסמאַן. אָבער אָט די צוויי זיינען אין גרונט גענומען געווען פאַרשיידען איינער פון דעם צווייטען.

סיי מיט זיין אויסזען און סיי מיט זיין מעטאָד פון קאַמף האָט ראָזענ־סאָן מיט זיך פאָרגעשטעלט „גבורה". גאָטעסמאַן, ווידער, האָט מיט זיך פאָרגעשטעלט „חכמה".

אין דער צייט, ווען עס האָט זיך געפאָדערט גבורה צו עטאַבלירען און פאַרפעסטיגען די אויטאָריטעט פון דער יוניאָן איבער'ן פאַך, איז ראָזענסאָן געווען ווי בארופען צו זיין דער פירער פון דער יוניאָן. אָבער

נאָכדעם, ווען פאַר דער פירערשאַפט פון דער יוניאָן האָט זיך שוין מער ניט געפאָדערט קיין גבורה, נאָר די פעהיגקייט צו קענען דערפאָלגרייך פאַרהאַנדלען מיט באַלעבאַטים, איז גאָטעסמאַן — דער „באַרגיינער", דער „נעגאָשיאייטאָר" — געוואָרען דער פירער פון דער יוניאָן.

עס איז אויף אַ האָר ניט איבערטריבען צו זאָגען, אַז עס איז געווען אַ זעלטענער גייסטיגער פאַרגעניגען צו הערען, ווי אַזוי גאָטעסמאַן פלעגט פאַרלייגען דער יוניאָנ'ס צד ביי אַ קאָנפערענץ מיט די באַלעבאַטים. גאָטעסמאַן האָט קיינמאָל ניט געשפּילט די ראָלע פון אַ נעבאכעל. פאַרקערט, ער האָט אַלעמאָל געגעבען אָנצוהערען די באַלעבאַטים, אַז הינטער זיינע רייד שטייט די מאַכט פון דער יוניאָן, און אַז די יוניאָן האָט ניט קיין מורא איר מאַכט צו באַנוצען ווען נויטיג. טראָגענדיג אין איין האַנט דאָס, וואָס „טעדי" רוזוועלט פלעגט רופען דעם „ביג סטיק", האָט ער אָבער מיט דער אַנדער האַנט געגלעט די באַלעבאַטים. ער האָט תמיד געזוכט צו באַקומען קאָנצעסיעס פון די באַלעבאַטים דורך רייד, דורך אַרגומענטען, און כמעט אַלעמאָל פלעגט זיך אים דאָס איינגעבען — אַזאַ כח האָט ער געהאַט!

גאָטעסמאַנ'ס לייסטונגען פאַר דער יוניאָן אַלס „נעגאָשיאייטאָר" זיינען ניט אָפּצושאַצען. די גרויס פון דעם „פּעי ענוועלאָפּ" פון יעדען זעצער און די אַנדערע באַדינגונגען אונטער וועלכע ער אַרבעט זיינען ביז גאָר אַ הויכען גראַד באַאיינפלוסט געוואָרען דורך גאָטעסמאַנ'ס פעהיגקייטען אַלס „נעגאָשיאייטאָר".

גאָטעסמאַנ'ס טויט איז געווען אַ גרויסער קלאַפּ פאַר דער יוניאָן. פרייטאָג, דעם 14טען פעברואַר, 1936, האָט די יוניאָן אָפּגעהאַלטען אַ טרויער־מיטינג נאָך אים. די מיטגלידער פון דער יוניאָן האָבען זיך פאַרזאַמעלט און פאַרגאָסען אַ טרער אויף דעם פאַרלוסט פון דעם לאָיאַלען ברודער, דעם פעהיגען פירער, דעם איבערגעבענעם פריינט — אהרן גאָטעסמאַן.

אַ נייער דור פירער

די דורכשניטלאכע אינטעליגענץ פון די מיטגלידער פון דער אידי־שער שריפטזעצער יוניאָן איז אָהן ספק באדייטענד העכער ווי די דורכ־שניטלאכע אינטעליגענץ פון די מיטגלידער פון די גרעסערע אידישע יוניאָנס. אַ גרויסע פּראָפּאָרציע פון דער מיטגלידערשאפט באטייליגט זיך אויף פאַרשיידענע אופנים אין דער פירונג פון דער יוניאָן — אין דער עקזעקוטיוו קאָמיטע, אַדיטינג קאָמיטע, עמוירדזשענסי קאָמיטע, יוניאָן לייבעל קאָמיטע א. א. וו. אָבער די הויפּט־פירערשאפט פון דער יוניאָן, דער פּרעזידענט־אַמט, איז ביז גאָר דער לעצטער צייט געווען באגרעניצט אויף אַ קליינער גרופּע פון פינף מענשען.

די דאָזיגע גרופּע איז באשטאנען פון ראָזענסאָן, גאָטעסמאַן, דראָשער, דזשאָזעפסאָן און שיינפעלד. איינער איז אַראָפּ, דער אַנדערער איז ארויף, אָבער כמעט אַלעמאָל איז איינער פון אָט דער גרופּע געווען דער פּרעזי־דענט פון דער יוניאָן.

פון צייט צו צייט האָט די יוניאָן געמאַכט אַ פּראָבע מיט אַ נייעם פּרעזידענט, ניט פון דער דאָזיגער גרופּע, אָבער נאָך איין טערמין האָט די יוניאָן געוויינלאך צוריקגערופען צום פּרעזידענט־אַמט איינעם פון אָט די „ביג פייוו".

פרעגט מען זיך, פאַר וואָס דאָס איז אַזוי געווען, מוז מען ענטפערען: זיכער ניט דערפאַר ווייל אָט די מענשען האָבען אַנגעהאַלטען אַ מאָנאָפּאָל איבער דעם פּרעזידענט־אַמט דורך געוואַלט אָדער דורך אינטריגעס. נאָר פּשוט דערפאַר, ווייל זיי האָבען זיך געפּאַסט פאַר דעם אַמט בעסער פון אַלע אַנדערע מיטגלידער.

כדי צו זיין דערפאָלגרייך, דאַרף אַ פּרעזידענט פון דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן האָבען צוויי קוואַליפיקאַציעס: ערשטענס, דאַרף ער באזיצען די אַלגעמיינע פעהיגקייט פון פירערשאפט; צווייטענס, דאַרף ער זיין גרייט אָוועקצוגעבען זיין גאַנצע צייט פאַר דער יוניאָן. אַזוי ווי דער פּרעזידענט קריגט ניט באצאָלט פאַר דעם אַמט און זיין חיונה מוז ער ציען פון אַרבעט אין שאָפּ, קומט אויס אַז זיין גאַנצע פרייע צייט דאַרף ער אָוועקגעבען פאַר דער יוניאָן־אַרבעט. דאָס מיינט, אַז כדי צו זיין פּרעזי־דענט, מוז ער פאַקטיש אויפגעבען זיין פּריוואַטען לעבען און פאַרנאַכ־לעסיגען זיין פאַמיליע. אַ סך מיטגלידער פון דער יוניאָן, וואָס זיינען

געווען פעהיג געגוג צו זיין פּרעזידענט פון דער יוניאָן, האָבען אָבער ניט געקענט און ניט געוואָלט אַזאַ קרבן ברענגען. נאָכדעם ווי אַזאַ איינער איז אָפּגעווען פּרעזידענט איין טערמין, פלעגט ער געוויינלאך זיך שוין ניט קענען דערוואַרטען אויף דער צייט ווען ער וועט זיך באפרייען פון די פליכטען וואָס דער אַמט לעגט אויף אים ארויף.

די פינף „שטענדיגע פּרעזידענטען" פון דער יוניאָן, אָבער, זיינען געווען אַזוי אידענטיפיצירט מיט דער יוניאָן, אַז זיי זיינען צו יעדער צייט גרייט געווען דעם דאָזיגען קרבן פאַר איר צו ברייגגען. טראָץ דער אומ־צופרידענהייט און די שטערונגען מצד זייערע פאַמיליעס, איז זייער גאַנ־צער לעבען געווען פאַרקניפּט מיט דער יוניאָן־טעטיגקייט, אַז אָפּגעבען די גאַנצע צייט פאַר דער יוניאָן איז פאַר זיי פאַקטיש גאַר ניט געווען קיין קרבן, נאָר גיכער אַ פאַרגעניגען. אָהן דער יוניאָן־טעטיגקייט איז פאַר זיי דאָס לעבען ניט געווען אינטערעסאַנט.

אָט דאָס קלערט־אויף דעם ענין, פאַר וואָס דער פּרעזידענט־אַמט איז געווען כמעט די חזקה פון אָט די פינף.

אין 1921 איז פאָרגעקומען אַ געוויסער איבערברוך אין אָט דער לאַגע. דוד דיכטער, איינער פון די אינגערע מיטגלידער, איז דעמאָלט געוואָרען דער פּרעזידענט פון דער יוניאָן. ער האָט אין דעם אַמט ארויס־געוויזען אַזוי פיל פעהיגקייט און טאַקט, אַז ער איז געווען פּרעזידענט 4 טערמינען, ד. ה. צוויי יאָר צייט. אָבער אין 1923 האָט דיכטער פאַר־לאָרען דעם אינטערעס אין דעם אַמט און ער האָט אים אויפגעגעבען. פון דעמאָלט אָן ביז זיין פריצייטיגען טויט, אין יוני, 1927, האָט דיכטער זיין פרייע צייט אַוועקגעגעבען אויף אַנדערע טעטיגקייטען. צום פּרעזידענט־אַמט איז ווידער אַמאָל גערופען געוואָרען איינער פון די „ביג פייוו".

ערשט אין יאָר 1932 זיינען אין פראָנט פון דער יוניאָן־פירערשאַפט ארויסגעשטופּט געוואָרען צוויי מענשען, וואָס וועגען זיי מעג מען זאָגען אַז זיי שטעלען מיט זיך פאַר דעם נייעם דור פירער פון דער יוניאָן. דאָס זיינען טוביה גלאַז און היימאַן בלום.

אין 1932 איז אַלס פּרעזידענט פון דער יוניאָן דערוויילט געוואָרען טוביה גלאַז, און אַלס וויס־פּרעזידענט — היימאַן בלום.

די צייט, אין וועלכער עס איז אויסגעקומען גלאַז'ן צו זיין פּרעזי־דענט, איז געווען זעהר אַ שלעכטע. דאָס איז געווען די צייט ווען דער עקאָנאָמישער קריזיס אין אַמעריקע האָט דערגרייכט זיין סאַמע נידעריג־סטען פונקט. וועגען אונטערנעמען גרויסע יוניאָן־אַרבעטען האָט מען דעמאָלט ניט געקענט טראַכטען. די דעמאָלדיגע טעטיגקייט איז באַ־שטאַנען הויפּטזעכלאך פון די אַזוי גערופענע „קליין־אַרבעטען" — דאָ און דאָרט אָפּראַטעווען אַן אַרבעטס־פּלאַץ פאַר אַ מיטגליד, אַכטונג געבען אַז

די לעצטע אין די שפּעטער זאָלען ניט ארויספאַלען און ווערען אינגאנצען אַרבעטסלאָז, באזאָרגען אַן אַרבעטסלאָזען מיטגליד מיט אַ פּאָר טעג אַרבעט א. א. וו. אָבער גראָד צו אָט די „קליין־אַרבעטען" פאָדערט זיך טאַקט און געדולד אָהן אַ ברעג — און עס זיינען דאָ ווייניג מיטגלידער אין דער יוניאָן, וואָס באזיצען אָט־די מעלות אין אַזאַ גראַד ווי גלאַז.

אַ גרעסערע אונטערנעמונג, וואָס איז דערגרייכט געוואָרען אין דער צייט פון גלאַז'ס פּרעזידענטשאַפט, איז געווען די רעאָרגאַניזירונג פון „רוסקי גאָלאָס" אַלס קאָאָפּעראַטיוו. די דאָזיגע רוסישע טעגלאכע צייטונג האָט געהאַלטען ביים אָפּשטעלען זיך, און כדי דאָס צו פאַרמיידען האָט די יוניאָן געמאַכט אַלע אָנשטרענגונגען צו אָרגאַניזירען אַ קאָאָפּעראַטיוו, וועל־כער זאָל די צייטונג ווייטער ארויסגעבען. די יוניאָן האָט דעם קאָאָפּעראַטיוו זאָגאַר געליען אַ געוויסע סומע געלט, און אויף אַזאַ אופן האָט זיך איר איינגעגעבען אָפּצוראַטעווען די צייטונג פון אונטערגאַנג.

אין 1934 איז בלום געוואָרען דער פּרעזידענט פון דער יוניאָן. אונטער דעם איינפלוס פון רוזוועלט'ס „ניו דיל", האָט די אַלגעמיינע לאַגע פון לאַנד אין יענער צייט אָנגעהויבען ווייזען סימנים פון פאַרבעסערונג, אָבער אין דער יוניאָן איז געווען גענוג וואָס צו טאָן פאַר אַ פּרעזידענט — סיי „קליין־אַרבעטען" און סיי אַרבעטען פון אַ גרעסערען פאַרנעם.

די געשיכטע פון דער יוניאָן קען איינגעטיילט ווערען אין דריי פּעריאָ־דען. דער ערשטער פּעריאָד איז געווען די צייט פון באַן־ברעכעריי, פון קאַמף פאַר עטאַבלירונג. דער צווייטער פּעריאָד איז געווען די צייט פון פאַרשטענדיגונג מיט די באַלעבאַטים — פון פאַרהאַנדלונג, פון „קאָלעקטיוו באַרגיינינג". דער דריטער פּעריאָד איז די צייט, ווען די יוניאָן האָט גע־מוזט קאָנצענטרירען איר הויפּט־טעטיגקייט אויף שאַפען נייע אַרבעט פאַר די יוניאָן־דרוקערייען, אויף אַכטונג געבען אַז פאַרשיידענע דרוק־אַרבעטען וואָס דאַרפען און קענען געמאַכט ווערען אין די דרוקערייען וואו די מיט־גלידער פון דער יוניאָן זיינען באשעפטיגט זאָלען ניט געמאַכט ווערען אין ניט־יוניאָן דרוקערייען, אין אַנדערע שטעט, אין אויסלאַנד א. א. וו. פאַר אָט דער טעטיגקייט פאָדערט זיך אַ ספּעציעלע וואַכזאַמקייט, אַ שטענדיגער קאָנטאַקט מיט שרייבער, פאַרלעגער, ארויסגעבער, אינסטיטוציעס א. א. וו. מ'קען זאָגען אַז פאַר אָט דער טעטיגקייט פאָדערט זיך דער טאַלאַנט פון „סיילעסמענשיפּ" — צו קענען „פאַרקויפען" דעם געדאַנק פון יוניאָן־אַרבעט צום פאַרבראויכער פון דרוק־אַרבעט.

פאַר אָט דער טעטיגקייט האָט בלום ארויסגעוויזען ספּעציעלע פעהיג־קייטען. איז נאָר ערגעץ פאַראַן אַ מעגלאכקייט ארייַנצוברייַנגען אַ נייעם בוך, אַ זשורנאַל, אַ גרעסערען דזשאָב אין אַ יוניאָן־דרוקעריי, וועט ער אַזוי לאַנג פאַרהאַנדלען און מאַניפּולירען ביז ער וועט עס שוין דורכפירען.

איז פאַראַן ערגעץ אַ מעגלאכקייט צו שאַפן אַ פלאַץ פאַר אַ זעצער, ווער ניט זשאַלעוועט קיין מי ביז ער ווערט עס פאַרווירקלאכט. איין אַר־בעטסלאָזען באַזאָרגט ער מיט אַרבעט ביים זעצען אַ ביבעל אויף ענגליש; אַ צווייטען אַרבעטסלאָזען באַזאָרגט ער מיט אַרבעט דורך דעם וואָס די יוניאָן קויפט פאַר אים שריפט מיט נקודות, און יענער מאַכט דערביי אַ שיינעם לעבען ביז היינט־צו־טאָג.

אַ סך צייט און ענערגיע האָט בלום אַוועקגעגעבען אויף ניט דער־לאָזען, אַז די לעצטע זעצער זאָלען ארויספאַלען פון די שעפער, אָן וועלכע זיי האַלטען זיך אָן. ער פירט דורך, אַז יעדע דזשאָב־דרוקעריי זאָל מוזען געבען אַזעלכע זעצער אַ מינימום פון צוויי טאָג אַרבעט אַ וואָך, און דאָס האָט פאַרמיטען אַז אַ היפשע צאָל זעצער זאָלען ארויספאַלען פון די שעפער און ווערען איינגאַנצען אַרבעטסלאָז.

אַ ספּעציעלער פאַרדינסט פון פּרעזידענט בלום איז דאָס, וואָס אין זיין צייט זיינען די פינאַנצען פון דער יוניאָן אַוועקגעשטעלט געוואָרען אויף אַזאַ שטאַרקען פונדאַמענט, אַז די יוניאָן זאָל זיין אימשטאַנד צו באַשיצען די מיטגלידער ניט בלויז מיט איר אָרגאַניזירטען כוח נאָר אויך דורך פינאַנסירען געוויסע אונטערנעמונגען, ווען די צייט זאָל עס פאָדערען.

זינט 1934 איז בלום דער פּרעזידענט פון דער יוניאָן, און ער איז זעהר אַ דערפאָלגרייכער פּרעזידענט.

די עלטערע פירער, וועלכע זיינען זאַט מיט כבוד און יוניאָן־טעטיג־קייט, קוקען אויף דעם איינגערען דור פירער, אַזוי צו זאָגען, פון אַ ווינקעל אַויג, און קלייבען נחת זעענדיג אין וואָס פאַר אַ גוטע, זיכערע הענט די פירערשאַפט פון דער יוניאָן געפינט זיך. פאַרשטייט זיך, ווען דאָס פאָד־דערט זיך, זיינען די עלטערע פירער אַלעמאָל גרייט צו העלפען די נייע פירער אין דער יוניאָן־אַרבעט.

די יאָרען פון דעם קריזיס

פארשטארקטע יוניאָן-טעטיגקייט. — מאַלטיגראַף-אַרבעט ווערט באַגרעניצט. — אַ קלענערער יוריסדיקציע-סכסוך. — גנווער קאָנטראַקט מיט דזשאָב-באַלעבאָטים. — אַנדערע טעטיגקייטען.

דער גרויסער קריזיס, וואָס האָט אָנגעמאַכט אַ חורבן אין אַלע אינדוסטריען פון לאַנד, האָט, פאַרשטייט זיך, ניט דורכגעלאָזען דעם דרוקערפאַך. אויך דער אידישער דרוק-וועזען איז פון קריזיס ניט געשוינט געוואָרען.

צום שטאַרקסטען זיינען געטראָפען געוואָרען די בוך- און דזשאָב-דרוקערייען.

געוויינלאכע דרוק-זאַכען, וואָס אין נאָרמאַלע צייטען זיינען זיי נויטווענדיגקייטען, הויבען אין שווערע צייטען אָן באטראכט צו ווערען ווי לוקסוסען, אָהן וועלכע מ׳קען זיך גרינג באגיין. סיי פריוואטע געשעפטען און סיי אָרגאַניזאַציעס האָבען אין די שרעקלאכע יאָרען 1930—33 זייער דרוק-אַרבעט רעדוצירט ביז אַ מינימום.

אַ צאָל וועכענטלאכע און מאָנאַטלאכע צייטונגען און זשורנאַלען האָבען זיך אָפגעשטעלט. פריוואַטע אויסגאַבען האָבען אויפגעהערט דערשיינען דערפאַר ווייל זייער הכנסה סיי פון אַדווערטייזמענטס און סיי פון צירקולאַציע איז אַזוי געפאַלען, אַז זיי האָבען ווייטער ניט געקענט עקזיסטירען; און טרייד-יוניאָנס האָבען אויפגעהערט ארויסגעבען זייערע צייטונגען דערפאַר ווייל דאָס ביסעל הכנסה וואָס זיי האָבען נאָך געהאַט האָט ניט געקלעקט אויף אַ סך נויטיגערע הוצאות ווי צייטונגען. למשל, די פיר גרעסטע אידישע יוניאָנס — די „אינטערנעשאָנאַל לידיס גאַרמענט וואָירקערס יוניאָן”, די „אַמאַלגאַמייטעד קלאָדינג וואָירקערס יוניאָן”, די „אינטערנעשאָנאַל קעפּ און מילינערי וואָירקערס יוניאָן” און די „אינטערנעשאָנאַל פאָר וואָירקערס” — זיי אַלע האָבען אָפגעשטעלט זייערע צייטונגען אין די ערשטע יאָרען פון קריזיס. די צייטונגען פון אָט די יוניאָנס, סיי די אידישע און סיי די ענגלישע, פלעגען געדרוקט ווערען אין אידישע דרוקערייען, און זייער אָפשטעלונג אַליין איז געווען גענוג איבערצולאָזען אַ גרויסען חלל, אַ בלויז אין די דרוקערייען.

דאָס אידישע בוך, ווידער, איז דאָך אודאי אַ לוקסוס. וואָס האָט דער לעזער פון דעם אידישען בוך, וועלכער איז מערסטענס אַן אַרבעטער, געזאָלט פריער קויפען פון זיין איינגעשרומפענעם פאַרדינסט — ברויט

אָדער אַ בוך? און אַז מ'האָט אויפגעהערט קויפען ביכער, האָט מען אויך אויפגעהערט ארויסגעבען ביכער.

די „דזשאָב"-אַרבעט, ווידער, ווי צירקולאַרען, שאָו־קאַרדס, ליפלעטס א. אַז. וו., האָט שטאַרק געליטען פון די נייע פראָצעסען אין דער דרוק־אינדוסטריע, הויפּטזעכלאך דער „אָפסעט"-פּראָצעס, וועלכען די ליטאָגראַ־פערס יוניאָן האָט ארונטערגענומען אונטער איר קאָנטראָל און באנוצט אויף דעם אַן אייגענעם לייבעל, וואָס קאָנטראָלירט ניט די צושטענדען, אונטער וועלכע דער זאַץ ווערט געמאַכט.

דאָס אַלץ האָט ניט געקענט פאַרפעלען צו מאַכען אַ תל פון די אידישע דרוקערייען, און די אַרבעטסלאָזיגקייט צווישען די זעצער איז געשטיגען מיט יעדען טאָג.

די אַרבעטסלאָזע האָבען אָנגעהויבען קלאָפּען אין די טירען פון די טעגלאכע צייטונגען. הגם די הכנסה פון די צייטונגען איז אויך באַ־דייטענד געפאַלען אין די קריזיס־יאָרען, האָט זיך אָבער קיינע פון די עקזיסטירענדע צייטונגען ניט אָפּגעשטעלט, און די איינציגע האָפענונג פאַר אַן אַרבעטסלאָזען צו קריגען אַ טאָג אַרבעט איז געווען אין אַ צייטונג.

די יוניאָן האָט געמוזט עפּעס טאָן פאַר די אַרבעטסלאָזע.

אין 1931 האָט זיך געענדיגט דער קאָנטראַקט צווישען דער יוניאָן און די צייטונגס־ארויסגעבער. האָט די יוניאָן געדרעכענט, אַז איצט איז די ריכטיגע צייט צו פאָדערען אַ הוספה פון די באַלעבאָטים, און די הוספה זאָל גיין אויף באַזאָרגען די אַרבעטסלאָזע. די באַלעבאָטים האָבען זיך אָבער קאַטעגאָריש אנטזאָגט צו רעכענען זיך מיט דער אַרבעטסלאָזיגקייט־פּראָבלעם. זיי האָבען גע'טענה'ט, אַז די צייט איז שלעכט און זיי קענען קיין הוספה ניט געבען. די אונטערהאַנדלונגען מיט די באַלעבאָטים האָבען זיך געצויגען חדשים־לאַנג, און דער סוף איז געווען אַז די יוניאָן האָט געמוזט אויפגעבען איר פאָדערונג און דער אַלטער קאָנטראַקט איז ווייטער געבליבען אין קראַפט.

דאָס האָט געמיינט, אַז די אַרבעטסלאָזיגקייט־משא איז געבליבען ליגען אויף די פּלייצעס פון דער יוניאָן אַליין, און ניט אויף דער אינדוסטריע, ווי דער העכערער יושר פאָדערט עס געוויס.

דורך אַ רעפערענדום־אָפּשטימונג איז באַשלאָסען געוואָרען, אַז די זעצער אין די צייטונגען זאָלען ניט אַרבעטען מער ווי $5\frac{1}{2}$ טעג אַ וואָך, און דער האַלבער טאָג זאָל אָוועקגעגעבען ווערען צו די אַרבעטסלאָזע.

חוץ דעם איז באַשלאָסען געוואָרען, אַז די מיטגלידער וואָס זיינען איינגאַנצען אויסער אַרבעט זאָלען קריגען 20 דאָלאַר אַ וואָך אַרבעטסלאָזען־בענעפיט. אַ שטייער פון איינס פּראָצענט אויף די פאַרדינסטען איז ארויפ־געלעגט געוואָרען צו דעקען די דאָזיגע הוצאה.

צוזאַמען מיט אַנדערע מיטלען — ווי צוציען נייע אַרבעט אין די יוניאָן־דרוקערייען, ניט דערלאָזען אַז זעצער זאָלען אַוועקגעשיקט ווערען פון די שעפּער, צווינגען די באַלעבאַטים פון די דזשאָב־דרוקערייען צו געבען אַ מינימום פון צוויי טעג אַרבעט צו די זעצער וואָס געפינען זיך אין זייערע שעפּער — איז דער יוניאָן געלונגען די אַרבעטסלאָזיגקייט באַדייטענד צו פאַרלייכטערען.

ביים אינסטאַלירונגס־מיטינג פון דער יוניאָן אין יאַנואַר, 1935, ווען בלום איז אריינגעטראָטען אין דעם צווייטען יאָר פון זיין פּרעזידענטשאַפט, האָט ער אונטערגעפירט דעם פאָלגענדען סך־הכל פון זיין ערשטען יאָר אַלס פּרעזידענט:

„. . . לעצטען יאָר איז די לאַגע אין דער יוניאָן געווען זעהר אַ שווערע. אַ היפּשע צאָל מיטגלידער זיינען געווען אַרבעטסלאָז. איצט, אָבער, איז די צאָל אַרבעטסלאָזע די קלענסטע אין דער געשיכטע פון דער יוניאָן. לעצטען יאָר האָט דער „אַנעמפּלאָימענט פאָנד" געהאַט אַ דעפיציט, און די יוניאָן איז געשטאַנען פאַר דער פראַגע: וואָס טוט מען — זאָל דער בענעפיט פאַרקלענערט ווערען, אָדער דער ספּעציעלער טעקס זאָל געהעכערט ווערען? איצט אָבער איז דער טעקס פון איינס פּראָצענט פאַרקלענערט געוואָרען אויף אַ האַלבען פּראָצענט . . ."

דאָס איז זעהר אַ ראָזעווער בילד. די יוניאָן האָט באמת געהאַט אויף וואָס צו פילען זיך שטאָלץ. איבערהויפּט נאָך ווען אין אַנדערע יוניאָנס פון דרוקער־פאַך איז די אַרבעטסלאָזיגקייט דעמאָלט געווען אַזוי גרויס, אַז זי האָט אָפט דערגרייכט ביז 30 און אַמאָל אויך ביז 40 פּראָצענט פון דער מיטגלידערשאַפט.

פאַרשטאַרקטע יוניאָן־טעטיגקייט

גלייכצייטיג מיט דער טיילווייזער פאַרזאָרגונג פון די אַרבעטסלאָזע, האָבען די באַאַמטע פון דער יוניאָן זיך אריינגעוואָרפען מיט גרויס ענערגיע אין אַ קאַמפּאַניע פאַר דעם יוניאָן־לייבעל, כדי צו שאַפען מער אַרבעט אין די דרוקערייען.

כאָטש די יוניאָן־לייבעל קאָמיטע פון דער יוניאָן עקזיסטירט נאָך ביז היינט און טוט גוטע אַרבעט, איז אָבער אין די לעצטע יאָרען אַ גרויסער טייל פון דער אַרבעט פאַר דעם יוניאָן־לייבעל איבערגענומען געוואָרען פון דעם פּרעזידענט און וויס־פּרעזידענט (בלום און ראָזענמאַן). עס האָט זיך ארויסגעוויזען, אַז די דאָזיגע אַרבעט פאָדערט די כסדר'דיגע, טאָגטעגלאכע אויפמערקזאַמקייט פון די באַאַמטע, און זי קען ניט איבערגעלאָזען ווערען צו אַ קאָמיטע, וואָס קומט זיך צוזאַמען ווען־ניט־ווען.

סיי די באַלעבאַטים און סיי די מיטגלידער פון דער יוניאָן זיינען געבעטען געוואָרען צו לאָזען וויסען אין אָפיס פון דער יוניאָן וועגען יעדען פּראָיעקטירטען זשורנאַל, בוך א. א. וו., וועגען יעדער שטיקעל דרוק־אַרבעט וואָס ווערט געמאַכט אין אַ ניט־יוניאָן דרוקעריי. חוץ דעם האָבען די באַאַמטע אַליין נאָכגעפאָלגט די נאָטיצען אין די צייטונגען וועגען ביכער, זשורנאַלען א. א. וו., וואָס פאַרשיידענע אינסטיטוציעס און יחידים פּלאַנען ארויסצוגעבען. און אין יעדען פאַל אַזאַ ווענדט זיך די יוניאָן דירעקט צו דער אָרגאַניזאַציע אָדער צום יחיד, און ווירקט אויף זיי, אַז זיי זאָלען זייער דרוק־אַרבעט מאַכען אין אַ שאָפּ פון דער יוניאָן.

די יוניאָן־לייבעל־אַרבעט, וואָס איז אויף אַזאַ אופן געוואָרען אַ וויכטיגען טייל פון דער טאָג־טעגלאכער אַרבעט פון דעם פּרעזידענט און דעם וויס־פּרעזידענט, האָט געבראַכט גוטע רעזולטאַטען.

מאָלטיגראַף־אַרבעט ווערט באַגרעניצט

אין דער צייט פון קריזיס האָבען אַ סך אָרגאַניזאַציעס אָנגעהויבען זיך באַנוצען מיט דעם מאָלטיגראַף, וואָס איז אַ סך אַ ביליגערער פּראָצעס ווי דרוקעריי. ניט נאָר בריוו, צירקולאַרען און ענלאכע זאַכען זיינען געדרוקט געוואָרען אויף דעם מאָלטיגראַף, נאָר אַפילו גרעסערע אַרבעטען, ווי דזשוירנאַלס א. א.

די דאָזיגע מכה האָט באַרירט ניט בלויז דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן, נאָר דעם גאַנצען דרוקער־פאַך. דעם 12טען יולי, 1935, איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ קאָנפערענץ מיט דער „בוקקיפּערס און סטענאָגראַפערס יוניאָן", אַ פעדעראַלער לאָקאַל פון דער „אַמעריקען פעדעריישאָן אָוו לייבאָר", מיט דעם צוועק צו פּרובירען לייזען די מאָלטיגראַף־פראַגע. אַחוץ דער „בוקקיפּערס און סטענאָגראַפערס יוניאָן" און דער אידישער שריפטזעצער יוניאָן האָבען זיך אין דער קאָנפערענץ באַטייליגט אויך די ענגלישע שריפטזעצער יוניאָן נומער 6, די פּרעסמענס יוניאָן נומער 51 און דער „עלייעד פּרינטינג טריידס קאָונסיל".

ביידע צדדים האָבען זיך ענדלאך געאייניגט אויף דעם, אַז די מיטגלידער פון דער „בוקקיפּערס און סטענאָגראַפערס יוניאָן" זאָלען זיך באַשרענקען אויף בריוו און ענלאכע דרוק־זאַכען, אָבער קיין דזשוירנאַלס זאָלען זיי אויף דער מאָלטיגראַף־מאַשין ניט מאַכען. אין בריוו, ווידער, זאָל מאָלטיגראַפירט ווערען בלויז דער טעקסט, אָבער דער „לעטער העד", ד. ה. דער נאָמען און אַדרעס פון דער אָרגאַניזאַציע אָדער פירמע, זאָל געדרוקט ווערען אין אַ דרוקעריי.

אַ קלענערער יוריסדיקציע־סכסוך

אין 1935 האָט די יוניאָן געהאַט אַ קלענערען יוריסדיקציע־סכסוך מיט דער ענגלישער יוניאָן, װעלכער פאַרדינט פאַרצייכענט צו װערען.

דאָס מאָל איז דער פעלץ געװען איבערגעקערט אויף דער אַנדערער זייט. דאָס מאָל האָט אַ דרוקערײַ, װאָס האָט זיך געפונען אונטער דער יוריסדיקציע פון דער ענגלישער יוניאָן, אַװעקגעשיקט אַ זעצער פון דער „ביג סיקס" און אָנגעשטעלט אַ זעצער פון דער אידישער יוניאָן. די ענגלישע יוניאָן האָט אָט־דעם פאַל אויפגענומען מיט פּרעזידענט בלום.

די טענה פון אונזער יוניאָן איז געװען, אַז הגם די באַטרעפענדע אַרבעט איז אין דער ענגלישער שפּראַך, איז אָבער די יוניאָן בארעכטיגט צום פּלאַץ. די באַטרעפענדע דרוקערײַ קריגט אַרײַן מערסטענס די דרוק־אַרבעט פון אידישע אָרגאַניזאַציעס און געזעלשאַפטען, אָפט אַזעלכע אַר־בעט װאָס קומט אַרײַן אין אַ יוניאָן־דרוקערײַ בלויז דורך דער װאַכ־זאַמקייט און באַמיאונג פון דער אידישער יוניאָן. די יוניאָן באַטראַכט זיך דעריבער בארעכטיגט צו דער דאָזיגער אַרבעט.

נאָכדעם װי דער פאַרטרעטער פון דער ענגלישער יוניאָן האָט דעם ענין אונטערזוכט, האָט ער צוגעגעבען, אַז די טענה פון דער אידישער יוניאָן איז אַ גערעכטע, און ער האָט מסכים געװען אַז דער זעצער פון דער אידישער יוניאָן זאָל בלײַבען אַרבעטען אין יענער דרוקערײַ.

נײַער קאָנטראַקט מיט די דזשאָב־באַלעבאַטים

הײַנטיגס יאָר (1938) האָט זיך געענדיגט דער קאָנטראַקט מיט די דזשאָב־באַלעבאַטים. נאָך אײניגע קאָנפערענצען איז אַ נײַער קאָנטראַקט געשלאָסען געװאָרען מיט אַ העכערונג פון 1 דאָלאַר אַ װאָך אויף די שכירות. דערצו איז דער מינימום אַרבעט, װאָס אַ זעצער דאַרף קריגען, געהעכערט געװאָרען פון צװײ טעג אויף דרײַ טעג (חוץ אין די צען װאָכען פון זומער).

אַנדערע טעטיגקייטען

די פאַרשיידענע אַנדערע טעטיגקייטען פון דער יוניאָן זײַנען אין דעם קריזיס־פּעריאָד ניט אָפּגעשטעלט געװאָרען. אַזוי שנעל װי די אַרבעטס־לאָזיגקייט־פּראָבלעם איז אַ ביסעל געמילדערט געװאָרען, האָט די יוניאָן זיך װידער גענומען באַטייליגען אין אידיש־געזעלשאַפטלאַכען לעבען.

בײַם מיטינג פון 11טען יאַנואַר, 1935, באַשליסט די יוניאָן אָנטייל צו נעמען אין אַ קאָנפערענץ צו גרינדען אַן אַרבעטער־בלאָק בײַם אַמערי־קאַנער אידישען קאָנגרעס;

דעם 8טען פעברואַר, 1935, טיילט די יוניאַן אויס שטיצע צום לערער־סעמינאַר, צו דער פּיפּעלס־אַרט פעדעראַציע, צום געווערקשאַפטען קאַמפּיין, צום אידישען וויסענשאַפטלאַכען אינסטיטוט און צו דער „פרייע אַרבעטער שטימע״;

ביים זעלבען מיטינג באַשטימט אויך די יוניאַן אַ קאָמיטע צו העלפען זאַמלען מאַטעריאַלען פאַר דער אידישער צענטראַלער ביבליאָטעק און אַרכיוו פון ווילנע.

דעם 12טען אַפּריל, 1935, שטיצט די יוניאַן דעם „לייבאָר טשעסט״ פון אידישען אַרבעטער קאָמיטעט מיט 50 דאָלאַר. (דאָ איז ווערט צו באַמערקען, אַז הגם די יוניאַן איז אין אידישען אַרבעטער קאָמיטעט ניט צוגעלאָזען געוואָרען, ווייל זי האָט זיך אנטזאגט ארויסצוטרעטען פון אַמע־ריקאַנער אידישען קאָנגרעס, דאָך האָט זי בייגעשטייערט צו די געלט־זאַמלונגען פון אידישען אַרבעטער־קאָמיטעט. אַזוי האָט די יוניאַן אויך אין אַפּריל, 1937, בייגעשטייערט 50 דאָלאַר צום פאָנד צו באַקעמפען אַנטיסעמיטיזם אין פוילען, וואָס דער אידישער אַרבעטער־קאָמיטעט האָט געזאַמעלט);

דעם זעלבען יאָר האָט די יוניאַן פינאַנציעל געשטיצט דער קולטור־אָרגאַניזאַציע „מאָרגען־רויט״ אין רומעניע;

די יוניאַן האָט אויך אריינגעגעבען ערשטע־מאַי און לעיבאָר־דעי באַגריסונגען אין פאַרשיידענע צייטשריפטען, לינקע און רעכטע.

חוץ דעם האָט די יוניאַן געגעבען באַדייטענדע פינאַנציעלע שטיצע צו אונטערנעמונגען, וועלכע זיינען איר דירעקט נוגע. אַזאַ אונטערנעמונג איז, למשל, די פילאַדעלפיער „אידישע וועלט״.

אין 1935 האָט די „אידישע וועלט״, נאָך אַן עקזיסטענץ פון צוואַנציג יאָר, זיך אָפּגעשטעלט. די יוניאַן האָט געשיקט קיין פילאַדעלפיע פּרעזי־דענט בלום, א. גאָטעסמאַן און ש. שיינפעלד צו העלפען אָרגאַניזירען דאָרט אַ קאָאָפּעראַטיוו, וועלכער זאָל די צייטונג ווייטער ארויסגעבען. דאָס האָט זיך זיי איינגעגעבען און אין עטלאַכע טעג ארום איז די צייטונג ווידער דערשינען. אין 1938 האָבען די זעצער פון דער פילאַדעלפיער „אידישער וועלט״ זיך געווענדט מיט אַן אַפּיל צו דער יוניאַן זיי צו קומען צו־הילף, ווייל שוין אַ צייט אַז זיי האָבען קיין שכירות ניט באַקומען, און די יוניאַן האָט זיי אויסגעליען 500 דאָלאַר.

אַ צווייטע אונטערנעמונג, וואָס דער יוניאַן איז אויסגעקומען צו שטיצען ממשות׳דיק, איז דער קאָאָפּעראַטיוו, וואָס גיט ארויס דעם „רוסקי גאָלאָס״.

געהאָלפען אָרגאַניזירען דעם קאָאָפּעראַטיוו האָט די יוניאַן, און ער האָט איר אָפּגעקאָסט אַ באַדייטענדע סומע געלט. די צייטונג איז אָבער ניט געגאַנגען ווי געהעריג און די מערכה פון די זעצער פון „גאָלאָס״ איז

געװען אַ שלעכטע, און זי איז כסדר געװאָרען ערגער. איז פּרעזידענט בלום געפּאַלען אויפ׳ן פּלאַן, אַז װען עס װאָלט מעגלאך געװען צו פאַר־אייניגען דעם „רוסקי גאָלאָס“ מיט דעם „נאָװי מיר“, אַן אַנדער רוסישע טעגלאכע צייטונג, װאָס האָט זיך אויך געמאַטערט, װאָלט דערפון ארויסגע־קומען אַ טובה פאַר אַלעמען. אידעאיש זיינען ביידע צייטונגען געװען נאָענט. זיי זיינען ביידע געװען פּראָ־סאָװעטיש. דער „נאָװי מיר“ איז געװען דער אָפיציעלער אָרגאַן פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי. זיין פינאַנציעלע לאַגע איז געװען פאַרהעלטניסמעסיג אַ גוטע, אָבער זיין ציר־קולאַציע איז געװען אַ נישטיגע. דער „רוסקי גאָלאָס“, הגם זיין פינאַנ־ציעלע לאַגע איז געװען אַ סך אַן ערגערע, האָט אָבער געהאַט אַ באדייטנדע צירקולאַציע און אַ היפּשע צאָל אַדװערטייזמענטס. יעדע צייטונג פאַר זיך האָט געפירט אַ געמאַטערטע עקזיסטענץ און ביידע װאָלטען מסתמא גאָר גיך אונטערגעגאַנגען. װען ביידע צייטונגען זאָלען פאַראייניגט װערען, איז געװען אַן אויסזיכט אַז די פאַראייניגטע צייטונג װעט גיין גוט און קענען באשעפטיגען אַלע אַרבעטער פון ביידע צייטונגען.

פּרעזידענט בלום האָט אַזוי לאַנג געאַרבעט אויף דעם פּלאַן, ביז עס האָט זיך אים איינגעגעבען דעם שידוך דורכצופירען. איצט שטעלט זיך ארויס, אַז דער חשבון איז געװען אַ ריכטיגער. ניט נאָר באשעפטיגט די פאַראייניגטע צייטונג אַלע אַרבעטער פון ביידע צייטונגען, נאָר זייער לאַגע איז אָהן אַן ערך פאַרבעסערט געװאָרען.

אַז דער אויפטו איז געװען הויפּטזעכלאך פּרעזידענט בלום׳ס, װערט באשטעטיגט דורך אַ בריװ, װאָס דער קאָמיטעט װעלכער האָט געפירט די פאַרהאַנדלונגען צװישען די צװיי צייטונגען האָט צוגעשיקט צו דער יוניאָן. אין דעם דאָזיגען בריװ װערען בלום׳ס באמיאונגען פולשטענדיג אָנערקענט און אין נאָמען פון אַלע באטייליגטע און אַרבעטער פון ביידע צייטונגען װערט אויסגעדריקט צו אים אַ האַרציגער דאַנק.

די יוניאָן ווערט פופציג יאָר אַלט

און איצט (אין 1938) איז די אידישע שריפטזעצער יוניאָן אַלט געוואָרען פופציג יאָר.

צו דער געלעגענהייט פון דעם פופציג־יאָריגען יובילעאום, וועלכער ווערט געפייערט דורך אַ גרויסאַרטיגען באנקעט אין האָטעל אַסטאָר, גיט די יוניאָן ארויס דריי ביכער: אַ פּראַכטפולען סואווועניר־זשורנאַל, אין וועלכען פארשיידענע אָרגאַניזאַציעס און יחידים באגריסען דער יוניאָן לכבוד איר גרויסען יום־טוב; אַ געשיכטע פון דעם אידישען דרוק־וועזען („אידישע טיפּאָגראַפיע און בוך־אויסאַרבעטונג קונסט"), געשריבען פון דר. הערמאַן פראַנק, און די געשיכטע פון דער יוניאָן — דאָס בוך, וואָס דער לעזער האַלט איצט אין זיינע הענט.

אַז דער מיטגליד פון דער יוניאָן וועט מישען די בלעטער פון דער געשיכטע פון זיין יוניאָן, וועט פאַר זיין גייסטיגען אויג זיך פאַנאַנדערוויקלען אַ וואונדער־שיינע פּאַנאָראַמע, וואָס האָט זעלטען איר גלייכען.

ער וועט אין רעטראָספּעקט דערזען דאָס לעבען פון זיין יוניאָן איבער אַ משך פון אַ האַלבען יאָרהונדערט — אירע קאַמפען און דערגרייכונגען, אירע האַרצווייטאָגען און שמחות.

אין דעם לעבען פון אָט דער קליינער יוניאָן וועט ער, ווי אין אַ פּריזמע, דערזען די פארשיידענאַרטיגע קאָלירען ניט נאָר פון דער יוניאָן אַליין, נאָר פון דער גאנצער אידישער אַרבעטער־באוועגונג, פון דער אידישער פּרעסע, פון דעם אידישען לעבען אין דער נייער וועלט בכלל.

און אַז דער מיטגליד פון דער יוניאָן וועט דאָס דערזען, וועט זיין האַרץ אָנגעפילט ווערען מיט אומבאשרייבלאכען שטאָלץ און מיט פרייד אָן אַ ברעג — ביז'ן „ווערד". ווי האָט אמאָל געשריבען דער אַמעריקאַנער פּאָעט דזשיימס ראָסעל לאָועל — גיסט־צו נאָך איין־איינציגען טראָפּען, און עס וועט זיך אַריבערגיסען.

און נאָך עפּעס. פון די פאַרגאַנגענע גלאָררייכע פופציג יאָר פון דעם לעבען פון דער יוניאָן וועט דער מיטגליד אין מאָמענטען פון ספקות, אין מאָמענטען שווערע, שעפּען גלויבען, האָפענונג און קוראַזש אויף דער צוקונפט.

מיר נאַרען זיך ניט. מיר ווייסען זעהר גוט, אַז צום וואוקס פון דער אידישער פּרעסע אין אַמעריקע איז געקומען אַ סוף. אין דעם מאָמענט

פון דער שמחה װילען מיר אודאי קײן שװאַרצע נביאות ניט זאָגען. אײן זאַך אָבער װײסען מיר באַשטימט —

אַזוי לאַנג װי דאָס געדרוקטע אידישע װאָרט װעט לעבען — אַלץ אײנס צי ער װעט אין דער צוקונפט געפינען זײן אויסדרוק אין דער פאָרם פון דער טעגלאַכער צײטונג אָדער אין אַנדערע פאָרמען — װעט די אידישע שריפטזעצער יוניאָן אויסאיבען אַ קאָנטראָל איבער די אַרבעטס־באַדינגונגען בײם געדרוקטען אידישען װאָרט.

אַנדערש קען דאָס ניט זײן. די געשיכטע פון די פאַרגאַנגענע פופציג יאָר איז די בעסטע גאַראַנטיע פאַר דער צוקונפט.

אַ קורצע געשיכטע פון דער
„אינטערנעשאָנאל טיפּאָגראַפיקאל יוניאָן"

פון ה. בלום

די געשיכטע פון דער אינטערנעשאַנאַל

היינטיגס יאָר, ווען די אידישע שריפטזעצער יוניאָן פון ניו יאָרק פייערט איר פופציג־יאָריגען יובילעאום, ווערט די „אינטערנעשאַנאַל טאַיפאָ־גראַפיקאַל יוניאָן", פון וועלכער די אידישע יוניאָן איז אַ טייל, דערגרייכען דעם הויכען עלטער פון 86 יאָר.

די אינטערנעשאַנאַל טייפאָגראַפיקאַל יוניאָן, וועלכע מיר וועלען ווייטער באַצייכענען מיט די ראשי־תיבות „א. ט. י.", איז איינע פון די עלטסטע אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס אין אַמעריקע. אין דעם 87טען יאָר פון איר לעבען ליידט זי פונדעסטוועגען ניט פון עלטער־שוואַכקייט. פאַר־קערט, ערשט איצט האָט זי זיך רעכט צעבליט און פאַנאַנדערגעוואַקסען, סיי אין צאָל מיטגלידער, סיי אין פאַרמעגען און סיי אין דערגרייכונגען שטייט די א. ט. י. איצט אויפ'ן סאַמע שפּיץ פון דערפאָלג, און ווערט אַלץ שטאַרקער, קרעפטיגער און אַגרעסיווער.

די א. ט. י. פאַרמאָגט איצט איבער 80 טויזענט מיטגלידער, וועלכע זיינען באַשעפטיגט אין צייטונגען און דזשאָב־דרוקערייען פון 825 שטעט און שטעטלאַך פון די פאַראייניגטע שטאַטען און קאַנאַדע. עס זיינען דאָ שטעטלאַך, וואו די אָרטיגע יוניאָן באַשטייט פון ארום אַ טוץ מיטגלידער. עס זיינען אָבער אויך פאַראַן שטעט, וואו די יוניאָן ציילט טויזענטער מיטגלידער. אָבער אומעטום, וואו נאָר עס געפינט זיך אַ לאָקאַלע יוניאָן, אַלץ איינס ווי גרויס אָדער ווי קליין זי זאָל ניט זיין, איבט זי אויס אַ גרויסען איינפלוס אויף דעם אָרטיגען אַרבעטער־לעבען. אַ באַדייטענדע צאָל מיטגלידער פון דער א. ט. י. פאַרנעמען אָנגעזעענע פּלעצער אין די אָרטיגע צענטראַלע אַרבעטער־קערפּערשאַפטען, ווי אויך וויכטיגע עמטער אין געזעצגעבענדע קערפּערשאַפטען און אין רעגירונגס־ביוראָען אין פאַר־שיידענע טיילען פון לאַנד.

די ערשטע דרוקער־אַרבעטער אָרגאַניזאַציעס

דאָס, וואָס די א. ט. י. איז איצט 86 יאָר אַלט, מיינט אָבער ניט, אַז עס האָבען ניט עקזיסטירט קיין איינצעלנע יוניאָנס פון דרוקער־אַרבעטער נאָך פריער. שוין אין דעם יאָר 1776 — ווען די „דעקלאַריישאָן אָוו אינדעפּענדענס" איז פאַרעפענטלאַכט געוואָרען — דאָס הייסט, מיט איבער 160 יאָר צוריק, זיינען די דרוקער־אַרבעטער פון ניו יאָרק ארויס אין אַ

סטרייק און האָבען געוואונען אַ העכערונג אין שכירות. קיין שטענדיגע יוניאָן האָבען די דרוקער דעמאָלט נאָך ניט געהאַט; אָבער אַן אָרגאַניזאַציע פון דרוקער־אַרבעטער, וואָס קען שוין באַצייכענט ווערען אַלס אַ יוניאָן, איז געווען די „טייפּאָגראַפיקאַל סאָסייעטי", וואָס איז געגרינדעט געוואָרען אין ניו יאָרק אין יאָר 1795.

די דאָזיגע יוניאָן, כאָטש זי האָט זיך גערופען „סאָסייעטי", האָט עקזיסטירט צוויי און אַ האַלב יאָר, און דורך דער צייט איז איר געלונגען צו העכערען די שכירות ביז 1 דאָלאַר אַ טאָג, וואָס איז אין יענער צייט געווען שיינע שכירות.

פון 1797 ביז 1799 האָט אין ניו יאָרק קיין יוניאָן ניט עקזיסטירט. אין 1799 אָבער איז געגרינדעט געוואָרען די „פראַנקלין טייפּאָגראַפיקאַל סאָסייעטי אָוו דזשורנימען פרינטערס אָוו ניו יאָרק". אַט־די „סאָסייעטי" האָט אויסגעאַרבעט אַ פולשטענדיגע „סקעיל אָוו ווײדזשעס" און האָט אָנגעהויבען פונקציאָנירען אַלס אמת'ע טרייד־יוניאָן. זי האָט אָנגעהאַלטען אַן אייגענעם אָפיס און האָט אָפּגעהאַלטען מיטינגען רעגעלמעסיג. געלעבט האָט אָט די „סאָסייעטי" ביז 1804.

אויך אין אַנדערע שטעט האָבען זיך דעמאָלט געגרינדעט אַזעלכע „סאָסייעטיס": אין פילאַדעלפיע — אין יאָר 1802; אין באָסטאָן — אין 1803; אין באַלטימאָר — אין 1814; אין אַלבאַני און וואַשינגטאָן — אין 1815.

צווישען די פירער פון די דאָזיגע ערשטע „סאָסייעטיס" אין דעם דרוקער־פאַך זיינען געווען אָנהענגער פון צוויי באַזונדערע ריכטונגען. איין ריכטונג האָט געהאַלטען, אַז די „סאָסייעטי" דאַרף שענקען איר הויפּט אויפמערקזאַמקייט אויף פאַרבעסערען די אַרבעטס־באַדינגונגען פון די דרוקער־אַרבעטער; די צווייטע ריכטונג האָט געגלויבט, אַז די „סאָסייעטי" דאַרף זיך אָפּגעבען הויפּטזעכלאַך מיט פּראָטעקציאָנאַלע אויפגאַבען — מיט צאָלען קראַנקען־בענעפיט און פיונעראַל־בענעפיט, מיט באַזאָרגען קרקע א. א. וו.

עס איז וויכטיג צו באַטאָנען, אַז אָט די צוויי ריכטונגען זיינען ניט געווען באַגרעניצט בלויז אויף די דרוקער־אַרבעטער. אין אַלע פאַכען איז אין יענער צייט און אַ לאַנגע צייט נאָכדעם געווען אַ חילוקי־דעות צווישען די אָנהענגער פון בענעפיט־„סאָסייעטיס" און פון אמת'ע עקאָנאָמישע קאַמפּס־אָרגאַניזאַציעס. די „נייטס אָוו לייבאָר", וועלכע איז געווען אַן אינדוסטריעלע אָרגאַניזאַציע, האָט אויך געלייגט די הויפּט־געוויכט אויף פּראָטעקציאָנאַלע אויפגאַבען, און נאָכדעם ווי די „אַמעריקען פעדעריישאָן אָוו לייבאָר" איז אָרגאַניזירט געוואָרען און די „נייטס אָוו לייבאָר" האָט אָנגעהויבען גיין באַרג־אַראָפּ איז דער בענעפיט־כאַראַקטער פון די „נייטס" גע־

ווערען נאך מער פארשטארקט. אויך איז כדאי צו באמערקען, אז א סך פון די אלטע יוניאנס האבען נאך ביז איצט געוויסע בענעפיט־צאלונגען, וואס איז זיי געבליבען בירושה פון די אלטע צייטען.

דער קאמף צווישען אט די צוויי ריכטונגען האט געפירט דערצו, אז א צאל יונגע ארבעטער־ארגאניזאציעס זיינען אונטערגעגאנגען נאך איידער זיי האבען צייט געהאט עפעס אויפצוטאן, הגם זיי האבען געהאט אלע אויסזיכטען צו ווערען שטארקע ווירקזאמע ארבעטער־ארגאניזאציעס. נאך א פאקטאר, וואס האט גורם געווען צום אונטערגאנג פון א צאל „סאסייעטיס", איז געווען דער איינפיר אין געוויסע „סאסייעטיס", אז נאכדעם ווי איינער איז א מיטגליד צען יאר צייט, ווערט ער באפרייט פון צאלען דיוס. דאס האט געפירט דערצו, אז ווען די „סאסייעטי" איז געווארען ארום 20 יאר אלט, איז די לאסט פון צאלען דיוס געפאלען אויסשליסלאך אויף די יונגע מיטגלידער, און אזוי ווי דאס איז געווען צו שווער פאר זיי, האט די „סאסייעטי" זיך געמוזט אויפלייזען.

פון די סאסייעטיס ווערען אמת'ע יוניאנס

אבער פונדעסטוועגען זיינען אט־די „סאסייעטיס" געווען די קערענד־לאך, פון וועלכע עס איז שפעטער ארויסגעוואקסען די מעכטיגע יוניאן־באוועגונג ביי די דרוקער־ארבעטער.

אזוי, צום ביישפיל, האט די פילאדעלפיער טייפאגראפיקאל סאסייעטי אין 1807 ארויסגעשטעלט א פאדערונג צו די באלעבאטים, אז זיי זאלען באשעפטיגען בלויז יוניאן־לייט. די פילאדעלפיער יוניאן האט אויסגע־טיילט צו אירע מיטגלידער „ווארקינג־קארדס", און זי האט אויך אנגע־האלטען אן ארבעטס־ביורא, וואו באלעבאטים האבען זיך געדארפט ווענדען נאך ארבעטער. זי פלעגט אויך צושיקען צו די אנדערע דרוקער־„סאסייע־טיס" די נעמען פון מיטגלידער, וועלכע זיינען אויסגעשלאסען געווארען פאר איבערטרעטען די רעגולאציעס פון דער יוניאן.

די ניו יארק טייפאגראפיקאל סאסייעטי, ווידער, האט, אין 1816, זיך דורכגעשריבען מיט סאסייעטיס אין אנדערע שטעט מכח איינפירען א סיסטעם, וואס זאל מעגלאך מאכען פאר מיטגלידער פון א יוניאן אין איין שטאט צו באקומען פינאנציעלע שטיצע אדער ארבעט ווען זיי קומען אין אן אנדער שטאט. חוץ דעם, וואס דאס איז געווען זעהר א וויכטיגער ענין פאר יענער צייט, ווען ארבעטער בכלל זיינען געווען א סך װעניגער איינ־געזעסען ווי היינט און זיי פלעגען זיך ארומשלעפען איבער'ן לאנד, איז אט־די איינפירונג געווען דער גרונט־שטיין פון דעם פונדאמענט פאר דעם שפעטערדיגען „קלאוזד שאפ", „רעט ליסט", „טרעוועלינג קארד" א. א. וו.

די הערשענדע מיינונג אין ארבעטער־קרייזען איז דעמאלט געווען,

אַז אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס דאַרפֿען טראָגען אַ פּראָטעטרנאַלען כאַראַקטער. עס איז אָבער געווען נאָך אַ סיבה, פאַר וואָס זיי פּלעגען זיך דעמאָלט רופֿען „סאָסייעטי". אין יענער צייט פלעגען באַלעבאַטים אָפּט אָנקלאָגען אַר־בעטער־אָרגאַניזאַציעס אין געריכט, און די ריכטער פלעגען מערסטענס דערקלערען די אָרגאַניזאַציעס פאַר פאַרשווערונגען ארויסצופּרעסען געלט פון די באַלעבאַטים. דער נאָמען „סאָסייעטי" און דער בענעפיט־כאַראַק־טער איז דעריבער באַנוצט געוואָרען אַלס אַ מאַסקע, צו פאַרדעקען די אמת'ע יוניאָן־טעטיגקייטען פון די דאָזיגע „סאָסייעטיס".

די „ניו יאָרק טייפּאָגראַפיקאַל סאָסייעטי", וועלכע איז געגרינדעט געוואָרען אין יאָר 1809, האָט שוין ארויסגעוויזען געגוג מוט זיך צו שטעלען ברייטערע אַרבעטער־צילען. חוץ דעם, וואָס זי האָט געזוכט צו באַזאָרגען די מיטגלידער מיט קראַנקען־בענעפיט, קרקע א. א. וו., האָט זי זיך אויך גענומען אויסאַרבעטען אַרבעטס־רעגולאַציעס, פּרייזען פאַר אַרבעט און צו זוכען אַ וועג ווי אַזוי צו פאַרבעסערען די עקאָנאָמישע לאַגע פון אירע מיטגלידער אין אַלגעמיין. עטלאַכע חדשים נאָך איר גרינדונג האָט די „סאָסייעטי" זאָגאַר צוגעשטעלט די באַלעבאַטים אַ פולשטענדיגע ליסט פון שכירות, אַ „סקייל אָוו ווייזשעס", פאַר אַלע סאָרטען אַרבעט אין דעם דרוקער־פאַך.

גוואַלדיג אינטערעסאַנט פאַר דעם אידישען לעזער איז דאָס, וואָס אין אָט דער שכירות־„סקייל" איז אויך געווען אַ פונקט וועגען פּרייזען פאַר . . . העברעאישער אַרבעט. אָט־דער פונקט לויטעט:

„אַרטיקעל 4. אויב אַ צאָל העברעאישע, גריכישע אָדער אַנדערע טויטע בוכשטאַבען דאַרפֿען אריינגעשטעלט ווערען אין אַן אַרבעט, וואָס פאַראורזאַכט שוועריגקייטען דעם זעצער, זאָל דער זעצער קריגען ספּעציעל באַצאָלט, לויט די שוועריגקייטען וואָס ער האָט פאַר באַ־זונדערע אַרבעט, און פאַר העברעאיש זאָל געצאָלט ווערען דאָפּעלט".

ווען די דאָזיגע „סקייל אָוו ווייזשעס" איז שפּעטער אויף אַ קאָנ־פערענץ מיט די באַלעבאַטים אָנגענומען געוואָרען, האָט דער פונקט וועגען העברעאישער אַרבעט זיך געלייענט אַזוי:

„פאַר באַזונדערע אַרבעט אין העברעאיש, אָן נקודות, זאָל געצאָלט ווערען דאָפּעלט".

מיר ווייסען ניט, ווי גרויס עס איז דעמאָלט געווען די צאָל אַרבעט אויף העברעאיש. אָבער דער פאַקט, וואָס די יוניאָן האָט מיט 129 יאָר צוריק געפונען פאַר נויטיג זיך צו דינגען מיט די באַלעבאַטים וועגען העברעאישער אַרבעט באַווייזט, אַז די דאָזיגע אַרבעט איז געווען ניט אומ־

באדייטענד. פאַרשטייט זיך, אַז העברעאיש איז דעמאָלט באַנוצט געוואָרען אויסשליסלאך פאַר רעליגיעזע ספרים, מערסטענס קריסטלאכע.

אין דער שכירות־ליסט פון דעם יאָר 1815 געפינען מיר שוין אַ פונקט אויך וועגען העברעאישען זאַץ מיט נקודות. דער פונקט לויטעט:

„6. פאַר אַרבעט אין העברעאיש, אָן נקודות, זאָל געצאָלט ווערען 15 סענט פער טויזענט עמס מער ווי פאַר געוויינלאכע זאַץ; מיט נקודות, זאָל האַלב גערעכענט ווערען אַלס טעקסט און האַלב אַלס נקודות, און עס זאָל געצאָלט ווערען דאָפּעלט".

ביז דעם יאָר 1818 האָט די „ניו יאָרק טייפּאָגראַפיקאַל סאָסייעטי" זיך אָפּגעגעבען סיי מיט פראַטערנאַלע אויפגאַבען און סיי מיט טרייד־יוניאָן טעטיגקייטען. אין 1818 איז די סאָסייעטי געווען געצוואונגען אויפצוגעבען אירע טרייד־יוניאָן טעטיגקייטען. אין יענעם יאָר האָט די „סאָסייעטי" אריינגעגעבען אַ פּעטיציע צו דער לעדזשיסלייטשור זי זאָל אָננעמען אַ ספּעציעלען „עקט אָוו אינקאָרפּאָריישאָן", וואָס זאָל געבען דער „סאָסייעטי" אַ געזעצלאכע עקזיסטענץ. די לעדזשיסלייטשור האָט אַזאַ אַקט באַוויליגט, אָבער זי האָט פאַרבאָטען דער „סאָסייעטי" זיך אָפּצוגעבען מיט „טעטיגקייטען וואָס האָבען צו טאָן מיט רעגולירען די פּרייזען אָדער די צושטאַנדען פון אַרבעט". די סאָסייעטי האָט באַשלאָסען דעם טשאַרטער אָנצונעמען, און דערמיט האָט זי אויפגעהערט צו עקזיסטירען אַלס אַ טרייד־יוניאָן.

די פאַראייניגונג פון די דרוקער־יוניאָנס אין אַ נאַציאָנאַלער קערפּערשאַפט

דער ערשטער שטויס אין דער ריכטונג פון שאַפען אַ דערנענטערונג צווישען די באַזונדערע יוניאָנס איבער'ן לאַנד איז געגעבען געוואָרען פון איינעם אַ גענעראַל מיט'ן נאָמען דאַף גרין.

דער גענעראַל האָט דעמאָלט געמאַכט די דרוק־אַרבעט פאַר דעם יונייטעד סטייטס סענאַט אין וואַשינגטאָן. ער האָט אויך ארויסגעגעבען אין וואַשינגטאָן אַ צייטונג, וואָס האָט געהייסען „די יונייטעד סטייטס טעלע־גראַף". כדי צו קריגען ביליגע אַרבעטער, האָט ער אָרגאַניזירט אַ שולע פאַר דרוקער־אַרבעטער, און די ניי־געבאַקענע, האַלבע בעל־מלאכות, וואָס די שולע פלעגט ארויסגעבען אין אַ קורצער צייט, פלעגט ער באַשעפטיגען אין זיין דרוקעריי, ביי זיין צייטונג, און ער פלעגט זיי שיקען ארבעטען אין אַנדערע שטעט אויך.

גענעראַל דאַף גרין איז געווען אַ גרויסער געגנער פון יוניאָנס און האָט אָנגעפירט אַ ביטערען קאַמף געגען זיי. די וואַשינגטאָנער דרוקער־

אַרבעטער־יוניאָן האָט אין 1834 אויפגענומען אַ קאַמף מיט דעם גענע־ראַל און ארויסגערופען אַ סטרייק אין זיין דרוקעריי. די וואשינגטאָנער יוניאָן האָט זיך געשטעלט אין פארבינדונג מיט יוניאָנס פון אנדערע שטעט און זיי געבעטען ניט צו שיקען קיין זעצער קיין וואשינגטאָן. מיט אַ יאָר שפּעטער, אין 1835, האָט די טייפּאָגראַפיקאל סאָסייעטי פון סינסינעטי אויך געפירט אַ סטרייק מיט די באַלעבאַטים פון זייער שטאָט. אויך זיי האָבען דערפילט ווי נויטיג עס איז צו שטיין אין נאָענטע פאַרבינדונגען מיט די יוניאָנס פון דרוקער־אַרבעטער אין אַנדערע שטעט.

אָט די פּאַסירונגען און אַנדערע פון דעם מין האָבען געפירט דערצו, אַז דער געדאַנק וועגען רופען אַ צוזאַמענפאָר פון אַלע עקזיסטירענדע יוניאָנס איבער'ן לאַנד האָט אָנגעהויבען רייף צו ווערען. עס האָט ניט לאַנג גענומען, און אַזאַ צוזאַמענפאָר איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען.

דער ערשטער צוזאמענפאָר פון פארשיידענע דרוקער־אַרבעטער יוני־יאָנס איז פאָרגעקומען אין וואשינגטאָן, דעם 7טען נאָוועמבער, 1836. אָט דער צוזאמענפאָר איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין דעם סיטי האָל. באַ־טייליגט אין אים האָבען זיך 9 יוניאָנס און ער האָט געדויערט 5 טעג. דער צוזאמענפאָר האָט ארויסגעלאָזען אַן אַפּיל צו די פארשיידענע יוניאָנס אין דרוקער־פאַך, זיי זאָלען זיך דערנענטערען איינס צום אַנדערען. ער האָט אויך אָנגענומען רעגולאַציעס בנוגע לערען־אינגלאַך, און אַ צאָל רעזאָ־לוציעס וועגען פאַרשיידענע פראַגען.

אַ צווייטער צוזאמענפאָר איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין יאָר 1837 אין ניו יאָרק. ביז דעם יאָר 1850 זיינען אָבער קיין ווייטערע צוזאַמענ־פאָרען ניט געהאַלטען געוואָרען. ערשט די צוזאַמענפאָרען פון 1850 און 1851 האָבען געטאָן די צוגרייטונגס־אַרבעט פאַר דער גרינדונגס־קאָנ־ווענשאָן פון דער ערשטער צענטראַלער קערפּערשאַפט פון אַלע דרוקער־אַרבעטער, פאַר דער „נעשאָנאל טייפּאָגראַפיקאל יוניאָן", וואָס איז פאָר־געקומען אין 1852.

די דאָזיקע קאָנווענשאָן איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין סינסינעטי אין מאָנאַט מאַי פון דעם יאָר 1852. 14 שטעט זיינען דאָרט געווען פאַר־טראָטען. אויף דעם דריטען טאָג פון דער קאָנווענשאָן איז אָפּיציעל גע־גרינדעט געוואָרען די „נעשאָנאל טייפּאָגראַפיקאל יוניאָן" און די פאַר־טראָטענע יוניאָנס זיינען געוואָרען לאָקאַלען פון אָט דער צענטראַלער אָדער נאַציאָנאַלער יוניאָן. כדי צו פארמיידען קריגערייען וועגען דעם וועל־כע יוניאָן עס זאָל האָבען דעם כבוד צו זיין לאָקאָל 1 א. א. וו., איז באַשטימט געוואָרען צו וואַרפען אַ גורל, אום צו באַשטימען דעם נומער פון יעדען לאָקאָל. די גליקלאַכע שטאָט ארויסצוציען דעם נומער 1 איז געווען אינדיאַנאַפּאָליס; פילאַדעלפיע האָט ארויסגעצויגען דעם נומער 2,

סינסינעטי — 3, אַלבאַני — 4, קאָלאָמבוס — 5, ניו יאָרק — 6, פּיטס־בורג — 7, סט. לואיס — 8, באַפאַלאָ — 9, לואיזוויל — 10, מעמפיס 11, באַלטימאָר — 12, באָסטאָן — 13, העריסבורג — 14.

אָט די מעטאָדע פון באַשטימען דעם לאָקאַל־נומער פון די פאַרשיידענע יוניאָנס האָט אָבער ניט צופרידענגעשטעלט דער יוניאָן פון באַלטימאָר. זי האָט גע׳טענה׳ט, אַז אַזוי ווי זי איז שוין געווען אָרגאַניזירט אין יאָר 1831 און איז די עלטסטע עקזיסטירענדע דרוקער־יוניאָן איז זי בארעכ־טיגט צום נומער 1, אַנשטאָט דער אינדיאַנאַפּאָליסער יוניאָן, וועלכע איז נאָך אַ „צוציק". די אומצופרידענקייט פון דער באַלטימאָרער יוניאָן איז געגאַנגען אַזוי ווייט, אַז זי האָט זיך צוליב דעם זאָגאַר צוריקגעצויגען פון דער נאַציאָנאַלער אָרגאַניזאַציע. שפּעטער אָבער האָט זי שלום געמאַכט מיט דעם געדאַנק צו בלייבען לאָקאַל 12 און איז צוריק אריינגעטראָטען אין דער „נעשאָנאַל טייפּאָגראַפיקאַל יוניאָן".

ביי דער קאָנווענשאָן פון יאָר 1853 איז דער קאַמף צווישען די ריינע טרייד־יוניאָניסטען און די אָנהענגער פון „בענעפיטס" ווידעראַמאָל אויס־געבראָכען. ארום אָט דער פראַגע האָט עס געהאַלטען ביי אַ שפּאַלטונג אין דער ניו יאָרקער יוניאָן, וואו עס זיינען געווען אַ סך מיטגלידער וואָס האָבען ניט געוואָלט צאָלען דיוס פאַר פאַרשיידענע בענעפיט־פאָנדען. כדי אויסצומיידען אַ שפּאַלטונג האָט מען זיך אויף דער קאָנווענשאָן געאייניגט אויף אַ פשרה: עס איז באַשלאָסען געוואָרען, אַז יוניאָנס, וואָס האָבען דעם „בענעפיט"־סיסטעם, זאָלען אריינגעמען אויך מיטגלידער, וואָס זוכען אין דער יוניאָן בלויז טרייד־בענעפיטס.

די „נעשאָנאַל טייפּאָגראַפיקאַל יוניאָן" האָט אָפּגעהאַלטען קאָנווענ־שאָנס יעדען יאָר, ביז דעם יאָר 1861, ווען עס איז ניט געווען מעגלאָך אָפּצוהאַלטען קיין נאַציאָנאַלע קאָנווענשאָן, צוליב דעם בירגער־קריג. ביי יעדער קאָנווענשאָן איז געמאַכט געוואָרען אַ ווייטערער טריט וואָס ענגער צו פאַרבינדען די פאַרשיידענע יוניאָנס צווישען זיך. די צענטראַלע קער־פּערשאַפט האָט אָבער נאָך אַלץ ניט געהאַט קיין אויטאָריטעט זיך צו מישען אין לאָקאַלע ענינים, און די לאָקאַלע יוניאָנס האָבען געהאַט די פולע מאַכט אין לאָקאַלע פראַגען צו האַנדלען ווי זיי אַליין פאַרשטייען, אָדער לויט ווי זיי שאַצען אָפּ די לאָקאַלע אומשטענדען.

אָבער אָט דער צושטאַנד האָט שיעור ניט געבראַכט צו אַ צוזאַמענ־ברוך פון דער נאַציאָנאַלער אָרגאַניזאַציע. דאָס, וואָס די לאָקאַלע יוניאָנס האָבען געהאַט פולשטענדיגע אויטאָנאָמיע, האָט געפירט דערצו, אַז זיי האָבען אַפילו ניט געפונען פאַר נויטיג צוצושטעלען צו דער נאַציאָנאַלער אָרגאַניזאַציע באַריכטען פון זייער טעטיגקייט. דאָס איז דערגאַנגען אַזוי

ווייט, אַז דער פּרעזידענט פון דער „נעשאָנאַל טייפּאָגראַפיקאַל יוניאָן", לואיס גרעהעם, פון ניו אָרלינס, האָט זיך אַנטזאָגט צו קומען צו דער קאָנ־ווענשאָן פון יאָר 1855, וואָס איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין מעמפּיס. ער האָט צוגעשיקט אַ בריוו, אין וועלכען ער האָט געשריבען, אַז ער האָט ניט וואָס צו קומען צו דער קאָנווענשאָן, ווייל ער ווייס ניט וואָס עס טוט זיך אין די לאָקאַלען איבער'ן לאַנד און ער האָט ניט וואָס צו באַריכטען.

אָבער מיט דער צייט איז די לאַגע געוואָרען בעסער. די באַזונדערע יוניאָנס האָבען זיך וואָס ווייטער דערנענטערט אַלץ מער איינע צו דער אַנדערער, און די נאַציאָנאַלע אָרגאַניזאַציע איז געוואָרען אַלץ שטאַרקער.

אויף דעם געביט פון שטאַרקער מאַכען די אויטאָריטעט און די דעה פון דער נאַציאָנאַלער קערפּערשאַפט האָט זיך באַזונדערס אויסגעצייכענט פּרעזידענט ראָבערט ס. סמיטה, פון פילאַדעלפיע. ער איז געווען זעהר אַ אַנגענעמער, פעהיגער מענש, און ער האָט זיך מיט זיין גאַנצער ענערגיע אריינגעוואָרפען אין דער אַרבעט פאַר דער נאַציאָנאַלער יוניאָן. זיינע גרויסע פעאיגקייטען און זיין איינגעבוירענע טאַקטפולקייט זיינען אים ביי־געשטאַנען אין די שווערסטע סיטואַציעס. ער פלעגט אַלע מאָל געפינען דעם ריכטיגען וועג אויסצוגלייכען פאַרשיידענע רייבונגען און מיספאַר־שטענדנישען צווישען אין יוניאָן און דער צווייטער, און דאָס האָט פיל געהאָלפען דער נאַציאָנאַלער יוניאָן.

אַזוי האָט פּרעזידענט סמיטה אין דער צייט גלייך פאַר דעם בירגער־קריג, ווען דאָס לאַנד איז ביסלאַכווייז פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין צוויי פיינדלאַכע לאַגערען, מאַנעווורירט אַנצוהאַלטען גוטע באַציאונגען צווישען די דרוקער־יוניאָנס פון דער נאָרט און פון דער סאָוט, און דאָס האָט זיך אים גאַנץ גוט איינגעגעבען.

די קאָנווענשאָן פון יאָר 1860, וואָס איז פאָרגעקומען אין נעשוויל, טענעסי, אַ קורצע צייט פאַר דעם אויסברוך פון בירגער־קריג, איז געווען גוט באַזוכט פון דעלעגאַטען פון אַלע טיילען פון לאַנד — פון דער נאָרט אַזוי גוט ווי פון דער סאָוט. ביי דער געלעגענהייט האָט פּרעזידענט סמיטה אין זיין דערעפנונגס־רעדע אָנגעוויזען מיט שטאָלץ אויף דעם פאַקט, וואָס אין דער צייט ווען דאָס לאַנד צאַפּעלט זיך אין קאָנוואולסיעס פון פאַרביטערונג און האַס, זיינען דרוקער־דעלעגאַטען פון אַלע טיילען פון לאַנד זיך צוזאַמענגעקומען אין אַ ברידערלאַכען גייסט און זיי זוכען געמיינשאַפטלאַך צו לייזען זייערע פּראָבלעמען אויף אַ פרידלאַכען, קאָנ־סטרוקטיווען אופן.

אַז די קאָנווענשאָן האָט אויפגעכאַפּט דעם טאָן פון איינינקייט, וואָס פּרעזידענט סמיטה האָט אָנגעשלאָגען, באַווייזט דער פאַקט, דאָס ניט נאָר איז באַשלאָסען געוואָרען אָנצוהאַלטען איינינקייט אין די אייגענע רייען,

נאָר עס זיינען אויך אויסגעאַרבעט געוואָרען פלענער ווי אַזוי צו פאַר־איייניגען זיך מיט די קענעדער דרוקער־יוניאָנס.

מיט דער אויסנאַם פון דעם איינציגען יאָר 1861, זיינען קאָנווענ־שאָנס אָפּגעהאלטען געוואָרען רעגעלמעסיג דורך דער גאנצער צייט פון בירגער־קריג. אמת, די קאָנווענשאָנס זיינען געווען שוואַך באזוכט. אַ סך פון די פירער פון די לאָקאלע יוניאָנס זיינען געווען אויף די שלאכט־פעלדער. צווישען זיי איז אויך געווען פּרעזידענט פארקוואר, פון שיקאַגאָ, וועלכער האָט צו דער קליוולאנדער קאָנווענשאָן פון 1863 צוגעשיקט זיין מעסעדזש פון קריגס־פראָנט. ער האָט אין זיין מעסעדזש דערמוטיגט דער יוניאָן אָנצוגיין ווייטער מיט דער אַרבעט. יוניאָנס פון דער סאָוטה, וועלכע האָבען ניט געקענט שיקען קיין דעלעגאטען צו די קאָנווענשאָנס, האָבען צוגעשיקט בריף, אין וועלכע זיי האָבען אויסגעדריקט די האָפענונג, אַז דער ברודער־קריג וועט זיך שנעל ענדיגען, און אַז די יוניאָן וועט נאָך מער פאַרשטאַרקט און פאַרפעסטיגט ווערען.

עס האָבען, פאַרשטייט זיך, אויך ניט געפעלט קיין אנטווישונגען. אַזוי איז צו דער קאָנווענשאָן פון יאָר 1864, וואָס איז אָפּגעהאלטען גע־וואָרען אין לואיזוויל, קענטאָקי, אָנגעקומען אַ בריוו פון פאָרטלאנד, אָרע־גאָן, אַז די דאָרטיגע יוניאָן האָט זיך אויפגעלייזט. געשען איז דאָס צוליב אַ שפּאָגעל־נייעם „גאָלד ראַש", אַ געיעג נאָך גאָלד, וואָס האָט דעמאָלט ארומגעכאַפּט די סטייטס אָרעגאָן און וואַשינגטאָן, וואו גאָלד איז אנטדעקט געוואָרען (דער ערשטער, דער גרויסער „גאָלד ראַש" איז, ווי באוואוסט, פאָרגעקומען אין קאַליפאָרניע אין יאָר 1848). די דרוקער־אַרבעטער פון פאָרטלאנד האָבען פשוט אוועקגעוואָרפען זייערע ווינקעל־האָקענס (סטיקס) מיט די שריפט, האָבען זיי אויסגעביטען אויף פיקעס און לאָ־פעטעס און זיינען אַוועק זוכען גאָלד.

אָבער עס איז איבעריג צו זאָגען, אַז זעהר ווייניג דרוקער־אַרבעטער זיינען געוואָרען מיליאָנערען אַלס רעזולטאַט פון דעם געיעג נאָך גאָלד, און זיי האָבען פאַרשעמטע ביסלאכווייז זיך צוריקגעקערט צו די שריפט־קאַסטענס און האָבען זיך ווידער גענומען פאַר די ווינקעל־האָקענס.

אויך די וואונדען פון דעם בירגער־קריג האָבען זיך שנעל גענומען פארהיילען. עס האָט זיך אָנגעהויבען אַ נייע לעבהאפטע טעטיגקייט אין פילע שטעט סיי אין דער נאָרט און סיי אין דער סאָוט. דער רעזולטאַט איז געווען, אַז די קאָנווענשאָן פון דער „נעשאָנאַל טייפּאָגראַפיקאַל יוניאָן", וואָס איז פאָרגעקומען אין פילאַדעלפיע אין 1865, איז געווען די גרעסטע וואָס די יוניאָן האָט ביז דעמאָלט געהאַט. די יוניאָנס פון דער סאָוט, וועלכע זיינען אין פאַרלויף פון בירגער־קריג געווען אָפּגעריסען פון דער אָרגאַניזאַציע, האָבען זיך צוריקגעקערט צו איר.

אויף יענער קאָנווענשאָן אין פילאַדעלפיע איז אויך צום ערשטען מאָל אויפגעהויבען געוואָרען דער סלאָגאן פון אַן אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג.

די „נעשאָנאל טייפאָגראַפיקאל יוניאָן" בייט איר נאָמען אויף „אינטערנעשאָנאל טייפאָגראַפיקאל יוניאָן"

אויף דער קאָנווענשאָן פון יאָר 1869, וואָס איז אָפגעהאַלטען געוואָרען אין אַלבאַני, איז פאָרגעקומען די פאַראייניגונג מיט די קענעדער יוניאָנס. פון אַ נאַציאָנאַלער קערפּערשאַפט איז די צענטראַלע יוניאָן געוואָרען אַן אינטערנאַציאָנאַלע קערפּערשאַפט, און זי האָט געביטען איר נאָמען פון „נעשאָנאל טייפאָגראַפיקאל יוניאָן" אויף „אינטערנעשאָנאל טייפאָגראַפיקאל יוניאָן".

די נייע אינטערנעשאָנאל יוניאָן, די אַי. טי. יו., האָט אָנגעפאַנגען איר עקזיסטענץ אַלס אָרגאַניזאַציע מיט 120 לאָקאַלס, וואָס האָבען צוזאַמען געהאַט אַ מיטגלידערשאַפט פון 7,563.

די זעלבע קאָנווענשאָן אין אַלבאַני האָט אָנגענומען נאָך אַנדערע וויכטיגע באַשלוסען. די צענטראַלע אָרגאַניזאַציע האָט באַקומען מער מאַכט ווי פריער, הגם אַ גרויסע מאָס אויטאָנאָמיע איז אַלץ איבערגעלאָזען געוואָרען צו די לאָקאַלע יוניאָנס. עס איז אויך באַשלאָסען געוואָרען אריינצונעמען פרויען אַלס גלייכבאַרעכטיגטע מיטגלידער אין דער יוניאָן.

דער באַשלוס אריינצונעמען פרויען אַלס מיטגלידער אין דער יוניאָן מיט די זעלבע רעכט וואָס מענער, איז פאַר יענער צייט געווען ממש אַ רעוואָלוציאָנערער אויפטו. די מענער דרוקער־אַרבעטער האָבען געקוקט קרום אויף דעם, וואָס די פרויען זיינען אריינגעדרונגען אין דער דרוקעריי־אינדוסטריע זינט די גאָר ערשטע יאָרען פון איר אנטוויקלונג. צו דעם אַלגעמיינעם פאָראורטייל געגען פרויען איז נאָך צוגעקומען דער פאַקט, וואָס אַ געוויסע צאָל פרויען האָבען אין יאָר 1853 פאַרנומען די פלעצער פון סטרייקענדע דרוקער־אַרבעטער אין דעם „דעי בוק אָפיס" אין ניו יאָרק. אָבער די יוניאָן איז בייגעקומען די דאָזיגע פאָראורטיילען און האָט באַשלאָסען פרויען יאָ אריינצונעמען אַלס מיטגלידער.

האָרייס גרילי, דער בארימטער אַמעריקאַנער פובליציסט און אַ געוועזענער פרעזידענט פון דער ניו יאָרק טייפאָגראַפיקאל יוניאָן נומער 6, האָט אַ סך מיטגעהאָלפען צו־נישט צו מאַכען דעם פאָראורטייל געגען פרויען אין די רייען פון די דרוקער־אַרבעטער. מיט זיין גלענצענדער פעדער האָט ער צעשלאָגען אַלע טענות פון די געגנער פון פרויען־דרוקער. זיין אַגיטאַציע איז ביז גאָר אַ גרויסען גראַד געווען פאַראנטוואָרטלאַך פאַר דעם באַשלוס פון דער קאָנווענשאָן אין אַלבאַני אין 1869.

עס האָט זיך שפּעטער ארויסגעוויזען, אַז די שרעק פאַר דער פּרויען־קאָנקורענץ אין דער דרוקעריי־אינדוסטריע איז געווען אַן אומבאגרינדעטע. זעהר ווייניג פרויען האָבען זיך גענומען צום דרוקער־פאַך. אָבער יענע פרויען, וואָס האָבען יאָ געמאכט אַ לעבען פון דרוק־אַרבעט, זיינען באַהאַנדעלט געוואָרען גלייך מיט די מענער־אַרבעטער.

די אַי. טי. יו. איז געוואקסען סיי אין דער ברייט און סיי אין דער טיף — סיי אין דער צאָל לאָקאַלען און מיטגלידער, און סיי אין אירע טעטיגקייטען. צוזאַמען מיט איר וואוקס איז אויך געוואָקסען איר אויטאָריטעט און איינפלוס. עס איז אַלץ מער נויטיג געוואָרען צו צענטראַליזירען די אַרבעט פון די יוניאָנס, צו קאָאָרדינירען די טעטיגקייטען פון די לאָקאַלע יוניאָנס, צו העלפען די קלענערע, שוואַכערע יוניאָנס סיי מאַטעריעל און סיי מיט קאָמפּעטענטער פּירערשאַפט, וואָס זיי אַליין האָבען ניט פאַרמאָגט.

די מאַכט פון דער אַי. טי. יו. איז אויסגעוואַקסען ניט מיטאַמאָל, נאָר ביסלאכווייז. אַ סך קאָנווענשאָנס האָבען זיך געראַנגעלט מיט דער פראַגע פון אויסאַרבעטען אַ נייע קאָנסטיטוציע, וואָס זאָל געבען דער אינטערנעשאָנאל די געהעריגע מאכט, וואָס די נייע באַדינגונגען האָבען געפאָדערט. ערשט אין די שפּעטע אַכציגער יאָרען איז ענדלאַך געלונגען אַזאַ קאָנסטיטוציע אויסצואַרבעטען.

די קאָנווענשאָן פון יאָר 1888, וואָס איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין קענזעס סיטי, איז געגאַנגען אַ שריט ווייטער. עס איז באַשלאָסען געוואָרען צו עטאַבלירען אַ פערמאַנענטע הויפּט־קוואַרטיר (העדקוואָרטערס) פון דער אַי. טי. יו. אין אינדיאַנאַפּאָליס, און צו שאַפען אַ נאַציאָנאַלע עקזעקוטיווע אונטער דעם נאָמען „עקזעקוטיוו קאָונסיל". דער עקזעקוטיוו־קאָונסיל איז באַשטאַנען פון פּרעזידענט, דריי וויצע־פּרעזידענטען, סעקרעטאר־טרעזשורער און אָרגאַניזערס. שפּעטער זיינען די אָרגאַנייזערס עלימינירט געוואָרען פון עקזעקוטיוו־קאָונסיל.

דער עקזעקוטיוו־קאָונסיל האָט באַקומען באַדייטענדע מאַכט־פונקציעס. אַחוץ די מאַכט דורכצופירען די באַשלוסען פון די קאָנווענשאָנס, האָט ער געהאַט די מאכט צו שאַפען צייטווייליגע, נויטפאַל־געזעצען צווישען איין קאָנווענשאָן און דער צווייטער.

פאַר דעם פּרעזידענט און פאַר דעם סעקרעטאַרי־טרעזשורער זיינען באַשטימט געוואָרען יערלאכע געהאַלטען פון 1,400 דאָלער; פאַר'ן צווייטען וויצע־פּרעזידענט — 600 דאָלער. אָט די דריי באַאַמטע האָבען געדאַרפט וואוינען אין אינדיאַנאַפּאָליס, אין דער שטאָט וואו די הויפּט־קוואַרטיר האָט זיך געפונען. דער ערשטער און דער דריטער וויצע־פּרעזידענט

האבען ניט געקראָגען קיין געהאַלט און האָבען ניט געדאַרפט אָפּגעבען זייער גאנצע צייט אויף יוניאָן־טעטיגקייט.

דעמאָלט איז אויך באשלאָסען געוואָרען ארויסצוגעבען אַ מאָנאַט־לאכען זשורנאל פון דער א. ט. י. אונטער דעם נאָמען „טייפּאָגראַפיקאל דזשוירנאל". דער רעדאַקטאָר פון דעם זשורנאַל איז דער סעקרעטאר־טרעזשורער.

אויף דער קאָנווענשאָן אין יאָר 1889 איז אָנגענומען געוואָרען אַן אַמענדמענט צו דער קאָנסטיטוציע, אַז קיינע ענדערונגען אין דער קאָנ־סטיטוציע בנוגע פאַרגרעסערען די שטייערען, אָפּצאָלונגען אָדער ספּע־ציעלע באשטייערונגען (טעקסעס אָדער אַסעסמענטס) זאָלען ניט קענען געמאַכט ווערען אָן אַ רעפערענדום־אָפּשטימונג פון אַלע מיטגלידער. דאָס האָט באצוועקט צו באגרעניצען ביז אַ געוויסען גראַד די אַלץ וואַקסענדע מאַכט פון דער צענטראַלער קערפּערשאַפט. דאָס האָט אויך אָוועקגע־שטעלט דער א. ט. י. אין די ערשטע רייען פון דער אַרבעטער־באַוועגונג אַלס אַן אמת־דעמאָקראַטישע אָרגאַניזאַציע, וואו אַ קליינע כנופיא (קליקע) קען ניט ארויפצווינגען איר ווילען אויף דערברייטער מיטגלידערשאַפט.

די קאָנווענשאָן פון 1898 האָט געמאַכט נאָך אַ טריט ווייטער אין דער ריכטונג פון דעמאָקראַטישען קאָנטראָל איבער די הויפּט־באַאַמטע. זי האָט באשלאָסען, אַז די נאַציאָנאַלע באַאַמטע זאָלען דערווילט ווערען דורך אַ רעפערענדום־אָפּשטימונג, אַנשטאָט דורך דער קאָנווענשאָן, ווי ביז דעמאָלט.

דער באַלדיגער רעזולטאַט פון דער נייער רעפאָרמע צו דערוויילען די הויפּט־באַאַמטע דורך אַ רעפערענדום־אָפּשטימונג איז געווען אַזאַ, וואָס קען באצייכענט ווערען אַלס איראָניע פון שיקזאַל. וויליאַם ב. פּרעסקאַט, וועלכער איז געוועזן פּרעזידענט פון דער א. ט. י. פון יאָר 1891 ביז 1898, האָט יאָרען־לאַנג געפירט אַ קאַמף פאַר אַט דער רעפאָרמע, אָבער ווען ער האָט ענדלאַך דעם קאַמף געוואונען, האָט ער דעם פּרעזידענט־אַמט פאַר־לאָרען. אין דעם ערשטען רעפערענדום־אָפּשטימונג, וואָס איז פאָרגע־קומען אין 1898, איז פּרעסקאַט באזיגט געוואָרען דורך סעמיועל ב. דאָנעלי, פון ניו יאָרק.

די ראָל פון דער א. ט. י. אין דער גרינדונג פון דער „אַמעריקען פעדערײשאָן אָוו לייבאָר"

זינט דעם בירגער־קריג האָבען די פאַרשיידענע טרייד־יוניאָן־פאַר־באַנדען געשטרעבט, פריער אומבאוואוסטזיניג און נאָכדעם באוואוסטזיניג, זיך צו פאַרבינדען אין אַ צענטראַלער קערפּערשאַפט.

די טריידיוניאָנס זיינען ניט געווען צופרידען מיט די „נייטס אָוו לייבאָר", וועלכע איז געגרינדעט געוואָרען אין 1869. די „נייטס" איז אין אמת'ן געווען אַן אינדוסטריעלע יוניאָן און ביי יעדער געלעגענהייט איז זי געווען גרייט מקריב צו זיין די אינטערעסען פון די באַלמעלאָכעס צוליב די אינטערעסען פון די פּראָסטע, ניט־געלערענטע אָדער האַלב־געלערענטע אַרבעטער. זי איז אויך געווען צו צענטראַליסטיש, צו דיק־טאַטאָריש אין איר אָרגאַניזאַציאָנעלער סטרוקטור, כדי געפעלען צו ווערען די טרייד־יוניאָן אָרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבען געוואָלט אָנהאַלטען זייער אויטאָנאָמיע. די טריידיוניאָנס האָבען דעריבער געשטרעבט צו אָרגאַ־ניזירען אַן אייגענע צענטראַלע קערפּערשאַפט פון טרייד־יוניאָנס. אָט די שטרעבונג איז געקרוינט געוואָרען מיט דערפאָלג ווען די „אַמעריקען פעדערייטשאַן אָוו לייבאָר" איז אָרגאַניזירט געוואָרען אין 1886.

די גרינדונג פון דער א. פ. אָוו ל. איז אָבער ניט פאָרגעקומען מיט־אַמאָל. עס האָט גענומען אַ סך צייט, אַ סך ענערגיע און אַ סך האַרץ־ווייטאָג ביז זי איז ענדלאַך געקומען צום לעבען. און די אינטערנעשאָנאַל טייפּאָגראַפיקאַל יוניאָן האָט דערביי געשפּילט אַ גרויסע ראָלע — פונקט ווי אונזער יוניאָן, לאָקאַל 83, האָט געשפּילט אַ ראָלע אין דער גרינדונג פון די „פאַראייניגטע אידישע געווערקשאַפטען".

די קאָנווענשאָן פון דער א. ט. י. אין 1879 האָט געמאַכט דעם ער־שטען שריט, וואָס האָט סוף כל סוף געפירט צו דער גרינדונג פון דער א. פ. אָוו ל. יענע קאָנווענשאָן האָט דערוויילט אַ קאָמיטעט, וועלכער האָט אויסגעאַרבעט אַ פּלאַן פאַר אַן אָרגאַניזאַציע, וואָס האָט געדאַרפט הייסען „קאָנטינענטאַל פעדערייטשאַן אָוו טריידס". אַלס פּועל־יוצא פון דעם, איז אין צוויי יאָר ארום אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין טערע־האָוט, אינדיאַנאַ, אַ קאָנפערענץ וואָס האָט זיך גערופען „אַמאַלגאַמייטעד טריידס קאָנגרעס". אָט דער צוזאַמענפאָר איז פאָרגעקומען דעם 2טען אויגוסט, 1881, און 21 דעלעגאַטען זיינען דאָרט געווען אָנוועזענד. דער סעקרעטאַר פון צוזאַמענ־פאָר איז געווען פרענק וו. מאָאָר, אַ דרוקער־אַרבעטער.

ביי אָט דער קאָנפערענץ איז דערוויילט געוואָרען אַ קאָמיטעט פון פינף פערזאָן, וואָס האָט ווייטער געדאַרפט אָנפירען די אַרבעט פאַר דער גרינדונג פון אַ צענטראַלער טרייד־יוניאָן קערפּערשאַפט. דעם קאָמיטעט איז געלונגען צוזאַמענצורופען אַ צוזאַמענפאָר אויף דעם 15טען נאָוועמבער, 1881, אין וועלכען עס האָבען זיך באַטייליגט 107 דעלעגאַטען פון פאַר־שיידענע יוניאָנס פון 14 שטאַאַטען. אויף אָט דער קאָנפערענץ איז אָר־גאַניזירט געוואָרען די „פעדערייטשאַן אָוו אָרגאַנייזד טרייד יוניאָנס אָוו די יונייטעד סטייטס ענד קענעדע". דער ערשטער פּרעזידעט פון אָט דער

קערפערשאפט איז געווען סעמיועל ל. לעפינגוועל, אַ זעצער פון אינדיאַ־נאַפּאָליס. סעמיועל גאָמפּערס, פון דער סיגאַר מייקערס יוניאָן, איז דער־ווײלט געוואָרען וויצע־פּרעזידענט.

דעם 8טען דעצעמבער, 1886, איז אין קאָלאָמבוס, אָהייאָ, געהאַלטען געוואָרען אַ קאָנווענשאָן, וואו די איצטיגע „אַמעריקען פעדערײשאָן אָוו לייבאָר” איז געגרינדעט געוואָרען. אויף אָט דער קאָנווענשאָן זיינען געווען בלויז 42 דעלעגאַטען, אָבער זיי האָבען פּאַרטראָטען ניט זיך אַליין נאָר גאנצע 25 אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס ווי אויך באַדייטענדע אומצופרידענע עלעמענטען פון דער „נייטס אָוו לייבאָר”, אַזוי אַז די קאָנווענשאָן האָט מיט זיך פאָרגעשטעלט אַן אמת'ע באַדייטענדע רעפּרעזענטאַנץ פון עקזיס־טירענדע אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס. גאָמפּערס איז דעמאָלט דערווײלט גע־וואָרען פּרעזידענט פון דער „אַ. פ. אָוו ל.”, און ער איז פאַרבליבען איר פּרעזידענט, מיט דער אויסנאָם פון איין טערמין, ביז צום סוף פון זיינע יאָרען, אין 1924.

די א. פ. אָוו ל. באַטראַכט זיך אַליין אַלס פּאָרטזעצונג פון דער „פעדע־ריישאָן אָוו אָרגאַנייזד טרייד יוניאָנס”, און זי ציילט די יאָרען פון איר עק־זיסטענץ ניט פון יאָר 1886 נאָר פון יאָר 1881, ווען די „פעדערײשאָן אָוו אָרגאַנייזד טרייד יוניאָנס” איז געגרינדעט געוואָרען.

די אינטערנעשאָנאַל טײפּאָגראַפיקאַל יוניאָן פילט זיך שטאָלץ מיט דער ראָליע, וואָס איר איז אויסגעקומען צו שפּילען אין דער גרינדונג סיי פון דער „פעדערײשאָן אָוו אָרגאַנייזד טרייד יוניאָנס” און סיי פון דער „אַמעריקען פעדערײשאָן אָוו לייבאָר” גופא.

די ווייטערע אַנטוויקלונג פון דער אינטערנעשאָנאַל

אין אָנהויב האָט די „אינטערנעשאָנאַל טײפּאָגראַפיקאַל יוניאָן” איינ־געשלאָסען אין זיך אַלע אַרבעטער, וואָס זיינען געווען באַשעפטיגט אין דער דרוקעריי־אינדוסטריע. דאָס איז אַזוי געווען דערפאַר, ווייל די פאַכען זיינען דעמאָלט ניט געווען שטרענג אָפּגעגרענעצט, ווי זיי זיינען שפּעטער געוואָרען. אין יענע צייטען האָט אַ דרוקער־אַרבעטער געדאַרפט קענען אַלע טיילען פון פאַך — סיי זעצעריי, סיי פּרעס־אַרבעט, און אָפט אויך די סטערעאָטיפּ־מלאכה, מישען פאַרבען, גיסען פאַרב־וואַלצען (ראָלערס), פאַרריכטען די מאַשינען א. א. וו. אונטער אַזעלכע אומשטענדען איז גע־ווען אוממעגלאך פאַנאנדערצוטיילען די דרוק־אַרבעט אויף פאַרשיידענע פאַכען.

מיט דער צייט האָבען די באַזונדערע פאַכען זיך גענומען אויסקריס־טאַליזירען, און עס איז געוואַקסען די צאָל אַרבעטער וואָס האָבען געקענט בלויז איין פאַך. די סטערעאָטיפּ־אַרבעט האָט זיך גאַנץ פרי אויסגעטיילט

אַלס אַ באַזונדער פאַך, און די סטערעאָטיפּ־אַרבעטער האָבען אָנגעהויבען פאָדערען טשאַרטערס פאַר באַזונדערע לאָקאַלען. די פאָדערונג פון די סטערעאָטייפּערס איז ניט נאָכגעגעבען געוואָרען תיכף, אָבער מיט דער צייט האָט מען זיי נאָכגעגעבען און זיי האָבען געהאַט באַזונדערע לאָקאַלען פון דער אינטערנעשאָנאַל.

נעקסט אין דער ריי זיינען געקומען די פּרעס־אַרבעטער. פריער האָט די יוניאָן געפאָדערט, אַז פּרעסלייט מוזען אויך קענען די מלאָכה פון זעצעריי. אָבער נאָכדעם ווי אין די דרוקערייען האָט אָנגעהויבען איינגע־פירט צו ווערען דרוק־מאַשינען וואָס ווערען באַטריבען דורך עלעקטרישער קראַפט, האָט די אינטערנעשאָנאַל געמוזט אָנערקענען פּרעס־אַרבעט אַלס אַ באַזונדער פאַך. אויף דער קאָנווענשאָן פון דער אינטערנעשאָנאַל אין יאָר 1871 איז באַשלאָסען געוואָרען אריינצונעמען פּרעס־לייט אַלס גלייכבאַ־רעכטיגטע מיטגלידער מיט זעצער. מיט צוויי יאָר שפּעטער, אויף דער קאָנווענשאָן פון יאָר 1873, וואָס איז געהאַלטען געוואָרען אין מאָנטרעאָל, איז די אינטערנעשאָנאַל געגאַנגען אַ טריט ווייטער און באַשלאָסען צו טשאַרטערען באַזונדערע לאָקאַלען פון פּרעסלייט. בלויז אין אַזעלכע שטעט, וואו עס זיינען ניט געווען גענוג פּרעסלייט אָנצוהאַלטען אַן אייגענעם לאָקאַל, זיינען די פּרעסלייט ווייטער פאַרבליבען אין די זעצער־לאָקאַלען, אָבער קיין זעצער־אַרבעט האָבען זיי מער ניט געדאַרפט קענען. אין יאָר 1885 איז זאָגאַר באַשלאָסען געוואָרען, אַז דער צווייטער וויצע־פּרעזידענט פון דער אינטערנעשאָנאַל זאָל זיין אַ פּרעסמאַן, און ער זאָל האָבען די ספּע־ציעלע השגחה איבער דער אָרגאַניזירונג פון די פּרעס־אַרבעטער. דאָס האָט געגעבען אַ שטאַרקען שטויס צו דער אָרגאַניזירונג פון באַזונדערע לאָקאַלען פון פּרעסלייט.

אַ נייע אַנטוויקלונג אין דעם דרוקער־פאַך, וואָס האָט אָנגעמאַכט אַן אמת'ע רעוואָלוציע אין דער אינדוסטריע, איז געווען די דערפינדונג פון דער זעץ־מאַשין. דאָס איז געווען צום סוף פון די אַכציגער יאָרען פון לעצטען יאָרהונדערט. די ליינאָטייפּ־מאַשין, וועלכע האָט דורכגעמאַכט אַ סך גלגולים און וועלכע האָט צוערשט אויסגעוויזען צו זיין אומפּראַקטיש, ניט מער ווי אַ „שפּילכעל", האָט ענדלאַך דערגרייכט אַ שטופע פון פאַר־פאַלקאָמונג, און זי האָט געדראָעט אַרויסצוטרייבען די זעצער פון דער אינדוסטריע. די זעצער זיינען טאַקע געווען שטאַרקע געגנער פון דער נייער „מאַכערייקע" און האָבען געקוקט אויף איר ווי אויף אַ ביטערען שונא, וואָס פאַראורזאַכט אַ חורבן אין דער אינדוסטריע און באַרויבט זיי פון זייער חיונה.

די אינטערנעשאָנאַל־קאָנווענשאָן פון יאָר 1889, וואָס איז אָפּגעהאַל־טען געוואָרען אין דענווער, האָט זיך הויפּטזעכלאַך באַשעפטיגט מיט אָט־

דער פראגע. די פירער פון דער אינטערנעשאָנאל האָבען זיך אָבער ניט פאַרלאָרען און האָבען באקעמפּט די יאוש־שטימונגען פון דעם דורכשניט־לאכען מיטגליד פון דער יוניאָן. זיי האָבען אָנגעוויזען, אַז ווען מען וועט נאָר ווי געהעריג אויסנוצען די ניי־געשאַפענע לאַגע, קען די מאַשין אַנשטאַט אַ קללה ווערען אַ ברכה פאַר די זעצער. די זעץ־מאַשין וועט ביליגער מאַכען די פּראָדוקציע־קאָסטען ביז אַזאַ גראַד, אַז דאָס וועט מוזען פירען צו דעם, אַז די עקזיסטירענדע צייטונגען וועלען שטארק פאַרגרעסערט ווערען, נייע צייטונגען וועלען אָנהויבען דערשיינען און דער דרוקער־פאַך אין אַלגעמיין וועט זיך אזוי אויסברייטערען, אַז די אינדוסטריע וועט ניט נאָר באשעפטיגען אַלע וואָס האָבען ביז איצט געמאַכט אַ לעבען אין דער אינדוסטריע, נאָר אַ סך נייע אַרבעטער.

די פירער האָבען באטאָנט, אַז צוויי פאָדערונגען דאַרפען ארויסגע־שטעלט ווערען צו די באלעבאַטים — ערשטענס, אַז נאָר קאָמפּעטענטע זעצער זאָלען דערלויבט ווערען צו ווערען מאַשין־זעצער, און, צווייטענס, אַז די שכירות און שטונדען פון די מאַשין־זעצער זאָלען צוליב דער פאַר־גרעסערטער פּראָדוקטיוויטעט באדייטענד געהעכערט ווערען. אויב דאָס וועט געטאָן ווערען, — האָבען די פירער אָנגעוויזען, — איז ניטאָ וואָס פאַרצווייפעלט צו ווערען צוליב די זעץ־מאַשינען.

עס האָט זיך גאנץ שנעל ארויסגעוויזען, אַז אָט די מיינונג פון דער פירערשאפט איז געווען אַ ריכטיגע. אפילו די שאַרפסטע געגנער פון דער ליינאָטייפּ־מאַשין האָבען זיך אין גיכען איבערצייגט אין דעם. אין משך פון בלויז פיר יאָר צייט איז די מיטגלידערשאפט פון דער אינטער־נעשאָנאל באדייטענד אויסגעוואקסען. אַנשטאָט 25 טויזענט מיטגלידער אין 1890, האָט די אינטערנעשאָנאל אין 1894 געהאַט 31 טויזענט.

שוין אויף דער קאָנווענשאָן אין 1901 האָט פּרעזידענט לינטש בא־ריכטעט, אַז עס איז דער אינטערנעשאָנאל געלונגען גלייך פון אָנהויב צו פאַרפעסטיגען איר קאָנטראָל איבער די זעץ־מאַשינען ביז צו אַ מערקוויר־דיג הויכען גראַד. פון די קאַרגע פינף טויזענט זעץ־מאַשינען, וואָס זיינען דעמאָלט באטריבען געוואָרען איבער'ן לאַנד, האָבען 4,100 זיך געפונען אין יוניאָן־שעפּער, און כמעט אַ העלפט פון די איבעריגע 900 מאַשינען וואָס האָבען זיך געפונען אין ניט־יוניאָן דרוקערייען זיינען אויך אָפּערירט געוואָרען פון מיטגלידער פון דער אינטערנעשאָנאל. עס האָט זיך אויך איינגעגעבען צו פאַרקירצען די שטונדען און העכערען די שכירות פון די זעצער וואָס זיינען אַריבער אויף די זעץ־מאַשינען.

דאָס איז געווען אַ דערגרייכונג, וואָס האָט איבערשטיגען אַלע דער־וואַרטונגען און האָפענונגען סיי פון דער פירערשאפט און סיי פון דער מיט־גלידערשאפט בכלל.

אומגעפער אין דער זעלבער צייט זיינען אויך פאַרפולקאָמט געוואָרען די מאָדערנע וועב־פּרעסעס, וועלכע האָבען געשאַפען צווישען די פּרעסלייט פּונקט אַזאַ פּראָבלעם ווי די ליינאָטייפּ־מאַשין האָט געשאַפען צווישען די שריפטזעצער. דעמאָלט האָט זיך אויך אויפגעהויבען אַ באַוועגונג צווישען די פּרעסלייט אָפּצוזונדערן זיך פון דער א. ט. י. און צו גרינדען אַן אייגענע אינטערנעשאָנאַל יוניאָן. די פירער פון אָט־דער באַוועגונג זיינען געווען מיט דער מיינונג, אַז אַ באַזונדער יוניאָן וועט בעסער קענען באַשיצען די אינטערעסען פון די פּרעסלייט.

אין גיכען האָט זיך די דאָזיגע באַוועגונג אויך פאַרשפּרייט צווישען די סטערעאָטייפּערס, בוכבינדערס, פּרעס־פידערס, צייטונג־שרייבער, מעי־לערס און וועב־פּרעס געהילפען, וועלכע האָבען שוין דעמאָלט געהאַט באַ־זונדערע לאָקאַלס פון דער א. ט. י.

די דאָזיגע באַוועגונג האָט געפירט דערצו, אַז אין משך פון עטלאכע יאָר זיינען דורכגעפירט געוואָרען רעפערענדום־אָפּשטימונגען, וועלכע האָבען באַוויליגט דאָס רעכט די סטערעאָטייפּערס און עלעקטראָטייפּערס, די פּרעס־לייט, די פאָטאָ־ענגרייווערס און די בוכבינדערס צו גרינדען אייגענע אינ־טערנעשאָנאַל יוניאָנס. אין יאָר 1902 זיינען אין דער א. ט. י. פאַרבליבען בלויז די שריפטזעצער און די מעילערס. איצט גייט אויך אַן אַ באַוועגונג צווישען די מעילערס צו גרינדען אַן אייגענע אינטערנעשאָנאַל יוניאָן. לעצטען יאָר, אין 1937, איז געהאַלטען געוואָרען אַ רעפערענדום־אָפּשטי־מונג וועגען דעם. די מיטגלידערשאַפט פון דער א. ט. י. האָט דעם פאָר־שלאָג נידערגעשטימט. אָבער הגם די טענדענץ פון דער איצטיגער צייט גייט אין דער ריכטונג פון אינדוסטריעלע יוניאָניזם, איז אָבער כמעט ווי זיכער, אַז די מעילערס וועלען סוף כל סוף געווינען זייער רעכט אויף אַן אייגענער אינטערנעשאָנאַל יוניאָן, און די א. ט. י. וועט בלייבען די אינטערנעשאָנאַל פון די זעצער אַליין.

ניט נאָר האָט די א. ט. י. דורך אָפּשטימונגען מסכים געווען צו דער אָרגאַניזירונג פון באַזונדערע אינטערנעשאָנאַלס פאַר די פאַרשיידענע פאַכען, וואָס זיינען פריער געווען אַנגעשלאָסען אַן איר, נאָר זי האָט די דאָזיגע יוניאָנס געהאָלפען זיך שטעלען אויף די אייגענע פיס און די גאַנצע צייט האַלט זי אַן מיט זיי די פריינטלאכסטע באַציאונגען.

די צעטיילונג פון די דרוקער־אַרבעטער אין באַזונדערע יוניאָנס איז אָבער ניט אין אַלע הינזיכטען גוט פאַר די אַרבעטער פון דער אינדוס־טריע. דאָס, וואָס יעדער פאַך שליסט אַ באַזונדער קאָנטראַקט מיט די באַלעבאַטים און די קאָנטראַקטען גייען־אויס אין פאַרשיידענע צייטען, פירט דערצו, אַז אין דער צייט ווען איין טייל פון דער אינדוסטריע פירט אַ סטרייק איז אַן אַנדער טייל פון דער אינדוסטריע געצוואונגען צו בליי־

בען ביי דער אַרבעט. פאַרלויפיג קאָאָפּערירען די פינף יוניאָנס פון דער דרוק־אינדוסטריע בלויז אין דער הינזיכט פון אָנהאַלטען אַ געמיינשאַפט־לאַכען יוניאָן־לייבעל.

ביז 1910 איז דער יוניאָן־לייבעל פון דרוקער־פאַך געווען דאָס אייגענטום פון דער א. ט. י. זינט דאַן איז דער יוניאָן־לייבעל אַריבער פון דער א. ט. י. צום „עלייעד פּרינטינג טריידס קאַונסיל", אַ קערפּער־שאַפט וואו אַלע פינף אינטערנעשאָנאַל יוניאָנס פון דרוקער־פאַך זיינען אָנגעשלאָסען. עס איז פאַראַן אַן „אינטערנעשאָנאַל עלייד פּרינטינג טריידס קאַונסיל", וואָס פירט אַן אַגיטאַציע פאַר דעם יוניאָן־לייבעל אויף אַ ברייטען נאַציאָנאַלען מאַסשטאַב. אין דעם אינטערנעשאָנאַל „אַלייעד פּרינטינג טריידס קאַונסיל" איז די א. ט. י. פאַרטראָטען דורך 4 דעלעגאַטען בעת די איבעריגע יוניאָנס זיינען פאַרטראָטען מיט 1 דעלעגאַט יעדע. און עס זיינען אויך פאַראַן לאָקאַלע „אַלייעד פּרינטינג טריידס קאַונסילס", אין וועלכע די פינף יוניאָנס האָבען אַ גלייכע פאַרטרעטערשאַפט. די לאָקאַלע קאַונסילס זיינען די באַלעבאַטים איבער דעם יוניאָן־לייבעל אין זייערע ערטער.

די באַוועגונג פאַר אַ קורצען אַרבעטס־טאָג

אין די ערשטע יאָרען פון דער עקזיסטענץ פון דער „אינטערנעשאָנאַל טייפּאָגראַפיקאַל יוניאָן" איז איר הויפּט־טעטיגקייט באַשטאַנען אין פאַרשפּרייטען די אידייע פון יוניאָניזם, אין אָרגאַניזירען נייע לאָקאַלען און אין פאַרגרעסערען די צאָל מיטגלידער פון די אַלטע לאָקאַלען. עס זיינען עטאַבלירט געוואָרען פּרייזען פאַר אַרבעט, אָבער אַזוי ווי דעמאָלט האָט מען אין פאַך געאַרבעט פון שטיק, האָבען די פּרייזען גאָר ניט געהאַט צו טאָן מיט דער אַרבעטס־צייט נאָר מיט פּרייזען פאַר טויזענט עמס א.א.וו. אין יענער צייט פלעגט מען אַרבעטען פון זון־אויפגאַנג ביז זון־אונטערגאַנג דורכ'ן זומער און ביז אַ שטיק אין דער נאַכט ווינטער־צייט. פאַדערענדיג העכערע פּרייזען פאַר שטיק־אַרבעט, האָט מען גערעכענט, אַז דאָס וועט שוין במילא פירען צו קירצערע שטונדען. די רעכענונג דערביי איז געווען, אַז ווען דער אַרבעטער וועט פאַרדינען מער פאַר שטונדע, וועט ער אַליין אַרבעטען ווייניגער שטונדען.

אין אַלגעמיין האָט דאָס לעבען אין יענער צייט זיך באַוועגט אַ סך לאַנגזאַמער. מען האָט נאָך דעמאָלט ניט געוואוסט פון דעם איצטיגען אָנגעשטרענגטען אימפּעט. צייט האָט מען דעמאָלט געמאָסטען ניט לויט'ן זייגער, נאָר . . . לויט'ן קאַלענדאַר.

אַלס דעם בעסטען מיטעל צו קריגען בעסערע פּרייזען פאַר דער אַרבעט, האָבען די פירער פון דער א. ט. י. און פון די לאָקאַלע יוניאָנס דעמאָלט

באטראכט ניט אַ דירעקטען קאַמף געגען די באַלעבאַטים, נאָר אַזעלכע אינדירעקטע מיטלען, ווי ניט דערלאָזען די באַלעבאַטים אַריבערצוברענגען אַרבעטער פון אַנדערע שטעט און לענדער, הויפּטזעכלאך פון ענגלאַנד, און די איינפירונג פון אַ סיסטעם פון „אַפּרענטיסשיפּ" פאַר לערן־אינגלאך, כדי עס זאָל נעמען וואָס לענגער ביז דער לערן־אינגעל ווערט אַ פולער באַלמעלאָכע.

אָט דער צושטאַנד האָט אָבער לאַנג ניט אָנגעהאַלטען. צוזאַמען מיט דער דערפינדונג פון מאָדערנע מאַשינען, צוזאַמען מיט דער אַנטוויקלונג פון דער אייזענבאַן און אַנדערע פאַרקער־מיטלען איז פאַרגעקומען אַ רעוואָלוציע אין אַמעריקאַנער לעבען. דער גאַנצער טעמפּאָ פון האַנדעל און אינדוסטריע האָט זיך אומגעהויער פאַרשנעלערט, און דאָס האָט, נאַ־טירלאך, אויך געהאַט אַ ווירקונג אויף דעם אָרט לעבען פון דעם אַרבעטער. די „געמיטלאכקייט" ביי דער אַרבעט איז פאַרשוואונדען.

דער זעצער האָט, נאַטירלאך, אויך געמוזט נאָכיאָגען דעם אַלגע־מיינעם געלאַף. ווען דער שלאַג־וואָרט פון לאַנד איז געוואָרען „האַרי־אַפּ", האָט אויך דער זעצער געמוזט יאָגען זיינע פינגער וואָס שנעלער איבער די שריפט־קאַסטענס און איבער דעם ווינקעל־האַקען. אַרבעטען מיט אַזאַ אימפּעט פון 12 ביז 16 שטונדען אַ טאָג איז געוואָרען פיזיש אוממעגלאך, איבערהויפּט אין די שרעקלאכע אומסאַניטאַרע צושטענדען אין וועלכע די דרוקערייען האָבען זיך צו יענער צייט געפונען. אין די מערסטע דרוקערייען איז ניט געווען קיין סימן פון ליכט און לופט און זיי פלעגען תמיד זיין איינגעוויקעלט אין אַ וואָלקען פון בליי־שטויב.

צו יענער צייט האָט דאָס לעבען אַליין ארויסגערוקט צום פראָנט צוויי פאָדערונגען, וועגען וועלכע די דרוקער־אַרבעטער יוניאָנס האָבען געמוזט אָנהויבען ערנסט טראַכטען — די פאַרקירצונג פון דעם אַרבעטס־טאָג, און די פאַרבעסערונג פון די סאַניטאַרע צושטענדען אין די שעפּער.

די פראַגע פון אַ קירצערען אַרבעטס־טאָג איז דעם ערשטען מאָל אויפגעבראַכט געוואָרען אויף דער קאָנווענשאָן פון דער א. ט. י. אין פילאַ־דעלפיע אין יאָר 1865, ביים סוף פון בירגער־קריג. עס איז אריינגעבראַכט געוואָרען אַ רעזאָלוציע, אַז אָנפאַנגענדיג פון דעם 1טען מאַי, 1866, זאָל אַ טאָג אַרבעט באַשטיין פון אַכט שטונדען. פאַרשטייט זיך, דאָס איז ניט געווען קיין באַשלוס, נאָר די לאָקאַלע יוניאָנס זיינען אויפגעפאָדערט גע־וואָרען די דאָזיגע פראַגע גענוי צו באַטראַכטען, און ברענגען צו דער קומענדער קאָנווענשאָן פּראַקטישע רעקאָמענדאַציעס וועגען דער דאָזיגער פראַגע.

ווי עס ווייזט אויס, האָבען די לאָקאַלע יוניאָנס די מעגלאכקייט פון אַן אַכט־שטונדיגן אַרבעטס־טאָג דעמאָלט נאָך ניט גענומען ערנסט. ניט

נאָר איז אָט די פראַגע ניט אויפגעהויבען געוואָרען אויף דער קומענדער קאָנווענשאָן פון דער א. ט. י., נאָר אפילו ניט ביי אַ סך קאָנווענשאָנס נאָך דעם.

ערשט די קאָנווענשאָן פון יאָר 1887, וואָס איז געהאַלטען געוואָרען אין באָפאַלאָ, האָט זיך אָנגענומען מיט מוט און האָט ערנסט באַהאַנדעלט די פראַגע פון אַ קירצערען אַרבעטס־טאָג. עס איז באשלאָסען געוואָרען, אַז אַן אַרבעטס־טאָג פון 9 שטונדען זאָל דורכגעפירט ווערען אין אַלע שטעט, וואו די לאָקאַלע יוניאָנס האָבען מער ווי זעכציג מיטגלידער אין זייערע רייען. עס האָט זיך אָבער שנעל ארויסגעשטעלט, אַז דער באַשלוס האָט קיין גרויסע האַפט ניט געהאַט. ווען אַ קאָמיטע פון דער א. ט. י. האָט די פאָדערונג פאַר אַ 9־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג פאָרגעלייגט פאַר אַ זיצונג פון דער „טאַיפאָטעטע", די אַסאָציאַציע פון דרוקער־באַלעבאָטים, וואָס איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין שיקאַגאָ, איז די פאָדערונג תיכף צוריקגעוויזען געוואָרען. די באַלעבאָטים האָבען זיך וועניג געשראָקען פאַר דער אינטערנעשאָנאַל, הויפּטזעכלאַך דערפאַר ווייל זיי האָבען געוואוסט, אַז זי האָט ניט די געלט־מיטלען צו פירען אַ קאַמף פאַר איר פאָדערונג פון אַ 9־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג.

ניט האָבענדיג קיין געלט־מיטלען, האָט די א. ט. י. אַליין איינגעזען, אַז זי וועט גאָרנישט קענען אויפטאָן. האָט זי ארויסגעלאָזען אַ רוף צו די מיטגלידער פאַר פרייוויליגע ביישטייערונגען, אָבער דער אָפּרוף איז געווען זעהר אַ שוואַכער. נאָכדעם האָט זיך די א. ט. י. געווענדט צו די לאָקאַלע יוניאָנס, זיי זאָלען לייען געלט אויף אָנפירען דעם קאַמף, אָבער ס'איז אריינגעקומען בלויז עטלאַכע הונדערט דאָלאַר. דעמאָלט האָט די אינטערנעשאָנאַל באשלאָסען אויפצוגעבען דעם געדאַנק פון פירען אַ קאַמף פאַר דעם 9־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג אויף אַ נאַציאָנאַלען מאַסשטאַב, און זי האָט די פראַגע איבערגעגעבען צו די לאָקאַלע יוניאָנס.

אַ צאָל יוניאָנס, ווי פון שיקאַגאָ, לואיזוויל, סט. לואיס, פּאָרטלאַנד, ראָטשעסטער און אַנדערע האָבען אויפגענומען דעם קאַמף אויף זייער אייגענער פאַראַנטוואָרטלאַכקייט. אָבער דער קאַמף האָט אַזוי אויסגעמאַטערט די לאָקאַלע יוניאָנס, אַז פילע פון זיי האָבען זיך געפונען אויפ'ן שוועל פון אונטערגאַנג. די אינטערנעשאָנאַל האָט זיי געמוזט קומען צו־הילף אָהן שום צייט־פאַרלוסט. אַזוי ווי קיין אייגענע געלט־מיטלען האָט זי ניט געהאַט, האָט זי באשלאָסען ארויסצולאָזען אַ באַפעל צו די לאָקאַלע יוניאָנס ארויפצולעגען אַ שטייער פון 1 דאָלאַר אויף יעדען מיטגליד, און הגם די אינטערנעשאָנאַל האָט ניט געהאַט קיין געזעצלאַכע מאַכט אַזאַ באַפעל ארויסצושיקען, האָבען אָבער די מיטגלידער מיט צופרידענקייט אויסגעפאָלגט דעם באַפעל.

אַט די אנטשלאָסענע האנדלונג פון דער אינטערנעשאָנאל האָט ניט נאָר אָפּגעראַטעוועט אַ סך יוניאָנס פון אונטערגאַנג, נאָר האָט אַ סך יוניאָנס געהאָלפען געווינען דעם 9־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג.

אַט די האנדלונג האָט ענדלאך געפירט דערצו, אַז די „טייפּאָטעטע" האָט נאָכגעגעבען דעם 9־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג. אין 1898 איז אונטערגעשריבען געוואָרען אַן אָפּמאַך צווישען דער אינטערנעשאָנאל און דער „טאַיפּאָטעטע", אַז אָנהויבענדיג מיט דעם 21טען נאָוועמבער, 1899, ווערט אין דער אינדוסטריע אַלגעמיין איינגעפירט דער 9־שטונדיגער אַרבעטס־טאָג.

דער קאַמף פאַר דעם 8־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג

מיט'ן אָנפאַנג פון דעם 20טען יאָרהונדערט איז ביי די שריפטזעצער צייטיג געוואָרען דער געדאַנק, אַז די גאַנצע אינדוסטריע דאַרף אַוועקגעשטעלט ווערען אויף'ן באַזיס פון אַן אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג. אין די טעגלאכע צייטונגען האָבען די שריפטזעצער שוין כמעט איבעראַל געאַרבעט ניט מער ווי 8 שטונדען אַ טאָג. עס האָט זיך אָנגעהויבען אַ באַוועגונג דורכצופירען דעם 8־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג אויך אין דער בוך־און דזשאָב־אינדוסטריע.

כדי אַזאַ באוועגונג זאָל זיין ערפאָלגרייך, דאַרף זי אָנגעפירט ווערען איבער'ן גאַנצען לאַנד, אויף אַ נאַציאָנאַלען מאַסשטאַב. אַניט, ווערט געשאַפען אַ קאָנקורענץ צווישען איין לאָקאַלער יוניאָן און אַ צווייטער, וואָס פירט צו צעשפּליטערונג אַנשטאָט צו איינִיגקייט. עס איז דעריבער געווען נאַטירלאך, אַז די אַרבעט פאַר דעם אַכט־שטונדיגען טאָג זאָל אונטערנומען ווערען פון דער אינטערנעשאָנאל. אַגב, איז די אָרגאַניזאַציאָנס־פאָרמע פון דער א. ט. י. שוין דעמאָלט געווען אַ צענטראַליזירטע.

די „טייפּאָטעטע", די אָרגאַניזאַציע פון די באַלעבאַטים, וועלכע איז צו יענער צייט געווען זעהר שטאַרק און אַלע באַדייטענדע דרוקער־באַלעבאַטים איבער'ן לאַנד זיינען געווען אָנגעשלאָסען אַן איר, האָט זיך געגרייט צו באַקעמפען די פאָדערונג פון אַן אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג. בראש פון דער „טייפּאָטעטע" האָבען זיך דעמאָלט געפונען פאַרשיידענע יוניאָן־פרעסער, און זיי זיינען געווען אנטשלאָסען ניט נאָר צו באַקעמפען די פאָדערונג פון אַן אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג, נאָר אינגאַנצען איינצופירען דעם „אָפּען שאַפּ" אין דער דרוקעריי־אינדוסטריע.

דער ערשטער שריט פון די באַלעבאַטים איז באַשטאַנען אין אויפהויבען אַ ברייטע פּראָפּאַגאַנדע געגען דעם אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג. זיי האָבען געזוכט צו איבערצייגען די דרוקער־אַרבעטער גופא, אַז דער

קורצער אַרבעטס־טאָג וועט ממש רואינירען דעם גאַנצען פאַך און וועט פאַראורזאַכען אַרבעטסלאָזיגקייט.

די א. ט. י. האָט, פאַרשטייט זיך, אויך געפירט אַ פּראָפּאַגאַנדע פאַר דעם אַכט־שטונדיגען טאָג. אין דער אויפקלערונגס־ליטעראַטור וועגען דעם ענין איז, נאַטירלאַך, אויפגעוויזען געוואָרען די היפּאָקריטסטווא פון די טענות פון די באַלעבאַטים.

עס איז געוואָרען קלאָר, אַז אַ קאַמף איז אומפאַרמיידלאַך, און אַז ער וועט זיין זעהר אַ פאַרביטערטער.

אויף דער קאַנווענשאַן פון דער א. ט. י. אין 1902 איז פּרעזידענט לינטש אַרויסגעקומען מיט אַ רוף, אַז דער אַכט־שטונדיגער אַרבעטס־טאָג מוז אונטער אַלע אומשטענדען אויסגעקעמפט ווערען. ער האָט דערקלערט, אַז אויב די א. ט. י. וועט ניט אויפנעמען דעם קאַמף אויף'ן פראָנט פון אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג, וועלען די באַלעבאַטים דעם קאַמף אַרויפ־צווינגען אויף'ן פראָנט פון „אָפּען שאָפּ". די קאָנווענשאַן האָט מסכים געווען מיט פּרעזידענט לינטש און האָט באַשלאָסען זיך צו נעמען דורכ־פירען דעם פאַרקירצטען אַרבעטס־טאָג.

דורך דער צייט וואָס די באַאַמטע פון דער אינטערנעשאָנאַל האָבען צוגעגרייט דעם באָדען פאַר דעם קאַמף, האָבען זיי דערווייל אין אַ גאַנץ קורצער צייט אָרגאַניזירט 160 נייע לאָקאַלע יוניאָנס, און עס איז זיי אויך געלונגען דורך פאַרשיידענע מאַנעווערס צו געווינען אין אַ צאָל שטעט קאָנטראַקטען מיט אַן אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג.

אָבער די „טייפּאָטעטע" איז אויך ניט געשלאָפען. אין יאָר 1904 האָט זי צוזאַמענגערופען פיר באַזונדערע קאָנווענשאַנס אין פיר טיילען פון לאַנד, ביי וועלכע די באַלעבאַטים האָבען זיך פאַרפליכטעט צו פירען אַ קאַמף ביז'ן ביטערען סוף געגען דער א. ט. י., דערפאַר ווייל מיט אירע „רעוואָלוציאָנערע" פאָדערונגען האָט זי זיך כלומרשט פאַרלייגט אומ־צוברייגען די דרוק־אינדוסטריע.

די קאָנווענשאָן פון דער אינטערנעשאָנאַל אין 1904, וואָס איז אָפּגע־האַלטען געוואָרען אין סט. לואיז, האָט אויסגעהערט אַ באַריכט פון דער קאָמיטע, וואָס האָט געדאַרפט פאַרהאַנדלען מיט דער „טייפּאָטעטע" וועגען דעם אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג. נאָך דעם באַריכט איז פאַר די דעלע־גאַטען קלאָר געוואָרען, אַז מיט גוטען וועט מען ביי די באַלעבאַטים גאָרנישט פועל'ן, און עס איז באַשלאָסען געוואָרען, אַז אָנהויבענדיג פון דעם 1טען יאַנואַר, 1906, זאָל דער אַכט־שטונדיגער אַרבעטס־טאָג איינגעפירט ווערען איבער'ן גאַנצען לאַנד.

אויף דער קאָנווענשאָן פון דער אינטערנעשאָנאַל אין 1905 איז דער פּרעזידענט פון דער „טייפּאָטעטע", דזשאָרדזש ה. עליס, אויפגעטראָטען

אַלס גאַסט־רעדנער. הגם די פירער פון דער אינטערנעשאָנאל האָבען געוואוסט, וואָס אַזוינס מר. עליס וועט זאָגען, האָבען זיי פונדעסטוועגען אים איינגעלאַדען צו קומען צו דער קאָנווענשאָן און דערקלערען דעם שטאַנדפונקט פון די באַלעבאַטים. דער פּרעזידענט פון דער „טייפּאָ־טעטע" האָט גערעדט קלאָרע דבורים. ער האָט געוואָרענט די דעלע־גאַטען, אַז אויב די א. ט. י. וועט אויפנעמען אַ קאַמף פאַר אַן אַכט־שטונ־דיגען אַרבעטס־טאָג, וועט זיין אָרגאַניזאַציע פירען אַ ריקזיכטסלאָזען קאַמף געגען דער יוניאָן.

וואָס פאַר אַ ווירקונג מר. עליס'עס רעדע האָט געהאַט אויף די דעלע־גאַטען, קען מען זען דערפון, וואָס אַזוי שנעל ווי ער האָט געענדיגט זיין שאַרפע רעדע איז די קאָנווענשאָן גלייך צוגעטראָטען צו מאכען אַלע פאַר־ברייטונגען פאַר דעם בעפאַרשטייענדען קאַמף.

די „טייפּאָטעטע" האָט ניט געוואַרט ביז דעם 1טען יאַנואַר, 1906, וואָס איז באַשטימט געוואָרען אַלס די צייט ווען דער אַכט־שטונדיגער טאָג וועט איינגעפירט ווערען. זי האָט אָנגעהויבען דעם קאַמף געגען דער יוניאָן פריער. אין אויגוסט, 1905, האָבען אַ צאָל דרוקערייען ארויסגע־וואָרפען די יוניאָן־לייט און אויף זייערע פּלעצער אָנגעשטעלט ניט־יוניאָן לייט. דאָס איז געטאָן געוואָרען אין דעטראָיט, סאַן אַנטאָניאָ און שיקאַגאָ. דאָס האָט געצוואונגען דער אינטערנעשאָנאל דעם קאַמף אָנצוהויבען מיט 4 חדשים פאַר דער באַשטימטער צייט, און אַ גענעראַל־סטרייק איבער'ן גאַנצען לאַנד פאַר דעם אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג איז תיכף דערקלערט געוואָרען.

דאָס, וואָס דער סטרייק האָט געמוזט אָנגעהויבען ווערען מיט פיר חדשים פריער, האָט אָװעקגעשטעלט די אינטערנעשאָנאל אין אַ שווערער לאַגע. עס איז געפּלאַנט געוואָרען דורכצופירען אַ רעפערענדום־אָפּשטי־מונג וועגען אַ ספּעציעלען שטייער, וואָס זאָל ארויפגעלייגט ווערען אויף אַלע מיטגלידער פון דער אינטערנעשאָנאל. איצט אָבער האָט דער קאַמף געמוזט אָנגעהויבען ווערען גלייך, נאָך איידער דער רעפערענדום ווערט דורכגעפירט, און די אינטערנעשאָנאל האָט ניט געהאַט גענוג געלט־מיטלען פאַר דעם דאָזיגען קאַמף. דאָ איז דער אינטערנעשאָנאל געקומען צו־הילף די „אַמעריקען פעדעריישאָן אָוו לייבאָר". מיט אַ פּאָר מאָנאַטען פריער האָט די א. פ. ל. געהאַט באַשלאָסען ארויפצולייגען דעם קאָנסטיטו־ציאָנעלען טעקס פון 4 סענט אויף יעדען מיטגליד פון אַלע אירע אָנגע־שלאָסענע יוניאָנס, אין פאַל די א. ט. י. וועט זיין געצוואונגען ארויסצוגיין אין סטרייק. איצט האָט פּרעזידענט לינטש פון דער אינטערנעשאָנאל זיך געווענדט צו פּרעזידענט גאָמפּערס פון דער א. פ. ל., אַז ער זאָל דער אינטערנעשאָנאל איבערגעבען די סומע נאָך איידער דאָס געלט קומט אריין.

די א. פ. אָוו ל. האָט דעם פֿאַרלאַנג דערפֿילט און זי האָט תיכף איבערגע־געבען דער אינטערנעשאָנאַל די סומע פֿון 48,000 דאָלאַר.

די אינטערנעשאָנאַל האָט גלייך ארויסגעשיקט די רעפערענדום־אָפּ־שטימונג צווישען די מיטגלידער. הגם די פֿאַרגעשלאָגענע באשטייערונג איז געווען אַן אויסערגעוויינלאך הויכע — צען פּראָצענט פֿון די פֿאַר־דינסטען — איז אָבער דער רעפערענדום דורכגעגאַנגען מיט דער ריזיגער מערהייט פֿון 25,046 שטימען געגען 6,945.

דער קאַמף פֿאַר דעם אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג איז געווען זעהר אַ פֿאַרביטערטער, און האָט אָפּגעקאָסט דער יוניאָן די ריזיגע סומע פֿון 4 מיליאָן מיט 164 טויזענט דאָלאַר. אָבער ער איז געקרוינט געוואָרען מיט דערפֿאָלג. כאָטש אַ געוויסע צאָל דרוקערייען זיינען צוליב דעם קאַמף פֿאַר דער יוניאָן פֿאַרלאָרען געגאַנגען, איז אָבער דער קאַמף אין אַלגעמיין געווען אַ זיגרייכער.

דער געפֿיל פֿון באגייסטערונג מיט דעם גרויסען קאַמף און מיט דעם זיג האָט ספּעציעל געפֿונען אַן אויסדרוק אויף דער קאָנווענשאָן פֿון דער אינטערנעשאָנאַל פֿון יאָר 1906, וואָס איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין קאָלאָ־ראַדאָ ספּרינגס, קאָלאָראַדאָ. כאָטש אין אַ צאָל שטעט איז דער סטרייק נאָך געווען אין פֿולען גאַנג, האָבען אָבער די דעלעגאַטען געפֿילט, אַז דאָס איז שוין דער אָפּשלוס פֿון אַ קאַפּיטעל, וואָס וועט פֿאַרנעמען איינעם פֿון די הערלאכסטע פּלעצער אין דער געשיכטע פֿון דער אָרגאַניזאַציע. די קאָנווענשאָן פֿון 1906 איז געווען איינע פֿון די שענסטע, וואָס די אינטער־נעשאָנאַל האָט ווען אָפּגעהאַלטען.

עס איז קיין צווייפֿעל ניט, אַז צום ערפֿאָלגרייכען אויסגאַנג פֿון דעם קאַמף פֿאַר דעם אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג אין די בוך־ און דזשאָב־דרוקערייען האָט אַ סך בייגעטראָגען דער פֿאַקט, וואָס דורך דער גאַנצער צייט פֿון דעם קאַמף האָט געהערשט שלום צווישען דער יוניאָן און די באַלעבאַטים פֿון דער צייטונגס־אינדוסטריע. אין מערץ 1901 האָבען די מיטגלידער פֿון דער אינטערנעשאָנאַל דורך אַ רעפערענדום־אָפּשטימונג אָנגענומען אַן אַרביטריישאָן־אָפּמאַך מיט די צייטונגס־באַלעבאַטים, וואָס האָט באזייטיגט די געפֿאַר פֿון סטרייקס אָדער לאָקאַוטס פֿאַר פֿינף יאָר צייט. נאָך די פֿינף יאָר איז אָט דער אַגרימענט כסדר באנייט געוואָרען ביז דעם יאָר 1922. אין יענעם יאָר איז דער אָפּמאַך ניט באנייט געוואָרען, דער־פֿאַר ווייל די אינטערנעשאָנאַל איז באשטאַנען דערויף, אַז געזעצען פֿון דער אינטערנעשאָנאַל זאָלען ניט קענען אַרביטרירט ווערען, אָבערביידע צדדים האָבען זיך אַזוי צוגעוואוינט צו שליכטען סכסוכים אויף אַ פֿריד־לאכען אופֿן, אַז ביז היינטיגען טאָג איז אַ צייטונגס־סטרייק אַ זעלטענע זאַך.

ספּעציעל אין דער צייט פון דעם קאַמף פאַר דעם אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג אין די בוך־ און דזשאַב־דרוקערייען איז דער אַרביטריישאָן־אַפּמאַך מיט די צייטונגס־ארויסגעבער געווען אַ ברכה פאַר דער יוניאָן. די אינטערנעשאָנאַל האָט זיך געהאַט אויף וועמען אָנצושפּאַרען אין צייט פון דעם סטרייק — זי האָט באַשטייערט די צייטונגס־זעצער כדי צו קענען דערפירען דעם קאַמף צו אַ דערפאָלגרייכען אויסגאַנג, און די צייטונגס־זעצער זיינען געווען גערן צו העלפען זייערע ברידער אין דער בוך־ און דזשאַב־אינדוסטריע.

דער קאַמף פאַר אַ 44־שטונדיגער אַרבעטס־וואָך

מיט פופצען יאָר שפּעטער, גלייך נאָך דער וועלט־מלחמה, איז צייטיג געוואָרען דער געדאַנק פון דער 44־שטונדיגער אַרבעטס־וואָך, ד. ה. אַז שבת זאָל מען אַרבעטען אַ האַלבען טאָג.

צוליב דער אַרבעטסלאָזיגקייט, וואָס איז געקומען גלייך נאָך דעם סוף פון דער מלחמה, ווען די מלחמה־אינדוסטריען זיינען מיטאַמאָל ליקווידירט געוואָרען און די סאָלדאַטען האָבען זיך צוריקגעקערט, האָבען אַ סך אינ־דוסטריען פּריוויליג אָנגענומען די 44־שטונדיגע אַרבעטס־וואָך. עס האָט זיך געשפּירט אין דער לופט, אַז אויך די דרוקעריי־אינדוסטריע איז גרייט פאַר דער דאָזיגער רעפאָרמע און אַז די באַלעבאַטים אַליין וועלען ניט שטאַרק אויסזעצען געגען דעם.

אין אַפּריל, 1919, האָבען די אַרבעטס־געבער פון דעם יוניאָניזירטען טייל פון דער דרוק־אינדוסטריע איינגעלאַדען די פירער פון די דרוקער־אַרבעטער־יוניאָנס צוזאַמענצוקומען זיך מיט זיי און דורכרעדען זיך וועגען פּראָבלעמען פון דער אינדוסטריע. ביי אָט דער קאָנפערענץ איז אָרגאַ־ניזירט געוואָרען אַ „דזשאָינט קאָנפערענס קאָונסיל״ פון פאַרטרעטער פון די יוניאָנס און פון די אַסאָסיאיישאָנס פון אַרבעטס־געבער, כדי אויסצו־גלייכען פאַרשיידענע סכסוכים. ביי דער קאָנפערענץ האָבען די יוניאָן־פאַרטרעטער פאָרגעלייגט, אַז די אינדוסטריע זאָל איינפירען די 44־שטונ־דיגע אַרבעטס־וואָך. אין פּרינציפּ האָבען די פאַרטרעטער פון די באַלע־באַטים צוגעשטימט צו דער 44־שטונדיגער וואָך. זיי האָבען אָבער גע־פאָדערט, אַז דער נייער איינפיר זאָל אָפּגעלעגט ווערען אויף פינף יאָר צייט. צום סוף איז מען איינגעגאַנגען אויף אַ פשרה, אַז די 44־שטונדיגע וואָך זאָל איינגעפירט ווערען אין צוויי יאָר ארום, דעם 1טען מאַי, 1921. דאָס איז געטאָן געוואָרען, כדי צו געבען דער אינדוסטריע צייט זיך צוצו־פּאַסען צו דער רעפאָרמע.

ביז נאָוועמבער, 1920, האָט עס אויסגעזען, אַז עס וועט ניט זיין קיין שטערונג מצד די באַלעבאַטים פון יוניאָן־דרוקערייען איינצופירען די 44־

שטונדיגע וואָך אין 1921. דער אָפּמאַך איז זאָגאָר גוטגעהייסען גע־וואָרען פון אַ קאָנווענשאָן פון דער „קלאָוזד שאָפּ"־אָפּטיילונג פון דער „טייפּאָטעטע". אָבער אין גיכען האָט זיך ארויסגעוויזען, אַז דאָס איז געווען אַ פאַלשער חשבון.

אין יענער צייט האָט זיך אויפגעהויבען אַ רעאַקציאָנערע כוואַליע איבער'ן לאַנד. די באַלעבאַטים האָבען גענומען פירען אַ קאַמף געגען די אַלע דערגרייכונגען, וואָס די אַרבעטער האָבען געוואונען דורך דער צייט פון דער מלחמה. די באַלעבאַטים האָבען זיך ספּעציעל פּאַרמאָסטען צו פאַרניכטען דעם „קלאָוזד שאָפּ" און אָנשטאָט אים איינצופירען אין זייערע פאַבריקען, וואָס זיי האָבען דעמאָלט גערופען, דעם „אַמעריקען פּלען", וואָס האָט אין אמת'ן באַדייט ניט מער און ניט ווייניגער ווי — די פרייהייט פאַר די באַלעבאַטים צו עקספּלואַטירען זייערע אַרבעטער אומגעשטערט, אָהן דער אריינמישונג פון וועלכער עס איז אַרבעטער־אָרגאַניזאַציע. אָט דער קאַמף האָט אויך געפונען זיין אויסדרוק אין דער דרוקעריי־אינ־דוסטריע.

די באַלעבאַטים האָבען חרטה געהאַט אויף זייער אייגענעם באשלוס איינצופירען די 44־שטונדיגע אַרבעטס־וואָך אין מאַי, 1921. די אינטער־נעשאָנאַל איז געווען געצוואונגען צו פירען אַ קאַמף פאַר דער 44־שטונ־דיגער אַרבעטס־וואָך — אַ קאַמף וואָס האָט געדויערט דריי יאָר צייט; אַ קאַמף, וואָס איז געפירט געוואָרען ניט בלויז געגען די דרוקער־באַלע־באַטים אַליין, נאָר געגען דעם גאַנצען מעכטיגען יוניאָן־פּרעסערישען גע־זינדעל, וואָס איז געשטאַנען אונטער דער אָנפירונג פון דער „נעשאָנאַל מאַנופעקטשורערס אַסאָסיאיישאָן" און איז געשטיצט געוואָרען פון דעם פינאַנץ־קאַפּיטאַל פון לאַנד.

כדי צו קריגען אַ שטיקעל באגריף פון דעם קאַמף, וואָס דער אינטער־נעשאָנאַל איז אויסגעקומען דעמאָלט צו פירען, איז גענוג צו זאָגען, אַז דער קאַמף האָט אָפּגעקאָסט די ריזיגע סומע פון העכער 17 מיליאָן דאָלאַר. פאַרשטייט זיך, אָט די סומע איז געקומען ניט פון בענק, אויך ניט פון דער רעגירונג, נאָר פון די קעשענעס פון די זעצער. די מיטגלידער פון דער אינטערנעשאָנאַל האָבען זיך גערן באַשטייערט פאַר דעם צוועק אויס־צוקעמפען די 44־שטונדיגע אַרבעטס־וואָך. און אָט די אנטשלאָסנקייט זייערע האָט געפירט דערצו, אַז די יוניאָן האָט דעם קאַמף פולשטענדיג געוואונען.

ניט אין אַלע שטעט זיינען די דרוקער־באַלעבאַטים געווען אַזוי קאַמפּסלוסטיג. אין ניו יאָרק, שיקאַגאָ און אַ צאָל אַנדערע שטעט האָבען די באַלעבאַטים געהאַלטען דעם אָפּמאַך און האָבען איינגעפירט די 44־

שטונדיגע אַרבעטס־וואָך דעם 1טען מאַי, 1921. ווי עס ווייזט אויס, האָבען די באַלעבאַטים אויסגעקליבען אַלס שלאַכט־פעלד הויפּטזעכלאך די שטעט סט. לואיס, פּיטסבורג, באַלטימאָר, באָסטאָן, וואַשינגטאָן און קליוו־לאַנד. אַ סך באַלעבאַטים, וואָס האָבען ניט געזוכט דעם קאַמף, זיינען געווען געצוואונגען אים אויפצונעמען. די רעאַקציאָנערע כוואַליע איז דעמאָלט געווען אַזוי שטאַרק, אַז פילע באַלעבאַטים זיינען דורך פאַרשיידענע מיטלען פּשוט געצוואונגען געוואָרען צו קעמפען געגען דעם „קלאָוזד שאַפּ" און פאַר דעם „אַמעריקען פּלען". די מיטלען, וואָס פלעגען געברויכט ווערען געגען די באַלעבאַטים, האָבען זיך אָנגעהויבען פון אויסאיבען אַ דרוק ביים געבען אַרבעט צום דרוקער און זיינען געגאַנגען אַזוי ווייט ווי אנטזאגען קרעדיט אין באַנק צו אַ באַלעבאָס, וואָס קעמפט ניט פאַר דעם „אַמעריקען פּלען".

די צאָל זעצער, וואָס זיינען געשטאַנען אין קאַמף פאַר דער 44־שטונדיגער וואָך, איז געווען צווישען אַכט און ניין טויזענט, און אין אַ געוויסער צייט האָט זי איבערשטיגען צען טויזענט. אָט די צאָל קלינגט אפשר ניט זעהר גרויס פאַר אַנדערע אינדוסטריען. אין דער דרוק־אינ־דוסטריע, אָבער, וואו אַ שאַפּ וואָס באשעפטיגט הונדערט אַרבעטער איז זעהר אַ גרויסער, איז די צאָל פון צען טויזענט אַ ריזיג־גרויסע.

בלויז 298 לאָקאַלען פון דער אינטערנעשאָנאַל איז געלונגען צו גע־ווינען די 44־שטונדיגע וואָך איידער דער סטרייק איז אויסגעבראָכען. מיט דרייצען מאָנאַטען שפּעטער האָבען שוין 513 לאָקאַלע יוניאָנס געאַרבעט 44־שטונדען. אויף דער קאָנווענשאָן פון דער אינטערנעשאָנאַל אין 1923 האָט פּרעזידענט האָוארד באַריכטעט, אַז ביים שלוס פון צוויי יאָר קאַמף זיינען נאָך 2,600 מיטגלידער געשטאַנען אין סטרייק. סוף יאָר 1924 זיינען אָבער בלויז געבליבען ווייניגער ווי אַ טויזענט מיטגלידער אין סטרייק, און די גרעסטע צאָל פון זיי האָט געקענט קריגען אַרבעט אין אַנדערע פּלעצער. דעמאָלט האָט די א. ט. י. באַשלאָסען אויפצוהערען צאָלען סטרייק־בענעפיט. דערמיט איז דער קאַמף גערעכענט געוואָרען אַלס פאַרענדיקט.

פּונקט ווי אין דעם קאַמף פאַר דעם אַכט־שטונדיגען טאָג, אַזוי זיינען אויך אין דעם איצטיגען קאַמף, אין קאַמף פאַר דער 44־שטונדיגער וואָך, אַ געוויסע צאָל שעפּער פאַרלאָרען געגאַנגען פאַר דער יוניאָן. מאַנכע פון זיי זיינען אַ ביסעל שפּעטער ווידער געוואָרען יוניאָן־שעפּער, און געגען אַנדערע האָט מען געמוזט פירען אַ קאַמף אויף פאַרשיידענע אופנים אַ לאַנגע צייט נאָכדעם. אָבער דער קאַמף אין זיין גרויסען פאַרנעם איז געווען צו־ענד און די וואונדען, וואָס די שלאַכט האָט איבערגעלאָזען, האָבען זיך גענומען ביסלאכוויז פאַרהיילען.

דער ווייטערער וואוקס פון דער א. ט. י.

די מיטגלידערשאפט פון דער אינטערנעשאָנאַל האָט געהאַלטען אין איין וואַקסען פון יאָר צו יאָר. אין יאָר 1921 האָט די מיטגלידערשאפט דערגרייכט איר העכסטען פונקט — איבער 74 טויזענט. דאָס איז געווען אַ צוואוואוקס פון 23 טויזענט מיטגלידער אין פאַרלויף פון צען יאָר צייט.

דורך די יאָרען פון דעם קאַמף פאַר דער 44־שטונדיגער וואָך איז די צאָל מיטגלידער פון דער אינטערנעשאָנאַל באַדייטענד געפאַלען. אין 1922 איז די מיטגלידערשאפט פון דער א. ט. י. געפאַלען ביז 68,746. די אינ־טערנעשאָנאַל איז אָבער שנעל געקומען צו זיך. זינט דעם יאָר 1923 אָבער האָט די צאָל גענומען וואַקסען און אין יאָר 1927 האָט זי איבער־שטיגען איר פריערדיגען העכסטען פונקט.

אויך די פאַרדינסטען פון די מיטגלידער איז כסדר געשטיגען.

דאַן איז געקומען דער קראַך פון 1929 און דער קריזיס, וואָס האָט זיך מיט זיין מעכטיגען כוח אַראָפּגעלאָזט אויף אַלע אינדוסטריען, די דרוקער־אינדוסטריע איינגעשלאָסען, האָט געבראַכט די שרעקלאַכע אַר־בעטסלאָזיגקייט וועלכע האַלט נאָך אָן ביז היינט־צו־טאָג.

די ווירקונג פון דעם קריזיס אויף דער דרוקער־אינדוסטריע קען פאַר־גליכען ווערען מיט דעם קריזיס, וואָס די דערפינדונג פון דער זעץ־מאַשין האָט פאַראורזאַכט מיט אַ סך יאָרען פריער. אָבער פונקט ווי די פירער פון דער א. ט. י. האָבען זיך דעמאָלט ניט פאַרלאָרען, אַזוי האָבען זיי אויך איצט זייערע קעפּ ניט פאַרלאָרען.

פונקט ווי זיי האָבען אויסגענוצט די מאַשין צו פאַרבעסערען די לאַגע פון די דרוקער־אַרבעטער, אַזוי האָבען זיי אויך אויסגענוצט דעם קריזיס פאַר דער פאַרקירצונג פון דער אַרבעטס־וואָך. אַנשטאָט די 44־שטונדיגע וואָך, איז אין 1933 איינגעפירט געוואָרען אַן אַרבעטס־וואָך פון 40 שטונדען.

אמת, די פאַרקירצטע אַרבעטס־וואָך איז דערגרייכט געוואָרען ניט אויפ'ן חשבון פון דער אינדוסטריע, נאָר פון די זעצער גופא. אין דער שווערער צייט איז געווען אוממעגלאַך צו ריידען וועגען העכערען די שכירות פון די אַרבעטער. אין אַ סך שטעט האָבען די שכירות נאָך גע־מוזט פאַרקלענערט ווערען, און אין די מערסטע שטעט איז דער יוניאָן אויסגעקומען צו פירען אַן אָפּוועהרונגס־קאַמף געגען דער פאַרקלענערונג פון די שכירות. די מיטגלידער פון די יוניאָנס האָבען אָבער באַשלאָסען צו פאַרקירצען די אַרבעטס־וואָך אויף זייער אייגענער רעכענונג, אָבי זייערע ברידער זאָלען ניט דאַרפען אָנקומען צו „רעליף". ניט קוקענדיג אויף געשניטענע שכירות אין אַ סך שטעט, האָבען די מיטגלידער באַשלאָסען אָנצוגעבען דעם זעקסטען טאָג אַרבעט צו די אַרבעטסלאָזע. צוזאַמען

מיט פאַרשיידענע געלט־באשטייערונגען לטובת די אַרבעטסלאָזע האָבען די אַרבעטענדע מיטגלידער געהאָלפען די אַרבעטסלאָזע ברידער זייערע מיט צענדליגע מיליאָנען דאָלאר.

אָבער אָט די אָפּפערווילליגקייט פון די מיטגלידער פון דער א. ט. י. האָט געבראכט איר פאַרדינטע באלוינונג. די 40־שטונדיגע וואָך, וואָס די יוניאָנס האָבען איינגעפירט, איז אין אַ קורצער צייט ארום אַלגעמיין עטאַבלירט געוואָרען אַלס די מאַקסימום אַרבעטס־צייט אין דער גאַנצער דרוקער־אינדוסטריע. אַזוי שנעל ווי די צייט האָט אָנגעהויבען ווערען אַ ביסעל בעסער, זיינען די שכירות געהעכערט געוואָרען, אָבער די שטונדען זיינען שוין פאַרבליבען 40. די ווייט גרעסטע צאָל מיטגלידער פון דער אינטערנעשאָנאל קריגען איצט פאַר 5 טעג אַרבעט ניט ווייניגער ווי זיי האָבען געקראָגען פאַר דעם קריזיס פאַר 6 טעג אַרבעט.

די כוואַליע פון יוניאָן־טעטיגקייט, וואָס האָט זיך אויפגעהויבען אין די לעצטע עטלאכע יאָר, און די אַרבעטער־געזעצגעבונג וואָס איז דורכגעפירט געוואָרען פון דער רוזוועלט־אַדמיניסטראציע איז, פאַרשטייט זיך, אויך אויסגענוצט געוואָרען פון דער א. ט. י. אַלס פועל־יוצא פון דעם זיינען פילע ניט־יוניאָן פעסטונגען אין פאַרשיידענע טיילען פון לאַנד יוניאָניזירט געוואָרען, און די אינטערנעשאָנאל האָט אין יאָר 1938 דערגרייכט די העכסטע צאָל מיטגלידער אין איר געשיכטע — די צאָל פון 80,919.

פראטערנאַלע אינסטיטוציעס פון דער א. ט. י.

נאָך אַ סך פריער איידער די א. ט. י. איז געגרינדעט געוואָרען האָבען צוויי שטרעמונגען געקעמפט צווישען זיך פאַר דער איבערהאַנט אין דער אַמעריקאַנער אַרבעטער־באַוועגונג. איין שטרעמונג האָט געלייגט די הויפט־געוויכט אויף בענעפיט־פיטשורס, די צווייטע האָט געוואָלט אַז די אַרבעטער־באַוועגונג זאָל זיך אָפּגעבען אויסשליסלאַך מיט דער רעגולירונג פון שכירות, אַרבעטס־שטונדען און אַרבעטס־באַדינגונגען אין אַלגעמיין.

אָט דער קאַמף איז אָנגעגאַנגען אין אַלע אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס, און די אָרגאַניזאַציעס פון דרוקער־אַרבעטער זיינען קיין אויסנאַם ניט געווען.

אַפילו נאָכדעם ווי די „נעשאַנאַל טייפּאָגראַפיקאַל יוניאָן" איז שוין געווען געגרינדעט, האָט דער סכסוך צווישען די אָנהענגער פון פראַטער־נאַלע אָרגאַניזאַציעס און פון קאַמפּס־אָרגאַניזאַציעס פאַראורזאַכט אַ שפּאַל־טונג אין דער ניו יאָרקער יוניאָן. אין יאָר 1853 האָבען 386 מיטגלידער פון דער יוניאָן אין ניו יאָרק, וועלכע זיינען געווען באשעפטיגט אין בוך־און דזשאָב־פאַך, פאַרלאַנגט אַ באַזונדער טשאַרטער. זיי האָבען דערקלערט, אַז זיי זיינען ניט פאַראינטערעסירט אין די בענעפיט־פיטשורס וואָס די ניו יאָרקער יוניאָן נומער 6 האָט איינגעפירט; אַז זיי זוכען אין דער יוניאָן בלויז דעם שוץ געגען דער עקספּלואַטאַציע פון די באַלעבאַטים. די קאָנ־ווענשאָן האָט זיך אָנטזאָגט ארויסצוגעבען אַ טשאַרטער פאַר אַ באַזונדער יוניאָן, אָבער זי האָט גלייכצייטיג געראָטען דער ניו יאָרקער יוניאָן נומער 6 צו ענדערען אירע געזעצען אַזוי, אַז אַ דרוקער־אַרבעטער וואָס וויל ניט צאָלען פאַר די פאַרשיידענע בענעפיטס זאָל אויך קענען באַלאַנגען צו דער יוניאָן. אָט דער סכסוך איז אָבער ניט געשליכטעט געוואָרען פריער ווי אין יאָר 1857.

אַרגומענטען זיינען פאַראַן געגנוג פאַר ביידע צדדים אין דעם סכסוך. פאַר דעם טרייד־יוניאָן צד איז ניט נויטיג צו ברענגען קיין אַרגומענטען, ווארים אָט די שיטה האָט געוואונען די איבערהאַנט אין דער אַרבעטער־באַוועגונג. פאַר דער בענעפיט־סיסטעם דאַרף אָבער געזאָגט ווערען, אַז זי האָט געוויסע מעלות, פון וועלכע די טרייד־יוניאָן באַוועגונג געווינט אָפט אין מאָכט. אמת, די הויכע דיוס, וואָס איז אַ רעזולטאַט פון די בענעפיט־צאָלונגען, איז אַ געוויסע שטערונג ביים אריינגעמען גרויסע צאָלען מיט־

גלידער. דערפאר אָבער האָט די בענעפיט־סיסטעם די מעלה, וואָס זי בינדט צו די מיטגלידער צו דער אָרגאַניזאַציע, און זיי פאַרלאָזען איר ניט ביי דעם מינדסטן ווינטעל, ווען די יוניאָן קען זיי גאָרנישט געבען עקאָנאָמיש.

אין משך פון די שפּעטערדיגע יאָרען האָט אָבער די א. ט. י. געפונען דעם ריכטיגען וועג ווי אַזוי אָנצוהאַלטען אַ באַלאַנס צווישען די צוויי ריכטונגען אין דער אָרגאַניזאַציע — די ריינע טרייד־יוניאָן ריכטונג און די פראַטערנאַלע ריכטונג.

דער אַלד אייזדזש פּענשאָן פאָנד

די דרוקער־אַרבעטער זיינען געווען צווישען די ערשטע יוניאָנס איינ־צופירען אַ פּענסיע פאַר אַלטע מיטגלידער. געטאָן האָבען זיי עס ניט איבעראיילט. אָבער ביי דער ערשטער מעגלאַכקייט, האָט די פּירערשאַפט רעקאָמענדירט די איינפירונג פון עלטער־פּענסיע, און די מיטגלידערשאַפט האָט די רעקאָמענדאַציע אָנגענומען.

געשען איז דאָס גלייך נאָך דעם קאַמף פאַר דעם אַכט־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג. אויף דער קאָנווענשאָן פון דער אינטערנעשאָנאַל פון 1907 אין האָט ספּרינגס, קאָלאָראַדאָ, האָט די קאָנווענשאָן־קאָמיטע די דאָזיגע פראַגע אָוועקגעשטעלט אויפ׳ן טאָגעס־אָרדנונג. עס איז ארויסגעבראַכט געוואָרען דער אַרגומענט, אַז אַזוי ווי אַ סך פון די עלטערע מיטגלידער האָבען דורכ׳ן סטרייק פאַרלאָרען זייערע פּלעצער, איז ניט מער ווי רעכט, אַז די איינגערע מיטגלידער, וועלכע געניסען די פרוכט פון דעם זיג, זאָלען באַזאָרגען די אַלטע מיטגלידער מיט אַ פּענסיע, כדי זיי זאָלען אויף די עלטערע יאָרען ניט דאַרפען ליידען קיין הונגער און נויט.

די קאָנווענשאָן האָט אָנגענומען דעם פאָרשלאַג צו פּענסיאָנירען אַלטע מיטגלידער, און די ברייטע מיטגלידערשאַפט האָט דורך אַ רעפערענדום־וואוט גוטגעהייסען דעם באשלוס מיט אַ ריזיגער מערהייט.

דער באשלוס האָט געלויטעט, אַז מיטגלידער וואָס באַלאַנגען צו דער יוניאָן צוואַנציג יאָר כסדר און דערגרייכען די עלטער פון זעכציג יאָר, זאָלען זיין בארעכטיגט צו אַ פּענסיע פון 4 דאָלאַר אַ וואָך, אויב זיי קענען קיין אַרבעט ניט קריגען. די מיטגלידער זיינען באשטייערט געוואָרען מיט איינס פּראָצענט פון די פאַרדינסטען צו שאַפען אַ פאָנד וואָס זאָל דעקען די הוצאות פון דער פּענסיע.

יענע צייט איז געווען גינסטיג פאַר דער איינפירונג פון דער עלטער־פּענסיע אין נאָך אַ הינזיכט. אין פאַרלויף פון דעם קאַמף פאַר דעם אַכט־שטונדיגען טאָג זיינען די מיטגלידער פון דער אינטערנעשאָנאַל אַזוי צו־

געוואוינט געוואָרען צו צאָלען הויכע שטייערען דער יוניאָן, אַז אַ האלבער פּראָצענט פאַר עלטער־פענסיע האָט שוין קיינעם ניט אָפּגעשראָקען.

מיט דער צייט איז די סומע פון דער פענסיע פארגרעסערט געוואָרען. אין 1911 איז די פענסיע פאַרגרעסערט געוואָרען פון 4 דאָלאר אויף 5 דאָלאר אַ וואָך; אין 1919 — אויף 6 דאָלאר אַ וואָך, און אין 1920 — אויף 8 דאָלאר אַ וואָך.

אין עטלאכע יאָר ארום האָט זיך ארויסגעוויזען, אַז דער האַלבער פּראָצענט פון די פאַרדינסטען פון די מיטגלידער איז ניט גענוג צו דעקען די הוצאה פון דער עלטער־פענסיע, ספּעציעל נאָכדעם ווי די פענסיע איז געהעכערט געוואָרען ביז 8 דאָלאר אַ וואָך. אַזוי ווי דעמאָלט האָבען די מיטגלידער געצאָלט אַ האַלבען פּראָצענט פאַר דעם טויטען־בענעפיט פאָנד, און אַזוי ווי אַ האַלבער פּראָצענט איז געווען צופּיל פאַר דעם טויטען־בענעפיט, — איז אויף דער קאָנווענשאָן פון 1924 אין טאָראָנטאָ באַשלאָסען געוואָרען, אַז פון דעם איינס פּראָצענט זאָל דריי־פערטעל פּראָצענט גיין פאַר דעם פענסיע־פאָנד און אַ פערטעל פּראָצענט פאַר דעם טויטען־בענעפיט פאָנד.

אָבער מיט אַ יאָר שפּעטער האָט זיך ארויסגעשטעלט, אַז אַפילו די דריי־פערטעל פּראָצענט איז אויך ניט גענוג צו פאַרזיכערען די פינאַנציעלע פעסטקייט פון דעם פענסיע־פאָנד. וואָס עלטער די אָרגאַניזאַציע איז געוואָרען, אַלץ גרעסער איז געוואָרען די צאָל מיטגלידער וואָס האָבען דערגרייכט די עלטער, ווען זיי זיינען בארעכטיגט צו פענסיע. עס איז קלאָר געוואָרען, אַז דער פענסיע־פאָנד וועט אין אַ קורצער צאָל יאָרען אויסגעשעפּט ווערען, אויב דער פאָנד וועט ניט פאַרשטאַרקט ווערען.

אויף דער קאָנווענשאָן פון יאָר 1925 אין קאַלאַמאַזו, מישיגען, זיינען דעריבער געמאַכט געוואָרען אַ רייע ענדערונגען אין דעם פענסיע־געזעץ. קודם כל איז באשלאָסען געוואָרען צו העכערען דעם עלטער, ווען אַ מיטגליד איז בארעכטיגט צו פענסיע, פון 60 יאָר אויף 65. אָבער די ענדערונג איז דורכגעפירט געוואָרען ניט מיטאַמאָל, נאָר איבער אַ משך פון פינף יאָר צייט — אָנפאַנגענדיג פון 1925 איז דער פענסיע־עלטער יעדען יאָר גערוקט געוואָרען אויף אַ יאָר, אַזוי אַז אין 1930 זיינען געווען בארעכטיגט צו פענסיע נאָר יענע, וואָס האָבען דערגרייכט די עלטער פון 65 יאָר. חוץ דעם איז אויך געהעכערט געוואָרען די צאָל יאָרען, וואָס אַ מיטגליד דאַרף געהערען צו דער יוניאָן איידער ער איז בארעכטיגט צו פענסיע. דאָ איז אויך אָנגעווענדט געוואָרען דער זעלבער מעטאָד — יעדען יאָר איז די צייט געהעכערט געוואָרען מיט אַ יאָר, און אין 1930 האָט שוין אַ מיטגליד געדאַרפט באַלאַנגען פולע 25 יאָר צו דער יוניאָן איידער ער איז בארעכטיגט צו פענסיע.

אַז די אויסבעסערונגען אין דעם פּענסיע־פּלאַן האָבען באַצוועקט צו פאַרזיכערען אַפּילו די אינגסטע מיטגלידער, אַז דער פאָנד וועט ניט זיין אויסגעשעפּט אין דער צייט ווען זיי וועלען דערגרייכען דעם פּענסיע־עלטער.

די ווייטערדיגע דערפאַרונג האָט אָבער געוויזען, אַז דער רעכענונג איז געווען אַ פאַלשער. דאָס האָט זיך ספּעציעל קלאָר ארויסגעשטעלט אין דער צייט פון דעם גרויסען קריזיס, וואָס האָט זיך אָנגעפאַנגען אין יאָר 1930. פון איין זייט, איז די הכנסה פון פאָנד שטארק געפאַלען, צוליב די פאַרקלענערטע פאַרדינסטען פון די זעצער; פון דער אַנדערער זייט, אָבער, איז גוואַלדיג געשטיגען די צאָל אַפּליקאַנטען, וואָס האָבען זיך געמאָלדען אויף פּענסיע. אין גוטע צייטען זיינען געווען אַ סך מיט־גלידער, וואָס האָבען ניט געפאָדערט קיין פּענסיע, הגם זיי זיינען געווען בארעכטיגט דערצו. אָבער אין שלעכטע צייטען, ווען קיין אַרבעט איז ניט געווען, זיינען אַזעלכע מיטגלידער געווען געצוואונגען די פּענסיע צו פאָדערען. דאָס האָט געבראכט דערצו, אַז עטלאכע יאָר נאָכאַנאַנד האָט דער פּענסיע־פאָנד געהאַט אַ גרויסען יערלאכען דעפיציט.

לאָזען גיין אַזוי האָט מען ניט געטאָרט. אין עטלאכע יאָר צייט וואָלט דער פאָנד אינגאַנצען אויסגעשעפּט געוואָרען. האָט מען אָנגעהויבען זוכען פּלענער וואָס צו טאָן. וועגען פארקלענערען די פּענסיע־צאָלונגען האָבען די מיטגלידער ניט געוואָלט הערען. אָנשטאָט דעם איז אין מאַי, 1934, דורך אַ רעפערענדום־אָפּשטימונג געהעכערט געוואָרען דער אָפּצאָל פאַר דעם פאָנד. דער שטייער פאַרביידע פאָנדען — דעם פּענסיע־פאָנד און דעם טויטען־בענעפיט פאָנד — איז געהעכערט געוואָרען פון איינס פּראָ־צענט אויף צוויי, און פון די צוויי פּראָצענט איז $1\frac{7}{8}$ באַשטימט געוואָרען פאַר דעם פּענסיע־פאָנד און $\frac{1}{8}$ פאַר דעם טויטען־בענעפיט פאָנד. עס איז אויך באַשלאָסען געוואָרען, אַז אַזוי שנעל ווי דער פאָנד וועט דערגרייכען די סומע פון דריי מיליאָן דאָלאַר, זאָל דער אָפּצאָל צוריק רעדוצירט ווערען צו איינס פּראָצענט.

די העכערונג פון דעם אָפּצאָל, צוזאַמען מיט דער כסדר׳דיגער העכע־רונג פון די פאַרדינסטען פון די מיטגלידער, האָט צוריק פאַרפעסטיגט דעם פינאַנציעלען צושטאנד פון פּענסיע־פאָנד. און ווי עס זעט אויס, איז ניט ווייט די צייט, ווען דער אָפּצאָל וועט פאַרקלענערט ווערען אויף איינס פּראָצענט.

אין די דרייסיג יאָר, וואָס דער פּענסיע־פאָנד עקזיסטירט, איז אויס־געצאָלט געוואָרען אין פּענסיע צו מיטגלידער די ריזיגע סומע פון קאָרגע 27 מיליאָן דאָלאַר.

די צאָל פּענסיאָנערען האָלט אין איין וואַקסען. איינטיילענדיג די

דרייסיג יאָר אין פינף־יאָריגע פעריאָדען, זיינען די ציפערען ווי פאָלגט: אין יאָר 1909 זיינען געווען 542 פענסיאָנערען; אין 1913 — 1,108; אין 1918 — 1,501; אין 1923 — 2,077; אין 1928 — 2,662; אין 1933 — 4,481; אין 1938 — 5,557 פענסיאָנערען.

ס'איז ווערט צו דערמאָנען, אַז איצט, דרייסיג יאָר נאָך דער איינפירונג פון דעם פענסיע־פאָנד, געפינט זיך נאָך אויף דער פענסיע־ליסט איינער פון די אָריגינעלע 647 אַפּליקאַנטען פאַר פענסיע ווען דער פאָנד איז געגרינדעט געוואָרען. דאָס איז טאָמאָס פּ. וואַטסאָן, פון לואיזוויל, קענטאַקי, אַ מיטגליד פון לאָקאַל 10.

אויף דער קאָנווענשאָן פון דער אינטערנעשאָנאַל פון 1938, וואָס איז פאָרגעקומען אין בירמינגהעם, אַלאַבאַמאַ, איז באַריכטעט געוואָרען, אַז דער פאַרמעגען פון דעם פענסיע־פאָנד איז 2,075,334 דאָלאַר.

דער טויטען־בענעפיט פאָנד

דער „מאָרטשוערי פאָנד" פון דער אינטערנעשאָנאַל איז איינגעפירט געוואָרען אין 1892. לכתחילה איז דער טויטען־בענעפיט, וואָס דער פאָנד האָט געצאָלט, געווען 50 דאָלאַר קבורה־בענעפיט. אין 1908 איז דער בענעפיט געהעכערט געוואָרען אויף 75 דאָלאַר.

אין אַ פאָר יאָר אַרום האָט זיך אויפגעהויבען אַ באַוועגונג צווישען דער מיטגלידערשאַפט צו העכערען דעם טויטען־בענעפיט. די מיטגלידער האָבען געוואָלט, אַז אַן אלמנה פון אַ פאַרשטאָרבענעם מיטגליד זאָל באַקומען מער ווי 75 דאָלאַר, וואָס איז אַפילו ניט גענוג אויף קבורה־געלט. אַ רעפערענדום־אַפּשטימונג איז דורכגעפירט געוואָרען צווישען די מיטגלידער צו באַשטייערען אַלע מיטגלידער גלייך מיט אַ באַשטימטער סומע פאַר דעם טויטען־בענעפיט פאָנד. אָט דער רעפערענדום איז דורכגעפאַלען, הגם מיט אַ קליינער מערהייט שטימען. דורכגעפאַלען איז דער רעפערענדום ניט דערפאַר ווייל די מיטגלידער זיינען געווען געגען דעם עצם געדאַנק, נאָר ווייל די מיטגלידער פון די קלענערע שטעט, וועלכע פאַרדינען געוויינלאַך ווייניגער ווי די מיטגלידער פון די גרעסערע שטעט, האָבען עס באַטראַכט פאַר אַן עולה, אַז זיי זאָלען דאַרפען צאָלען דעם זעלבען אָפּצאָל ווי די מיטגלידער פון די גרויסע שטעט. אין 1911 איז ווידער אַמאָל אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ רעפערענדום־אַפּשטימונג צו העכערען דעם אָפּצאָל פאַר דעם טויטען־בענעפיט פאָנד. דעם מאָל איז פאָרגעשלאָגען געוואָרען, אַז דער שטייער פאַר דעם פאָנד זאָל זיין אַ האַלבער פּראָצענט פון די פאַרדינסטען, און דער רעפערענדום איז אָנגענומען געוואָרען מיט אַ גרויסער מערהייט.

נאָכדעם ווי דער רעפערענדום איז דורכגעגאַנגען, איז אין אַפּריל

1912 אריין אין קראַפט אַ נייער סקעדיול פון טויטען־בענעפיט צאָלונגען, באַזירט אויף דער צאָל יאָרען וואָס אַ מיטגליד באַלאַנגט אין דער יוניאָן, ווי פאָלגט:

מיטגלידער, וואָס באַלאַנגען 1 יאָר אָדער ווייניגער צו דער יוניאָן, זיינען בארעכטיגט צו 75 דאָלאר טויטען־בענעפיט; אַזעלכע וואָס באַלאַנגען פון 1 יאָר ביז 2 יאָר — 100 דאָלאר; פון 2 ביז 3 יאָר — 125 דאָלאר; פון 3 ביז 4 יאָר — 200 דאָלאר; פון 4 ביז 5 יאָר — 300 דאָלאר; פון 5 ביז 15 יאָר — 400 דאָלאר; 15 יאָר און העכער — 500 דאָלאר.

אין פאַרלויף פון די 26 יאָר, זינט דער נייער סקעדיול איז אריין אין קראַפט, האָט דער „מאָרטשוערי־פאָנד" פון דער אינטערנעשאָנאל אויסגעצאָלט אין טויטען־בענעפיט די סומע פון 10,523,599 דאָלאר.

הגם די צאָלונגען צום טויטען־בענעפיט פאָנד זיינען פארקלענערט געוואָרען פון אַ האַלבען פראָצענט אויף אָן אַכטעל פראָצענט, ווי מיר האָבען אויבען געזען, פונדעסטוועגען פאַרמאָגט דער פאָנד נאָך איצט אַ רעזערוו פון איבער צוויי און אַ האַלב מיליאָן דאָלאר. דאָס מיינט, אַז הגם די הכנסה פון פאָנד איז פאַרקלענערט געוואָרען, שטייט ער אָבער אויסער וועלכער ניט איז באַלדיגער געפאַר.

די יוניאָן פּרינטערס האָום

די יוניאָן פּרינטערס האָום אין קאָלאָראַדאָ ספּרינגס, קאָלאָראַדאָ, איז איינע פון די בארימטסטע אינסטיטוציעס פון דעם מין אין דער גאַנצער וועלט. די היים ווערט באטראכט אַלס מוסטער פאַר ענלאכע היימען פאַר קראנקע און אַלטע — סיי מיט אירע פּראכטפולע געביידעס און איינריכטונגען; סיי מיט דעם וואונדער־שיינעם געגענט, אין וועלכען זי געפינט זיך, און סיי מיט דער באַהאַנדלונג, וואָס אירע פּאַציענטען און איינוואוינער באקומען דאָרט. איבער אַ מיליאָן דאָלאר איז אריינגעלייגט געוואָרען אין אויפבויען די „האָום".

די צאָל מענשען, וואָס ווערען אויסגעהאַלטען אין דער „יוניאָן פּרינטערס האָום", האָט לעצטענס דערגרייכט אַ דורכשניט פון 400, און עס קאָסט דער אינטערנעשאָנאל 350 טויזענט דאָלאר אַ יאָר די „האָום" אויסצוהאַלטען. דאָס מיינט, אַז די דורכשניטלאכע הוצאה פון אַן איינוואוינער פון דער „האָום" איז 72 דאָלאר אַ מאָנאַט.

די „יוניאָן פּרינטערס האָום" געפינט זיך אין דער נאַטור־רייכסטער געגענד פון קאָלאָראַדאָ און פאַרנעמט אַ שטח פון 300 אַקער לאַנד. די גרופּע געביידעס, פון וועלכע די „האָום" באשטייט, געפינט זיך אין צענטער פון אַ פּראכטפולען, גרויסען פּאַרק, וואָס איז קינסטלעריש באפוצט געוואָרען

מיט בלומען־גערטנער, גרינע לאָנקעס, אויסגעלייגטע שטעגן מיט באקוועמע בענק אונטער שאָטענדיגע בוימער און ביי געדיכטע בלומען־קוסטען.

פון די גראַמע ווערענדעס פון דער הויפּט־געביידע קען מען זען, אויף ווי וויט דאָס אויג קען כאַפּען, דעם מאַיעסטעטישען „פּאַיקס פּיק" און די בערג־שפּיצען פון די „ראָקי מאַונטיינס". אַלס קאָנטראַסט צו די שניי־באַדעקטע שפּיצען פון די בערג, שפּרייט זיך צו מזרח־צו די ריזיגע גרינע סטעפּע.

אין דער הויפּט־געביידע געפינען זיך די צימערען, וואו עס וואוינען די זעצער, וועלכע האָבען פאַרבראַכט זייער גאַנצען לעבען ביים שריפט־קאַסטען אָדער ביי דער לינאָטייפּ־מאַשין. אַלץ, וואָס איז נאָר מעגלאַך, ווערט געטאָן צו מאַכען זייערע לעצטע יאָרען אַזוי באקוועם און אַנגענעם ווי נאָר מעגלאַך. דאָ איז פאַראַן אַ ביבליאָטעק, מיט צענדליגער טויזענ־טער ביכער וועגען פאַרשיידענע געגענשטאַנדען; דאָ זיינען פאַראַן שפּיל־פּלעצער, אַ מואווי־טעאַטער; און דאָ געפינט זיך דער גרויסער, שיינער, סאַניטאַרער עס־סאַלאָן, וואו עס ווערען סערווירט געשמאַקע שפּייזען, וועלכע ווערען צוגעגרייט פון קאָמפּעטענטע דיעטע־עקספּערטען.

דער סאַנאַטאָריום און האָספּיטאַל, ווידער, איז אויסגעשטאַט מיט אַלע מאָדערנע איינריכטונגען צו קענען באַהאַנדלען די קראַנקע לויט די לעצטע מעטאָדען. אַ צאָל דאָקטוירים און נוירסעס זיינען שטענדיק פאַראַן אין פּלאַץ.

סיי די פּאַציענטען און סיי די אַלטע איינוואוינער ווערען באַזאָרגט מיט שפּייז, מעדיצין, באקוועמע קליידער און אַפּילו מיט אַ קליינער סומע באַרעס געלט אויף נויטיגע קלענערע הוצאות.

כמעט אין יעדער שטאָט פון די פאַראייניגטע שטאַטען און קאַנאַדע געפינט זיך איינער אָדער מערערע מיטגלידער, וועלכע זיינען געווען אין דער „האָום" אַ געוויסע צייט, און וועלכע זיינען אָפּגעשיקט געוואָרען אַהיים געזונטע.

אָבער דאָס אַלץ איז ניט דערגרייכט געוואָרען מיט אמאָל.

דער געדאַנק פון אַ היים פאַר אַלטע, קראַנקע מיטגלידער איז אויפ־געקומען אין די סאַמע ערשטע יאָרען פון דער עקזיסטענץ פון דער א. ט. י. פאָרשלאַגען צו שאַפען אַ „האָום" זיינען אריינגעבראַכט געוואָרען צו אַ צאָל קאָנווענשאַנס. דער ערשטער פאָרשלאַג אַזאַ איז פאָרגעבראַכט גע־וואָרן אויף דער קאָנווענשאַן פון 1857 אין ניו אָרלינס. דער פאָרשלאַג האָט פאָרגעלייגט דעם פּלאַן, אַז די יוניאָן זאָל זיך ווענדען צום קאָנגרעס פון די פאַראייניגטע שטאַטען, ער זאָל באוויליגען אַ שטח באָדען, וואָס זאָל צעשניטען ווערען אין קליינע פּאַרסעלס, וועלכע זאָלען פאַרטיילט ווערען צו אַלטע און קראַנקע דרוקער־אַרבעטער. אָבער פון דעם פאָרשלאַג איז

גאַרנישט געוואָרען, ווייל עס האָט זיך ניט געזען די מעגלאכקייט אים צו פאַרווירקלאכען.

דער צופאַל האָט געוואָלט, אַז דעם ערשטען שטויס צו דער פאַרווירקלאכונג פון דעם חלום צו האָבען אַ היים פאַר אַלטע און קראַנקע דרוקער־אַרבעטער, זאָל קומען גראָד פון קאַפּיטאַליסטען. דאָס האָט פּאַסירט אין יאָר 1886. די פילאַדעלפיער פילאַנטראָפּען דזשאָרדזש וו. טשאַילדס און א. דזש. דרעקסעל האָבען געגעבען דער א. ט. י. אַ מתנה פון צען טויזענט דאָלאַר. דערביי האָבען זיי קיין באַדינגונגען ניט געשטעלט דער אינ־טערנעשאָנאַל; זיי האָבען איר איבערגעלאָזען די פרייהייט אַליין צו באַ־שטימען אויף וואָס דאָס געלט זאָל פאַרווענדעט ווערען.

די אָנהענגער פון דעם געדאַנק פון אַ היים פאַר קראַנקע און אַלטע מיטגלידער האָבען דאָ דערזען די געלעגענהייט צו פאַרווירקלאכען זייער באַליבטען פּלאַן. אַ ספּעציעלע קאָמיטע איז באַשטימט געוואָרען זיך צו עסק'ן מיט דעם פּלאַן. אין עטלאכע יאָר ארום איז דער קאָמיטע גע־לונגען צו באַקומען אַ פאָרשלאַג פון דער „באָארד אָוו טרייד" פון קאָלאָ־ראַדאָ ספּרינגס, אַז זי וועט שענקען אַ שטח פון 80 אַקער ווערטפולען באָדען, אויב די א. ט. י. וועט זיך פאַרפליכטען אויפצובויען דאָרט אַ היים אין משך פון צוויי יאָר צייט, וואָס זאָל קאָסטען ניט ווייניגער פון 20,000 דאָלאַר. די קאָמיטע האָט זיך געווענדעט דירעקט צו די מיטגלידער זיי זאָלען פרייוויליג ביישטייערען פאַר דער האָום דעם באַטרעף פון טויזענט „עמס", וואָס האָט געמיינט אומגעפער אַ שטונדע אַרבעט. די מיטגלידער האָבען זיך זעהר וואַרים אָפּגערופען אויף דער דאָזיגער אויפפאָדערונג.

פון אָט דער פרייוויליגער ביישטייערונג איז אריינגעקומען די סומע פון 70,000 דאָלאַר. צוזאַמען מיט די אָריגינעלע 10,000 דאָלאַר האָט דער פאָנד פאַר דער „האָום" באַטראָפען די סומע פון 80 טויזענט דאָלאַר. זעכציג טויזענט דאָלאַר איז גלייך אויסגעגעבען געוואָרען אויף אויפבויען און אויסשטאַטען די „האָום", און די אינטערנעשאָנאַל האָט ארויפגעלעגט אַ ספּעציעלען טעקס אויף דער מיטגלידערשאַפט די „האָום" אויסצוהאַלטען.

אויסהאַלטען די „האָום" ביז היינט־צו־טאָג האָט אָפּגעקאָסט די סומע פון איבער 7 מיליאָן דאָלאַר. אָבער די נוצען, וואָס די האָום האָט גע־בראַכט צו יענע מיטגלידער, וואָס האָבען דאָרט אויסגעלעבט זייערע לעצטע יאָרען און צו די וואָס האָבען זיך דאָרט ערהאָלט פון שווינדזוכט און אַנ־דערע קראַנקהייטען, קען ניט געמאָסטען ווערען מיט געלט.

ניט אומזיסט טראָגט יעדער מיטגליד פון דער א. ט. י. מיט שטאָלץ אויף זיינע ליפּען דעם נאָמען פון דער באַליבטסטער אינסטיטוציע פון די שריפטזעצער — די „יוניאָן פּרינטערס האָום".

די ביוראָ אָוו עדיוקיישאָן

זינט די ערשטע יאָרען פון דער א. ט. י. זיינען די בעסטע בעלי־מלאָכות אין זעצער־פאַך געווען מיטגלידער פון דער יוניאָן. ס'איז געווען אַן אָנגענומענע זאַך אין דער אינדוסטריע, אַז אַ מיטגליד־קאַרד פון דער א. ט. י. האָט מיט זיך פאַרגעשטעלט אַ רעקאָמענדאַציע פון גוטער פאַכמאַנשאַפט. די יוניאָן איז געווען שטאָלץ דערמיט און זי האָט אַלעמאָל געזוכט די דאָזיגע רעפּוטאַציע אָנצוהאַלטען.

אין די ערשטע יאָרען איז די דאָזיגע אויפגאַבע ניט געווען קיין איבעריגס שווערע. חוץ דעם, וואָס די יוניאָנס פלעגען אַכטונג געבען, אַז אַלס מיטגלידער זאָלען אריינגענומען ווערען בלויז אַזעלכע שריפטזעצער, וועמעס קאָמפּעטענץ קען פון קיינעם ניט אָפּגעפרעגט ווערען, — פלעגען די באַלעבאַטים פון די דרוקערייען נעמען אַ פּערזענלאכען אינטערעס אין די לערען־אינגלאך, וואָס זיי האָבען באשעפטיגט. ווען דער אינגעל איז פאַרטיג געוואָרען מיט דער לערע, איז ער מערסטענס געווען אַ גוטער, אַלזייטיגער בעל־מלאָכה, וואָס איז געווען באַקאַנט מיט אַלע פאַזען פון דער אַרבעט.

שפּעטער אָבער איז די לאַגע אין אַט דער הינזיכט שטאַרק געענדערט געוואָרען. די נייע מאַשינען, און צוזאַמען מיט זיי דער „האָריאָפּ"־גייסט פון דער נייער צייט האָבען געבראַכט אַן ענדערונג אין דער באַציאונג פון די באַלעבאַטים צו די לערען־אינגלאך. פון איין זייט, האָט דער באַלעבאָס פאַרלאָרען דעם אינטערעס אין די לערען־אינגלאך און, פון דער אַנדערער זייט, האָט ער מער ניט געקענט דערלויבען די זעצער צו פאַרשווענדען צייט אויף לערנען די אינגלאך, כדי צו מאַכען פון זיי גוטע בעלי־מלאָכות.

ווען אַט די ענדערונגען זיינען פאָרגעקומען אין דער אינדוסטריע, האָט די אינטערנעשאָנאַל אָנגעהויבען איינזען, אַז זי קען מער ניט איבערלאָזען דעם ענין צו די באַלעבאַטים, און אַז זי מוז די זאַך נעמען אין די אייגענע הענט. די ערשטע אויפגאַבע, וואָס איז געשטאַנען פאַר דער אינטערנעשאָנאַל, איז אַכטונג צו געבען, אַז די לערען־אינגלאך, די צוקינפטיגע מיטגלידער פון דער יוניאָן, זאָלען באַקומען די מעגלאכקייט דעם פאַך גרינטלאך צו דערלערנען אין אַלע הינזיכטען.

די „אינלענד פּרינטער טעקניקעל סקול", אַ טעכנישע שולע פאַר דרוקער־לערנערס וואָס איז אָרגאַניזירט געוואָרען פון דעם זשורנאַל „אינלענד פּרינטער", איז געווען איינע פון די בעסטע שולען פון דעם מין אין לאַנד. אין 1902 האָט די אינטערנעשאָנאַל געמאַכט אַן אָפּמאַך מיט דער דאָזיגער שולע, אַז זי זאָל אָרגאַניזירען אַ קאָרעספּאָנדענץ־קורס פאַר די

לערנערס אין די יוניאָן־דרוקערייען. אַ העלפט פון דער הוצאה איז גע־דעקט געוואָרען פון דער יוניאָן, און די צווייטע העלפט פון די לערען־אינגלאך גופא.

שפעטער, אין 1918, האָט די יוניאָן אינגאַנצען איבערגענומען די דאָזיגע שולע. עס איז אויך באשלאָסען געוואָרען, אַז עס טאָר ניט איבער־געלאָזען ווערען צו די לערען־אינגלאך די ברירה צו נעמען דעם קאָרעס־פּאָנדענץ־קורס אָדער ניט, נאָר אַז אַ לערען־אינגעל זאָל ניט קענען ווערען קיין פולבארעכטיגטער מיטגליד פון דער יוניאָן סיידען ער איז דורכגע־גאַנגען דעם דאָזיגען קורס.

די קאָנווענשאָן פון דער אינטערנעשאָנאל פון 1924, וואָס איז גע־האַלטען געוואָרען אין טאָראָנטאָ, איז געגאַנגען נאָך אַ שריט ווייטער. זי האָט באשלאָסען די „ביוראָ אָוו עדיוקיישאָן" אינגאַנצען צו רעאָרגאַ־ניזירען און אָנשטעלען אַלס לערער אָנערקענטע עקספּערטען, און אַז קיין לערען־אינגעל קען ניט ווערען קיין מיטגליד אין דער יוניאָן ביז ער מאַכט־דורך אַן עקזאַמען. דער עקזאַמען ווערט אויסגעאַרבעט דורך דער „ביוראָ אָוו עדיוקיישאָן".

דער קאָרעספּאָנדענץ־קורס פון דער „ביוראָ אָוו עדיוקיישאָן" איז אַזוי אויסגעאַרבעט, אַז ער פּאַסט צוזאַמען מיט דער פּראַקטישער אַרבעט, וואָס דעם לערען־אינגעל קומט אויס צו טאָן אין שאָפּ וואו ער איז באַ־שעפטיגט. דער קורס לערענט אים ניט נאָר ווי אַזוי געוויסע אַרבעטען דאַרפען געמאַכט ווערען, נאָר אויך פאַרוואָס זיי דאַרפען אַזוי געמאַכט ווערען. די ביוראָ גיט אויך אַ קורס אין ענגליש, פּונקטואַציע א. א. וו., אָבער די הויפּט־געוויכט ווערט געלייגט אויף יענע אַספּעקטען פון דער דרוקער־קונסט וואָס זיינען נעענטער פאַרבונדען מיט דער טאָג־טעגלאכער אַרבעט פון שריפטזעצער.

דער ציל פון דער ביוראָ איז, אַז דער גראַדואירטער זאָל ניט בלייבען זיין גאַנצען לעבען אַ „חצי בעל־מלאָכה"; אַז ער זאָל ניט בלויז קענען אַ געוויסען ספּעציאַליזירטען טייל פון דער מלאָכה, נאָר ער זאָל זיין אַ פולער פאַכמאַן און זאָל זיין קאָמפּעטענט צו טאָן יעדע אַרבעט אין אַ זעצעריי; אַז ווען עס וועט קומען די צייט ווען ער וועט דאַרפען שטיין אויף די אייגענע פיס זאָל ער פילען אַ פעסטען באָדען אונטער זיך.

זינט די א. ט. י. האָט איינגעפירט די „ביוראָ אָוו עדיוקיישאָן" האָט זי אויף פאַך־בילדונג אויסגעגעבען איבער אַ האַלבען מיליאָן דאָלאר, און צענדליגע טויזענטער לערען־אינגלאך איבער'ן גאַנצען לאַנד האָבען זיך באנוצט מיט די קורסען.

אַ סך־הכּל פון די דערגרייכונגען פון דער א. ט. י. זינט זי איז געגרינדעט געוואָרען

די פאַרשיידענע בענעפיטס, וואָס די א. ט. י. גיט אירע מיטגלידער, פאַרנעמען אַ זעהר וויכטיגען פּלאַץ אין לעבען פון דער אָרגאַניזאַציע. מען דאַרף אָבער האָבען אין זינען, אַז אין דער ערשטער רייע איז די א. ט. י. אַ טרייד־יוניאָן. איר הויפּט־אויפגאַבע איז שטענדיג צו שטיין אויף דער וואַך און אָפּהיטען די טאָג־טעגלאכע עקאָנאָמישע אינטערעסען פון אירע מיטגלידער. זי מוז תמיד האַלטען אַ וואַכזאַם אויג, כדי אָפּ־צואווערען זיך געגען די אַטאַקעס פון שונאים, וועלכע זוכען איר צו פאַרניכטען אָדער לפּחות אָפּצואשוואַכען; און זי דאַרף אויך זיין גרייט אויסצונוצען יעדע מעגלאכקייט צו מאַכען דאָס לעבען פון אירע מיט־גלידער וואָס בעסער און באקוועמער.

און מיט שטאָלץ מעג עס געזאָגט ווערען, אַז, אין אַלגעמיין גענומען, האָט די א. ט. י. אירע אויפגאַבען פולשטענדיג דערפילט.

„קלאָוזד שאַפּ" און „פּריאָריטעט" — דער פונדאַמענט

די סאַמע ערשטע אויפגאַבע פון אַ יוניאָן איז אַכטונג צו געבען, אַז אירע מיטגלידער זאָלען זיך פילען זיכער אויף זייערע פּלעצער; אַז דער באַלעבאָס זאָל זיי ניט קענען אַוועקשיקען ווען דאָס פאַרגלוסט זיך אים. אָהן דער דאָזיגער גאַראַנטיע זיינען די אַרבעטער קיינמאָל ניט זיכער מיט זייערע געווינסען, ווי גרויס זיי זאָלען ניט זיין. ווען איבער'ן אַרבעטער'ס קאָפּ הענגט דער דאמאָקלעס־שווערד פון קענען אָפּגעזאָגט ווערען פון דער אַרבעט, איז ער געצוואונגען אריינצוגיין מיט'ן באלעבאָס אין אַלערליי אָפּמאַכונגען. דעמאָלט זיינען ניט די שטונדען, ניט די שכירות און ניט די אַנדערע באַדינגונגען זיכער. דאָס איז ספּעציעל אמת אין אַזעלכע אינ־דוסטריען ווי דרוקעריי, וואו די באַלעבאַטים זיינען מערסטענס קליינע און באַשעפטיגען ניט קיין גרויסע צאָלען אַרבעטער.

דעריבער איז עס גלייך פון אָנהויב קלאָר געווען, אַז די יוניאָנס אין דער דרוק־אינדוסטריע דאַרפען קודם כל קעמפען פאַר דעם „קלאָוזד שאַפּ". די א. ט. י. האָט גאַנץ פרי אויסגעקעמפט אַ „קלאָוזד יוניאָן שאַפּ", וואו יעדער אַרבעטער אין שאַפּ מיט וועלכען די יוניאָן האָט אַ קאָנטראַקט

מוז זיין אַ מיטגליד פון דער יוניאָן, און וואו צווישען די מיטגלידער אין יעדען שאַפּ באזונדער הערשט „פּריאָריטעט", ד. ה. אַז דער אַרבעטער וואָס איז אָנגעקומען צו דער אַרבעט אין שאַפּ פריער דאַרף אָפּגעלייגט ווערען פון דער אַרבעט ערשט דאַן ווען די וואָס זיינען אָנגעקומען נאָך אים זיינען אָפּגעלייגט געוואָרען.

דער „קלאָוזד שאַפּ" און די „פּריאָריטי"־סיסטעם זיינען די צוויי הויפּט־פּונקטען פון דער „מאַגנאַ קאַרטאַ", וואָס שטעלען פעסט און פאַר־זיכערען די רעכט פון יעדען אַרבעטער סיי אין שאַפּ און סיי אין דער יוניאָן. אָט די סיסטעם מיינט אייגענטלאך די איינפירונג פון אַ דעמאָ־קראַטישער סיסטעם ביי דער אַרבעט אין שאַפּ. דאָס איז דער פונדאַמענט פון יעדער אַנדער יוניאָן־טעטיגקייט.

נאָכדעם ווי אָט דער פונדאַמענט איז געלייגט געוואָרען, האָט די יוניאָן ערשט דעמאָלט געקענט אָנהויבען בויען אַ סאָלידע געביידע פון אַ מעכ־טיגער טרייד־יוניאָן — פאַרקירצען די אַרבעטס־שטונדען, העכערען די שכירות, אויסבעסערען די סאַניטאַרע צושטאַנדען אין די שעפּער און אין אַלגעמיין פאַרבעסערען די לאַגע פון דעם זעצער־אַרבעטער.

אַרבעטס־שטונדען

וואָס אַנבאַלאַנגט אַרבעטס־שטונדען, איז גענוג אָנצואווייזען, אַז מיט 86 יאָר צוריק, ווען די נאַציאָנאַלע אָרגאַניזאַציע איז געגרינדעט געוואָרען, איז אַן אַרבעטס־וואָך פון 80 שטונדען געווען אַ געוויינלאכע זאַך. אין מאַנכע פאַלען איז די אַרבעטס־וואָך געווען נאָך לענגער. איצט, אין יאָר 1938, איז די אָנערקענטע מאַקסימום אַרבעטס־וואָך — 40 שטונדען, און איבער 80 פּראָצענט פון דער מיטגלידערשאפט אַרבעט אונטער קאָנ־טראַקטען, וואו די אַרבעטס־שטונדען זיינען פאַקטיש נאָך ווייניגער ווי 40. די דאָזיגע דערגרייכונג רעדט פאַר זיך אַליין.

מיר האָבען געזען אויבען, וואָס פאַר אַ שווערען קאַמף די יוניאָן האָט דורכגעמאַכט איינצופירען דעם 8־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג אין דער בוך־ און דזשאָב־אינדוסטריע, און אַז דער דאָזיגער קאַמף האָט אָפּגעקאָסט דער יוניאָן אין געלט אַליין די סומע פון איבער 4 מיליאָן דאָלאַר. דער קאַמף פאַר דער 44־שטונדיגער וואָך איז געווען נאָך אַ ביטערערער און האָט געקאָסט דער יוניאָן איבער 17 מיליאָן דאָלאַר. אָבער דער איבער־גאַנג צו דער 40־שטונדיגער וואָך איז פאַקטיש פאַרגעקומען אָהן אַ קאַמף מיט די באַלעבאַטים.

ביים איינפירען די 40־שטונדיגע וואָך איז אַ קאַמף אויסגעמיטען געוואָרען צוליב צוויי טעמים. ערשטענס, ווייל די צייט איז געווען אַ

גינסטיגע, און די יוניאָן האָט בלויז געדאַרפט אויסנוצען די צייט; צוויי־טענס, ווייל די מיטגלידער פון דער אינטערנעשאָנאַל זיינען געווען גרייט אַליין צו ברענגען קרבנות פאַר דער פאַרקירצטער וואָך. אויף דער קאָנ־ווענשאָן פון דער אינטערנעשאָנאַל פון 1933 איז באשלאָסען געוואָרען, אַז די מיטגלידער זאָלען ניט טאָרען אַרבעטען מער ווי 5 טעג אַ וואָך, און די איבעריגע אַרבעט זאָל אָוועקגעגעבען ווערען צו די אַרבעטסלאָזע. די דאָזיגע אָפּפערווויליגקייט פון די מיטגלידער פון דער יוניאָן האָט גע־פירט דערצו, אַז די 40־שטונדיגע וואָך איז דורכגעפירט געוואָרען אין דער אינדוסטריע אָהן אַ סטרייק און אָהן דעם פאַרלוסט פון איין־איינציגען שאָפּ פאַר דער יוניאָן.

פאַרדינסטען

די העכערונג אין די פאַרדינסטען פון די זעצער איז אויך פאָרגע־קומען סיסטעמאַטיש און כסדר. ביז דעם יאָר 1909 זיינען, לײדער, ניטאָ קיין גענויע ציפערען וועגען דער העכערונג פון די שכירות. זינט דעם יאָר 1909, אָבער, ווען די שטייערען פאַר די פאַרשיידענע בענעפיט־פאָנדס פון דער א. ט. י. זיינען איינגעשטעלט געוואָרען אויף דעם באַזיס פון אַ פּראָצענטועלען אָפּצאָל פון די פאַרדינסטען, זיינען פאַראַן גענויע ציפערען וועגען די פאַרדינסטען פון די מיטגלידער פון דער יוניאָן.

אַ גענויע טאַבעלע וועגען די פאַרדינסטען פון די מיטגלידער איז צוגעשטעלט געוואָרען צו דער קאָנווענשאָן פון דער א. ט. י. אין 1938 אין בוירמינגהעם, אַלאַבאַמאַ. די טאַבעלע צייגט, אַז דער דורכשניטלאכער פאַרדינסט פון אַ מיטגליד אין יאָר 1909 איז געווען 897 דאָלאַר. זינט דעמאָלט זיינען די פאַרדינסטען כסדר געשטיגען ביז זיי האָבען דערגרייכט אין יאָר 1930 די סומע פון 2,372.36 דאָלאַר. דורך דער צייט פון דער דעפּרעסיע זיינען די דורכשניטלאכע שכירות היפּש געפאַלען. אין יאָר 1934 זיינען די שכירות געפאַלען ביז 1,504.78 דאָלאַר. אָבער זינט דעמאָלט גייען די שכירות ווידער באַרג־ארויף, און אין 1938 האָבען זיי דערגרייכט דעם דורכשניט פון 1,966.80 דאָלאַר.

האָט מען אין זינען, אַז פאַר דעם קריזיס זיינען די שטונדען געווען לענגערע; אַז אין דורכשניט האָט מען דעמאָלט געאַרבעט 48 שטונדען אַ וואָך אין די צייטונגען און 44 שטונדען אין די דזשאָב־דרוקערייען; און אַז די איצטיגע אַרבעטס־שטונדען זיינען אין דורכשניט 40 שטונדען אַ וואָך, — ווען מען האָט דאָס אין זינען, מעג מען זיין צופרידען אַפילו מיט דעם פאַרקלענערטען דורכשניטלאכען פאַרדינסט. פאַקטיש מיינט עס, אַז די מיטגלידער פאַרדינען איצט פאַר 5 טעג אַרבעט כמעט אַזוי פיל ווי זיי האָבען פריער פאַרדינט פאַר 6 טעג אַרבעט.

דאָס לעבען פון די זעצער איז פאַרלייגגערט געוואָרען

די פאַרקירצטע אַרבעטס־שטונדען און די פאַרגרעסערטע פאַרדינסטען האָבען ניט געקענט פאַרפעלען צו האָבען אַ ווירקונג צום גוטען אויף דעם גאַנצען אַרט לעבען פון די שריפטזעצער און ספּעציעל אויף דער לייגג פון זייער לעבען.

די טאַבעלען אין שייכות מיט טויטען־פאַלען צווישען די מיטגלידער פון דער א. ט. י. דעקען־אויף אַן אויסערגעוויינלאך דערמוטיגענדען בילד. אַנשטאַט דעם וואָס אין יאָר 1892 איז דער דורכשניטלאכער עלטער פון שטאַרבענדע מיטגלידער געווען 41, איז אין יאָר 1938 דער דאָזיגער עלטער קאַרגע 63 יאָר.

די פאַרלייגערונג פון דעם לעבען פון די מיטגלידער פון דער א. ט. י. איז, אָן ספק, אַ רעזולטאַט פון אַ סך פאַקטאָרען. די אַלגעמיינע פאַר־לייגערונג פון דעם לעבען אין דעם זעלבען צייט־פעריאָד שפּילט דערביי געוויס אַ ראָלע, און עס זיינען מסתמא פאַראַן אַנדערע פאַקטאָרען אויך. אָבער פונדעסטוועגען זיינען מיר באַרעכטיגט צו ציען דעם שלוס, אַז די לעבענס־פאַרלייגערונג איז ביז גאָר אַ גרויסען גראַד אַ רעזולטאַט פון די פאַרקירצטע אַרבעטס־שטונדען און פאַרבעסערטע לעבענס־באַדינגונגען, וואָס די יוניאָן האָט אויסגעקעמפט.

אַרביטריישאָן

די א. ט. י. האָט זיך שטענדיג געהאַלטען ביי דער טאַקטיק, אַז דער בעסטער וועג צו דערגרייכען אויסבעסערונגען אין די אַרבעטס־באַדינ־גונגען פון די דרוקער־אַרבעטער איז דורך פאַרהאַנדלונגען און, ווען בויטיג, דורך אַרביטריישאָן. אָט די טאַקטיק פירען דורך די פירער פון דער א. ט. י. ביז היינטיגען טאָג. די פּראַקטיק האָט אָבער געוויזען, אַז ניט אַלעמאָל קען מען אָנווענדען די דאָזיגע טאַקטיק.

אויב אַ קאַמף איז געווען אומפאַרמיידלאך, איז די אינטערנעשאָנאַל אַלעמאָל געווען גרייט אים אויפצונעמען אָן מורא און מיט דער גרעסטער אנטשלאָסענקייט. האָט נאָר די אינטערנעשאָנאַל אַ קאַמף אָנגעהויבען, האָט זי אים אַלעמאָל דערפירט ביז אַ זיגרייכען סוף. אפילו ווען זי האָט אין משך פון קאַמף פאַרלירען קלענערע פּאָזיציעס, זיינען אָבער די דאָזיגע פּאָזיציעס ביי דער ערשטער מעגלאכקייט צוריקגעוואונען געוואָרען.

דאָס פאַרמעגען פון דער א. ט. י. איז ניט קיין גרויסער. זי פאַר־מאָגט איצט אין דעם דזשענעראַל פאָנד און אין דעם דעפענס פאָנד די סומע פון 700 טויזענט דאָלאַר. פון די דאָזיגע פאָנדס צאָלט די א. ט. י. סטרייק־בענעפיטס צו זעצער וואָס שטייען אין אַ קאַמף. 40 פּראָצענט

פון די נאָרמאַלע שכירות ווערט געצאָלט צו פאַרהייראַטע לייט און 25 פּראָצענט צו ניט־פאַרהייראַטע. (פאַרשטייט זיך, חוץ דעם קען נאָך די לאָקאַלע יוניאָן צולייגען עפּעס צום סטרייק־בענעפיט, אויב זי געפינט עס פאַר נויטיג.) הגם אַלע פאָנדען פון דער אינטערנעשאָנאַל צוזאַמען באַטרע־פען וועלכע 5 און אַ האַלב מיליאָן דאָלאַר, איז אָבער דער דזשענעראַל פאָנד און דער דעפענס־פאָנד ניט איבעריגס גרויס. די פאַרגאַנגענהייט ווייזט אונז אָבער, אַז ווען די אינטערנעשאָנאַל האָט אונטערנומען אַ קאַמף, איז אין פינאַנצען קיין מניעה ניט געווען. אין די צוויי גרעסטע קאַמפּען פון דער יוניאָן — פאַר דעם 8־שטונדיגען אַרבעטס־טאָג און פאַר דער 44־שטונדיגער וואָך — איז פאַרוועגדט געוואָרען די סומע פון 21 מיליאָן דאָלאַר, און די מיטגלידער האָבען דאָס געלט צוגעשטעלט אָן שום שוועריגקייטען.

די דאָזיגע אָפּפערווילינגקייט פון די מיטגלידער האָט געוויס געהאַט אַ גרויסע ווירקונג אויף די באַלעבאַטים, אַז זיי זאָלען בעסער זוכען אויס־צומיידען אַ קאַמף מיט דער א. ט. י. און נאָכגעבען די פאָדערונגען פון דער יוניאָן אויף אַ פרידלאַכען אופן.

דער סך־הכל

און איצט, אין דעם הויכען עלטער פון 86 יאָר, שטייט די א. ט. י. פעסט ווי אַ דעמב, וואָס זיינע וואָרצלען ציען זייער לעבענס־זאַפט פון לעבעדיגע וואַסער־קוואַלען. די צווייגען פון דער א. ט. י. זיינען אויסגע־שפּרייט איבער דער גאַנצער לייגג און ברייט פון די פאַראייניגטע שטאַטען און קאַנאַדע; אונטער איר שאָטען געפינען שוץ צענדליגער טויזענטער מיטגלידער — שוץ ביי דער אַרבעט און אַ העלפענדע האַנט אויף דער עלטער, ווען זיי קענען שוין מער אויף די אייגענע פיס ניט שטיין.

אינדעקס

אויערבאַך — 19.
איזאַקאָוויץ, ד. — 5, 191.
אַפּאָטהעקער, דוד — 37.
אַקונצעוו — 134.
אַש, ב. — 21.

באַגין — 21.
באדעק — 21.
באַנדעס, ל. — 23.
באַראַנאָוו, מ. — 57.
באַראַנדעס, יוסף — 28, 36, 77, 79, 84, 113, 114, 127, 136, 180.
באַריישאַ, מנחם — 151.
בלום, היימאַן — 5, 195, 196, 200, 202, 203, 204.
בערנשטיין, הערמאַן — 165.
בערקאָוויטש, קאָנראַד — 151.
ברווידי — 17.
ברוקס, דזשאָן — 21.
ברוקס, טאָמאַס — 18.
בועידי, פּיט — 143, 177.
ברעסלאַווסקי — 18.
ברעסלוי, דר. — 18.
גאָטעסמאַן, א. — 81, 103, 106, 120, 121, 122, 126, 134, 142, 148, 157, 167, 168, 191, 192, 193, 194, 203.

גאָלדמאַן, מ. — 165.
גאָמפּערס, סעמועל — 127, 177, 222, 231.
גאָניקמאַן — 162.
גאָרדאָן — 21.
גאָרדין, יעקב — 153, 154.
גינזבורג, ב. — 19.
גינזבורג, בערנאַרד — 19.
גינזבורג, דזשייקאָב — 106, 107, 134.
גינזבורג, ל. — 21.
גיזנבורג, מרס. — 19.
גלאַז, טוביה — 5, 195, 196, 197.

גרילי, האָרייס — 218.
גרין, דאַף (גענעראַל) — 213.
גרינבערג, באַרני — 17. 43.
גרינקער — 17.
גריקע, מ. — 23.
גרעהעם, לואי — 216.

דאָגלאַס, טעאָדאָר — 148.
דאַנעלי, סעמיועל ב. — 220.
דובין — 19.
דובינסקי, דוד — 190.
דובראָוו, ת. — 26.
דזשאָזעפסאָן, א. וו. — 81, 101, 103, 126, 150, 151, 152, 167, 181, 194.
דיכטער, דוד — 171, 195.
דימאָוו, אָסיפ — 188.
דעילי, דזשאָן — 143.
דעבס — 57.
דעהם, דזשיימס — 146, 147, 148.
דעליאָן, דעניעל — 55, 57, 58.
דראַשער, נ. — 45, 65, 66, 120, 146, 181, 183, 194.
דרעקסעל, א. דזש. — 245.

האָוארד — 235.
האַלפּערין — 21.
הובער, א. — 23.
הוירסט, וויליאַם רענדאָלף — 164.
הורוויטש, יצחק אייזיק — 45.
הילקוויט, מאָריס — 22, 23, 24.
העיז, דזשאָן — 116, 123, 147.
העלפמאַן — 59.

וואַהל — 81.
וואַטסאָן, טאָמאַס פּ. — 242.
וואַרט, וויליאַם וואַן — 103.
ווײַנער, הערמאַן — 66.
וויינשטיין, ב. — 22, 23, 24.
וויליאַמס — 45.

ווינטשעווסקי, מאָריס — 56.
ווערבער, י. — 19, 23.
וועקסלער, דר. — 15, 19.
ווערניק, פּרץ — 108.

זאַמעטקין, מ. — 56.
זווירין — 116.
זיגמאַן, מ. — 189.

טאַל, דזשיימס — 103.
טשאַילדס, דזשאָרדזש וו. — 245.
טשאַרלס — 119, 120, 122.

יאַנאָווסקי, ש. — 164.
יאַנג, וויליאַם — 106, 107, 135.

כעלעמער — 17.

לובאַרסקי — 151.
לוואָווסקי — 21.
ליבערמאַן, מ. — 21, 40, 126.
ליוואַי, מ. — 77.
לייזעראָוויטש, י. — 5.
לינטש, דזשיימס — 66, 103, 112, 116, 118, 120, 121, 123, 224, 230, 231.
ליעף, וויליאַם — 134.
ליפשיץ אייזיק — 21.
לעווין — 57.
לעווין, ז. — 77.
לעווין, פיליפּ — 19.
לענצער, ל. — 23.
לעפינגוועל, סעמיועל ל. — 222.

מאַאָר, פּרענק וו. — 221.
מאַגידאָוו, יעקב — 22, 23, 57.
מאַיסטראָווסקי — 19.
מאַליץ, חיים — 37.
מאַסליאַנסקי, צבי הירש — 153.
מאָריסאָן, פּרענק — 180.
מילער — 178.
מילער, הוגאָ — 43.
מילער, לואי — 23, 56, 111, 112, 113, 161, 162, 165.
מינץ, דר. — 18.
מינץ, מאָזעס — 18.
מישקינד, ה. — 126.

מעקלאַפּלין, דזשאָן — 113, 120, 121, 159.
מעקפאַרלענד, דזשאָן — 170, 176.
מערגענטאַלער, אָטמאַר — 48.
מערטענס — 43.

נאָרים — 122.
נעבעלעס — 21.

סאַפּירשטיין, יעקב — 46, 106, 108, 109.
סטודענט, מ. — 189.
סטיווענס — 14.
סטיין, דזשאָרדזש — 103, 104, 126.
סטיפען — 43.
סטראַנגין, ה. פּ. — 151.
סיגעל — 21.
סילווערמאַן — 21.
סימאַנאָוו, מ. — 23.
סינגער, י. ב. — 151.
סמיטה, ראָבערט ס. — 216.
ספּעקטאָר — 21.
סקאַט, מאַרסדען — 169.

עדוואַרדס, ביל — 143.
עדלין, וויליאַם — 77, 116, 119.
עליס, דזשאָרדזש ה. — 230, 231.

פּאַליי, הערמאַן — 113, 162.
פּאַליי, יאָהאַן — 66.
פּאָמעראַנץ, ב. — 5.
פּראַקוואַר — 217.
פּרעסקאָט, וויליאַם ב. — 220.
פויגין, לואיס — 180.
פייגענבוים, ב. — 44, 49, 57, 58.
פינקעלשטיין, דזש. — 85.
פישער, לואי — 143.
פראַנק, הערמאַן — 205.
פריד — 17, 18, 21.
פרידמאַן, י. י. — 120.
פרימאַן, משה — 37.
פּרענכים, טשאַרלס — 103.

צונזער, אליקום — 153.

קאַהאַן, אב. — 17, 56.
קאַטען — 17.

קאַנטאָר, אברהם — 18.
קאַנטאָראָוויטש — 46.
קאַסטאָף, מ. — 5.
קאַץ — 43.
קליוולאַנד, גראָווער — 14.
קעסטענבוים — 19.
קעלאָג — 122, 123, 124.
קעראָל, דזשאָן — 143.
קעראָל, טאָם — 143, 148.
קראַנץ, פיליפ — 26, 49, 57.
קרוגער — 21.
קרינסקי, י. — 23.
קרעמען, י. (בר יוסי) — 191.

ראַבינסאָן, הערמאַן — 113.
ראָוס, לעאָן — 148.
ראָזמאַן, דזש. — 77.
ראָזענאַוער — 59.
ראָזענבלאַט, יאָסעלע — 165.
ראָזענבלום, מאָריס — 17, 19, 107, 126.
ראָזענבערג, וו. — 23.
ראָזענמאַן, מ. — 5, 191, 200.
ראָזענסאָן, הײמאַן — 21, 26, 37, 38, 40, 45, 83, 84, 85, 87, 103, 106, 107, 111, 112, 116, 148, 162, 192, 194.
ראַפּאַלאָוויטש — 40.
רוזוועלט — 190, 196.
רידער, הערמאַן — 122.
רייסבעק, דזש. מ. — 103.
רייפעל — 40, 41.
רעזניק, יוסף — 75, 84.

שאַפּיראָ — 17.
שוינפעלד, ש. — 5, 59, 81, 103, 120, 126, 134, 142, 143, 144, 148, 159, 167, 191, 194, 203.
שייקעוויטש נחום מאיר — 46, 153.
שמולעוויץ, אייזיק — 19.
שמ"ר — 46.
שניידער — 21.
שלעזינגער, ב. — 189.
שנעפּע — 43.
שקלאַרין, דזש. — 126.
שרהזאָן, כתריאל — 15, 16.
שרהזאָן, יחזקאל — 72.